

Σοφία Μπίρμπα-Παππά

Η Μαθηματική Ερμηνεία της Έννοιας της Δόξας
στην Πλατωνική Φιλοσοφία

Διδακτορική Διατριβή

Τμήμα Μαθηματικών
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αθήνα 2011

Σοφία Μπίρμπα-Παππά

Η Μαθηματική Ερμηνεία της Έννοιας της Δόξας στην Πλατωνική Φιλοσοφία

Διδακτορική Διατριβή

A.M. 201302

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Στυλιανός Νεγρεπόντης, Επιβλέπων

Ομότιμος Καθηγητής Τμήματος Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Βασιλική Φαρμάκη

Καθηγήτρια Τμήματος Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Φραγκίσκος Καλαβάσης

Καθηγητής Τμήματος Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού
Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή αποτελείται από τα μέλη της
Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τα ακόλουθα μέλη:

Διονύσιος Αναπολιτάνος

Καθηγητής Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης,
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος

Καθηγητής Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης,
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αριστείδης Κατάβολος

Καθηγητής Τμήματος Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αθανάσιος Τσαρπαλιάς

Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τμήμα Μαθηματικών
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αθήνα 2011

Σοφία Μπίρμπα-Παππά

Πτυχίο Μαθηματικών, Τμήμα Μαθηματικών, Πανεπιστημίου Κρήτης, 1983

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Διδακτικής και Μεθοδολογίας των Μαθηματικών,
Τμήμα Μαθηματικών, Πανεπιστημίου Αθηνών, 2003

Καθηγήτρια Μαθηματικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, 1998 –

Οργανική θέση, Ζάννειο Πειραματικό Λύκειο, 2008 –

Στη μητέρα μου

Ευχαριστίες

Εκφράζω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στον Ομότιμο Καθηγητή του Μαθηματικού Τμήματος κ. Στυλιανό Νεγρεπόντη, τόσο για την ευκαιρία που μου έδωσε, με την υπόδειξη του θέματος της διατριβής μου, να μελετήσω και να γνωρίσω τα πλατωνικά κείμενα, όσο και για την πολύτιμη επιστημονική καθοδήγησή του. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής, που πιστεύω ότι ενσωματώνουν το ήθος του ερευνητή που διδάχθηκα στη διάρκεια αυτής της προσπάθειας, έχουν ως αφετηρία την ποιότητα του επιπέδου της συνεργασίας μας, την απεριόριστη διάθεση χρόνου εκ μέρους του και κυρίως τις μεθοδολογικές υποδείξεις του για τη βαθύτερη κατανόηση του πλατωνικού έργου.

Θερμά ευχαριστώ την Καθηγήτρια του Μαθηματικού Τμήματος και μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής και επταμελούς εξεταστικής επιτροπής της διατριβής μου, κα Βασιλική Φαρμάκη για την υποστήριξη που μου παρείχε όλο αυτό το διάστημα, με την πολύτιμη πείρα και το ενδιαφέρον της για τις προσπάθειές μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου κ. Φραγκίσκο Καλαβάση για τη συμμετοχή του στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή και στην επταμελή εξεταστική επιτροπή μαζί με τους Καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών κ.κ. Διονύσιο Αναπολιτάνο, Κωνσταντίνο Δημητρακόπουλο, Αριστείδη Κατάβολο και Αθανάσιο Τσαρπαλιά, τους οποίους επίσης ευχαριστώ θερμά.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου για τη συμπαράστασή της, ειδικά το σύζυγό μου μαθηματικό Δημήτριο Μπίρμπα για την πολύτιμη βοήθειά του καθώς και το συνάδελφο μαθηματικό Διονύσιο Λαμπρινίδη.

Σοφία Μπίρμπα-Παππά
Αθήνα, Ιούλιος 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xiii
----------------	------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η Πλατωνική Θεωρία της Επιστήμης στον <i>Σοφιστής</i> (Σ. Νεγρεπόντης).....	1
1.1 Περιοδική ανθυφαίρεση.....	4
1.2 Η Ανθυφαιρετική Ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής.....	11
1.3 Διαίρεση και Συναγωγή του Πλατωνικού Όντος ‘Ασπαλιευτής’ στον <i>Σοφιστής</i> 218b-221c.....	14
1.4 Η Διαίρεση και Συναγωγή του Πλατωνικού Όντος ‘Σοφιστής’ στον <i>Σοφιστής</i> 234e-236d & 264b-268d.....	19
1.5 Το Πλατωνικό Ον είναι ‘το Ανθυφαιρετικό αυτό-όμοιο Ένα’	36
1.6 Η Ανθυφαιρετική Ερμηνεία των Πλατωνικών Αριθμών.....	43
1.7 Η Ανθυφαιρετική Ερμηνεία της Αληθούς όξας.....	46
Βιβλιογραφία.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Η Πλατωνική Θεωρία του Ψεύδους.....	57
2.1 Τα δύο Ψεύδη στο <i>Πολιτεία</i> 376c-383c.....	59
2.2 Η Ανθυφαιρετική Ερμηνεία της Ψευδούς Δόξας στον <i>Σοφιστής</i> 261c-263d.....	62
2.3 Η Ανθυφαιρετική Εκδοχή των ‘Savoir’ και ‘Connaître’ του McDowell.....	68
2.4 Η Ψευδής Ταύτιση στις Ανεπιτυχείς Διαρέσεις-και-Συναγωγές του <i>Σοφιστής</i> 221d-231c.....	72
2.5 Η Δομή του Χωρίου <i>Θεαίτητος</i> 187a-200d.....	80
2.6 Αναίρεση της Υπόθεσης (H1) (188a-190e).....	88
2.7 Το Κήρινο Εκμαγείο υπό την Παρουσία της Αίσθησης (H2A) (190e-195d).....	99

2.8 Ψευδής Δόξα ως Εναλλαγή των Νοητών Αριθμών 12 και 11 στο Κήρινο Εκμαγείο (195d-197a) και στον Περιστερεώνα (197a-200d).....	110
2.9 Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα.....	128
Βιβλιογραφία.....	137

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η Έννοια της Δόξας στον <i>Πολιτεία</i> 475e-480a.....	141
3.1 Το Πρόβλημα.....	145
3.2 Δομή του <i>Πολιτεία</i> 475e-480a- Αναλυτικό Επιχείρημα.....	165
3.3 Το Νοητό Ον - αισθητά μετέχοντά του– Επιστήμη-Δόξα (475e-477a1)	168
3.4 Οντολογικό και Γνωστικό ‘Μεταξύ’ (477a2-b4).....	179
3.5 Η ‘Επί’ Αντιστοίχιση και η Δόξα ως ενδιάμεση γνώση (477b5-478b4).....	182
3.6 ‘Τα Πολλά Καλά είναι και Αισχρά’ (Δόξα και Μέθεξις 478d5-480a13).....	190
3.7 Συμπέρασμα.....	207
3.8 Παράρτημα: <i>Συμπόσιον</i> 202a-211e.....	209
Βιβλιογραφία.....	212
 Χωρία.....	 215
Ευρετήριο Χωρίων	294
Ευρετήριο Ονομάτων και Όρων.....	305
Περίληψη της διατριβής.....	311
English Summary of the Dissertation.....	317

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Believe those who are seeking the truth.

Doubt those who find it.

André Gide

Without Mathematics we cannot penetrate deeply into Philosophy

Without Philosophy we cannot penetrate deeply into Mathematics

Without both we cannot penetrate deeply into anything

Leibniz

Η παρούσα διατριβή έχει ως αντικείμενό της την ερμηνεία της έννοιας της δόξας στην Πλατωνική φιλοσοφία. Η έννοια της δόξας αναπτύσσεται στα εξής πλατωνικά χωρία: *Σοφιστής* 261c-263d, *Θεαίτητος* 187a-201c, και *Πολιτεία* 475e-480a, τα οποία διερευνώνται στα Κεφάλαια I, II και III, αντίστοιχα. Τα χωρία αυτά έχουν μελετηθεί από ένα πλήθος διακεκριμένων μελετητών και υπάρχουν σημαντικές διχογνωμίες για την ερμηνεία των κειμένων. Όμως υπάρχει βασική συμφωνία στο ότι ο Πλάτων στο μεν χωρίο του *Σοφιστής* εκθέτει την τελική θέση του για την έννοια της αληθούς και της ψευδούς δόξας, ενώ το μακρύ και άκρως δυσχερές χωρίο του *Θεαίτητος* είναι προκαταρτικό, κατά το ότι δοκιμάζει και απορρίπτει διάφορες δυνατότητες για την κρίσιμη σχέση μεταξύ επιστήμης (δηλαδή αληθούς και πλήρους γνώσης των πλατωνικών ιδεών), αληθούς και ψευδούς δόξας.

Υπάρχει όμως διχογνωμία για το αν η φύση της ψευδούς δόξας, η οποία ματαιώς αναζητείται σε όλο το χωρίο, είναι ψευδής ταύτιση

(‘misidentification’) ή ψευδής περιγραφή (‘misdescription’), και υπάρχει διχογνωμία κατά πόσον τα συμπεράσματα στο χωρίο προκύπτουν υπό την αυτή υπόθεση (ότι δεν υπάρχουν ενδιάμεσα στάδια μεταξύ επιστήμης και άγνοιας) ή υπό διαφορετικές υποθέσεις (ότι στο αρχικό μέρος του χωρίου δεν υπάρχουν ενδιάμεσα βήματα, αλλά στο δεύτερο και τρίτο μέρος του χωρίου γίνεται δεκτή και η ύπαρξη ενδιάμεσων σταδίων). Πολλοί μελετητές αδυνατώντας να ερμηνεύσουν με ένα συνεκτικό τρόπο τα επιχειρήματα στον *Θεαίτητος*, αναγκάζονται να υποθέσουν ότι ο Πλάτων περιπίπτει σε λογικά σφάλματα.

Για το χωρίο της *Πολιτείας* υπάρχει πλήθος ερμηνειών ακόμη και για το τι ακριβώς επιχειρεί να αποδείξει ο Πλάτων (αν αναφέρεται στην δόξα γενικώς ή μόνο στην αληθή δόξα, αν επιχειρεί να αποδείξει την ύπαρξη των ιδεών-οπότε θεωρείται ότι ο Πλάτων υποπίπτει σε σοβαρό λογικό σφάλμα), πόσο μάλλον για τα επιχειρήματα αυτά καθ’ εαυτά.

Ένα βασικό σημείο στο οποίο οι υπάρχουσες ερμηνείες υστερούν είναι το ακόλουθο. Η τελική περιγραφή της δόξας πραγματοποιείται στον *Σοφιστής*, στον κατ’ εξοχήν διάλογο στον οποίο αναπτύσσεται η θεμελιώδης μέθοδος ορισμού των πλατωνικών ιδεών με την Διαίρεση και Συναγωγή. Είναι σαφές ότι ο Πλάτων στον *Θεαίτητος* δεν είναι σε θέση να καταλήξει στον ορθό ορισμό της αληθούς αλλά κυρίως της ψευδούς δόξας διότι δεν έχει ακόμη εξηγήσει με ικανοποιητικό τρόπο την μέθοδο της Διαίρεσης και Συναγωγής. Αυτή όντως πραγματοποιείται στον *Σοφιστής*, και μόλις αυτή η περιγραφή συμπληρωθεί, ο Πλάτων είναι σε θέση να προχωρήσει και στο ακανθώδες θέμα της έννοιας της ψευδούς δόξας. Οι δυσκολίες πραγματικής ερμηνείας των χωρίων για τη δόξα οφείλονται στην αδυναμία των μελετητών του Πλάτωνος να κατανοήσουν την προαπαιτούμενη έννοια της Διαίρεσης και Συναγωγής.

Στο προκαταρκτικό Κεφάλαιο I μελετάται η μέθοδος της Διαίρεσης και Συναγωγής, όπως έχει αναλυθεί από τον Σ. Νεγρεπόντη στην εργασία του με τίτλο *Plato’s Theory of Knowledge in the Sophistes*, η οποία παρουσιάστηκε στο Συνέδριο *Colloque sur la Demonstration de*

l'Antiquité à l'âge Classique, και η οποία έχει γίνει δεκτή και θα δημοσιευθεί στα Πρακτικά του εν λόγω συνεδρίου. Η εργασία αυτή παρουσιάζεται εδώ μεταφρασμένη από την συγγραφέα της παρούσας διατριβής για λόγους πληρότητας της διατριβής, μετά την ευγενή παραχώρηση του συγγραφέα της και επιβλέποντα της παρούσας διατριβής Σ. Νεγρεπόντη.

Πιο συγκεκριμένα, η ερμηνεία της Πλατωνικής φιλοσοφικής μεθόδου της Διαίρεσης και Συναγωγής από τον Σ. Νεγρεπόντη αποδεικνύει ότι η μέθοδος αυτή αποτελεί μεταφορά σε φιλοσοφικό επίπεδο της γεωμετρικής-μαθηματικής μεθόδου της περιοδικής ανθυφαίρεσης, με την οποία αρχικά οι Πυθαγόρειοι και αργότερα, στην εποχή του Πλάτωνος, ο Θεόδωρος ο Κυρηναίος και ο Θεαίτητος απεδείκνυν τις ασυμμετρίες των δυνάμει μόνον συμμετρών ζευγών ευθυγράμμων τμημάτων και αποκτούσαν πλήρη γνώση αυτών των ζευγών.

Σύμφωνα με τον Σ. Νεγρεπόντη, οι δύο Διαίρεσεις-και-Συναγωγές-του Όντος Ασπαλιευτής στην αρχή (218b-221c) και του Όντος Σοφιστής στο τέλος (264b-268d) του διαλόγου *Σοφιστής* αποδεικνύουν ότι και τα δύο Όντα είναι ορίσιμα και επιστητά μέσω μιας διαδικασίας δυαδικής Διαίρεσης, η οποία αντιστοιχεί στα βήματα μιας ποιοτικής ανθυφαίρεσης, που ακολουθείται από τη Συναγωγή-Λόγος, η οποία είναι μια απ' ευθείας προσαρμογή του Κριτηρίου του Λόγου για την γεωμετρική ανθυφαίρεση. Ο Λόγος για τον ορισμό του Σοφιστή είναι ουσιαστικά η θεμελιώδης αναλογία της Τετμημένης Γραμμής στο *Πολιτεία* 509d-510b. Έτσι, σύμφωνα με τον Σ. Νεγρεπόντη, ένα Πλατωνικό Ον (ή μια Ιδέα) είναι ακριβώς μια οντότητα που διαθέτει Διαίρεση και Συναγωγή, δηλαδή το φιλοσοφικό ανάλογο της περιοδικής ανθυφαίρεσης αυτό έχει ως αποτέλεσμα, ένα Πλατωνικό Ον να είναι το αυτό-όμοιο Ένα, μια οντότητα η οποία είναι μονάδα, απλή, αδιαίρετη, και αμερής υπό την έννοια ότι κάθε μέρος, που προκύπτει από την Διαίρεση, μετέχει στο Λόγο, και έτσι μέσω της περιοδικότητας, εξισούται προς το όλο. Τα είδη, ακριβώς επειδή εξισούνται μεταξύ τους, έχουν τη δυνατότητα (και μόνο αυτά) να χρησιμεύσουν ως μονάδες των νοητών αριθμών, και έτσι οι Πλατωνικοί (ειδητικοί) αριθμοί παράγονται σε κάθε Πλατωνικό Ον. Πράγματι, η παραγωγή των αριθμών στο *Παρμενίδης* 143c-144e (με τη

βοήθεια της εξίσωσης που περιγράφηκε στο *Παρμενίδης* 148d-149d, ότι ο αριθμός των διαφορετικών (εξισωμένων) μονάδων σ' ένα Ον είναι ίσος προς (τον αριθμό των Λόγων σε μια πλήρη περίοδο)+1), ο κεντρικός ρόλος των αριθμών στο *Φίληβος* 16c-19b, και η διαπραγμάτευση από τον Αριστοτέλη των Πλατωνικών αριθμών στα *Μεταφυσικά* (ειδικά ο ισχυρισμός ότι '[Πλατωνικοί] οι αριθμοί είναι είδη'), στοιχεία τα οποία έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτα προβλήματα ερμηνείας μεταξύ των σύγχρονων Πλατωνιστών, εναρμονίζονται πλήρως μεταξύ τους μέσω της ανθυφαιρετικής ερμηνείας.

Με την ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής μιας Πλατωνικής Ιδέας ως το φιλοσοφικό ανάλογο της περιοδικής ανθυφαίρεσης (σε σύγχρονη ορολογία, του συνεχούς κλάσματος ενός τετραγωνικού άρρητου), ο Σ. Νεγρεπόντης αποδεικνύει ότι η Αληθής Δόξα στο χωρίο *Σοφιστής* 261c-263d ερμηνεύεται φυσιολογικά ως μια πεπερασμένη ανθυφαιρετική προσέγγιση του Πλατωνικού Όντος, το φιλοσοφικό ανάλογο των μαθηματικών 'convergents' του εν λόγω συνεχούς κλάσματος. Η ερμηνεία αυτή στηρίζεται και τεκμηριώνεται με ικανοποιητικό τρόπο από τα χωρία των διαλόγων *Συμπόσιον*, *Μένων*, *Θεαίτητος*, και *Σοφιστής*, τα οποία αναφέρονται στην Αληθή Δόξα.

Με βάση αυτή τη μαθηματική ερμηνεία του Σ. Νεγρεπόντη της έννοιας της Αληθούς Δόξας, η οποία περιγράφεται στο Κεφάλαιο I, θα ερμηνευθούν τα χωρία *Θεαίτητος* 187a-201c στο Κεφάλαιο II και *Πολιτεία* 475e-480a στο Κεφάλαιο III.

Στο Κεφάλαιο II μελετάται το χωρίο *Θεαίτητος* 187a-201c, στο οποίο επιχειρείται ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας, ευρύτερα δε η Πλατωνική θεωρία ψεύδους. Ο στόχος του Πλάτωνος ήταν να δείξει ότι το Ψεύδος σε κάθε μορφή του μπορεί να εξηγηθεί και να ενταχθεί στη θεωρία του περί Επιστήμης, δηλαδή στη μέθοδο Διαίρεσης και της Συναγωγής των Ιδεών και των Όντων. Στόχος του Κεφαλαίου II είναι να δειχθεί ότι η ανθυφαιρετική ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής οδηγεί στην πλήρη κατανόηση της Πλατωνικής θεωρίας του Ψεύδους. Πράγματι, ο Πλάτων διακρίνει δύο τύπους ψεύδους.

Ο πρώτος τύπος είναι η Ψευδής Ταύτιση ενός Όντος με ένα άλλο Πλατωνικό Ον· η ανθυφαιρετική ανάλυση μας πληροφορεί ότι, ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορεί να ανακύψει τέτοιου είδους ψεύδος είναι η Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος να ταυτιστεί ψευδώς με τη Διαίρεση και Συναγωγή ενός διαφορετικού Πλατωνικού Όντος. Μια τέτοια ψευδής ταύτιση παρουσιάζεται με περιγραφική και φαινομενολογική μορφή στο *Πολιτεία* 376c-383c, και με πιο επιστημονική μορφή σε τέσσερα παραδείγματα ανεπιτυχών Διαιρέσεων-και-Συναγωγών, κάθε μία των οποίων ταυτίζεται προς στιγμή ψευδώς με του Σοφιστή, στον *Σοφιστής* 221d-231c, σε συνδυασμό με τον τελικό ορισμό στον *Σοφιστής* 264b-268d.

Ο δεύτερος τύπος ψεύδους, και αυτός που ενδιαφέρει κυρίως τον Πλάτωνα, είναι η ψευδής δόξα, η οποία, όπως καθίσταται σαφές στον τελικό ορισμό της ψευδούς δόξας στο *Σοφιστής*, πρόκειται για ψευδή δόξα περί ενός Όντος, μιας Ιδέας. Η ψευδής δόξα εμφανίζεται με διερευνητική μορφή στο θεωρούμενο σκανδαλωδώς περίπλοκο και δύσκολο, αλλά συναρπαστικό χωρίο *Θεαίτητος* 187a-201c. Από τις προηγούμενες μελέτες στο θέμα αυτό ξεχωρίζουν εκείνη του Ackrill, στην οποία γίνεται κατανοητό ότι η Ψευδής Δόξα στο μοντέλο του Κήρινου Εκμαγείου αποτελεί μάλλον μια ψευδή περιγραφή ('misdescription') παρά μια Ψευδή Ταύτιση ('misidentification'), και ιδίως εκείνες των Ryle και McDowell στις οποίες υιοθετείται η διάκριση μεταξύ των 'savoir' και τη 'connaître' τύπων της γνώσης (η οποία προέρχεται από τη σύγχρονη θεωρία γνώσης του Bertrand Russell) προς τον σκοπό ερμηνείας του χωρίου *Θεαίτητος* 187a-201c, μια διάκριση η οποία βρίσκει ιδεώδη ερμηνεία στο ανθυφαιρετικό μοντέλο. Ωστόσο, η απουσία της ανθυφαιρετικής ερμηνείας της Πλατωνικής μεθόδου Επιστήμης της Διαίρεσης και Συναγωγής, και της επαγόμενης ερμηνείας της Δόξας, καθιστά αυτές τις σχετικά ικανοποιητικές προσεγγίσεις μεμονωμένες νησίδες. Ο θεμελιώδης ρόλος που διαδραματίζουν οι Πλατωνικοί ειδητικοί αριθμοί στο μοντέλο του 'Περιστερεώνα', ιδιαίτερα στην περιγραφή της ψευδούς δόξας ως σύγχυση του αριθμού 12 με τον αριθμό 11, η στενή σχέση αυτού του μοντέλου με την περιγραφή της Διαίρεσης και Συναγωγής στο χωρίο *Πολιτικός* 285a4-b6 και με τον

τελικό ορισμό της Ψευδούς Δόξας στο χωρίο *Σοφιστής* 261c-263d, καθώς και η σημασία της επ' άπειρον προόδου (infinite regress) στην οποία καταφεύγει ο Πλάτων, για να καταρρίψει την υπόθεση ότι η επιστήμη ταυτίζεται με την αληθή δόξα είναι στοιχεία που αποκτούν ικανοποιητική ερμηνεία μόνο με το ανθυφαιρετικό μοντέλο.

Μεταξύ των μελετητών που έχουν ασχοληθεί με το θέμα αυτό είναι οι ακόλουθοι: F. M. Cornford (1932), R. Hackforth (1938), I. M. Crombie (1963), J. Ackrill (1966), C.F.J. Williams (1972), J. Hintikka (1973), F. A. Lewis (1973), J. McDowell (1973), N. P. White (1976), G. Fine (1979), Δ. Αναπολιτάνος (1985), G. Rudebusch (1986), G. B. Matthews (1988), G. Ryle (1990), M. Burnyeat (1990), R. Polansky (1992), M. M. McCabe (1994), D. Barton (1999), D. N. Sedley (2004), R. Woolf (2004), T. Chappell (2005)

Στο Κεφάλαιο III μελετάται το χωρίο *Πολιτεία* 475e-480a. Αποδεικνύεται ότι ο στόχος του Πλάτωνος είναι να δείξει ότι:

(P) η γνώση των αισθητών οντοτήτων που μετέχουν σε μια Πλατωνική Ιδέα (π.χ. τα πολλά καλά τα οποία μετέχουν στο καλό αυτό καθ' εαυτό) ταυτίζεται ακριβώς με μια αληθή δόξα περί της Πλατωνικής Ιδέας (π.χ. αυτού του καλού).

Δεύτερον θα δείξουμε ότι η απόδειξη του Πλάτωνος για τη δύναμη της Αληθούς Δόξας ότι είναι η ενδιάμεση γνώση μεταξύ Επιστήμης και Άγνοιας εξηγείται με όρους Διαίρεσης-και-Συναγωγής.

Αυτή η ταύτιση επιτυγχάνεται με μια περίτεχνη Ανάλυση και Σύνθεση, τα στάδια της οποίας χρησιμοποιούν την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Αληθούς Δόξας, όπως αυτή αναλύθηκε στο Κεφάλαιο I και την αντίστοιχη ανθυφαιρετική έννοια της μέθεξης, και σε γενικές γραμμές έχουν ως εξής. Θέτουμε (Q), (R), (S) να είναι οι ακόλουθες προτάσεις.

(Q) Η γνώση (δύναμη) μεταξύ της επιστήμης αυτού του καλού και της άγνοιας ταυτίζεται με τη γνώση εκάστου των πολλών καλών.

- (R) Οι οντότητες μεταξύ αυτού του καλού και του απολύτως μη όντος υπάρχουν και ταυτίζονται με τα πολλά καλά
- (S) Οι οντότητες οι οποίες είναι συγχρόνως και καλές και αισχρές ταυτίζονται με τα πολλά καλά.

Ο Πλάτων επιχειρηματολογεί για τα ακόλουθα.

Αν (Q) τότε (P), αν (R) τότε (Q), και αν (S) τότε (R), και η (S) ισχύει.

Στο επιχείρημα ότι από το (Q) έπεται το (R) ο Πλάτων χρησιμοποιεί τις γνωστικές έννοιες Επιστήμη, Άγνοια, και τη ‘μεταξύ’ αυτών γνώση που είναι η Δόξα, και τις οντολογικές έννοιες πλήρως Ον, Πλήρως μη-Ον, και τις ενδιάμεσες οντότητες που είναι τα πολλά μετέχοντα του Όντος αυτού, και δείχνει ότι βρίσκονται σε μια ‘1-1’ αντιστοιχία. Πολλοί μελετητές, μεταξύ αυτών ο Hintikka και η Annas θεώρησαν ότι ο Πλάτων προσπαθούσε να αποδείξει ότι από το (Q) έπεται το (R), δηλαδή από μια γνωστική διαφοροποίηση έπεται μια οντολογική, και προσήψαν στον Πλάτωνα την διάπραξη σοβαρού λογικού σφάλματος, στην υποτιθέμενη προσπάθεια του να αποδείξει με αυτό τον τρόπο την ύπαρξη των Πλατωνικών Ιδεών. Δεν έγινε κατανοητός ο αναλυτικός χαρακτήρας του επιχειρήματος, το οποίο άρα έχει την εύλογη κατεύθυνση ‘αν (R) τότε (Q)’.

Στο επιχείρημα για την απόδειξη της (S) και της Πρότασης ‘αν (S) τότε (R)’, απαιτείται η διευκρίνιση των όρων ‘ον’ και ‘μη-ον’, τα οποία, τη μια φορά, εμφανίζονται ως οντολογικά άκρα, και την άλλη, ως συστατικά της ‘μεταξύ’, αυτών των άκρων, οντότητας που, αν υπάρχει, είναι της μορφής ‘ον και μη-ον’. Παρατηρείται, επομένως, ότι οι όροι ‘ον’ και ‘μη-ον’ έχουν διπλή σημασία στην πλατωνική γλώσσα, όπως άλλωστε καθίσταται σαφές στο Σοφιστής. Όπως αποδεικνύεται όταν αυτά συνιστούν τα οντολογικά άκρα, τότε αναφέρονται στις απόλυτες-‘καθ’ αυτό’ σημασίες που έχουν οι οντότητες, πλήρες Ον και πλήρες μη-Ον, ενώ όταν αποτελούν τα συστατικά των ατελών οντοτήτων ‘ον και μη-ον’, που είναι ‘μεταξύ’ των οντολογικών άκρων, τότε σ’ αυτήν τη γλωσσική έκφραση αναφέρονται στα μέρη ‘ον’ και ‘μη-ον’ που

προκύπτουν κατά τη διαδικασία ορισμού του Όντος, δηλαδή της Διαίρεσης-και-Συναγωγής του Όντος.

Από αυτό το αναλυτικό σχήμα έπεται η (P).

Μεταξύ των μελετητών που έχουν ασχοληθεί με το θέμα αυτό είναι οι ακόλουθοι: R. E Allen (1961, 1970), I. M. Crombie (1963), R. Hare (1965, 1982), J. C. Gosling (1968), R. C. Cross and A. D. Woozley (1970), J. Stenzel (1973), F. J. J. Hintikka (1973), G. Santas (1973), G. Vlastos (1981), J. Annas (1981), Δ. Αναπολιτάνος (1985), N. Cooper (1986), M. C. Stokes (1992), F. J. Gonzalez (1996), N. D. Smith (2000), C. Bobonich (2002), G. Fine (2003), J. Van Eck (2005), T. Scaltsas (2007), D. Sedley (2007), J. Szaif (2007).

Σημειώνουμε ότι, η αρίθμηση σε αγκύλες στις υποσημειώσεις των σελίδων παραπέμπει στα (Αρχαία) Χωρία που παρατίθενται μετά το τέλος του τρίτου κεφαλαίου της εργασίας αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΣΤΟΝ ΣΟΦΙΣΤΗΣ¹

Σ. Νεγρεπόντης

*Αφιερωμένο στη μνήμη του Jules Vuillemin,
ενός μοναχικού πρωτοπόρου στη σύνδεση
του Πλάτωνος με την ανθυφαίρεση*

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να δείξει ότι η θεωρία της επιστήμης του Πλάτωνος στον *Σοφιστή*, που αποκτάται μέσω της Διαίρεσης και Συναγωγής, είναι το φιλοσοφικό ανάλογο της γεωμετρικής θεωρίας της περιοδικής ανθυφαίρεσης. Η ανάλυσή μας (στις Ενότητες 1.3 και 1.4) εστιάζει στις δύο Διαιρέσεις-και-Συναγωγές- του Όντος Ασπαλιευτής στην αρχή (218b-221c) και του Όντος Σοφιστής στο τέλος (264b-268d) του διαλόγου. Και τα δύο Όντα αποδεικνύονται ότι είναι ορίσιμα και επιστητά μέσω μιας διαδικασίας δυαδικής Διαίρεσης, η οποία αντιστοιχεί στα βήματα μιας ποιοτικής ανθυφαίρεσης, που ακολουθείται από τη Συναγωγή-Λόγος, μια κατ' ευθεία προσαρμογή του Κριτηρίου του Λόγου για την γεωμετρική ανθυφαίρεση (περιγράφεται στην Ενότητα 1.1). Ο

¹ Για τις ανάγκες της διατριβής αυτής μετέφρασα στα ελληνικά, μετά την ευγενή παραχώρηση του επιβλέποντα της διατριβής μου Σ. Νεγρεπόντη, την εργασία, S. Negreponitis, «Plato's Theory of Knowledge in the *Sophistes*», Lecture delivered in the Colloquim on '*Demonstration de l'Antiquité à l'âge Classique*', June 2008, Paris, η οποία θα δημοσιευτεί στο '*Actes du Colloque sur la Demonstration de l'Antiquité à l'âge Classique*'.

Λόγος για τον ορισμό του Σοφιστή είναι ουσιαστικά η θεμελιώδης αναλογία της Τετμημένης Γραμμής στο *Πολιτεία* 509d-510b. Κατά συνέπεια, ένα Πλατωνικό Ον (ή μια Ιδέα) είναι ακριβώς μια οντότητα που διαθέτει Διαίρεση και Συναγωγή, δηλαδή το φιλοσοφικό ανάλογο της περιοδικής ανθυφαίρεσης· αυτό έχει ως αποτέλεσμα, ένα Πλατωνικό Ον να είναι το αυτό-όμοιο Ένα, μια οντότητα η οποία είναι μονάδα, απλή, αδιαίρετη, και αμερής υπό την έννοια ότι κάθε μέρος, που προκύπτει από την Διαίρεση, μετέχει στο Λόγο, και έτσι μέσω της περιοδικότητας, εξισούται προς το όλο.

Τα είδη, ακριβώς επειδή εξισούνται αμοιβαίως, μπορούν να χρησιμεύσουν ως μονάδες των νοητών αριθμών, και έτσι οι Πλατωνικοί (ειδητικοί) αριθμοί παράγονται σε κάθε Πλατωνικό Ον· πράγματι, η βασική εξίσωση που περιγράφηκε στο *Παρμενίδης* 148d-149d δηλώνει ότι ο αριθμός των διαφορετικών (εξισωμένων) μονάδων σ' ένα Ον είναι ίσος προς (τον αριθμό των Λόγων σε μια πλήρη περίοδο)+1, και έτσι είναι πάντα ένας πεπερασμένος αριθμός. Η παραγωγή των αριθμών στο *Παρμενίδης* 143c-144e, ο κεντρικός ρόλος των αριθμών στο *Φίληβος* 16c-19b, και η διαπραγμάτευση από τον Αριστοτέλη των Πλατωνικών αριθμών στα *Μεταφυσικά* (ειδικά ο ισχυρισμός ότι '[Πλατωνικοί] οι αριθμοί είναι είδη') που έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτα προβλήματα ερμηνείας μεταξύ των σύγχρονων Πλατωνιστών, εναρμονίζονται πλήρως μεταξύ τους μέσω της ανθυφαιρετικής μας ερμηνείας.

Αν ένα Πλατωνικό Ον είναι επιστητό μέσω της περιοδικής ανθυφαίρεσης της Διαίρεσης και του Λόγου, τότε η Αληθής Δόξα καταλήγει να είναι μια πεπερασμένη ανθυφαιρετική προσέγγιση του Πλατωνικού Όντος (Ενότητα 1.7). Οι περιγραφές της Αληθούς Δόξας στους διαλόγους *Συμπόσιο*, *Μένων*, *Θεαίτητος*, και *Σοφιστής* παρέχουν την αναγκαία τεκμηρίωση και υποστήριξη για την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Αληθούς Δόξας.

Τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας εφαρμόζονται από τους Νεγρεπόντη και Μπίρμπα-Παππά στην ερμηνεία της Πλατωνικής Θεωρίας του Ψεύδους [NBP].

Η ερμηνεία της θεώρησης του Πάππου για την Ανάλυση και τη Σύνθεση, με όρους της διαλεκτικής του Πλάτωνος- δηλαδή με όρους

Διαίρεσης και Συναγωγής, και άρα, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας, με όρους περιοδικής ανθυφαίρεσης, έχει δοθεί στο Negrepontis-Lamprinidis [NL].

Αυτή η πρωτότυπη ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής του *Σοφιστής* θα παρουσιαστεί αναλυτικότερα σε επερχόμενες δημοσιεύσεις· θα δείξουμε (α) ότι η θεωρία της Επιστήμης του Πλάτωνος ολοκληρώνεται στο *Πολιτικός*, όπου αποδεικνύεται ότι ένα Πλατωνικό Ον διαθέτει όχι απλά μια περιοδική, αλλά στην πραγματικότητα μια παλινδρομικά περιοδική ανθυφαίρεση, ακριβώς ίδια με εκείνη που διαθέτουν μόνο τα δυνάμει σύμμετρα ζεύγη γραμμών (όπως ορίζονται στο Βιβλίο X των *Στοιχείων* του Ευκλείδη, και με σύγχρονους όρους αντιστοιχούν στους τετραγωνικούς άρρητους), (β) ότι η μαθηματική ανακάλυψη του Θεαίτητου, που ανακοινώνεται στο *Θεαίτητος* 147c-148b, είναι ακριβώς το αξιοσημείωτο θεώρημα της παλινδρομικής περιοδικότητας για τετραγωνικούς άρρητους, και (γ) ότι τα εργαλεία για την απόδειξη αυτού του θεωρήματος περιέχονται στο Βιβλίο X των *Στοιχείων*. Επομένως, μια από τις αξιοσημείωτες συνέπειες της παρούσας εργασίας είναι ότι ο Θεαίτητος πρέπει να είχε αποδείξει το θεώρημα της περιοδικότητας του ανθυφαιρετικού αναπτύγματος ενός ‘τετραγωνικού αρρήτου’.

1.1. ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΣΗ

Εδώ σκιαγραφούμε τα μαθηματικά της ‘ανθυφαίρεσης’, που αναπτύχθηκαν από τους Πυθαγορείους, τον Θεόδωρο, και τους γεωμέτρες, καθώς και στην Πλατωνική Ακαδημία κυρίως από τον Θεαίτητο, και που παρουσιάστηκαν, αν και με υπερβολικά ατελή τρόπο, στα Βιβλία VII και X των *Στοιχείων* του Ευκλείδη².

(1.1.α) Ορισμός Ανθυφαίρεσης

Πίνακας 1. Ορισμός της γεωμετρικής ανθυφαίρεσης (*Στοιχεία* Ευκλείδη X.2)

Έστω a, b δύο μεγέθη (ευθύγραμμα τμήματα, επιφάνειες, στερεά), με $a > b$. η ανθυφαίρεση του a προς το b είναι η ακόλουθη, άπειρη ή πεπερασμένη, ακολουθία των αμοιβαίων διαιρέσεων:

$$\begin{aligned} a &= I_0 b + e_1, & \text{με } b > e_1, \\ b &= I_1 e_1 + e_2, & \text{με } e_1 > e_2, \\ &\dots \\ e_{n-1} &= I_n e_n + e_{n+1}, & \text{με } e_n > e_{n+1}, \\ e_n &= I_{n+1} e_{n+1} + e_{n+2}, & \text{με } e_{n+1} > e_{n+2}, \\ &\dots \end{aligned}$$

Συμβολίζουμε με $\text{Ανθ}(a,b)=[I_0, I_1, \dots, I_n, I_{n+1}, \dots]$ την ακολουθία των διαδοχικών πηλίκων της ανθυφαίρεσης του a προς το b και γενικότερα με $\text{Ανθ}(e_n, e_{n+1})=[I_{n+1}, \dots]$ και ονομάζουμε τα e_n μέρη της ανθυφαίρεσης του a προς το b .

(1.1.β) Ορισμός (Ορισμοί X.1, 2 των *Στοιχείων*)

Έστω a, b δύο μεγέθη, με $a > b$. λέμε ότι τα a, b είναι σύμμετρα αν υπάρχει ένα μέγεθος c και αριθμοί n, m , τέτοιοι ώστε $a=mc, b=nc$, διαφορετικά τα a, b είναι ασύμμετρα.

Η θεμελιώδης διχοτομία για την ανθυφαίρεση περιέχεται στην ακόλουθη

² [1], [2], [3], [4]

(1.1.γ) Πρόταση (Προτάσεις X.2, 3 των Στοιχείων)

Έστω a, b δύο μεγέθη, με $a > b$. Τα a, b είναι ασύμμετρα αν και μόνον αν η ανθυφαίρεση του a προς το b είναι άπειρη.

(1.1.δ) Ανθυφαιρετικός ορισμός της αναλογίας μεγεθών³

Ο Αριστοτέλης, στο δικαίως ονομαστό και εξαιρετικά σημαντικό για την ιστορία των Ελληνικών μαθηματικών, χωρίο *Τοπικά* 158b-159a, αναφέρεται σε μια περίοδο όπου δεν υπήρχε καμία αυστηρή θεωρία αναλογιών. Ενώ στα *Μεταφυσικά* 987b25-988a1 κατηγορηματικά δηλώνει ότι οι Πυθαγόρειοι δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη διαλεκτική και τους ‘λόγους’ (πρβλ. Becker [Be]). Στο ίδιο χωρίο των *Τοπικά*, ο Αριστοτέλης μας λέει για την ανακάλυψη μιας εντυπωσιακής για το μαθηματικό περιεχόμενό της θεωρίας λόγων μεγεθών (προ-Ευδόξεια, καθώς προηγείται του Βιβλίου V των *Στοιχείων*), η οποία βασίζεται στον ακόλουθο

(1.1.ε) Ορισμός

Έστω a, b, c, d τέσσερα μεγέθη, με $a > b, c > d$. η αναλογία $a/b = c/d$ ορίζεται από τη συνθήκη $\text{Ανθ}(a,b) = \text{Ανθ}(c,d)$.

Ο Αριστοτέλης στο χωρίο των *Τοπικά* δίνει μια σπουδαία συνέπεια αυτού του ανθυφαιρετικού ορισμού της αναλογίας: την ακόλουθη πρόταση, που ο Fowler [Fo] ονομάζει:

(1.1.στ) Η Πρόταση των Τοπικά

Αν ένα ευθύγραμμο τμήμα διαιρείται σε λόγο a προς b , και A, B είναι δύο ορθογώνια παραλληλόγραμμα με βάσεις a, b , αντίστοιχα, και κοινό ύψος ένα ευθύγραμμο τμήμα c κάθετο στα τμήματα a και b , τότε $A/B = a/b$.

³[5],[6]

Απόδειξη. Ο Αριστοτέλης ισχυρίζεται, και είναι εύκολο να διαπιστωθεί ότι ο ισχυρισμός του είναι αληθής, ότι προφανώς ισχύει

$$\text{Ανθ}(A,B) = \text{Ανθ}(a,b).$$

Μια εκδοχή της Πρότασης των *Τοπικά* αποτελεί η Πρόταση VI.1⁴ στα *Στοιχεία* του Ευκλείδη, και είναι καίρια για την εφαρμογή της θεωρίας αναλογιών του Ευδόξου, που αναπτύσσεται στο Βιβλίο V των *Στοιχείων*, στη γεωμετρική θεωρία της ομοιότητας. Η απόδειξη της Πρότασης των *Στοιχείων* βασίζεται στην Ευδόξεια θεωρία αναλογιών, αλλά η προτεινόμενη από τον Αριστοτέλη απόδειξη επιτρέπει, με βάση τον ανθυφαιρετικό ορισμό της αναλογίας, την ανάπτυξη σε μεγαλύτερη έκταση του μεγαλύτερου μέρους του Βιβλίου VI των *Στοιχείων*.

Όπως θα δούμε παρακάτω ο Πλάτων για να θεμελιώσει τη Συναγωγή του Σοφιστή χρησιμοποιεί σιωπηρά ένα φιλοσοφικό ανάλογο της Πρότασης των *Τοπικά*-Πρόταση (1.4.γ1).

(1.1.ζ) Η Περιοδική Ανθυφαίρεση και το Κριτήριο του Λόγου.

Μια άμεση συνέπεια του ανθυφαιρετικού ορισμού της αναλογίας είναι η ακόλουθη:

Πρόταση (‘κριτήριο του λόγου’ για την περιοδικότητα της ανθυφαίρεσης). Η ανθυφαίρεση δύο ευθυγράμμων τμημάτων a , b , με $a > b$, με συμβολισμό όπως στον παραπάνω ορισμό, θέτοντας όπου $a = e_{-1}$, $b = e_0$, είναι τελικά περιοδική με περίοδο από το βήμα n στο βήμα $m-1$, αν υπάρχουν δείκτες n , m , με $n < m$, τέτοιοι ώστε $e_n/e_{n+1} = e_m/e_{m+1}$.

Πίνακας 2. Κριτήριο του Λόγου και Περιοδικότητα στη Γεωμετρική Ανθυφαίρεση

Έστω a , b be δύο μεγέθη (ευθύγραμμα τμήματα, επιφάνειες, στερεά), με $a > b$, με ανθυφαίρεση:

$$\begin{array}{ll} a = I_0 b + e_1, & \text{με } b > e_1, \\ b = I_1 e_1 + e_2, & \text{με } e_1 > e_2, \\ \dots & \\ e_{n-1} = I_n e_n + e_{n+1}, & \text{με } e_n > e_{n+1}, \end{array}$$

⁴[7]

$$e_n = I_{n+1} e_{n+1} + e_{n+2},$$

$$\text{με } e_{n+1} > e_{n+2},$$

...

$$e_{m-1} = I_m e_m + e_{m+1},$$

$$\text{με } e_m > e_{m+1},$$

$$e_m = I_{m+1} e_{m+1} + e_{m+2},$$

$$\text{με } e_{m+1} > e_{m+2},$$

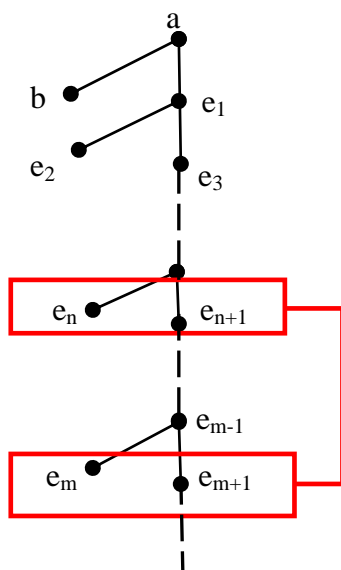
έτσι ώστε για κάποιους δείκτες $n < m$ να έχουμε

$$e_n/e_{n+1} = e_m/e_{m+1}$$

(Κριτήριο του Λόγου).

Τότε η ανθυφαίρεση του a προς το b είναι τελικά περιοδική, και μάλιστα ισχύει, $\text{Ανθ}(a,b) = [I_0, I_1, \dots, \text{περίοδος}(I_{n+1}, I_{n+2}, \dots, I_m)]$.

Πίνακας 3. Συντετμημένη Αναπαράσταση του Κριτηρίου του Λόγου της Ανθυφαίρεσης του a προς b

(1.1.η) Ανακατασκευή της απόδειξης των τετραγωνικών ασύμμετρων μέσω του Λόγου

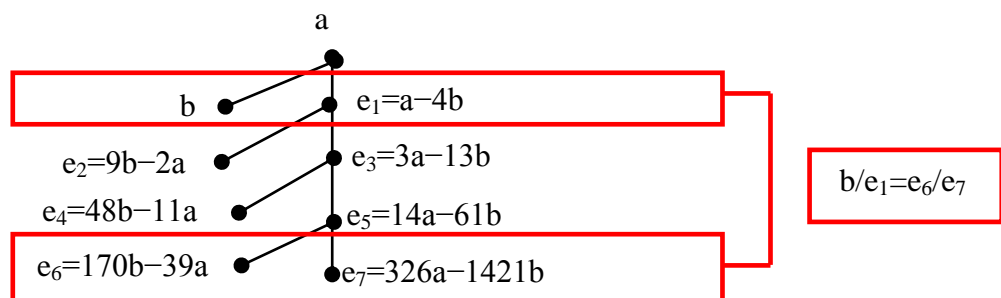
Η ανακατασκευή που σκιαγραφούμε σ' αυτήν την παράγραφο βασίζεται σε μία σειρά ισχυρών επιχειρημάτων, που παρουσιάζονται με λεπτομέρειες αλλού, και προκύπτουν από:

- (1) την προτροπή του Σωκράτη, στο *Θεαίτητος* 145c7-148e5, ότι η Διαίρεση και Συναγωγή μιμείται τη μαθηματική ανακάλυψη του Θεαίτητου σχετικά με τις ασυμμετρίες (πρβλ. (1.1.θ) παρακάτω),
- (2) την ερμηνεία, της Διαίρεσης και Συναγωγής με όρους περιοδικής ανθυφαίρεσης, (βλ. παρούσα εργασία Ενότητες 1.3 και 1.4), και
- (3) την περιγραφή, στο *Θεαίτητος* 147d3-148b2⁵, των μαθηματικών ανακαλύψεων από τους Θεόδωρο-Θεαίτητο με όρους Διαίρεσης και Συναγωγής, σύμφωνα με την οποία οι αποδείξεις των ασυμμετριών τετραγωνικών ριζών των 3,5,..., έως και 17, που δίνονται από τον Θεόδωρο και ανακοινώνονται στο 147d3-148b2 είναι πράγματι ανθυφαιρετικές και χρησιμοποιούν το Κριτήριο του Λόγου (1.1.ζ).

Ανθυφαιρετικές ανακατασκευές που χρησιμοποιούν το Κριτήριο του Λόγου, χωρίς όμως την οποιαδήποτε επίκληση των παραπάνω ισχυρά συσχετιζόμενων με την ανθυφαίρεση επιχειρημάτων, έχουν προταθεί από τους Zeuthen [Z], van der Waerden [VdW], von Fritz [VF], Fowler [Fo], Kahane [Ka], καθώς και μια μη-ανθυφαιρετική από τους Hardy και Wright [HW], και τον Knorr [Kn].

Στον Πίνακα 4 παρακάτω, σκιαγραφούμε μια ανακατασκευή της απόδειξης της ασυμμετρίας των ευθυγράμμων τμημάτων a , b , με $a^2=19b^2$, την πρώτη που ο Θεόδωρος αποφεύγει να δώσει. Η ανακατασκευή παρουσιάζεται συντετμημένη υπό την έννοια ότι τα διαιρετικά-βήματα με άρτιους δείκτες ενσωματώνονται στα αμέσως επόμενα διαιρετικά-βήματα με περιττούς δείκτες:

Πίνακας 4. Συντετμημένη Ανθυφαιρετική Διαίρεση και Κριτήριο του Λόγου για $a^2=19b^2$

⁵[8].

Ο Πίνακας 4 κατανοείται ως ακολούθως:
 Αρχικά προχωρούμε με τα βήματα της ανθυφαιρετικής Διαίρεσης του a προς το b , χρησιμοποιώντας στοιχειώδεις υπολογισμούς και εκφράζοντας ταυτόχρονα τα παραγόμενα υπόλοιπα με όρους των αρχικών ευθύγραμμων τμημάτων a και b :

$$\begin{aligned} a &= 4b + e_1, \text{ με } a_1 < b \text{ (οπότε } e_1 = a - 4b), \\ (\text{και } b &= 2e_1 + e_2, e_2 < e_1 \text{ (οπότε } e_2 = 9b - 2a)), \\ e_1 &= e_2 + e_3, e_3 < e_2 \text{ (οπότε } e_3 = 3a - 13b), \\ (\text{και } e_2 &= 3e_3 + e_4, e_4 < e_3 \text{ (οπότε } e_4 = 48b - 11a)), \\ e_3 &= e_4 + e_5, e_5 < e_4 \text{ (οπότε } e_5 = 14a - 61b), \\ (\text{και } e_4 &= 2e_5 + e_6, e_6 < e_5 \text{ (οπότε } e_6 = 170b - 39a)), \\ e_5 &= 8e_6 + e_7, e_7 < e_6 \text{ (οπότε } e_7 = 326a - 1421b) \text{ και} \end{aligned}$$

ακολούθως επαληθεύουμε, με άμεσο υπολογισμό, το Κριτήριο του Λόγου (που υποδεικνύεται στον Πίνακα με τη σύνδεση των δύο εκφράσεων στα πλαίσια), χρησιμοποιώντας τις εκφράσεις που βρέθηκαν για τα υπόλοιπα:

$$b/e_1 = e_6/e_7.$$

Έπεται ότι, μετά τον αρχικό λόγο a/b , η ακολουθία των διαδοχικών Λόγων

$$b/e_1, e_1/e_2, e_2/e_3, e_3/e_4, e_4/e_5, e_5/e_6, e_6/e_7 = b/e_1$$

σχηματίζει μια πλήρη περίοδο από Λόγους, επ' άπειρον επαναλαμβανόμενη, και παράγει την πλήρη γνώση του αρχικού λόγου a/b , δηλαδή, του τετραγωνικού άρρητου τετραγωνική ρίζα του 19, αποδεικνύοντας παρεμπιπτόντως την ασυμμετρία του λόγου a/b .

(1.1.θ) Η περιοδική ανθυφαίρεση ως το Αυτό-όμοιο Εν

Ας θεωρήσουμε κάποιο μέρος, έστω e_n ((1.1.α)), της περιοδικής ανθυφαίρεσης a προς b του ((1.1.ζ)). Τότε, αυτό το μέρος e_n μετέχει στο λόγο e_n/e_{n+1} (ή στο λόγο e_{n-1}/e_n), και η ανθυφαίρεση του e_n προς e_{n+1} , όντας (λόγω της περιοδικότητας) μια κυκλική μετάθεση της ανθυφαίρεσης του a προς b , ουσιαστικά συμπίπτει με αυτήν. Με αυτήν την έννοια, κάθε παραγόμενο μέρος στην ανθυφαιρετική διαδικασία είναι

ίδιο με το όλο. Κατά συνέπεια, ένα ζεύγος μεγεθών που διαθέτει περιοδική ανθυφαίρεση αποτελεί ένα παράδειγμα μιας αυτό-όμοιας οντότητας. Στα σύγχρονα μαθηματικά, τέτοιες οντότητες υπάρχουν σε αφθονία, π.χ. το σύνολο του Cantor του αποκλεισμένου ενδιαμέσου τρίτου, ή το Sierpinski's gasket (φλάντζα-τσιμούχα-πλέγμα του Sierpinski), αλλά στα αρχαία Ελληνικά μαθηματικά το παραπάνω αναφερόμενο ζεύγος μεγεθών αποτελούσε το μόνο παράδειγμα με την ιδιότητα της αυτό-ομοιότητας. Μια αυτό-όμοια οντότητα σαφώς δικαιούται το όνομα 'Ένα', αφού είναι παντού η ίδια. Θα γίνει φανερό στις Ενότητες 1.3, 1.4, 1.5, παρακάτω, ότι ο Πλάτων θεώρησε αυτές τις περιοδικές ανθυφαιρετικές αυτό-όμοιες οντότητες ως το μοντέλο του για τις νοητές του Ιδέες και τα Όντα. Αυτό ακριβώς είναι το νόημα της προτροπής του Σωκράτη στον *Θεαίτητος* 145c7-148e5⁶ να προσπαθήσουμε να βρούμε έναν αληθή ορισμό της Επιστήμης (ενός Πλατωνικού Όντος) μιμούμενοι την ενοποιητική ανακάλυψη του Θεαίτητου και του νεαρού Σωκράτη των τετραγωνικών ασυμμετριών (περιγραφόμενες εκεί με τον όρο 'δυνάμεις').

⁶[8]

1.2. Η ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ

(1.2.α) *Η Διαίρεση και Συναγωγή είναι το φιλοσοφικό ανάλογο της περιοδικής ανθυφαίρεσης*

Θα δείξουμε ότι η περιοδική ανθυφαίρεση και το Κριτήριο του Λόγου αποτελούν τον πυρήνα της Πλατωνικής διαλεκτικής. Ο απλούστερος τρόπος να το διαπιστώσουμε είναι να συσχετίσουμε την περιοδική ανθυφαίρεση με τη Διαίρεση και Συναγωγή, μία μέθοδο μέσω της οποίας τα Πλατωνικά Όντα είναι επιστητά στην ανθρώπινη ψυχή, όπως περιγράφεται στους Πλατωνικούς διαλόγους *Παρμενίδης*, *Σοφιστής*, *Πολιτικός*, *Φαίδρος* και *Φίληβος*⁷ επιπλέον, ο απλούστερος τρόπος να συλλάβουμε τη στενή σχέση μεταξύ Διαίρεσης και Συναγωγής από τη μια, και της περιοδικής ανθυφαίρεσης από την άλλη, είναι να εξετάσουμε τα παραδείγματα αυτής της μεθόδου που ο Πλάτων παρέχει στο *Σοφιστή*. Ειδικότερα, θα επικεντρωθούμε σχεδόν αποκλειστικά στη μέθοδο της Διαίρεσης και Συναγωγής όπως αυτή διασαφηνίζεται στο διάλογο *Σοφιστής*, και θα δείξουμε (στις Ενότητες 1.3 και 1.4) ότι αποτελεί το φιλοσοφικό ανάλογο της γεωμετρικής μεθόδου της περιοδικής ανθυφαίρεσης, όπως αυτή θεμελιώνεται μέσω του Κριτηρίου του Λόγου, που σκιαγραφήθηκε στην Ενότητα 1.1.

Με βάση τα παραπάνω, θα προκύψει ότι μια Πλατωνική Ιδέα είναι Ένα και Πολλά, όχι υπό την αισθητή αθροιστική έννοια του Ενός ανθρώπου με τα πολλά μέλη (καθώς ο Πλάτων το απορρίπτει στο *Παρμενίδης* 128e-130a και στο *Φίληβος* 14d-e)⁸, αλλά υπό τη νοητή έννοια ότι το Πλατωνικό Ον είναι Πολλά, και στην πραγματικότητα απείρως Πολλά, καθώς σύμφωνα με την αυτό-ομοιότητα που το χαρακτηρίζει έχει απείρως πολλά μέρη, αλλά όμως είναι ουσιαστικά ένα αμερές Ένα, εφόσον κάθε μέρος-είδος είναι ίδιο με το όλο. Η αυτό-ομοιότητα των Πλατωνικών Όντων εξετάζεται στην Ενότητα 1.5.

⁷ Πρβλ. [N1], [N2] [N3] [N4]

⁸[9],[10]

Η εξομοίωση των μερών-ειδών που υλοποιείται μέσω της περιοδικότητας και αυτό-ομοιότητας ανοίγει το δρόμο για την κατανόηση των Πλατωνικών (ειδητικών) αριθμών, καθώς παράγει ένα πεπερασμένο αριθμό εξομοιωμένων μονάδων (στην πραγματικότητα, έναν αριθμό ίσο με το μήκος της περιόδου συν ένα), οι οποίες είναι ακριβώς τα μέρη-είδη μέσα στην περίοδο. Οι Πλατωνικοί αριθμοί εξετάζονται στην Ενότητα 1.6.

Παράλληλα, η ανθυφαιρετική ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής ανοίγει το δρόμο για την κατανόηση της Αληθούς Δόξας, αφού το Πλατωνικό Ον είναι δυνατόν να γνωσθεί, δηλαδή να καταστεί επιστητό, και ως Αληθής Δόξα μετά Λόγου. Η Αληθής Δόξα, η οποία εξετάζεται στην Ενότητα 1.7, καταλήγει να είναι το φιλοσοφικό ανάλογο κάθε πεπερασμένης ανθυφαιρετικής προσέγγισης του Πλατωνικού Όντος.

(1.2.β) Προγενέστερες προσπάθειες σύνδεσης της φιλοσοφίας του Πλάτωνος με την ανθυφαίρεση

Μερικοί μελετητές του Πλάτωνος έχουν εντοπίσει ότι μερικά χωρία των γραπτών του Πλάτωνος σχετίζονται με την αριθμητική/γεωμετρική έννοια της ανθυφαίρεσης. Συγκεκριμένα, αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

(i) οι Alfred E. Taylor [Ta1], και (ii), D'Arcy W. Thompson [Th], παρατήρησαν μια σύνδεση μεταξύ των (ανθυφαιρετικών) πλευρικών και διαμετρικών αριθμών και της Υπερβολής και Έλλειψης που περιγράφεται στο *Επινομίς*· χωρίς, ωστόσο, να προκύψουν περαιτέρω συμπεράσματα·

(iii) ο Charles Mugler [Mu], αντιλήφθηκε τη σύνδεση μεταξύ της γεωμετρικής ανθυφαίρεσης μέσω του μαθηματικού χωρίου *Θεαίτητος* 147-8⁹, και της Διαίρεσης και Συναγωγής στο *Σοφιστής*, αλλά κατά τρόπο εσφαλμένο· ο Cherniss [Ch3], στη βιβλιοκριτική του το 1951 'κατέρριψε' την προσέγγιση του Mugler, χρησιμοποιώντας όμως λανθασμένα επιχειρήματα· και, (iv) ο Jules Vuillemin [Vu],

⁹[8]

αντιλήφθηκε ορθά ότι η Πλατωνική Διαίρεση και Συναγωγή συνδέεται με την περιοδική ανθυφαίρεση, αλλά η σύνδεση η οποία περιέγραψε δεν ήταν η ορθή. Τέλος,

(v) ο David Fowler [Fo],

αναφέρει ότι η ανθυφαίρεση ήταν σημαντική στην Πλατωνική Ακαδημία, χωρίς να εξηγεί με ποιο τρόπο.

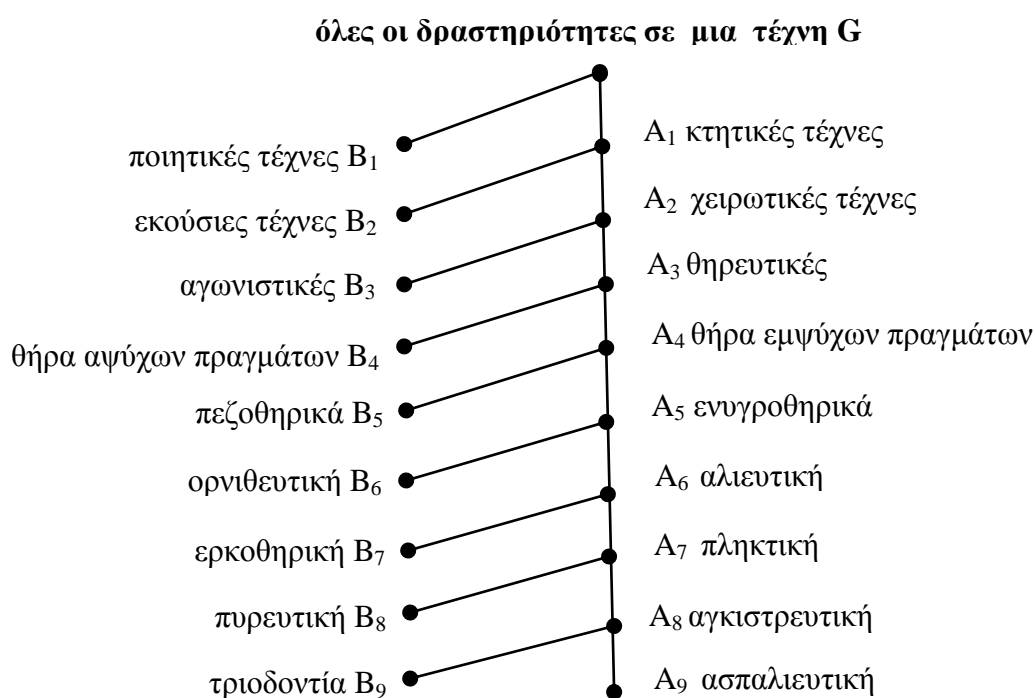
Αλλά αυτές οι θέσεις παρέμειναν τελικά περιθωριακές. Ερευνητές σαν τους Mugler και Vuillemin δεν κατάφεραν να πείσουν τους Πλατωνιστές για τη σπουδαιότητα της ανθυφαίρεσης στο έργο του Πλάτωνος καθώς οι Πλατωνιστές αδυνατούσαν- και ακόμα αδυνατούν- να συλλάβουν ότι η Πλατωνική μέθοδος της Διαίρεσης και Συναγωγής περιγράφει το Πλατωνικό Ον. Κατά τη γνώμη μας, η παραπάνω αντιπαράθεση απόψεων αποτελεί μια διπλή αποτυχία, η οποία οφείλεται στην αδυναμία να κατανοηθεί ο τρόπος με τον οποίο η Συναγωγή μετατρέπει τα απείρως πολλά μέρη της ανθυφαιρετικής Διαίρεσης σε μια οντότητα που δικαιούται να καλείται Ένα, και έτσι να νοείται ως ένα Πλατωνικό Ον. Ακριβώς, αυτό θα είναι το κύριο έργο της παρούσας εργασίας, που υλοποιείται στις Ενότητες 1.3, 1.4, και 1.5 που ακολουθούν.

1.3. ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ ΟΝΤΟΣ ‘ΑΣΠΑΛΙΕΥΤΗΣ’ ΣΤΟΝ ΣΟΦΙΣΤΗΣ 218b-221c

(1.3.α) Η διαίρεση του ‘Ασπαλιευτή’

Η μέθοδος της Διαίρεσης και Συναγωγής, που επίσης ονομάζεται ‘Όνομα και Λόγος’¹⁰, γίνεται φανερή στην αρχή του Σοφιστής 218b-221c¹¹ μέσω του ορισμού του Ασπαλιευτή. Στο παρακάτω σχήμα, αναπαράγουμε τη διαδικασία της δυαδικής διαίρεσης που οδηγεί στον Ασπαλιευτή.

Πίνακας 5. Η Διαίρεση του Ασπαλιευτή (Σοφιστής 218b-221c)

(1.3.β) Συναγωγή-Λόγος του Ασπαλιευτή

Η περιγραφή Λόγου-Συναγωγής του Ασπαλιευτή περιέχεται στο χωρίο του Σοφιστής 220e2-221c3 (το οποίο για χάρη ευκολίας διαιρούμε σε δύο μέρη [A] και [B]):

¹⁰ Πρβλ. [11] Θεαίτητος 201e2-202b5, [12] Σοφιστής 218c1-5, [13] 221a7-b2, [14] 268c5-d5.

¹¹ [15] Σοφιστής 218e2-220e1 (το Σοφιστής 220e2-221c3 παρατίθεται στην παράγραφο (1.3.β)).

[Α] ΞΕ. Τοῦ τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληκτικῆς τὸ μὲν ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω γιγνόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσιν οὕτω μάλιστα χρῆσθαι τριοδοντία τις οἶμαι κέκληται.

ΘΕΑΙ. Φασὶ γοῦν τινές.

ΞΕ. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἐστὶν ἐν ἔτι μόνον ὡς εἰπεῖν εἶδος.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτῃ πληγῆς, ἀγκίστρω τε γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων οὐχ ἧ τις ἂν τύχη τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς τριοδουσιν, ἀλλὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς τοῦναντίον ἄνω ῥάβδοις καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον· οὐ τί φήσομεν, ὦ Θεαίτητε, δεῖν τοῦνομα λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρτι προουθέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν, τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι.

ΞΕ. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς πέρι σύ τε κἀγὼ συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον τοῦνομα, (220e2-221b1)

[Β] ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς. συμπάσης γὰρ τέχνης τὸ μὲν ἥμισυ μέρος κτητικὸν ἦν, κτητικοῦ δὲ χειρωτικόν, χειρωτικοῦ δὲ θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζωοθηρικόν, ζωοθηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ κάτωθεν τμήμα ὅλον ἀλιευτικόν, ἀλιευτικῆς δὲ πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπώμενην, ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως ἀφομοιωθὲν τοῦνομα, ἡ νῦν ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπὶ κλην γέγονεν. (221b1-c3).

Στο [Α], ἡ ἀντιθετικὴ σχέση τῆς τριοδοντίας πρὸς τὴν ἀσπαλιευτικὴ ἐξηγείται προσεκτικά: ὅλο το Ἀγκιστρευτικόν γένος διαιρεῖται σε Τριοδοντία (=ψάρεμα με τὸ τρίδοντο), ἡ ὁποία περιγράφεται ὡς ἡ τέχνη τοῦ ψαρέματος με ἀγκίστρο που προχωρᾷ ‘ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω’, καὶ

Ἀσπαλιευτικὴ (=ψάρεμα με καλάμι), ἡ ὁποία περιγράφεται ὡς ἡ τέχνη τοῦ ψαρέματος με ἀγκίστρο που προχωρᾷ ‘κάτωθεν εἰς τοῦναντίον ἄνω’.

Ἐχοντας ολοκληρώσει τὴ Διαίρεση τῆς Ἀσπαλιευτικῆς, ἔχουμε σίγουρα βρεῖ ‘τοῦνομα’ τῆς Ἀσπαλιευτικῆς. Ἀλλὰ στὴν ἀρχὴ τοῦ [Β], ὑπάρχει ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἔχει ἐπίσης βρεθεῖ ‘ὁ Λόγος’ τῆς

Ασπαλιευτικής. Η αιτιολόγηση- η απόδειξη- ότι πράγματι έχει βρεθεί ο Λόγος ακολουθεί αμέσως μετά τον ισχυρισμό, ακριβώς διότι το εναπομείναν μέρος του [B] αρχίζει με το ‘γάρ’. Η αιτιολόγηση συνίσταται από τα ακόλουθα:

(α) μια νέα ακριβή καταμέτρηση όλων των διαιρετικών-βημάτων, συντετμημένη υπό την έννοια ότι από τα δύο είδη στα οποία κάθε γένος διαιρείται, αναφέρεται μόνο εκείνο το οποίο περιέχει τον Ασπαλιευτή, ενώ το αντίθετο προς αυτό είδος παραλείπεται·

(β) την υπενθύμιση ότι το τελευταίο είδος- η ασπαλιευτική - χαρακτηρίζεται ως το μέρος του γένους της που προχωρά ‘κάτωθεν ἄνω’· και,

(γ) τη ΜΟΝΗ νέα πληροφορία που εμφανίζεται τρία βήματα πριν την ασπαλιευτική (αφού τα (α) και (β) είναι επαναλήψεις όσων ήδη περιέχονται στη Διαίρεση και στο [A]), η οποία αφορά στο είδος της αλιευτικής και μας πληροφορεί, για πρώτη φορά, ότι αυτό το είδος είναι ‘τὸ κάτωθεν τμήμα ὅλον’ του γένους της.

Λόγω του συντετμημένου αυτής της περιγραφής, δεν υπάρχει ρητή πληροφόρηση για το αντίθετο είδος της ‘αλιευτικής’- δηλαδή την ‘ορνιθευτική’. Όμως, εφόσον η ‘αλιευτική’ περιγράφεται, όχι απλά ως ‘το από κάτω μέρος’ του γένους της, αλλά με έμφαση ως ‘τὸ κάτωθεν τμήμα ὅλον’, έπεται ότι το αντίθετο είδος- ‘ορνιθευτική’ -πρέπει να χαρακτηριστεί ως ‘τὸ ἄνωθεν τμήμα (ὅλον)’ του ιδίου γένους. Πράγματι, εφόσον ο Πλάτων στοχεύει στο να επιχειρηματολογήσει υπέρ της απόκτησης του ‘Λόγου’, δεν μπορεί να υπάρχει άλλη αιτιολογία για την παρουσία του όρου ‘ὅλον’ στην περιγραφή της ‘αλιευτικής’, παρά μόνο για να υποδείξει και να οδηγήσει με αυτήν την περιγραφή στο αντίθετο είδος της, την ‘ορνιθευτική’.

Υπενθυμίζουμε ότι, το μέρος του [B] που έπεται της λέξης ‘γάρ’ είναι ρητά μια αιτιολόγηση του ισχυρισμού ότι έχουμε πετύχει στην εύρεση του ‘Λόγου’ της Ασπαλιευτικής. Μπορούμε τώρα να ρωτήσουμε: ποιος είναι ο ‘Λόγος’ του Ασπαλιευτή ο οποίος εύλογα προκύπτει από μια τέτοια αιτιολόγηση; Μόνο μια απάντηση είναι δυνατόν να υπάρχει πραγματικά: ο ‘Λόγος’ τον οποίο ψάχνουμε είναι η ισότητα του ‘φιλοσοφικού λόγου’ της Τριδοντίας προς την Ασπαλιευτική, δηλαδή του

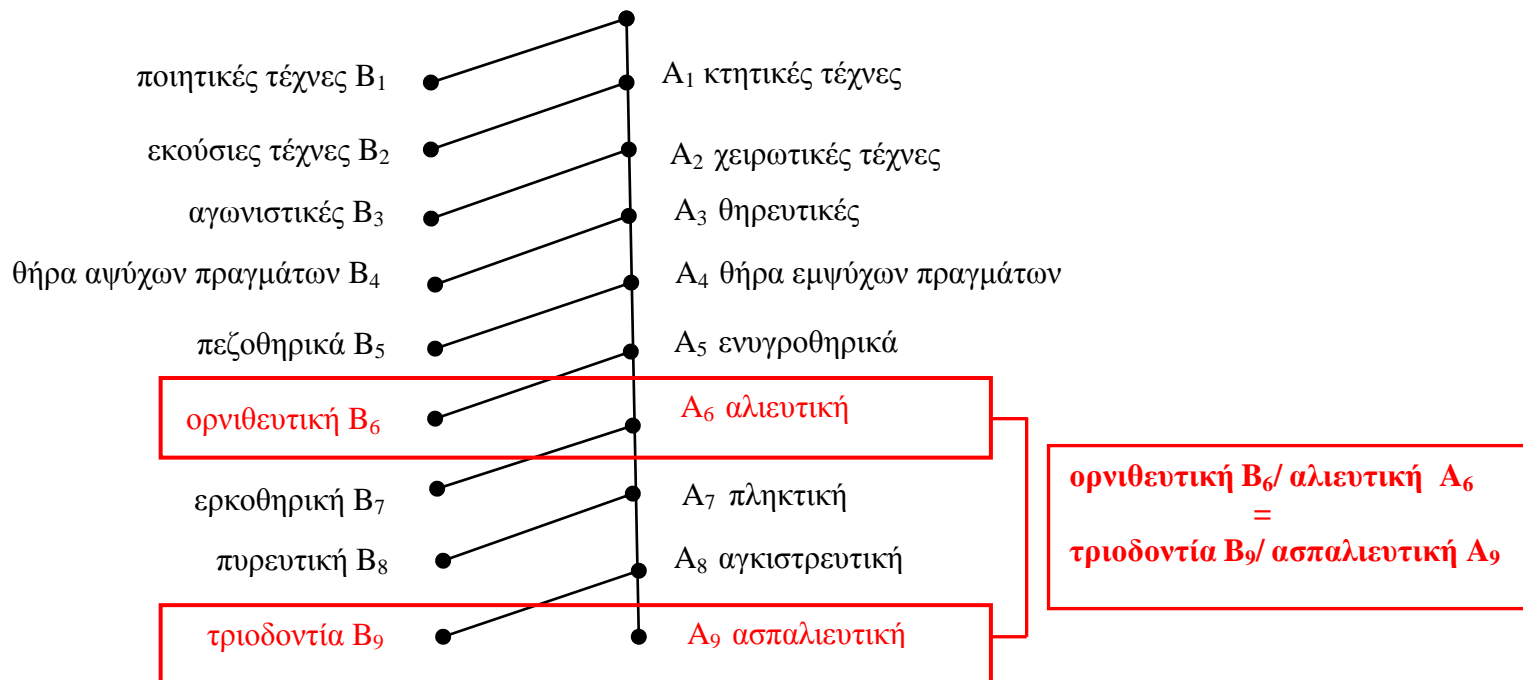
λόγου ‘ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω προς κάτωθεν εἰς τοῦναντίον ἄνω’ με το λόγο ‘της Ορνιθευτικής προς Αλιευτική’, δηλαδή με το λόγο που ορίζει ‘τὸ ἄνωθεν τμήμα (ὅλον)’ προς ‘τὸ κάτωθεν τμήμα ὅλον’- ὅπως διαπιστώσαμε στην προηγούμενη παράγραφο.

Εφόσον τα εἶδη Τριδοντία και Ασπαιευτική σχηματίζουν ένα ζεύγος αντιθέτων ειδών, και τα εἶδη Ορνιθευτική και Αλιευτική σχηματίζουν ένα ἄλλο ζεύγος αντιθέτων ειδών στο Διαιρετικό Σχήμα του Ασπαλιευτή, ο καταληκτικός ‘Λόγος’ φέρει την πιο απρόβλεπτη ομοιότητα προς το Κριτήριο του Λόγου για την περιοδικότητα της ανθυφαίρεσης γεωμετρικών μεγεθών, και ειδικότερα των γεωμετρικών δυνάμεων.

(1.3.γ) Η Διαίρεση και Συναγωγή του Ασπαλιευτή

Οπότε η Διαίρεση και Συναγωγή του Ασπαλιευτή παίρνει την ακόλουθη μορφή:

Πίνακας 6. Διαίρεση και Συναγωγή του Ασπαλιευτή (Σοφιστής 218b-221c)
όλες οι δραστηριότητες σε μια τέχνη G

Συνεπώς η Διαίρεση και Συναγωγή του Ασπαλιευτή αποτελείται από τη Διαίρεση, που περιγράφηκε στο (1.3.α), η οποία είναι ανάλογη προς το συντετμημένο ανθυφαιρετικό μοντέλο, και από το Λόγο, που

περιγράφηκε στο (1.3.β), που είναι ανάλογος προς το Κριτήριο του Λόγου για την περιοδικότητα της γεωμετρικής ανθυφαίρεσης που εξετάστηκε στις (1.1.ζ), (1.1.η).

1.4. ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ ΟΝΤΟΣ ‘ΣΟΦΙΣΤΗΣ’ ΣΤΟΝ ΣΟΦΙΣΤΗΣ 234e-236d & 264b-268d

Αν και ο Ασπαλιευτής είναι βέβαια ένα κατωτέρου επίπεδου παράδειγμα Πλατωνικού Όντος, αποτελεί σοβαρή ένδειξη ότι, η Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος μοιάζει σε μεγάλο βαθμό προς την ανθυφαιρετική Διαίρεση και το Κριτήριο του Λόγου μιας γεωμετρικής ‘δύναμης’. Όταν ο Σωκράτης εξέφραζε, στο *Θεαίτητος* 145c7-148e5¹², την προτροπή του για μίμηση της γεωμετρικής κατάστασης, φαίνεται ότι εννοούσε μια τόσο πολύ στενή μίμηση που κανένας δεν είχε υποψιαστεί μέχρι τώρα! Όμως πριν οδηγηθούμε σε συμπεράσματα ευρύτερης έκτασης, θα ήταν φρόνιμο να εξετάσουμε αν η Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή, στο *Σοφιστής* 264b-268d¹³, έχει το ίδιο είδος δομής, ειδικότερα, αν υπάρχει όμοιος τύπος ‘Λόγου’. Ως εκ τούτου, παρακάτω εξετάζουμε τη Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή.

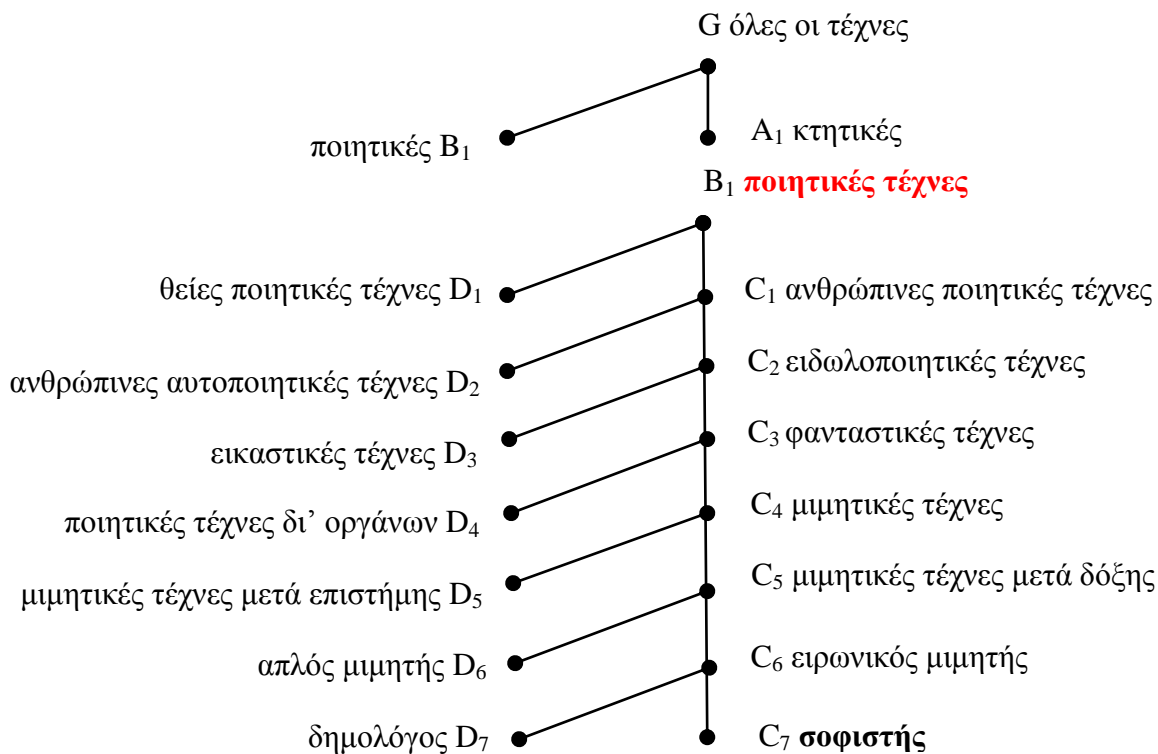
(1.4.α) Η Διαίρεση του Σοφιστή

Η Διαίρεση του Σοφιστή ακολουθεί το ίδιο σχέδιο όπως η Διαίρεση του Ασπαλιευτή, αρχίζοντας με ένα Γένος, στην προκειμένη περίπτωση ‘όλες οι ποιητικές τέχνες’, προχωρώντας μέσω της δυαδικής διαίρεσης κάθε Γένους σε δύο είδη, με κάθε επόμενο Γένος να είναι εκείνο το είδος, του προηγούμενου βήματος στη Διαίρεση, που περιέχει την προς ορισμό οντότητα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση η προς ορισμό οντότητα είναι ο Σοφιστής, και το καταληκτικό διαιρετικό βήμα είναι εκείνο που παράγει το Σοφιστή ως ένα είδος. Ολόκληρο το διαιρετικό σχήμα έχει ως ακολούθως:

¹² [8].

¹³ [16] (στο [16] δεν περιέχονται τα χωρία των (1.4.γ), (1.4.δ), (1.4.στ1) και (1.4.στ3)).

Πίνακας 7. Διαίρεση του Σοφιστή (Σοφιστής 264b-268d)

(1.4.β) Η θεμελιώδης αναλογία της Τετμημένης Γραμμής στον Πολιτεία 509d-510b

Θα προετοιμάσουμε τώρα το έδαφος για το Λόγο-Συναγωγή του Σοφιστή. Για το Κριτήριο του Λόγου του Σοφιστή κεντρικό ρόλο παίζει η θεμελιώδης αναλογία της Τετμημένης Γραμμής στο Πολιτεία 509d-510b. Παραθέτουμε το σχετικό χωρίο:

Νόησον τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὥσπερ λέγομεν, δύο αὐτῶ εἶναι, καὶ	
	βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου,
τὸ δ' αὖ ὁρατοῦ,	
... ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἶδη,	
ὁρατόν,	
	νοητόν;
... Ὡσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμήματα, πάλιν τέμνε ἐκάτερον τὸ τμήμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον,	
τό τε τοῦ ὁρωμένου γένους	
	καὶ τὸ τοῦ νοουμένου,
καὶ σοι ἔσται	
	σαφηνεῖα

καὶ ἀσαφεία		
πρὸς ἄλληλα		
ἐν μὲν τῷ ὁρώμενῳ τὸ μὲν ἕτερον τμήμα εἰκόνες— λέγω δὲ τὰς εἰκόνας πρῶτον μὲν τὰς σκιάς, ἔπειτα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ φανὰ συνέστηκεν, καὶ πᾶν τὸ τοιούτον,....		
	Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει ᾧ τοῦτο ἔοικεν, τὰ τε περὶ ἡμᾶς ζῶς καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος....	
Ἦ καὶ ἐθέλοις ἂν αὐτὸ φάναι, ἦν δ' ἐγώ, διηρησθαι		
		ἀληθείᾳ τε
καὶ μή,		
ὥς		
τὸ δοξαστὸν		
		πρὸς τὸ γνωστὸν,
οὕτω		
τὸ ὁμοιωθὲν		
	πρὸς τὸ ᾧ ὁμοιώθη;	
Ἐγώγ', ἔφη, καὶ μάλα.		

Ἡ παραπάνω αναλογία στην Τετμημένη Γραμμή του *Πολιτεία* αποδίδεται ως ακολούθως:

Θεωρούμε μία γραμμή (ευθύγραμμο τμήμα) L, και διαιρούμε τη γραμμή L σε δύο άνισα τμήματα, έστω	
	A
και B,	

	με
	A να αναπαριστά την νοητή περιοχή,
και B την ορατή, ή μάλλον την αισθητή, περιοχή.	

(Συμπτωματικά, η κατασκευή της διαίρεσης ενός ευθυγράμμου τμήματος σε δεδομένο λόγο περιέχεται στην Πρόταση VI.10 των *Στοιχείων*).

	Κατόπιν διαιρούμε το τμήμα Α σε δύο τμήματα, έστω	
		C
	και D,	
και διαιρούμε το τμήμα Β σε δύο τμήματα, έστω		
	E	
και F,		
με τρόπο ώστε B/A=D/C=F/E. Περαιτέρω,		
F αναπαριστά τις εικόνες		
της αισθητής περιοχής Β,		
	και Ε τις οντότητες	
της αισθητής περιοχής Β στην οποία		
αυτές είναι εικόνες,		
	π. χ. των πραγματικών οντοτήτων	
της αισθητής περιοχής Β.		
	Επίσης η νοητή περιοχή Α ταυτίζεται με την περιοχή της επιστήμης,	
και η αισθητή περιοχή Β ταυτίζεται με την περιοχή της δόξας.		
Συνεπώς προκύπτει η ακόλουθη αναλογία: Ο λόγος των δοξαστών Β προς τα επιστητά Α είναι ίσος προς		

το λόγο των εικόνων F προς τις πραγματικές οντότητες E.

Αρα, η θεμελιώδης αναλογία της Τετμημένης Γραμμής στο *Πολιτεία* 509d-510b είναι:

τα δοξαστά/τα επιστητά = ομοιωθέν/εκείνο προς το οποίο ομοιώθη.

Ισοδύναμα: πραγματικά πράγματα/εικόνες = επιστητά/δοξαστά.

(1.4.γ) Απόδοση της θεμελιώδους αναλογίας της Τετμημένης Γραμμής όπως χρησιμοποιείται για τη Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή (Σοφιστής 265e8-266d7)

Περισσότερο από το ένα πέμπτο¹⁴ της συνολικής περιγραφής της Διαίρεσης και Συναγωγής του Σοφιστή¹⁵ είναι αφιερωμένο σε κάποιες θεωρήσεις που από πρώτη ματιά μοιάζουν μη αναγκαίες και περιττές.

Πράγματι, η διαίρεση για τον Σοφιστή αρχίζει με το Γένος όλων των ποιητικών τεχνών, όλων των τεχνών που παράγουν κάτι· αυτό το γένος διαιρείται σε δύο είδη, τις θείες ποιητικές τέχνες και τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες. Αφού η Σοφιστεία είναι μία από τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες, το επόμενο Γένος που θα διαιρεθεί θα είναι οι ανθρώπινες ποιητικές τέχνες. Το βήμα αυτό νομιμοποιείται θεωρούμενο εντελώς λογικό, και τελικά γίνεται αποδεκτό στο 265e7.

Στο δεύτερο διαιρετικό-βήμα οι ανθρώπινες ποιητικές τέχνες διαιρούνται σε ανθρώπινες αυτοποιητικές τέχνες και σε ανθρώπινες ειδωλοποιητικές τέχνες. Η πλήρης αιτιολόγηση για το βήμα αυτό περιλαμβάνεται στο χωρίο 266c7-d4, όπου ως παράδειγμα ανθρώπινων αυτοποιητικών τεχνών δίνεται η κατασκευή μιας οικίας, και ως παράδειγμα ανθρώπινων ειδωλοποιητικών τεχνών δίνεται το βάψιμο της οικίας, και η διαίρεση σ' αυτά τα δύο είδη επικυρώνεται.

Όμως ο Πλάτων, στο χωρίο 265e8-266b1 που παραθέτουμε, συμπεριλαμβάνει ένα επιπρόσθετο επιχείρημα, που κατά κανένα τρόπο

¹⁴ Το μέρος 265e8-266d7.

¹⁵ 264b-268d, [16]

δε χρειάζεται στη Διαίρεση (για λόγους συνέχειας συμπεριλαμβάνουμε και τις δύο προηγούμενες προτάσεις (265e3-7)):

‘ἀλλὰ θήσω τὰ μὲν φύσει λεγόμενα ποιεῖσθαι θεία τέχνη,
τὰ δ' ἐκ τούτων ὑπ' ἀνθρώπων συνιστάμενα ἀνθρωπίνη,
καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον δύο ποιητικῆς γένη, τὸ μὲν
ἀνθρώπινον εἶναι, τὸ δὲ θεῖον.
ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.’ (265e3-7).

‘ΞΕ. Τέμνε δὴ δυοῖν οὖσαι δίχα ἑκατέραν αὖθις.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἷον τότε μὲν κατὰ πλάτος τέμνων τὴν ποιητικὴν
πᾶσαν, νῦν δὲ αὖ κατὰ μῆκος.

ΘΕΑΙ. Τετμήσθω.

ΞΕ. Τέτταρα μὴν αὐτῆς οὕτω τὰ πάντα μέρη γίγνεται,
δύο μὲν τὰ πρὸς ἡμῶν, ἀνθρώπεια, δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν,
θεῖα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὰ δέ γ' ὥς ἑτέρως αὖ διηρημένα, μέρος μὲν ἓν
ἀφ' ἑκατέρας τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν, τὼ δ' ὑπολοίπῳ
σχεδὸν μάλιστ' ἂν λεγοίσθην εἰδωλοποιικῶ· καὶ κατὰ ταῦτα
δὴ πάλιν ἡ ποιητικὴ διχῇ διαιρεῖται.

ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπη ἑκατέρα αὖθις. ’ (265e8-266b1).

Μια ακριβής περιγραφή της γεωμετρικής κατασκευής αυτού του χωρίου είναι η ακόλουθη:

Αναπαριστούμε όλες τις ποιητικές τέχνες μ' ένα τετράγωνο, έστω P , πλευράς p , με κορυφές K, L, M, N . (Έτσι κάθε μια από τις πλευρές KL, LM, MN, NK είναι ίση με p) (δες Πίνακα 8 παρακάτω).

Διαιρούμε το P κατά πλάτος, φέροντας την οριζόντια ευθεία RS , παράλληλη στη βάση KL , έτσι όλες οι ποιητικές τέχνες διαιρούνται σε δύο ορθογώνια παραλληλόγραμμα, πρώτον το $KLSR$ που αντιπροσωπεύει τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες-έστω H , και το άλλο $RSMN$ που αντιπροσωπεύει τις θείες ποιητικές τέχνες-έστω D .

Διαιρούμε το P κατά μήκος φέροντας την κατακόρυφη ευθεία TU παράλληλη στην πλευρά KN , έτσι ώστε όλες οι ποιητικές τέχνες διαιρούνται σε δύο ορθογώνια παραλληλόγραμμα, πρώτον $KTUN$ που αντιπροσωπεύει όλες τις ποιητικές τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα-έστω R , και το άλλο $TLMU$ που αντιπροσωπεύει όλες τις ειδωλοποιητικές τέχνες-έστω I .

Το αρχικό γένος όλων των ποιητικών τεχνών αναπαρίσταται όχι ως ευθύγραμμο τμήμα (όπως θα ήταν φυσικό), αλλά μοναδικά και απρόσμενα ως τετράγωνο. Είναι σαφές ότι αναπαρίσταται έτσι ώστε να είναι διαιρετό ταυτόχρονα με δύο ανεξάρτητους τρόπους, οριζόντια και κατακόρυφα: οριζόντια με όρους της πρώτης διαίρεσης (θεία/ανθρώπινα) και κατακόρυφα με όρους της δεύτερης διαίρεσης (πραγματικά πράγματα/εικόνες).

Αυτή η αναπαράσταση δεν εξυπηρετεί στο παραμικρό τη Διαίρεση του Σοφιστή, όπου τα αντίθετα είδη των ειδών στα οποία ανήκει ο Σοφιστής παραμένουν αδιαίρετα, και πράγματι δεν επηρεάζουν στο ελάχιστο τα επόμενα διαιρετικά βήματα.

Αφού λοιπόν δεν εξυπηρετείται κανένας πιθανός σκοπός που να αφορά στη Διαίρεση, συμπεραίνουμε ότι το όλο επιχείρημα πρέπει να σχετίζεται με τη Συναγωγή-Λόγο. Πράγματι, αν σκεφτούμε με όρους Συναγωγής και Λόγου, γίνεται φανερό ότι το επιχείρημα, που αλλιώς η παρουσία του δεν δικαιολογείται εδώ, αποτελεί ένα λογικό επιχείρημα.

Πράγματι ο λόγος του δευτέρου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή είναι:

ο λόγος των ανθρωπίνων ποιητικών τεχνών που παράγουν πραγματικές οντότητες προς τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες.

Το ερώτημα που τίθεται τώρα είναι πως μπορεί αυτός ο λόγος να αξιοποιηθεί για τη Συναγωγή-Κριτήριο του Λόγου;

Στο σημείο αυτό, είναι αναπόφευκτη η επίκληση του εντελώς όμοιου λόγου που εμφανίστηκε στην αναλογία της Τετμημένης Γραμμής και εξετάσαμε λεπτομερειακά στην (1.4.β):

‘Ο λόγος των δοξαστών προς τα επιστητά ισούται με το λόγο των εικόνων προς τις πραγματικές οντότητες’.

Αντιστρέφοντας τους λόγους, έχουμε ότι:

ο λόγος των επιστητών προς τα δοξαστά ισούται με το λόγο των πραγματικών οντοτήτων προς τις εικόνες.

Αυτός ο διαλεκτικός Λόγος θα μπορούσε θαυμάσια να χρησιμεύσει ως Λόγος στη Διαίρεση και Συναγωγή, καθόσον ο δεύτερος λόγος στη Διαίρεση του Σοφιστή είναι προκλητικά κοντά στο λόγο της Τετμημένης Γραμμής, αν και έχει μια μάλλον εκλεπτυσμένη διαφορά. Η διαφορά έγκειται στο ότι ο δεύτερος λόγος στον ορισμό του Σοφιστή είναι ένας λόγος που αφορά σε ανθρώπινες μόνο ποιητικές τέχνες, ενώ ο λόγος της Τετμημένης Γραμμής είναι ένας λόγος που αφορά σε όλες τις ποιητικές τέχνες, και τις θείες και τις ανθρώπινες. Το σημείο αυτό ίσως να μην τύχαινε της δέουσας προσοχής από κάποιον άλλο, αλλά για τον Πλάτωνα, που μένει πάντα πιστός στα υψηλότερα πρότυπα ακρίβειας, χρήζει απόδειξης αν πρόκειται να βασιστεί σ' αυτό. Επομένως, το χωρίο 265e8-266b1, που η παρουσία του μοιάζει να μην είναι αναγκαία, είναι ό,τι ακριβώς απαιτείται για την απόδειξη της ακόλουθης Πρότασης:

(1.4.γ1) *Πρόταση.* Ο λόγος του δευτέρου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή, δηλαδή ο λόγος των ανθρωπίνων ποιητικών τεχνών που παράγουν πραγματικά αντικείμενα προς τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες ισούται με το λόγο όλων των ποιητικών τεχνών που παράγουν πραγματικά αντικείμενα προς όλες τις ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες στην Τετμημένη Γραμμή του *Πολιτεία*

Απόδειξη. Χρησιμοποιούμε τον παραπάνω συμβολισμό (δες επίσης Πίνακα 8).

Φυσικά, η οριζόντια ευθεία RS κόβει την πλευρά KN σε δύο ευθύγραμμα τμήματα, $KR=h$ και $RN=d$, και η κατακόρυφη ευθεία TU κόβει την πλευρά KL σε δύο ευθύγραμμα τμήματα, $KT=r$ και $TL=i$.

Αν V είναι το σημείο όπου η οριζόντια ευθεία RS τέμνει την κατακόρυφη ευθεία TU ,

τότε

όλες οι ποιητικές τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα $=R=$
 $=$ ορθογώνιο $KTUN$ με πλευρές r και $p=rp$, και

όλες οι ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες $=I=$ ορθογώνιο $TLMU$
 με πλευρές i και $p=ip$ και

οι ανθρώπινες ποιητικές τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα=ορθογώνιο *TVRK* με πλευρές r και $h=hr$, και

οι ανθρώπινες ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες=ορθογώνιο *TLSV* με πλευρές i και $h=hi$.

Τότε

ο λόγος (1) των ανθρωπίνων ποιητικών τεχνών που παράγουν πραγματικά αντικείμενα προς τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες

= ορθογώνιο *TVRK*/ορθογώνιο *TLSV*

= hr/hi ,

και

ο λόγος (2) όλων των ποιητικών τεχνών που παράγουν πραγματικά αντικείμενα προς όλες τις ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες

= ορθογώνιο *KTUN*/ορθογώνιο *TLMU*

= $R/I=rp/ip$.

Οπότε, χρησιμοποιώντας τη θεμελιώδη Πρόταση των *Τοπικά* (1.1.στ), δηλαδή ουσιαστικά την Πρόταση VI.1 των *Στοιχείων*, σύμφωνα με την οποία

ο λόγος (1)= $hr/hi= r/i= rp/ip= R/I$ =λόγο (2),

η απόδειξη της Πρότασης έχει ολοκληρωθεί.

Πίνακας 8.

r/i =τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα/τέχνες που παράγουν εικόνες=
 ανθρώπινες τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα/
 ανθρώπινες τέχνες που παράγουν εικόνες= hr/hi

<p>N</p> <p>d θείες τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα dr</p>	<p>U M</p> <p>θείες τέχνες που παράγουν εικόνες di</p>
<p>R</p> <p>h ανθρώπινες τέχνες που παράγουν πραγματικά αντικείμενα hr</p> <p>K r</p>	<p>V S</p> <p>ανθρώπινες τέχνες που παράγουν εικόνες hi</p> <p>T i L</p>

(1.4.δ) Η Συναγωγή-Λόγος του Σοφιστή

Το Κριτήριο του Λόγου του Σοφιστή δεν είναι άμεσα φανερό ή εύκολα αντιληπτό, όπως στην περίπτωση του Ασπαλιευτή. Ο Ασπαλιευτής, εντέλει, επιλέχθηκε ως ένα παράδειγμα, όχι επειδή η τέχνη της Ασπαλιευτικής παρουσίαζε κάποιο σοβαρό φιλοσοφικό ενδιαφέρον, αλλά επειδή ακριβώς διέθετε μια απλότητα, έως και αφέλεια, τόσο κατά την εκτέλεση της Διαίρεσης, αλλά και ακόμη περισσότερο κατά την εύρεση της μορφής του Λόγου. Τώρα, για την περίπτωση του Σοφιστή, αναμένουμε κάτι λιγότερο προφανές.

Κατ' αρχάς παρατηρούμε τη συγγένεια του λόγου στο δεύτερο διαιρετικό-βήμα προς τον ένα από τους λόγους (εικόνες προς πραγματικά

αντικείμενα) στην αναλογία της Τετμημένης Γραμμής. Το επιχείρημα που εξετάστηκε στην (1.4.γ) μοιάζει να εισάγεται από τον Πλάτωνα όχι μόνο για λόγους ακρίβειας αλλά πολύ περισσότερο για να μας επιστήσσει την προσοχή στο λόγο αυτό. Αμέσως μετά, είναι αναπόφευκτο να παρατηρήσει κανείς, ότι ο λόγος του πέμπτου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή έχει τον ίδιο τύπο συγγένειας προς τον άλλο λόγο (δοξαστά προς επιστητά) στην αναλογία της Τετμημένης Γραμμής. Η πέμπτη διαίρεση του Γένους, μίμησις/μιμητική τέχνη, σε δύο είδη τη μιμητική τέχνη μετά επιστήμης και τη μιμητική τέχνη μετά δόξας περιλαμβάνεται στο παρακάτω χωρίο Σοφιστής 267a10-e3 (που επίσης καταλαμβάνει περισσότερο από το ένα πέμπτο της όλης περιγραφής της Διαίρεσης και Συναγωγής του Σοφιστή):

‘ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τοῦτο ἔτι διπλοῦν, ὦ Θεαίτητε, ἄξιον

ἡγεῖσθαι δι’ ἃ δέ, σκόπει.

....

ΞΕ. Τῶν μιμουμένων οἱ μὲν εἰδότες ὁ μιμοῦνται τοῦτο
πράττουσιν, οἱ δ’ οὐκ εἰδότες. καίτοι τίνα μείζω διαίρεσιν
ἀγνοσίας τε καὶ γνώσεως θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

.....

ΞΕ. ἄρ’ οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, δοξάζοντες δέ πη, σφόδρα
ἐπιχειροῦσιν πολλοὶ τὸ δοκοῦν

ΘΕΑΙ. Καὶ πάνυ γε πολλοί.

.....

ΞΕ. Μιμητὴν δὴ τοῦτόν γε ἕτερον ἐκείνου λεκτέον οἶμαι,
τὸν ἀγνοοῦντα τοῦ γινώσκοντος.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. ὅμως δέ, καὶ εἰ τολμηρότερον εἰρησθαι, διαγνώσεως ἔνεκα τὴν
μὲν μετὰ δόξης μίμησιν δοξομιμητικὴν προσείπωμεν,
τὴν δὲ μετ’ ἐπιστήμης ἱστορικὴν τίνα μίμησιν.’

Γίνεται τώρα φανερό ότι, η ίδια μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για το λόγο του δεύτερου διαιρετικού-βήματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αποδειχθεί η ακόλουθη πρόταση.

(1.4.δ1) *Πρόταση.* Ο λόγος του πέμπτου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή- δηλαδή, ο λόγος των μιμητικών τεχνών μετά επιστήμης προς τις μιμητικές τέχνες μετά δόξας- είναι ίσος με το λόγο της επιστήμης προς τη δόξα στην Τετμημένη Γραμμή του *Πολιτεία*.

Ο Πλάτων δεν κάνει κάποια ρητή αναφορά στη διαδικασία της απόδειξης, αλλά μοιάζει να διαπιστώνει σιωπηρά την ισότητα αυτών των δύο λόγων στο 267b7-9, όπου η σχέση της μίμησης μετά επιστήμης και μίμησης μετά άγνοιας εξισούται προς τη σχέση της επιστήμης αυτής καθ' αυτής και άγνοιας αυτής καθ' αυτής.

Είμαστε τώρα έτοιμοι να περιγράψουμε το Κριτήριο του Λόγου για το Σοφιστή:

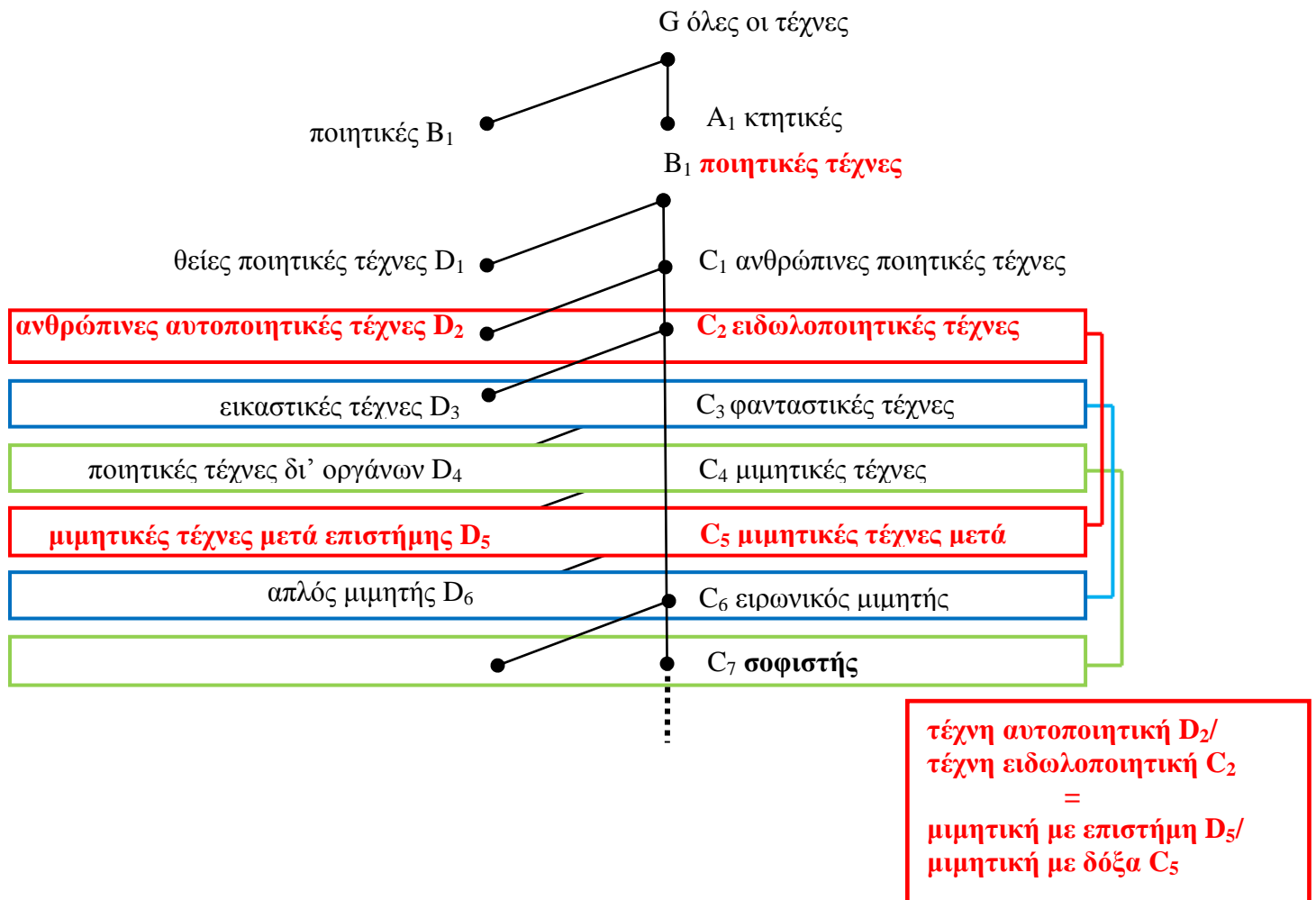
(1.4.δ2) *Πρόταση (ο Λόγος του Σοφιστή).* Ο λόγος του δευτέρου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή, δηλαδή ο λόγος των ανθρώπινων ποιητικών τεχνών που παράγουν πραγματικά αντικείμενα προς τις ανθρώπινες ποιητικές τέχνες που παράγουν εικόνες, ισούται προς το λόγο του πέμπτου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή, δηλαδή το λόγο των μιμητικών τεχνών μετά επιστήμης προς τις μιμητικές τέχνες μετά δόξας.

Απόδειξη. Χρησιμοποιούμε την αναλογία της Τετμημένης Γραμμής, που εξηγήσαμε στην (1.4.β), και τις Προτάσεις (1.4.γ1) και (1.4.δ1).

(1.4.ε) *Η Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή*

Η πλήρης Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή μπορεί έτσι να συνοψιστεί στον ακόλουθο Πίνακα 9 (στον οποίο οι άλλες δύο συνδέσεις που σημειώνονται, θα αγνοηθούν προς στιγμή και θα εξηγηθούν στην (1.4.στ), παρακάτω):

Πίνακας 9. Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή (Σοφιστής 264b-268d)

Κατ' αυτόν τον τρόπο, έχουμε πλήρη επιβεβαίωση της ανθυφαιρετικής σημασίας του Λόγου την οποία προτείναμε στη Διαίρεση και Συναγωγή του Ασπαλιευτή. Αυτή τη φορά, ο Λόγος δεν έχει την εύκολα αντιληπτή έως προφανή μορφή με την οποία εμφανίστηκε στον ορισμό του Ασπαλιευτή (‘άνωθεν εις τὸ κάτω προς κάτωθεν εις τὸναντίον ἄνω’), αλλά διακρίνεται από μία περισσότερο εκλεπτυσμένη και φιλοσοφική υφή, που παίζει κεντρικό ρόλο στη διαλεκτική του *Πολιτεία*¹⁶.

¹⁶ Ο συσχετισμός του λόγου της Τετμημένης Γραμμής του Πολιτεία με τη Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή στο *Σοφιστής* επισημαίνεται από τον Πρόκλο στο *εις Πολιτείαν* 1,290,7-10, [17].

(1.4.στ) *Φιλοσοφικές συνέπειες των δύο επομένων Λόγων της Διαιρέσης και Συναγωγής του Σοφιστή κατ' αναλογία των γεωμετρικών επακόλουθων της περιοδικής ανθυφαίρεσης*

Ο ορισμός του Σοφιστή παρουσιάζει ένα επιπλέον χαρακτηριστικό που τον συνδέει ακόμη πιο στενά με το μαθηματικό μοντέλο της περιοδικής ανθυφαίρεσης. Στο μαθηματικό μοντέλο μετά την εμφάνιση του Κριτηρίου του Λόγου εμφανίζονται Λόγοι τέτοιοι ώστε, αν πράγματι ακολουθείται μαθηματικό ανθυφαιρετικό μοντέλο θα πρέπει να περιμένουμε να έχουμε στο Σοφιστή δύο επιπλέον ισότητες Λόγων. Συγκεκριμένα, ο λόγος του τρίτου βήματος θα πρέπει να είναι ίσος με το λόγο του έκτου διαιρετικού-βήματος, και ο λόγος του τέταρτου διαιρετικού-βήματος να είναι ίσος με το λόγο του έβδομου και τελικού διαιρετικού-βήματος.

(1.4.στ1) *Η ισότητα του τρίτου και έκτου λόγου της Διαιρέσης του Σοφιστή. Στο τρίτο διαιρετικό-βήμα, το Γένος 'ειδωλοποιητική-ανθρώπινα παραγόμενες εικόνες' διαιρείται σε δύο είδη,*

‘ΞΕ. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστικὴν ὁρῶν ἐν αὐτῇ τέχνῃ.
ἔστι δ' αὕτη μάλιστα ὁπόταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος
συμμετρίας τις ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει, καὶ πρὸς
τούτοις ἔτι χρώματα ἀποδιδούς τὰ προσήκοντα ἐκάστοις, τὴν
τοῦ μιμήματος γένεσιν ἀπεργάζεται.’ (235d6-e2)¹⁷

‘ΞΕ. Τί δέ; τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν οὐκ ἐκ καλοῦ
θέαν ἔοικέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἴ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα
ικανῶς ὁρᾶν, μὴδ' εἰκὸς ᾧ φησιν ἔοικέναι, τί καλοῦμεν; ἄρ'
οὐκ, ἐπεὶ περ φαίνεται μὲν, ἔοικε δὲ οὐ, φάντασμα;
ΘΕΑΙ. Τί μὴν;’ (236b4-8)

‘ΞΕ. Τὴν δὴ φάντασμα ἄλλ' οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζομένην
τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὁρθότατ' ἂν προσαγορεύοιμεν;

¹⁷ [18] (περιέχει το Σοφιστής 234e-236d, εκτός εκείνων που αναφέρονται στο (1.4.στ1)).

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΞΕ. Τούτω τοίνυν τῷ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποιικῆς, εἰκαστικὴν καὶ φανταστικὴν.’ (236c3-7)

‘ΞΕ. Τῆς τοίνυν εἰδωλουργικῆς ἀναμνησθῶμεν ὅτι τὸ μὲν εἰκαστικόν, τὸ δὲ φανταστικόν ἔμελλεν εἶναι γένος’ (266d8-9)

Στο ἕκτο διαιρετικό βήμα, που περιγράφεται στο 267e7-268a8, το Γένος του ‘με δόξα-μιμητή’ διαιρείται στα δύο εἶδη, ‘απλούν’ και ‘ειρωνικόν’ του ‘με δόξα-μιμητή’, όπου οι απλοί μιμητές είναι εκείνοι που

‘οἰόμενος εἰδέναι ταῦτα ἃ δοξάζει’,
 ενώ οι ειρωνικοί μιμητές είναι εκείνοι που
 ‘διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις κυλίνδῃσιν ἔχει
 πολλὴν ὑποψίαν καὶ φόβον ὥς ἀγνοεῖ ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς
 ἄλλους ὥς εἰδὼς ἐσχημάτισται.’

Κατά συνέπεια, οι απλοί μιμητές δεν παραμορφώνουν τη γνώμη τους, αλλά εκφράζουν ένα αντίγραφο της γνώμης τους, ενώ οι ειρωνικοί παραμορφώνουν και καλύπτουν τη γνώμη τους πίσω από ένα ψευδές φαίνεσθαι. Επομένως έχουμε

(1.4.στ2) *Πρόταση.* Ο λόγος του τρίτου διαιρετικού βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή, δηλαδή ο λόγος των εικαστικών τεχνών προς των φανταστικών τεχνών, ισούται με το λόγο του ἑκτου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή, δηλαδή με το λόγο του απλού μιμητή προς τον ειρωνικό μιμητή.

(1.4.στ3) *Η ισότητα του τέταρτου και ἑβδομου λόγου.* Στο τέταρτο διαιρετικό-βήμα, που περιγράφεται στο 267a1-b3, το Γένος ‘φανταστικές τέχνες’, διαιρείται σε δύο εἶδη, ως ακολούθως:

‘ΞΕ. Τὸ τοίνυν φανταστικὸν αὖθις διορίζωμεν δίχα.

ΘΕΑΙ. Πῃ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δι’ ὀργάνων γιγνόμενον, τὸ δὲ αὐτοῦ

παρέχοντος ἑαυτὸν ὄργανον τοῦ ποιούντος τὸ φάντασμα.

ΘΕΑΙ. Πῶς φής;

ΞΕ. Ὅταν οἶμαι τὸ σὸν σχῆμά τις τῷ ἑαυτοῦ χρώμενος
σώματι προσόμοιον ἢ φωνὴν φωνῇ φαίνεσθαι ποιῇ, μίμησις
τοῦτο τῆς φανταστικῆς μάλιστα κέκληται που.’

Συνεπώς, το ὄργανο της μίμησης στη μιμητική τέχνη είναι ο ίδιος ο μιμητής, ενώ στην χωρίς ὄνομα αντίθετη τέχνη το ὄργανο της μίμησης είναι ἄλλο ἀπὸ το μιμητή.

Στο ἑβδομο διαιρετικό-βήμα, που περιγράφεται στο 268a9-c4, ο ειρωνικός διαιρείται στο δημαγωγό και το σοφιστή, με το δημαγωγό να είναι

‘τὸν μὲν δημοσίᾳ τε καὶ μακροῖς λόγοις πρὸς πλήθη δυνατόν
εἰρωνεύεσθαι καθορῶ’

ενώ ο σοφιστής είναι

‘τὸν δὲ ἰδίᾳ τε καὶ βραχέσι λόγοις
ἀναγκάζοντα τὸν προσδιαλεγόμενον ἐναντιολογεῖν αὐτὸν
αὐτῷ.’

Οπότε, ο ακροατής του ειρωνικού, αν αυτός ο ειρωνικός είναι ἕνας δημολόγος, εξαπατάται και ἔρχεται σε αντίφαση ὄχι ἀπὸ τον εαυτό του ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλο ὄργανο ἀπάτης (δηλαδή ἀπὸ τον ἴδιο το δημολόγο), ενώ αν ο ειρωνικός είναι ἕνας σοφιστής, τότε ο ακροατής εξαναγκάζεται ἀπὸ το σοφιστή να καταστήσει τον εαυτό του ὄργανο ἀπάτης.

Κατὰ συνέπεια ἔχουμε:

(1.4.στ4) *Πρόταση.* Ο λόγος του τετάρτου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή (δηλαδή, ο λόγος του δι’ ὀργάνων μιμητή πρὸς το μιμητή που ο ἴδιος είναι το ὄργανο της μίμησης) ισοῦται με το λόγο του εβδόμου βήματος στη Διαίρεση του Σοφιστή, (δηλαδή, με το λόγο του δημολόγου (του οποίου ο ακροατής ἔρχεται σε αντίφαση και εξαπατάται ὄχι ἀπὸ τον εαυτό του ἀλλὰ ἀπὸ τον ἄλλον) πρὸς το σοφιστή (του οποίου ο ακροατής ἀναγκάζεται να ἔρθει σε αντίφαση και να εξαπατηθεῖ ἀπὸ τον εαυτό του)).

Οι Προτάσεις (1.4.στ2) και (1.4.στ4) αποτελούν επιπλέον ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία υπέρ της ανθυφαιρετικής ερμηνείας της Διαίρεσης και Συναγωγής.

1.5. ΤΟ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟ ΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΤΙΚΟ ΑΥΤΟ-ΟΜΟΙΟ ΕΝΑ

Είμαστε τώρα έτοιμοι να περιγράψουμε υπό ποια ακριβώς έννοια μια Πλατωνική Ιδέα ή Ον εκλαμβάνεται ως ένα Έν.

(1.5.α) Τι είδος Έν είναι το Πλατωνικό Ον;

Στο *Σοφιστής* 255c-d¹⁸ ο Πλάτων κατατάσσοντας τα Όντα σε δύο επίπεδα τα διακρίνει ως: το ανώτερο 'Ον αυτό καθ' αυτό' και το κατώτερο Ον 'προς τι' ή σχετικό Ον. Στην ανθρώπινη διάνοια είναι προσιτό και τελικά επιστητό μόνο το κατώτερο Ον 'προς τι', και εδώ θα ασχοληθούμε αποκλειστικά με αυτό το Ον. Είναι σαφές ότι, για τον Πλάτωνα, η θεμελιώδης ιδιότητα του Πλατωνικού Όντος- το οποίο περιγράφεται με ποικίλους τρόπους ως Ένα ή Μονάδα, ως απλό, αμερές, ή αδιαίρετο- είναι ακριβώς η Ενάδα του. Αλλά τι είδους Ενάδα;

(1.5.β) Τα είδη του Ένα που απορρίπτονται για το Πλατωνικό Ον

(1.5.β1) Ένα Πλατωνικό Ον δεν είναι το απολύτως αμερές Ένα. Το Απόλυτο Ένα, το Ένα χωρίς οποιαδήποτε μέρη, το πραγματικά αμερές και αδιαίρετο Ένα που αντιστοιχεί στο Ένα της πρώτης υπόθεσης¹⁹ του *Παρμενίδης*, απορρίπτεται κατηγορηματικά ως Ον²⁰. Σ' αυτήν την απόρριψη ο Πλάτων ακολουθεί τον Ζήνωνα, *Fragment B2*²¹.

(1.5.β2) Ένα Πλατωνικό Ον δεν είναι το αθροιστικό Ένα. Ο Cornford, [Co1] [Co2] [Co3], θεωρώντας ότι η Συναγωγή είναι το ακριβώς αντίστροφο της Διαίρεσης, πίστευε ότι αποκτάμε το αρχικό Γένος αθροίζοντας όλα μαζί τα μέρη της Διαίρεσης. Όμως υπάρχουν σοβαρά προβλήματα μ' αυτήν την ερμηνεία της Συναγωγής, και την αντίστοιχη

¹⁸ [19].

¹⁹ 137c-142a

²⁰ Ειδικά στο 141e3-142a1, [20].

²¹ [21].

ερμηνεία του Πλατωνικού Όντος ως ένα Ένα που είναι απλά το άθροισμα μιας απειρίας μερών- ως μια άθροιση που αποτελεί μία ολότητα. Κατ' αρχάς, σε μια τέτοιου είδους Συναγωγή δεν εμπλέκεται η περιοδικότητα, καθώς όπως σημειώνουμε παρακάτω (1.5.δ2), όλες οι Πλατωνικές περιγραφές της Συναγωγής τονίζουν την περιοδική της φύση. Δεύτερον, ο τύπος της Συναγωγής, που εισηγήθηκε ο Cornford απορρίπτεται ρητά και στο *Παρμενίδης* 128e-130a²² και στο *Φίληβος* 14d-e²³, όπου περιγράφονται αισθητές και όχι νοητές οντότητες:

‘ὅταν τις ἐκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ,
πάντα ταῦτα τὸ ἐν ἐκεῖνο εἶναι διομολογησάμενος,
ἐλέγχῃ καταγελῶν ὅτι τέρατα διηνάγκασται φάναι,
τό τε ἐν ὥς πολλά ἐστι καὶ ἄπειρα, καὶ τὰ πολλά ὥς ἐν μόνον.’ (*Φίληβος* 14e).

(1.5.γ) Ένα Πλατωνικό Ον περιγράφεται ως αυτό-όμοιο Ένα στο *Σοφιστής* και στη δεύτερη υπόθεση του *Παρμενίδης*

Εκ πρώτης όψεως, μοιάζει ότι η άπειρη διαιρετότητα απαξιώνει και αντιτίθεται σε κάθε επαρκή έννοια του Ένα, καθώς παράγει άπειρο αριθμό μερών, δηλαδή τα υπόλοιπα σε κάθε επίπεδο της διαιρετικής διαδικασίας. Όμως, παρόλα αυτά, στα *Σοφιστής* 244d-245b, 257c, 258e²⁴, *Παρμενίδης* 129c-d, και *Παρμενίδης* δεύτερη υπόθεση, γίνεται φανερό ότι η διαιρετότητα δεν αποτελεί εμπόδιο για την Ενάδα, ειδικότερα για την αυτό-όμοια Ενάδα στην οποία κάθε μέρος είναι όμοιο με το όλο:

‘ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν τοῦ ἐνός
ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτη δὴ
πᾶν τε ὄν καὶ ὅλον ἐν εἶναι.’ (*Σοφιστής* 245a1-3).

‘εἰ δ' ἐμὲ ἐν τις ἀποδείξει ὄντα καὶ πολλά, τί θαυμαστόν, λέγων,
ὅταν μὲν βούληται πολλά ἀποφῆναι, ὥς ἕτερα μὲν τὰ ἐπὶ δεξιὰ μού ἐστιν,
ἕτερα δὲ τὰ ἐπ' ἀριστερά, καὶ ἕτερα μὲν τὰ πρόσθεν,

²²Ειδικά στο 129c4-d6 [9], που δίνεται στο (1.5.γ).

²³[10].

²⁴[22], [23] και [24], αντίστοιχα.

ἕτερα δὲ τὰ ὀπισθεν, καὶ ἄνω καὶ κάτω
 ὡσαύτως—πλήθους γὰρ οἶμαι μετέχω—ὅταν δὲ ἓν,
 ἔρεϊ ὡς ἐπτὰ ἡμῶν ὄντων εἰς ἐγὼ εἰμι ἄνθρωπος μετέχων καὶ τοῦ ἑνός·
 ὥστε ἀληθῆ ἀποφαίνει ἀμφοτέρω.
 ἔαν οὖν τις τοιαῦτα ἐπιχειρῇ πολλὰ καὶ ἐν ταῦτόν ἀποφαίνειν,
 λίθους καὶ ξύλα καὶ τὰ τοιαῦτα,
 τί φήσομεν αὐτόν πολλὰ καὶ ἐν ἀποδεικνύναι,
 οὐ τὸ ἐν πολλὰ οὐδὲ τὰ πολλὰ ἓν, οὐδέ τι θαυμαστόν λέγειν,
 ἀλλ' ἅπερ ἂν πάντες ὁμολογοῖμεν· (Παρμενίδης 129c4-d6).

‘καὶ ἔστιμέρη ἀπέραντα τῆς οὐσίας.’ (Παρμενίδης 144b6-c1),
 ‘Πρὸς ἅπαντι ἄρα [ἐκάστῳ] τῷ τῆς οὐσίας μέρει πρόσεστιν τὸ ἓν’ (144c6-7),
 ‘οὔτε γὰρ τὸ ὄν τοῦ ἑνός ἀπολείπεται οὔτε τὸ ἓν τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἐξισούσθον
 δύο ὄντε ἀεὶ παρὰ πάντα’ (144e1-3).

(1.5.δ) Το Πλατωνικό Ὄν εἶναι ἓνα Ανθυφαιρετικό Αυτό-όμοιο Ἐνα

(1.5.δ1) *Η Ανθυφαιρετική Διαίρεση του Πλατωνικού Ὄντος σε ἓνα ἀπειρο πλήθος μερών.* Το σχετικό Ὄν κατέχει, κατ' αναλογία προς ἓνα μαθηματικό λόγο μεγεθών, δύο αντίθετα μεταξύ τους μέρη που ονομάζονται δυνάμεις στο *Θεαίτητος* 156a6-b1²⁵ - B_I και A_I - με το ἓνα ἐξ αὐτῶν-ἔστω το A_I - να εἶναι το ποιεῖν και το ἄλλο- B_I -το πάσχειν²⁶. Αὐτή εἶναι ἡ Πλατωνική οντότητα που ο Αριστοτέλης ονομάζει ‘ἀόριστη δυάδα’, για παράδειγμα στο *Μεταφυσικά* 1082a13-15, 1083b35-36²⁷.

Παραδείγματα Πλατωνικῶν ‘ἀορίστων δυάδων’ που ορίζουν ἓνα Ὄν, εἶναι: $\{A_I$ καλόν, B_I μη καλόν $\}$ (257d-e)· $\{A_I$ μέγα, B_I μη μέγα $\}$ και $\{A_I$ δίκαιον, B_I μη δίκαιον $\}$ (258a)· $\{\text{ον } A_I, \text{μη-ον } B_I\}$ (258b-c)²⁸. $\{A_I$ σωφροσύνη και B_I ανδρεία $\}$, ἡ ἀόριστος δυάς τῆς Ἰδέας Αρετῆς²⁹. καθώς και $\{B_I$ -Ἐν, A_I -Ὄν $\}$, ἡ ἀόριστος δυάς τῆς Ἰδέας Ἐν Ὄν³⁰. Οἱ ἀόριστες δυάδες χωρίς κάποια ρητή αναφορά σ’ ἓνα Πλατωνικό Ὄν, ὅπως λόγου

²⁵ [25].

²⁶ Σοφιστής 247d-e, [26].

²⁷ [27] και [28].

²⁸ [29].

²⁹ Αναφέρεται και αναλύεται στο τελικό χωρίο του *Πολιτικός* 305e-311c.

³⁰ Δεύτερη υπόθεση του *Παρμενίδης* 142b1-143a3, [30].

χάριν οι αισθητές ενάδες {ψυχρό, θερμό}, {ταχύ, βραδύ}, {μάλλον, ήττον}, εμφανίζονται στο *Φίληβος* 23b5-25e3³¹ και είναι παραδείγματα του Απειρού, ερμηνευμένες στο Νεγρεπόντης [N4] ως η φιλοσοφική μορφή της άπειρης ανθυφαίρεσης. Η αρχική αόριστος δυάς των Όντων Ασπαλιευτής και Σοφιστής είναι, σε κάθε περίπτωση, το ζεύγος των αντίθετων ειδών-μερών $\{B_1, A_1\}$ που παράγονται στο πρώτο επίπεδο μέσω της διαίρεσης του αρχικού γένους G .

Όπως δείχθηκε στη δεύτερη υπόθεση του *Παρμενίδης* 142b1-143a3³², για τη δυάδα {Εν, Ον}, η αρχική άπειρη δυάδα $\{B_1, A_1\}$ παράγει, μέσω της ανθυφαιρετικής διαίρεσης, την άπειρη ακολουθία των μερών-ειδών $B_1, A_1, B_2, A_2, \dots, B_k, A_k, B_{k+1}, A_{k+1}, \dots$. Στη συντετμημένη μορφή της Διαίρεσης, όπως αυτή εμφανίζεται στις Διαιρέσεις του *Σοφιστής*, τα μέρη ενός Πλατωνικού Όντος παράγονται διαιρώντας στο πρώτο επίπεδο το αρχικό γένος G σε δύο είδη B_1 και A_1 . Το A_1 , το μόνο που αποτελεί ένα αληθές κατηγορημα για το Πλατωνικό Όν, μετατρέπεται σε γένος και διαιρείται πάλι στο δεύτερο επίπεδο στα δύο αντίθετα είδη-μέρη, έστω B_2 και A_2 . Εξ αιτίας του Λόγου-περιοδικότητας, η Διαίρεση συνεχίζεται επ' άπειρον, παράγοντας την άπειρη ακολουθία των μερών-ειδών. Συνεπώς το πλήθος των μερών του Πλατωνικού Όντος είναι άπειρο.

(1.5.δ2) *Ανθυφαιρετική Περιοδικότητα και πεπερασμένος αριθμός των Λόγων του Πλατωνικού Όντος*. Ο Λόγος ενός Πλατωνικού Όντος είναι ο λόγος δύο διαδοχικών μερών-ειδών, δηλαδή είτε ο λόγος δύο αντίθετων ειδών κάποιου επιπέδου, ας πούμε k , B_k/A_k , ή ο λόγος της μορφής A_k/B_{k+1} . Λόγω του Κριτηρίου του Λόγου και της προκύπτουσας περιοδικότητας, υπάρχουν φυσικοί αριθμοί $m > n$, τέτοιοι ώστε $B_n/A_n = B_m/A_m$. Συνεπώς, το πλήθος των Λόγων σ' ένα Πλατωνικό Όν είναι πεπερασμένο και αποτελείται από όλους τους Λόγους σε μια περίοδο, δηλαδή:

$$B_n/A_n, A_n/B_{n+1}, B_{n+1}/A_{n+1}, \dots, B_{m-1}/A_{m-1}, A_{m-1}/B_m \text{ (και } B_m/A_m = B_n/A_n).$$

Το πεπερασμένο του αριθμού των Λόγων επιβεβαιώνεται σαφώς στο 257a4-6³³. Είναι αλήθεια ότι η Συναγωγή δεν συσχετίζεται με την

³¹ [31].

³² [30].

³³ [32].

περιοδικότητα με σαφή τρόπο στο *Σοφιστής*, αλλά αυτή η συσχέτιση διασαφηνίζεται καθοριστικά αλλού στον Πλάτωνα, όπως στο *Πολιτικός* 283b-287b, στο *Φίληβος* 14c-19a, και κατά κύριο λόγο στο *Φαίδρος* 264e-266c.

(1.5.δ3) *Μετοχή ενός μέρους στο Λόγο*. Κάθε μέρος-είδος μετέχει σ' ένα Λόγο. Οπότε το είδος B_k μετέχει στο Λόγο B_k/A_k το είδος A_k μετέχει στο Λόγο A_k/B_{k+1} ή στο Λόγο B_k/A_k . Αυτή ακριβώς είναι η βάση της Πλατωνικής μετοχής των αισθητών (στενά συνδεδεμένη με τα μέρη της Διαίρεσης) στα νοητά (ουσιαστικά στους Λόγους της Συναγωγής).

(1.5.δ4) *Η Συναγωγή αποκαλύπτει την Ενάδα του Πλατωνικού Όντος*. Οι Διαιρέσεις-και-Συναγωγές που περιγράψαμε στις Ενότητες 1.3 και 1.4, και βρίσκονται αντίστοιχα στην αρχή (Ασπαλιευτής) και στο τέλος (Σοφιστής) του διαλόγου *Σοφιστής*, θεωρούνται ως παραδείγματα της μεθόδου 'όνομα και λόγος' την οποία, σύμφωνα με την ανάλυσή μας, έχουμε ερμηνεύσει ως 'διαίρεση και φιλοσοφικό Κριτήριο του Λόγου', δηλαδή 'φιλοσοφικό ανθυφαιρετικό ανάπτυγμα και Κριτήριο του Λόγου'. Στο μεγάλης έκτασης χωρίο μεταξύ των δύο Διαιρέσεων (*Σοφιστής* 236d-260b), η έμφαση μετατοπίζεται από τη μέθοδο 'όνομα και λόγος' στη μέθοδο 'διαίρεση και συναγωγή' ή, ισοδύναμα, στην 'κατ' είδη διαίρεση', που περιγράφεται στα 252b1-5 και 253d1-e3³⁴. Αφού το 'όνομα' σαφώς συσχετίζεται με τη διαίρεση, το νέο στοιχείο σ' αυτήν την περιγραφή είναι η 'συναγωγή', και είναι μάλλον εντελώς σαφές ότι πρέπει να συνδεθεί με το 'Λόγο' στην προηγούμενη περιγραφή, 'όνομα και λόγος'. Φυσικά, η 'διαίρεση' είναι 'διαίρεση του ενός σε πολλά' και η 'συναγωγή' είναι 'συναγωγή των πολλών σε Ένα', έτσι ο 'Λόγος' πρέπει κατά κάποιο τρόπο να έχει τη δύναμη να συνάγει τα πολλά σε Ένα.

(1.5.δ5) *Ομοιότητα των λόγων*. Μέσω του φιλοσοφικού ανάλογου του ορισμού της αναλογίας μεγεθών, που δίδεται στα *Τοπικά*, και του προκύπτοντος Κριτηρίου του Λόγου, το σύνολο των Λόγων στην

³⁴ [33] και [34].

ανθυφαίρεση κάθε Λόγου επιπέδου k - έστω B_k/A_k ή A_k/B_{k+1} - είναι το ίδιο, με μόνη διαφορά ότι το σύνολο εμφανίζεται ως μια κυκλική μετάθεση του αρχικού (πρβλ. (1.1.θ) παραπάνω). Κατά αυτόν τον τρόπο, θεωρούμε όλους τους Λόγους του Πλατωνικού Όντος ως ίδιους και όμοιους μεταξύ τους.

(1.5.δ6) *Εξομοίωση όλων των μερών του Πλατωνικού Όντος.* Η θεμελιώδης ιδιότητα του Πλατωνικού Όντος είναι ότι τα δύο αντίθετα μέρη- ον a και μη-ον b - της αόριστης δυάδας κατέχουν τη ‘δύναμη’³⁵, που διευκρινίζεται ως η ‘δύναμη επικοινωνίας’ μεταξύ τους³⁶ και διασαφηνίζεται περαιτέρω ότι είναι ‘η δύναμη εξομοίωσης μεταξύ τους’³⁷. Η ίδια αυτή βασική ιδιότητα του Όντος, περιγράφεται στο *Πολιτικός* 305e-311c σε σχέση με το Ον ή την Ιδέα της Αρετής, όπου η δυάδα a ανδρεία και b σωφροσύνη ονομάζεται ως ο Λόγος που ορίζει την Αρετή.

Ο τρόπος που τα δύο αντίθετα μέρη της αόριστης δυάδας ενός Όντος (και στην πραγματικότητα κάθε δύο διαδοχικά υπόλοιπα στην ακολουθία $a, b, a_1, b_1, \dots, a_k, b_k, a_{k+1}, \dots$ της ανθυφαιρετικής διαίρεσης) εξομοιώνονται και συνάγονται σε Ένα μέσω του Λόγου εξηγείται άρτια στο *Σοφιστής* 257b1-260b3. Ειδικότερα, στο 257b, 257e9-258c5³⁸, αυτό συμβαίνει θεωρώντας όχι τα αντίθετα μέρη αυτά καθ’ αυτά³⁹, αλλά τους αντίστοιχους Λόγους (που είναι τα σχετικά Όντα) στους οποίους αυτά μετέχουν. Οπότε αντί του μη-όντος a , θεωρούμε το σχετικό Ον λόγο a/b , και αντί του μη-όντος b , θεωρούμε το σχετικό ον λόγο b/a_1 ⁴⁰.

Η ερμηνεία της ‘Συναγωγής’ ακριβώς ως η ‘εξομοίωση των μερών’ καθίσταται σαφής στο 253d1-e3⁴¹, όπου η μέθοδος της ‘κατ’ είδη διαίρεσης’- προφανώς ισοδύναμη προς τη ‘διαίρεση και συναγωγή’- δηλώνεται ως ισοδύναμη προς τη ‘δύναμη των μερών να επικοινωνούν, δηλαδή, όπως έχουμε ήδη παρατηρήσει, προς τη ‘δύναμη των μερών να εξομοιώνονται μεταξύ τους’.

³⁵ Σύμφωνα με το *Σοφιστής* 247d-248d, [26] και [35].

³⁶ Σύμφωνα με τα 252d2-3, 253a8, 253e1, 254b8, 254c5, [36] και [34].

³⁷ Σύμφωνα με το 257b, [37].

³⁸ [37] και [29].

³⁹ Τα οποία είναι ‘μη-όντα’, σύμφωνα με τα 256d-e, 257a, [38].

⁴⁰ Σύμφωνα με το 257e2-258b5, [29].

⁴¹ [34].

Συνεπώς, σε ένα Σχετικό Ον ή Λόγο υπάρχει ένας άπειρος αριθμός μερών ή ‘μη-όντων’⁴², αλλά με όλα τα μέρη να είναι εξομοιωμένα υπό την έννοια της fractal αυτό-ομοιότητας.

(1.5.δ7) *Σημείωση.* Η ερμηνεία του *Σοφιστής* που παρουσιάζουμε εδώ είναι εντελώς πρωτότυπη, καθώς διαφοροποιείται από τις υπάρχουσες ερμηνείες. Ειδικότερα, οι ερμηνείες που δόθηκαν από τους Cherniss [Ch1] [Ch2] [Ch3], Cornford [Co1] [Co2], Ackrill [Ac1] [Ac2], Taylor [Ta2], Owen [O], Vlastos [Vl], Frede [Fr], Dorter [D], για να ονομάσουμε μερικές από τις επικρατέστερες, έχουν ελάχιστα κοινά με τη μαθηματική μας ανάλυση. Στις ερμηνείες των παραπάνω μελετητών δεν υπάρχει κανένα ίχνος ή υπόνοια σχετικά με το ρόλο των περιοδικών ανθυφαιρετικών αναπτυγμάτων ή ότι, ένα μη-ον είναι ακριβώς ένα μέρος στη διαίρεση, το οποίο μετατρέπεται σ’ ένα αυτό-όμοιο on-fractal με τη μετοχή του στο λόγο που σχηματίζεται με το αμέσως επόμενο μέρος. Οι υπάρχουσες ερμηνείες έχοντας παραβλέψει τελείως τα μαθηματικά, βασίζονται κυρίως στη μελέτη του ρόλου των συντακτικών τύπων του ρήματος είναι.

Ο Palmer [P] αναπτύσσει μια ερμηνεία της Δεύτερης υπόθεσης του *Παρμενίδης*, σύμφωνα με την οποία η άπειρη διαιρεσιμότητα του Εν Ον δεν αποτελεί εμπόδιο, αλλά ένα πλεονέκτημα, στη φύση του ως Ένα-πλεονέκτημα που οφείλεται στο ότι ‘η δήλωση αντίστασης του ενός όντος στον τύπο της διαίρεσης συλλαμβάνεται εδώ μέσω της δήλωσής του πως τα κατηγορήματα- μέρη ‘ένα’ και ‘ον’ διατηρούνται σε κάθε δυνατή διαίρεση’ (p.225). Συνεπώς, ο Palmer προσεγγίζει την αυτό-όμοια Ενάδα του Πλατωνικού Όντος, μ’ έναν ατελή όμως τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη του μόνο την άπειρη διαιρετότητα (η οποία από μόνη της δεν μπορεί να παράγει αυτό-ομοιότητα) και όχι την ανθυφαιρετική περιοδικότητα.

⁴² Όπως επιβεβαιώθηκε στο 256e5-7, [38].

1.6. Η ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΠΛΑΤΩΝΙΚΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Η αυτό-ομοιότητα ενός Πλατωνικού Όντος ανοίγει το δρόμο για τον ορισμό των Πλατωνικών αριθμών. Η ανθυφαιρετική ερμηνεία των Πλατωνικών αριθμών είναι ένα φυσικό επακόλουθο της ανθυφαιρετικής ερμηνείας της μεθόδου της Διαίρεσης και Συναγωγής, και περιγράφουμε σύντομα εδώ τη φύση τους, σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία.

Οι Πλατωνικοί αριθμοί είναι οι ίδιοι αριθμοί που περιγράφονται στο *Φίληβος* 56c10-e6⁴³ (όπου διαφοροποιούνται από τους αριθμούς όπως νοούνται και χρησιμοποιούνται καθημερινά από τους πολλούς ανθρώπους) και στο *Πολιτεία* 522c1-526c7⁴⁴ (όπου διαφοροποιούνται από τους αριθμούς όπως χρησιμοποιούνται π.χ. από τον Αγαμέμνονα). Η διαφοροποίησή τους από τους αριθμούς κοινής χρήσης αφορά σε δύο χαρακτηριστικά των μονάδων τους. Ένας Πλατωνικός αριθμός αποτελείται από μονάδες που είναι (i) πλήρως ίσες η μία προς την άλλη, και (ii) διαιρετές σε άπειρο πλήθος μερών.

Η φύση αυτών των αριθμών περιγράφεται σαφώς από τον Αριστοτέλη στο *Μεταφυσικά* 987b25-988a1⁴⁵, όπου δηλώνεται ότι:

- (a) 'ο αριθμός δύο αποτελείται από δύο στοιχεία μιας αόριστης δυάδας, που εξισώνονται ('ισασθέντων') μέσω της αρχής του Εν⁴⁶,
- (b) σε αντίθεση προς τις μαθηματικές μονάδες, οι μονάδες των Πλατωνικών ('ειδητικών') αριθμών είναι ίσες για ένα συγκεκριμένο αριθμό, αλλά διαφορετικές για διαφορετικούς ειδητικούς αριθμούς⁴⁷, και
- (c) τα είδη είναι αριθμοί⁴⁸.

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονοι Πλατωνιστές στην ανακατασκευή των Πλατωνικών αριθμών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Αριστοτέλη οδηγούν στην υποβάθμιση της Αριστοτελικής εξήγησης των

⁴³ [39].

⁴⁴ [40].

⁴⁵ [6].

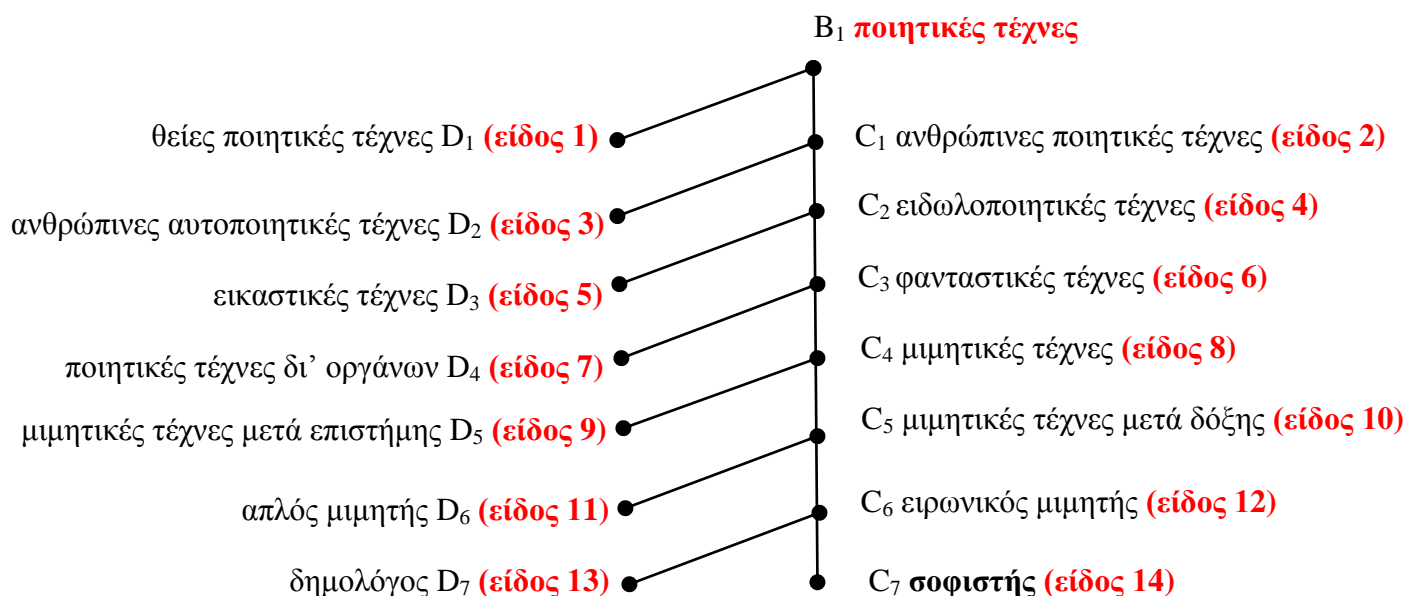
⁴⁶ Σύμφωνα με τα *Μεταφυσικά* 1081a23-25, 1083b30-32, 1091a24-25, που παρουσιάζονται στο [41].

⁴⁷ Σύμφωνα με τα *Μεταφυσικά* 1080a23-30, [42].

⁴⁸ Σύμφωνα με τα *Μεταφυσικά* 987b20-22, [43].

Πλατωνικών αριθμών (παρανοώντας τη θέση του, αναφερόμενοι στα άγραφα δόγματα, και ούτω καθ' εξής). Αλλά ο Πλάτων περιγράφει τους Πλατωνικούς αριθμούς στη δεύτερη υπόθεση του *Παρμενίδης* και η ανθυφαιρετική ερμηνεία της δεύτερης υπόθεσης, που ανακαλύφθηκε από τον Σ. Νεγρεπόντη [N3], επιτρέπει την επιβεβαίωση της Αριστοτελικής περιγραφής τους. Ο ορισμός του Πλάτωνος για τον αριθμό δύο στο *Παρμενίδης* 144b-e (πρβλ. (1.5.γ)) ως το ζεύγος Εν και Ον, συμφωνεί πλήρως με το (a), αφού η αυτό-ομοιότητα της Ενάδας του Πλατωνικού Όντος επιβεβαιώνει με ακρίβεια ότι αυτές οι διαδοχικές είδη-μονάδες εξισούνται ('εξισούσθον', 144e2, (1.5.γ)) μέσω της περιοδικότητας και του Λόγου (ή, όπως το ονομάζει ο Αριστοτέλης, την αρχή του Ένα). Οι μονάδες που σχηματίζουν ένα Πλατωνικό αριθμό είναι τα είδη, που αριθμήθηκαν σύμφωνα με τη διαδοχική τους γένεση κατά την ανθυφαιρετική Διαίρεση του Όντος, ακριβώς όπως στο *Παρμενίδης* 144b-e (1.5.γ), στο *Φίληβος* 16c5-17a5, και στο *Σοφιστής* 258c3⁴⁹, όπου κάθε μη-ον μέρος-είδος απαιτείται να είναι 'ένα είδος μεταξύ των πολλών Όντων που κατέχουν αριθμό' ('ενάριθμον'). Οπότε οι Πλατωνικοί αριθμοί πράγματι είναι είδη, όπως ο Αριστοτέλης διατείνεται (παραπάνω στο 'c'). Οπότε, οι αριθμοί στο Ον Σοφιστής είναι τα αριθμημένα είδη όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα 10.

Πίνακας 10. Οι πλατωνικοί αριθμοί στο Πλατωνικό Ον Σοφιστής

⁴⁹ Το *Φίληβος* 16c5-17a5 είναι το [44], ενώ το *Σοφιστής* 258c3 είναι το [29].

Σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή, οι Πλατωνικοί αριθμοί δεν είναι απόλυτοι παρά μόνο σχετικοί προς ένα Πλατωνικό Ον: την αρχική μονάδα (όπως δηλώνει ο Αριστοτέλης στο ‘b’, παραπάνω). Πράγματι, σύμφωνα με τα χωρία *Παρμενίδης* 148d5-149d7⁵⁰ και *Σοφιστής* 257a4-6⁵¹ (‘οσάπερ...τοσαύτα’) και το ‘τοσαύτα οσάπερ’ του *Παρμενίδης* 144d5⁵², με τα δύο τελευταία να ακολουθούν το ‘τοσαύτα...όσα’ του Ζήνωνα⁵³, ο αριθμός των μονάδων σε κάθε Πλατωνικό Ον είναι πεπερασμένος και ίσος προς (τον αριθμό των διαφορετικών Λόγων)+1 (με αυτόν τον τελευταίο αριθμό να καθορίζεται από το μήκος της περιόδου).

⁵⁰ [44].

⁵¹ [38].

⁵² [45].

⁵³ *Fragment B3*, [46].

1.7. Η ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΟΥΣ ΔΟΞΑΣ

Διαθέτοντας τώρα την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής, είναι σχετικά εύκολο να αντιληφθούμε ότι, για τον Πλάτωνα η Αληθής Δόξα είναι μια ανθυφαιρετική προσέγγιση της Διαίρεσης ενός Πλατωνικού Όντος. Τα ισχυρά τεκμήρια για μια τέτοια ερμηνεία είναι τα ακόλουθα.

(1.7.α) Η Επιστήμη ενός νοητού Όντος είναι Αληθής Δόξα μετά Λόγου

Η επιστήμη του νοητού Όντος περιγράφεται από τον Πλάτωνα ως ‘Αληθής Δόξα μετά λόγου’ στο *Συμπόσιο* 202a2-10, 209e5-211d1, στο *Μένων* 97e2-98c4 (όπου αντί του ‘λόγου’, χρησιμοποιείται η ισοδύναμη έκφραση ‘λογισμός αιτίας’), και στο *Θεαίτητος* 201c8-d3, 202b8-d7⁵⁴. Η ίδια επιστήμη των νοητών Όντων περιγράφεται επίσης ισοδύναμα από τον Πλάτωνα ως ‘Όνομα και Λόγος’, στο *Θεαίτητος* και στο *Σοφιστής*, ή ως ‘Διαίρεση και Συναγωγή’ στο *Σοφιστής*. Οπότε, είναι προφανές ότι οι δύο περιγραφές ‘Όνομα και Λόγος’ και ‘Διαίρεση και Συναγωγή’ είναι ισοδύναμες, υπό την έννοια ότι τα ‘Όνομα’ και ‘Διαίρεση’ έχουν ίδια σημασία, καθώς και ότι τα ‘Λόγος’ και ‘Συναγωγή’ έχουν επίσης την ίδια σημασία.

(1.7.β) Η Αληθής Δόξα είναι μεταξύ Επιστήμης και Άγνοιας και είναι άλογος· οπότε η Αληθής Δόξα σχετίζεται μόνο με τη Διαίρεση

Σύμφωνα με το *Συμπόσιο* 202a2-10, η Αληθής Δόξα, αφ’ ενός μεν, δεν εξισώνεται με την Άγνοια, αφού είναι μέρος της επιστήμης του Όντος, και αφ’ ετέρου, δεν είναι Επιστήμη διότι είναι ‘άλογος’ οντότητα, για την οποία ισχύει ότι ‘Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι’. Μία όμοια περιγραφή της Αληθούς Δόξας παρατηρείται στο εκτεταμένο χωρίο του *Πολιτεία* 477e9-479e6, όπου υποστηρίζεται ότι η Αληθής Δόξα

⁵⁴ *Συμπόσιο* 202a2-10 παρατίθεται ως [47], το 209e5-211d1 παρατίθεται στο (1.7.δ), τα *Μένων* 97e2-98c4 και *Θεαίτητος* 201c8-d3, 202b8-d7 παρατίθενται ως [48], [49] και [50], αντίστοιχα.

‘δεν είναι ούτε Επιστήμη ούτε Άγνοια’, αλλά ‘γνώσεως μὲν σοι φαίνεται δόξα σκοτωδέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον’, που σημαίνει ότι εντοπίζεται ‘μεταξύ’ Άγνοιας και Επιστήμης. Συνεπώς, η Αληθής Δόξα είναι μεταξύ της Επιστήμης και Άγνοιας (πρβλ. Κεφάλαιο 3).

Εφόσον η Αληθής Δόξα είναι ‘άλογος’, όπως υποστηρίζεται σαφώς στο *Συμπόσιο*, αλλά και στο *Θεαίτητος* 201c8-d3 καθώς και στο *Τίμαιος* 28a, 51d3-e4⁵⁵, και έχουμε διαπιστώσει ότι η Επιστήμη των νοητών Όντων περιγράφεται ισοδύναμα ως Όνομα-Διαίρεση και Λόγος-Συναγωγή, προκύπτει ότι η Αληθής Δόξα είναι κάτι λιγότερο της Επιστήμης και σχετίζεται ΜΟΝΟ με τη Διαίρεση.

(1.7.γ) *Η Δόξα είναι μια πεπερασμένη διαδικασία.*

Εξ αιτίας του (1.7.β), το πλέον φυσιολογικό συμπέρασμα θα ήταν να εξισώσουμε την Αληθή Δόξα με τη Διαίρεση. Ωστόσο, η Διαίρεση είναι άπειρη, ενώ οι δύο περιγραφές της Δόξας στο *Θεαίτητος* και στο *Σοφιστής* δείχνουν σαφώς ότι είναι μια πεπερασμένη διαδικασία. Πράγματι έχουμε:

στο *Θεαίτητος* 189e4-190a6: ‘τοῦτο γάρ μοι ἰνδάλλεται διανοούμενη οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι, αὐτὴ ἐαυτὴν ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρινομένη, καὶ φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα. ὅταν δὲ ὀρίσασα, εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπᾶξασα, τὸ αὐτὸ ἤδη φῆ καὶ μὴ διστάζῃ, δόξαν ταύτην τίθεμεν αὐτῆς.’

και στο *Σοφιστής* 264a9-b1: ‘διάνοια μὲν αὐτῆς πρὸς ἐαυτὴν ψυχῆς διάλογος, δόξα δὲ διανοίας ἀποτελεῦτησις’.

Ο καθορισμός της Αληθούς δόξας ως πεπερασμένης διαδικασίας γίνεται με τη χρήση των λέξεων ‘μὴ διστάζῃ’ στο παραπάνω χωρίο του *Θεαίτητος*. Η λέξη ‘διστάζῃ’ σημαίνει διχοτομική απόφαση, όπως υποστηρίζεται και στα ακόλουθα:

- (i) Ησύχιος *Λεξικόν*, Δέλτα 1976 και 2021, ‘διχονοεῖν διστάζειν’,
ενώ στο Δέλτα 2086, ‘δοάζει ἀμφιδοξεῖ. διστάζει’.
- (ii) *Magnum* 278,35-36 έχουμε

⁵⁵ [49], [51] και [52], αντίστοιχα.

‘Διστάζειν· Τὸ διχῶς βουλευέσθαι, τὸ δύο στάσεις ἔχειν κατὰ
διάνοιαν.’

(iii) Φιλόπονος, *περί Ψυχῆς Αριστοτέλους* 15,78,11-26 σημειώνει ότι

‘τὴν δόξαν, διότι αὕτη ὁρμήσασα δοξάσαι τι διστάζει
καὶ οἶονεὶ σχιστὴν ὁδὸν ποιεῖται, πότερον ὦδε ἢ ὦδε τραπεῖη.’

Επομένως, το ‘μὴ διστάζει’ αποτελεί μια συνθήκη που δεν επιτρέπει περαιτέρω διαιρέσεις, δηλώνοντας μ’ αυτόν τον τρόπο ότι η διαιρετική διαδικασία του (1.5.β), ἔχει φθάσει σ’ ένα τέλος.

(1.7.δ) *Η Αληθὴς Δόξα ἔχει προσεγγιστικό χαρακτήρα, η οποία υλοποιείται μέσω διαδοχικῶν βαθμίδων*

Η περιγραφή της Δόξας, στο *Κρατύλος* 420b6-d2⁵⁶, ως βέλος που κατευθύνεται προς αναζήτηση του στόχου του, καθιστά προφανή την προσεγγιστική φύση της Δόξας. Καθώς η Δόξα πλησιάζει ὅλο και πιο κοντά στο στόχο της επιτυγχάνει καλύτερες προσεγγίσεις.

Στο *Πολιτεία* 506c6-10⁵⁷, ‘αἱ βέλτισται’ δόξεις που ονομάζονται ‘τυφλαί’ (χωρίς αμφιβολία επειδή εἶναι ‘άλογοι’) μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υφίσταται μια ιεραρχία Δοξῶν- από την κακή στην καλύτερη.

Στο χωρίο του *Θεαίτητος* 191c8-d2⁵⁸, η Αληθὴς Δόξα περιγράφεται με ὅρους ενός Κήρινου Εκμαγείου που βρίσκεται στη ψυχή μας και του οποίου η ποιότητα, ποικίλλοντας ἀπὸ ψυχή σε ψυχή, εἶναι ο βασικός παράγοντας της ποιότητας της Δόξας. Ο κηρός μας παραπέμπει και πάλι σε μία ιεραρχία Δοξῶν καθώς μπορεί να εἶναι: ‘μείζον’ ἢ ‘ἔλαττον’, ‘καθαρώτερον’ ἢ ‘κοπωδέστερον’, ‘σκληρότερον’ ἢ ‘ὑγρότερον’, ἢ τελικά ‘μετρίως ἔχοντος’, σύμφωνα και με την πλέον λεπτομερὴ περιγραφή στο 194c4-195a4:

‘ΣΩ....ὅταν μὲν ὁ κηρός του ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λεῖος καὶ μετρίως ὠργανσμένος ᾖ, τὰ ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἐνσημαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυχῆς “κέαρ,”

⁵⁶ [53].

⁵⁷ [54].

⁵⁸ [77].

ὁ ἔφη Ὅμηρος αἰνιττόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιότητα, τότε μεν καὶ τούτοις **καθαρὰ** τὰ σημεῖα ἐγγιγνόμενα καὶ ἱκανῶς τοῦ βάθους ἔχοντα πολυχρόνιά τε γίγνεται καὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μεν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἴτα οὐ παραλλάττουσι τῶν αἰσθήσεων τὰ σημεῖα ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ. σαφὴ γὰρ καὶ ἐν εὐρυχωρίᾳ ὄντα ταχὺ διανέμουν ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται, καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μεν οὖν.

ΣΩ. Ὅταν τοίνυν λάσιόν του τὸ κέαρ ἦ, ὃ δὴ ἐπήνεσεν ὁ πάσσοφος ποιητής, ἢ ὅταν κοπρῶδες καὶ μὴ καθαροῦ τοῦ κηροῦ, ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν, ὦν μεν ὑγρὸν εὐμαθεῖς μέν, ἐπιλήσμονες δε γίνονται, ὦν δε σκληρόν, τάναντία. οἱ δε δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τι ἢ γῆς ἢ κόπρου συμμιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες ἀσαφὴ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν. **ἀσαφῆ** δεῖκαὶ οἱ τὰ σκληρὰ· βάθος γὰρ οὐκ ἔνι. ἀσαφῆ δε καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ὑπὸ γὰρ τοῦ συγχεῖσθαι ταχὺ γίγνεται ἀμυδρά. ἐὰν δε πρὸς πᾶσι τούτοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπτωκότα ἦ ὑπὸ στενοχωρίας, ἐὰν του σμικρὸν ἦ τὸ ψυχάριον, ἔτι ἀσαφέστερα ἐκείνων.'

Μία ἄλλη ισχυρὴ ἐνδειξη τῆς προσεγγιστικῆς φύσης τῆς Αληθοῦς Δόξας βρίσκεται στο διαλεκτικὸ πυρήνα τῆς ομιλίας τῆς Διοτίμας για τον ἔρωτα προς το κάλλος στο *Συμπόσιο* 209e5-211d. Η ομιλία τῆς Διοτίμας εἶναι μια ἐντονη περιγραφή τῆς ἀνοδικῆς πορείας προς το μοναδιαῖο Πλατωνικὸ Ὄν με διαδοχικά ('ἐφεξῆς') προσεγγιστικά ἐπίπεδα Αληθοῦς Δόξας, που ἐπιστεγάζονται με τὴ ξαφνικὴ ('ἐξαίφνης') ἐμφάνιση του Λόγου:

Ῥαῦτα μεν οὖν τὰ ἐρωτικὰ ἴσως, ᾧ Σώκρατες, κἂν σὺ μνηθείης· τὰ δε τέλεα καὶ ἐποπτικά, ᾧ ἔνεκα καὶ ταῦτα ἔστιν, ἐὰν τις ὀρθῶς μετήη, οὐκ οὔδ' εἰ οἶός τ' ἂν εἴης.' (209e5-210a2)· 'δεῖ γάρ, ἔφη, τὸν ὀρθῶς ἰόντα ἐπὶ τοῦτο τὸ πρῶγμα ἄρχεσθαι μεν νέον ὄντα ἰέναι ἐπὶ τὰ καλὰ σώματα, καὶ πρῶτον μέν, ἐὰν ὀρθῶς ἡγήται ὁ ἡγούμενος, ἐνὸς αὐτὸν σώματος ἐρᾶν καὶ ἐνταῦθα γεννᾶν λόγους καλοῦς' (210a4-8)· 'ἔπειτα δε αὐτὸν κατανοῆσαι ὅτι τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ ὀτφοῦν σώματι τῷ ἐπὶ ἐτέρῳ σώματι ἀδελφόν ἐστι, καὶ εἰ δεῖ διώκειν τὸ ἐπ' εἶδει καλόν, πολλὴ ἄνοια μὴ οὐχ ἓν τε καὶ ταῦτὸν ἡγεῖσθαι τὸ ἐπὶ πᾶσιν τοῖς σώμασι κάλλος· τοῦτο δ' ἐννοήσαντα

καταστήναι πάντων τῶν καλῶν σωμάτων ἐραστήν, ἐνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι καταφρονήσαντα καὶ σμικρὸν ἡγήσάμενον' (210a8-b6). 'μετὰ δε ταῦτα τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἡγήσασθαι τοῦ ἐν τῷ σώματι' (210b6-7). 'ἵνα ἀναγκασθῇ αὖ θεάσασθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλὸν καὶ τοῦτ' ἰδεῖν ὅτι πᾶν αὐτὸ αὐτῷ συγγενές ἐστιν, ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν σμικρὸν τι ἡγήσῃται εἶναι' (210c3-6). 'μετὰ δε τὰ ἐπιτηδεύματα ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἵνα ἴδῃ αὖ ἐπιστημῶν κάλλος' (210c6-7). 'ὅς γάρ ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ἐρωτικὰ παιδαγωγηθῇ, θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ ὀρθῶς τὰ καλὰ, πρὸς τέλος ἤδη ἰὼν τῶν ἐρωτικῶν ἐξαίφνης κατόψεταί τι θαυμαστὸν τὴν φύσιν καλόν' (210e2-5), ὅπου 'το καλόν' εἶναι ἓνα Πλατωνικὸ Ὄν, που κατέχει ἐνότητα καὶ ἀπλότητα, καὶ χαρακτηρίζεται ὡς 'ἀεὶ ὄν' [211a1], 'μονοειδές ἀεὶ ὄν' [211b1-2, e4].

Στο, γνωστό ὡς 'ανασκόπηση', 211b5-d1, ἡ διαδικασία τῆς προσέγγισης ονομάζεται 'ὀρθῶς παιδεραστεῖν', 'ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικὰ ἰέναι', καὶ ὡς βήματά της, 'ἐπαναβασμοῖς', χρησιμοποιοῦνται τα ποικίλα επίπεδα τῆς Ἀληθοῦς Δόξας (πρβλ. τὴν περιγραφή τῆς υπόθεσης ὡς 'ἐπιβάσεις τε καὶ ὁρμάς' πρὸς τὸ 'ἀνυπόθετον' στο *Πολιτεία* 511b6).

(1.7.ε) *Ἡ [Ἀληθὴς] Δόξα εἶναι τὸ φιλοσοφικὸ ἀνάλογο τῆς Πεπερασμένης Ανθυφαίρεσης*

Τὸ *Ἀνώνυμο Σχόλιον* X.2⁵⁹ στα *Στοιχεῖα* τοῦ Εὐκλείδη περιγράφει τὴ Δόξα ὡς φιλοσοφικὸ ἀνάλογο τῆς Πεπερασμένης Ανθυφαίρεσης. Πράγματι, τὸ *Σχόλιον* X.2 κατ' ἀρχὰς υποστηρίζει ὅτι εἶναι στὴ φύση τῶν ἀριθμῶν νὰ ἔχουν πεπερασμένη ἀνθυφαίρεση: 'οἱ δε μεριζόμενοι λήγουσιν εἰς πέρας ὠρισμένον τὴν μονάδα'⁶⁰, καὶ αὐτὸ συμβαίνει διότι, σύμφωνα με τὸ *Σχόλιον*, ἐπειδὴ οἱ ἀριθμοὶ ἐνεργοῦν με τρόπο που προσιδιάζει στὴ Δόξα ('τοὺς δε ἀριθμοὺς δοξαστικῶς'), καὶ ἡ Δόξα εἶναι πεπερασμένης φύσης ('πεπερασται γὰρ μάλλον ἢ δόξα').

⁵⁹ [55].

⁶⁰ Πρβλ. Προτάσεις VII.1,2 τῶν *Στοιχείων*, παρατίθενται ὡς [56] καὶ [57].

(1.7.στ) Η Αληθής Δόξα ενός Πλατωνικού Όντος είναι μια πεπερασμένη ανθυφαιρετική προσέγγιση της Διαίρεσης αυτού του Όντος, ανάλογη με την προσέγγιση της διαμέτρου από την πλευρά του τετραγώνου μέσω των πλευρικών διαμετρικών αριθμών

Η Αληθής Δόξα μετά Λόγου είναι η περιγραφή της Επιστήμης του Πλατωνικού Όντος (1.7.α) ισοδύναμη προς το Όνομα και Λόγος και προς τη Διαίρεση και Συναγωγή. Ενώ η Αληθής Δόξα ως παντελώς στερούμενη Λόγου (‘άλογος’) συσχετίζεται μόνο με τη Πλατωνική Διαίρεση (1.7.β). Εφόσον η Πλατωνική Διαίρεση αποτελεί το φιλοσοφικό ανάλογο μιας άπειρης ανθυφαίρεσης σ’ ένα Πλατωνικό Ον (Ενότητες 1.2 και 1.3), προκύπτει το συμπέρασμα ότι η Αληθής Δόξα σχετίζεται με την Πλατωνική *ανθυφαιρετική Διαίρεση* ενός Πλατωνικού Όντος.

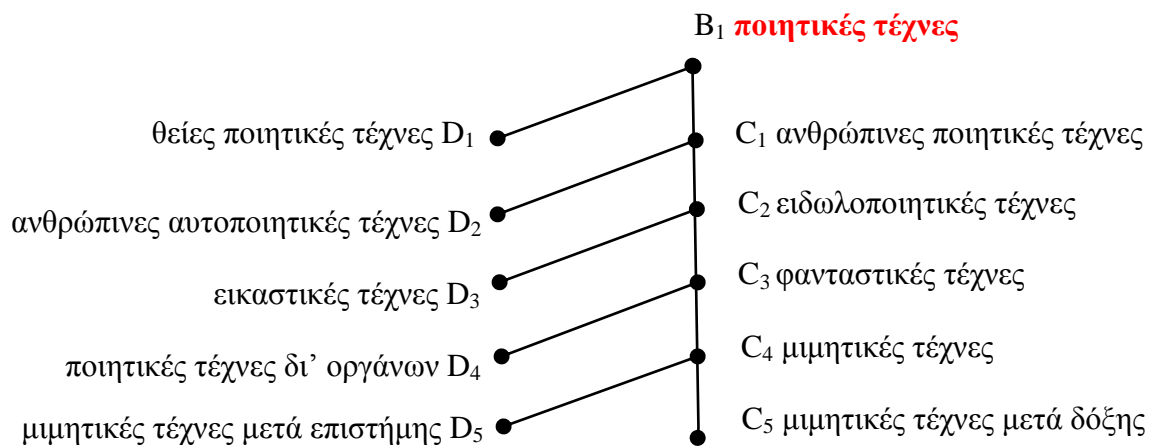
Η πρώτη μας αντίδραση θα ήταν να ταυτίσουμε την Αληθή Δόξα με την Πλατωνική Διαίρεση, αλλά το αποδεικτικό στοιχείο που παρουσιάστηκε στην Ενότητα (1.7.γ) αποκλείει μια τέτοια ταύτιση. Η Αληθής Δόξα έχει έναν πεπερασμένο χαρακτήρα· ακριβέστερα, είναι μια διαδικασία πεπερασμένης διαίρεσης ανθυφαιρετικού τύπου. Αυτό το συμπέρασμα ενδυναμώνεται από το *Ανώνυμο Σχόλιον Χ.2*⁶¹ στα Στοιχεία του Ευκλείδη, όπως δόθηκε στο (1.7.ε). Τέλος, είναι προφανές από την αφθονία στοιχείων στο (1.7.δ) ότι, η Αληθής Δόξα έχει προσεγγιστική φύση και υλοποιείται με βαθμούς προσέγγισης υψηλότερους και χαμηλότερους (του Πλατωνικού Όντος).

Στο σημείο αυτό, θα λάβουμε υπόψη τη γνώση μας περί προσέγγισης λόγων στα Αρχαία Ελληνικά Μαθηματικά. Είναι γεγονός τεκμηριωμένο στο Fowler [Fo] ότι ΟΛΕΣ οι γνωστές προσεγγίσεις ενός λόγου από έναν απλούστερο είναι ανθυφαιρετικές: δηλαδή, η ανθυφαίρεση ενός απλούστερου λόγου είναι ένα αρχικό μέρος της ανθυφαίρεσης του υπό προσέγγιση λόγου. Οι Πυθαγόρειοι είχαν πλήρη γνώση των ‘συγκλινόντων’-των ‘πλευρικών και διαμετρικών αριθμών’ όπως τους αποκαλούσαν- της ανθυφαίρεσης της διαμέτρου προς την πλευρά του τετραγώνου. Αφού η Αληθής Δόξα είναι μια προσέγγιση της Διαίρεσης

⁶¹ [55].

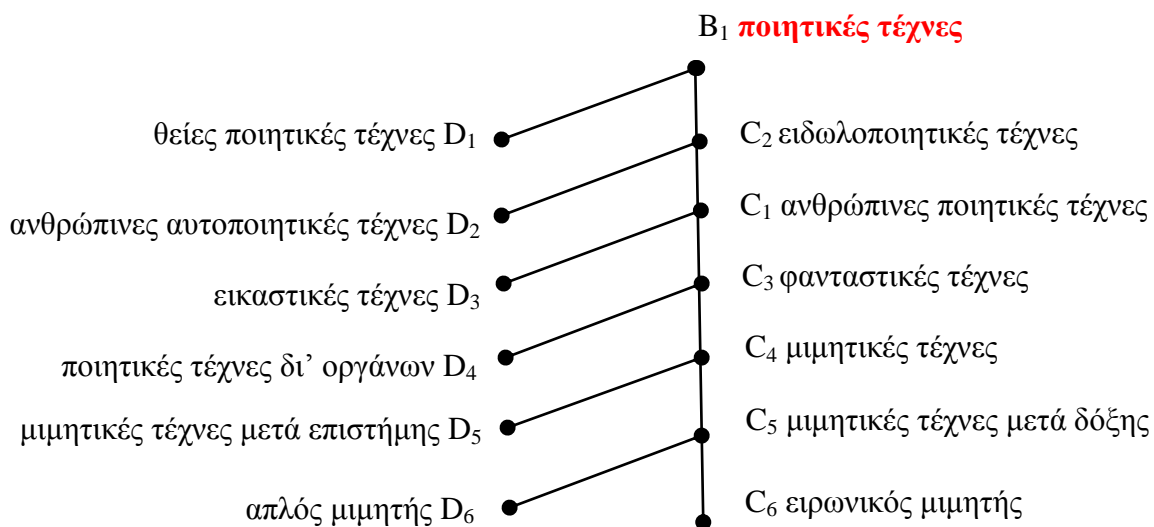
ενός Πλατωνικού Όντος, και αφού η Πλατωνική Διαίρεση είναι κατά φύση ανθυφαιρετική, είναι σαφές ότι η Αληθής Δόξα είναι ακριβώς το φιλοσοφικό ανάλογο της (πεπερασμένης) ανθυφαιρετικής προσέγγισης της (άπειρης) ανθυφαιρετικής Πλατωνικής Διαίρεσης ενός Πλατωνικού Όντος. Επομένως, η άπειρη ιεραρχική προσεγγιστικότητα των Αληθών Δοξών είναι το ανάλογο της ακολουθίας πλευρικών και διαμετρικών αριθμών (σε συμφωνία με το (1.7.ε))⁶².

Πίνακας 11. Αληθής Δόξα επιπέδου $k=5$ περί του πλατωνικού Όντος Σοφιστή

Αυτή η αληθής δόξα εκφράζεται στην κοινή γλώσσα ως η περιγραφή
 ‘Σοφιστεία είναι η μιμητική τέχνη μετά δόξας’.

Πίνακας 12. Αληθής Δόξα επιπέδου $k=6$ περί του πλατωνικού Όντος Σοφιστή

⁶² Αυτοί είναι οι ‘φυσικοί λόγοι’ στους οποίους αναφέρεται ο Πρόκλος στο *εις Παρμενίδην* 877,32-885,32 σε σχέση με την Αληθή Δόξα (και το Επιχείρημα του Τρίτου Ανθρώπου).

Αυτή η αληθής δόξα εκφράζεται στην κοινή γλώσσα ως η περιγραφή
 ‘Σοφιστεία είναι η τέχνη του ειρωνικού μιμητή’.

Ο ισχυρισμός ‘ο Θεαίτητος κάθεται’,
 το παράδειγμα της Αληθούς Δόξας στο *Σοφιστής* 263a2,
 είναι ακριβώς μια τέτοια Αληθής Δόξα (περί τον Θεαίτητο).

Η ερμηνεία της Αληθούς Δόξας, που δόθηκε εδώ, θα χρησιμοποιηθεί
 για την ερμηνεία της Πλατωνικής Θεωρίας, στην από κοινού εργασία
 [NBP].

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[Ac1] **J. L. Ackrill**, «SUMPLOKE EIDON», (1955), reprinted in R.E. Allen (editor), *Studies in Plato's Metaphysics*, Routledge & Kegan Paul, London, 1965, p. 199-206.

[Ac2] **J. L. Ackrill**, «Plato and the Copula: Sophist 251-259», (1957), reprinted in R.E. Allen (editor), *Studies in Plato's Metaphysics*, Routledge & Kegan Paul, London, 1965, p. 207-218.

[Be] **O. Becker**, «Eudoxos-Studien I. Eine voreudoxische Proportionenlehre und ihre Spuren bei Aristoteles und Euklid», *Quellen und Studien zur Geschichte der Mathematik, Astronomie und Physik, Abteilung B: Studien 2* (1933), 311-333.

[Ch1] **H. F. Cherniss**, *The Philosophical Economy of the Theory of Ideas*, 1936. Reprinted in R.E. Allen (editor), *Studies in Plato's Metaphysics*, Routledge & Kegan Paul, London, 1965.

[Ch2] **H. Cherniss**, *The Riddle of the Early Academy*, University of California Press, Berkeley, 1945.

[Ch3] **H. Cherniss**, *Plato as Mathematician*, *Review of Metaphysics* 4 (1951), 395-425.

[Co1] **F. M. Cornford**, *Mathematics and Dialectic in the Republic VI-VII*, *Mind* N. S. 41 (1932), Vol. 161 (Jan.), p. 37-52, and Vol.162 (Apr.) p. 173-190.

[Co2] **F. M. Cornford**, *Plato's Theory of Knowledge, the Theaetetus and Sophistes of Plato*, Routledge & Kegan Paul, London, 1935.

[Co3] **F. M. Cornford**, *Plato and Parmenides*, Routledge & Kegan Paul, London, 1939.

[D] **K. Dorter**, *Form and Good in Plato's Eleatic Dialogues the Parmenides, Theaetetus, Sophist, and Statesman*, University of California Press, Berkeley, 1994.

[Fo] **D. Fowler**, *The Mathematics of Plato's Academy*, Oxford University Press, Oxford, 1987.

[Fr] **M. Frede**, *Plato's Sophist on false statements*, reprinted in *The Cambridge Companion to Plato*, editor R. Kraut, Cambridge University Press, Cambridge, 1992, pp. 397-424.

[HW] **G. H. Hardy and E.M.Wright**, *Introduction to the Theory of Numbers*, Oxford, Clarendon Press, 1938.

[Ka] **J.-P.Kahane**, *La Theorie de Theodore des corps quadratiques reels*, L'Enseignement Mathematique 31 (1985) 85-92.

[Kn] **W. R. Knorr**, *The Evolution of Euclidean Elements: A Study of the Theory of Incommensurable Magnitudes and Its Significance for Early Greek Geometry*, Reidel, Dordrecht, 1975.

[Mu] **C. Mugler**, *Platon et la Recherche Mathematique de son Epoque*, Editions P. H. Heitz, Strasbourg-Zurich, 1948.

[N1] **S. Negrepontis**, *The anthyphairetic nature of Plato's Dialectic*, in *Topics in didactics of Mathematics V*, edited by F. Kalavasis-M. Meimaris, Gutenberg, Athens, 2000, pp. 15-77 (in Greek).

[N2] **S. Negrepontis**, *Plato's theory of Ideas is the philosophic equivalent of the theory of continued fraction expansions of lines commensurable in power only*, Manuscript, June 2006.

[N3] **S. Negrepontis**, *The periodic anthyphairetic nature of the One in the Second Hypothesis of the Parmenides*, Manuscript, September 2005.

[N4] **S. Negrepontis**, *The Anthyphairetic Nature of the Platonic Principles of Infinite and Finite*, in *Proceedings of the 4th Mediterranean Conference on Mathematics Education*, 28-30 January 2005, Palermo, Italy, pp. 3-26.

[NL] **S. Negrepontis and S. Lamprinidis**, *The Platonic Anthyphairetic Interpretation of Pappus' Account of Analysis and Synthesis*, in *History and Epistemology in Mathematics Education, Proceedings of the Fifth European Summer University (2007)*, editors E. Barbin, N. Stehlikova, C. Tzanakis, Vydavatelsky servis, Plzen, 2008, pp. 501-511.

[NBP] **S. Negrepontis and S. Birba-Pappa**, *Plato's Theory of Falsehood*, Actes du Colloque 'La Demonstration de l' Antiquite a l' age Classique', June 2008, Paris.

[O] **G. E. L. Owen**, *Plato on Not-Being*, in *Plato I: Metaphysics and Epistemology*, editor G. Vlastos, Anchor Books, Garden City, 1970, pp. 223-267.

[P] **J. Palmer**, *Plato's reception of Parmenides*, Clarendon Press, Oxford, 1999.

[Ta1] **A. E. Taylor**, *Forms and Numbers: A Study in Platonic Metaphysics*, *Mind* 35 (1926), 419-440; *ibid.*, 36 (1927), 12-33.

[Ta2] **A. E. Taylor**, *Plato: the Man and his Work*, Methuen, London, 1960.

[Th] **D'A. W. Thompson**, *Excess and defect: Or the little more and the little less*, *Mind* 38 (1929), 43-55.

[VdW] **B. L. van der Waerden**, *Science awakening*, translated by A. Dresden, Noordhoff, Groningen, 1954.

[VF] **K. von Fritz**, *The discovery of incommensurability by Hippasus of Metapontum*, *Annals of Mathematics* 46 (1945) 242-264.

[VI] **G. Vlastos**, *An Ambiguity in the Sophist*, 1970, in *Platonic Studies*, pp. 270-322, Second Edition, Princeton University Press, Princeton, 1981.

[Vu] **J. Vuillemin**, *Mathematiques Pythagoriciennes et Platoniciennes*, Albert Blanchard, Paris, 2001.

[Z] **H. G. Zeuthen**, *Sur la constitution des livres arithmetiques des Elements d'Euclide et leur rapport a la question de l'irrationalite*, *Oversigt over det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger* 5 (1910), pp.395-435.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΨΕΥΔΟΥΣ

Ο Πλάτων είναι ο πρώτος φιλόσοφος ο οποίος ανέπτυξε μία θεωρία για το Ψεύδος. Με βάση τη θεωρία του περί Επιστήμης, δηλαδή μέσω της Διαίρεσης και της Συναγωγής των Ιδεών και των Όντων, ο Πλάτων πέτυχε το φιλόδοξο στόχο του να δείξει ότι το Ψεύδος στο σύνολό του μπορεί να εξηγηθεί και να αιτιολογηθεί. Η θεωρία της Επιστήμης του Πλάτωνος μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής έχει εξεταστεί και ερμηνευτεί ανθυφαιρετικά από τον Καθηγητή Σ. Νεγρεπόντη στα [N1], [N2], [N3], ενώ το μέρος της θεωρίας που αντιστοιχεί στο *Σοφιστής* εξετάστηκε στο [N5]. Το Κεφάλαιο αυτό βασίζεται και αναπτύσσεται σύμφωνα με την παραπάνω ανθυφαιρετική ερμηνεία, αποσκοπώντας στην πλήρη κατανόηση της Θεωρίας του Ψεύδους του Πλάτωνος.

Ο Πλάτων διακρίνει δύο τύπους Ψεύδους. Ο πρώτος τύπος Ψεύδους είναι η Ψευδής Ταύτιση ενός Όντος με ένα άλλο Πλατωνικό Ον. Γι' αυτόν τον τύπο Ψεύδους, η ανθυφαιρετική ανάλυση [N5] μας πληροφορεί ότι, το μόνο που συμβαίνει εδώ είναι ότι, η Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος έχει ταυτιστεί με τη Διαίρεση και Συναγωγή ενός διαφορετικού Πλατωνικού Όντος. Ο δεύτερος τύπος Ψεύδους είναι η Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος όπου σύμφωνα με την ίδια ανάλυση έχουμε μια λανθασμένη περιγραφή (*misdescription*) του

Όντος. Ο δεύτερος τύπος Ψεύδους αποτελεί μια προσεγγιστική εικόνα του πρώτου τύπου Ψεύδους.

Η θεωρία παρουσιάζεται από τον Πλάτωνα αρχικά με περιγραφική και φαινομενολογική μορφή στο *Πολιτεία* 376c-383c (Ενότητα 2.1). Η Ψευδής Ταύτιση παρουσιάζεται μέσω παραδειγμάτων, παραθέτοντας τέσσαρις ανεπιτυχείς Διαιρέσεις-και-Συναγωγές του Σοφιστή, στο *Σοφιστής* 221d-231c, σε συνδυασμό με τον τελικό ορισμό του Σοφιστή στο *Σοφιστής* 264b-268d (Ενότητα 2.4). Η Ψευδής Δόξα εμφανίζεται με διερευνητική μορφή στο διαβόητο για την περιπλοκότητα και δυσκολία του, αλλά συναρπαστικό, χωρίο *Θεαίτητος* 187a-201c (μελετάται στις Ενότητες 2.5-2.8). Εδώ, στο τελικό μοντέλο ‘Περιστερεών’ ο χειρισμός της Ψευδούς Δόξας βρίσκεται στην πραγματικότητα πολύ κοντά στον τελικό χειρισμό της Ψευδούς Δόξας, που παρουσιάζεται στο *Σοφιστής* 261c-263d (και αναλύεται στις Ενότητες 2.2, 2.3).

Οι μελέτες της Πλατωνικής θεωρίας του Ψεύδους που έχουν προηγηθεί κατέληξαν εν μέρει σε γνήσια επιτυχή αποτελέσματα. Αξιοσημείωτη είναι η επιμονή του Ackrill ότι η κατά το Κήρινο Εκμαγείο Ψευδής Δόξα αποτελεί μάλλον μια ψευδή περιγραφή (misdescription) (βλ. στην Ενότητα 2.7) παρά μια Ψευδή Ταύτιση. Επίσης, αξιοσημείωτη είναι η διάκριση μεταξύ των ‘savoir’ και ‘connaître’ τύπων της γνώσης του McDowell στην προσπάθειά του να ερμηνεύσει το απόσπασμα *Θεαίτητος* 187a-201c (περιγραφή που γίνεται στην Ενότητα 2.3). Ωστόσο, η απουσία μιας συνολικά διαφωτιστικής ερμηνείας της Πλατωνικής θεωρίας της Επιστήμης μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής, η οποία βασίζεται στην ανθυφαίρεση [N5], εμφανίζει αυτές τις επιτυχίες μεμονωμένες μ’ ένα σκοτεινό τοπίο να τις περιβάλλει. Ιδιαίτερα, ο θεμελιώδης ρόλος που διαδραματίζουν οι Πλατωνικοί ειδητικοί αριθμοί στο μοντέλο ‘Περιστερεών’ (Ενότητα 2.8), η στενή σχέση του ίδιου του μοντέλου με την περιγραφή της Διαίρεσης και Συναγωγής όπως δίδεται στο *Πολιτικός* 285a4-b6, καθώς και οι ουσιαστικά ταυτόσημες έννοιες της Ψευδούς Δόξας όπως εμφανίζονται στον *Περιστερέωνα* και *Σοφιστής* 261c-263d, έχουν εντελώς παραβλεφθεί.

2.1. ΤΑ ΔΥΟ ΨΕΥΔΗ ΣΤΟΝ *ΠΟΛΙΤΕΙΑ* 376c-383c

Στο μεγάλης έκτασης χωρίο *Πολιτεία* 376c-383c, ο Πλάτων διακρίνει δύο τύπους Ψεύδους που διαπράττονται στους μύθους περί των θεών και ηρώων. Η περιγραφή είναι φαινομενολογική, χωρίς να εξηγεί σε βάθος την ακριβή φύση των δύο τύπων Ψεύδους- Ψευδούς Δόξας και Ψευδούς Ταύτισης- και υπό ποια έννοια και με ποιο μηχανισμό η Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος είναι η εικόνα μιας Ψευδούς Ταύτισης ενός Όντος με ένα άλλο Ον.

(2.1.α) Ψευδής Δόξα⁶³

Το Ψεύδος, ‘μη καλώς ψεύδεται’ (377d9), έγκειται στο ‘εικάζει κακώς’ (377e1) θεούς και ήρωες, όπως σ’ ένα πορτρέτο όπου ο ζωγράφος αποτυγχάνει να συλλάβει την ομοιότητα (‘μηδέν εοικότα’, 377e2)’.

Αυτός ο τύπος Ψεύδους περιγράφεται στα παραδείγματα: ‘Η πλήρης ιστορία για τον Ουρανό και για όσα ο Ησίοδος (377e-378d) του αποδίδει ότι έκανε, και για το ότι ο Κρόνος τον εκδικήθηκε’· ‘η ιστορία των όσων έκανε ο Κρόνος αλλά και των όσων υπέφερε στα χέρια του γιου του’· ‘πολεμικές ιστορίες, σκευωρίες καθώς και μάχες μεταξύ των θεών’, ‘γιγαντομαχίες’, ‘ιστορίες για πολλές και ποικίλες έχθρες μεταξύ των θεών και των ηρώων και των φίλων και συγγενών τους’, ‘η Ήρα που δέθηκε από το γιο της, ή ο Ήφαιστος που ο πατέρας του τον εξεδίωξε από τους ουρανούς διότι προσπάθησε να βοηθήσει τη μητέρα του όταν αυτός τη χτυπούσε’. Επίσης, (379c-380a), ‘μάχες των θεών’ στο Όμηρο, ή ότι ‘ο Δίας έχει δύο πιθάρια στο δάπεδο του παλατιού του γεμάτα από τύχες, το ένα καλές και το άλλο κακές’, ή ότι ‘ο Δίας και η Αθηνά παρακίνησαν τον Πάνδαρο να παραβιάζει τους όρκους και τις θυσίες’, ή ότι ‘η διαμάχη και η φιλονικία μεταξύ των θεών δημιουργήθηκε εξαιτίας του Δία και της Θέμιδας’. Στον Αισχύλο (380a), επίσης, έχουμε ότι ‘ο θεός εμφυτεύει ενοχές στον άνθρωπο που εύχεται να καταστρέψει εντελώς ένα σπίτι’, αναφερόμενος στα πάθη της Νιόβης, ή ‘στα δεινά των Πελοπιδών, ή στον

⁶³ Τα χωρία της ενότητας 2.1.α παρατίθενται ως [58], [59] και [60] και το *Σοφιστής* 261c-263d παρατίθεται ως [88].

Τρωικό πόλεμο,...λέγοντας ότι αυτά είναι έργα θεού'. Αυτό αποτελεί, πράγματι, ένα ψεύδος, αφού 'ο θεός, όντας καλός, δε μπορεί να ευθύνεται για κάθε τι', αφού 'ο Θεός μη πάντων αίτιον αλλά των αγαθών (380c8-9)'.

Αυτός ο τύπος Ψεύδους, που δεν κατονομάζεται, αλλά εν τούτοις περιγράφεται από τον Πλάτωνα ως 'εν λόγοις Ψεύδος' (382b9), είναι στενά συνδεδεμένο με τη φανταστική τέχνη που εμφανίζεται στη Διαιρέση και Συναγωγή του Σοφιστή [N5] (Ενότητα 1.4) και θα καταλήξει να είναι ακριβώς η Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος, δηλαδή ένας ισχυρισμός του τύπου 'ο Θεαίτητος πέτεται' που εμφανίζεται στο Σοφιστής 261c-263d (αναλύεται στις Ενότητες 2.2 και 2.3).

(2.1.β) Ψευδής Ταύτιση⁶⁴

Το 'αληθώς ψεύδεται (382a4)', 'περί τα όντα ψεύδεσθαι (382b2)', 'αλλάττοντα το αυτού είδους (380d3-4)' αποτελεί διαφορετικό τύπο Ψεύδους.

Αυτός ο τύπος Ψεύδους παρουσιάζεται μέσω παραδειγμάτων, όπως 'ενός θεού μάγου που εμφανίζεται κατά βούληση με διαφορετικές μορφές,...άλλοτε με αλλαγμένη τη μορφή του σε άλλες και μεταβάλλοντας την όψη του σε άλλες πολλές (380d)', ή 'θεών μεταμφιεσμένων σε ξένους από άλλη χώρα που τριγυρνούν στις πόλεις μας με άλλες όψεις', ή 'η Ήρα μεταμφιεσμένη σε ιέρεια που ζητιανεύει μοίρες για τις ζωοδότρες κόρες του Ινάχου, ποταμού του Άργους', ή 'των μεταμορφώσεων του Πρωτέα και της Θέτιδας' (381d). Πράγματι, πρόκειται περί Ψεύδους, αφού 'από όλα τα πράγματα, ο Θεός είναι ο κατ' ελάχιστον εκτεθειμένος σε αλλαγές μορφών', επειδή 'κάθε αλλαγή θα είναι κατ' ανάγκη προς το χειρότερο. Διότι η αρετή του θεού είναι τέλεια' (381bc).

Ο Πρόκλος, εις *Πολιτείαν* 1,46,1-7, παρουσιάζει το Ψεύδος που σχετίζεται με λανθασμένη περιγραφή με παραδείγματα ισχυρισμών του τύπου: ο Αχιλλέας ενεργεί με τρόπους που δεν αρμόζουν σ' έναν άνδρα

⁶⁴ Τα χωρία της ενότητας 2.1.β παρατίθενται ως [59], [60], [61] και [62].

και ήρωα (όπως ότι είναι φιλοχρήματος ή υπερόπτης προς τους θεούς και τους ανθρώπους), και τον τύπο του Ψεύδους που τώρα εξετάζουμε με τον ισχυρισμό ‘ο Αχιλλέας είναι Θερσίτης’, εξισώνοντας τον ήρωα Αχιλλέα με τον αγοραίο, άσεμνο και αμβλύνοα χαρακτήρα της *Ιλιάδας*.

Είναι σαφές ότι αυτό το τελευταίο Ψεύδος είναι ακριβώς μια Ψευδής Ταύτιση ενός Όντος με ένα άλλο Ον, που εξετάζουμε στην Ενότητα 2.4.

*(2.1.γ) Η Ψευδής Δόξα είναι η εικόνα της Ψευδούς Ταύτισης*⁶⁵

Η Ψευδής Δόξα είναι η εικόνα της Ψευδούς Ταύτισης, καθώς ο Πλάτων συγκρίνει τους δύο τύπους Ψεύδους ως εξής: ‘το εν λόγοις Ψεύδος [Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος] είναι αφ’ ενός, μια μίμηση (‘μίμημα’, 382b9) του εν τη ψυχή Ψεύδους [Αληθώς Ψεύδος δηλαδή, Ψευδής Ταύτιση ενός Όντος με άλλο Ον] και αφ’ ετέρου, η επακόλουθη εικόνα του (‘ύστερον είδωλον’, 382b10), και όχι το πρωτεύον αμιγές (‘άκρατον’) Ψεύδος (382c1)’.

Σχετικά με την περαιτέρω μελέτη των δύο τύπων Ψεύδους υπενθυμίζουμε ότι, η Ψευδής Δόξα εξετάζεται μ’ ένα διερευνητικό τρόπο στο χωρίο *Θεαίτητος* 187a-201c (που μελετάται στις Ενότητες 2.5-2.8, παρακάτω), και οριστικά στο *Σοφιστής* 261c-263d⁶⁶ (που θα ερμηνεύσουμε στην Ενότητα 2.2). Ενώ η Ψευδής Ταύτιση απλώς σκιαγραφείται στο χωρίο του *Θεαίτητος*, και ο ακριβής μηχανισμός θα γίνει φανερός μετά από μια προσεκτική εξέταση των τριών ανεπιτυχών Διαιρέσεων-και-Συναγωγών του Σοφιστή στο *Σοφιστής* 221d-226a (που παραθέτουμε στην Ενότητα 2.4).

⁶⁵ Το χωρίο της ενότητας 2.1.γ παρατίθεται ως το [60].

⁶⁶ [88]

2.2. Η ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΨΕΥΔΟΥΣ ΔΟΞΑΣ ΣΤΟΝ ΣΟΦΙΣΤΗΣ 261c-263d

(2.2.α) Η ύπαρξη της Ψευδούς Δόξας⁶⁷

Ο Πλάτων, στο *Θεαίτητος* 187b-e, δηλώνει ρητά ότι η Δόξα μπορεί να είναι είτε ορθή/αληθής ή ψευδής:

‘ψευδῇ φαμεν ἐκάστοτε εἶναι δόξαν,
καί τινα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῇ,
τὸν δ' αὖ ἀληθῇ’ (187e),

που σημαίνει ότι υπάρχει πάντα η δυνατότητα ψευδούς δόξας. Είναι σημαντικό ν’ αντιληφθούμε ότι αυτή ακριβώς η δυνατότητα αληθούς ή ψευδούς δόξας είναι που διαφοροποιεί τη δόξα από την αίσθηση. Πράγματι, στο αξιοσημείωτο χωρίο *Θεαίτητος* 182c-183b, αποδεικνύεται ότι η υπόθεση ‘η επιστήμη είναι αίσθηση’ συνεπάγεται ότι ‘όλα τα πράγματα κινούνται και ρέουν’ και, κατά συνέπεια ότι ‘οποιαδήποτε απάντηση, σε οποιοδήποτε θέμα, είναι εξίσου ορθή’:

‘οὕτω τ' ἔχειν φάναι καὶ μὴ οὕτω’.

Ως εκ τούτου, ο Πλάτων οδηγείται στη διατύπωση της αξιοσημείωτης Αρχής της Διαψευσιμότητας που θυμίζει το γνωστό κριτήριο του Popper [Pop1] [Pop2], για την επιστημονική γνώση: η Ψευδής Δόξα υπάρχει. Πως θα αιτιολογήσουμε αυτήν τη διαφορά μεταξύ αίσθησης και δόξας; Η απάντηση θα δοθεί στην επόμενη Ενότητα 3, αφού παρουσιάσουμε, στην παρούσα Ενότητα, την ανθυφαιρετική ερμηνεία του τελικού ορισμού της Ψευδούς Δόξας, που δίδεται στο *Σοφιστής* 261c-263d, αξιοποιώντας την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Διαίρεσης και Συναγωγής και την προκύπτουσα ερμηνεία της Αληθούς Δόξας, που αναπτύχθηκε από τον Σ. Νεγρεπόντη [N5] (Ενότητα 1.7.). Θα επικεντρωθούμε στο χωρίο 263a2-d4, όπου ο Πλάτων δίνει έμφαση σε δύο σημεία που περιγράφονται στα (2.2.β) και (2.2.γ), παρακάτω.

⁶⁷ Τα χωρία της (2.2.α) παρατίθενται ως [63], [88] και [64], αντίστοιχα.

(2.2.β) *Η Αληθής ή η Ψευδής Δόξα είναι περί ενός Πλατωνικού Όντος*

Κατ' αρχάς, ο Πλάτων δίνει έμφαση στο γεγονός ότι κάθε Δόξα, Αληθής ή Ψευδής, είναι 'περί τίνος', όπως στην περίπτωση των παραδειγμάτων που δίνονται στο *Σοφιστής* 263a2-8, όπου οι δόξεις είναι περί του Θεαίτητου. Ποια είναι η οντολογική υπόσταση αυτού του 'τίνος'; Στο χωρίο που κλείνει το διάλογο *Θεαίτητος* 209b-d⁶⁸, ο Πλάτων επιχειρεί να ορίσει την οντότητα Θεαίτητος βάσει της μεθόδου της Αληθοῦς Δόξας μετά Λόγου, και αποτυγχάνει μόνο επειδή δεν κατέχει ακόμα τη φύση του 'λόγου'. Αλλά είναι σαφές ότι ο ορισμός βάσει της μεθόδου Αληθής Δόξα μετά Λόγου, μεθόδου ισοδύναμης της μεθόδου Όνομα-Διαίρεση και Λόγος-Συναγωγή, αποτελεί ορισμό του Πλατωνικού Όντος. Ως εκ τούτου ο Θεαίτητος, ο Θεόδωρος, ο Ασπαλιευτής, ο Σοφιστής, ο Πολιτικός, η τέχνη της Υφαντικής θεωρούνται όλα Πλατωνικά Όντα⁶⁹. Οπότε, το 'τι' περί του οποίου αναφέρεται πάντα η Δόξα, είναι ένα Πλατωνικό Ον, και επομένως η Δόξα, είτε Αληθής είτε Ψευδής, είναι πάντοτε περί ενός Πλατωνικού Όντος.

(2.2.γ) *Η Ψευδής Δόξα με όρους Διαίρεσης*⁷⁰

Σύμφωνα με την ερμηνεία που δόθηκε από τον Σ. Νεγρεπόντη [N5] (Ενότητα 1.7), η Αληθής Δόξα περί ενός Πλατωνικού Όντος αποτελεί (καθορίζεται από) ένα πεπερασμένο αρχικό μέρος της Διαίρεσης αυτού του Όντος. Ως εκ τούτου, η Αληθής Δόξα περί του Σοφιστή συνίσταται τελικά, αφού λάβουμε υπ' όψη το πρώτο, ή το δεύτερο, ή το τρίτο, ή το τέταρτο, ή το πέμπτο, ή το έκτο Διαιρετικό-βήμα για το Σοφιστή, στο ότι αντίστοιχα:

'Σοφιστική είναι μια ανθρώπινη ποιητική τέχνη (C1)', 'Σοφιστική είναι μια ανθρώπινη ειδωλοποιητική τέχνη (C2)', 'Σοφιστική είναι μια φανταστική τέχνη (C3)', 'Σοφιστική είναι μια μιμητική τέχνη (C4)', 'Σοφιστική είναι μια μιμητική τέχνη μετά δόξης μόνο (C5)', 'Σοφιστική είναι μια ειρωνική μιμητική (C6).

⁶⁸ [65], το *Σοφιστής* 263a2-8 παρατίθεται ως [64].

⁶⁹ Πρβλ. *Παρμενίδης* 130b7-e4, [66]

⁷⁰ Τα χωρία της (2.2.γ) παρατίθενται ως [67], [68] (*Σοφιστής* 238b1-239b10).

Η Ψευδής Δόξα περιγράφεται, στο παρακάτω χωρίο του Σοφιστής, ως η εναλλαγή ενός 'όντος και μη-όντος', ή εναλλακτικά ως την ανταλλαγή 'ετέρου αντί ετέρου' (263d1-2).

Όπως γίνεται σαφές στο Σοφιστής 264d10-e2:

‘ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐπιχειρῶμεν, σχίζοντες διχῇ τὸ προτεθὲν γένος, πορεύεσθαι κατὰ τοῦπὶ δεξιὰ ἀεὶ μέρος τοῦ τμηθέντος, ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας’.

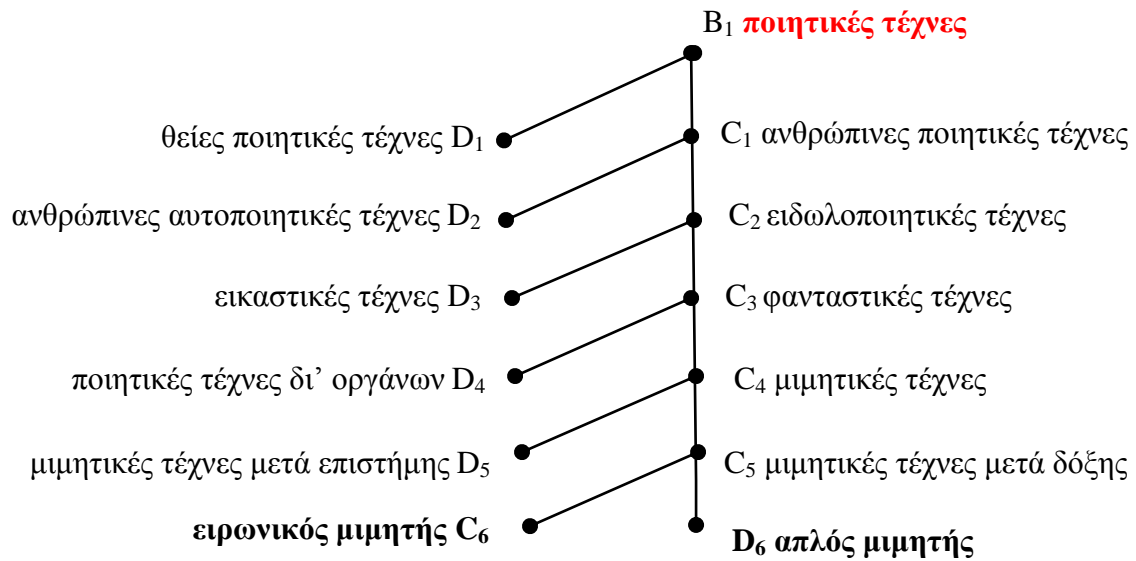
Οπότε, η δεξιά στήλη της Διαίρεσης αποτελείται από τα είδη στα οποία ανήκει ο Σοφιστής, δηλαδή από τα κατηγορήματα που ικανοποιούνται από το Σοφιστή- τα κατηγορήματα που περιγράφουν το Σοφιστή ως 'είναι'. Ενώ η αριστερή στήλη της Διαίρεσης αποτελείται από τα είδη στα οποία δεν ανήκει ο Σοφιστής, δηλαδή από τα κατηγορήματα που δεν ικανοποιούνται από το Σοφιστή- τα κατηγορήματα που περιγράφουν το Σοφιστή ως 'μη-είναι'. Ως εκ τούτου, η Ψευδής Δόξα περί του Σοφιστή συνίσταται τελικά, αφού λάβουμε υπ' όψη το πρώτο, ή το δεύτερο, ή το τρίτο, ή το τέταρτο, ή το πέμπτο, ή το έκτο Διαιρετικό-βήμα για το Σοφιστή, στο ότι αντίστοιχα:

‘Σοφιστική είναι θεία ποιητική τέχνη (D1)’, ‘Σοφιστική είναι ανθρώπινη αυτοποιητική τέχνη (D2)’, ‘Σοφιστική είναι εικαστική τέχνη (D3)’, ‘Σοφιστική είναι η δι’ οργάνων ποιητική τέχνη (D4)’, ‘Σοφιστική είναι μιμητική μετά επιστήμης τέχνη (D5)’, ‘Σοφιστική είναι απλή μιμητική τέχνη (D6)’, όπως δείχνει ο Πίνακας 13⁷¹.

Επομένως, η Ψευδής Δόξα περί ενός Πλατωνικού Όντος μπορεί να προκύψει σε κάθε επίπεδο της Διαίρεσης του Πλατωνικού Όντος εναλλάσσοντας το είδος εκείνου του επιπέδου που περιγράφει το Πλατωνικό Ον ως 'είναι' με το είδος εκείνου του επιπέδου που περιγράφει το Πλατωνικό Ον ως 'μη είναι'.

⁷¹ Η αρίθμηση των πινάκων που χρησιμοποιείται ακολουθεί εκείνη των πινάκων του Κεφαλαίου 1.

Πίνακας 13. Ψευδής Δόξα για το επίπεδο $k=6$
περί του Πλατωνικού Όντος Σοφιστή

Αυτή η Ψευδής Δόξα εκφράζεται στην κοινή γλώσσα ως η ψευδής περιγραφή (misdescription) 'Σοφιστική είναι η τέχνη της απλής μιμητικής D_6 '.

Γενικά, στο k^o διαιρετικό-βήμα της Διαίρεσης του Πλατωνικού Όντος F , το γένος A_{k-1} διαιρείται στο είδος B_k , που τοποθετείται στην αριστερή στήλη και δεν ικανοποιείται από το Πλατωνικό Όν F , και το είδος A_k , που τοποθετείται στη δεξιά στήλη και ικανοποιείται από το Πλατωνικό Όν F .

Με την έννοια αυτή, ο Πλάτων καλεί το είδος A_k ένα 'ον' μέρος της Διαίρεσης και το B_k ένα 'μη-ον' μέρος της Διαίρεσης· και με αυτήν την ορολογία, η Ψευδής Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος συνίσταται στην εναλλαγή ενός 'όντος' με το αντίστοιχο 'μη-ον' μέρος της Διαίρεσης αυτού Όντος. Οπότε, η Ψευδής Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος έχει τον ακόλουθο τύπο, για κάποιο φυσικό αριθμό k :

το αρχικό γένος G διαιρείται στα B_1 και A_1 ,

το A_1 διαιρείται στα B_2 και A_2 ,

και ούτω καθ' εξής έως το βήμα $k-2$, όπου το A_{k-2} διαιρείται στα B_{k-1} και A_{k-1} , αλλά το A_{k-1} διαιρείται στα A_k (λανθασμένα τοποθετημένο στην αριστερή στήλη των μη-όντων) και B_k (λανθασμένα τοποθετημένο στη δεξιά στήλη των όντων),

με το ‘ον’ A_k και το ‘μη-ον’ B_k να έχουν εναλλάξει τις θέσεις τους, έτσι το Πλατωνικό Ον δοξάζεται ψευδώς ως B_k και όχι A_k .

Οπότε, ένα ‘μη-ον’ B_k είναι ένα μέρος της ανθυφαιρετικής Διαίρεσης, ‘μη-ον’ και ‘έτερον’ αναφορικά με το αντίστοιχο ‘ον’ A_k , σχηματίζοντας ένα λόγο με αυτό, ο οποίος είναι το σχετικό Πλατωνικό Ον, στο οποίο τα δύο αυτά μέρη μετέχουν. Ως εκ τούτου, η εμπλεκόμενη, στον τελικό ορισμό της Ψευδούς Δόξας του *Σοφιστής* 261c-263d, έννοια του ‘μη-όντος’, όπως περιγράφεται στο *Σοφιστής* 257b3-258e3, προκύπτει στα πλαίσια της Διαίρεσης και Συναγωγής του Πλατωνικού Όντος. Άρα, αυτό το είδος του ‘μη-όντος’ μετέχει του Όντος και κατέχει έναν αριθμό, και έτσι είναι πλήρως διαφορετικό του αληθώς ‘μη-Όντος’, που περιγράφεται στο *Θεαίτητος* 188c9-189b (δες (2.6.β), παρακάτω) και στο *Σοφιστής* 236e-239b, το οποίο στερείται πλήρως Ουσίας, της ιδιότητας του να είναι ένα, αριθμού, και επιστήμης. Επομένως, προκύπτουν οι επόμενες προτάσεις:

Πρόταση 1: Κάθε ψευδής δόξα είναι ψευδής δόξα επιπέδου k , για κάποιο k .

Όπως ήδη περιγράψαμε, σύμφωνα με τον τελικό ορισμό (*Σοφιστής* 261c-263d), η ψευδής δόξα είναι εναλλαγή ‘όντος’ και ‘μη-όντος’. Αυτό υπονοεί ότι το δισύνολο $\{\text{ον}, \text{μη-ον}\} = \{A_k, B_k\}$ είναι γνωστό σε εκείνον που διαπράττει ψευδή δόξα, χωρίς όμως να γνωρίζει ποιο είναι το ‘ον’ και ποιο το ‘μη-ον’· και αυτό πάλι υπονοεί ότι η διαίρεση του Όντος μέχρι και το στάδιο $k-1$, περί του οποίου διαπράττει κάποιος ψευδή δόξα, είναι με ορθό τρόπο γνωστή (αλλιώς δεν θα είχε τρόπο να γνωρίζει τα μέρη A_k, B_k), εφόσον το $\{A_k, B_k\}$ προκύπτει από τη διαίρεση του A_{k-1} , κ.ο.κ..

Άμεση συνέπεια της κατάστασης που περιγράψαμε και της Πρότασης 1 είναι η ακόλουθη

Πρόταση 2: Υπάρχει ψευδής δόξα επιπέδου k , για κάθε k .

Ο μόνος τρόπος για να παραχθεί η ψευδής δόξα είναι όπως το περιγράψαμε παραπάνω.

Μπορούμε τώρα να συμπεράνουμε ότι η Ψευδής Δόξα ‘Θεαίτητος πέτεται’, η οποία εμφανίζεται στο *Σοφιστής* 263a8, είναι ακριβώς μια τέτοια ψευδής περιγραφή (misdescription) περί του Θεαίτητου. Πράγματι, η Ψευδής Δόξα ‘Θεαίτητος πέτεται’, που δίδεται εκεί, παράγεται σε κάποιο επίπεδο, έστω το k^o , της Διαίρεσης του Πλατωνικού Όντος ‘Θεαίτητος’, διά της εναλλαγής του ‘μη-όντος’-είδους ‘πέτεται’ B_k (το οποίο από την αριστερή στήλη όπου ανήκει τοποθετήθηκε λανθασμένα στη δεξιά στήλη) με το ‘όν’-είδος ‘κάθεται’ A_k (το οποίο από τη δεξιά στήλη όπου ανήκει λανθασμένα τοποθετήθηκε στην αριστερή στήλη).

Σε κάποιο βαθμό, η θέση του Cornford συμφωνεί με τη θέση μας, καθώς στο [Co2] (pp. 110-111) αναφέρει: ‘Στο [Θεαίτητος] 167a ο Πρωταγόρας λέει, κάτω από την υπόθεση ότι επιστήμη είναι αίσθηση, ‘κανείς δε μπορεί να δοξάσει ψευδώς· διότι δεν είναι δυνατόν είτε να διανοείσαι ένα αντικείμενο που δεν υπάρχει ή να διανοείσαι οτιδήποτε εκτός από αυτό που σου παρέχει η εμπειρία, και όλες οι εμπειρίες είναι ορθές... Η εισαγωγή της θεωρίας των Ιδεών [στο *Σοφιστής*] τελικά παρέχει έναν ικανοποιητικό ορισμό του ψευδούς ισχυρισμού και δόξας. Ο Θεαίτητος αποφεύγει ν’ αναφερθεί στις Ιδέες όσο αυτό είναι εφικτό, και η μακρά ανάλυση του προβλήματος της ψευδούς δόξας που δίνεται εδώ δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να αποφέρει πλήρη λύση. Αντικείμενό του είναι να διερευνήσει το ζήτημα μέσα στο πλαίσιο της παρούσας συζήτησης και να δει πόσο μακριά μπορεί να μας οδηγήσει μια εξήγηση της ψευδούς δόξας χωρίς την επίκληση των Ιδεών’.

Αλλά η αρχικά ορθή θέση του Cornford [Co1], περιορίζεται δραστικά από τη λανθασμένη ερμηνεία του περί Συναγωγής, ως το αντίστροφο της Διαίρεσης, αθροίζοντας τα είδη μέχρι και το αρχικό Γένος.

2.3. Η ΑΝΘΥΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΚΔΟΧΗ ΤΩΝ ‘SAVOIR’ ΚΑΙ ‘CONNAÎTRE’ ΤΟΥ MCDOWELL

Επιστρέφοντας στην Ενότητα (2.2.α), το ερώτημα, γιατί η Δόξα ως αντίθετη της αίσθησης μπορεί να είναι Αληθής ή Ψευδής, έχει τώρα σαφή απάντηση: η Δόξα, ως αντίθετη της αίσθησης, είναι περί ενός Πλατωνικού Όντος, και αυτό το Ον γίνεται πλήρως γνωστό-επιστητό μέσω της Διαίρεσης και Συναγωγής του. Οπότε, σε κάθε επίπεδο της Διαίρεσης προχωρούμε είτε ορθά ή εσφαλμένα στην περίπτωση που θα εναλλάξουμε τα δύο είδη που βρίσκονται κάτω από ένα γένος της Διαίρεσης. Συνεπώς, κάθε τέτοια εναλλαγή παράγει μια Ψευδή Δόξα περί αυτού Όντος.

Η ερώτηση ‘κάτω από ποιες συνθήκες είναι δυνατόν να συμβαίνει η Ψευδής Δόξα;’ καταλήγει να είναι κρίσιμη. Ο McDowell στο εξαιρετικό του άρθρο το 1969 προσπαθώντας να αιτιολογήσει το ‘puzzle’ στο *Θεαίτητος* 188a-c⁷² [McD2], pp.157-170, εισήγαγε μια θεμελιώδη ιδέα από τη σύγχρονη φιλοσοφία που αρχικά είχε διατυπωθεί από τον Bertrand Russell [Rus], pp. 108-128: ότι υπάρχουν δύο διακεκριμένες ερμηνείες του όρου ‘γνωρίζω’: μια γενικά ασθενέστερη του τύπου ‘γνωρίζω τι είναι’ (‘know what it is’) που αντιστοιχεί στη γαλλική λέξη ‘savoir’, και μια γενικά ισχυρότερη του τύπου ‘άμεση γνωριμία’ (‘be acquainted with’) που αντιστοιχεί στη γαλλική λέξη ‘connaître’. Του McDowell έχει προηγηθεί ο Ryle [R], pp.26-28, ο οποίος πρώτος το 1959 εισάγει τα δύο ρήματα της γαλλικής γλώσσας προκειμένου να διαχωρίσει τους δύο τύπους γνώσης ώστε να ερμηνεύσει το χωρίο του Περιστερεώνα. Εκεί, ο Ryle [R] επισημαίνει ότι, η ‘connaître’ τύπου γνώση δεν επιτρέπει, σε αντίθεση με τη ‘savoir’ τύπου γνώση, να δημιουργηθεί ψευδής δόξα. Την ιδέα του Ryle υιοθετεί ο Crombie [Cr], n. 1 p.120, ο οποίος αναπτύσσει τη δική του ερμηνεία, pp.106-107, p.111, pp.119-120, πάνω στο διαχωρισμό των δύο τύπων γνώσης. Εκείνος όμως που συστηματικά και με σαφή τρόπο ανέδειξε το ρόλο των δύο ρημάτων

⁷² Εξετάζεται στην Ενότητα (2.6.α), παρακάτω.

της γαλλικής γλώσσας, στο ζήτημα που εξετάζουμε εδώ, είναι ο McDowell.

Αν και η εφαρμογή της ιδέας του McDowell στην ερμηνεία του ‘puzzle’ στο 188a-c θαδειχθεί ότι δεν είναι η ορθή, παρόλα αυτά ο McDowell [McD1], p.226, στις σημειώσεις που κλείνουν το σχολιασμό του στον Περιστερεώνα, ανακοινώνει, με μεγάλη σαφήνεια, το κεντρικό πρόβλημα της Ψευδούς Δόξας δηλαδή, την κατανόηση της συνθήκης που καθιστά δυνατή τη Δόξα:

‘Πέραν αυτών των χωρίων [188c-189b και της εναρκτήριας ενότητας 189b-191a], η συζήτηση [σ’ όλο το χωρίο 187a-201c] έχει συσχετιστεί με τη δυσκολία που εγείρεται από το επιχείρημα του 187e-188c. Αυτή η δυσκολία εξαρτάται από την αξιοποίηση μιας καθορισμένης έννοιας της επιστήμης, και η επίλυση της θα απαιτούσε τη σαφή κατανόηση του είδους της επιστήμης που αξιολογεί τους όρους που εμφανίζονται στις δόξες.’

Ένδειξη της υπεροχής της ανθυφαιρετικής ερμηνείας της Ψευδούς Δόξας (όπως δίδεται στην Ενότητα 2.2, Πρόταση 1) αποτελεί ότι, το πρόβλημα που θέτει ο McDowell βρίσκει την πλέον ικανοποιητική λύση του στα πλαίσια αυτής της ανθυφαιρετικής ερμηνείας. Σχετική είναι η ακόλουθη Πρόταση-Ορισμός.

Πρόταση 3. Με το ‘savoir’ ενός πράγματος εννοούμε την ελάχιστη απαιτούμενη γνώση την οποία πρέπει να κατέχει κάποιος περί αυτού του πράγματος προκειμένου να είναι σε θέση να σχηματίσει μια δόξα (αληθή ή ψευδή) περί αυτού του πράγματος. Με το ‘connaître’ ενός πράγματος εννοούμε την ελάχιστη απαιτούμενη γνώση την οποία πρέπει να κατέχει κάποιος περί αυτού του πράγματος προκειμένου να είναι αδύνατον να σχηματίσει μια ψευδή δόξα περί αυτού του πράγματος.

Οπότε,

κάτω του ‘savoir’ επιπέδου, καμία δόξα δεν είναι εφικτή,
στο επίπεδο του ‘connaître’ ή πάνω από αυτό δεν είναι δυνατόν να προκύψει ψευδής δόξα, και

μια ψευδής δόξα είναι δυνατή μόνο στα στενά περιθώρια της κατοχής της 'savoir' αλλά όχι της 'connaître' τύπου γνώσης.

Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία μια (αληθής ή ψευδής) δόξα αφορά σ' ένα Πλατωνικό Ον-Ιδέα, και είναι επιπέδου k για κάποιο φυσικό αριθμό k . Σύμφωνα με την Πλατωνική περιγραφή, η Αληθής Δόξα έχει βαθμούς, και με βάση την ανθυφαιρετική ερμηνεία, αυτοί οι βαθμοί είναι διαδοχικά βήματα διαίρεσης οπότε προφανώς αριθμούνται με βάση τους φυσικούς αριθμούς. Άρα,

Πρόταση 4. Υπάρχει Αληθής Δόξα επιπέδου k , για κάθε φυσικό αριθμό k .

Ο ακριβής 'savoir' τύπος της γνώσης στο επίπεδο k - ο οποίος είναι απαραίτητος για να είναι κάποιος σε θέση να κάνει μια (αληθή ή ψευδή) δόξα επιπέδου k περί ενός Πλατωνικού Όντος-Ιδέας F – καθορίζεται από τα ακόλουθα:

- (i) τη γνώση της Αληθούς Δόξας επιπέδου $k-1$ της Ιδέας F , δηλαδή, το αρχικό Γένος G διαιρείται στα B_1 και A_1 , το A_1 διαιρείται στα B_2 και A_2 και ούτω καθ' εξής έως του $k-1$ βήματος, όπου το A_{k-2} διαιρείται στα B_{k-1} και A_{k-1} , και,
- (ii) τη γνώση των δύο μερών, έστω x και y , στα οποία το A_{k-1} πρόκειται να διαιρεθεί: δηλαδή τη γνώση του $\{x,y\}=\{B_k, A_k\}$, χωρίς να γνωρίζουμε ποιο από τα x, y είναι B_k, A_k .⁷³

Ο αντίστοιχος τύπος 'connaître' γνώσης επιπέδου k , όπου η Ψευδής Δόξα επιπέδου k είναι αδύνατη, είναι η γνώση της Αληθούς Δόξας επιπέδου k της Ιδέας F : δηλαδή, το αρχικό Γένος G διαιρείται στα B_1 και A_1 , το A_1 διαιρείται στα B_2 και A_2 και ούτω καθ' εξής έως του $k-1$ βήματος, όπου το A_{k-2} διαιρείται στα B_{k-1} και A_{k-1} , και το A_{k-1} διαιρείται στα A_k, B_k .

⁷³ Σημειώνουμε ότι ο Πλάτων συνήθως επιτυγχάνει να βρει τα δύο μέρη x και y , αλλά όχι πάντα έτσι, στο *Πολιτικός* 261e1-263b11 και 263b12-264b5, ο Πλάτων περιγράφει δύο περιπτώσεις ενός μη ορθού, λανθασμένου διαιρετικού βήματος της διαδικασίας προς τον ορισμό του Πολιτικού.

Ουσιαστικές εφαρμογές των παραπάνω θα εμφανιστούν σε όλα τα μέρη του χωρίου *Θεαίτητος* 187a-200d, όπου θα εξεταστεί για κάθε k η υπόθεση $H(k)$: ‘Επιστήμη είναι Αληθής Δόξα επιπέδου k ’ (το puzzle και η ‘αλλοδοξία’ υπό την υπόθεση $(H1) \equiv H(1)$ (Ενότητα 2.6), το Κήρινο Εκμαγείο (Ενότητα 2.7) και ο Περιστερεώνας (Ενότητα 2.8) υπό την υπόθεση $(H2) \equiv H(k)$).

2.4. Η ΨΕΥΔΗΣ ΤΑΥΤΙΣΗ ΣΤΙΣ ΑΝΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ-ΚΑΙ-ΣΥΝΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥ ΣΟΦΙΣΤΗΣ 221d-231c

(2.4.α) Συγκεκριμένα παραδείγματα Ψευδούς Ταύτισης του Όντος Σοφιστής μ' ένα άλλο Ον στο Σοφιστής 221d-231c

Ακριβώς μετά τον ορισμό του Ασπαλιευτή μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής που δίδεται στην αρχή του Σοφιστής (πρβλ. Νεγρεπόντης [N5], Ενότητα 1.3), υπάρχουν τέσσερις (ή πέντε με άλλη μέτρηση) προσπάθειες να οριστεί, με την ίδια μέθοδο, το πολυσύνθετο Ον Σοφιστής (Σοφιστής 221d-231c). Οι προσπάθειες αυτές θεωρούνται ανεπιτυχείς, όχι διότι υπάρχει κατηγορηματική δήλωση ότι αυτό συμβαίνει (κάτι το οποίο ποτέ δε δηλώνεται), αλλά διότι απλώς, μετά από μια εκτενή θεωρητική συζήτηση, ο Πλάτων τελικά δίνει το μοναδικό ορθό και οριστικό ορισμό του Σοφιστή μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής κυριολεκτικά στο τέλος⁷⁴ του Σοφιστής (πρβλ. Νεγρεπόντης [N5], Ενότητα 1.4). Όμως, κάθε μια απ' αυτές τις προσπάθειες αποτελεί, πράγματι, αξιόπιστη Διαίρεση και Συναγωγή (που ικανοποιεί το Κριτήριο του Λόγου) για κάποιο Ον, οπότε δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να συμπεράνουμε ότι, σε κάθε μια από αυτές τις Διαιρέσεις και Συναγωγές, ο Πλάτων έχει ορίσει όχι το Ον Σοφιστής αλλά κάποιο άλλο Ον. Με άλλα λόγια, κάθε μία από αυτές τις ανεπιτυχείς προσπάθειες ορισμού του Σοφιστή αποτελεί ένα παράδειγμα Ψευδούς Ταύτισης του Όντος Σοφιστής με κάποιο άλλο Ον⁷⁵.

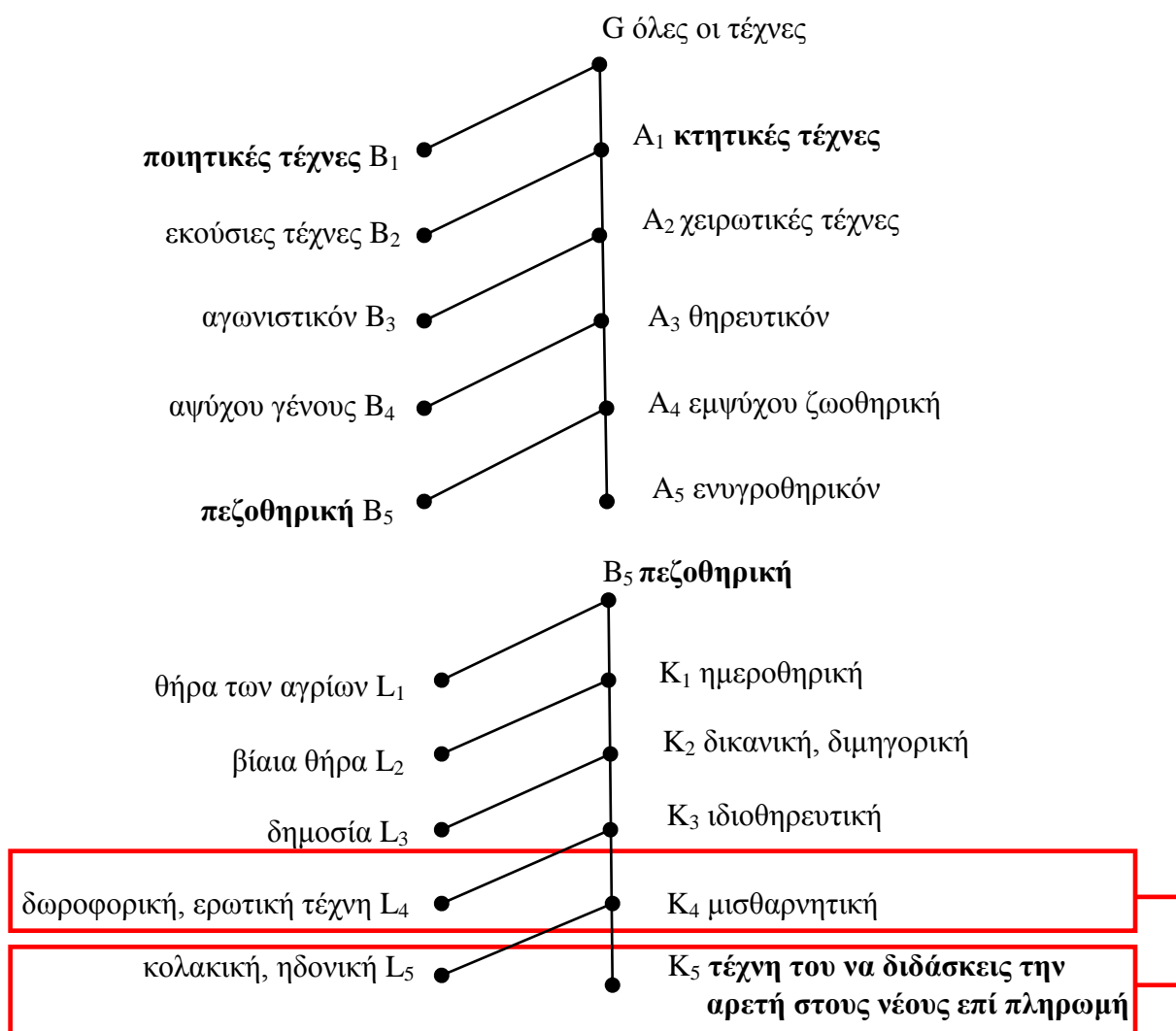
(2.4.α1) Η πρώτη ανεπιτυχής Διαίρεση και Συναγωγή (Σοφιστής 221d-223b), που περιγράφεται στον Πίνακα 14 παρακάτω, αντί του ορισμού της Σοφιστικής S, ορίζει το Ον E₁ 'τέχνη του να ομιλείς για την αρετή επί πληρωμή'. Το πρώτο μέρος, προχωρώντας με (τέσσερα) βήματα ταυτόσημα με εκείνα της Διαίρεσης του Ασπαλιευτή, μέχρι του σημείου όπου εμφανίζεται η διαφοροποίηση (εδώ στο πέμπτο βήμα της Διαίρεσης

⁷⁴264b-268d, [16].

⁷⁵ Τα χωρία της 2.4. είναι τα [69]-[72], και αντιστοιχούν στα παραδείγματα διαιρέσεων για τον ορισμό του Σοφιστή.

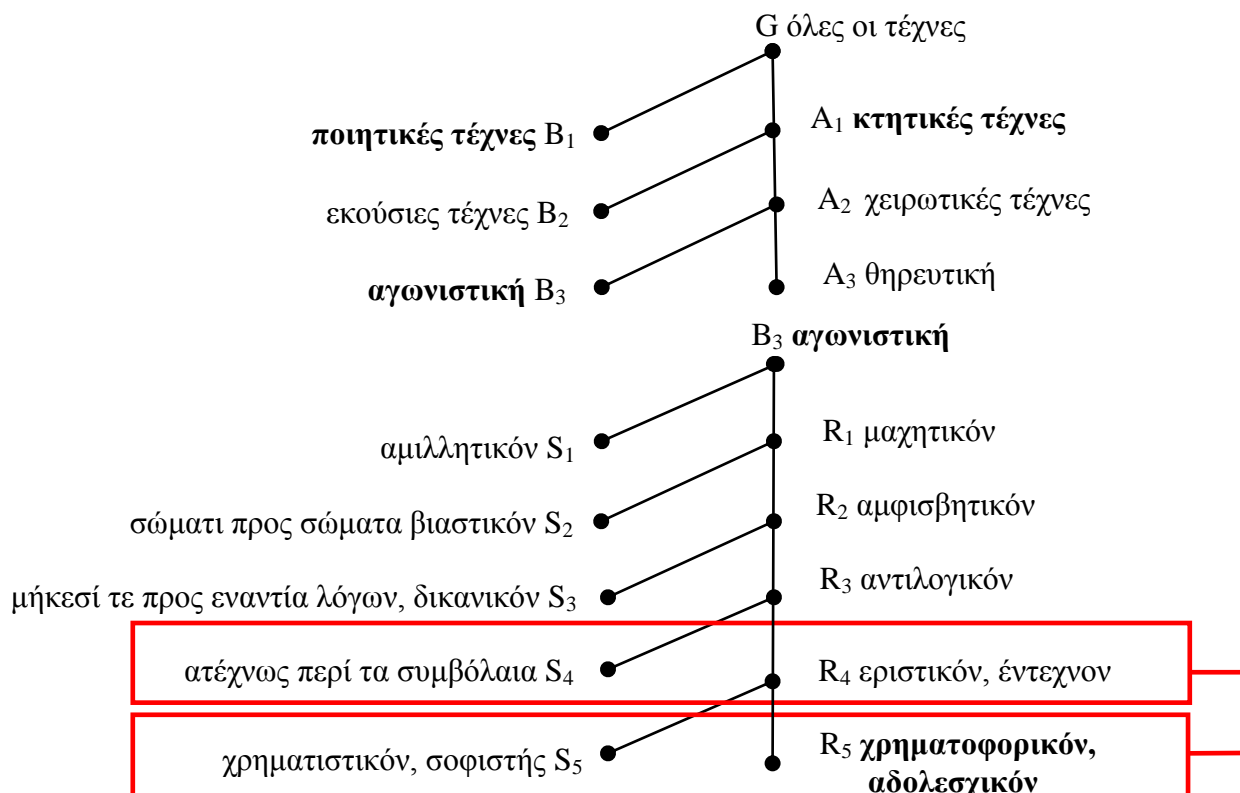
του Ασπαλιευτή), στην πραγματικότητα, στοχεύει στον εντοπισμό του αρχικού Γένους της Διαίρεσης του Όντος E_1 , το οποίο διαπιστώνεται ότι είναι το είδος B_5 . Έτσι η Διαίρεση του Όντος E_1 αρχίζει με το Γένος B_5 , ‘πεζή θήρα’, ένα υποείδος του είδους A_1 ‘κτητικές τέχνες’. Η Συναγωγή του Όντος E_1 εξασφαλίζεται από την ύπαρξη του Λόγου $L_4/K_4 = L_5/K_5$, όπως στον Πίνακα 14:

Πίνακας 14. Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος E_1
‘η τέχνη του να διδάσκεις την αρετή στους νέους επί πληρωμή’
ψευδώς ταυτισμένη με την τέχνη της Σοφιστικής
(Σοφιστής 221d-223b)

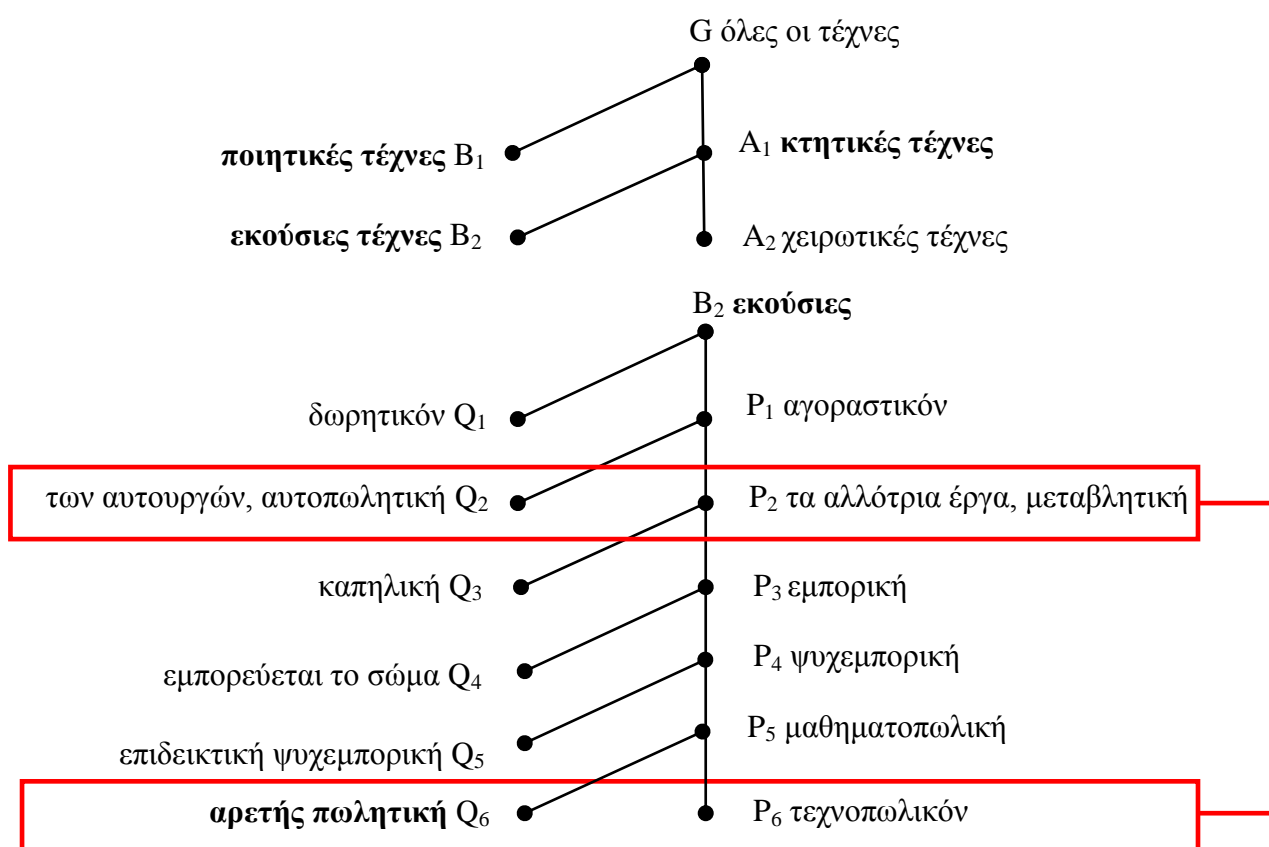
(2.4.α2) Η τρίτη ανεπιτυχής Διαίρεση και Συναγωγή (Σοφιστής 224d-226a), που περιγράφεται στον Πίνακα 15 παρακάτω, αντί του ορισμού της Σοφιστικής S, ορίζει το Όν E_2 ‘χρηματοφορικών, αδολεσχικών’. Το πρώτο μέρος, προχωρώντας με (δύο) βήματα ταυτόσημα με εκείνα της Διαίρεσης του Ασπαλιευτή, μέχρι του σημείου όπου εμφανίζεται η διαφοροποίηση (εδώ στο τρίτο βήμα της Διαίρεσης του Ασπαλιευτή), στην πραγματικότητα στοχεύει στον εντοπισμό του αρχικού Γένους της Διαίρεσης του Όντος E_2 , το οποίο διαπιστώνεται ότι είναι το είδος B_3 . Έτσι η Διαίρεση του Όντος E_2 αρχίζει με το Γένος B_3 , ‘αγωνιστική’, ένα υποείδος του είδους A_1 ‘κτητικές τέχνες’. Η Συναγωγή του Όντος E_2 εξασφαλίζεται από την ύπαρξη του Λόγου $S_4/R_4 = S_5/R_5$, όπως στον Πίνακα:

Πίνακας 15. Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος E_2
‘χρηματοφορικών, αδολεσχικών’
ψευδώς ταυτισμένη με την τέχνη της Σοφιστικής
(Σοφιστής 224d-226a)

(2.4.α3) Η δεύτερη ανεπιτυχής Διαίρεση και Συναγωγή (Σοφιστής 223b-224d), που περιγράφεται στον Πίνακα 16 παρακάτω, αντί του ορισμού της Σοφιστικής S, ορίζει το Όν E_3 ‘αρετής πωλητικόν’. Το πρώτο μέρος, προχωρώντας κατά (ένα) βήμα ταυτόσημο με εκείνο της Διαίρεσης του Ασπαλιευτή, μέχρι του σημείου όπου εμφανίζεται η διαφοροποίηση (εδώ στο δεύτερο βήμα της Διαίρεσης του Ασπαλιευτή), στην πραγματικότητα στοχεύει στον εντοπισμό του αρχικού Γένους της Διαίρεσης του Όντος E_3 και διαπιστώνεται ότι αυτό είναι το είδος B_2 . Έτσι η Διαίρεση του Όντος E_3 αρχίζει με το Γένος B_2 , ‘εκούσιες τέχνες’, ένα υποείδος του είδους A_1 ‘κτητικές τέχνες’. Η Συναγωγή του Όντος E_3 εξασφαλίζεται από την ύπαρξη του Λόγου $Q_2/P_2 = Q_6/P_6$, όπως στον Πίνακα:

Πίνακας 16. Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος E_3
‘η τέχνη του τεχνοπωλικού’
ψευδώς ταυτισμένη με την τέχνη της Σοφιστικής
(Σοφιστής 223b-224d)

(2.4.α4) Η τέταρτη ανεπιτυχής Διαίρεση και Συναγωγή, στο 226a-231c, αντί του ορισμού της Σοφιστικής S, ορίζει το Ον ‘γενναία σοφιστική’, στην ουσία το Ον ‘διαλεκτική’ E₄. Το αρχικό Γένος της Διαίρεσης του Όντος E₄ είναι η τέχνη της διακριτικής (δηλαδή, διαίρεση των ειδών), η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως υποείδος του είδους ‘ανθρώπινες ποιητικές τέχνες, που παράγουν πραγματικά πράγματα’, το αντίθετο του είδους ‘ανθρώπινες ποιητικές τέχνες, που παράγουν εικόνες’. Και τα δύο είδη είναι υποείδη του μεγαλύτερου είδους ‘ανθρώπινες ποιητικές τέχνες’, που εμφανίζεται στην οριστική Διαίρεση και Συναγωγή του Σοφιστή, στο 264b-268d [N5] (Ενότητα 1.4).

(2.4.β) Η Ψευδής Δόξα: η εικόνα της Ψευδούς Ταύτισης

Πρόθεσή μας εδώ είναι να διερευνήσουμε πιο προσεκτικά τη σχέση μεταξύ Ψευδούς Δόξας περί ενός Όντος, όπως οριστικά ορίστηκε στο Σοφιστής 261c-263d, και Ψευδούς Ταύτισης του Όντος αυτού μ’ ένα άλλο Ον, όπως παρατηρήθηκε στους ανεπιτυχείς ορισμούς του Σοφιστής. Ο σκοπός για μια τέτοια διερεύνηση είναι διπλός: (i) να αιτιολογηθεί (στο (2.4.β2) παρακάτω) η περιγραφή της σχέσης Ψευδούς Δόξας προς τη Ψευδή Ταύτιση ως εικόνα προς αιτία όπως στο Πολιτεία 376c-383c (πρβλ. Ενότητα 2.1), και (ii) να αιτιολογηθεί (στο (2.6.γ) και (2.7.γ) παρακάτω) η επιμονή του Πλάτωνος να περιγράφει ή να ορίζει τη Ψευδή Δόξα με όρους κάποιου είδους Ψευδούς Ταύτισης (δες Ενότητα 2.6 και 2.7, παρακάτω)- που συμβαίνει εξαντλητικά στο αρχικό μέρος του χωρίου Θεαίτητος 187a-201c (δηλαδή, έως και του σημείου του Κήρινου Εκμαγείου όπου επιδρά η αίσθηση και πριν τον Περιστερέωνα, 187a-195d) και με σύντομο τρόπο στο Φίληβος 38e-39c⁷⁶.

(2.4.β1) Εντοπίζοντας το αρχικό Γένος της διαίρεσης του Όντος E, διαφορετικού του S, στη διαίρεση του Όντος S. Ένα Πλατωνικό Ον είναι επιστητό μέσω της Διαίρεσης-και-Συναγωγής, ως εκ τούτου δύο διαφορετικά Πλατωνικά Όντα έχουν διαφορετικές Διαιρέσεις-και-Συναγωγές. Το να είναι δύο Όντα διαφορετικά είναι σαφώς μια

⁷⁶ [83]

συμμετρική σχέση: αν S είναι διαφορετικό του E , τότε E είναι διαφορετικό του S ·και αυτό συμβαίνει όταν ο Λόγος του S διαπιστωθεί ότι είναι διαφορετικός από το Λόγο του E , όπως έχουμε παρατηρήσει ότι συμβαίνει με τα συγκεκριμένα παραδείγματα του (2.4.α), παραπάνω.

Αλλά αν δεν είναι ακόμη γνωστοί οι αντίστοιχοι Λόγοι των E και S , η διαδικασία μέσω της οποίας διαφοροποιούμε ένα $Ον S$ από ένα άλλο $Ον E$ μπορεί να μην είναι ίδια με τη διαδικασία που διαφοροποιούμε το E από το S ·διότι, στην πρώτη περίπτωση αρχίζουμε με τη Διαίρεση του $Όντος S$, και ψάχνουμε για κάποια διαφορά με την αντίστοιχη Διαίρεση του E . Η Διαίρεση του E δεν μπορεί να συμπίπτει με τη Διαίρεση του S , διότι τότε αυτό θα υποχρέωνε τους αντίστοιχους Λόγους-Συναγωγές να ισούνται τελικά·οπότε, υπάρχει κάποιο αρχικό στάδιο όπου η Διαίρεση του E είναι διαφορετική της Διαίρεσης του S .

Αυτό μπορεί να συμβεί στο πρώτο στάδιο: Το αρχικό Γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής του $Όντος E$ είναι ένα υποείδος του αντίθετου είδους που αποτελεί το Γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής του Σοφιστή S . Ακριβώς αυτό παρατηρείται στην περίπτωση του αρχικού γένους της Διαίρεσης και Συναγωγής των $Όντων E_1, E_2$, και E_3 , καθένα από τα οποία αποτελεί υποείδος του είδους A_1 ‘κτητικές τέχνες’, το αντίθετο του είδους B_1 ‘ποιητικές τέχνες’, το οποίο είναι το αρχικό γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής του $Όντος Σοφιστής S$.

Ή μπορεί να έχουμε την περίπτωση το $Ον E$ να συμφωνεί με το $Ον S$ για κάποια βήματα της Διαίρεσης του S , και να υπάρχει ένα πρώτο στάδιο όπου το $Ον E$ ικανοποιεί ένα υποείδος H του αντίθετου είδους το οποίο ικανοποιείται από το S . Αυτό το υποείδος H θα είναι τότε το αρχικό Γένος του $Όντος E$. Αυτό συμβαίνει με το αρχικό γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής στην περίπτωση του $Όντος E_4$, ‘διακριτικές τέχνες’, το οποίο αποτελεί υποείδος του είδους ‘ανθρώπινες ποιητικές τέχνες, που ποιούν πραγματικά πράγματα’, το αντίθετο του είδους ‘ανθρώπινες ποιητικές τέχνες, που ποιούν εικόνες’, το οποίο αποτελεί ένα γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής του $Όντος Σοφιστής S$, όπου και τα δύο είναι υποείδη του μέγιστου γένους ‘ανθρώπινες ποιητικές τέχνες’.

Εν κατακλείδι, το αρχικό γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής του $Όντος E$, διαφορετικό του $Όντος S$, είναι αναγκαία ένα υποείδος του

είδους B, το οποίο είναι το αντίθετο του είδους A, το οποίο αποτελεί το (αρχικό ή επακόλουθο) γένος της Διαίρεσης και Συναγωγής του Όντος S.

(2.4.β2) *Η σχέση της Ψευδούς Δόξας περί ενός Όντος και της Ψευδούς Ταύτισης αυτού του Όντος με ένα άλλο Όν ως εικόνα προς αιτία.* Ο τρόπος με τον οποίο η Διαίρεση ενός άλλου Όντος E διαφοροποιείται από τη Διαίρεση ενός δεδομένου Όντος S, που περιγράφηκε στο (2.4.β1) παραπάνω, σε συνδυασμό με την ανθυφαιρετική ανάλυση της Ψευδούς Δόξας στις Ενότητες 2.2 και 2.3, παρέχει τον ακριβή μηχανισμό βάσει του οποίου αιτιολογούνται οι ισχυρισμοί ‘μια Ψευδής Δόξα είναι η εικόνα μιας Ψευδούς Ταύτισης’, και ‘μια Ψευδής Ταύτιση είναι η αιτία μιας Ψευδούς Δόξας’, που δίδονται στο *Πολιτεία* 376c-383c (Ενότητα 2.1).

Πράγματι, η Ψευδής Δόξα

‘Σοφιστική είναι μια κτητική τέχνη’

περί του Σοφιστή είναι το αποτέλεσμα

(i) της Ψευδούς Ταύτισης του Όντος Σοφιστής με ένα άλλο Όν E₁ (ή E₂ ή E₃)

και

(ii) της Αληθούς Δόξας (και οπότε η κατά προσέγγιση εικόνα)

‘E₁ (ή E₂ ή E₃) είναι μια κτητική τέχνη A₁’

περί καθενός των Όντων E₁ (ή E₂ ή E₃).

Το δεδομένο (ii) είναι αληθές, διότι το αρχικό γένος B₅ (ή B₃ ή B₂) των Όντων E₁, (ή E₂ ή E₃, αντίστοιχα), είναι ένα υποείδος του είδους κτητική τέχνη A₁.

Με όμοιο τρόπο, η Ψευδής Δόξα

‘Σοφιστική είναι η ανθρώπινη ποιητική τέχνη, που ποιεί πραγματικά πράγματα’

είναι η εικόνα της Ψευδούς Ταύτισης του Όντος Σοφιστή με το Όν Διαλεκτικός, αφού ο ισχυρισμός

‘Ο Διαλεκτικός ασκεί την τέχνη της διακριτικής (δηλαδή η τέχνη της διαίρεσης των ειδών)’

είναι Αληθής Δόξα (εξαιτίας του γεγονότος ότι το είδος ‘Διακριτική τέχνη’, ένα όνομα για τη διαλεκτική διαδικασία της Διαίρεσης, είναι

υποείδος του είδους ‘ανθρώπινη ποιητική τέχνη, που ποιεί πραγματικά πράγματα’).

Όπως θα δούμε, στα (2.6.γ) και (2.7.γ), παρακάτω, οι θεωρήσεις αυτές παρέχουν επίσης το μηχανισμό βάσει του οποίου η Ψευδής Ταύτιση του Θεαίτητου με το Θεόδωρο στο Κήρινο Εκμαγείο (*Θεαίτητος* 190e-195d) είναι η κατά προσέγγιση αιτία μιας Ψευδούς Δόξας περί τον Θεαίτητο, με την έννοια που δίνεται στο *Σοφιστής* 261c-263d⁷⁷, συνδέοντας κατ’ αυτόν τον τρόπο δύο φαινομενικά αποκλίνουσες μεταξύ τους έννοιες της Ψευδούς Δόξας.

⁷⁷ [88]

2.5. Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ *ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ* 187a-200d

Έχουμε τώρα στη διάθεσή μας όλα εκείνα τα εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να αναπτύξουμε την ερμηνεία μας για το δύσκολο χωρίο *Θεαίτητος* 187a-200d, που θα μας απασχολήσει στις Ενότητες 2.5 έως και 2.8 που απομένουν. Ένας πρώτος λόγος για τη δυσκολία που παρουσιάζει το χωρίο αυτό είναι ο διερευνητικός του χαρακτήρας: η βασική υπόθεση ότι η επιστήμη είναι αληθής δόξα πρώτα ερμηνεύεται με την ισχυρή της και κατόπιν με την ασθενή της σημασία· ενώ ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας συνεχώς μετατρέπεται μέχρι να λάβει, στον Περιστερεώνα, την τελική του μορφή που ουσιαστικά είναι ίδια με εκείνη του *Σοφιστής* 261c-263d⁷⁸. Ο δεύτερος λόγος είναι η απουσία του ‘λόγου’, οπότε δε μπορεί να δοθεί καμία επαρκής περιγραφή του Πλατωνικού Όντος, καθώς δεν υπάρχει ικανοποιητικός τρόπος να εξηγήσουμε ότι μια Δόξα είναι πάντα περί ενός Πλατωνικού Όντος.

(2.5.α) *Υπόθεση (H) και οι δύο ερμηνείες της, η ισχυρή (H1) και η ασθενής (H2)*

Στο *Θεαίτητος* 187a, μετά από μακρά συζήτηση, η υπόθεση ότι ‘η επιστήμη είναι αίσθηση’ τελικά απορρίπτεται, και προτείνεται μια νέα υπόθεση (σημειώνεται με (H)),

(H) η επιστήμη είναι αληθής δόξα.

Η υπόθεση αυτή διατυπώνεται στο 187b (‘κινδυνεύει δε η αληθής δόξα επιστήμη είναι’), και πάλι στο 187c (‘την αληθή δόξα επιστήμην ορίζη;’)⁷⁹.

Σχετικά με τη δομή της ενότητας του *Θεαίτητος* 187a-200d που η κατανόησή της είναι ουσιώδης προκειμένου να αποσαφηνιστεί η περίπλοκη επιχειρηματολογία ενάντια στην Υπόθεση (H), δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των σχολιαστών. Άρα, προέχει να διασαφηνίσουμε κατ’ αρχάς τη δομή αυτής της ενότητας. Όλη η ενότητα είναι κάτω από

⁷⁸ [88].

⁷⁹ [63].

την υπόθεση ‘η επιστήμη είναι αληθής δόξα’. Σύμφωνα με τις προτάσεις 1 και 2 της ενότητας 2.2, η υπόθεση (H) παίρνει την ισοδύναμη μορφή $H(k)$ ‘επιστήμη είναι αληθής δόξα επιπέδου k ’, με την έννοια ότι υπάρχει k που αντιστοιχεί στο επίπεδο της αληθούς δόξας, ώστε $H \equiv H(k)$. Δηλαδή, έχουμε $H \equiv (E=A\Delta)$ ή ισοδύναμα $H(k) \equiv (E=A\Delta(k))$, όπου $A\Delta(k)$ συμβολίζει την αληθή δόξα επιπέδου k .

Πιο συγκεκριμένα έχουμε,

Υπόθεση (H) ή $H(k)$ η επιστήμη είναι αληθής δόξα,

όμως ο Πλάτων κάνει δύο διαφορετικές αναγνώσεις H1 και H2 της Υπόθεσης (H) συνοδευόμενες από τις αντίστοιχες ερμηνείες, που απορρίπτει κάθε μία ξεχωριστά, όπως ισχυρά τεκμηριώνεται από τα ακόλουθα:

Στην υποενότητα 188a-190e η υπόθεση (H) ή $H(k)$ ερμηνεύεται ως Υπόθεση (H1): η αληθής δόξα, που δεν έχει βαθμούς περισσότερους του ενός, εξισούται προς τα άνω με την πλήρη γνώση- επιστήμη,	
	ενώ στην υποενότητα 190e-200d η υπόθεση (H) ή $H(k)$ ερμηνεύεται ως Υπόθεση (H2): κάποια αληθής δόξα εξισούται προς τα άνω με την πλήρη γνώση-επιστήμη.

Επομένως

η Υπόθεση (H1) σημαίνει ότι η Αληθής Δόξα επιπέδου $k=1$ εξισούται με την πλήρη γνώση-επιστήμη,	
	ενώ

	<p>η Υπόθεση (H2) σημαίνει ότι υπάρχει ένας φυσικός αριθμός $k_0 > 1$, τέτοιος ώστε η Αληθής Δόξα για κάθε επίπεδο k, με $k = k_0, k_0 + 1, \dots$, εξισούται με την πλήρη γνώση-επιστήμη.</p>
--	--

Με την παραπάνω ανάλυση γίνεται αντιληπτό και ερμηνεύεται το επιχείρημα του *Θεαίτητος* 188a-200d. Ειδικά, η διάκριση των δύο περιπτώσεων που παραθέσαμε απλοποιεί τη σύνθετη περιγραφή του Πλάτωνος, καθώς εμείς χρησιμοποιούμε την τελική εικόνα της έννοιας της ψευδούς δόξας όπως δίνεται στο *Σοφιστής* 263a-d⁸⁰, την οποία όμως ο Πλάτων δεν μας αποκαλύπτει εδώ.

(2.5.β) Η συνεχής μεταβολή του ορισμού της Ψευδούς Δόξα

Στο εκτενές χωρίο *Θεαίτητος* 187a-200d, δεν είναι άμεσα φανερό ότι η Ψευδής Δόξα είναι πάντα **περί ενός Πλατωνικού Όντος**. Αυτό καθίσταται σαφές στην τελική Ενότητα του Περιστερεώνα (Ενότητα 2.8), αν και εκεί, ένα Πλατωνικό Ον δε μπορεί στην πραγματικότητα να εξηγηθεί, αφού ‘ο λόγος’, το πιο βασικό συστατικό του Όντος, είναι ακόμα άγνωστος.

Στην αρχή της υποενότητας όπου ισχύει η (H1)- και ειδικότερα στην (H1α) (188a-c) (‘the puzzle’)- η Ψευδής Δόξα εκλαμβάνεται ως εναλλαγή μιας οντότητας με μια άλλη. Αλλά στην επόμενη υποενότητα (H1β) (188c-189b), ξεκαθαρίζεται ότι οι υπό εξέταση οντότητες δεν πρέπει να είναι ‘μη-όντα’, αλλά αντίθετα πρέπει να είναι ‘όντα’. Ως εκ τούτου, στην τρίτη υποενότητα (H1γ) (189b-190e), η Ψευδής Δόξα, που εδώ ονομάζεται ‘αλλοδοξία’, εκλαμβάνεται ως η εναλλαγή ενός Όντος με ένα άλλο Ον. Ωστόσο, μετά από προσεκτικότερη εξέταση προκύπτει ότι η ‘αλλοδοξία’ σημαίνει ουσιαστικά την εναλλαγή μιας Αληθούς Δόξας ενός Όντος με την Αληθή Δόξα ενός άλλου Όντος. Αυτό σημαίνει ότι σε

⁸⁰ [63] και [88]. Για τα υπόλοιπα χωρία της ενότητας, πρβλ. τις ενότητες όπου αυτά μελετώνται.

όλη την υποενότητα (H1) όλοι οι βαθμοί γνώσης συμπτύσσονται στην πλήρη γνώση-επιστήμη και το νόημα της υπόθεσης (H) ή $H(k)$ παραμένει σταθερό, ενώ ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας βελτιώνεται.

Η υπόθεση (H1) διατυπώνεται στο μέρος (H1α), όπου ‘προς στιγμή οι ενδιάμεσες (‘μεταξύ’) συνθήκες της μάθησης και της λήθης’ αντιπαρέρχονται (188a). Το επιχείρημα όμως του μέρους (H1γ) έχει ουσιαστικά την ίδια δομή με το επιχείρημα του μέρους (α), και άρα γίνεται φανερό ότι η υπόθεση (H1) συνεχίζει να ισχύει σε όλο το μέρος (H1γ), επομένως εξ ίσου και στο μέρος (H1β).

Στο πρώτο μέρος της δεύτερης υποενότητας, όπου ισχύει η υπόθεση (H2), και ειδικότερα ισχύει ως (H2α) (190e-195d) (Κήρινο Εκμαγείο με παρουσία Αίσθησης), η Ψευδής Δόξα ορίζεται ως Ψευδής Ταύτιση ενός αποτυπώματος με ένα άλλο αποτύπωμα. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι αυτός είναι ένας ακόμα ορισμός της Ψευδούς Δόξας, αλλά μια πιο προσεκτική εξέταση (σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ακόμα καλείται ‘ετεροδοξία’) αποκαλύπτει ότι αυτός είναι απλά μια πιο παραστατική περιγραφή της ‘αλλοδοξίας’. Συνεπώς, προχωρώντας από την (H1γ) στην (H2α) έχουμε μια αλλαγή του νοήματος της υπόθεσης (H) ή $H(k)$, αλλά ένα σταθερό ορισμό για τη Ψευδή Δόξα. Στη δεύτερη και τελευταία υποενότητα- (H2β) (195d-200d) (το νοητό Κήρινο Εκμαγείο και ο Περιστερεών)- όπου ισχύει η υπόθεση (H2), ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας είναι ουσιαστικά η εναλλαγή του αριθμού 12 με τον αριθμό 11. Όπως θα υποστηρίξουμε, αυτός ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας στον Περιστερεώνα, τελικός για όλο το χωρίο του *Θεαίτητος* 187a-200d, πράγματι συμπίπτει με τον τελικό ορισμό της Ψευδούς Δόξας στο *Σοφιστής* 261c-263d⁸¹.

Είναι σαφές ότι στο Κήρινο Εκμαγείο οι ‘ενδιάμεσες συνθήκες’ (‘μεταξύ’) της μάθησης και λήθης λαμβάνονται υπόψη⁸², οπότε η υπόθεση (H1) δεν είναι πλέον σε ισχύ. Αυτές οι ενδιάμεσες συνθήκες ισχύουν επίσης στον Περιστερεώνα⁸³. Επί πλέον, είναι σαφές από το επιχείρημα, και στο Κήρινο Εκμαγείο καθώς και στον Περιστερεώνα, ότι σε όλη τη δεύτερη υποενότητα η επιστήμη είναι μερική και διαιρετή, και

⁸¹ [88].

⁸² Μάθηση: 194d, e, [86]. Λήθη: 191d-e, 194e [77] και [86].

⁸³ Μάθηση: 197e, 198b, d, e [90] και [93] Λήθη: 198c, d [93].

όχι μια όλα ή τίποτα (all-or-nothing) κατάσταση. Επομένως, στο Κήρινο Εκμαγείο, ο Πλάτων περιγράφει με λεπτομέρειες τους βαθμούς της γνώσης⁸⁴, ενώ, στο 193c-d, η αίσθηση του Θεαίτητου προφανώς συμφωνεί εν μέρει με το αποτύπωμα του Θεαίτητου, αλλά όχι πλήρως, αφού σε αντίθετη περίπτωση δε θα υπήρχε ψευδής δόξα.

(2.5.γ) Η αναίρεση της Υπόθεσης (H) με απαγωγή σε άτοπο

Η Υπόθεση (H) ή $H(k)$ δεν είναι αληθής, διότι υποθέτει ότι η επιστήμη περί ενός Πλατωνικού Όντος δεν είναι εκείνο που πράγματι οφείλει να είναι (δηλαδή, αληθής δόξα μετά λόγου, όπως ισχυρίζεται στο *Θεαίτητος* 201d, και αναλύθηκε στο [N5]), αλλά κάτι πολύ λιγότερο (δηλαδή, μόνο αληθής δόξα κάποιου επιπέδου k). Συνεπώς, η Υπόθεση (H) ή $H(k)$, κάτω από οποιαδήποτε από τις μορφές ((H1) ή (H2)), τελικά οδηγεί σε άτοπο. Η αντίφαση προκύπτει από την αδυναμία να αποδείξουμε την ύπαρξη μιας επιτρεπτής Ψευδούς Δόξας, δηλαδή μιας Ψευδούς Δόξας περί μιας οντότητας που δεν είναι γνωστή. Τέτοια Ψευδής Δόξα όμως υπάρχει, όπως εξηγήθηκε στις Ενότητες 2.2, (2.2.γ), Πρόταση 2 και Ενότητα 2.3.

Διαισθητικά, περιμένουμε να βρεθούμε σε μια αδύνατη και αντιφατική κατάσταση, καθώς

- (i) (ψευδώς) υποθέτουμε ότι έχουμε πλήρη γνώση-επιστήμη αυτού του Όντος, ενώ
- (ii) μη έχοντας στην πραγματικότητα αυτήν την επιστήμη, κάνουμε μια Ψευδή Δόξα περί αυτού του Πλατωνικού Όντος σε κάποιο επίπεδο μεγαλύτερο του k .

Οπότε,

κάθε πιθανή Ψευδής Δόξα καταλήγει να είναι μη επιτρεπτή, ως, μια Ψευδής Δόξα περί μιας οντότητας (: (ii)) που ψευδώς υποτέθηκε ότι είναι επιστητή (: (i)), κάτω από την υπόθεση (H) ή $H(k)$.

Αφού η Ψευδής Δόξα περιγράφεται ως κάποιος τύπος ψευδούς ταύτισης (πρβλ. (2.5.β)), η θεώρηση της υπόθεσης (H) ή $H(k)$ δίνει στο αντιφατικό συμπέρασμα την ακόλουθη μορφή: 'ένας άνθρωπος που γνωρίζει και την επιστήμη και την άγνοια διανοείται ότι ένα από τα

⁸⁴ 191c-e [77], 194c-195d παρατίθεται στα [86], [87] και [98].

πράγματα που γνωρίζει είναι ένα άλλο που γνωρίζει' (200b). Ισοδύναμα, 'σκέφτεται ότι τα πράγματα που γνωρίζει δεν είναι αυτά τα πράγματα αλλά κάποια άλλα που γνωρίζει-έτσι ώστε γνωρίζοντας και τα δύο αγνοεί και τα δύο' (188b).

(2.5.δ) Η προτεινόμενη δομή του Θεαίτητος 187a-200d:

Υπόθεση (H) ή H(k) (187a-200d) η αληθής δόξα είναι επιστήμη				
Υπόθεση (H1): (188a-190e): η αληθής δόξα, που δεν έχει βαθμούς περισσότερους του ενός (‘μοναδική ενδιάμεση’), εξισούται προς τα άνω με την πλήρη γνώση-επιστήμη			Υπόθεση (H2) (190e-200d): κάποια ‘ενδιάμεση’ αληθής δόξα εξισούται προς τα άνω με την πλήρη γνώση-επιστήμη	
(H1α) [2.6.α] (188a-c) ‘Puzzle’	(H1β) [2.6.β] (188c-189b)	(H1γ) [2.6.γ] (189b-190e) ‘Αλλοδοξία’	(H2α) [2.7.] (190e-195d) Κήρινο Εκμαγείο με Αίσθηση	(H2β) [2.8.] (195d-197a- 200d) Νοητό Κήρινο Εκμαγείο και Περιστερεώνας
εναλλαγή δύο διαφορετικών οντοτήτων	οντότητες δεν μπορεί να είναι αληθώς μη-όντα	εναλλαγή δύο διαφορετικών όντων	εναλλαγή δύο διαφορετικών αποτυπωμάτων	εναλλαγή δύο αριθμών 12 και 11
(H1) απορρίπτεται, διότι αποδεικνύεται ότι δεν υπάρχει επιτρεπτή ψευδής δόξα, υποθέτοντας την (H1)			(H2) απορρίπτεται , διότι αποδεικνύεται ότι δεν υπάρχει επιτρεπτή ψευδής δόξα, υποθέτοντας την (H2)	
Υπόθεση (H) απορρίπτεται				

Οι παρακάτω μελετητές έχουν τη λανθασμένη εντύπωση ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των ερμηνειών της υπόθεσης (H) ή $H(k)$, πριν και μετά το Κήρινο Εκμαγείο. Πιο συγκεκριμένα, στον Ackrill [Ac3], (p. 60 [1997]), η παραπάνω θέση προκύπτει από το γεγονός ότι, συζητώντας για το Κήρινο Εκμαγείο (H2α) υποστηρίζει ότι η ψευδής ταύτιση ‘ο Θεαίτητος είναι ο Θεόδωρος’ ‘εξαιρείται λόγω του πρώτου επιχειρήματος’, (H1α) ή (H1γ), στον McDowell [McD1], η ίδια θέση προκύπτει από τον κατηγορηματικό ισχυρισμό του στην p.218, και στον M. Burnyeat [Bu], η θέση αυτή προκύπτει από το επιχείρημά του στην p. 92.

Σύμφωνα με το κύριο επιχείρημα του Woolf [Wo], pp.573-604, στο Κήρινο Εκμαγείο εξακολουθεί να ισχύει κάτι παρόμοιο με την υπόθεση (H1) (‘είναι αυτός ο απλός on/off δυισμός [παρουσία αίσθησης/απουσία αίσθησης] που θα επιβάλλει την επερχόμενη εξήγηση’ [‘it is this simple on/off dualism that will then govern the forthcoming explanation’], pp.598).

Η G. Fine [Fi] ορθά αντιλαμβάνεται την όλα-ή-τίποτα (all-or-nothing) υπόθεση (H1) της πρώτης υποενότητας (συμπεριλαμβανομένης της ‘αλλοδοξίας’), αλλά προφανώς πιστεύει, όπως σωστά επισημαίνει ο D. Barton [Ba] (p. 169), ότι η απόρριψη της (H1) είναι επαρκής για την απόρριψη της (H)· εν αντιθέσει, οι C.F.J. Williams [Wi] και Barton [Ba] λανθασμένα πιστεύουν ότι η (H1) δεν είναι καθόλου ενεργή στην ‘αλλοδοξία’. Από την άλλη μεριά, η M. M. McCabe [McC], p. 292, ορθά υποστηρίζει ότι ‘Στο Θεαίτητο 188a, ο Σωκράτης κατηγορηματικά θέτει εκτός συζήτησης τη μάθηση, τη μνήμη, και τη λήθη. Εξάλλου στο 191c3, τα επανεισάγει’. Ο R. Polansky [Pol], pp. 183-185, προσεγγίζει τη διάκριση μεταξύ των (H1) και (H2), με τον τρόπο που προτάθηκε παραπάνω. Ο T. Chappell [Ch], p.160, εκφράζει τη διαφωνία του με όσους υποστηρίζουν ότι η υπόθεση (H1) είναι μια όλα-ή-τίποτα υπόθεση, ισχυριζόμενος ότι αυτή η υπόθεση εμφανίζεται στους πρώιμους διαλόγους και όχι μετά την *Πολιτεία*. Εν τούτοις στην ανάλυση του Περιστερεώνα, και χωρίς αντίστοιχη αναφορά στο Κήρινο Εκμαγείο, υποστηρίζει (p.184) ότι ‘ίσως τώρα ο Πλάτων διερευνά τα ενδιάμεσα

στάδια μεταξύ ‘επιστήμης’ και ‘μη-επιστήμης’ που αναφέρονται στο 188a2-3’. Τέλος, αναφέρει (p.184) ότι στο πέμπτο puzzle δεν υπάρχει καμία πρόοδος στη λύση του προβλήματος της εύρεσης ψευδούς δόξας, αλλά αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα που είχαμε και στο πρώτο puzzle. Παρατηρούμε, άρα, ότι εδώ υπάρχει σύγχυση σχετικά με τη δομή του χωρίου του *Θεαίτητος*, παρ’ όλες τις κάποιες ορθές επισημάνσεις, που όμως δεν βοηθούν τον Chappell να αντιληφθεί πλήρως το επιχείρημα.

2.6. ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ (H1) (188a-190e)

(2.6.α) *Ο Πρώτος Ορισμός της Ψευδούς Δόξας στο Θεαίτητος 188a-c ('the puzzle') (H1α)*

Ο Πλάτων δίνει αρχικά τον πρώτο ορισμό της Ψευδούς Δόξας στο 188b, στο επικαλούμενο 'puzzle' (*Θεαίτητος* 188a-c⁸⁵), ως 'σκεφτόμενος ότι εκείνα τα αντικείμενα τα οποία κάποιος γνωρίζει δεν είναι αυτά τα αντικείμενα αλλά κάποια άλλα αντικείμενα τα οποία γνωρίζει'. Κατόπιν, επιτρέποντας τέσσερις μόνο λογικές δυνατότητες για τη Ψευδή Δόξα, υποστηρίζει ότι:

(1) δε μπορεί να υπάρξει εναλλαγή της επιστήμης ενός αντικειμένου Α το οποίο κάποιος γνωρίζει με την επιστήμη ενός άλλου αντικειμένου Β το οποίο αυτός γνωρίζει, διότι τότε 'ενόσω γνωρίζει και τα δύο αντικείμενα αγνοεί και τα δύο' (188b).

(2, 3) δε μπορεί να υπάρξει εναλλαγή της επιστήμης ενός αντικειμένου Α το οποίο κάποιος γνωρίζει με την επιστήμη ενός άλλου αντικειμένου Β το οποίο δε γνωρίζει (188c)·και,

(4) δε μπορεί να υπάρξει εναλλαγή της επιστήμης ενός αντικειμένου Α το οποίο κάποιος δε γνωρίζει, π.χ. τον Θεαίτητο, με την επιστήμη ενός άλλου αντικειμένου Β το οποίο δε γνωρίζει, π.χ. τον Σωκράτη (188b).

Μπορούμε να συνοψίσουμε το επιχείρημά του στους ακόλουθους δύο ισχυρισμούς:

(i) Αν τα αντικείμενα Α και Β λανθασμένα εκλαμβάνονται ως ταυτόσημα, τότε και τα δύο αντικείμενα πρέπει να είναι επιστητά (αυτό είναι το περιεχόμενο των (2), (3) και (4))·και,

(ii) Αν τα αντικείμενα Α και Β είναι επιστητά, τότε τα Α και Β δεν μπορούν λανθασμένα να εκληφθούν ως ταυτόσημα (αυτό είναι το περιεχόμενο του (1)).

Από τους ισχυρισμούς (i) και (ii), προκύπτει ότι δεν υπάρχει Ψευδής Δόξα.

⁸⁵ [73].

Η εφαρμογή, εδώ, της ανθυφαιρετικής εκδοχής των ‘savoir’ και ‘connaître’, όπως δίδεται στην Ενότητα 3, αποδεικνύει αμέσως ότι, κάτω από την υπόθεση (H1), καμία ψευδής δόξα δεν είναι δυνατή. Υπάρχει, συνεπώς, κάθε λόγος να πιστεύουμε ότι το επιχείρημα του Πλάτωνος στο 188a-c είναι, πράγματι, κάτω από μια όλα ή τίποτα (all or nothing) υπόθεση (H1). Αυτό δηλώνεται κατηγορηματικά στο 188a, καθώς ο Πλάτων αντιπαρέρχεται όλες τις ενδιάμεσες μορφές μερικής γνώσης μεταξύ πλήρους γνώσης-επιστήμης και άγνοιας, και ο σκοπός του επιχειρήματος είναι ακριβώς να αμφισβητήσει την αλήθεια της (H1).

Ο McDowell [McD1] (p. 196) [McD2] (pp. 166-168), καταλογίζει στον Πλάτωνα λογική πλάνη σχετικά με το puzzle, καθώς ο ίδιος θεωρεί ότι το ‘γνωρίζω’ στην (i) περίπτωση έχει τη σημασία του ‘savoir’, ενώ στο (ii) έχει τη σημασία του ‘connaître’. Αντίθετα, η Fine [Fi], p. 222, πιστεύει ότι τόσο στο (i) όσο και στο (ii) δεν υπεισέρχεται καμία πλάνη. Το επιχείρημά της συνίσταται στο ότι εδώ χρησιμοποιείται ένα ‘ισχυρό μοντέλο άμεσης γνωριμίας (acquaintance), που αποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ αληθούς δόξας και επιστήμης: στο μοντέλο αυτό κάθε σύλληψη του νοήματος ενός αντικειμένου ισοδυναμεί με επιστήμη...αφανίζοντας κάθε διάκριση μεταξύ επιστήμης και αληθούς δόξας’. Επίσης, η Fine ισχυρίζεται ότι ‘η συζήτηση για τη ψευδή δόξα συσχετίζεται με τον ορισμό του Θεαίτητου [ότι η επιστήμη είναι αληθής δόξα] και έτσι, αφού η συζήτηση αποτυγχάνει τελικά, ο ορισμός που την οδηγεί είναι εσφαλμένος’. Αποφεύγοντας κάθε αναφορά στην έννοια της ‘άμεσης γνωριμίας’ ([‘acquaintance’]), η Fine προτείνει έναν όλα ή τίποτα (all or nothing) τύπο επιστήμης. Η ερμηνεία αυτή αναφέρεται επίσης από τον McDowell, (και πιστώνεται τελικά στον J. Sprütte). Ο McDowell την απορρίπτεται ως πολύ γενική, και επιπλέον διότι τότε ‘κάθε ψευδής δόξα για κάτι είναι αδύνατη, και όχι αποκλειστικά και μόνο αυτές της ταυτοτικής μορφής’. Στην ουσία η Fine [Fi], p.213, ορθά υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει καμία πλάνη, όπως θεωρεί ο McDowell, εξ αιτίας της παρουσίας της υπόθεσης (H1). Ωστόσο, ο Barton [Ba], pp.170, 172-173, έχει δίκιο στο ότι το επιχείρημα στο 188a-c δεν αμφισβητεί την αλήθεια της γενικής υπόθεσης (H), όπως η Fine μοιάζει να θεωρεί, αλλά μόνο την περιορισμένου εύρους υπόθεση (H1).

Ας σημειώσουμε ότι ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας στο Puzzle- και στην ουσία σ' όλη την (H1)- δίνεται ουσιαστικά ως η εναλλαγή ενός αντικειμένου μ' ένα άλλο, και έτσι εμφανίζεται ως κάποιο είδος ψευδούς ταύτισης (misidentification), ενώ η γνήσια Ψευδής Δόξα, που δίδεται στο *Σοφιστής* 263b (και αναλύθηκε στην Ενότητα 2.2) δεν είναι ψευδής ταύτιση, αλλά μάλλον ψευδής περιγραφή (misdescription). Η σχέση μεταξύ του τελικού ορισμού της Ψευδούς Δόξας στο *Σοφιστής* 263b και των ποικίλων εκδοχών του ορισμού της Ψευδούς Δόξας ως εναλλαγής-δύο-οντοτήτων, που δίνονται στο χωρίο 187a-200d πριν τον Περίστερεώνα, εξετάζονται στην Ενότητα 2.7, παρακάτω.

(2.6.β) *Θεαίτητος 188c-189b ('ον και μη-ον')* (H1β)

Ο πρώτος ορισμός της Ψευδούς Δόξας ως εναλλαγή ενός αντικειμένου με ένα άλλο είναι αόριστος, αφού στην πραγματικότητα δεν εξηγεί τι είδος οντότητες είναι εκείνες που εναλλάσσονται. Έτσι, ο Πλάτων συνεχίζει τη διερεύνησή του προτείνοντας να ακολουθήσουμε τη διχοτομία ως προς το 'είναι και μη είναι' αφού ως προς το 'ειδέναι και μη-ειδέναι' αποδείχθηκε ότι δεν υπάρχει ψευδής δόξα (188c9-d1). Όπως και στην (H1α) προκύπτουν τέσσερις λογικές δυνατότητες, εκ των οποίων στις τρεις περιπτώσεις η εναλλαγή που υποδεικνύεται είναι ή μεταξύ όντος και μη-όντος ή μεταξύ δύο μη-όντων, ενώ η τέταρτη είναι η περίπτωση της 'αλλοδοξίας' που θα εξετάσουμε στο (2.6.γ).

Στο παρόν χωρίο⁸⁶, καθορίζεται ότι καμία από τις δύο οντότητες που εναλλάσσονται δεν είναι ένα 'μη-ον'. Αυτόματα ανακύπτει εδώ το ερώτημα 'τι εννοεί ο Πλάτων με τον όρο 'μη-ον';'.

Το ενδιαφέρον για το ερώτημα και η ανάγκη απάντησής του οφείλονται αναμφίβολα στην παρουσία του όρου 'μη-ον' στον τελικό ορισμό της Ψευδούς Δόξας, στο *Σοφιστής* 263b, αλλά και στο πρόβλημα που προκύπτει όταν ο Πλάτων αποδέχεται εκεί ως ορισμό της ψευδούς δόξας την εναλλαγή ενός 'όντος' με ένα 'μη-ον' (πρβλ. 2.2.γ), ενώ στο παρόν χωρίο τον απορρίπτει. Όπως θα δούμε αμέσως, διασαφηνίζοντας τον όρο μη-ον το πρόβλημα που προέκυψε είναι φαινομενικό.

⁸⁶ [74].

Ο Πλάτων στο *Σοφιστής* περιγράφει, όπως σημειώσαμε στην Ενότητα 2.2, δύο τύπους ‘μη-όντων’. Ο ένας τύπος είναι το ‘όντως μη-ον’, που περιγράφεται στο *Σοφιστής* 238b-239b⁸⁷ και στο *Πολιτεία* 478b-c⁸⁸. Γι’ αυτόν τον τύπο δεν υπάρχουν το Ένα, αριθμοί και επιστήμη αλλά σύμφωνα με το χωρίο του *Πολιτεία*, αυτό το ‘όντως μη-ον’ αντιστοιχεί στην άγνοια. Ο άλλος τύπος είναι το ‘μη-ον’ το οποίο είναι ‘ον’, όπως περιγράφεται στο *Σοφιστής* 257c-258b⁸⁹, και αποτελεί απλώς ένα μέρος στη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος, που προηγείται ή έπεται άμεσα ενός άλλου μέρους, το οποίο ονομάζεται ‘ον’. Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία, ένα ‘ον’ και ένα ‘μη-ον’ είναι τα διαδοχικά υπόλοιπα- έστω c_n, c_{n+1} - στην ανθυφαιρετική διαίρεση του Πλατωνικού Όντος. Υπό την έννοια αυτή, και τα δύο δεν είναι ‘όντα’, αν και τα δύο μετέχουν στο μεταξύ τους πηλίκο c_n/c_{n+1} που είναι ένας λόγος και ένα σχετικό Ον.

Στην ενότητα αυτή, επομένως, είναι σαφές ότι το ‘μη-ον’ το οποίο απορρίπτεται είναι το ‘όντως μη-ον’. Αντίθετα, το ‘μη-ον’ που είναι ‘ον’ είναι εκείνο που εμφανίζεται και έχει κρίσιμο ρόλο στον τελικό ορισμό της Ψευδούς Δόξας ενός Πλατωνικού Όντος που δίνεται στο *Σοφιστής* 263b⁹⁰.

Χαρακτηριστικό είναι το απόσπασμα του Ανώνυμου σχολιαστή ο οποίος, στο *Σχόλια στο Πλάτωνα* 187e1, υποστηρίζει ότι πράγματι στην ενότητα αυτή το ‘μη-ον’ απορρίπτεται ως ‘μηδαμῶς ον’:

τρία ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ψευδοδοξίας ἐκτίθεται·
εἶτα προβάς τῷ λόγῳ
καὶ ἐπικρίνων λέγει ὅτι
τὸ μὲν πρῶτον καὶ τὸ τρίτον δεῖται τινος λύσεως,
τὸ δὲ δεύτερον ἀποδέχεται,
διότι μὴ ὄν ἐλάμβανε τὸ μηδαμῶς ὄν.

Η ανθυφαιρετική ερμηνεία των δύο τύπων ‘μη-όντων’, που σκιαγραφήθηκε παραπάνω, ανέδειξε τη ριζική διαφορά μεταξύ τους, και

⁸⁷ [68].

⁸⁸ [75].

⁸⁹ [67].

⁹⁰ [64].

ότι, ο ορθός ορισμός της Ψευδούς Δόξας του *Σοφιστής* 263b εμπλέκει ένα ‘μη-ον’ εντελώς διαφορετικό από το ‘όντως μη-ον’ που απορρίφθηκε στο παρόν χωρίο του *Θεαίτητος*.

Για την πλήρη περιγραφή των δύο τύπων ‘μη-όντων’ είναι απαραίτητη η ανθυφαιρετική ερμηνεία του ‘λόγου’. Όμως στο παρόν χωρίο του *Θεαίτητος* η σημασία του ‘λόγου’ δεν έχει ακόμα αποσαφηνιστεί καθώς αυτό θα συμβεί αργότερα στο *Σοφιστής*. Ως εκ τούτου, εδώ ο Πλάτων δεν εξηγεί ‘το καλό’ ‘μη-ον’ (ως μετέχον στο *Ον* διά του λόγου του προς το αντίθετο είδος, και επομένως ως ένα αυτό-όμοιο ανθυφαιρετικό Ένα που προκύπτει μέσω της Διαίρεσης και Συναγωγής), αλλά ούτε ‘το κακό’ μη-ον (το οποίο περιγράφεται ως ‘μη-ένα’, και ως εκ τούτου ως μια φιλοσοφική ανθυφαίρεση που στερείται λόγου, Συναγωγής, και περιοδικότητας). Ο ισχυρισμός του Πλάτωνος ότι το ‘μη-Ένα μη-Ον’ πρέπει να αποφεύγεται στον ορισμό της Ψευδούς Δόξας, καθώς αποκτά νόημα μόνο υπό το φως της κατανόησης του Ενός ‘μη-Οντος’ το οποίο δίδεται στο *Σοφιστής*.

Ο Burnyeat [Bu], pp.77-81, θεωρεί καθοριστικό για την ερμηνεία του χωρίου τη διαλεύκανση του 188e-189a, το οποίο περιγράφει την ‘σκανδαλώδη αναλογία’, όπως την αποκαλεί, ‘μεταξύ του να δοξάζεις ό, τι ‘δεν είναι’ και του να βλέπεις ή να αγγίζεις ό, τι ‘δεν είναι’⁹¹. Ο, ίσως εύλογος για τον Burnyeat, χαρακτηρισμός ‘σκανδαλώδη αναλογία’ υποθέτουμε ότι οφείλεται στο ότι θεωρεί ‘σκανδαλώδες’ το ότι ενώ δεν βλέπουμε κάτι που δεν υπάρχει, αντίθετα είναι δυνατόν να σκεφτόμαστε κάτι που ‘όντως’ δεν υπάρχει (όντως μη-ον), όπως π.χ. τον τραγέλαφο. Όμως, υπάρχει διαφορά μεταξύ κάποιου πράγματος που απλά σκεφτόμαστε (και αυτό δεν είναι κατ’ ανάγκην ‘όντως μη-ον’ ή μετέχει ενός αληθώς όντος) και του σχηματισμού δόξας, για την οποία ο Πλάτων θεωρεί στον τελικό ορισμό της έννοιας της δόξας ότι αφορά πάντα σε κάποιο αληθές νοητό ‘ον’. Με αυτήν την έννοια, η αναλογία που περιγράφει ο Πλάτων δεν είναι ‘σκανδαλώδης’, αλλά μάλλον ο Burnyeat δεν αντιλαμβάνεται τη διαφορά μεταξύ μιας οποιασδήποτε σκέψης και μιας δόξας.

⁹¹ 188e-189a, [74].

Εφόσον ο Πλάτων έχει κατά νου το ‘όντως μη-ον’ είναι σαφές από το ίδιο το πλατωνικό κείμενο ότι απορρίπτει κάθε μια από τις τρεις εναλλαγές (μη-ον με μη-ον, ον με μη-ον, μη-ον με ον), αντίθετα με ό, τι ισχυρίζεται ο Burnyeat.

Τέλος, η εσφαλμένη ερμηνεία του ‘μη-όντος’ από τον Burnyeat τον οδηγεί στην άποψη ότι η εναλλαγή αφορά σε ‘ον’ με ‘μη-ον’, η οποία γλωσσικά είναι όμοια με τον τελικό ορισμό στο *Σοφιστής* αφού πρόκειται, πράγματι, για εναλλαγή ‘όντος’ με ‘μη-ον’ ή ‘μη-όντος’ με ‘ον’. Εδώ το λάθος του Burnyeat οφείλεται στη σύγχυση του ‘μη-όντος’ του *Σοφιστής* 238b με εκείνο του 263b⁹².

Έτσι, ο Burnyeat, προχωρώντας με βάση την παραπάνω ανάλυση πιστεύει ότι (εδώ ακολουθούμε την παρουσίαση ακριβώς ως έχει στο [Bu] pp.77-81) η σκανδαλώδης αναλογία συνιστά μόνο μια διάψευση του ορισμού της Ψευδούς δόξας ως

(ii) ‘μια δόξα περί ενός αντικειμένου A, το οποίο ‘δεν είναι’, ότι είναι ένα αντικείμενο B το οποίο ‘δεν είναι’

και όχι του ορισμού της Ψευδούς δόξας ως

(i) Ψευδούς Δόξας ως ‘μια δόξα περί ενός αντικειμένου A, το οποίο ‘είναι’, ότι είναι ένα αντικείμενο B [το οποίο ‘δεν είναι’]’.

Ο Burnyeat πιστεύει ότι, ο προηγούμενος ορισμός (i) συμπίπτει με τον ορισμό της Ψευδούς Δόξας στο *Σοφιστής* 263b (αυτό γίνεται σαφές από το παράδειγμα του ‘μη-όντος’ που αναφέρει, και από τον ρητό ισχυρισμό του ‘Ο Σοφιστής πράγματι θα υπερασπίσει τον ορισμό (i) ως μια λογική αιτιολόγηση της ‘ψευδούς περιγραφής’, p.81). Ακόμα αναρωτιέται ‘συνειδητοποιεί ο Πλάτων ότι ο Σωκράτης κάνει λάθος όταν εισάγει στο Θεαίτητο την ‘αλλοδοξία’ ως κάτι εντελώς διαφορετικό του (i);’

Έτσι, ο Burnyeat πιστεύει ότι ουσιαστικά συμπίπτουν οι τρεις ακόλουθοι ορισμοί της Ψευδούς Δόξας

[1] ως εναλλαγή ενός Όντος μ’ ένα μη-Ον, (i), στο *Θεαίτητος* 188d,

[2] ως εναλλαγή ενός Όντος μ’ ένα άλλο Ον, ‘αλλοδοξία’, στο *Θεαίτητος* 189b-c, και

⁹² [68] και [64].

[3] ως εναλλαγή ενός ‘όντος’ μ’ ένα ‘μη-ον’ το οποίο είναι ένα ον στο *Σοφιστής* 263b.

Όμως, σύμφωνα με την ανάλυση που προηγήθηκε, θεωρούμε ότι ο Burnyeat σφάλει.

Ο J. McDowell [McD1], pp.198-202, ορθά αντιλαμβάνεται (στις pp.199-200) ότι το ‘μη-ον’ του παρόντος χωρίου *Θεαίτητος* περιγράφεται βασικά ως ένα ‘μη-Ένα’, όπως το ‘μη-ον’ του *Σοφιστής* 238a5-b5, που ορίζεται στην λεπτομερή περιγραφή του ‘όντως μη-όντος’ στο 237b7-239c8. Επίσης, αντιλαμβάνεται (pp. 200-201) ότι το εμπλεκόμενο ‘μη-ον’ στην περιγραφή της Ψευδούς Δόξας του *Σοφιστής* 263b4-13 είναι μια έννοια ‘μη-όντος’ που αναπτύσσεται στο *Σοφιστής* 255e8-264d8, και ότι είναι διαφορετική εκείνης του παρόντος χωρίου του *Θεαίτητος*, δεδομένου ότι αφορά (και ακριβέστερα μετέχει) σε ένα Ον.

Όμως ο McDowell (p.201) πιστεύει λανθασμένα ότι αυτή η διαφορά απεικονίζει κάποια αλλαγή στην οπτική του Πλάτωνος. Πράγματι φτάνει στο σημείο να ισχυριστεί ότι ‘Ένα από τα αντικείμενα κριτικής του Πλάτωνος στο *Σοφιστής* είναι, πιστεύω, ο ίδιος ο Πλάτων, σε τέτοιου είδους χωρία όπως το παρόν’. Αλλά, η έννοια του ‘όντως μη-όντος’ το οποίο περιγράφεται στο *Σοφιστής* 237κ.ε. με κάθε λεπτομέρεια, και στο οποίο ο McDowell ορθά αναφέρεται (όπως αναφέραμε παραπάνω), συμπίπτει με το ‘μη-ον’ του παρόντος χωρίου, δεδομένου ότι αποτελεί ένα ‘μη-Ένα’.

Ο Chappell [Ch], p.163, ενώ σωστά αναφέρει ότι το ‘μη-ον’ αποτελεί το ‘τίποτα-ανύπαρκτο’, ωστόσο φαίνεται ότι δεν αντιλαμβάνεται ότι ο Πλάτων χρησιμοποιεί δύο τύπους ‘μη-όντος’ πλήρως διακριτούς μεταξύ τους, καθώς χειρίζεται χωρίς διάκριση χωρία που εμπλέκουν τους δύο τύπους ‘μη-όντος’, p.165.

(2.6.γ) *Τροποποίηση του πρώτου ορισμού της Ψευδούς Δόξας ώστε να αποκλειστεί το 'Μη-ον' στο Θεαίτητος 189b-190e ('αλλοδοξία') (H1γ)*

Σ' αυτό το χωρίο⁹³ ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας που δόθηκε στο Puzzle (H1α) τροποποιείται, λαμβάνοντας υπ' όψη ότι το 'όντως μη-ον' δεν εναλλάσσεται (H1β). Οπότε, η Ψευδής Δόξα ορίζεται τώρα ως η εναλλαγή ενός Όντος με άλλο Ον. Το γεγονός ότι στο (H1γ) αυτό που αποκλείεται είναι το 'όντως μη-ον' υποδεικνύει ότι σ' αυτόν τον ορισμό της Ψευδούς Δόξας το Ον είναι ένα Πλατωνικό Ον. Η εναλλαγή αυτή ονομάζεται 'αλλοδοξία' (189b12-c4), ένας όρος που εμφανίζεται να είναι μάλλον παράξενος, ένα καταλληλότερο ίσως όνομα να είναι 'άλλο-ουσία'.

Ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας ως 'αλλοδοξία' φαινομενικά μοιάζει ότι είναι, τουλάχιστον, σε ασυμφωνία με τον τελικό ορισμό, ο οποίος δίνεται στο *Σοφιστής* 261c-263d⁹⁴ (πρβλ. Ενότητα 2.2), και εμφανίζεται να είναι κάποιου είδους Ψευδής Ταύτιση ενός όντος με ένα άλλο ον, όπως θεωρήθηκε στην Ενότητα 2.4. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τους ορισμούς της 'διάνοιας' και της 'δόξας' (189e4-190a7), καθώς και από τον τρόπο που η εναλλαγή του 'όντος' αντικαθίσταται με την εναλλαγή 'δόξας' (190a8-9), καθίσταται φανερό ότι μια πιο ακριβής διατύπωση του ορισμού της Ψευδούς Δόξας ως 'αλλοδοξία', είναι ο ακόλουθος: 'αλλοδοξία' είναι η Ψευδής Ταύτιση μιας (Αληθούς) Δόξας ενός Όντος με την (Αληθή) Δόξα ενός άλλου Όντος. Οπότε, η 'αλλοδοξία' δεν είναι η αληθής Ψευδής Ταύτιση της Διαίρεσης και Συναγωγής ενός Όντος με την αντίστοιχη ενός άλλου (όπως θεωρήθηκε στις Ενότητες 2.1 και 2.4), αλλά μάλλον η Ψευδής Ταύτιση μιας Αληθούς Δόξας ενός Όντος με την αντίστοιχη ενός άλλου, και μ' αυτήν την έννοια μια 'Ψευδής ψευδο-Ταύτιση'. Η διαφορά έγκειται στο ότι ο Λόγος-Συναγωγή απουσιάζει από την περιγραφή των δύο Όντων, καθώς αυτά περιγράφονται μόνο διά μέσω των αντιστοιχών Αληθών Δοξών τους.

Ο μηχανισμός που περιγράφηκε στην Ενότητα (2.4.β), σύμφωνα με τον οποίο η Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος (όπως ορίστηκε στο *Σοφιστής* 261c-263d) είναι μια εικόνα της Ψευδούς Ταύτισης αυτού του Όντος με

⁹³ [76].

⁹⁴ [88].

ένα άλλο Ον, φαίνεται ότι είναι ακόμα έγκυρος αν αντικαταστήσουμε το 'Ον' από μια 'Αληθή Δόξα του Όντος'. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος είναι η εικόνα μιας Ψευδούς (ψευδο-) Ταύτισης μιας Αληθούς Δόξας αυτού του Όντος με μια Αληθή Δόξα ενός άλλου Όντος. Ο ακριβής τρόπος σύμφωνα με τον οποίο η Ψευδής Δόξα, τύπου *Σοφιστής* 261c-263d περί ενός Όντος είναι μια εικόνα της 'αλλοδοξίας' αυτού του Όντος με ένα άλλο Ον θα εξηγηθεί στην επόμενη ενότητα (Ενότητα 2.7), όπου εξετάζουμε το Κήρινο Εκμαγείο. Στο Κήρινο Εκμαγείο η Ψευδής Δόξα ορίζεται με τρόπο που μοιάζει κατά πολύ με τον ορισμό της 'αλλοδοξίας' και ονομάζεται με τον ισοδύναμο όρο 'ετεροδοξία', ενώ η 'Αληθής Δόξα περί ενός Όντος' έχει απλά αντικατασταθεί από 'το αποτύπωμα ενός Όντος' (δες επίσης (2.5.β))). Εν συντομία θα λέγαμε ότι, μια τύπου *Σοφιστής* 261c-263d Ψευδής Δόξα είναι η εικόνα μιας τύπου 'αλλοδοξίας' Ψευδής Ταύτιση.

Όπως ορθά υποδεικνύεται από τον G.E.L. Owen [O], pp.223-267, τα ζεύγη αγαθός Α-κακός Β, δίκαιος Α-άδικος Β, κλπ, πρέπει να εκληφθούν ως κατηγορήματα. Πράγματι, τα ζεύγη είναι περί ενός Πλατωνικού Όντος F και αντιστοιχούν στην Αληθή Δόξα 'F ικανοποιεί Α' και στην Ψευδή Δόξα 'F ικανοποιεί Β'. Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία, που δίνεται στην Ενότητα 2.2, υπάρχει ένας φυσικός αριθμός k , τέτοιος ώστε $A=A_k$, $B=B_k$, με τα A_k , B_k να είναι αντίθετα είδη επιπέδου k της Διαίρεσης του Όντος F. Οπότε η εναλλαγή των κατηγορημάτων Α και Β- μια bona fide *Σοφιστής* Ψευδής Δόξα- αιτιολογείται από μια (ψευδο-) Ψευδή Ταύτιση ('αλλοδοξία') των Όντων Θεαίτητος και Θεόδωρος. Ο ακριβής μηχανισμός αυτής της Ψευδούς Ταύτισης, κάτω από την (H2) στο Κήρινο Εκμαγείο, δίνεται στο 7(γ), παρακάτω.

Αρκετοί μελετητές επισημαίνουν ότι το επιχείρημα της 'αλλοδοξίας' ενάντια στην ύπαρξη Ψευδούς Δόξας είναι όμοιο με το πρώτο επιχείρημα στο 188a-c (πρβλ. (2.6.α)).

Πιο συγκεκριμένα, ο J. Ackrill [Ac3], p.58, γράφει ότι 'φυσικά αυτή η υπόθεση ['αλλοδοξία'] γίνεται άμεσα ευάλωτη από τη συλλογιστική που περιέχεται στο πρώτο επιχείρημα [puzzle]'·κατά τον J. McDowell [McD1], p. 205, το επιχείρημα της 'αλλοδοξίας' 'θυμίζει το επιχείρημα

στο 187e-188c'· και, ο M. Burnyeat [Bu], p.82, σημειώνει ότι το επιχείρημα 'είναι δομικά ανάλογο του αρχικού puzzle περί επιστήμης'.

Σύμφωνα με τον C.F.J. Williams [Wi], pp. 290-292, ο οποίος χρησιμοποιεί τη διάκριση των δοξών σε διαφανείς (transparent) και αδιαφανείς (opaque), που διατύπωσε ο W. V. Quine [Q1], pp.113-127, [Q2] pp.177-187, η Ψευδής Δόξα 'F ικανοποιεί $B=B_k$ ' δέχεται δύο αναγνώσεις:

(α) τη διαφανή ανάγνωση (transparent),

'F, το οποίο θα αποδειχθεί να ικανοποιεί το A, ικανοποιεί το B'

όπου προϋποτίθεται μόνο ο 'savoir' τύπος γνώσης για το επίπεδο *k*· και

(β) την αδιαφανή ανάγνωση (opaque),

'F, το οποίο ήδη γνωρίζουμε ότι ικανοποιεί το A, ικανοποιεί το B',

όπου προϋποτίθεται ο 'connaître' τύπος γνώσης για το επίπεδο *k*.

Συνεπώς ο Williams κατηγορεί τον Πλάτωνα για την πλάνη του να διαβάσει, στο χωρίο της 'αλλοδοξίας', κάθε Ψευδή Δόξα αδιαφανώς (opaquely), με αποτέλεσμα να δηλώνει ότι, κάτω από την 'αλλοδοξία' είναι αδύνατον να έχουμε Ψευδή Δόξα. Αλλά, όπως ορθά επισημαίνει η Fine, δεν υπάρχει καμία πλάνη, μόνο ορθός παραγωγικός συλλογισμός (deduction), κάτω από την υπόθεση (H1). Επομένως, ο Williams κάνει λανθασμένη ανάγνωση της 'αλλοδοξίας' με τον ίδιο τρόπο που ο McDowell διαβάσει εσφαλμένα το 'puzzle'.

Στον Williams ασκεί κριτική ο Matthews [M], pp.8-11, για τη θέση του ότι, ο Πλάτων υποκύπτει στο σφάλμα της σύγχυσης μεταξύ αδιαφανούς (opaque) και διαφανούς (transparent) ανάγνωσης του επιχειρήματος της 'αλλοδοξίας'. Ο Matthews επισημαίνει ότι δεν πρέπει να επιμένουμε σε τεχνικούς όρους άγνωστους για την περίοδο του Πλάτωνος, προκειμένου, αποφεύγοντας τις δυσκολίες του επιχειρήματος, να το κάνουμε σαφές. Σύμφωνα με τον Matthews, η αλλοδοξία μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: 'ίσως η ψευδής δόξα πάντα είναι, ή βασίζεται σε, κάποια ψευδή ταύτιση- σκεπτόμενοι τα α και β με $\alpha \neq \beta$ ως $\alpha = \beta$.' Ο Matthews ([M], p.8) ορθά παρατηρεί ότι στο Κήρινο Εκμαγείο η ψευδής δόξα (ετεροδοξία) είναι όμοια της αλλοδοξίας (ακόμα και γλωσσικά), με

την αλλοδοξία να αφορά στα νοητά ενώ η ετεροδοξία να συμβαίνει όταν η αίσθηση του α ταιριάζει στο αποτύπωμα του β . Η ερμηνεία του βασίζεται στην εισαγωγή δύο αναγνώσεων, τη ‘μετριοπαθή’ (Moderate) και τη συντηρητική (Conservative), με την πρώτη να αφορά στην ετεροδοξία και τη δεύτερη στην αλλοδοξία. Εν τούτοις ο Matthews λανθασμένα θεωρεί ότι η αλλοδοξία και ο περιστερεώνας έχουν την ίδια συμπεριφορά.

Είναι λοιπόν επόμενο να έχουμε ότι η υπόθεση (H1) συνεχίζει να είναι ενεργή εδώ, και έτσι η Ψευδής Δόξα με τη μορφή ψευδούς ταύτισης αποδεικνύεται αδύνατη, ουσιαστικά όπως συνέβη και στην περίπτωση του επιχειρήματος στο puzzle.

2.7. ΤΟ ΚΗΡΙΝΟ ΕΚΜΑΓΕΙΟ ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ (190e-195d) (H2α)

(2.7.α) Το Κήρινο Εκμαγείο

Στην ψυχή κάθε ανθρώπου υπάρχει ένα Κήρινο Εκμαγείο, δώρο της Μνήμης⁹⁵, μητέρας των Μουσών·ένα αποτύπωμα κάποιου Όντος στο Εκμαγείο, που προκύπτει από την αίσθηση ή τη διάνοια, είναι εκ προοιμίου παραδεκτό ότι αποτελεί την επιστήμη μας περί αυτού του Όντος (φυσικά αυτό δεν είναι επιστήμη, αφού ο Λόγος απουσιάζει). Η επανεμφάνιση της μνήμης, της μάθησης και της λήθης (ενδιάμεσες συνθήκες), που είχαν εξοριστεί κάτω από την περιοριστική υπόθεση (H1), υποδεικνύει σαφώς ότι απομακρυνόμαστε από την υπόθεση (H1), ενώ παραμένουμε υπό την πιο γενική υπόθεση (H).

Ένα αποτύπωμα είναι μια Αληθής Δόξα περί ενός Όντος, και σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία μας (Ενότητες 1.7 και 2.3), είναι μια Αληθής Δόξα κάποιου επιπέδου k . Επομένως βρισκόμαστε τώρα, ακριβώς στην υπόθεση (H2), σύμφωνα με την οποία η Αληθής Δόξα κάποιου επιπέδου k εξισούται με την πλήρη Γνώση-επιστήμη.

Η Ψευδής Δόξα στο Κήρινο Εκμαγείο ορίζεται ως η Ψευδής Ταύτιση, με τη μορφή εναλλαγής ενός αποτυπώματος ενός Όντος με το αποτύπωμα ενός άλλου Όντος. Όπως ήδη σημειώθηκε στα (2.5.β) και (2.6.γ) παραπάνω, η Ψευδής Δόξα στο Κήρινο Εκμαγείο ορίζεται κατά τρόπο πολύ συγγενικό προς την ‘αλλοδοξία’ (που πράγματι εδώ καλείται με τον ισοδύναμο όρο ‘ετεροδοξία’) όπου απλά αντικαθίσταται η ‘Αληθής Δόξα περί ενός Όντος’ με το ‘αποτύπωμα ενός Όντος’ του Κήρινου Εκμαγείου.

Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του (2.6.γ), σημειώνουμε ότι αυτός ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας φαινομενικά μοιάζει ότι είναι, τουλάχιστον, σε αντίθεση με τον τελικό ορισμό, που δίνεται στο *Σοφιστής* 261c-263d⁹⁶ (πρβλ. Ενότητα 2.2), και ότι εμφανίζεται να είναι κάποιο είδος Ψευδούς

⁹⁵ 191d3-e1, [77].

⁹⁶ [88]

Ταύτισης ενός όντος με ένα άλλο, όπως θεωρήθηκε στην Ενότητα 2.4. Ωστόσο, δεν είναι ακριβώς η Ψευδής Ταύτιση της Διαίρεσης και Συναγωγής ενός Όντος με την αντίστοιχη ενός άλλου, αλλά μάλλον η Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση μιας Αληθούς Δόξας ενός Όντος με την αντίστοιχη ενός άλλου: δηλαδή, ο Λόγος-Συναγωγή απουσιάζει από την περιγραφή των δύο Όντων. Πάντως πέραν αυτής της διαφοράς, η κατά το Κήρινο Εκμαγείο Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση των αποτυπωμάτων συμπεριφέρεται, όπως θα δούμε στο (2.7.γ3) παρακάτω, προσεγγιστικά όπως η Ψευδής Ταύτιση της Ενότητας 2.4.

Ο McDowell [McD1], pp.218-219, πιστεύει ότι η θεωρία του Κήρινου Εκμαγείου⁹⁷, όπου ‘η δόξα εμπλέκει το ταίριασμα της αίσθησης κάποιου με την μνήμη του για την Ιδέα της f-τητας’, εμφανίζεται παράλληλη, με ‘εντελώς εντυπωσιακό’ τρόπο, ‘με συγκεκριμένους τυπικούς και δομικούς όρους’ προς τη θεωρία των Ιδεών και τη Θεωρία της Ανάμνησης, όπως στο *Φαίδων* 74a9-77a5. Βάσει αυτού πιστεύει πως ‘Μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η κριτική που ασκείται, στο παρόν χωρίο, της θεωρίας του 191a-195b μπορεί να εκληφθεί ως μια έμμεση κριτική της Θεωρίας των Ιδεών και της Θεωρίας της Ανάμνησης’. Επιπλέον, ο McDowell πιστεύει ότι, pp. 222-223, υπάρχει ο αντίστοιχος παραλληλισμός μεταξύ του *Μένων* 80d1-e5⁹⁸ και του Περιστερεώνα του *Θεαίτητος* 196c-199c, και ότι αυτό ‘υποδηλώνει ότι η κριτική που ασκείται, στο 199c-d, της θεωρίας του 196c-199c, μπορεί να εκληφθεί ως αυτονόητη κριτική της χρήσης της Θεωρίας της Ανάμνησης προκειμένου να λύσει το puzzle στο *Μένων* 80d1-e5’. Κατά τη γνώμη μας, εδώ, ο McDowell αποτυγχάνει να αντιληφθεί ότι η θεωρία της Ανάμνησης είναι στενά συσχετισμένη με το Λόγο (και τη Θεωρία Ιδεών), καθώς και ότι σε όλη τη συζήτηση του *Θεαίτητος* για το Κήρινο Εκμαγείο και τον Περιστερεώνα απουσιάζει ο Λόγος, και ενεργή είναι μόνον η ‘άλογη’ Αληθής Δόξα, που στηρίζεται στην εξίσου ‘άλογη’ μνήμη. Η θεμελιώδης διαφορά μεταξύ μνήμης και ανάμνησης περιγράφεται στο *Φαίδρος* 249b-c⁹⁹.

⁹⁷ 191a-195b.

⁹⁸ [78].

⁹⁹ [79].

Απορριπτικός εμφανίζεται ο Chappell [Ch], p.192, προς τη θέση του McDowell, περί παραλληλισμού της θεωρίας της Ανάμνησης στο *Μένων* και της θεωρίας του Περιστερεώνα, επισημαίνοντας ορθά ότι δεν υπάρχει παραλληλισμός, διότι ο Περιστερεώνας δημιουργείται στην ψυχή μετά τη γέννηση του ανθρώπου. Ο Chappell προβάλλει τέσσερα επιχειρήματα κατά της θέσης του McDowell, με τα οποία υποστηρίζει κυρίως το ότι ο Περιστερεώνας προσπαθεί να λύσει το πρόβλημα της ψευδούς δόξας για την οποία δεν υπάρχει αναφορά στο *Μένων*.

Ο Burnyeat [Bu], p. 90, σε μια προσπάθεια να συμβιβάσει αυτούς τους δύο ουσιαστικά διαφορετικούς ορισμούς της Ψευδούς Δόξας, υπαινίσσεται ότι ο Πλάτων εμπλέκεται σε ένα είδος καταμερισμού εργασιών, μελετώντας στο *Θεαίτητος* τις ψευδείς ταυτίσεις και στο *Σοφιστής* τις ψευδείς περιγραφές. Αλλά μια τέτοια συμβιβαστική οπτική γωνία δεν λειτουργεί καθώς όπως θα δούμε, στο δεύτερο μέρος του Κήρινου Εκμαγείου και- κυρίως- στον Περιστερεώνα, ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας απομακρύνεται από τον προσωρινό ορισμό της Ψευδούς Δόξας ως εναλλαγής δύο Όντων, όπως δίνεται στην ‘αλλοδοξία’ και στο πρώτο μέρος του Κήρινου Εκμαγείου, και πλησιάζει πολύ κοντά στον ορισμό της Ψευδούς Δόξας του *Σοφιστής*. Επιπλέον οι δύο αυτοί ορισμοί παράγονται από τη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Όντος, και αφορούν τελικά σε μια ψευδή περιγραφή και όχι σε μια ψευδή ταύτιση. Ο Περιστερεώνας στο σύνολό του αποτελεί μια προκαταρκτική εκδοχή της δυναμικής περιγραφής της Διαίρεσης και Συναγωγής, που η τελική της μορφή δίνεται στο *Πολιτικός* 285a-b (πρβλ. (2.8.β) παρακάτω).

(2.7.β) Η παρουσία της αίσθησης

Ας θεωρήσουμε ότι έχουμε τα (διαφορετικά) αποτυπώματα δύο Όντων·τότε δεν φαίνεται δυνατόν κάποιος να δοξάσει ψευδώς ότι το ένα είναι το άλλο, και επομένως να ενοχοποιηθεί για Ψευδή Δόξα. Ο Πλάτων, ωστόσο, δείχνει ότι μια Ψευδής Δόξα μπορεί να συμβεί υπό την παρουσία της αίσθησης¹⁰⁰.

¹⁰⁰ 192a1-d1, [80].

Έστω το Ον Θεαίτητος. Είναι δυνατόν να το γνωρίζω (με την έννοια ότι έχω ένα αποτύπωμά του) ή να μη το γνωρίζω (με την έννοια ότι δεν έχω ένα αποτύπωμά του). Αλλά την ίδια στιγμή είναι δυνατόν, μέσω των αισθήσεων, να αντιλαμβάνομαι ή να μην αντιλαμβάνομαι τον Θεαίτητο. Ως εκ τούτου, υπάρχουν τέσσερις λογικές δυνατότητες για τον Θεαίτητο σε κάθε δεδομένη στιγμή: (α) να έχω ένα αποτύπωμά του και να τον αντιλαμβάνομαι μέσω των αισθήσεων, (β) να έχω ένα αποτύπωμά του και να μην τον αντιλαμβάνομαι μέσω των αισθήσεων, (γ) να μην έχω ένα αποτύπωμά του και να τον αντιλαμβάνομαι μέσω των αισθήσεων, (δ) να μην έχω ένα αποτύπωμά του και να μην τον αντιλαμβάνομαι μέσω των αισθήσεων.

Αντίστοιχα, υπάρχουν οι ίδιες τέσσερις λογικές δυνατότητες για ένα άλλο Ον, έστω τον Θεόδωρο. Συνεπώς, υπάρχουν δεκαέξι λογικές περιπτώσεις για το ζεύγος Θεαίτητος-Θεόδωρος. Αντίθετα με την κατάσταση της υπόθεσης (H1), γίνεται τώρα αντιληπτό ότι κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις προσφέρουν τη δυνατότητα ψευδούς ταύτισης του αποτυπώματος ενός Όντος με το αποτύπωμα ενός άλλου Όντος- κάτι που συνιστά Ψευδή Δόξα. Τα δύο παραδείγματα που δίνονται για μια τέτοια ψευδή ταύτιση είναι

[1] ενός άγνωστου ανθρώπου με τον Σωκράτη¹⁰¹, και

[2] του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο¹⁰².

Ο Πλάτων αναφέρει την Περίπτωση [1], αλλά τελικά δίνει έμφαση στην Περίπτωση [2].

(2.7.γ) Ο μηχανισμός της Ψευδούς (ψευδο-) Ταύτισης του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο.

Θα επικεντρωθούμε στην ανάλυση του μηχανισμού της Περίπτωσης [2].

(2.7.γ1) Το αποτύπωμα I(Θεαίτητος) και I(Θεόδωρος). Γνωρίζω τον Θεόδωρο και γνωρίζω τον Θεαίτητο, έχω δηλαδή στη ψυχή μου ένα

¹⁰¹ 191b, [81].

¹⁰² 193c-d, [82].

αποτύπωμα $I(\Theta\epsilon\alpha\acute{\iota}\tau\eta\tau\omicron\varsigma)$ και $I(\Theta\epsilon\acute{o}\delta\omega\rho\omicron\varsigma)$ για τον καθένα· επιπλέον, βλέπω τον Θεαίτητο και έτσι έχω μια αίσθηση του Θεαίτητου $P(\Theta\epsilon\alpha\acute{\iota}\tau\eta\tau\omicron\varsigma)$, αλλά όμως αυτή η αίσθηση είναι απατηλή, και κατά κάποιο τρόπο ως εσφαλμένη αίσθηση ταιριάζει με το $I(\Theta\epsilon\acute{o}\delta\omega\rho\omicron\varsigma)$, με αποτέλεσμα να πιστεύω ψευδώς ότι ο Θεόδωρος είναι ο Θεαίτητος.

Το αποτύπωμα $I(\Theta\epsilon\alpha\acute{\iota}\tau\eta\tau\omicron\varsigma)$, σύμφωνα με την υπόθεση (H2) και την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Αληθούς Δόξας ([N5], Ενότητα 1.7), είναι ένα αποτύπωμα-επιστήμη που έχει τη μορφή Αληθούς Δόξας, έστω, επιπέδου k :

το αρχικό Γένος G διαιρείται στα B_1 και A_1 , το A_1 διαιρείται στα B_2 και A_2 και ούτω καθ' εξής έως το $k-1$ βήμα όπου το A_{k-2} διαιρείται στα B_{k-1} και A_{k-1} , και το A_{k-1} διαιρείται στα B_k και A_k .

Κατά συνέπεια το αποτύπωμα του Θεαίτητου αποτελείται από μια ακολουθία περιγραφών, η οποία είναι ένα αρχικό τμήμα της Διαίρεσης και Συναγωγής του Όντος Θεαίτητος, σύμφωνα με την οποία ο Θεαίτητος ικανοποιεί

G , A_1 (και όχι B_1), A_2 (και όχι B_2), και ούτω καθ' εξής έως το $(k-1)^{\text{στό}}$ βήμα A_{k-1} (και όχι B_{k-1}), και A_k (και όχι B_k).

Όμοια το αποτύπωμα $I(\Theta\epsilon\acute{o}\delta\omega\rho\omicron\varsigma)$, με τον ίδιο τρόπο είναι ένα αποτύπωμα-επιστήμη που έχει τη μορφή Αληθούς Δόξας, έστω, επιπέδου l :

το αρχικό Γένος H διαιρείται στα D_1 και C_1 , το C_1 διαιρείται στα D_2 και C_2 και ούτω καθ' εξής έως το $(l-1)^{\text{στό}}$ βήμα, όπου το C_{l-2} διαιρείται στα D_{l-1} και C_{l-1} , και το C_{l-1} διαιρείται στα C_l και D_l .

Στο Κήρινο Εκμαγείο έχουμε σαφώς θεωρήσει ότι τα δύο αποτυπώματα, τα οποία αντιστοιχούν σε δύο διαφορετικά Όντα τα οποία γνωρίζουμε, είναι διαφορετικά. Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Ψευδούς Δόξας (Ενότητες 2.2 και 2.4), αυτό μπορεί να σημαίνει ένα μόνο πράγμα: το αρχικό Γένος H του αποτυπώματος του Θεόδωρου είναι ένα υποείδος ενός από τα είδη B_1, B_2, \dots, B_k . Χωρίς βλάβη της γενικότητας, και προς χάριν απλότητας, υποθέτουμε ότι το H είναι ένα υποείδος του B_k · τότε

- (i) και Θεόδωρος και ο Θεαίτητος, ικανοποιούν το A_{k-1} , αλλά
- (ii) ο Θεαίτητος ικανοποιεί το A_k , ενώ ο Θεόδωρος ικανοποιεί το H και άρα το B_k .

(2.7.γ2) *Η Αίσθηση-Ψευδής Δόξα P(Θεαίτητος)*. Ερχόμαστε τώρα στην αίσθηση $P(\text{Θεαίτητος})$. παρατηρούμε ότι η αίσθηση-αποτύπωμα $P(\text{Θεαίτητος})$ δε μπορεί να συμπίσει μέχρι και το επίπεδο k με το αποτύπωμα $I(\text{Θεαίτητος})$, διότι, σ' αυτήν την περίπτωση θα δοξάζαμε ότι ο Θεαίτητος ήταν πράγματι ο Θεαίτητος, και δε θα υπήρχε καμία Ψευδής Ταύτιση του Θεαίτητου. Συνεπώς, υπάρχει ένα επίπεδο m , αυστηρά πριν το επίπεδο k (δηλαδή, $m < k$), τέτοιο ώστε (i) η αίσθηση-αποτύπωμα $P(\text{Θεαίτητος})$ να συμφωνεί με το $I(\text{Θεαίτητος})$ μέχρι και του επιπέδου m , αλλά (ii) το $P(\text{Θεαίτητος})$ διαφέρει με το $I(\text{Θεαίτητος})$ στο επίπεδο $m+1$. Ακολουθώντας το (2.7.γ1), χωρίς βλάβη της γενικότητας και προς χάριν απλότητας, υποθέτουμε ότι $m=k-1$, έτσι ώστε ένα αρχικό μέρος της αίσθησης του Θεαίτητου

- (i) να ικανοποιεί τα G, A_1 (και όχι B_1), A_2 (και όχι B_2), ..., A_{k-1} (και όχι B_{k-1}) (σε συμφωνία με το $I(\text{Θεαίτητος})$), αλλά
- (ii) να ικανοποιεί το B_k (και όχι το A_k) (αντίθετα προς το $I(\text{Θεαίτητος})$).

Κατ' αυτόν τον τρόπο συνειδητοποιούμε ότι η παρουσία της αίσθησης κάνει δυνατή την εμφάνιση μιας bona fide Ψευδούς Δόξας περί τον Θεαίτητο, δηλαδή μια Ψευδή Δόξα περί του Θεαίτητου ακριβώς όπως ορίστηκε στο *Σοφιστής* 261c-263d¹⁰³. Αυτή η τύπου *Σοφιστής* Ψευδής Δόξα συμβαίνει στο επίπεδο k , δηλαδή στο επίπεδο του αποτυπώματος $I(\text{Θεαίτητος})$ που κατέχουμε στη ψυχή μας (2.7.γ1).

Έχει μεγάλη σημασία να εξετάσουμε ακριβώς πως μια τέτοια Ψευδής Δόξα πραγματοποιείται. Η αίσθηση είναι ο αποφασιστικός παράγοντας, και χωρίς την αίσθηση δε θα συνέβαινε, αφού η 'connaître στο επίπεδο k ' επιστήμη, που περιέχεται στο αποτύπωμα $I(\text{Θεαίτητος})$ αποκλείει τη δυνατότητα της Ψευδούς Δόξας στο επιπέδου k (δες Ενότητα 2.3). Ο ρόλος της αίσθησης είναι να χαμηλώνει την ισχύουσα, ενεργή επιστήμη του Θεαίτητου (και ο Burnyeat ορθά σημειώνει ότι εδώ το αποτύπωμα

¹⁰³ [88]

I(Θεαίτητος) είναι αδρανές), από την τύπου ‘connaître’ επιστήμη στο επίπεδο k στην τύπου ‘savoir’ στο επίπεδο k , που αποτελείται από

- (i) την Αληθή Δόξα επιπέδου $k-1$, και
- (ii) τη γνώση ότι τα δύο είδη x και y στα οποία το A_{k-1} διασπάται ικανοποιούν τη σχέση $\{x,y\}=\{B_k, A_k\}$ (όπως περιγράφηκε στον Πίνακα 14),

και ως εκ τούτου μια (Αληθής ή Ψευδής) Δόξα είναι δυνατή, σύμφωνα με την ανάλυση στην Ενότητα 2.3.

(2.7.γ3) Η Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο. Η αίσθηση περί του Θεαίτητου μεταφράζεται στη Ψευδή Δόξα

‘ο Θεαίτητος ικανοποιεί το είδος B_k ’,

και ως αποτέλεσμα το είδος B_k , ή κάποιο υπό-είδος του B_k , γίνεται το Αρχικό Γένος του Όντος ψευδώς προορισμένο να περιγράψει το Ον Θεαίτητος, κατ’ αναλογία με τις ψευδείς ταυτίσεις του Σοφιστή, που αναλύθηκαν στην Ενότητα 4, παραπάνω (δες Πίνακες 14, 15, 16,). Πράγματι, αφού το Αρχικό Γένος και των δύο (i) του αποτυπώματος I(Θεόδωρος), και (ii) της Διαίρεσης και Συναγωγής του Όντος Θεόδωρος, είναι ένα υποείδος του είδους B_k , ο δρόμος τώρα ανοίγει για τη Ψευδή (ψευδο-) Ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο. Διότι, ίσως το Ον Θεόδωρος είναι το μόνο Ον του οποίου το αποτύπωμα στη ψυχή μου αρχίζει από ένα υποείδος του Γένους B_k , και συνεπώς η Ψευδής Δόξα ‘ο Θεαίτητος είναι B_k ’ υποδεικνύει την οντολογική της αιτία, δηλαδή τη Ψευδή (ψευδο-) Ταύτιση του ελαττωμένου αποτυπώματος του Όντος Θεαίτητος με το αποτύπωμα I(Θεόδωρος). Αυτή η Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση είναι ακριβώς αυτή που περιγράφεται ως Ψευδής Δόξα στο Κήρινο Εκμαγείο.

Παρατηρούμε ότι ο μηχανισμός της Ψευδούς (ψευδο-) Ταύτισης του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο- η Ψευδής Δόξα στο πλατωνικό Κήρινο Εκμαγείο- συμπίπτει με εκείνον της Ψευδούς (ψευδο-) Ταύτισης των θεών ή των ηρώων με ένα άλλο Ον, του οποίου τη μορφή θεωρούν μεταμφιεσμένα (πρβλ. Ενότητα 2.1), ή, με τη Ψευδή (ψευδο-) Ταύτιση ενός σκιάχτρου με έναν άνθρωπο στο *Φίληβος* 38c5-e8¹⁰⁴, που οφείλεται

¹⁰⁴ [83].

στην απατηλή αίσθηση του σκιάχτρου¹⁰⁵. Επιπλέον η Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο είναι ανάλογη, αλλά όχι ταυτόσημη, προς τη Ψευδή Ταύτιση του Σοφιστή με ένα άλλο Ον, τον έμπορα ψυχών, ή κάποιο τέτοιο Ον, σαν αυτά των ανεπιτυχών διαιρέσεων του Σοφιστής (πρβλ. Ενότητα 2.4). Οπότε, η Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο στο Κήρινο Εκμαγείο είναι στην πραγματικότητα όχι μια απολύτου τύπου Σοφιστής Ψευδής Δόξα, αλλά η κατά προσέγγιση αιτία μιας τέτοιας Ψευδούς Δόξας. Αποτελεί δε μια bona fide Ψευδή Δόξα του Θεαίτητου, που προέκυψε από μια Ψευδή (ψευδο-) Ταύτιση του Θεαίτητου με το Θεόδωρο. Με το πρόθεμα ψευδο- να σηματοδοτεί ότι δεν οφείλεται σε μια ψευδή ταύτιση του Λόγου του Όντος Θεαίτητος αλλά απλά σε εμπειρικά δεδομένα. Όπως θα δούμε στην Ενότητα 2.8, η Ψευδής Δόξα τύπου Σοφιστής εμφανίζεται στο επόμενο και τελικό βήμα, στον Περιστερεώνα, όπου η Ψευδής Δόξα ορίζεται με τρόπο ουσιαστικά ισοδύναμο με τον τελικό ορισμό, όπως δίνεται στο Σοφιστής 261c-263d, ελεύθερη από κάθε είδους ψευδείς ταυτίσεις.

Υπάρχει μια τάση μεταξύ των μελετητών του Θεαίτητος και του Σοφιστής να πιστεύουν ότι η Ψευδής Δόξα της ψευδούς περιγραφής τύπου Σοφιστής, όπως ‘ο Θεαίτητος πέτεται’, οφείλεται σε μια ψευδή ταύτιση τύπου ‘αλλοδοξίας’ του ‘κάθεται’ με το ‘πέτεται’. Ο Hintikka [Hi], διατυπώνει ένα τέτοιο ισχυρισμό (pp.25-26), ενώ ο Burnyeat [Bu], pp. 73, 89-90, και ο N. P. White [Wh], pp. 174-175, φλερτάρουν με την ιδέα χωρίς να είναι δεσμεύονται απόλυτα από αυτήν. Όμως μια τέτοια αντίληψη δεν προκύπτει από την εργασία του Πλάτωνος. Ο λόγος για τον οποίο διχαζόμαστε για το αν η φύση της Σοφιστείας είναι κτητική ή ποιητική τέχνη, και λανθάνουμε πράγματι περί αυτής, ή για το κατά πόσο ο Σοφιστής εξασκεί τη μιμητική τέχνη εικαστικού ή φανταστικού τύπου, οφείλεται εξ ολοκλήρου στην άγνοιά μας περί του Όντος Σοφιστής, και δεν έχει τίποτα να κάνει με οποιαδήποτε σύγχυση που μπορεί να έχουμε μεταξύ της φύσης της κτητικότητας και της φύσης της ποιητικότητας.

¹⁰⁵ Για τη σύνδεση του Κήρινου Εκμαγείου με το χωρίο του Φίληβος, πρβλ. τα σαφέστατα σχόλια του Πρόκλου εις Πολιτείαν 1,233,8-28, [84].

Αυτό καθίσταται ιδιαίτερα σαφές στη συζήτηση του *Σοφιστής* 235b6-236d4¹⁰⁶, η οποία είναι εντελώς διαφωτιστική για τη φύση των δύο τύπων μιμητικής τέχνης, αλλά παραμένει εντελώς περιπεπλεγμένη όσον αφορά στο που ανήκει ο Σοφιστής, κάτι που επιλύεται μόνο στο 264b9-d9 και 266d8-e5. Υπάρχει, φυσικά, μια εντελώς διαφορετική αντίληψη, όπως έχουμε επισημάνει στις Ενότητες 2.1, 2.2, 2.4 και 2.7, σύμφωνα με την οποία κάθε Ψευδής Δόξα (δηλαδή η εναλλαγή δύο αντιθέτων ειδών κάποιου επιπέδου στη Διαίρεση και Συναγωγή) περί ενός Όντος είναι η εικόνα μιας Ψευδούς Ταύτισης (δηλαδή της Διαίρεσης και Συναγωγής) αυτού του Όντος με (τη Διαίρεση και Συναγωγή) ενός άλλου Όντος. Παράδειγμα

η Ψευδής Δόξα ‘ο Αχιλλέας είναι αγενής’
είναι, σύμφωνα με τον Πλάτωνα (Ενότητα 2.1) [και με την ερμηνεία μας],

η εικόνα
της Ψευδούς (ψευδο-) Ταύτισης
‘το Ον Αχιλλέας είναι το Ον Θερσίτης’.

Συγκριτικά οι Hintikka, Burnyeat, White, και άλλοι προτείνουν τη θέση
ότι ενδεχομένως

η Ψευδής Δόξα ‘ο Αχιλλέας είναι αγενής’
είναι η εικόνα της

Ψευδούς Ταύτισης
‘το είδος αγενής είναι το είδος ευλαβής’.

Ο Burnyeat [Bu], pp. 93-95, υποστηρίζει ότι η απατηλή αίσθηση περί του Σωκράτη (στην Περίπτωση [1]), ή περί του Θεαίτητου (στην Περίπτωση [2]), αναπαριστά μια επιστημολογική πορεία διαφορετική από εκείνη του αποτυπώματος-δόξας του Θεόδωρου (και συνεπώς επιστήμης βάσει της υπόθεσης (H2)), και δεν εμπλέκει περιγραφές. Αλλά αυτό δεν υποστηρίζεται από στοιχεία του κειμένου¹⁰⁷ (pp. 94-95). Πράγματι, η απατηλή αίσθηση, προκειμένου να συγκριθεί με το

¹⁰⁶ [18].

¹⁰⁷ Ειδικά, στο χωρίο 195c-d, [85].

αποτύπωμα, σαφώς μετασχηματίζεται σ' ένα αποτύπωμα¹⁰⁸, και συνεπώς σε κάποιο είδος δόξας¹⁰⁹, η οποία σύμφωνα με τον ορισμό της στο *Σοφιστής* 261c-263d¹¹⁰, πράγματι αποτελείται από περιγραφές. Οπότε είναι σαφές, αντίθετα προς την ερμηνεία του Burnyeat, ότι η αίσθηση Ρ(Θεαίτητος) μετασχηματίζεται σ' ένα αποτύπωμα πλήρως συγκρίσιμο με κάθε άλλο αποτύπωμα.

Εν αντιθέσει, η πρόταση του Ackrill [Ac3], είναι ότι 'ο Πλάτων εδώ αναγνωρίζει τη δυνατότητα έκφρασης ενός λάθους περί ταυτότητας, όχι λέγοντας, για παράδειγμα, 'ο Θεαίτητος είναι ο Θεόδωρος'', αλλά λέγοντας 'κάτι σαν 'Ο άνδρας που βλέπω είναι ο άνδρας που θυμάμαι ότι είδα την περασμένη βδομάδα'. Άρα, είμαστε τώρα εφοδιασμένοι όχι μόνο με κύρια ονόματα, αλλά επίσης με περιγραφές...μπορούμε να βρούμε προτάσεις που σωστά εκφράζουν ψευδείς ταυτίσεις προτάσεων-δοξών, δηλαδή που κάνουν χρήση περιγραφών', (pp. 60-61)· και ότι, 'Μπορεί να υπάρχει ψευδής δόξα σωστά εκφρασμένη από πρόταση της μορφής 'α ανήκει στην ίδια περιγραφή όπως το β' (όπου α και β συμβολίζουν ονόματα ατόμων) (pp. 64-65). Ως εκ τούτου, ο Ackrill πιστεύει ότι τη ψευδή ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο στο Κήρινο Εκμαγείο την εκφράζει ένας αριθμός περιγραφών και ψευδών περιγραφών του Θεαίτητου που ταιριάζουν με έναν αριθμό περιγραφών του Θεόδωρου. Υπό αυτήν την έννοια η ερμηνεία του είναι ένα ουσιαστικό και μη-προφανές βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση της θεώρησης του αποτυπώματος, και γενικότερα της Αληθούς Δόξας, ως ένα μέρος της Διαίρεσης. Αλλά ο Ackrill αποτυγχάνει (i) να συνδέσει αυτές τις αληθείς ή ψευδείς περιγραφές με τη Διαίρεση και Συναγωγή των αντιστοίχων Όντων Θεαίτητος και Θεόδωρος και (ii) να εντοπίσει την παρουσία της εμπλεκόμενης bona fide τύπου *Σοφιστής* Ψευδούς Δόξας.

¹⁰⁸ Πρβλ. 'αποτυπώματα και τύπους', 194b ή 'τα ιόντα δια των αισθήσεων, ενσημαινόμενα' 194c, ή 'των αισθήσεων σημεία' 194d, [86].

¹⁰⁹ Πρβλ. 191d, 195a, [77], και χωρίο [87], αντίστοιχα.

¹¹⁰ [88].

(2.7.γ4) Η Ψευδής Δόξα του Κήρινου Εκμαγείου δεν είναι μια επιτρεπτή Ψευδής Δόξα, δηλαδή δεν αποφεύγει το παράδοξο ‘δεν γνωρίζουμε ό, τι γνωρίζουμε’. Είναι σαφές ότι ο Πλάτων δεν θεωρεί ως επιτρεπτή Ψευδή Δόξα τη Ψευδή Ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο. Αν και σύμφωνα με την υπόθεση (H2) ο Θεαίτητος είναι γνωστός, η Επιστήμη του Θεαίτητου I(Θεαίτητος) είναι πλήρως αδρανής, καθιστώντας όμως με την παρουσία της αδύνατη την Ψευδή Δόξα και επιτρέποντάς την μόνον εάν αυτή η Επιστήμη δεν χρησιμοποιηθεί. Όμως, η αίσθηση ελαττώνει την ισχύουσα επιστήμη από τη ‘connaître’ επιπέδου k στη ‘savoir’ επιπέδου k επιστήμη, και έτσι καθιστά τη Ψευδή Δόξα δυνατή. Αφού όμως η ‘savoir’ επιπέδου k επιστήμη περιέχει τη ‘connaître’ επιπέδου $k-1$, τότε σύμφωνα με την υπόθεση (H2) ένα αποτύπωμα επιπέδου $k-1$ είναι Πλήρης γνώση-επιστήμη, και άρα βρισκόμαστε ξανά στην κατάσταση του να μη γνωρίζουμε ό, τι γνωρίζουμε, δηλαδή του να είμαστε παγιδευμένοι σε μια μη επιτρεπτή Ψευδή Δόξα.

Ουσιαστικά λοιπόν, η επιστήμη-αποτύπωμα-αληθής δόξα του Κήρινου Εκμαγείου είναι αυστηρά τύπου ‘connaître’ επιστήμη κάποιου επιπέδου k , απαγορευτική στη δημιουργία ψευδούς δόξας, και με αυτήν την έννοια αδρανής. Αυτή η ιδιαιτερότητα της επιστήμης στο Κήρινο Εκμαγείο σημειώνεται από τον Chappell [Ch], p. 178, ο οποίος διαπιστώνει ότι το μοντέλο διακατέχεται από μια σταθερότητα των αποτυπωμάτων που αφήνει η αίσθηση.

2.8. ΨΕΥΔΗΣ ΔΟΞΑ
ΩΣ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ 12 ΚΑΙ 11
ΣΤΟ ΚΗΡΙΝΟ ΕΚΜΑΓΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝΑ
(H2β) (195d-200d)

(2.8.α) Περιγραφή του Περιστερεώνα

Στο τελευταίο μέρος του χωρίου *Θεαίτητος* 187a-200d, ο Πλάτων αντικαθιστά το Κήρινο Εκμαγείο με τον Περιστερεώνα ως ένα μοντέλο Αληθούς και Ψευδούς Δόξας. Ο ευμετάβλητος χαρακτήρας των Αληθών Δοξών αρχικά καταδεικνύεται στο *Μένων* 97d-98a¹¹¹, όπου οι Αληθείς Δόξεις παρομοιάζονται με τα γλυπτά του Δαιδάλου, τα οποία λεγόταν ότι δένονται για το φόβο μήπως αποδράσουν, και αυτός ο ευμετάβλητος χαρακτήρας αποτελεί χαρακτηριστικό της αστάθειας τους ως επιστήμη, σε αντίθεση με τη σταθερότητα της Επιστήμης που παρέχεται από το Λόγο. Κατά συνέπεια οι Αληθείς Δόξεις- και, ουσιαστικά, η επιστήμη εφόσον κάτω από την υπόθεση (H2), σ' όλον τον Περιστερεώνα ισχύει ότι η Επιστήμη είναι ταυτόσημη με την Αληθή Δόξα- παρομοιάζονται με πτηνά εγκλεισμένα στον Περιστερεώνα, όπου κατέχονται ('κεκτέσθαι') από τη ψυχή· αλλά ακόμα και μέσα στον Περιστερεώνα δείχνουν την αστάθειά τους με το να πετούν όχι μόνο με την πειθαρχία και τη συνοχή μιας αγέλης, αλλά επίσης άτακτα, με χαοτικούς τρόπους, σε μικρές ομάδες, και ακόμα χειρότερα κατά μόνας, με τυχαίο τρόπο, διά μέσω των ποικίλων αγέλων. Είναι εύλογο να δεχθούμε ότι αυτές οι μικρές ομάδες πτηνών και τα κατά μόνας πτηνά είναι πτηνά τα οποία έχουν αποσχιστεί από τις αγέλες, αντιπροσωπεύοντας με αυτόν τον τρόπο τη λήθη και τη μειωμένη μνήμη. Αυτή η μειωμένη μνήμη κάνει πιθανή τη δημιουργία στον Περιστερεώνα της Ψευδούς Δόξας, η οποία περιγράφεται ως 'έχειν' και 'λαβείν' ένα πτηνό σε ανταλλαγή ενός άλλου πτηνού, όπως ακριβώς η αίσθηση έκανε δυνατή τη Ψευδή Δόξα στο Κήρινο Εκμαγείο εξ αιτίας της μείωσης που προκάλεσε στη μνήμη που περιέχεται στο αποτύπωμα.

¹¹¹ [48].

(2.8.β) Ο Περίστερεώνας (Θεαίτητος 197a8-200d4) και ο ‘διορθωμένος Περίστερεών’ (Πολιτικός 285a-b)

Ο Πολιτικός 285a-b¹¹², εδώ θα αναφέρεται ως ‘διορθωμένος Περίστερεών’, όπως δείχνει η αξιοσημείωτη γλωσσική ομοιότητά του με τον Περίστερεώνα του Θεαίτητος 197a8-200d4. Αυτή η ομοιότητα τεκμηριώνεται ως ακολούθως:

(2.8.β1) Διάρθρωση

	Θεαίτητος Περίστερεών 197a8-200d4	Πολιτικός ‘διορθωμένος Περίστερεών’ 285a4-b6
Διάρθρωση	‘παντοδαπών ορνίθων’, 197d6	‘παντοδαπὰς ανομοιότητος’ 285b3

Στο χωρίο του Πολιτικός 285a4-b6 το ‘παντοδαπὰς ανομοιότητος’ είναι το αποτέλεσμα της Διάρθρωσης και Συναγωγής ενός Πλατωνικού Όντος (πρβλ. [N2]). Λόγω της αντιστοιχίας του Περίστερεώνα¹¹³ και του ‘διορθωμένου Περίστερεώνα’ του Πολιτικός, τα αντίστοιχα πτηνά-μέρη της επιστήμης στον Περίστερεώνα του Θεαίτητος είναι το αποτέλεσμα της Διάρθρωσης και Συναγωγής ενός Πλατωνικού Όντος.

(2.8.β2) Συναγωγή

Συναγωγή	‘εν οικείω περιβόλῳ’, 197c8-9 ‘εις τον περίβολον’, 197e4	‘περιβάλεται’, 285b6
	‘καθεΐρξει’, 197e4 ‘καθεΐρξας’, 200c1	‘έρξας’, 285b6
	‘οἴκοι’, 197c3	‘τα οἰκεία’, 285b5

¹¹² [89].

¹¹³ [90].

	‘εν οικείω περιβόλω’, 197c8-9	
--	----------------------------------	--

Στο χωρίο του *Πολιτικός* 285a4-b6 η Συναγωγή τονίζεται ιδιαίτερα με τις λέξεις ‘περιβάλεται’ και ‘έρξας’, δηλαδή εγκλείοντας και κατέχοντας εσωτερικά μια ομοιότητα, καθώς και με τη λέξη ‘οικεία’ (σύγκρ. την αντίθεσή του με την ‘πολυπραγμοσύνη’ στο *Πολιτεία* 442d2-3). Ακριβώς οι ίδιοι όροι εμφανίζονται στο Περιστερεώνα του *Θεαίτητος* δύο φορές ο καθένας (‘περιβόλω’-‘περίβολον’, ‘καθείρξει’-‘καθείρξας’, ‘οίκοι’-‘οικείω’)¹¹⁴. Οι παραπάνω λέξεις είναι έντονα χαρακτηριστικές της περιοδικής και αυτό-όμοιας φύσης της Συναγωγής ενός Πλατωνικού Όντος (Για την ενοποιητική δύναμη του ‘συγκαθειρξάντες περιβάλλουσιν’, πρβλ. Πρόκλος, εις *Τίμαιον* 2,27,13-24)¹¹⁵. Αφού ακριβώς οι ίδιοι όροι που περιγράφουν τη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος στο χωρίο του *Πολιτικός* εμφανίζονται στον Περιστερεώνα του *Θεαίτητος*, έπεται ότι ο Περιστερεώνας του *Θεαίτητος* αφορά στη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος.

(2.8.β3) Νοητοί Πλατωνικοί αριθμοί

Αριθμοί (στο Κήρινο Εκμαγείο)	‘πόσα ποτ’ έστιν’, 196a5	
Αριθμοί	‘τούτο εξείναι ποιείν οποσάκις αν δοκή αυτώ’, 197d1-2 πόσος τις αριθμός, 198c5	‘τας διαφοράς ... πάσας, οπόσαιπερ’ εν είδεσι κείνται, 285b2-3

Η ανθυφαιρετική ερμηνεία των Πλατωνικών αριθμών ως είδη στη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος, δίνεται στο [N5] (Ενότητα 1.6). Οι πλατωνικοί αριθμοί εμφανίζονται στη Διαίρεση και Συναγωγή του Πλατωνικού Όντος στο *Πολιτικός* 285a4-b6 με τον όρο ‘οπόσαιπερ’. Μέσω αυτού του όρου κάθε ένα από τα μέρη της

¹¹⁴ [90].

¹¹⁵ [91].

ανθυφαιρετικής Διαίρεσης αποκτά έναν αριθμό που μετέχει ('κείνται') σε ένα είδος-λόγος. Ο όρος 'οπόσαιπερ' στο *Πολιτικός* 285a5-b6 παραπέμπει στον όρο 'οποσάκις' στον Περίστερεώνα του *Θεαίτητος*¹¹⁶, συνεπώς υπονοείται έντονα ότι η πράξη του 'λαβείν και σχείν', περιγραφόμενη ως μια επαναλαμβανόμενη πράξη, σχετίζεται με την Πλατωνική νοητή αρίθμηση των ειδών. Αυτή η ερμηνεία των 'λαβείν και σχείν' και 'οποσάκις' ενισχύεται από την περιγραφή της μέτρησης με τον όρο 'πόσος' (198c5).

Όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω η στενή σχέση των Πλατωνικών ειδητικών αριθμών με την περιγραφή της Διαίρεσης και Συναγωγής που δίνεται στο *Πολιτικός* 285a4-b6 καθιστά βασικό το ρόλο τους για το μοντέλο του Περίστερεώνα.

Οι διακεκριμένες αγέλες σηματοδοτούν μια σημαντική βελτίωση επί του μοντέλου του Κήρινου Εκμαγείου, καθώς αποτελούν την πρώτη ένδειξη ότι ο ορισμός της Επιστήμης και της Αληθούς και Ψευδούς Δόξας αναφέρεται σε διακεκριμένα Πλατωνικά Όντα-Ιδέες- καμία τέτοια ένδειξη δε θα ήταν δυνατό να εμφανιστεί στο Κήρινο Εκμαγείο. Με τον Περίστερεώνα, ο Πλάτων φθάνει ένα βήμα πιο κοντά, σε σχέση με το Κήρινο Εκμαγείο, στη συσχέτιση της Επιστήμης και την Αληθούς και Ψευδούς Δόξας με τη Διαίρεση και Συναγωγή ενός μόνου Πλατωνικού Όντος-Ιδέας, όπως στην περίπτωση του 'διορθωμένου Περίστερεώνα' (*Πολιτικός* 285a4-b6). Το μέγεθος καθεμιάς αγέλης αναπαριστά την κατάσταση της Επιστήμης (μεγάλη, μεσαία, ή ελάχιστη), την οποία η ψυχή μας επιτυγχάνει κάθε δεδομένη στιγμή για ένα διακεκριμένο Ον-Ιδέα· κάθε αγέλη είναι δυναμική, δεδομένου ότι, αντίθετα προς το Κήρινο Εκμαγείο, αυξάνεται σταθερά από τη δημιουργία της και μετά.

Αλλά η επιστήμη ενός Πλατωνικού Όντος επιτυγχάνεται μέσω της Διαίρεσης και Συναγωγής. Η Διαίρεση γεννά και διατάσσει τα είδη του Όντος, επιτυγχάνοντας έτσι Αληθή Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος, και σε σύνδεση με τη Συναγωγή (εξισώνοντας αυτά τα διατεταγμένα είδη μέσω της περιοδικότητας) αριθμεί τα είδη και παράγει τους Πλατωνικούς αριθμούς (του δεδομένου Πλατωνικού Όντος).

¹¹⁶ [92], [93].

Ως εκ τούτου, τα μέρη της επιστήμης- όλα τα είδη των πτηνών (‘παντοδαπὰς ὀρνίθας’) που αντιστοιχούν στο ‘παντοδαπὰς ανομοιότητας’ του Περιστερεώνα του *Πολιτικός* 285a4-b6, είναι ακριβώς τα είδη τα οποία παράγονται από τη Διαίρεση ενός Πλατωνικού Όντος, με ανθυφαιρετικό τρόπο, σύμφωνα με την ερμηνεία που περιγράφηκε στις Ενότητες 2.1 και 2.2, ενώ η κάθειρξη (‘καθείρξις’) αυτών των μερών ‘εν οικείῳ περιβόλῳ’, αναφέρεται στη Συναγωγή του Πλατωνικού Όντος, καθώς γίνεται φανερό από την παρουσία αυτών των ὀρων στον Περιστερεώνα του *Πολιτικός* 285a4-b6.

Η διάταξη αυτών των μερών με βάση την επιλογή και αρίθμηση που υποδεικνύει ο ὅρος ‘ὀποσάκις’, που συμφωνεί με τον ὅρο ‘ὀπόσαιπερ’ του Περιστερεώνα του *Πολιτικός* 285a4-b6, είναι ακριβώς η συνάρτηση του ‘ἔχειν’ και ‘λαβεῖν’.

Παρατηρούμε ότι όλα τα πτηνά-μέρη της επιστήμης (‘παντοδαπὰς ὀρνίθας’) που κατέχονται από τη ψυχή περιγράφονται στον Περιστερεώνα στη γλωσσική μορφή του ‘κατέχειν’, αλλά η διάταξη και η αρίθμηση (‘ὀποσάκις’) των μερών είναι μία πράξη που συνδέεται αποκλειστικά με το ‘ἔχειν’ και ‘λαβεῖν’. Οπότε, το ‘ἔχειν’ ανεξάρτητα από το ‘κατέχειν’ αναπαριστά μια επιλογή, η οποία ἄλλοτε καταλήγει σε Αληθὴ Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος και σε νοητὴ Πλατωνικὴ αρίθμηση, και ἄλλοτε σε Ψευδὴ Δόξα περί αυτού του Όντος.

Ο βασικός ρόλος των Πλατωνικών, ειδητικών αριθμῶν στο μοντέλο του Περιστερεώνα καθώς και η στενὴ του σχέση με την περιγραφή της Διαίρεσης και Συναγωγῆς που δίνεται στο *Πολιτικός* 285a4-b6 ἔχουν παραβλεφθεῖ τελείως ἀπὸ τους σχολιαστές.

Ο Cornford, [Co2], pp.137-138, θεωρεῖ ὅτι ‘ἓνα σύνθετο αντικείμενο ὅπως ‘το ἄθροισμα του 7 και 5...’ οφείλει να συγκαταλέγεται’ στον Περιστερεώνα. Ο Lewis [L], υποστηρίζει ὅτι τα πτηνά οφείλουν να αναπαριστοῦν αριθμούς κάτω ἀπὸ συγκεκριμένες ονομασίες, με ἓνα πτηνὸ για την επιστήμη του 12 κάτω ἀπὸ την ονομασία ‘δῶδεκα’ και ἓνα διαφορετικὸ πτηνὸ που η επιστήμη του ἔχει τη σύνθετη ονομασία ‘το ἄθροισμα του πέντε και επτά’ (p. 278). Ο Burnyeat [Bu], p.111, επιχειρηματολογεῖ πειστικὰ ἐναντίον της πρόσθεσης τέτοιων πτηνῶν.

Ωστόσο το επιχείρημα που απαιτείται ενάντια σε κάθε τέτοια αυθαίρετη πρόσθεση είναι κατά πολύ πιο απλό: οι (Πλατωνικοί) αριθμοί ταυτίζονται με τα είδη που παράγει η (ανθυφαιρετική) Διαίρεση και Συναγωγή, με τα πτηνά να είναι τα είδη ενός Πλατωνικού Όντος-Ιδέας, που καθορίζονται πλήρως μέσω αυτής Ιδέας. Θεωρούμε ότι οι απόψεις σχετικά με τη σημασιολογία του 7+5 δεν παίζουν οιονδήποτε ρόλο στον Περίστερεώνα (και στο νοητό Κήρινο Εκμαγείο). Αξιοσημείωτο είναι ότι δε συμβαίνει ΠΟΤΕ το άθροισμα πέντε και επτά να αναφερθεί στον Περίστερεώνα.

Ο Sedley δηλώνει ότι ο Περίστερεών σχετίζεται με τη Διαίρεση και Συναγωγή, αλλά αποτυγχάνει να εντοπίσει την κρίσιμη σχέση του Περίστερεώνα με το χωρίο του *Πολιτικός* 285a-b. Στο [S], pp. 143-144, περιγράφει τη Διαίρεση και Συναγωγή ως ‘ταξινόμηση’ (‘taxonomy’): όμως μια τέτοια περιγραφή είναι θεμιτή μόνο για τη Διαίρεση, αλλά δεν δικαιώνει την ενοποιητική δύναμη της Συναγωγής και του Λόγου. Υποδεικνύει ότι η μέθοδος είναι Σωκρατική, όμως, αντίθετα, η ανθυφαιρετική της φύση αποκαλύπτει ότι είναι Πυθαγόρεια και Ελεατική. Επιπλέον, ο ισχυρισμός του σχετικά με τη Συναγωγή και την Ανάμνηση (pp.144-145) δεν είναι ορθός καθώς η Συναγωγή και η Ανάμνηση είναι στενά σχετιζόμενες με το Λόγο και την περιοδικότητα, και με κανένα τρόπο δεν αντιτίθενται.

Το μοναδικό επιχείρημα που ο Sedley επικαλείται ως προς τη σύνδεση του Περίστερεώνα με τη Διαίρεση και Συναγωγή αφορά στα πτηνά που ‘πετούν μόνο τους και τυχαία μέσα και έξω από όλες τις αγέλες (197d9-10)’. Θεωρεί ότι τα πτηνά αυτά ‘εμφανίζονται ως αντίστοιχα των ομάδων των... εννοιών... που παραδείγματά τους αποτελούν το ον, η ετερότητα, η ταυτότητα, η εναντιότητα και η ομοιότητα’, με τρεις απ’ αυτές ‘ον, ετερότητα, και ταυτότητα’ να παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στο *Σοφιστής*. Πιθανολογούμε, χωρίς να είμαστε σίγουροι, ότι ο Sedley εννοεί ότι οι όροι ‘χωρίς’ και ‘διά πασών’ στο *Θεαίτητος* 197d9-10 ‘εμφανίζονται ως αντίστοιχοι με όμοιους όρους του *Σοφιστής*, π.χ. στα 253d5-e2, 255e3-6, 259a5-6, κατά κύριο λόγο με την ‘ετερότητα’’. Η ερμηνεία του Sedley είναι όμοια με την ερμηνεία του Campbell [Ca], p. 175 και p. 142, ο οποίος, για το χωρίο 197d, ισχυρίζεται ότι (α) το ‘τας μεν κατ’ αγέλας’

αντιστοιχεί στα άτομα, (β) το ‘κατ’ ολίγας’ αντιστοιχεί στις ενδιαμέσες αφηρημένες έννοιες όπως αρετές, αριθμοί, τέχνες, και (γ) το ‘ενίας δεμόνας διά πασών’ αντιστοιχεί στις υψηλότερες αφηρημένες ιδέες όπως το Ον, Αγαθό, που υποδεικνύεται στο χωρίο 186a1-2. Ωστόσο, η παρουσία του όρου ‘αν τυχώσι διαπετομένας’ για την κίνηση των μεμονωμένων πτηνών αποκλείει κάθε σοβαρό συλλογισμό σχετικά με την ομοιότητα των αντίστοιχων περιγραφών. Αξιοσημείωτη είναι, για τα πτηνά αυτά, η άτολμη γνώμη του Πρόκλου, εις *Παρμενίδην* 1025, 8-11¹¹⁷.

(2.8.γ) *Ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας στον Περιστερεώνα συμπίπτει με τον τελικό ορισμό της Ψευδούς Δόξας στο Σοφιστής 261c-263d*¹¹⁸

Στο νοητό μέρος του Κήρινου Εκμαγείου και στον Περιστερεώνα, η Ψευδής Δόξα γίνεται φανερή, και ουσιαστικά ορίζεται, ως η εναλλαγή των νοητών Πλατωνικών αριθμών 12 και 11.

Θεωρώντας

- (i) την ανθυφαιρετική ερμηνεία των Πλατωνικών αριθμών ως είδη στη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος, που δίδεται από το Νεγρεπόντης [N5] (Ενότητα 1.6),
- (ii) την κατηγορηματική αναφορά στο **αυτό Ον** (‘του αυτού πέρι’, 199e5) περί του οποίου τα πτηνά-αριθμοί περιγράφουν μια Αληθή ή Ψευδή Δόξα στον Περιστερεώνα,
- (iii) την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Ψευδούς Δόξας, στην Ενότητα 2.2, και
- (iv) την ομοιότητα μεταξύ του Περιστερεώνα και της περιγραφής της Διαίρεσης και Συναγωγής στο *Πολιτικός* 285a5-b6, που περιγράφηκε στο (2.8.α),

προκύπτει ότι

η εναλλαγή των νοητών αριθμών 12 και 11 έχει νόημα μόνο αν εκληφθεί ως εναλλαγή του 12^{ου} είδους με το 11^ο είδος στη Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος. Στη Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος Σοφιστής είναι ακριβώς η εναλλαγή του 12^{ου} είδους, ‘ειρωνικός μιμητής’, με το 11^ο είδος, ‘απλός μιμητής’, (πρβλ. Πίνακα 13).

¹¹⁷ [94].

¹¹⁸ [88].

Στο σημείο αυτό συμπεραίνουμε ότι ο ορισμός της Ψευδούς Δόξας στον Περίστερεώνα (και στο νοητό μέρος του Κήρινου Εκμαγείου) συμπίπτει με τον ορισμό της Ψευδούς Δόξας στο *Σοφιστής* 261c-263d, όπως περιγράφηκε στην Ενότητα 2. Άρα, η Ψευδής Δόξα ‘η Σοφιστεία είναι η τέχνη της απλής μιμητικής’ είναι, όπως μόλις είδαμε, η εναλλαγή του 12^{ου} είδους με το 11^ο είδος στη Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος Σοφιστής. Όμοια, η Ψευδής Δόξα ‘ο Θεαίτητος πέτεται’ είναι η εναλλαγή του $(2k)^{\text{ου}}$ είδους ‘κάθεται’ με το $(2k-1)^{\text{ο}}$ είδος ‘πέτεται’ (για κάποιο επίπεδο k) στη Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος Θεαίτητος.

Ο Ryle [R], p.25, αντιλαμβάνεται την ομοιότητα του Περίστερεώνα με το χωρίο περιγραφής της ψευδούς δόξας στο *Σοφιστής*, σημειώνοντας ότι τα χαρακτηριστικά της ψευδούς δόξας κατά *Σοφιστής* υπαινίσσονται στο *Θεαίτητος*.

(2.8.δ) Ψευδής Δόξα και Υπόθεση (H2β) στον Περίστερεώνα

Όπως εξηγήσαμε στο (2.8.β), η τολμηρή κίνηση στο *Θεαίτητος* 187a-200d να αμφισβητηθεί επιτέλους η υπόθεση (H2), αποδεικνύοντας την αδυναμία να παραχθεί μια επιτρεπτή Ψευδής Δόξα, απολαμβάνει μια γνήσια επιτυχία: επιτυγχάνει την ορθή και τελική έννοια της Ψευδούς Δόξας. Από τη στιγμή που βρισκόμαστε σε σταθερό έδαφος σχετικά με το τι απαρτίζει τη Ψευδή Δόξα, πρέπει τώρα να δείξουμε ότι καμία επιτρεπτή Ψευδής Δόξα δεν δύναται να συμβεί κάτω από την υπόθεση (H2β).

Συγκεκριμένα θα δείξουμε ότι κάτω από την υπόθεση (H2β) είναι δυνατόν να συμβαίνουν μόνο μη-επιτρεπτές Ψευδείς Δόξες, γεγονός που θα οδηγήσει σε αναθεωρήσεις της υπόθεσης (H2) όσον αφορά στο βαθμό της Αληθούς Δόξας (στην εδώ παράγραφο (2.8.δ) και στις παραγράφους (2.8.ε) και (2.8.στ)). Στη συνέχεια θα δείξουμε ότι και οι αναθεωρημένες υποθέσεις (H2) εξακολουθούν να οδηγούν σε μη-επιτρεπτές Ψευδείς Δόξες (2.8.στ, για την (H2β)) ή σε αδυναμία Ψευδούς Δόξας (2.8.ε, για την (H2α)), που αποτελούν άτοπο και οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η (H2β) και (H2α) είναι ψευδείς και άρα η (H2) πρέπει να εγκαταλειφθεί.

Πρέπει να εξετάσουμε επομένως την υπόθεση (H2β). Όπως εξηγήσαμε στην Ενότητα (2.5.α), η παραδοχή της υπόθεσης (H2) σημαίνει ότι παραδεχόμαστε ότι η Πλήρης γνώση-επιστήμη ενός Πλατωνικού Όντος ταυτίζεται με την Αληθή Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος ενός επιπέδου k_0 , για κάποιο $k_0 > 1$. Αφού η Ψευδής Δόξα στον Περιστερεώνα γίνεται φανερή διά της εναλλαγής μεταξύ των Πλατωνικών αριθμών 12 και 11, δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να συμπεράνουμε ότι ο Περιστερεών αποτελεί παράδειγμα Ψευδούς Δόξας περί ενός Πλατωνικού Όντος στο επίπεδο 6, και συνεπώς ο Περιστερεών κατέχει τα πρώτα 12 είδη της Διαίρεσης και Συναγωγής του Πλατωνικού Όντος. Για να κάνουμε το παράδειγμα πιο ακριβές και σαφές δεχόμαστε ότι το εξεταζόμενο Πλατωνικό Ον είναι ο Σοφιστής, του οποίου κατέχουμε τη Διαίρεση και Συναγωγή. Οπότε, η Ψευδής Δόξα που διαπράττεται είναι ο ισχυρισμός ‘η Σοφιστεία είναι η τέχνη της απλής μίμησης’, που προκύπτει από την εναλλαγή (‘έχειν’, ‘κρατείν’, ‘λαβείν’) του 12^ο είδους ‘η τέχνη της ειρωνικής μίμησης’ με το 11^ο είδος ‘η τέχνη της απλής μίμησης’ (πρβλ. Ενότητα 1.6, πίνακας 10).

Ποιος μηχανισμός καθιστά δυνατή αυτήν την επιλογή;

Πρώτα απ’ όλα, πρέπει να είναι δυνατόν να δημιουργήσουμε μια Δόξα επιπέδου 6, είτε Αληθή είτε Ψευδή. Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική εκδοχή του κριτηρίου του McDowell (Ενότητα 2.3), για να είναι δυνατή, πρέπει να κατέχουμε επιστήμη ‘savoir’ επιπέδου 6, δηλαδή:

(i) Αληθή Δόξα επιπέδου 5, δηλαδή: την αληθή Δόξα ‘η Σοφιστεία είναι μιμητική τέχνη μετά δόξης (A_5)’, και

(ii) τη γνώση ότι υπάρχουν δύο πτηνά x και y , όπου το ένα είναι το 11^ο είδος και το άλλο το 12^ο είδος (αλλά όχι τη γνώση ποιο είναι ποιο).

Βάσει του (i) θα υπάρχει μια διατεταγμένη αγέλη με συνοχή αποτελούμενη από δέκα πτηνά, τα πρώτα δέκα είδη στη Διαίρεση του Σοφιστή ($A_1, B_1, \dots, A_5, B_5$), καταλήγοντας στην Αληθή Δόξα επιπέδου 5.

βάσει του (ii), θα υπάρχει επίσης μια μικρή ομάδα δύο πτηνών x, y , τέτοια ώστε $\{x, y\} = \{11^\circ \text{ είδος (απλός μιμητής, } B_6), 12^\circ \text{ είδος (ειρωνικός μιμητής, } A_6)\}$.

Συνεπώς, η Ψευδής Δόξα επιπέδου 6, ‘Σοφιστεία είναι η τέχνη της απλής μίμησης’, είναι δυνατή μόνον αν η Αληθής Δόξα επιπέδου 5 είναι δεδομένη. Αλλά, κάτω από την υπόθεση (H2) Επιστήμη=Αληθής Δόξα επιπέδου 5, αυτό σημαίνει ότι η Πλήρης γνώση-Επιστήμη είναι δεδομένη. Οπότε, όπως στο 199a4-c7¹¹⁹, η εξεταζόμενη Ψευδής Δόξα παράγεται, από την εναλλαγή ενός γνωστού είδους με ένα άλλο γνωστό είδος. Αλλά αυτή είναι μια μη επιτρεπτή Ψευδής Δόξα, όπως εξηγήθηκε στην Ενότητα (2.5.γ).

Στο σημείο αυτό¹²⁰ αντιλαμβανόμαστε ότι η Ψευδής Δόξα παράγεται όχι από μη κατοχή, ούτε από απώλεια κατοχής της ‘savoir’ επιστήμη επιπέδου 6, αλλά αντίθετα, από την κατοχή αυτής καθ’ αυτής της επιστήμης και μόνο αυτής. Με άλλα λόγια, η επιστήμη του Όντος παράγει άγνοια των ειδών, και τα δύο είδη 12 και 11 αποκαλύπτονται να είναι μέρη άγνοιας, και η ίδια η Ψευδής Δόξα υλοποιείται ως μια εναλλαγή ενός είδους άγνοιας με ένα άλλο είδος άγνοιας.

Αλλά, σύμφωνα με το 199d5-200a10¹²¹, το γεγονός ότι η επιστήμη παράγει άγνοια υπονοεί ότι η άγνοια θα μπορούσε επίσης να παράγει επιστήμη: κάποια από τα υπό κατοχή πτηνά, τα οποία αναπαριστούν επιστήμη, στον Περίσπερωνα, μάλλον θα έπρεπε να αποκαλεστούν μέρη άγνοιας παρά μέρη επιστήμης. Αφού ο Πλάτων ορίζει τη ψευδή Δόξα να είναι η εναλλαγή ενός μέρους επιστήμης με ένα μέρος άγνοιας, είναι σαφές ότι εδώ πρέπει να θεωρήσουμε το 12^ο είδος ως μέρος επιστήμης και το 11^ο είδος ως μέρος άγνοιας. Κατά συνέπεια, η ίδια Ψευδής Δόξα περιγράφεται ως η εναλλαγή του μέρους επιστήμης 12 με το μέρος άγνοιας 11.

Στο σημείο αυτό, ιδιαίτερα στο 199e5 με τη φράση ‘του αυτού πέρι’, γίνεται σαφές, όπως ήδη αναφέραμε στο (2.8.γ), ότι Αληθείς ή Ψευδείς Δόξεις είναι περί του ιδίου Όντος.

Αλλά από την άλλη πλευρά, η ίδια Ψευδής Δόξα μπορεί να περιγραφεί ως η εναλλαγή ενός μέρους άγνοιας (τώρα το είδος 12), αν αγνοώντας το είδος 12 δοξάζουμε ότι είναι το είδος 11, με ένα μέρος επιστήμης (είδος

¹¹⁹ [95].

¹²⁰ 199c7-d5, [95].

¹²¹ [95], [96].

11), αφού ψευδώς δοξάζουμε ότι το 11 είναι το είδος 12, δηλαδή μέρος επιστήμης. Μια τέτοια εναλλαγή θα μπορούσε να θεωρηθεί εντελώς παράδοξη, καθώς από άγνοια παράγεται επιστήμη.

Συνοψίζοντας στο 200a11-b5¹²², η ίδια Ψευδής Δόξα μπορεί να περιγραφεί ως η εναλλαγή μιας γνωστής οντότητας με άλλη γνωστή οντότητα, ή μιας άγνωστης οντότητας με άγνωστη οντότητα, ή μιας γνωστής οντότητας με μια άγνωστη οντότητα, ή μιας άγνωστης οντότητας με μια γνωστή οντότητα· σε κάθε περίπτωση είναι μια μη επιτρεπτή Ψευδής Δόξα. Αποκαλύπτεται τώρα ότι το πρόβλημα απορρέει από την υπόθεση (H2), και ότι η υπόθεση (H2) καταλήγει σε μεγάλη ‘αλογία’, που σημαίνει στέρηση του Λόγου (και πράγματι, όπως γίνεται φανερό αργότερα, στο *Θεαίτητος* 202c, η πλήρης γνώση-Επιστήμη δεν επιτυγχάνεται μόνο με την Αληθή Δόξα, αλλά με την Αληθή Δόξα μετά Λόγου [N5]). Θα φανεί συνεπώς αναγκαίο να αναθεωρήσουμε την υπόθεση (H2): αυτό μπορεί μόνο να σημαίνει ότι θα αυξήσουμε κατά ένα επίπεδο την Αληθή Δόξα ώστε να ταυτιστεί με την Επιστήμη· έτσι, η υπόθεση (H2) θα σημαίνει τώρα τον ασθενέστερο ισχυρισμό

‘Επιστήμη=Αληθής Δόξα επιπέδου 6’.

Ο Ackrill [Ac3], p .69, στην εισαγωγή των μερών άγνοιας, προτείνει ότι ‘ο Θεαίτητος υποθέτει ότι έχω κάποιες κάρτες με χρωματιστά στίγματα *λανθασμένα* χαρακτηρισμένα: εκτός από την κάρτα με κόκκινη κηλίδα και το όνομα ‘κόκκινο’, έχω και μια κάρτα με μπλε κηλίδα και όνομα ‘κόκκινο’ πάνω σ’ αυτήν. (Αυτό αργότερα αναπαριστά μια *παρανόηση*). Είναι τώρα δυνατόν, υποθέτει ο Θεαίτητος ...ότι μπορώ άθελά μου να πάρω τη λάθος κάρτα...η κάρτα που πήρα (με *λανθασμένη ετικέτα*) δεν είναι η ορθή κάρτα· είναι η κάρτα που *όφειλε να μην υπάρχει στο πακέτο μου*.’ Η φανταστική αυτή περιγραφή περιέχει στοιχεία αλήθειας, αλλά λανθασμένα εκλαμβάνει ως δεδομένο ότι τα μέρη της άγνοιας (ή μη-επιστήμης) ‘όφειλαν να μην είχαν βρεθεί ποτέ εκεί’. (Έχουμε σημειώσει με [δικά μας] πλάγια γράμματα τις λέξεις που υποδεικνύουν ότι αυτά τα μέρη δεν έχουν θέση στον Περιστερεώνα). Αλλά ένα μέρος άγνοιας είναι απλά ένα είδος B_k (για κάποιο φυσικό

¹²² [97].

αριθμό k) της διαίρεσης ενός Πλατωνικού Όντος-Ιδέας F , τέτοιο ώστε η F να μην ικανοποιεί το B_k : για παράδειγμα, στη Διαίρεση του Ασπαλιευτή F , το είδος ‘θήρα πτηνών’ είναι ένα τέτοιο είδος άγνοιας. Όμως αυτό κατά κανένα τρόπο δε συνεπάγεται ότι αυτό το μέρος άγνοιας δε μπορεί να βρίσκεται στον Περιστερεώνα: αντίθετα είναι αναγκαία η παρουσία του για την επακόλουθη απόκτηση της επιστήμης του Ασπαλιευτή. Ο Ackrill είναι εν μέρει σωστός σχετικά με τις ετικέτες χωρίς όμως να πηγαίνει αρκετά μακριά: διότι, σύμφωνα με τον ορισμό της επιστήμης στον Περιστερεώνα (πρβλ. (2.8.δ)), και τα δύο μέρη, της επιστήμης A_6 καθώς και της άγνοιας B_6 έχουν την ίδια ετικέτα και είναι, όπως διαπιστώσαμε, δύσκολα να διακριθούν μεταξύ τους.

Ο Chappell [Ch], p.191, θεωρεί ως ‘άγνοια-ανεπιστημοσύνη’ το πλήρως ‘μη-ον’ βασιζόμενος στο χωρίο *Πολιτεία* 478c2¹²³, χωρίο όπου εξετάζεται η άγνοια και αποδεικνύεται ότι είναι το πλήρες μη-ον (Ενότητα 3.4). Έτσι, δηλώνει ότι η άγνοια δεν έχει αντικείμενα. Αυτό όμως είναι εσφαλμένο, σύμφωνα με τα παραπάνω, διότι στον Περιστερεώνα ‘επιστήμη’ και ‘ανεπιστημοσύνη’ αναφέρονται στο Ον και αποτελούν τα μέρη ενός επιπέδου k , για κάποιο k , στη Διαίρεση του Όντος.

Ο Αναπολιτάνος [Αν], σσ.39-40, παραθέτει μία ερμηνεία για το ζήτημα του Περιστερεώνα σύμφωνα με την οποία, δεδομένου ότι τα 11 και 12 είναι αριθμοί-Ιδέες, το ‘να εκλάβεις την Ιδέα του 11 σαν 12 μπορεί να ερμηνευθεί σαν λάθος απόδοση του ονόματος 12 σε ένα γνωστικό αντικείμενο για το οποίο θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί το όνομα 11’. Στην ερμηνεία όμως αυτή, δεν λαμβάνεται υπόψη ότι ο Περιστερεώνας εξετάζεται από τον Πλάτωνα με βάση την υπόθεση η ‘Επιστήμη είναι Αληθής δόξα’, άρα τα 11 και 12, εδώ, δεν μπορεί να είναι Ιδέες. Τα 11 και 12, όπως υποστηρίξαμε στην (2.8.γ) (πρβλ. και 1.6), είναι δύο είδη στη Διαίρεση-και-Συναγωγή ενός Όντος ([N5], (1.7.α)) και επομένως όχι ονόματα δύο Ιδεών. Πράγματι το λάθος έγκειται στη σύγχυση των ονομάτων 11 και 12, που όμως εδώ δεν είναι ονόματα Ιδεών. Τα

¹²³ [99].

‘ονόματα’ που συγχέονται εδώ είναι, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, μέρη στη Διαίρεση-και-Συναγωγή ενός Όντος ([N5], (1.7.α)) και όχι ονόματα αντικειμένων-εικόνων Ιδεών.

(2.8.ε) Γιατί η Ψευδής Δόξα των Πλατωνικών αριθμών στο νοητό Κήρινο Εκμαγείο είναι αδύνατη

Το νοητό Κήρινο Εκμαγείο ¹²⁴ συμπεριφέρεται διαφορετικά από τον Περιστερεώνα λόγω του ότι δεν μπορεί να προκύψει Ψευδής Δόξα, με τη μορφή της εναλλαγής του αποτυπώματος του 12 με το αποτύπωμα του 11. Είναι εύκολο να καταλάβουμε αυτή τη διαφορά. Τα αποτυπώματα είναι αμετάβλητα και δεν υπάρχει τρόπος να ελαττωθεί η επιστήμη που αντιπροσωπεύεται από αυτά, εκτός μέσω της επέμβασης της αίσθησης. Ενώ στον Περιστερεώνα, το ‘κατέχειν’ δύναται να πάρει τη μορφή αγέλης, με ελαττούμενη επιστήμη λόγω της λήθης και της απώλειας μνήμης που αντιπροσωπεύεται από τις μικρές, διακεκριμένες ομάδες.

Συνεπώς το αποτύπωμα αντιπροσωπεύει την Αληθή Δόξα επιπέδου 6, δηλαδή την ‘connaître’ επιστήμη επιπέδου 6, με βάση την Ενότητα 2.3, σωστά συμπεραίνεται ότι η Ψευδής Δόξα επιπέδου 6 είναι αδύνατη. Αν, ένα άτομο κατέχει όπως στο Κήρινο Εκμαγείο, αποτυπώματα των πλατωνικών αριθμών 11 και 12, δηλαδή κατέχει την Αληθή Δόξα για το 11^ο και 12^ο είδος (του Πλατωνικού Όντος Σοφιστής), που σημαίνει κατέχει την ‘connaître’ επιστήμη για το επίπεδο 6, τότε η Ψευδής Δόξα της μορφής ‘η Σοφιστεία ικανοποιεί το 11^ο είδος’ είναι αδύνατη.

Η επίδραση της λήθης και της απώλειας μνήμης, που υπάρχει στο Κήρινο Εκμαγείο, προκαλεί την υποχώρηση της επιστήμης σε χαμηλότερα επίπεδα επιστήμης. Πράγματι, όταν έχουμε ένα αποτύπωμα-Αληθή Δόξα επιπέδου 6, δηλαδή την ‘connaître’ επιστήμη επιπέδου 6, τότε η λήθη λειτουργεί έτσι ώστε το αποτύπωμα Αληθούς Δόξα από το επίπεδο ‘connaître’ 6 που βρίσκεται να κατεβαίνει σε επίπεδα γνώσης μικρότερα του 6, χωρίς όμως να αλλοιώνει τον ‘connaître’ τύπο επιστήμης. Εφόσον, στο Κήρινο Εκμαγείο δεν υπάρχει η ‘savoir’ τύπου επιστήμη, που σύμφωνα την ενότητα 2.7, θα ευθυνόταν για τη ψευδή

¹²⁴195b-196d, [98].

δόξα, εξακολουθούμε να έχουμε ‘connaître’ γνώση αλλά επιπέδου μικρότερου του 6. Αφού λοιπόν, η λήθη οδηγεί την ‘connaître’ τύπου επιστήμη σε ‘connaître’ επιστήμη μικροτέρου επιπέδου τότε η ψευδής δόξα δεν είναι εφικτή. Η δομή επομένως του Κήρινου Εκμαγείου καθιστά αδρανή το ρόλο της λήθης σ’ αυτό. Οπότε, μόνο με την επέμβαση της αίσθησης, όπως εξηγήσαμε στην ενότητα 2.7, είναι δυνατή η ψευδής δόξα στο Κήρινο Εκμαγείο.

(2.8.στ) Η τελικά επ’ άπειρον αναγωγή στον Περιστερεώνα καταλήγει στην απόρριψη της Υπόθεσης H2-Απόρριψη της Υπόθεσης (H2) (199e-200d)

Το αδιέξοδο που προέκυψε στη (2.8.δ), οδηγώντας σε μια μη επιτρεπτή Ψευδή Δόξα, μας αναγκάζει, όπως εξηγήθηκε στο τέλος της (2.8.δ), να δεχθούμε μια ασθενέστερη εκδοχή της (H2), πιο συγκεκριμένα,

‘Πλήρης γνώση-επιστήμη=Αληθής Δόξα επιπέδου 6’.

Σύμφωνα με το ίδιο το πλατωνικό χωρίο και όσα παραθέσαμε στα (2.8.δ) και (2.8.ε) έχουμε τα εξής:

Η Σοφιστεία είναι μια τέχνη ειρωνικής μίμησης (‘connaître’ επιστήμη επιπέδου 6) και η προηγούμενη Ψευδής Δόξα (‘Σοφιστεία είναι μια τέχνη απλής μίμησης’) δεν είναι πια δυνατή. Επιπλέον, καμία Ψευδής Δόξα δεν είναι δυνατόν να προκύψει στο νοητό Κήρινο Εκμαγείο.

Τώρα όμως, η άπειρη Διαίρεση του Πλατωνικού Όντος συνεπάγεται ότι υπάρχουν πτηνά-είδη επιστήμης με υψηλότερους Πλατωνικούς αριθμούς, έστω 13 και 14, και παραπάνω. Αυτά, είναι ‘τα πτηνά ‘επιστήμη’ για την προηγούμενη επιστήμη, και τα πτηνά ‘άγνοια’ (‘επιστήμαι’...‘των επιστημών και ανεπιστημοσυνών’). Αλλά αυτή η Ψευδής Δόξα βρίσκεται να είναι πάλι μη επιτρεπτή.

Αυτά σχηματίζουν ένα νέο Περιστερεώνα¹²⁵, εφοδιασμένο με κατά ένα επίπεδο υψηλότερη Αληθή Δόξα. Είναι φυσικά αληθές ότι, με δεδομένη μια τέτοια επιστήμη, ποτέ δε θα προκύψει Ψευδής Δόξα ως εναλλαγή του 11 και του 12, αλλά θα έχουμε ακριβώς το ίδιο πρόβλημα σε ένα υψηλότερο επίπεδο, πιο συγκεκριμένα με τα είδη 13^ο και 14^ο του

¹²⁵ [97].

Πλατωνικού Όντος-Ιδέας F, τα οποία τώρα δεν διακρίνονται μεταξύ τους. Προκειμένου να ‘εξουδετερώσουμε’ την ανεπιθύμητη και εξ ίσου μη επιτρεπτή Ψευδή Δόξα που εναλλάσσει τα είδη 13^ο και 14^ο, είμαστε τώρα αναγκασμένοι (‘αναγκασθήσεσθαι’, 200c3) να επανερμηνεύσουμε την (H2) και, με ένα επιπλέον βήμα, να εφοδιάσουμε τον Περιστερεώνα με επιστήμη που να αντιστοιχεί σε Αληθή Δόξα ενός ακόμα υψηλότερου επιπέδου.

Βλέπουμε ότι εδώ στον Περιστερεώνα, παράγουμε Ψευδή Δόξα κινούμενοι σε μια κατεύθυνση αντίθετη εκείνης του Κήρινου Εκμαγείου (στην Ενότητα 2.7). Εκεί, με τη βοήθεια της αίσθησης, η επιστήμη μας ελαττωνόταν από ‘*connaître*’ επιπέδου k σε ‘*savoir*’ επιπέδου k , κάνοντας έτσι δυνατή μια Ψευδή Δόξα· εδώ, με τη βοήθεια του $(k+1)^{ου}$ βήματος της Διαίρεσης, η οποία είναι άπειρη και ανεξάντλητη, η επιστήμη μας μεταβάλλεται από ‘*connaître*’ επιπέδου k σε ‘*savoir*’ επιπέδου $k+1$, κάνοντας έτσι πάλι δυνατή μια Ψευδή Δόξα.

Κατά συνέπεια, εξαναγκαζόμαστε προοδευτικά, να επανερχόμαστε υποθέτοντας όλο και ασθενέστερες εκδοχές της (H2), δηλαδή:

‘Πλήρης γνώση-επιστήμη=Αληθής Δόξα επιπέδου k ’,
για όλο και μεγαλύτερο k ,
αν πρόκειται να αποφύγουμε αυτήν τη μη επιτρεπτή Ψευδή Δόξα
υψηλότερου επιπέδου, δηλαδή:
την εναλλαγή των ειδών $2k+2$ και $2k+1$.

Η άπειρη αναγωγή που προκύπτει, καθώς το k τείνει στο άπειρο, μας εξαναγκάσει τελικά να απορρίψουμε την υπόθεση (H2), για κάθε επίπεδο k , για k μεγαλύτερο του 1. Όμως, εφόσον η υπόθεση (H1), που αντιστοιχεί στην περίπτωση του επιπέδου k με $k=1$ έχει ήδη απορριφθεί στην Ενότητα 2.6, οδηγούμαστε να απορρίψουμε τελικά την υπόθεση (H) στο σύνολό της.

Μερικοί σχολιαστές του *Θεαίτητος*, συμπεριλαμβανομένων των Ackrill, McDowell, Burnyeat δεν σχολιάζουν καθόλου την επ’ άπειρον αναγωγή- βάσει της οποίας και μόνο αυτής- ο Πλάτων είναι σε θέση να οριστικοποιήσει το επιχείρημά του. Ενώ οι Hackforth [H], Sedley [S] και

Rudebusch [Rud] αν και αναφέρουν την άπειρη αναγωγή δεν καθορίζουν την κρισιμότητα του ρόλου της.

Πιο συγκεκριμένα, ο Hackforth [H], p.29, ισχυρίζεται ότι στο 200b5 ο Σωκράτης προσπαθώντας να αποφύγει τη δυσκολία στην οποία έχει οδηγηθεί το επιχείρημα, δηλαδή την ταύτιση Επιστήμης και Άγνοιας, προσθέτει ένα δεύτερο περιστερεώνα προκειμένου να διακρίνει την Επιστήμη από την Άγνοια, χωρίς όμως αποτέλεσμα, οπότε προσθέτει τρίτο περιστερεώνα και ούτω καθ' εξής, οδηγούμενος σε απειρία.

Ο Sedley [S], pp.148-149, όμοια με τον Hackforth, φαίνεται να πιστεύει ότι η άπειρη αναγωγή έχει να κάνει, όχι με τα υψηλότερης τάξης είδη ενός Πλατωνικού Όντος F και όλο μεγαλύτερους Πλατωνικούς αριθμούς (13 και 14, και ούτω καθ' εξής *μέχρι το άπειρον*), αλλά με τους ίδιους πάντα αριθμούς 11 και 12. Ενδιαφέρον έχει το ότι ο Sedley (υποσημείωση 45, p. 149) συνδέει αυτή την άπειρη αναγωγή του Περιστερεώνα με το (δεύτερο) Επιχείρημα του Τρίτου Ανθρώπου, στο *Παρμενίδης* 132b3-e12. Δεν θα συζητήσουμε εδώ το Επιχείρημα του Τρίτου Ανθρώπου, αλλά πράγματι υπάρχει μια ουσιαστική σύνδεση μεταξύ των δύο χωρίων, δεδομένου ότι και τα δύο χωρία του Περιστερεώνα και του Επιχειρήματος του Τρίτου Ανθρώπου συνδέονται μόνο με την 'άλογο' Διαίρεση και την Αληθή Δόξα χωρίς το Λόγο· αυτό είναι ακριβώς το δόγμα στα ουσιαστικά σχόλια του Πρόκλου στο Επιχείρημα του Τρίτου Ανθρώπου, στο *εις Παρμενίδην* 878,1-890,38 (πρβλ. υποσημείωση 61 στην Ενότητα 1.7, ή υποσημείωση 38 στο[N5]).

Ο Rudebusch [Rud] (p.533), υιοθετεί μια ερμηνεία που μοιάζει να αντιλαμβάνεται με λανθασμένο τρόπο το ζήτημα, καθώς βασίζεται σε μία λογική ιεράρχηση (logical tower), την οποία συνέλαβε ο Alonzo Church [Chu] για διαφορετικό σκοπό.

Ο Chappell [Ch], p.171, pp.189-190, θεωρεί ότι η πρόταση του περιστερεώνα για την ψευδή δόξα ενέχει απειρία. Σύμφωνα με τον Chappell, το επιχείρημα οδηγεί σε άπειρη αναγωγή διότι όπως

ισχυρίζεται βασιζόμενος στο 200a-b, ‘αν υπάρχει πρόβλημα σχετικά με αυτή καθ’ αυτή την πιθανότητα να συγχέονται δύο αντικείμενα, το πρόβλημα δεν αντιμετωπίζεται με το να θεωρήσουμε ότι για κάθε αντικείμενο υπάρχει ένα αντίστοιχο στοιχείο επιστήμης και ότι όταν δύο αντικείμενα συγχέονται αυτό οφείλεται στο ότι συγχέονται τα αντίστοιχα στοιχεία επιστήμης’. Πιο συγκεκριμένα, ο Chappell αναφερόμενος στα ‘11’ και ‘12’ ερμηνεύει την άπειρη αναγωγή ως εξής:

‘αν ο ανόητος που υποθέτει ότι $5+7=11$ αποφασίζει να ενεργοποιήσει κάποιο στοιχείο επιστήμης ως απάντηση στο ερώτημα ‘ποιο είναι το άθροισμα του 5 και του 7;’, *ποιο* αντικείμενο επιστήμης αποφασίζει τότε να ενεργοποιήσει; Αρχικά μόνο δύο απαντήσεις φαίνεται να είναι πιθανές: είτε αποφασίζει να ενεργοποιήσει το 12, ή το 11.

Αν αποφασίσει να ενεργοποιήσει το 12, τότε δεν μπορούμε να εξηγήσουμε το γεγονός γιατί τελικά στην πράξη ενεργοποιεί το 11, παρά μόνον αν θεωρήσουμε ότι λανθασμένα εκλαμβάνει το στοιχείο της επιστήμης το οποίο είναι 11 με το στοιχείο της επιστήμης το οποίο είναι 12. Αλλά το λάθος αυτό είναι ακριβώς εκείνο το λάθος που αποκλείσαμε, ως αδύνατο να γίνει αποδεκτό, στην αρχή της έρευνας για τη ψευδή δόξα (188a-c).

Από την άλλη, αν αποφασίζει να ενεργοποιήσει το 11, τότε πρέπει να ρωτήσουμε *γιατί* αποφασίζει να κάνει αυτό. Η πιο εύλογη απάντηση στην ερώτηση αυτή είναι: ‘Επειδή πιστεύει ψευδώς ότι $5+7=11$ ’. Αλλά όπως σημειώθηκε παραπάνω, αν έχει ήδη σχηματίσει αυτήν τη ψευδή δόξα, *μέσα στα πλαίσια* της διερεύνησης της ψευδούς δόξας, τότε το άπειρο εμφανίζεται με τη μορφή της επ’ άπειρον αναγωγής του προβλήματος στο ίδιο το πρόβλημα.’.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο Chappell διερευνώντας τους λόγους στους οποίους μπορεί να οφείλεται μία ψευδής δόξα, σύμφωνα με το μοντέλο του περιστερεώνα, διακρίνει δύο περιπτώσεις, εκ των οποίων η δεύτερη τον οδηγεί σε άπειρη αναγωγή ενώ η πρώτη περίπτωση αιτιολογείται βάσει του α’ puzzle. Κατ’ αρχάς, το επιχείρημα του περιστερεώνα δεν αφήνει περιθώριο για δύο περιπτώσεις καθώς ο Πλάτων εδώ διαπιστώνει μόνο άπειρη αναγωγή. Αν και ο Chappell διαπιστώνει (p. 184) ότι στο χωρίο του περιστερεώνα ‘πιθανώς ο Πλάτων

να διερευνά τα ενδιάμεσα στάδια επιστήμης και μη-επιστήμης', δεν το αξιοποιεί και χειρίζεται την πρώτη περίπτωση με τους όρους που έχουν τεθεί στην (H1) υπόθεση. Η ερμηνεία του Chappell ότι τα 11 και 12 είναι αντικείμενα γνώσης, με την έννοια της πλήρους γνώσης, είναι λανθασμένη καθώς δεν αντιλαμβάνεται ότι στην υπόθεση του περιστερεώνα η Πλήρης γνώση-επιστήμη ενός Πλατωνικού Όντος είναι ταυτόσημη με την Αληθή Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος ενός επιπέδου k_0 , για κάποιο $k_0 > 1$ (πρβλ. 2.8.β, 2.8.γ, 2.8.δ, παραπάνω, πίνακα 10 και 13).

(2.8.ζ) Η ίδια επ' άπειρον αναγωγή στο Θεαίτητος 209b-d

Επισημαίνουμε ότι το επιχείρημα της επ' άπειρον αναγωγής, βάσει του οποίου απορρίφθηκε η υπόθεση (H2), είναι σχεδόν το ίδιο με το επιχείρημα στο Θεαίτητος 209b-d¹²⁶, όπου η ερμηνεία του 'Λόγου' ως 'διαφορά από όλα τα υπόλοιπα' απορρίπτεται· βέβαια, η 'διαφορά από όλα τα υπόλοιπα' είναι σαφώς ισοδύναμη με την 'υπόθεση (H2) για κάθε επίπεδο k '.

¹²⁶ [65].

2.9. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η διερεύνηση για την αλήθεια της υπόθεσης (H) ή (H_k) 'Επιστήμη είναι Αληθής Δόξα' ολοκληρώνεται στο *Θεαίτητος* 200d. Καθώς η υπόθεση (H) ή (H_k) αποδείχθηκε λανθασμένη, ο Πλάτων εισάγει τώρα τη νέα υπόθεση 'Επιστήμη είναι Αληθής Δόξα μετά λόγου', η διερεύνηση της οποίας αποτελεί το θέμα στο υπόλοιπο του διαλόγου *Θεαίτητος*.

Ο Πλάτων, σύμφωνα με όσα προηγήθηκαν, αποδεικνύει το λάθος της υπόθεσης (H) η (H_k) δείχνοντας ότι δεν υπάρχει ψευδής δόξα.

Στη συνέχεια θα κάνουμε μια ανασκόπηση του όλου επιχειρήματος με βάση τα σημεία αιχμής της ερμηνείας μας για το ζήτημα αυτό. Ταυτόχρονα παραθέτουμε τις θέσεις σχολιαστών συγκριτικά με τη δική μας θέση.

1. Ο Πλάτων επισημαίνει το γεγονός ότι κάθε Δόξα, Αληθής ή Ψευδής, είναι 'περί τίνος', όπως τα παραδείγματα που δίνονται περί του Θεαίτητου, όπου το 'τι' είναι το *ὄν* Θεαίτητος, αλλά και τα Θεόδωρος, Ασπαλιευτής, Σοφιστής, Πολιτικός, τέχνη της Υφαντικής που θεωρούνται όλα Πλατωνικά *ὄντα*. Οι σχολιαστές που μελετήσαμε δεν έχουν σαφή θέση για το κρίσιμο αυτό ζήτημα, καθώς μοιάζει να μην θεωρούν ως καθοριστικό ότι, η δόξα, αληθής ή ψευδής, είναι περί του *ὄντος*. Αυτό οφείλεται στην ερμηνεία που δίνουν οι σχολιαστές στην Επιστήμη του *ὄντος* και στη σχέση της Δόξας με την Επιστήμη.
2. Στην Ενότητα 2.2 δείξαμε ότι, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, η ψευδής δόξα υπάρχει και ο τελικός ορισμός της δίνεται με όρους Διαίρεσης-και-Συναγωγής. Πιο συγκεκριμένα, η Ψευδής Δόξα περί του Πλατωνικού *ὄντος* έχει τον ακόλουθο τύπο, για κάποιο φυσικό αριθμό k : το αρχικό γένος G διαιρείται στα B_1 και A_1 , το A_1 διαιρείται στα B_2 και A_2 , και ούτω καθ' εξής έως το βήμα $k-2$, όπου το A_{k-2} διαιρείται στα B_{k-1} και A_{k-1} , αλλά το A_{k-1} διαιρείται στα A_k και B_k , με το 'ον' A_k και το 'μη-ον' B_k να έχουν εναλλάξει τις θέσεις τους, με αποτέλεσμα το Πλατωνικό *ὄν* να δοξάζεται ψευδώς

ως B_k και όχι ως A_k . Άρα, σύμφωνα με την ερμηνεία μας, στο *Σοφιστής* 263a8, η Ψευδής Δόξα περί του Θεαίτητου, ‘ο Θεαίτητος πέτεται’, παράγεται σε κάποιο k^o επίπεδο της Διαίρεσης του Πλατωνικού Όντος ‘Θεαίτητος’, διά της εναλλαγής του ‘μη-όντος’-είδους ‘πέτεται’ B_k με το ‘ον’-είδος ‘κάθεται’ A_k , που αποτελεί μια ψευδή περιγραφή (misdescription) περί του Θεαίτητου.

3. Λόγω του ορισμού της ψευδούς δόξας με όρους ‘όντος’ και ‘μη-όντος’ υπάρχει ανάγκη αποσαφήνισης των εννοιών του ‘όντος’ και του ‘μη-όντος’ που εμπλέκονται στον ορισμό. Οι μελετητές που ασχολήθηκαν με την ερμηνεία των δύο όρων βασίστηκαν στις χρήσεις του ρήματος ‘είναι’, χωρίς να συνδέσουν τον ορισμό της ψευδούς δόξας με τη Διαίρεση-και-Συναγωγή του πλατωνικού Όντος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να συγχέεται το ‘ον’ που εμφανίζεται σε κάθε βήμα της Διαίρεσης ενός Πλατωνικού Όντος A με το ίδιο το $On A$, ως προς το οποίο γίνεται η Διαίρεση, προκειμένου αυτό να οριστεί μέσω της Συναγωγής. Ανάλογη είναι η σύγχυση του ‘μη-όντος’ που συμμετέχει στον ορισμό της ψευδούς δόξας και προκύπτει στα πλαίσια της Διαίρεσης και Συναγωγής του Πλατωνικού Όντος (*Σοφιστής* 257b3-258e3), και του πλήρως μη-Όντος στο *Θεαίτητος* 188c9-189b (πρβλ. (2.6.β)) και στο *Σοφιστής* 236e-239b, το οποίο στερείται πλήρως Ουσίας και της ιδιότητας να είναι ένα, καθώς και του αριθμού και της επιστήμης. Ο McDowell, στο *Θεαίτητος* 188c9-189b (Ενότητα 2.6), αντιλαμβάνεται ότι το ‘μη-ον’ κυρίως περιγράφεται ως ένα ‘μη-Ένα’, ακριβώς όπως το ‘μη-ον’ του *Σοφιστής* 238a5-b5 καθώς και ότι αυτό το ‘μη-ον’ διαφέρει από το εμπλεκόμενο ‘μη-ον’ στην περιγραφή της Ψευδούς Δόξας του *Σοφιστής* 263b4-13, δηλαδή εκείνη την έννοια ‘μη-όντος’ που αναπτύσσεται στο *Σοφιστής* 255e8-264d8. Ωστόσο, ο McDowell πιστεύει ότι αυτή η διαφορά απεικονίζει κάποια αλλαγή στην οπτική του Πλάτωνα. Από την άλλη πλευρά, ο Burnyeat μάλλον δεν αντιλαμβάνεται τη διαφορά μεταξύ του ‘μη-όντος’ στο *Σοφιστής* 236b και στο 263b, καθώς και τη διαφορά μεταξύ μιας οποιασδήποτε σκέψης και μιας δόξας.

Τέλος ο Chappell μοιάζει να μην έχει αντιληφθεί ότι ο Πλάτων χρησιμοποιεί δύο τύπους ‘μη-όντος’.

4. Με βάση το διαχωρισμό των δύο τύπων γνώσης, ‘*connaître*’ και ‘*savoir*’, που εισήγαγε και επεξεργάστηκε με συστηματικό τρόπο ο McDowell, δώσαμε την περιγραφή των προϋποθέσεων που οδηγούν κάποιον να διαπράξει ψευδή δόξα, σύμφωνα με τον Πλάτωνα. Όπως δείξαμε (Ενότητα 2.3) η ‘*connaître*’ τύπου γνώση είναι η ελάχιστη απαιτούμενη γνώση η οποία είναι απαγορευτική για το σχηματισμό ψευδούς δόξας περί κάποιου πράγματος, ενώ η ‘*savoir*’ τύπου γνώση είναι η ελάχιστη απαιτούμενη γνώση την οποία πρέπει να κατέχει κάποιος περί αυτού του πράγματος προκειμένου να σχηματίσει μια δόξα (αληθή ή ψευδή) περί αυτού.
5. Η δομή του επιχειρήματος, προκειμένου να αναιρεθεί η υπόθεση (H) η (H_k) ‘Επιστήμη είναι Αληθής Δόξα’ ($E=A\Delta$) στο *Θεαίτητος* 187a-200d, βασίζεται στην αναίρεση δύο τύπων υποθέσεων της αρχικής. Έτσι, η αρχική υπόθεση $H \equiv (E=A\Delta)$ ισοδύναμα γίνεται $H(k) \equiv (E=A\Delta(k))$, όπου $A\Delta(k)$ συμβολίζει την αληθή δόξα επιπέδου k , για κάποιο k (Ενότητα 2.5). Οι δύο τύποι που διακρίνονται εδώ είναι για $k=1$ και για $k>1$. Η ισοδύναμη μορφή της υπόθεσης (H) οφείλεται στην προσεγγιστική φύση της Αληθούς Δόξας, προς την Επιστήμη του Όντος. Αυτή η προσεγγιστική φύση αναδεικνύει την ύπαρξη επιπέδων γνώσης που προσεγγίζουν την Επιστήμη, χωρίς όμως ποτέ να επιτυγχάνεται η ισότητα που υποστηρίζει η υπόθεση (H) η (H_k) , διότι, τελικά, η πραγματική υπόθεση είναι ‘Επιστήμη είναι Αληθής Δόξα μετά λόγου’. Τα επίπεδα γνώσης, που αντιπροσωπεύει η Αληθής Δόξα, είναι εκείνο που εκμεταλλεύεται ο Πλάτων για να αποδείξει ότι η (H) η (H_k) είναι λανθασμένη. Έτσι, στους τρεις πρώτους ορισμούς, του αποσπάσματος του *Θεαίτητος*, η υπόθεση παίρνει τη μορφή $H(1) \equiv (E=A\Delta(1))$, δηλαδή η Αληθής δόξα είναι στο πρώτο στάδιο για $k=1$, ενώ στα επόμενα δύο μοντέλα, Κήρινο Εκμαγείο και Περιστερεών, η μορφή της υπόθεσης είναι $H(k) \equiv (E=A\Delta(k))$, για κάποιο k , διότι εισάγονται, όπως σαφώς αναφέρει ο Πλάτων, τα ενδιάμεσα στάδια-μνήμη,

μάθηση, λήθη- της γνώσης-ατελούς Επιστήμης. Οι μελετητές που έχουν τη λανθασμένη εντύπωση ότι δεν υπάρχει διαφορά στις ερμηνείες της υπόθεσης (H), πριν και μετά το Κήρινο Εκμαγείο, είναι οι: Ackrill, McDowell, Burnyeat, Woolf, Chappell, ενώ η Fine ορθά αντιλαμβάνεται την όλα-ή-τίποτα υπόθεση (H1), αλλά λανθασμένα θεωρεί την (H1) επαρκή από μόνη της για την απόρριψη της (H). Οι Williams και Barton λανθασμένα πιστεύουν ότι η (H1) δεν είναι καθόλου ενεργή στην ‘αλλοδοξία’, ενώ οι McCabe και Polansky υποστηρίζουν ότι υπάρχει διαφοροποίηση των υποθέσεων.

6. Η υπόθεση (H1) είναι ενεργή στους τρεις πρώτους ορισμούς της ψευδούς δόξας και αυτό είναι αποτρεπτικό για τη δημιουργία ψευδούς δόξας με τη μορφή ψευδούς ταύτισης (Ενότητα 2.6). Στο μοντέλο ‘Κήρινο Εκμαγείο’ (Ενότητα 2.7) εισάγονται τα ενδιαμέσα, μνήμη και λήθη, και η Επιστήμη ταυτίζεται με την Αληθή Δόξα περί ενός Όντος που περιγράφεται ως ένα αποτύπωμα του Όντος, δηλαδή Αληθής Δόξα κάποιου επιπέδου k . Σ’ αυτό το σημείο σηματοδοτείται η μετάβαση από την υπόθεση (H1) στην υπόθεση (H2). Η Επιστήμη ως Αληθής Δόξα-Αποτύπωμα του Όντος δηλώνει ότι έχουμε αυστηρά ‘*connaître*’ τύπου γνώση, διότι το αποτύπωμα του Όντος διέπεται από μια αυστηρή σταθερότητα που δεν αφήνει περιθώρια για ‘*savoir*’ γνώση, η οποία θα επέτρεπε τη Ψευδή Δόξα. Σύμφωνα με την ερμηνεία μας (Ενότητα 2.7), όταν γνωρίζω τον Θεόδωρο και γνωρίζω τον Θεαίτητο έχω στη ψυχή μου ένα αποτύπωμα $I(\text{Θεαίτητος})$ και $I(\text{Θεόδωρος})$, αντίστοιχα, οπότε έχω ‘*connaître*’ τύπου γνώση και για τους δύο και η ψευδής δόξα είναι αδύνατη. Έτσι, η αίσθηση είναι ο αποφασιστικός παράγοντας για να διαπράξει κάποιος Ψευδή Δόξα, και χωρίς την αίσθηση δε θα συνέβαινε αυτή. Πράγματι, εξαιτίας της ‘*connaître*’ στο επίπεδο k επιστήμης που περιέχεται στο αποτύπωμα $I(\text{Θεαίτητος})$ αποκλείεται η δυνατότητα της Ψευδούς Δόξας στο επίπεδο k . Όμως, ο ρόλος της αίσθησης είναι να χαμηλώνει την ισχύουσα, ενεργή επιστήμη του Θεαίτητου από την τύπου ‘*connaître*’ επιστήμη στο επίπεδο k στην τύπου ‘*savoir*’ στο επίπεδο

k. Αυτή η τελευταία αποτελείται από (i) την Αληθή Δόξα επιπέδου *k*-1 και (ii) τη γνώση ότι τα δύο είδη *x* και *y* στα οποία το A_{k-1} διασπάται ικανοποιεί τη σχέση $\{x,y\}=\{B_k, A_k\}$, οπότε μια (Αληθής ή Ψευδής) Δόξα είναι δυνατή. Άρα, στο Κήρινο Εκμαγείο έχουμε μια Ψευδή (ψευδο-) Ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο που είναι στην πραγματικότητα όχι μια απόλυτου τύπου Σοφιστής Ψευδής Δόξα, αλλά η κατά προσέγγιση αιτία μιας τέτοιας Ψευδούς Δόξας. Αυτή η Ψευδής (ψευδο-) Ταύτιση αποτελεί μια bona fide Ψευδή Δόξα περί του Θεαίτητου και είναι ψευδο-ταύτιση διότι δεν βασίζεται σε μια ψευδή ταύτιση του Λόγου του Όντος Θεαίτητος, αλλά απλά σε εμπειρικά δεδομένα. Οι Hintikka, Burnyeat, και White (οι δύο τελευταίοι φλερτάρουν με την ιδέα χωρίς να δεσμεύονται) πιστεύουν ότι η Ψευδής Δόξα της ψευδούς περιγραφής τύπου Σοφιστής, ας πούμε ‘ο Θεαίτητος πέτεται’ αιτιολογείται από μια ψευδή ταύτιση τύπου ‘αλλοδοξίας’ του ‘κάθεται’ με το ‘πέτεται’. Αλλά όπως δείξαμε στο (2.7.γ3), η θέση αυτή δεν είναι ορθή και σ’ αυτό συνεπικουρεί και το Πρόκλος, εις *Πολιτείαν* 1,46,1-7. Αντίθετα, ο Ackrill πιστεύει ότι η ψευδής ταύτιση του Θεαίτητου με τον Θεόδωρο εκφράζεται μέσω ενός αριθμού αληθών ή ψευδών περιγραφών του Θεαίτητου που ταιριάζουν με έναν αριθμό περιγραφών του Θεόδωρου.

7. Η εμφάνιση της μνήμης στα δύο μοντέλα, ‘Κήρινο Εκμαγείο’ και ‘Περιστερεών’, δημιουργεί τον κίνδυνο σύγχυσης της θεωρίας που αυτά περιγράφουν με τη θεωρία της ανάμνησης στο *Φαίδων* 74a9-77a5. Αλλά, όπως δείξαμε στο (2.7.α), η θεωρία της Ανάμνησης είναι στενά συνδεδεμένη με το Λόγο (και τη Θεωρία Ιδεών) ο οποίος, όμως, απουσιάζει σε όλη τη συζήτηση του Θεαίτητος για το Κήρινο Εκμαγείο και τον Περιστερεώνα, με ενεργή μόνον την ‘άλογη’ Αληθής Δόξα, που στηρίζεται στην εξίσου ‘άλογη’ μνήμη. Στο σφάλμα αυτό έχει περιπέσει ο McDowell που παραλληλίζει την ανάμνηση στο *Φαίδων* με τη μνήμη στο ‘Κήρινο Εκμαγείο’ και το *Μένων* 80d1-e5 με τον ‘Περιστερεώνα’ υποστηρίζοντας ότι ‘μπορεί να αναγνωστεί ως μια έμμεση κριτική της Θεωρίας των Ιδεών και

- της Θεωρίας της Ανάμνησης'. Ο Chappell ορθά επισημαίνει ότι δεν υπάρχει κανένας τέτοιου είδους παραλληλισμός μια και ο ίδιος Πλάτων επισημαίνει ότι ο 'Περικλετών' δημιουργείται στη ψυχή μετά τη γέννηση του ατόμου.
8. Το πρώτο καθοριστικό στοιχείο της ερμηνείας μας σχετικά με τον 'Περικλετών' είναι η αναγνώριση της σαφούς ομοιότητάς του με το *Πολιτικός* 285a-b (διορθωμένος 'Περικλετών') (2.8.β1), (2.8.β2), ο οποίος είναι άμεσα σχετιζόμενος με τη Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι η ερμηνεία του Περικλετών πρέπει να γίνει με όρους Διαίρεσης-και-Συναγωγής και ταυτόχρονα καθιστά τον ορισμό της ψευδούς δόξας, στον Περικλετών, όμοιο με εκείνο του *Σοφιστής* 261c-263d. Η ομοιότητα των δύο χωρίων, 'Περικλετών' και *Πολιτικός* 285a-b, δεν έχει γίνει αντιληπτή από τους μελετητές του χωρίου με αποτέλεσμα οι ερμηνείες τους να είναι σε λάθος κατεύθυνση.
 9. Το δεύτερο καθοριστικό στοιχείο σχετικά με την ερμηνεία μας στον 'Περικλετών' και άμεσα σχετιζόμενο με το παραπάνω 8., είναι η ερμηνεία των αριθμών 11 και 12 (2.8.β3). Η δομική αλλά και γλωσσική ομοιότητα των *Πολιτικός* 285a-b και 'Περικλετών' διευκρινίζει το πολυσυζητημένο των αριθμών 11 και 12. Τα 11 και 12 αποτελούν τα είδη που εμφανίζονται κατά τη Διαίρεση-και-Συναγωγή του Πλατωνικού Όντος, δηλαδή δεν είναι οι αισθητοί αριθμοί που οι μελετητές αναφέρουν αλλά ειδητικοί αριθμοί (Νεγρεπόντης [N5] (Ενότητα 1.6)). Οπότε, ο 'Περικλετών' είναι εκείνη η περιγραφή της δόξας που καθιστά την έννοια της ψευδούς δόξας εδώ σχεδόν ταυτόσημη με τη τελική μορφή της στο *Σοφιστής* 261c-263d. Οι Cornford, Lewis, Chappell δίνουν ερμηνείες που είναι προς τη λάθος κατεύθυνση αφού εστιάζουν στο '5+7', το οποίο δεν σχετίζεται με τον 'Περικλετών', ενώ ο Burnyeat επιχειρηματολογεί πειστικά εναντίον της πρόσθεσης τέτοιων πτηνών. Από την άλλη πλευρά, ο Sedley θεωρεί ορθά ότι ο 'Περικλετών' σχετίζεται με τη Διαίρεση-και-Συναγωγή χωρίς

όμως να εντοπίσει την κρίσιμη σχέση του Περιστερεώνα με το χωρίο του *Πολιτικός* 285a-b.

10. Όλα τα πτηνά-μέρη της επιστήμης ('παντοδαπός όρνιθας') που περιγράφονται στον Περιστερεώνα υπάρχουν στη ψυχή διά του 'κατέχειν'. Η διάταξη και η αρίθμηση ('οποσάκις') των μερών αυτών είναι εν ενεργεία μόνο όταν συσχετίζονται με το 'έχειν' και 'λαβείν' που ανεξάρτητα από το 'κατέχειν' αναπαριστούν μια επιλογή, που καταλήγει άλλοτε σε Αληθή Δόξα περί του Πλατωνικού Όντος και σε νοητή Πλατωνική αρίθμηση, και άλλοτε σε Ψευδή Δόξα περί αυτού του Όντος. Επομένως, η ψευδής δόξα, που σύμφωνα με το χωρίο του Περιστερεώνα, ορίζεται ως η εναλλαγή των νοητών Πλατωνικών αριθμών 12 και 11, έχει νόημα μόνο αν εκληφθεί ως εναλλαγή του 12^{ου} είδους με το 11^ο είδος στη Διαίρεση-και-Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος, δηλαδή ως εναλλαγή των ειδών του 6^{ου} διαιρετικού βήματος της Διαίρεσης-και-Συναγωγής του Πλατωνικού Όντος. Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική εκδοχή του κριτηρίου του McDowell (Ενότητα 2.3), για να είναι δυνατή η Ψευδής Δόξα πρέπει να κατέχουμε επιστήμη 'savoir' επιπέδου 6, δηλαδή: (i) Αληθή Δόξα επιπέδου 5, δηλαδή: την αληθή Δόξα 'η Σοφιστεία είναι μιμητική τέχνη μετά δόξης (A₅)', και (ii) τη γνώση ότι υπάρχουν δύο πτηνά x και y, όπου το ένα είναι το 11^ο είδος και το άλλο το 12^ο είδος (αλλά όχι τη γνώση ποιο είναι ποιο). Τότε, σύμφωνα με το (i) θα υπάρχει μια διατεταγμένη αγέλη με συνοχή αποτελούμενη από δέκα πτηνά, τα πρώτα δέκα είδη στη Διαίρεση του Σοφιστή (A₁, B₁, ..., A₅, B₅), καταλήγοντας στην Αληθή Δόξα επιπέδου 5 και σύμφωνα με το (ii), θα υπάρχει επίσης μια μικρή ομάδα δύο πτηνών x, y, τέτοια ώστε {x,y}={11^ο είδος, 12^ο είδος}={ B₆, A₆}. Στο νοητό Κήρινο Εκμαγείο έχουμε τελείως διαφορετική συμπεριφορά από τον Περιστερεώνα, καθώς δεν είναι δυνατό να προκύψει Ψευδής Δόξα, του τύπου εναλλαγής του αποτυπώματος του 12 με το αποτύπωμα του 11, αφού τα αποτυπώματα είναι αμετάβλητα και ο μόνος τρόπος για να ελαττωθεί η επιστήμη-αποτύπωμα θα ήταν η

παρουσία της αίσθησης, που εδώ απουσιάζει. Στο 'Κήρινο Εκμαγείο' έχουμε αυστηρά 'connaître' γνώση καθώς τα αποτυπώματα είναι σταθερά στατικά, αντίθετα με τον 'Περιστερεώνα' που έχει 'savoir' τύπου γνώση. Η 'savoir' τύπου γνώση του 'Περιστερεώνα' δηλώνεται από τη δυναμική κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα πτηνά σ' αυτόν. Ενώ 'κατέχονται' στον Περιστερεώνα, μπορούμε να τα 'έχουμε' μόνο με το να τα συλλάβουμε, και μάλιστα όσο αυτά πετούν όχι μόνο ως πειθαρχημένη και σε συνοχή αγέλη, αλλά και άτακτα, με χαοτικούς τρόπους, σε μικρές ομάδες, και ακόμα χειρότερα κατά μόνας με τυχαίο τρόπο διά μέσω των ποικίλων αγελών. Ο Ackrill χρησιμοποιεί μια φανταστική περιγραφή του επιχειρήματος που περιέχει στοιχεία αλήθειας, προκειμένου να ερμηνεύσει τον Περιστερεώνα, αλλά κάνει λάθος στο ότι θεωρεί δεδομένο ότι τα μέρη της άγνοιας (ή μη-επιστήμης) 'όφειλαν να μην είχαν βρεθεί ποτέ εκεί'. Ο Chappell θεωρεί τελείως λανθασμένα ως 'άγνοια-ανεπισημοσύνη' το πλήρως 'μη-ον'.

11. Στο (2.8.δ) περιγράφεται το αδιέξοδο στο οποίο περιέρχεται ο ορισμός της ψευδούς δόξας στον 'Περιστερεώνα', διότι η ίδια Ψευδής Δόξα μπορεί να περιγραφεί ως η εναλλαγή μιας γνωστής οντότητας με άλλη γνωστή οντότητα, ή μιας άγνωστης οντότητας με άγνωστη οντότητα, ή μιας γνωστής οντότητας με μια άγνωστη οντότητα, ή μιας άγνωστης οντότητας με μια γνωστή οντότητα. Σε κάθε περίπτωση προκύπτει μια μη επιτρεπτή Ψευδής Δόξα. Αναγκαία αναθεωρείται η υπόθεση (H2), αυξάνοντας κατά ένα επίπεδο την Αληθή Δόξα ώστε να ταυτιστεί με την Επιστήμη. Η υπόθεση (H2) γίνεται 'Επιστήμη=Αληθής Δόξα επιπέδου 6' και είναι ασθενέστερη. Στο στάδιο αυτό της υπόθεσης, που εξασφαλίζεται από την άπειρη Διαίρεση του Πλατωνικού Όντος, εμφανίζονται τα νέα είδη που αντιπροσωπεύονται από τους υψηλότερους Πλατωνικούς αριθμούς 13 και 14, δηλαδή έχουμε ένα νέο Περιστερεώνα όπου και πάλι η ψευδής δόξα είναι μη-επιτρεπτή. Προκειμένου να 'εξουδετερώσουμε' την ανεπιθύμητη

και μη-επιτρεπτή Ψευδή Δόξα επανερμηνεύουμε την (H2) αυξάνοντας κατά ένα ακόμα επίπεδο την επιστήμη- Αληθή Δόξα μέσω ενός επιπλέον βήματος της Διαίρεσης. Κατ' ανάγκην οδηγούμαστε σε όλο και ασθενέστερες εκδοχές της υπόθεσης (H2), δηλαδή: Πλήρης γνώση-επιστήμη=Αληθής Δόξα επιπέδου k , για όλο και μεγαλύτερο k , ώστε να αποτρέψουμε τη μη επιτρεπτή Ψευδή Δόξα της εναλλαγής των ειδών $2k+2$ και $2k+1$. Τελικά η υπόθεση (H2) απορρίπτεται, καθώς το k τείνει στο άπειρο. Ο μόνος τρόπος για να οριστικοποιήσει ο Πλάτων το επιχείρημά του είναι αυτή η επ' άπειρον αναγωγή, την οποία οι Ackrill, McDowell και Burnyeat δεν σχολιάζουν, ενώ οι Hackforth, Sedley, Rudebusch και Chappell περιορίζονται στο να την αναφέρουν χωρίς να καθορίζουν την κρισιμότητα του ρόλου της.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Είναι πλέον φανερό ότι, η θεωρία του Ψεύδους του Πλάτωνος, κάτω από τη διαλεκτική του θεωρία της επιστήμης μέσω της Διαίρεσης και Συναγωγής, μια θεωρία που στηρίζεται στα μαθηματικά της περιοδικής ανθυφαίρεσης, επιτυγχάνει να συμπεριλάβει κάθε είδος Ψεύδους:

είτε πρόκειται για τη Ψευδή Δόξα περί ενός Όντος (όπως στα χωρία *Θεαίτητος* 187a-201c, *Φίληβος* 38e-39c, και *Σοφιστής* 261c-263d)

ή για τη Ψευδή Ταύτιση μεταξύ δύο Όντων (όπως στους αποτυχημένους ορισμούς του Σοφιστή στο *Σοφιστής* 221d-231c),

ή για την ανάμιξη και των δύο (όπως στο χωρίο του *Πολιτεία* 376c-383c).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[A] **J. Ackrill**, *Plato on False Belief: Theaetetus 187-200*, *Monist* 50 (1966), p.383-402, reprinted in J. L. Ackrill (editor), *Essays on Plato and Aristotle*, Clarendon Press, Oxford, 1997, pp. 53-71.

[Av] **Δ. Αναπολιτάνος**, *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία των Μαθηματικών*, Νεφέλη, Αθήνα 1985.

[Ba] **D. Barton**, *The Theaetetus on how we Think*, *Phronesis* 44 (1999), pp. 163-180.

[Bu] **M. Burnyeat**, *The Theaetetus of Plato; with a translation of Plato's Theaetetus by M.J. Levett, revised by M. Burnyeat*, Hackett Publishing Company, Indianapolis, 1990.

[Ca] **L. Campbell**, *The Theaetetus of Plato with a revised text and English notes* (Oxford: 1861), Arno Press, New York, 1973.

[Ch] **T. Chappell**, *Reading Plato's Theaetetus*, Hackett Publishing Company, Inc., Indianapolis/ Cambridge, 2005.

[Chu] **A. Church**, Review of M. G. White and M. Black, *on the paradox of analysis*, *Journal of Symbolic Logic*, 1946, pp. 132-3.

[Co1] **F. M. Cornford**, *Mathematics and Dialectic in the Republic VI-VII*, *Mind* N. S. 41 (1932), Vol. 161 (Jan.), p. 37-52, and Vol.162 (Apr.) p. 173-190.

[Co2] **F. M. Cornford**, *Plato's Theory of Knowledge, the Theaetetus and Sophistes of Plato*, Routledge & Kegan Paul, London, 1935.

[Co3] **F. M. Cornford**, *Plato and Parmenides*, Routledge & Kegan Paul, London, 1939.

[Cr] **I. M. Crombie**, *An Examination of Plato's Doctrines*, vol. II, London: Routledge & Kegan Paul, 1963.

- [McC] **M. M. McCabe**, *Plato's Individuals*, Princeton University Press, 1994.
- [McD1] **J. McDowell**, *Plato: Theaetetus*, Translated with notes, Oxford, 1973.
- [McD2] **J. McDowell**, *Identity Mistakes: Plato and the Logical Atomists*, Essay 7 in *Meaning, Knowledge, and Reality*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1998, pp.157-170.
- [Fi] **G. Fine**, *False Belief in the Theaetetus*, *Phronesis* 24 (1979), pp.70-80.
- [H] **R. Hackforth**, *The Aviary Theory in the Theaetetus*, *The Classical Quarterly*, Vol. 32, No. 1. (Jan., 1938), pp.27-29.
- [Hi] **J. Hintikka**, *Knowledge and its objects in Plato*, in J.M.E. Moravcsik (editor), *Patterns in Plato's Thought*, D. Reidel Publishing Company, Dordrecht, 1973, pp. 1-30.
- [L] **F. A. Lewis**, *Foul Play in Plato's Aviary: Theaetetus 195Bff*, in E.N. Lee, A.P.D. Mourelatos, & R.M. Rorty (editors), *Exegesis and Argument: Studies in Greek Philosophy Presented to Gregory Vlastos*, Assen, 1973, pp. 262-284.
- [M] **Gareth B. Matthews**, *A Puzzle in Plato: Theaetetus 189b-190e*, in David F. Austin (editor), *Philosophical Analysis: A Defense by Example*, (Philosophical Studies Series), Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1988, pp.3-15.
- [N1] **S. Negrepontis**, *The anthyphairetic nature of Plato's Dialectic*, in *Topics in didactics of Mathematics V*, edited by F. Kalavasis-M. Meimaris, Gutenberg, Athens, 2000, pp. 15-77 (in Greek).
- [N2] **S. Negrepontis**, *Plato's theory of Ideas is the philosophic equivalent of the theory of continued fraction expansions of lines commensurable in power only*, Manuscript, June 2006.
- [N3] **S. Negrepontis**, *The periodic anthyphairetic nature of the One in the Second Hypothesis of the Parmenides*, Manuscript, September 2005.
- [N4] **S. Negrepontis**, *The Anthyphairetic Nature of the Platonic Principles of Infinite and Finite*, in *Proceedings of the 4th Mediterranean Conference on Mathematics Education*, 28-30 January 2005, Palermo, Italy, pp. 3-26.
- [N5] **S. Negrepontis**, «Plato's Theory of Knowledge in the *Sophistes*», Lecture delivered in the Colloquim on 'La Demonstration de l' Antiquite a l' age Classique', June 2008, Paris.

[N6] Σ. Νεγρεπόντης, *Η Ανθυφαιρετική Φύση της Γεωμετρίας και της Φιλοσοφίας των Πυθαγορείων*, Στιγμές και Διάρκειες (επιμ. Διονύσιος Αναπολιτάνος), Νεφέλη, Αθήνα 2009, σσ.191-282.

[O] G. E. L. Owen, *Plato on Not-Being*, in *Plato I: Metaphysics and Epistemology*, editor G. Vlastos, Anchor Books, Garden City, 1970, pp. 223-267.

[Pol] R. Polansky, *Philosophy and Knowledge: A Commentary on Plato's Theaetetus*, Bucknell University Press, Lewisburg, 1992.

[Pop1] K. Popper, *The Logic of Scientific Discovery*, Basic Books, New York, 1959.

[Pop2] K. Popper, *Conjectures and Refutations*, Routledge, London, 1963.

[Q1] W. V. Quine, *Notes on Existence and Necessity*, The Journal of Philosophy 40 (1943), 113-127.

[Q2] W. V. Quine, *Quantifiers and Propositional Attitudes*, The Journal of Philosophy 53 (1956), 177-187.

[Rud] G. Rudebusch, *Plato on Sense and Reference*, Mind 104 (1986), 526-537.

[Rus] B. Russell, *Knowledge by Acquaintance and Knowledge by Description*, Proceedings of Aristotelian Society 11 (1910/11), 108-128.

[R] G. Ryle, *Logical Atomism in Plato's Theaetetus*, Phronesis 1990, Vol. XXXV/1, pp.21-46.

[S] D. N. Sedley, *The Midwife of Platonism. Text and Subtext in Plato's Theaetetus*, Clarendon Press, Oxford, 2004.

[Wh] N. P. White, *Plato on Knowledge and Reality*, Indianapolis, 1976.

[Wi] C.F.J. Williams, *Referential Opacity and False Belief in the Theaetetus*, Philosophical Quarterly 23 (1972), 289-302.

[Wo] R. Woolf, *A Shaggy Soul Story: How not to Read the Wax Tablet Model in Plato's Theaetetus*, Philosophy and Phenomenological Research 69 (2004), 573-604.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣ ΣΤΟΝ *ΠΟΛΙΤΕΙΑ* 475e-480a

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αυτής και στην ενότητα 1.7 δόθηκε η ερμηνεία της Αληθούς δόξας. Το αποτέλεσμα της ερμηνείας αφορούσε στη φύση της Αληθούς Δόξας, η οποία προέκυψε ότι είναι μία ανθυφαιρετική προσέγγιση της Διαίρεσης ενός Πλατωνικού Όντος. Το κεφάλαιο ΙΙ στο σύνολό του ανέδειξε τη στενή σχέση της Αληθούς Δόξας με τα ενδιαμέσα: μνήμη, λήθη και μάθηση. Αυτά τα δύο στοιχεία σε συνδυασμό με το χωρίο της τετμημένης γραμμής του *Πολιτεία* 509d-510b, όπου ο Πλάτων αναφέρει τη θεμελιώδη αναλογία, δηλαδή:

τα δοξαστά/τα επιστητά = ομοιωθέν/εκείνο προς το οποίο ομοιώθη, που αναλύσαμε στο (1.4.β), αποκαλύπτουν το αντικείμενο της Αληθούς Δόξας. Σ' αυτό ακριβώς, δηλαδή στο αντικείμενο της Αληθούς Δόξας αφορά το παρόν κεφάλαιο ΙΙΙ.

Στη θεμελιώδη αναλογία εμφανίζονται οι όροι δοξαστό και επιστητό, με το επιστητό να είναι το Όν και το δοξαστό να είναι το αισθητό το οποίο μετέχει στο Όν αυτό. Έχει διαπιστωθεί ότι για τον Πλάτωνα, η θεμελιώδης αναλογία προκύπτει μετά από τη διαίρεση της τετμημένης γραμμής σε δύο περιοχές, την περιοχή Α των επιστητών, την οποία χαρακτηρίζει η σαφήνεια, και την περιοχή Β των δοξαστών-αισθητών

που την χαρακτηρίζει η ασάφεια, με την περιοχή Α ν' αντιστοιχίζεται στην Επιστήμη και την περιοχή Β στη Δόξα.

Το ότι τα επιστητά είναι τα Όντα και ότι γίνονται γνωστά μέσω της μεθόδου της Διαίρεσης και Συναγωγής έγινε σαφές στα 1.3 και 1.4, όπου τα Όντα ασπαλιευτής και σοφιστής αποδείχθηκαν επιστητά μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής. Το ότι τα αισθητά που μετέχουν σ' ένα Όν, και ονομάζονται δοξαστά, σχετίζονται με τη δόξα περί αυτού του Όντος με την έννοια ότι η δόξα αποτελεί τη γνώση τους διερευνάται στο διάλογο *Πολιτεία*.

Η διερεύνηση σχετικά με τα δοξαστά γίνεται στο *Πολιτεία* 475e-480a¹²⁷ και οδηγεί στην απόδειξη της ακόλουθης πρότασης:

(P) *Η γνώση εκάστου των πολλών καλών που μετέχει σ' αυτό το Όν Καλόν είναι η αληθής δόξα περί του Όντος.*

Το επιχείρημα στο οποίο βασίζει ο Πλάτων την απόδειξη της παραπάνω πρότασης αποτελεί μια περίτεχνη εφαρμογή της μεθόδου της Ανάλυσης και Σύνθεσης. Αυτό γίνεται φανερό, τόσο από τη δομή του επιχειρήματος όσο και από την ορολογία που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξή του. Πράγματι, η παρουσία λέξεων όπως, 'ζητητέον', 'ώμολογημένων' (και των συναφών του) ή 'ηυρύκαμεν' παραπέμπουν άμεσα στο *Συναγωγή* του Πάππου (7, 634,2-636,18)¹²⁸ και στην εκεί Ανάλυση και Σύνθεση, η οποία, σύμφωνα με τους Νεγρεπόντη-Λαμπρινίδη [NL], ερμηνεύεται με όρους της διαλεκτικής του Πλάτωνος-δηλαδή με όρους Διαίρεσης και Συναγωγής.

Η απόδειξη που παραθέτει ο Πλάτων αναλύεται σε βήματα που εδώ παρουσιάζονται με τη μορφή προτάσεων μαζί με τη σύνδεσή τους, η οποία αντιστοιχεί στη γραμμή απόδειξης του Πλάτωνος:

Για να δείξουμε την Πρόταση (P), αρκεί να δείξουμε την Πρόταση (Q):

(Q) *Η γνώση εκάστου των πολλών καλών που μετέχει σ' αυτό το Όν Καλόν είναι η ενδιαμέση γνώση (δύναμεις) μεταξύ της Επιστήμης του Καλού και της Άγνοιας.*

Για να δείξουμε την Πρόταση (Q), αρκεί να δείξουμε την Πρόταση (R).

¹²⁷ [99].

¹²⁸ [100]

(R) *Τα πολλά καλά τα οποία μετέχουν αυτού του Όντος Καλού συμπίπτουν με τις ενδιαμέσες οντότητες (δοξαστά) μεταξύ αυτού του Καλού και του απολύτως μη-Όντος.*

Τέλος, για την απόδειξη της Πρότασης (R), αρκεί η απόδειξη της Πρότασης (S).

(S) *Τα πολλά καλά τα οποία μετέχουν αυτού του Όντος Καλού συμπίπτουν με τις οντότητες που είναι και καλές και αισχρές.*

Όμως, η Πρόταση (S) αιτιολογημένα ισχύει άρα, η Πρόταση (P) έχει αποδειχθεί καθώς, η Πρόταση (S) ισχύει και $(S) \Rightarrow (R) \Rightarrow (Q) \Rightarrow (P)$.

Η αιτιολόγηση της Πρότασης P, οι αποδείξεις των συνεπαγωγών $(S) \Rightarrow (R) \Rightarrow (Q) \Rightarrow (P)$ και η περιγραφή των εμπλεκόμενων εννοιών προκύπτουν από το ίδιο το πλατωνικό κείμενο (και με ταυτόχρονη χρήση σύγχρονων όρων έχουν) ως εξής:

Στο 475e-476a, ο Πλάτων εισάγει τις δυάδες αντιθέτων της μορφής (ον, μη-ον) όπως, (καλόν, αισχρόν) ή (δίκαιον, άδικον) ή (όσιον, ανόσιον), στις οποίες επανέρχεται μετά το 478e. Οι δυάδες αντιθέτων δηλώνουν την παρουσία του νοητού Όντος και το νοητό Ον διαχωρίζεται σαφώς από τα αισθητά που μετέχουν σ' αυτό. Ο Πλάτων, έχοντας ως δεδομένο το Ον/Καλόν και τα μετέχοντά του πολλά καλά, εισάγει μία '1-1' αντιστοίχιση των οντολογικών επί των γνωστικών οντοτήτων, θεωρώντας προφανή την αντιστοίχιση του πλήρως Όντος στην Επιστήμη και του πλήρως μη-Όντος στην Άγνοια (476e4-477a5, 477a9-b1). Άρα, απομένει να διερευνηθεί η φύση εκείνων που ο Πλάτων ονομάζει 'μεταξύ' τόσο σε οντολογικό όσο και σε γνωστικό επίπεδο, οπότε τα βήματα του επιχειρήματος $(Q) \Rightarrow (P)$ και η πρόταση (S) αναδεικνύονται ως τα ουσιώδη βήματα του επιχειρήματος. Η αιτιολόγηση των δύο βημάτων βασίζεται στην ιδιότητα της προσεγγιστικότητας, που χαρακτηρίζει τόσο την αληθή δόξα, ως προσέγγιση της Επιστήμης, όσο και τα αισθητά πολλά καλά και αισχρά, ως προσεγγίσεις αυτού του Όντος Καλού, ιδιότητα που καθορίζει πλήρως η ανθυφαιρετική ερμηνεία.

Οι μελετητές διακρίνουν δύο κρίσιμα σημεία στο επιχείρημα που αναπτύσσει ο Πλάτων και ο προβληματισμός τους σχετικά με αυτά τους έχει οδηγήσει σε διαφορετικές ερμηνείες (ενότητα 3.1).

Πρώτο σημείο προβληματισμού αποτελεί το 477c9-d5, στο οποίο εμφανίζεται η κρίσιμη για τη διερεύνηση της σχέσης των ‘μεταξύ’ έννοια της δύναμης, ως γνωστικής έννοιας. Πολλοί σχολιαστές ισχυρίζονται ότι ο ισχυρισμός ‘δύο δυνάμεις είναι διαφορετικές αν τα αντικείμενα επί των οποίων τάσσονται είναι διαφορετικά’ αποτελεί λογικό σφάλμα και διερευνούν το χωρίο με βάση την άποψη αυτή. Συγκεκριμένα, θεωρούν ότι ο ισχυρισμός αποτελεί μια λανθασμένη συνεπαγωγή. Αυτή η άποψη θα απορριφθεί διότι, ο ισχυρισμός που παρατίθεται, επέχει θέση αξιώματος στην πλατωνική θεωρία ώστε να εξασφαλιστεί ως ‘1-1’ η σχέση που θεσπίζεται στο 477c9-d5 μεταξύ των (γνωστικών εννοιών των) δυνάμεων και των (οντολογικών εννοιών των) οντοτήτων επί των οποίων αυτές τάσσονται. Η ‘1-1’ σχέση είναι εκείνη που τεκμηριώνει τη σύνδεση των προτάσεων (Q) και (R) στο αντίστοιχο βήμα του επιχειρήματος της Ανάλυσης και Σύνθεσης.

Δεύτερο σημείο προβληματισμού αποτελεί η ερμηνεία της φράσης ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’ λόγω της συνύπαρξης εναντίων όρων στην ίδια οντότητα. Το σημείο αυτό συνδέεται με την αιτιολόγηση του ουσιώδους βήματος του επιχειρήματος, της Πρότασης (S), καθώς και με τη συνεπαγωγή ‘αν (S) τότε (R)’. Το ζήτημα που ανακύπτει εδώ επιλύεται με τη διευκρίνιση ότι ενώ οι όροι ‘ον’ και ‘μη-ον’, εμφανίζονται ως οντολογικά άκρα, αποτελούν συστατικά της οντότητας που είναι της μορφής ‘ον και μη-ον’ και υπάρχει ‘μεταξύ’ των παραπάνω άκρων (Πρόταση (S)). Παρατηρείται, επομένως, ότι οι όροι ‘ον’ και ‘μη-ον’ έχουν διπλή σημασία στην πλατωνική γλώσσα (όπως σχολιάσαμε στο (2.6.β) και (2.6.γ)). Στις Ενότητες 3.4 και 3.6 θα δείξουμε ότι, σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία, οι όροι ‘ον’ και ‘μη-ον’ άλλοτε αφορούν στις απόλυτες-‘καθ’ αυτό’ σημασίες των οντοτήτων πλήρες Ον και πλήρες μη-Ον, και άλλοτε στα συστατικά των ατελών οντοτήτων ‘ον και μη-ον’ που είναι ‘μεταξύ’ των οντολογικών άκρων και που αποτελούν προσεγγίσεις του πλήρως Όντος, όπως ήδη επισημίναμε. Στη δεύτερη περίπτωση η γλωσσική έκφραση αφορά στα μέρη ‘ον’ και ‘μη-ον’ αυτών των ατελών οντοτήτων, τα οποία προκύπτουν κατά τη διαδικασία ορισμού του Όντος, δηλαδή τη Διαίρεση-και-Συναγωγή του Όντος.

3.1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Το *Πολιτεία* 475e-480a είναι ένα από τα δυσκολότερα πλατωνικά χωρία και πολλά σημεία του έχουν προβληματίσει τους μελετητές, εγείροντας ερωτήματα τα οποία οδηγούν σε αδιέξοδες απαντήσεις. Ο λόγος για τις δυσκολίες αυτές είναι η έλλειψη μοντέλου ενιαίας ερμηνείας της θεωρίας του Πλάτωνος, το οποίο θα ενσωματώνει και θα επιλύει με συνεπή τρόπο τα θέματα που προκύπτουν ως αντικρουόμενα. Αυτά τα επίμαχα θέματα αφορούν στην έννοια της Διαλεκτικής όπως αυτή εμφανίζεται στα πλατωνικά χωρία, συμπαρασύροντας και έννοιες που συμμετέχουν σ' αυτά, όπως π.χ. οι Ιδέες. Επίμαχο είναι και το ζήτημα της Δόξας στο παρόν χωρίο, με θεμελιώδες το ερώτημα αν η Δόξα εδώ πρέπει να ερμηνευθεί ως αληθής ή ψευδής (Ενότητα (3.6.γ1)).

Η ερμηνεία του 477cd είναι βαρύνουσας σημασίας, καθώς στο χωρίο καταλογίζεται η διάπραξη λογικού σφάλματος. Επίμαχη θεωρείται η έννοια του 'μεταξύ', διότι ο Πλάτων βασίζει την περιγραφή του στην συνύπαρξη των αντιθέτων 'είναι και μη-είναι' ή 'τα πολλά καλά είναι και αισχρά'. Οι ποικίλες ερμηνείες που επιχειρήθηκαν, προκειμένου να αντιμετωπισθούν επαρκώς τα δύο αυτά σημεία του χωρίου, συνάντησαν δυσκολίες με αποτέλεσμα οι υποστηρικτές των ερμηνειών αυτών να αποδώσουν παραλείψεις στον Πλάτωνα.

(3.1.α) Το λογικό σφάλμα του 477cd

Πολλοί από τους μελετητές του Πλάτωνος υποστηρίζουν ότι το 477cd περιέχει λογικό σφάλμα. Θεωρούν ότι το χωρίο σφάλλει λογικά όταν υποστηρίζει ότι 'δύο δυνάμεις είναι διαφορετικές όταν πράττουν διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικά αντικείμενα':

δυνάμεως δ' εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω
ἐφ' ᾧ τε ἔστι καὶ ὁ ἀπεργάζεται,
καὶ ταύτῃ ἐκάστην αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα,
καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην
τὴν αὐτὴν καλῶ,
τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην

ἄλλην.

Ο Crombie [Cr] (p.57) ήταν ο πρώτος που υποστήριξε ότι το χωρίο περιέχει λογικό σφάλμα, που το ονομάζει καταστροφικό σφάλμα (fatal flaw). Το σφάλμα έγκειται, κατά τον Crombie, ότι από την παρακάτω ερώτηση που υποβάλλει ο ίδιος προκύπτουν τέσσερις περιπτώσεις ενώ ο Πλάτων αναφέρει μόνο δύο:

Αν δύο δυνάμεις Α και Β έπρατταν *διαφορετικά* πράγματα στο *ίδιο* αντικείμενο, όπως π.χ. η όραση να βλέπει μήλα και αχλάδια και η όσφρηση να τα οσφρίζεται, θα ήταν διαφορετικές ή ίδιες; Οι τέσσερις περιπτώσεις που προκύπτουν είναι:

Α) δύο δυνάμεις Α και Β πράττουν διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικά αντικείμενα

Β) δύο δυνάμεις Α και Β πράττουν διαφορετικά πράγματα σε ίδια αντικείμενα

Γ) δύο δυνάμεις Α και Β πράττουν ίδια πράγματα σε ίδια αντικείμενα

Δ) δύο δυνάμεις Α και Β πράττουν ίδια πράγματα σε διαφορετικά αντικείμενα.

Ο Crombie διερευνά τη θέση του Πλάτωνος με βάση τις τέσσερις περιπτώσεις, προκειμένου να δείξει ότι, το λογικό σφάλμα της θεώρησης δύο περιπτώσεων αντί τεσσάρων οφείλεται στο ότι η σκέψη του Πλάτωνος αναπτύσσεται χρησιμοποιώντας επιπλέον στοιχεία-δεδομένα που ο ίδιος ο Πλάτων δεν αντιλαμβάνεται ότι τα χρησιμοποιεί ή δεν τα ανακοινώνει.

Η άποψη του Crombie είναι ότι, προκειμένου να ισχύει η πλατωνική θέση και να έχουμε μόνο τις περιπτώσεις Α και Γ, θα πρέπει ο Πλάτων να είχε θεωρήσει σιωπηρά ότι ‘αντικείμενο’ μιας δύναμης είναι το ‘εσωτερικό αντικείμενο’ ή ‘σύστοιχο αντικείμενο’ (internal accusative), π.χ. το θέαμα για το βλέπω και η οσμή για το οσφρίζομαι.

Τι σημαίνει όμως ‘σύστοιχο αντικείμενο’ για τη δόξα;

Ο Crombie (p.58) ισχυρίζεται ότι ‘αντικείμενο’ της δόξας είναι αυτές καθ’ αυτές οι δοξασίες που εκφράζουμε με δηλωτικές προτάσεις (that-clauses) για κάποιο υποκείμενο και όχι το ίδιο το υποκείμενο περί του οποίου γίνεται η δόξα¹²⁹. Σύμφωνα με τον Crombie, οι δηλωτικές

¹²⁹ Πρέπει να σημειώσουμε την πολύ σημαντική θέση του Crombie ότι το ‘αντικείμενο’ της δόξας δεν είναι το υποκείμενο της δηλωτικής πρότασης, δηλαδή εκείνο περί του οποίου γίνεται η δόξα,

προτάσεις (that-clauses) των καθημερινών ανθρώπων ονομάζουν τις οντότητες, που ανήκουν στον κόσμο του ημι-πραγματικού. Ο χαρακτήρας αυτών των προτάσεων είναι προσεγγιστικός και κατέχει κάποιο σημείο στη κλίμακα μεταξύ ‘του υπάρχοντος και μη-υπάρχοντος’, αποτελώντας κατ’ αυτήν την έννοια το αντικείμενο της δόξας. Παράδειγμα ενός τέτοιου αντικειμένου δόξας περί του ωραίου είναι το φωτεινό χρώμα, διότι είναι συμβατική γνώμη καθημερινού ανθρώπου περί του ωραίου που προσεγγίζει το ωραίο και είναι ημι-πραγματικό και όχι το πλήρες πραγματικό ωραίο.

Το λογικό σφάλμα που περιγράφει ο Crombie, δίνει την αφορμή στον Hintikka [Hi] να εξετάσει το επιχείρημα του 477cd και να ισχυριστεί ότι η μόνη ελπίδα να γίνει αποδεκτό, και να μην χαρακτηριστεί χονδροειδώς παραπλανητικό, είναι να υποθέσουμε ότι ο Πλάτων θεωρεί ότι στο έργον της δύναμης (της γνώσης) συγχωνεύονται τα αντικείμενα της δύναμης (p.15). Το βασικό επιχείρημά του είναι η φράση του Πλάτωνα στο 477d1 ‘είς ἐκεῖνο μόνον βλέπω’, όπου για τον Hintikka, αποτελεί την κεφαλίδα κάτω από την οποία περιέχονται δύο ανεξάρτητες εξατομικευμένες αρχές για τις *δυνάμεις*: η λειτουργία τους (‘ὁ ἀπεργάζεται’) και τα αντικείμενά τους (‘ἐφ’ ᾧ’), με κάθε μια απ’ αυτές να μπορεί να διακρίνει τις δύο *δυνάμεις* μεταξύ τους, αλλιώς το συμπέρασμα του πλατωνικού επιχειρήματος είναι άκυρο (p.15-16). Για τον Hintikka η δομή των επιχειρημάτων του χωρίου 477cd, σχηματικά, είναι η εξής:

Step (1): Knowledge and belief are different (proved by earlier arguments).

Step (2): Knowledge and belief are faculties (assumption).

Step (3): Different faculties (dynameis) are distinguished from each other by ‘what they accomplish and what they pertain to’ - in brief, by their respective aims (assumption).

Step (4): The aims of knowledge and belief are different (inference

αλλά εκείνο που συλλαμβάνει ο δοξάζων. Η ανθυφαιρετική ερμηνεία αναλύει τη θέση αυτή καθιστώντας φανερό το γιατί πρέπει να υπάρχει διάκριση μεταξύ της οντότητας περί της οποίας γίνεται η δόξα και εκείνου που συλλαμβάνει η δόξα, που δεν είναι τίποτα άλλο από μια προσέγγιση της οντότητας περί της οποίας γίνεται η δόξα.

from (1)-(3))

Step (5): The aims of knowledge and belief are their objects-i.e., the things knowledge or belief is about (assumption).

Step (6): The objects of knowledge and belief are different (inference from (4) and (5)).

Την παράθεση των επιχειρημάτων ακολουθεί ο σχολιασμός τους από τον Hintikka (pp.10-11):

Το βήμα (1) ισχύει λόγω της διαφορετικής λογικής συμπεριφοράς των δύο δυνάμεων, αφού η Δόξα είναι ενίοτε ψευδής ενώ η Επιστήμη είναι πάντα αληθής. Τα βήματα (2), (3), και (5) δίνουν το τελεολογικό μοντέλο του Πλάτωνος (: η όποια γνώση ταυτίζεται με το αντικείμενό της, pp.16-18). Ο ρόλος των (1)-(4) και (6) είναι σαφής στο πλατωνικό χωρίο. Η 'εντυπωσιακή υπόθεση (5)' είναι εκείνη που κατοχυρώνει, σύμφωνα με τον Hintikka, το όλο επιχείρημα, αν και υπονοούμενη σιωπηρά, παρόλο που υπάρχουν ενδείξεις, όπως το *Ευθύδημος* 284b-c (διανοεῖσθαι και λέγειν, p.13), ότι ο Πλάτων κατά ένα μέρος τη χρησιμοποιούσε συνειδητά.

Κριτική στον Hintikka ασκεί ο Santas [S] αμφισβητώντας: α) τη νομιμότητα της ταύτισης του 'ἐφ' ᾧ' και του 'ὃ ἀπεργάζεται' και β) το κατά πόσον το βήμα (5) είναι αναγκαίο για τα υπόλοιπα βήματα και αν στο σύνολό τους τα βήματα (1)-(6) είναι συμβατά με το επιχείρημα του Πλάτωνος (p.37). Ο Santas εκφράζει τη διαφωνία του για το παραπάνω (α), βασιζόμενος στο *Πολιτεία* 353a, όπου δηλώνεται σαφώς ότι το έργο της δύναμης διαχωρίζεται από το αντικείμενο της δύναμης (pp.38-39):

Πολιτεία 352e9-a11

Οὐκοῦν δικαίως [ἂν] ταῦτα τούτων φαμὲν ἔργα εἶναι;

Πάνυ γε.

Τί δέ; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη
καὶ ἄλλοις πολλοῖς;

Πῶς γὰρ οὐ;

Ἀλλ' οὐδενί γ' ἂν οἶμαι οὕτω καλῶς ὥς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ
τούτῳ ἐργασθέντι.

Ἀληθῆ.

Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν;

Θήσομεν μὲν οὖν.

Νῦν δὴ οἶμαι ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἠρώτων, πυνθανόμενος εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἶη ἔργον ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζεταιται.

Για το (β) ο Santas παρατηρεί ότι υπάρχουν τρεις βασικοί λόγοι για τους οποίους τα βήματα (1)-(6) δεν αναπαριστούν πιστά το επιχείρημα του Πλάτωνος (pp. 44-46). Πρώτον, δεν αποδίδεται σωστά το βήμα (3) με αποτέλεσμα να δημιουργείται η σύγχυση ότι πρέπει τα 'έφ' ῥ' και 'ὃ ἀπεργάζεται' να ταυτίζονται για να έχει νόημα το επιχείρημα. Δεύτερον, ο Hintikka δεν θεωρεί ως μέρος του επιχειρήματος ότι η διαφορά μεταξύ Επιστήμης και Δόξας έγκειται στο ότι η μια είναι πλήρως αληθής ενώ η άλλη και ψευδής. Τρίτον, ο Santas διαπιστώνει ότι δεν ισχύει η συνεπαγωγή του βήματος (4) από τα βήματα (1)-(3), όπως ισχυρίζεται ο Hintikka, αλλά η συνεπαγωγή του βήματος (1) από τα (2)-(4). Με βάση τις παρατηρήσεις αυτές, ο Santas ανασκευάζει το πλατωνικό επιχείρημα βασιζόμενος στη διακριτότητα των 'έφ' ῥ' και 'ὃ ἀπεργάζεται' του βήματος (3). Επισημαίνει το 'ὃ ἀπεργάζεται' είναι εκείνο που όταν είναι πλήρως αληθές αφορά στην Επιστήμη, ενώ όταν είναι και ψευδές αφορά στη Δόξα. Θεωρεί ότι έργο της Επιστήμης και της Δόξας είναι το 'γνώναι' και το 'δοξάζειν', αντίστοιχα, που διαχωρίζονται ως προς το βαθμό αλήθειας που αντιπροσωπεύει το καθένα, ενώ αντικείμενά τους είναι οι αμετάβλητες Ιδέες και τα μεταβλητά, αντίστοιχα. Ως εκ τούτου και χωρίς να εισάγει το υπονοούμενο βήμα (5), ο Santas θεωρεί ότι νομιμοποιείται το συμπέρασμα του βήματος (6), και μάλιστα στην ισχυρή του εκδοχή, δηλαδή ότι, τα αντικείμενα Επιστήμης και Δόξας είναι διαφορετικά, οπότε το σύνολο των αντικειμένων της Επιστήμης και το σύνολο των αντικειμένων της Δόξας δεν επικαλύπτονται. Κατ' αυτήν την έννοια, ο Santas απαντά και στους Crombie [Cr] (pp. 113-114) και Hare [H] (p.23), οι οποίοι ισχυρίζονται ότι ο Πλάτων ενοχοποιείται για τη συγχώνευση της λογικής των προτασιακών κατασκευών (Επιστήμη είναι πλήρως αληθής, Δόξα είναι αληθής και ψευδής) με τη δομή των ιδίων των αντικειμένων. Κριτική στους Crombie και Hare ασκεί και ο Hintikka, θεωρώντας ότι κατέληξαν στην παραπάνω άποψη μη έχοντας παρατηρήσει ότι ο Πλάτων χειρίζεται τη γνώση ως ανάλογο φαινόμενο

του ‘λέγειν’, γεγονός που τους οδήγησε σε πλάνη σχετικά με το πλατωνικό κείμενο ([Hi] p.19 και pp.21-22).

Η Fine¹³⁰ [F] βασίζει την ερμηνεία της στο 477cd, και αναφέρεται σ’ αυτό στο βήμα (11) της δικής παρουσίασης για τη δομή του χωρίου:

(11) Οι δυνάμεις διακρίνονται από (11α) εκείνο ‘επί’ του οποίου τίθενται και από (11β) τι λειτουργία εκπληρούν. Όταν εκείνο ‘επί’ του οποίου τίθενται είναι ένα και εκπληρούν λειτουργία σ’ ένα πράγμα τότε έχουμε μια δύναμη· όταν τα αντικείμενα ‘επί’ των οποίων τίθενται είναι διαφορετικά και εκπληρούν λειτουργία σε διαφορετικά αντικείμενα τότε έχουμε διαφορετικές δυνάμεις (p.72).

Η Fine, όπως ο Crombie, παρατηρεί ότι υπάρχουν άλλες δύο δυνατότητες που ο Πλάτων δεν συμπεριλαμβάνει: i) οι x και y να κάνουν την ίδια λειτουργία σε διαφορετικά αντικείμενα και ii) οι x και y να κάνουν διαφορετική λειτουργία στο ίδιο αντικείμενο. Η Fine επισημαίνει ότι στο βήμα (14) (: Επιστήμη και Δόξα είναι διαφορετικές δυνάμεις, αφού η Επιστήμη είναι αναμάρτητος ενώ η Δόξα μπορεί να κάνει λάθος, 477e6-7, p.72) ο Πλάτων μοιάζει να δέχεται εκ προοιμίου, χωρίς να λαμβάνει υπόψη του το (ii), ότι επειδή Επιστήμη και Δόξα ικανοποιούν το (11β) διαφορετικά, επίσης ικανοποιούν το (11α) διαφορετικά και άρα, λόγω του (11), είναι διαφορετικές δυνάμεις (p.73). Σύμφωνα με την Fine, το (11β) λόγω του βήματος (14) σημαίνει ότι η Επιστήμη γνωρίζει και η Δόξα πιστεύει με αποτέλεσμα η λειτουργία της πρώτης είναι να συλλέγει αλήθειες ενώ της δεύτερης να συλλέγει αλήθειες και ψεύδη. Το (11α) από την άλλη πλευρά, εξαρτάται από το πώς ερμηνεύεται το ‘επί’. Κατά την Fine, πρέπει να αποκλεισθεί η περίπτωση το ‘επί’ να αναφέρεται σε αντικείμενα, όπως ισχυρίζεται η TW θεωρία (πρβλ. (3.1.β) και στο [F], p.66 και p.86) γιατί τότε το πλατωνικό επιχείρημα δεν είναι συνεπές. Το ‘επί’ πρέπει να αναφέρεται στο περιεχόμενο της λογικής πρότασης. Δηλαδή, για την Επιστήμη όταν κάποιος γνωρίζει (: (11β)) γνωρίζει

¹³⁰ Gail Fine, “Knowledge and Belief in Republic V” in her *Plato on Knowledge and Forms*, Clarendon Press-Oxford, 2003, pp.66-84, και “Knowledge and Belief in Republic V-VII” in her *Plato on Knowledge and Forms*, Clarendon Press-Oxford, 2003, pp.85-116. Το πρώτο άρθρο πρωτοδημοσιεύτηκε στο *Archiv fur Geschichte der Philosophie* 60, 1978, pp.121-138, και το δεύτερο στο *Epistemology*, ed. Stephen Everson, Cambridge University Press, 1990, pp.85-117. Οι αναφορές μας στην εργασία αυτή είναι στο βιβλίο 2003.

γνώσεις-αληθείς προτάσεις (: (11α)) (βάσει της β' εργασίας της (1990), (p.91)) και για τη Δόξα όταν κάποιος πιστεύει (: (11β)) πιστεύει μια δόξα-αληθείς και ψευδείς προτάσεις (: (11α)) (βάσει της β' εργασίας της (1990), (p.91)). Οπότε είναι πλέον κατανοητό πως το (11β) προσδιορίζει το (11α), με σχετικό παράδειγμα την κτηνοτροφία και την πώληση κρεάτων που ενώ λειτουργούν διαφορετικά αναφέρονται στα ίδια αντικείμενα, τα ζώα (pp.73-74). Σύμφωνα με την Fine, κατ' αυτόν τον τρόπο το πλατωνικό επιχείρημα είναι συνεπές.

Σύμφωνη με τον Hintikka είναι και η Annas [An]¹³¹ σημειώνοντας σχετικά με το 477cd: 'He thus leaves a gap in the argument, which is to that extent weakened' (p.202).

Ο Gosling [Go] (pp.124-125) θεωρεί το επιχείρημα 477cd ασαφές και δεν το εξετάζει προσεχτικά. Πιστεύει ότι τα 'έφ' ὧ' και 'ὃ ἀπεργάζεται' είναι δύο τρόποι (με σαφέστερο τον πρώτο) για να καταλήξεις στο ίδιο σημείο, που στην περίπτωση π.χ. της Επιστήμης δεν είναι τίποτα άλλο από το ον.

Ο Cooper [Co] (p.231) ονομάζει τα 'έφ' ὧ' και 'ὃ ἀπεργάζεται' κριτήρια και τα θεωρεί αλληλοεξαρτώμενα με τρόπο που το ένα δεν μπορεί να διαχωριστεί από το άλλο.

Το χωρίο σχολιάζει και ο Stokes [Stk] (pp.119-120) ο οποίος θεωρεί ότι κατά το επιχείρημα ο Σωκράτης έπρεπε να εκφραστεί: *είτε* 'έφ' ὧ' *ή* 'ὃ ἀπεργάζεται', επισημαίνοντας ότι η διατύπωση που έχει χρησιμοποιηθεί αποβαίνει καταστροφική για το χωρίο που θα ακολουθήσει και ιδιαίτερα για το 477e8-478b5. Ωστόσο, ο Stokes θεωρεί την παράλειψη του Σωκράτη δικαιολογημένη, πιστεύοντας ότι ο Σωκράτης προκειμένου να πείσει τους φιλοθεάμονες για τον τρόπο που λειτουργεί το επιχείρημα, θεώρησε εύλογο να χρησιμοποιήσει την αναλογία των Επιστήμη και Δόξα με την όραση και ακοή, αντίστοιχα. Ο Stokes επισημαίνει ότι η παραπάνω αναλογία, που εμφανίζεται ως θέση του Σωκράτη, δεν

¹³¹ Στη παρούσα εργασία χρησιμοποιείται και η μετάφραση του συγγραμματος της Annas, Julia Annas, *Εισαγωγή στην Πολιτεία του Πλάτωνα*, Καλέντης, Αθήνα 2006.

αποτελεί απαραίτητα και την άποψη του Πλάτωνος για τις δυνάμεις Επιστήμη και Δόξα (p.123).

Ο Gonzalez [G] (p. 264, p.267) πιστεύει επίσης ότι η παραπάνω αναλογία δεν ήταν αποδεκτή από τον Πλάτωνα διότι τότε η άγνοια θα είχε ως ανάλογό της στις αισθήσεις την τυφλότητα (p.251), για την οποία υπάρχουν αντικείμενα επί των οποίων βέβαια δεν μπορεί να λειτουργήσει, με αποτέλεσμα η άγνοια να μην έχει ως αντικείμενό της το 'τίποτα'.

Ο Smith [Sm], αναφερόμενος στις απόψεις των Stokes και Gonzalez για την αναλογία, παρατηρεί ότι αν αυτή προοριζόταν για να πείσει τους φιλοθεάμονες τότε θα αποτελούσε μια υπόθεση χωρίς διαλεκτικό χαρακτήρα (p.148, n. 12). Σύμφωνα με τον Smith, η πλειοψηφία των σχολιαστών ερμηνεύει λανθασμένα το χωρίο διότι επικεντρώνεται στο 'έφ' ὧ' αγνοώντας το 'ὁ ἀπεργάζεται'. Ταυτόχρονα ο Smith θεωρεί σωστή την κριτική του Santas προς τους Crombie και Hintikka, αλλά και του Gonzalez προς την Fine (p.150, n. 16), και η δική του γνώμη (όμοια με του Santas) είναι πως το καθοριστικό για τη διάκριση των γνωστικών καταστάσεων είναι το 'ὁ ἀπεργάζεται', καθώς αυτό δηλώνει το μοντέλο που συσχετίζει τις δυνάμεις στα αντικείμενά τους (p.151).

Ο Scaltsas [Sc] (p.9) ισχυρίζεται ότι το χωρίο παρουσιάζει αμφισημία, ενώ ο Szaif [Sz] (p.13), αντίθετα προς τον Stokes, επισημαίνει ότι στο 477cd αν αντί του 'και' τοποθετηθεί το 'ή' τότε το επιχείρημα δεν θα δώσει το προσδοκώμενο συμπέρασμα, για το οποίο ισχυρίζεται ότι χρειάζεται επιπλέον επεξηγήσεις όσον αφορά τις περιπτώσεις που ο Πλάτων δεν συμπεριλαμβάνει (πρβλ. Crombie παραπάνω, περιπτώσεις B και Δ).

Όπως θα δείξουμε στην ενότητα (3.5.α1) ότι παρ' όλες τις σωστές παρατηρήσεις των σχολιαστών οι προσεγγίσεις τους δεν είναι σύννομες με το πλατωνικό κείμενο, διότι κανείς δεν έχει αντιληφθεί την αναλυτικότητα του επιχειρήματος. Ιδιαίτερα αποκαλυπτικός είναι ο

τρόπος που ο Hintikka αντιμετωπίζει το πρόβλημα που έχει διατυπώσει ο Crombie. Η δυσκολία που αντιμετωπίζει σχετικά με τη συνέπεια των συνεπαγωγών των προτάσεων και η πίστη του ότι ο Πλάτων δεν πρέπει να έχει περιπέσει σε λογικό σφάλμα, τον οδηγούν στο να αποδώσει στον Πλάτωνα έναν ισχυρισμό που δεν περιέχεται στο επιχείρημα, ώστε να κατασκευάσει ένα συνεπές σύστημα συνεπαγωγών. Έτσι, ο Hintikka αποδεικνύεται ότι έχει κάνει λάθος ανάγνωση του επιχειρήματος και ο Santas ορθά επισημαίνει επισυνάπτοντας σοβαρά επιχειρήματα ότι ερμηνεία του περιέχει αξιοσημείωτες παρατυπίες.

(3.1.β) ‘Μεταξύ’ - ‘είναι και μη-είναι’ - ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’

Μια από τις πιο προβληματικές φράσεις που καθόρισε πολλές από τις ερμηνείες είναι ‘είναι και μη-είναι’. Το ‘είναι και μη-είναι’ αποτελεί το αντικείμενο της δόξας, που τελικά θα καταλήξει να είναι ‘τα πολλά καλά’ και για τα οποία ο Πλάτων θα ισχυριστεί ότι ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’. Η ερμηνεία της φράσης ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’ αποτελεί κεντρικό ζήτημα για τους μελετητές του χωρίου *Πολιτεία* 475e-480a, προκειμένου να διευκρινίσουν ποια είναι τα αντικείμενα της Επιστήμης και της Δόξας. Η ποικιλία των θέσεων για το σκοπό του χωρίου μαρτυρά την έλλειψη ενός μοντέλου που να ερμηνεύει με ενιαίο και σαφή τρόπο το ζήτημα της πλατωνικής Επιστήμης και Δόξας.

Η πλέον συζητημένη ερμηνεία του *Πολιτεία* 475e-480a είναι η ‘Two Worlds Theory’ (TW θεωρία), που υποστηρίζει ότι υπάρχουν δύο κόσμοι, εκείνος της Επιστήμης με αντικείμενα μόνον τις Ιδέες και ο άλλος της Δόξας με αντικείμενα μόνον τα αισθητά, και με την άγνοια να αντιστοιχεί στο ‘τίποτα’ (ουδέν (476e7), μηδέν (478b)). Όμως η διάκριση που πρεσβεύει η TW θεωρία δεν απαντά στο σοβαρό ζήτημα της δόξας ως συστατικού στον ορισμό της Επιστήμης, όταν αυτή ορίζεται ως ‘ορθή/αληθής δόξα μετά λόγου’¹³². Το δεύτερο σημείο που καθιστά προβληματική την TW θεωρία είναι ο ισχυρισμός στο χωρίο *Πολιτεία* 475e6-476e3 σχετικά με την επικοινωνία/μετοχή των ‘πολλών καλών’

¹³² *Μένων* 98a και *Θεαίτητος* 202c, [48] και [50], αντίστοιχα.

στο Ον/Καλόν. Τα δύο παραπάνω σημεία στα οποία αδυνατεί να απαντήσει η TW ως ερμηνεία καθώς και η θέση της ερμηνείας αυτής αλλά και άλλων ότι, ο Πλάτων αναιρεί στο *Πολιτεία* 506c, 520c, Χ βιβλίο, *Μένων* 98a και *Θεαίτητος* 202c¹³³, ό, τι υποστηρίζει στο *Πολιτεία* 475e-480a έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη των διαφόρων ερμηνειών. Κάποιες από τις ερμηνείες έχουν αναπτυχθεί έχοντας ως στόχο να ενσωματώσουν και να επιλύσουν τα δύο παραπάνω ζητήματα, ενώ άλλες επιχειρούν να δείξουν ότι ο Πλάτων βρίσκεται σε σύγχυση με αποτέλεσμα η θεωρία του να είναι αντιφατική. Οι ερμηνείες αυτές, που τις υιοθετούν και κάποιοι υποστηρικτές της TW θέσης¹³⁴, καθορίστηκαν από τον τρόπο που οι ίδιες επέλεξαν να εκλαμβάνουν το Ον. Η εμπλοκή του ρήματος 'είναι' στη διαμόρφωση των αντικειμένων των 'δυνάμεων' Επιστήμη (:είναι επί τω όντι) και Δόξα (:επί τω 'είναι και μη είναι' (478de)) θεωρήθηκε καθοριστική, οπότε η ανάγνωσή του είτε ως υπαρκτικό ή ως κατηγορικό ή ως δηλωτικό της αλήθειας οδήγησε κυρίως σε τρεις βασικές ερμηνείες.

Η υπαρξιακή ερμηνεία (Y) με κύριους εκπροσώπους τους Woosley and Cross [WC], όπου το 'είναι' δηλώνει την ύπαρξη, το 'μη-είναι' το ανύπαρκτο και το 'είναι και μη-είναι' το κατά το ήμισυ υπάρχον (p.83). Υποστηρικτής της υπαρξιακής ερμηνείας είναι ο Stokes [Stk] (p.103) ο οποίος υποστηρίζει ότι: 'Κατηγορικές εκφράσεις μπορούν να αναδιατυπωθούν ως υπαρξιακές: αν η πρόταση 'αυτό είναι καλό' παύει να είναι αληθής διότι 'αυτό τώρα [ή σε κάποιο βαθμό ή ως προς κάποια άποψη] είναι άσχημο', τότε 'υπάρχει τώρα [εδώ κ.τ.λ.] ένα άσχημο πράγμα' και 'υπήρχε ή υπάρχει [εδώ, τώρα κ.τ.λ.] ένα όμορφο πράγμα', έτσι ώστε δεν υπάρχει ένα όμορφο πράγμα σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι ένα άσχημο οπουδήποτε κοιτάζουν οι φιλοθεάμονες' (p.130). Ο Stokes θεωρεί ότι το επιχείρημα είναι διαλεκτικό, με την έννοια ότι ο Πλάτων,

¹³³ Στο *Πολιτεία* 506c, [54], η Fine και Annas και άλλοι σχολιαστές υποστηρίζουν ότι ο Πλάτων αναφέρει 'δόξα περί νοητών οντοτήτων', ενώ στο *Πολιτεία* 520c4 (:τῶν ἐκεῖ καὶ γινώσcesθε ἕκαστα τὰ εἰδωλα') αναφέρει 'γνώση περί αισθητών οντοτήτων', αλλά και στα *Μένων* 98a, [48], και *Θεαίτητος* 202c, [50], η Επιστήμη ως 'αληθής δόξα μετά λόγου' δηλώνει ότι η δόξα μπορεί να αναφέρεται σε νοητές οντότητες και άρα ό,τι πρεσβεύει η TW θεωρία είναι υπό σοβαρή αμφισβήτηση.

¹³⁴ Υποστηρικτές της TW θεωρίας είναι: R. C. Cross and A. D. Woosley [WC] (p. 80), Allen [A1] (p.325), Vlastos [V] (pp.73-75), Hintikka [Hi] (pp.26-28), Santas [S] (p.46), David Sedley [Se], Szaif [Sz] (p.4, p.11).

προκειμένου να πείσει τους φιλοθεάμονες, χρησιμοποιεί υποθέσεις που υποστηρίζουν την TW θεωρία και είναι αποδεκτές σ' αυτούς, παρόλο που οι υποθέσεις αυτές δεν περιέχονται στις πεποιθήσεις του Πλάτωνα (p.103, p.132).

Η κατηγορική ερμηνεία (K) έχει ως κύριο εκπρόσωπο την Annas [An], η οποία, προβάλλοντας σοβαρές αντιρρήσεις για την TW θεωρία (pp.191-194), υποστηρίζει ότι το 'είναι' της Επιστήμης σημαίνει 'είναι F' δηλαδή το F κατηγορείται χωρίς περιορισμούς (unqualifiedly, without qualification), το 'μη-είναι F' σημαίνει ότι κάτι στερείται παντελώς του κατηγορήματος F, ενώ το 'είναι F και μη-είναι F' είναι υπό περιορισμούς (qualifiedly) F, δηλαδή, κατηγορείται το F υπό διάφορες συνθήκες (pp. 198-199, 205-207). Της Annas έχει προηγηθεί ο Allen του οποίου η ερμηνεία βασίζεται στην κατηγορική χρήση του 'είναι'. Ο Allen [A1] (pp.327-8) υποστηρίζει ότι, στο *Πολιτεία* 479a-c, τα μεγάλος/μικρός - διπλός/μισός-βαρύς/ελαφρύς είναι κατηγορήματα σχεσιακά (relational), δηλαδή, όταν αποδίδονται σ' ένα αντικείμενο αποδίδονται πάντα σε σύγκριση με κάτι άλλο, και σε σχέση μ' ένα τρίτο τους αποδίδεται το αντίθετο κατηγορήμα, λόγω της εσωτερικής λογικής που διαθέτουν. Η σχετικότητα αυτή είναι η αιτία που *τα αντίθετα συνεπάγονται τα αντίθετά τους*. Σύμφωνα με τον Allen, ο Πλάτων χρησιμοποιεί τα αξιολογικά κατηγορήματα (evaluative), ωραίος/άσχημος-άδικος/δίκαιος-όσιος/ανόσιος, ως σχεσιακά (relational), οπότε και εδώ *τα αντίθετα συνεπάγονται τα αντίθετά τους*, χωρίς να οδηγούν σε αντίφαση όταν από κοινού εφαρμόζονται στο ίδιο αντικείμενο. Κατ' αυτήν την έννοια, ο Allen υποθέτει ότι το ίδιο αντικείμενο μπορεί να είναι 'καλό και αισχρό', καθώς τα αντίθετα κατηγορήματα γι' αυτό οφείλονται σε διαφορετικούς λόγους. Ο Allen [A2] θεωρεί ότι ο Πλάτων αναπτύσσει μια κατηγορική θεωρία χωρίς κατηγορήματα (p.170). Ως εξής: η φράση 'x είναι F' προσδιορίζει το F ως Ιδέα όταν το 'είναι' έχει ταυτοτική σημασία, ενώ όταν το 'είναι' έχει κατηγορική σημασία τότε προσδιορίζει μία προσεγγιστική σχέση προς την Ιδέα F, με συγκεκριμένο αποτέλεσμα αλλά ατελές συγκρινόμενο με την F ([A2], pp.169-170).

Η Αληθειακή ερμηνεία (A), γνωστή και ως ανάλυση περιεχομένου (content analysis), εκπροσωπείται από την Fine [F], που διαφωνώντας με την TW θεωρία (p.67, pp.85-86), ισχυρίζεται ότι: το ‘είναι’ της Επιστήμης περί κάτι δηλώνει την αλήθεια, δηλαδή όλες τις αληθείς προτάσεις περί αυτού, ενώ το ‘μη-είναι’ δηλώνει τις ψευδείς προτάσεις περί αυτού και το ‘είναι και μη-είναι’ ψευδείς και αληθείς προτάσεις περί αυτού. Ως εκ τούτου, η Fine ισχυρίζεται ότι το σύνολο των προτάσεων που κάποιος μπορεί να γνωρίζει είναι υποσύνολο, και άρα διαφορετικό, του συνόλου των προτάσεων που κάποιος μπορεί να πιστεύει (p.91). Η Fine, στα βήματα (29-31) της επεξεργασίας της για το χωρίο, δηλώνει ότι το ‘είναι’ έχει κατηγορική χρήση και το ‘νόμιμα’¹³⁵ είναι ο σύνδεσμος κατηγορικής και αληθειαςκής χρήσης (pp.77-80, pp.92-94). Οπότε, στη φράση ‘τα πολλά είναι F και μη-F’ το ‘είναι’ είναι κατηγορικό και η φράση- δόξα είναι αληθής ως προς το ένα κατηγορούμενο και ψευδής ως προς το άλλο. Της Fine είχαν προηγηθεί οι ερμηνείες των Crombie και Gosling οι οποίοι υποστηρίζουν, με κάποιες διαφορές, την ανάλυση του περιεχομένου (content analysis), δηλαδή ότι τα αντικείμενα των δυνάμεων είναι προτάσεις. Ωστόσο, ο Crombie [Cr], που επισημαίνει προβλήματα στην TW θεωρία (p.57), είναι κατηγορηματικός, όπως ήδη έχουμε σημειώσει παραπάνω, ότι η δόξα είναι αληθής έχοντας προσεγγιστικό χαρακτήρα, ενώ το ψεύδος αντιστοιχεί στην άγνοια (p.58). Έτσι, για τον Crombie [Cr] ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’ έχουν τη σημασία ότι κάτι που είναι καλό σε συγκεκριμένες συνθήκες σε άλλες μπορεί να είναι αισχρό, π.χ. η πράξη της πληρωμής χρέους είναι πράξη δίκαιη για κάποιον αλλά αυτός ως προς άλλες πράξεις μπορεί να μην είναι δίκαιος (p. 70, p. 294). Όμοια με τον Crombie, ο Gosling [Go] υποστηρίζει ότι η δόξα, έχοντας προσεγγιστικό χαρακτήρα, αντιστοιχεί σε εν μέρει αλήθειες αλλά, διαφέροντας του Crombie, και ότι η δόξα είναι και μερικώς ψευδής (p.125, p.127).

*Συνδυασμό των παραπάνω βασικών ερμηνειών χρησιμοποίησαν πολλοί μελετητές, με πρώτο τον Vlastos [V]*¹³⁶ ο οποίος, θεωρεί την ερμηνεία

¹³⁵ 479d4. [99].

¹³⁶ Η εργασία πρωτοδημοσιεύτηκε στο *New Essays in Plato and Aristotle*, R. Bambrough (ed.), pp.1-19, 1965. Στη παρούσα εργασία χρησιμοποιείται και η μετάφραση του συγγράμματος του

που βασίζεται στην υπαρξιακή σημασία του ‘εστί’ τελείως παράλογη, διότι δεν υποστηρίζεται από το πλατωνικό κείμενο ότι π.χ. είναι δυνατόν να νοηθεί ένα κατά το ήμισυ υπάρχον κρεβάτι (pp.65-66). Ο Vlastos [V] υποστηρίζει την κατηγορική ερμηνεία σε συνδυασμό με την αληθειακή. Σύμφωνα με τον Vlastos, υπάρχουν δύο ερμηνείες του ‘πραγματικός’, ως ‘γνωσιακά αξιόπιστος’ και ως ‘αξιολογικό κατηγορήμα’. Το ‘αξιολογικό κατηγορήμα’ αφορά μόνο στα Είδη και τα χαρακτηρίζει ως αντικείμενα μυστικοπαθούς εμπειρίας, θεωρώντας ότι, τα Είδη δεν είναι εξ ίσου ισοδύναμα δηλαδή, όχι το ίδιο πραγματικά (όπως συμβαίνει στην περίπτωση του ‘γνωσιακά αξιόπιστος’). Για παράδειγμα, τα Αδικία, Κακία, Ασχήμια είναι λιγότερο πραγματικά, αφού δεν εντάσσονται στα μακαριότατα (pp.63-4, n.24, σσ.89-90). Στην περίπτωση του ‘γνωσιακά αξιόπιστου’, ο Vlastos ισχυρίζεται ότι στο χωρίο οι εκφράσεις ‘λέω ή σκέπτομαι πραγματικά’ και ‘λέω ή σκέπτομαι την αλήθεια’ είναι συνώνυμες. Το κατηγορήμα ‘αληθής’ που χαρακτηρίζει πρωταρχικά λογικές προτάσεις μπορεί επίσης να χαρακτηρίσει, κατά παράγωγο τρόπο, και πράγματα που περιγράφονται από λογικές προτάσεις. Για παράδειγμα, λέγοντας ότι ‘ο Γιάννης είναι πραγματικός φίλος’ εννοούμε ότι αυτός ‘πραγματεί’ (=είναι) *συμπνευτικός, βοηθάει κ.λ.π.*, που σημαίνει ότι διαθέτει εκείνα τα γνωρίσματα, βάσει των οποίων, οι προτάσεις που του τα αποδίδουν είναι αληθείς και θα επαληθεύονταν, αν τις δοκιμάζαμε (put to the test). Αυτή η έννοια του ‘πραγματικού’ ονομάζεται από τον Vlastos αξιόπιστη αλήθεια (reliable truth), η οποία διαπιστώνεται μέσω δοκιμής (pp.59-60). Σύμφωνα με τα προηγούμενα, η πρόταση ‘ο X είναι αληθινός F’ είναι συνώνυμη της πρότασης ‘ο X αποδεικνύεται F’ και σημαίνει την απόδειξη ενός συνόλου λογικών προτάσεων οι οποίες καταφάσκουν ότι ‘ο X είναι F’ (p.60, n.9), και αυτό αποτελεί μια αξιόπιστη αλήθεια. Αντίθετα, οι επιμέρους εκφάνσεις του Είδους F είναι λιγότερο πραγματικές (λιγότερο γνωσιακά αξιόπιστες), αφού δεν είναι αποκλειστικά και μόνον F, αλλά είναι F και μη-F δηλαδή, η φύση τους νοθεύεται από αντίθετα γνωρίσματα δίνοντας μία εικόνα συγκεχυμένη και αβέβαιη του τι είναι αυτό στο οποίο συνίσταται το να είναι κάτι F- μια εικόνα που υπόκειται σε συνεχείς διακυμάνσεις

Vlastos, G. Vlastos, *Πλατωνικές μελέτες*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2000, pp. 100-123.

(κυλινδείται, 479d4) (pp.62-3). Για το ότι ‘Τα Είδη είναι πιο πραγματικά από τα επιμέρους διότι τα δεύτερα είναι F και μη-F ενώ τα πρώτα ποτέ’ ο Vlastos, με βάση το *Συμπόσιο* 211a, απαριθμεί τέσσερις λόγους, όπως προκύπτουν από το Είδος Κάλλος, που δεν είναι: ούτε (1) ωραίο από μια άποψη, άσχημο από άλλη (π.χ ένα αγγείο έχει υπέροχο σχήμα και κακόγουστα χρώματα), ούτε (2) άλλοτε ωραίο και άλλοτε όχι (π.χ. ένα λουλούδι είναι ωραίο ως μπουμπούκι και άκομψο και άμορφο στην πλήρη άνθησή του), ούτε (3) ωραίο σε σχέση με μερικά πράγματα, άσχημο σε σχέση με άλλα (*Ιππίας Μείζον* 289d η ωραία κόρη είναι άσχημη ως προς μια θεά, *Πολιτεία* 523e), ούτε (4) ωραίο εδώ, άσχημο αλλού, ωραίο για μερικούς άσχημο για άλλους (π.χ. ένας ζωγραφικός πίνακας φτιαγμένος για να βλέπεται από μια ορισμένη απόσταση) (pp.66-7).

Όμως ο Vlastos, ως λόγους για τους οποίους ό, τι κρίνεται F και μη-F είναι ‘λιγότερο πραγματικό’ από το αντίστοιχο Είδος, αποδέχεται μόνο τους (1), (2) και (4) (p.70). Θεωρεί την περίπτωση (3) προβληματική και άστοχη έως παραπλανητική (p.71) όταν υιοθετείται από τον Πλάτωνα στο *Φαίδων* 102bc όπου, η περιστασιακά αληθής πρόταση:

S1 Ο Σιμμίας είναι ψηλότερος του Σωκράτη,

αντιπαραβάλλεται με την αναγκαία λογικά αληθή πρόταση (*Φαίδων* 104a)

S2 Ο αριθμός τρία είναι περιττός (p.68).

Σύμφωνα με τον Vlastos, το κριτήριο της γνώσης -‘το αιτίας λογισμός’- που περιγράφεται στο *Μένων* 98a καθιστά την S2 αλάθητη (αναμάρτητον, *Πολιτεία* 477e) ανεξάρτητα της αισθητηριακής παρατήρησης (pp.68-69). Οι προτάσεις περί των αισθητών είναι διαψεύσιμες, διότι οι αισθητές εκφάνσεις δεν επιδέχονται με τα κατηγορήματά τους σύνδεση σύμφωνη με το ‘το αιτίας λογισμός’. Άρα, όπως στις περιπτώσεις (1), (2) και (4) (p.70), και μόνο σ’ αυτές, το ‘α είναι F’ είναι μια κατηγορήση χαλαρή και επισφαλής οπότε είναι φυσικό να δούμε να αποδίδεται στο ‘α’ και το αντίθετο του F, το μη-F. Η πρόταση S1 είναι διαφορετική καθώς ανήκει στην περίπτωση (3).

Ο Vlastos θεωρεί την (3) περίπτωση προβληματική διότι από τη λογική πρόταση

(P) το x είναι πιο F από το y και λιγότερο F από το ω συμπεραίνει την (Q) το x είναι F και μη- F , ενώ αυτό που προκύπτει είναι η (R) το x είναι F ως προς y και μη- F ως προς ω , πρόταση που αντιβαίνει στο *Πολιτεία* 436e-αρχή της μη-αντίφασης (ενώ για τα (1), (2) και (4) δε συμβαίνει κάτι τέτοιο) (p.71). Εδώ, ο Vlastos θεωρεί ότι η περίπτωση αυτή, στην οποία ο ίδιος έχει εντάξει την $S1$, ισχύει για τα Είδη, όπως π.χ. ο αριθμός Έξι είναι μεγαλύτερος του Τέσσερα και μικρότερος του Δώδεκα ή το Τετράποδο είναι μεγαλύτερου του Άλογο και μικρότερο του Ζώου, οπότε η συγκεκριμένη περίπτωση δε διαφοροποιεί τα Είδη από τις αισθητές εκφάνσεις (pp.72-3). Όμως εδώ, η άποψη του Vlastos είναι λανθασμένη, καθώς λανθασμένα θεωρεί ότι, είναι Είδη οι αριθμοί που αναφέρονται στα παραδείγματα που χρησιμοποιεί για να στηρίζει την άποψή του.

Ο Vlastos συμπεραίνει ότι τα Είδη, και μόνο αυτά, αντιστοιχούν σε μια γνώση ‘αλάθητη’ ως λογικά βέβαιη, με την έννοια ότι όλες οι ιδιότητες του Είδους μένουν προσαρτημένες σ’ αυτό με την κόλλα της λογικής, με αποτέλεσμα, το Είδος να παραμένει αμετάβλητο και λογικά διάφανο, ακριβώς γιατί έχει δειχθεί ότι όλες του οι ιδιότητες αποτελούν αναγκαίες συνέπειες των τυπικών τους αλληλεξαρτήσεων, δηλαδή τα Είδη είναι ‘γνωσιακά έγκυρα’. Αντίθετα, τα αντικείμενα που επιδέχονται κατηγορήματα F και μη- F είναι τα αισθητά. Έτσι, ο Vlastos υποστηρίζει τη θεωρία των Δύο Κόσμων (TW theory), ότι, δηλαδή, η γνώση έχει ως αντικείμενα τα Είδη (και μόνο) ενώ η δόξα έχει ως αντικείμενα τα αισθητά (pp.73-5). Επομένως, κατά τον Vlastos, το Είδος είναι το πρότυπο, το οποίο είναι το ‘πράγματι πραγματικό’ ως γνωσιακά αξιόπιστο, δηλαδή, τα κατηγορήματα που του αποδίδονται δημιουργούν ένα σύνολο λογικών προτάσεων οι οποίες είναι αληθείς (πρβλ. Fine, παραπάνω), χωρίς να είναι σαφές αν ως αντικείμενα των δυνάμεων θεωρεί τις λογικές προτάσεις ή τα αντικείμενα στα οποία αναφέρονται οι προτάσεις.

Ο Gonzalez [G] (pp.258-262) αντιτίθεται στην TW θεωρία (pp.271-273) και υποστηρίζει το μοντέλο που συνδυάζει την υπαρξιακή και κατηγορική ερμηνεία, συμφωνώντας με την Annas [An] (p.197) ότι η υπαρξιακή ερμηνεία από μόνη της καθιστά το επιχείρημα ανόητο (‘a very

silly argument') (p.259). Σύμφωνα με τον Gonzalez [G] (pp.261-262), οι δύο σημασίες του 'είναι' δεν είναι αποτέλεσμα σύγχυσης του Πλάτωνος, αλλά αποτελούν απλά δύο όψεις του ιδίου νοήματος. Το υπαρξιακό 'είναι' δεν σημαίνει ύπαρξη διακεκριμένη και πλήρως μη καθορισμένη ως προς (διαφοροποιημένη από) την ουσία, αλλά μάλλον ύπαρξη που καθορίζεται ως 'υπάρχει ως εξής' (existence as such and such). Το κατηγορικό 'είναι' (ερμηνεία επηρεασμένη από εκείνη του Allen για το 'x είναι F', (p.254)), δεν αντιστοιχεί το F ως κατηγορήμα σε κάποιο x που μπορεί ή δεν μπορεί να υπάρχει, αλλά αντιστοιχεί το x σε εκείνο το F μέσω του οποίου υπάρχει. Οπότε, υπαρξιακή και κατηγορική ανάγνωση είναι συμβατές. Έτσι, για τον Gonzalez, η επιστήμη αντιστοιχεί σε 'ό, τι υπάρχει' με την έννοια ότι το να γνωρίζω τι είναι F είναι να έχω άμεση γνωριμία (direct acquaintance) με ό, τι αληθινά υπάρχει ως αληθώς F. Για παράδειγμα, γνωρίζω τι είναι το κάλλος μέσω άμεσης γνωριμίας (direct acquaintance) με ό, τι σαφώς και πλήρως υπάρχει ως σαφώς και πλήρως ωραίο. Η Δόξα είναι επί το 'είναι και μη-είναι' με την έννοια ότι απλά το να 'πιστεύω τι είναι F' είναι ο περιορισμός στην γνωριμία με ό, τι δεν υπάρχει πλήρως, καθώς δεν είναι περισσότερο F από ότι μη-F. Για παράδειγμα, μπορώ να έχω μόνο δόξα περί του τι είναι κάλλος με το να αντιλαμβάνομαι πράγματα που υπάρχουν ως ατελώς ωραία (p.262).

Ο Scaltsas [Sc] θεωρεί ότι υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ των ορισμών της Επιστήμης στο διάλογο *Πολιτεία* και στους διαλόγους *Μένων* & *Θεαίτητος* όπου στους τελευταίους ο ορισμός της Επιστήμης περιέχει ως συστατικό του τη δόξα. Αντίθετα, υπάρχει συμβατότητα μεταξύ των ορισμών της Επιστήμης στο διάλογο *Πολιτεία* και στους διαλόγους *Μένων* & *Φαίδων* όπου η Επιστήμη ορίζεται διά της θεωρίας της ανάμνησης (p.1). Το ερώτημα εδώ είναι πως είναι δυνατό, στον ίδιο διάλογο *Μένων*, να υπάρχουν δύο ορισμοί ταυτόχρονα συμβατοί και ασύμβατοι μεταξύ τους;

Η ανάγνωση που προτείνεται από τον Scaltsas είναι ότι η όλη Επιστήμη είναι αληθής ενώ κάθε δόξα είναι και αληθής και ψευδής (p.4). Σύμφωνα με τον Scaltsas, υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα που ενισχύουν τη θέση ότι τα αντικείμενα της Επιστήμης και της Δόξας είναι

διαφορετικά, και όχι όπως ισχυρίζεται η Fine ότι αυτά είναι επικαλυπτόμενα (p.9). Όσον αφορά την ερμηνεία της Annas θεωρεί ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει είναι ότι η Επιστήμη και η άγνοια έχουν τα ίδια αντικείμενα (p.11).

Ο Scaltsas προτείνει μια ερμηνεία που συνδυάζει την κατηγορική, υπαρξιακή και αληθειακή ερμηνεία δηλαδή συσχετίζει επιστημολογικές καταστάσεις με τις οντολογικές περιοχές (p.5), και την περιγράφει με το παράδειγμα του φωτός και της θεωρίας των περιοχών του μήκους κύματος του φωτός (p.12). Η ερμηνεία του ακολουθεί το μοντέλο της Annas, με την περίπτωση όμως της άγνοιας να στερείται τη *F-ness*, ενώ για την Annas, στην άγνοια εφαρμόζεται η μη- *F-ness* (p.17). Η σύζευξη της κατηγορικής και υπαρξιακής ερμηνείας δίνει τα τρία οντολογικά επίπεδα, της πλήρους παρουσίας των Ιδεών, της μερικής παρουσίας τους και της απουσίας αυτών (p.17). Με τη δόξα να είναι σφαλερή ως εν μέρει αληθής και εν μέρει ψευδής ισχυρισμός περί των πολλών. Για παράδειγμα, εκείνος που ισχυρίζεται 'το σπίτι είναι όμορφο' είναι εν μέρει λάθος διότι υπάρχουν έννοιες του κατηγορήματος που δεν είναι αληθείς για το υποκείμενο (p.18). Έτσι, κατά τον Scaltsas, αντικείμενα της Επιστήμης είναι οι Ιδέες ενώ της δόξας τα αισθητά τα οποία είναι σε διαρκή μεταβολή εμφανίζοντας τις ιδιότητές τους να είναι και να μη-είναι (p.19-20).

Η Vogt [Vo] εκπλήσσεται από το γεγονός ότι, σχολιαστές του Πλάτωνος αρκούνται σε μια ερμηνεία που θέλει τον Πλάτωνα να μην επιτρέπει δόξες περί της Ιδέας Καλόν. Θεωρεί ότι έχουμε δόξες για το τι είναι το Καλό ή δόξες περί του τι σημαίνει να λέμε ότι κάτι είναι καλό, έτσι ξεκινώντας από τέτοιες δόξες μπορούμε να διαμορφώσουμε ένα θεωρητικό λογισμό περί των ζητημάτων. Σύμφωνα με την Vogt, ο διάλογος *Πολιτεία* είναι η έκθεση μιας ηθικής εξέτασης που αρχίζει από έχει ως αφετηρία της τις δόξες περί νοητών ζητημάτων (p.1).

Η ερμηνεία της Vogt [Vo] αναπτύσσεται εξετάζοντας το ρόλο της δόξας σε μια λογικά αιτιολογημένη έρευνα περί νοητών οντοτήτων. Σύμφωνα με την ερμηνεία της, ο Πλάτων επιτρέπει τρία είδη δόξας: τη δόξα που αναφέρεται στα γνήσια αντικείμενά της που είναι τα δοξαστά,

δηλαδή εκείνα που ανήκουν στο χώρο της αίσθησης και ο Πλάτων τα θεωρεί μη-γνωρίσιμα, τις δόξες χωρίς γνώση των νοητών οντοτήτων οι οποίες αποτελούν τα βήματα σε μια διαδικασία προς τη γνώση, και δόξες που δεν σχετίζονται αποκλειστικά με τα δοξαστά αλλά εμπλέκουν ποιητικές εικόνες, μύθους, ιστορίες και παρομοιώσεις, τα οποία αν και δεν αφορούν στη γνώση, μπορούν να έχουν σπουδαίο ρόλο στο να εκπαιδεύσουν τη ψυχή μας προς τα νοητά. Η ποίηση θα μπορούσε να θεωρηθεί δόξα χωρίς γνώση (p.2-3).

Σημαντικό για την Vogt είναι-ενώ παραλείπεται από άλλους- να λαμβάνει κανείς υπόψη του το *Πολιτεία* 506c (p.3-4). Στο *Πολιτεία* 476e-478e όπου τα αντικείμενα της Επιστήμης είναι οι Ιδέες και της Δόξας τα δοξαστά-αισθητά, η Vogt, στο ζήτημα αν η δόξα αναφέρεται σε νοητές οντότητες απαντά ότι αυτό συμβαίνει τόσο για τη δόξα μετ' Επιστήμης όσο και για τη δόξα είναι άνευ Επιστήμης (pp.14-18). Η απάντησή της βασίζεται στο *Πολιτεία* 506c όπου οι αληθείς δόξες άνευ Επιστήμης ονομάζονται αισχραί και αι βέλτισται τυφλαί. Παρά τους τελευταίους χαρακτηρισμούς αυτές ως αληθείς μπορούν να αποτελέσουν τα θεμελιώδη βήματα στη διαδικασία της φιλοσοφικής έρευνας, όπως η έρευνα του Σωκράτη για το Καλό (pp.20-23). Οι δόξες αυτές ενέχουν μια ψευδο-ταύτιση ενός υποδεέστερου καλού με το καθαυτό καλό (p.23).

Οι μετά Επιστήμης δόξες είναι εκείνες που εμφανίζονται σε μύθους, ιστορίες, όπως ο μύθος του σπηλαίου και της τετμημένης γραμμής, που είναι εικόνες του πραγματικού. Αν και οδηγούν στο να γνωρίσουμε την ύπαρξη του πραγματικού, υπόκειται στη γνώση του Καλού χωρίς να είναι γνώση περί του Καλού, παραμένουν όμως ψευδείς λόγοι, ως εικόνες, ακόμα και στην περίπτωση της αληθούς ποίησης (pp.18-24).

Ο Szaif [Sz] αρχικά παρατηρεί ότι, στο *Πολιτεία* 520c, λέξεις για τη γνώση όπως το 'ειδέναι' ή 'γνώναι' εφαρμόζονται σε επιμέρους πράξεις σε αντίθεση με το *Πολιτεία* 476e, όπου η γνώση αναφέρεται στις νοητές Ιδέες. Στο χωρίο *Πολιτεία* 476e, και στο ευρύτερο χωρίο 476e-480a, κυριαρχεί το 'επιχείρημα των αντιθέτων', σύμφωνα με το οποίο, η συν-παρουσία αντιθέτων στις εκφάνσεις μιας Ιδέας δεν επιτρέπει την δίχως περιορισμούς αληθή δόξα σε αυτές, με αποτέλεσμα να μην αποτελούν

αντικείμενα γνώσης οι εκφάνσεις αυτές (p.1). Ο Szaif υποστηρίζει ότι το χωρίο πρέπει να ερμηνευτεί με βάση ένα συνδυασμό κατηγορικής και αληθειακής χρήσης του ρήματος ‘είναι’ (pp. 8-9). Το πλήρως ‘είναι F’, που αντιστοιχεί στην Επιστήμη, σημαίνει την κατηγορήση της F χωρίς περιορισμούς που καθιστά πλήρως αληθές το ‘είναι’, και άρα αντικείμενο της Επιστήμης είναι η Ιδέα F. Το ‘είναι F και μη-είναι F’, που αντιστοιχεί στη δόξα, δηλώνει ότι η κατηγορήση της F είναι αληθής και ψευδής διότι, εδώ, η F είναι έκφανση της F, και άρα η δόξα έχει ως αντικείμενα τις αισθητές εικόνες της F (pp.23-24).

Σύμφωνα με τον Sedley [Se] (pp. 257-261) η γνώση αναφέρεται στις Ιδέες οι οποίες ορίζονται μέσω του ‘είναι’ που έχει κατηγορική σημασία αλλά και ταυτοτική (!!!) και ανήκουν στον κόσμο της σταθερότητας του αμετάβλητου, η δόξα στον κόσμο της μεταβολής όπου εκεί κάτι μπορεί να είναι αληθές και ψευδές και η άγνοια ερμηνεύεται ως ψεύδος.

Κατά τον van Eck [E] (pp. 307-310), η ανάγνωση της Fine θεωρείται υπερβολική για να γίνει αποδεκτή, διότι στο 478b3-c5 παρατηρεί ότι:

α. στο b3-4 αναφέρεται ότι ό, τι δοξάζεται είναι διαφορετικό από το ον και

κατά την ανάγνωση της Fine: ό, τι δοξάζεται είναι διαφορετικό από ό,τι είναι αληθές

β. στο b6-7 αναφέρεται ότι είναι αδύνατο να δοξάζεις το μη-ον και κατά την ανάγνωση της Fine: είναι αδύνατο να δοξάζεις ό,τι είναι ψευδές,

αλλά αυτό σημαίνει ότι κάποιος έχει μόνο αληθείς δόξες το οποίο δεν είναι μόνο παράδοξο αλλά και σε αντίφαση με το b3-4 (αν θεωρήσουμε ότι είναι δυνατόν να δοξάζεις έστω και κάτι) και επίσης είναι παράδοξο ότι το να έχεις ψευδή δόξα είναι το να δοξάζεις το τίποτα.

Επιπροσθέτως, ο van Eck ασκεί κριτική στην Fine αφ’ ενός για τη θέση της περί ύπαρξης δύο ειδών ψευδούς δόξας, ισχυριζόμενος ότι δεν υπάρχουν διαφορετικοί τύποι μη-όντος, και αφ’ ετέρου για το ότι δίνει διακριτούς ρόλους στην ύπαρξη και κατηγορήση.

Θεωρούμε ότι οι παραπάνω ερμηνείες, οι οποίες βασίζονται στη χρήση του ρήματος 'είναι', είναι ασαφείς όσον αφορά στους όρους της Επιστήμης και του Όντος. Χαρακτηρισμοί όπως η Επιστήμη είναι η 'χωρίς περιορισμούς γνώση' ή το Όν έχει κατηγορική ή υπαρξιακή φύση μπορεί να δίνουν μια εικόνα του πως νοούνται οι όροι αυτοί, αλλά δεν αποδίδουν πλήρως τη σημασία που ο Πλάτων τους αποδίδει. Το ίδιο συμβαίνει με τη μέθεξι, ως όρο, ή με τη Δόξα, για την οποία δε φαίνεται καθόλου η στενή σχέση που έχει με την Επιστήμη, σύμφωνα με το υπόδειγμα που ο Πλάτων χρησιμοποιούσε για να την περιγράψει. Ως εκ τούτου, δεν καταφέρνουν να επιλύσουν το πρόβλημα που θεωρούν ότι υπάρχει μεταξύ της Δόξας, στο χωρίο που μελετάμε, και στα χωρία που η Επιστήμη ορίζεται ως 'Αληθής Δόξα μετά Λόγου', καθώς δεν ερμηνεύουν τη Δόξα με όρους εξαρτώμενους από την ερμηνεία της Επιστήμης, όπως ο Πλάτων υποστηρίζει σχεδόν παντού στο έργο του.

Όπως θα δούμε στις Ενότητες 3.3 έως και 3.6, η Ανθυφαιρετική ερμηνεία αποκαλύπτοντας τη φύση της Επιστήμης και της Δόξας και περιγράφοντας την ακριβή σχέση που υπάρχει μεταξύ τους, δεν αντιμετωπίζει τα προβλήματα που εμφανίζουν οι ερμηνείες που σύντομα περιγράψαμε παραπάνω.

3.2. ΔΟΜΗ ΤΟΥ *ΠΟΛΙΤΕΙΑ* 475e6-480a13 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Έχοντας παρουσιάσει τις απόψεις και ερμηνείες των μελετητών για το *Πολιτεία* 475e6-480a13, σχετικά με τα δύο βασικά ζητήματα του χωρίου -το λογικό σφάλμα που οι μελετητές θεωρούν ότι υπάρχει στο 477cd και το νόημα του ‘πολλά καλά είναι και αισχρά’ του 479d- παραθέτουμε τώρα την ερμηνεία μας για το χωρίο.

Όπως αναφέραμε στην εισαγωγή του κεφαλαίου αυτού, το χωρίο δομείται με βάση μια περίτεχνη εφαρμογή της μεθόδου της Ανάλυσης και Σύνθεσης. Στην ενότητα αυτή θα παρουσιάσουμε με σύντομο τρόπο τη λειτουργία του επιχειρήματος. Το υπόλοιπο της εργασίας αυτής αφορά στην λεπτομερειακή έκθεση του όλου επιχειρήματος.

Στο *Πολιτεία* 475e6-480a13 έχουμε τους ακόλουθους ισχυρισμούς που εδώ παρουσιάζουμε με τη μορφή των εξής τεσσάρων προτάσεων:

P Η αληθής δόξα περί του Όντος Καλού είναι η γνώση των πολλών καλών που μετέχουν σ’ αυτό το Ον (476d).

Q Η ενδιαμέση γνώση μεταξύ Επιστήμης του Καλού και Άγνοιας είναι η γνώση των πολλών καλών (478e).

R Οι ενδιαμέσες οντότητες μεταξύ αυτού του Καλού και του απολύτως μη-Όντος, οι οποίες καλούνται δοξαστά, υπάρχουν και ταυτίζονται με τα πολλά καλά (479a).

S Οι οντότητες που είναι καλές και αισχρές υπάρχουν και ταυτίζονται με τα πολλά καλά (479d).

Το επιχείρημα του χωρίου, προκειμένου ν’ αποδειχθεί η πρόταση P, έχει ως εξής:

Για να δείξουμε την Πρόταση P, αρκεί να δείξουμε την Πρόταση Q, αλλά για να δείξουμε την Πρόταση Q, αρκεί να δείξουμε την Πρόταση R και η απόδειξη της Πρότασης R, απαιτεί την απόδειξη της Πρότασης S, που ισχύει.

Δηλαδή, $S \Rightarrow R \Rightarrow Q \Rightarrow P$.

Οι επόμενοι παράγραφοι ακολουθούν τη γραμμή συλλογισμών του πλατωνικού χωρίου, που δεν είναι ταυτόσημη με την τυπική σειρά συλλογισμών που θα ακολουθούσε κανείς για την απόδειξη των παραπάνω συνεπαγωγών –καταλήγοντας βέβαια στο ίδιο αποτέλεσμα, που είναι η απόδειξη της πρότασης P.

Η πορεία που ακολουθείται φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Δομή του Πολιτεία 475e6-480a13			
Απόδειξη της Πρότασης P Η αληθής δόξα περί του Όντος (Καλού) είναι η γνώση των πολλών (καλών) που μετέχουν σ' αυτό το Ον (Καλόν)			
Ανάλυση του προβλήματος			
Εισαγωγή εννοιών και σχέσεων 475e6-477b4		Τα βήματα και η αιτιολόγησή τους 477b5-480a13	
475e6-477a1	477a2-b4	477b5-478d4	478d5-480a13
[3.3] Εισαγωγή Οντολογικών (Νοητό Ον-αισθητά μετέχοντα του Όντος) και Γνωστικών εννοιών (Επιστήμη- Δόξα)	[3.4] Εισαγωγή Οντολογικού και Γνωστικού 'μεταξύ', των σχέσεων $S \Rightarrow R$ και $Q \Rightarrow P$,	[3.5] Αιτιολόγηση των $R \Rightarrow Q$ (‘1-1’ αντιστοίχιση) και $Q \Rightarrow P$ (η δόξα είναι ενδιάμεση γνώση)	[3.6] Αιτιολόγηση του $S \Rightarrow R$, και της Πρότασης S
Σύνθεση: $S \Rightarrow R \Rightarrow Q \Rightarrow P$			
Παράλληλα, αποσαφηνίζονται τα ζητήματα			
	η διπλή αναφορά των ονομάτων ον και μη-ον	Σύνδεση με την τετμημένη γραμμή Πολιτεία 509d1-511d5	η Δόξα είναι Αληθής η φύση της μέθεξης

Όσα σχηματικά παρατίθενται στον παραπάνω πίνακα συνθέτουν ένα ανάλογο της μεθόδου Ανάλυσης και Σύνθεσης του Πάππου, που σύμφωνα με τους Νεγρεπόντη-Λαμπρινίδη [NL] αντιστοιχούν στη Διαίρεση και Συναγωγή (ή Άνοδο και κάθοδο στο χωρίο της Τετμημένης γραμμής, *Πολιτεία* 509d1-511d5¹³⁷, [NL], pp.50-53). Διαπιστώνεται λοιπόν ότι το *Πολιτεία* 475e5-480a13, αποτελεί ένα παράδειγμα και παράλληλα ένα τεκμήριο ότι η μέθοδος του Πάππου έλκει την προέλευσή της από τη Διαίρεση-και-Συναγωγή του Πλάτωνος.

¹³⁷ Το χωρίο 509d-510b παρατίθεται και αναλύεται στην παράγραφο (1.4.β), σσ.20-23.

3.3. ΝΟΗΤΟ ΟΝ - ΑΙΣΘΗΤΑ ΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΔΟΞΑ (475e6-477a1)

Ο Πλάτων στο 475e6-476e3 χρησιμοποιεί τέσσερις βασικές έννοιες της διαλεκτικής του α) την αόριστη δυάδα εναντίων (καλόν, αισχρόν), (δίκαιον, άδικον) και γενικά (ον, μη-ον), β) το είδος Καλόν-παντελώς Ον, γ) τα μετέχοντα πολλά καλά του είδους Καλόν και δ) το ‘πάντη άγνωστον-απολύτως μη-Ον. Κατ’ αυτόν τον τρόπο καθορίζει το οντολογικό περιβάλλον, όπου θα αναπτύξει την επιχειρηματολογία του, ενώ παράλληλα, στο ίδιο χωρίο εισάγονται οι έννοιες Επιστήμη (αφορά στους φιλοσόφους) και Δόξα (αφορά στους φιλοθεάμονες), οι οποίες αποτελούν τις γνωστικές συνιστώσες που συνδέονται άμεσα με το οντολογικό περιβάλλον στο οποίο πρόκειται να γίνει αναφορά.

(3.3.α) Το Ον-Καλόν ως αόριστος δυάς (καλόν, αισχρόν), τα μετέχοντα ‘πολλά καλά αυτού του Καλού’ (475e6-476a8)

Στο 475e6-476a8¹³⁸ παρατηρούμε ότι από μια αόριστη δυάδα, όπως (καλόν, αισχρόν), (δίκαιον, άδικον), (αγαθόν, κακόν), προκύπτουν είτε το Είδος, ή τα πολλά αισθητά ως μετέχοντα του Είδους. Στην περίπτωση του ‘είδους’ τα δύο ενάντια μέρη της δυάδας συνιστούν τον αριθμό ‘δύο’, διότι μέσω του ‘αυτού λόγου’ τα μέρη έχουν εξισωθεί και το κάθε μέρος είναι ‘ένα’, ενώ στην περίπτωση των αισθητών κάθε μέρος φαίνεται πολλά:

Καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη, ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις;

Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ῥαδίως πρὸς γε ἄλλον·

σὲ δὲ οἶμαι ὁμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε.

Τὸ ποῖον;

Ἐπειδὴ ἐστὶν ἐναντίον καλὸν αἰσχροῦ, δύο αὐτὰ εἶναι.

Πῶς δ' οὐ;

Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἐν ἑκάτερον;

Καὶ τοῦτο.

¹³⁸ Στο χωρίο που μελετάμε εμφανίζεται για πρώτη φορά η λέξη ‘ὁμολογήσειν’, λέξη που συναντάμε στο χωρίο του Πάππου, και η οποία όπως θα διαπιστώσουμε εμφανίζεται και παρακάτω, ενδεικτική της σύνδεσης του επιχειρήματος του χωρίου με την Ανάλυση και Σύνθεση.

Καὶ περὶ δὴ δικαίου καὶ ἀδίκου
καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ
καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος,
αὐτὸ μὲν ἐν ἑκάστων εἶναι,
τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωμάτων
καὶ ἀλλήλων κοινωνία πανταχοῦ φανταζόμενα
πολλὰ φαίνεσθαι ἑκάστων.

Επομένως, η αόριστος δυάς γεννά τη δομή του 'είδους'/νοητού και τη σχέση είδους με τα 'πολλά'/αισθητά.

Μια πληρέστερη περιγραφή δίνεται στο *Πολιτεία* 523c11-525b2¹³⁹. Πράγματι, στο 523c11-525b2, ο Πλάτων περιγράφει τις δύο μορφές αριθμών, την αισθητή και τη νοητή, έχοντας ως αφετηρία δυάδες αντιθέτων. Οι μονάδες των πολλών είναι άνισες, όπως τα δάχτυλα του χεριού, και ο αισθητός αριθμός είναι αθροιστικός αποτελούμενος από άνισες μονάδες. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ερμηνεία του Σ. Νεγρεπόντη (πρβλ. 1.6), το αδιαχώριστο και συγκεχυμένο 'δύο' δημιουργεί το αθροιστικό αισθητό 'ένα'. Οι μονάδες του είναι διαφορετικές, αν και εμφανίζονται αδιαφοροποίητες αλλά όχι αντίθετες μεταξύ τους, όπως δύο δάχτυλα που δίνουν μια αθροιστική σημασία του αριθμού 'δύο', το οποίο αποτελείται από δύο άνισες μονάδες/δάχτυλα. Αντίθετα, στο νοητό αληθινό 'έν', οι μονάδες είναι εξισωμένες έχοντας προκύψει από την εξίσωση των μερών μιας αόριστης δυάδας, όπως δείχνει το 524b7-c1:

Οὐκοῦν ἂν δύο φαίνεται,
ἕτερόν τε καὶ ἐν ἑκάτερον
φαίνεται;
Ναί.
Εἰ ἄρα ἐν ἑκάτερον,
ἀμφοτέρω δὲ δύο,
τά γε δύο κεχωρισμένα νοήσει
οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστά γε δύο ἐνόει, ἀλλ' ἓν.

Σύμφωνα με την ανθυφαιρετική ερμηνεία, η αόριστος δυάς αντιστοιχεί στη Διαίρεση και Συναγωγή/Λόγο. Κατά τη διαιρετική διαδικασία, τα

¹³⁹ [40].

δύο ‘ενάντια’ μέρη (475e9, 479b7) της δυνάδας εξισώνονται, ορίζοντας, κατ’ αυτόν τον τρόπο, τη ‘μονάδα’ και άρα τον αριθμό ‘δύο’ ως αποτελούμενο από ίσες μονάδες (ὁ αὐτὸς λόγος, αὐτὸ μὲν ἔν ἑκάστον εἶναι, 476a5-6). Το βασικό και καίριο ερώτημα που τίθεται τώρα είναι:

Υπάρχει σχέση του χωρίου με τη Διαίρεση-και-Συναγωγή καθώς και με την περιγραφή των Ιδεών ως ‘ένα και πολλά’;

Η απάντηση βρίσκεται στο *Σοφιστής*, που μαζί με τον *Πολιτικός* είναι οι διάλογοι της Διαίρεσης-και-Συναγωγής. Στους διαλόγους αυτούς, μέσω της Διαίρεσης-και-Συναγωγής, δίνονται οι ορισμοί του ὄντος Σοφιστής, αλλά και των ὄντων Πολιτικός, Ὑφαντική, Ασπαλιευτής. Στα *Σοφιστής* 238a10-c και 239b7¹⁴⁰ ο αριθμός αναφέρεται ως χαρακτηριστικό του ὄντος και κατόπιν στο 257b ο Πλάτων παρουσιάζει αόριστες δυνάδες χρησιμοποιώντας για τα μέρη τους την ακριβέστερη ορολογία ‘έτερα’, και όχι ‘ενάντια’, επισημαίνοντας ότι το ‘έτερον’ του ‘καλόν’ είναι το ‘μη-καλόν’ και όχι το ‘αισχρόν’, και γενικότερα το ‘έτερον’ του ὄντος να είναι το ‘μη-ον’. Ο ορισμός του ασπαλιευτή¹⁴¹, οι αποτυχημένοι ορισμοί του σοφιστή¹⁴² (πρβλ.2.4) και τελικά ο επιτυχής ορισμός του σοφιστή¹⁴³ (πρβλ. 1.4) έχουν ως αφετηρία τους δυνάδες αντιθέτων, με τον ορισμό του ὄντος να προκύπτει σε κάποιο στάδιο της διαιρετικής διαδικασίας μέσω της Συναγωγής /Λόγου ως εξομοίωση των μερών. Η απόδειξη ότι η Συναγωγή/Λόγος είναι ισότητα λόγων βεβαιώνεται στα 252a7, 257b7, 264c1-2 και 267d5-6 (πρβλ. 1.4, 1.5). Αντίστοιχη είναι η περιγραφή στο *Παρμενίδης* 128e-130a¹⁴⁴ (πρβλ. (1.2.α)). Στη δεύτερη υπόθεση του *Παρμενίδης* 142b1-159b1, το ‘ον εν’ ως η αόριστος δυνάς (εν, ον), οδηγεί στον ορισμό του Εν διά της εξίσωσης των μερών του (144e1-3: οὔτε γὰρ τὸ ὄν τοῦ ἑνὸς ἀπολείπεται οὔτε τὸ ἐν τοῦ ὄντος, ἀλλ’ ἐξισοῦσθον δύο ὄντε ἀεὶ παρὰ πάντα.).¹⁴⁵

¹⁴⁰ [68].

¹⁴¹ 218b-221c, [15].

¹⁴² 221d-231c, [69],[70],[71], [72].

¹⁴³ 234e-236d & 264b5-268d5, [18] και [16]

¹⁴⁴ [9].

¹⁴⁵ Μια σύντομη και όχι ολοκληρωμένη παρουσίαση του χωρίου *Παρμενίδης* 128e-130a και της δεύτερης υπόθεσης του *Παρμενίδης* σε σχέση με το *Σοφιστής* υπάρχει και στη διπλωματική μου εργασία [Μπ] με επιβλέποντα τον Καθηγητή Σ. Νεγρεπόντη, Αθήνα 2003.

Άρα, το 475e6-476a8 περιγράφει περιληπτικά τον ορισμό του νοητού αριθμού ‘δύο’ παραπέμποντας στη Διαίρεση-και-Συναγωγή, όπου ο ορισμός της Ιδέας είναι ‘το ένα και πολλά’ με την έννοια ότι όλα τα μέρη είναι εξισωμένα, όπως περιγράφεται σαφώς στο *Παρμενίδης*.

(3.3.β) *Επιστήμη του Όντος Καλόν και Δόξα των πολλών καλών μετεχόντων του Καλού (476a9-477a1)*

Στη συνέχεια, στο *Πολιτεία* 476a9-e3, ο Πλάτων περιγράφει τη σχέση αυτού που ονομάζει ‘αὐτὸ τὸ καλὸν’, ή ‘αὐτὸ μὲν ἐν ἑκάστων εἶναι’, με τα ‘πολλά’. Η σχέση -δεσμός αισθητών με νοητά είναι η μέθεξις των ‘πολλών καλών’ προς ‘αὐτὸ τὸ Καλόν’- με τα ‘πολλά’ να είναι τα μετέχοντα του Καλού. Τα ‘πολλά καλά’, τα μετέχοντα ‘αὐτοῦ του Καλού’, είναι τα μόνα που γνωρίζουν οι φιλοθεάμονες, ενώ οι φιλόσοφοι γνωρίζουν όχι μόνο ‘αὐτὸ τὸ Καλόν’ αλλά και ‘τα πολλά’, χωρίς να ταυτίζουν το Καλόν με τα μετέχοντά του και αντιστρόφως (476c9-d3). Ο φιλόσοφος, επομένως, έχει την πλήρη γνώση, δηλαδή την Επιστήμη των νοητών και των μετεχόντων τους σε αντίθεση με τους φιλοθεάμονες που έχουν μερική γνώση, δηλαδή Δόξα και ακριβέστερα αληθὴ Δόξα περί του Καλού. Η διαπίστωση αυτή αποτελεί και την Πρόταση P που πρόκειται να αποδειχθεί.

Η γνώση των φιλοθεαμόνων είναι περιορισμένη και έως ένα επίπεδο (476d5-6), διότι αποτελεί γνώση των ‘πολλών καλών’, που με τη σειρά τους ως μετέχοντα ‘αὐτοῦ του Καλού’ αποτελούν ομοιώματα/προσέγγισή του (476a4-5). Αυτή η περιγραφή του ‘ενός με τα πολλά μετέχοντα’ είναι η περιγραφή της μέθεξης των αισθητών στα νοητά. Η μέθεξις, στην οποία ο Πλάτων επανέρχεται στο 478e-479d (και εξετάζουμε στο 3.6), έχει στενή σχέση με όσα αναφέρονται στο X βιβλίο του *Πολιτεία*, 596a¹⁴⁶. Όπως θα προκύψει στο (3.6.γ1), η δόξα που αφορά στα πολλά είναι αληθὴς και ο ορισμός της χρησιμοποιεί τη αόριστη δυάδα (ον, μη-ον) άρα, η δόξα συναρτάται άμεσα με τον ορισμό της Επιστήμης του Όντος, σύμφωνα με το *Σοφιστής* 261c-263d¹⁴⁷.

¹⁴⁶ [101].

¹⁴⁷ [88].

Στο 476e4-477a1, το 'τί' της γνώσης είναι το 'Ον' και αντιπαραβάλλεται με το 'ουκ ον' που είναι το 'ουδέν' (476e7). Έτσι εισάγονται, το 'Ον' άμεσα συσχετισμένο με 'αυτό το Καλόν' και τη γνώση του, και το 'ουκ ον', το 'ουδέν', που ως το 'τίποτα' είναι εκτός γνώσης. Η απάντηση στην ερώτηση

‘ό γιγνώσκων γιγνώσκει τι ἢ οὐδέν’ ἢ ‘Πότερον ὄν ἢ οὐκ ὄν;’.

θα είναι ‘τὸ μὲν παντελῶς ὄν παντελῶς γνωστόν, μὴ ὄν δὲ μηδαμῇ πάντῃ ἄγνωστον’ προσδίδοντας στα Ον και μη-Ον την απόλυτη σημασία του καθενός και επισημαίνοντας τη διαφορετικότητά τους, τόσο σε οντολογικό όσο και σε γνωστικό επίπεδο.

Ανθυφαιρετικά ερμηνεύοντας έχουμε το απόλυτο Ον ως άπειρη περιοδική ανθυφαίρεση, αντίστοιχο της Διαίρεσης-και-Συναγωγής, όπως στον ορισμό των ὄντων Σοφιστής ή Πολιτικός (1.2-1.4) και το απόλυτο μη-Ον ως άπειρη μη περιοδική ανθυφαίρεση, όπως περιγράφεται στο Σοφιστής 238b-239b¹⁴⁸.

Η ανθυφαιρετική ερμηνεία καθορίζει υπαρκτικά τα οντολογικά άκρα: όταν υπάρχει η Διαίρεση-και-Συναγωγή ενός ὄντος, διαθέτουμε την πλήρη περιγραφή του και το ίδιο είναι πλήρως γνωστό-επιστητό και κατ’ αυτήν την έννοια υπαρκτό, αλλιώς είναι άγνωστο και άρα μη-υπαρκτό.

Επομένως, με την παραπάνω εξέταση του χωρίου, έχει καθορίσει το οντολογικό περιβάλλον, μέσω της διασαφήνισης των οντολογικών οντοτήτων, Καλόν και τα πολλά μετέχοντά του, παράλληλα έχουν αναφερθεί οι αντίστοιχες γνωστικές συνιστώσες, δηλαδή το είδος της γνώσης που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παραπάνω οντότητες και τέλος, έχει διατυπωθεί η Πρόταση Ρ ως ισχυρισμός.

(3.3.γ) Η Διαίρεση, το ‘ένα και πολλά’, οι Ιδέες κατά τους σχολιαστές

Το χωρίο έχει σχολιαστεί ιδιαίτερα ως προς το αν το επιχείρημα που αναπτύσσεται σ’ αυτό αφορά στη Διαίρεση ή στο ‘ένα και πολλά’ ή στην ύπαρξη Ιδεών, όπως η αδικία και η αισχύροτητα. Οι σχετικές απόψεις

¹⁴⁸ [68].

αποκλίνουν μεταξύ τους δείχνοντας τη σύγχυση που επικρατεί σχετικά με το ζήτημα. Παραθέτουμε και σχολιάζουμε τις σχετικές απόψεις.

(3.3.γ1) *Η Διαίρεση*. Ο Stenzel [St] (pp.81-82) διαπιστώνει ότι η επικρατούσα άποψη των σχολιαστών από τον Stallbaum¹⁴⁹ μέχρι και τους σύγχρονους του ίδιου του Stenzel ήταν ότι η σημασία της λέξης ‘κοινωνία’ στο χωρίο *Πολιτεία* 475e6-476e3 παραλληλίζεται με την ‘κοινωνία των ειδών’ του *Σοφιστής* που παραπέμπει στη Διαίρεση. Ο Stenzel ήταν από τους πρώτους που αμφισβήτησε την έως τότε επικρατούσα άποψη. Η φράση ‘τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωμάτων καὶ ἀλλήλων κοινωνία’ του χωρίου 476a, που αποτελεί το συνδετικό κρίκο με την ‘κοινωνία των ειδών’ του *Σοφιστής*, δεν μπορεί να υπαινίσσεται, σύμφωνα με τον Stenzel, τη μέθοδο προς Διαίρεσης.

Κατά τον Stenzel, στο *Σοφιστής* η ‘κοινωνία’ κατορθώνει να καταστήσει τις Ιδέες αντικείμενα γνώσης επιτρέποντας σ’ αυτές να εισάγονται σε δόξες –μία λειτουργία ανωτέρου βαθμού- ενώ αντίθετα στο *Πολιτεία*, η ‘κοινωνία’ είναι σε δυσμενή θέση αφού την καθορίζει το ‘φαίνεσθαι’, καθώς κάθε ‘Ιδέα φαίνεται ως πολλά’. Από το χωρίο 476d σχετικό με το φιλοθεάμονα και τον κάτοχο της γνώσης:

ὁ τάναντία τούτων ἡγούμενός τέ τι
αὐτὸ καλὸν
καὶ δυνάμενος καθορᾶν καὶ αὐτὸ
καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα,
καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἡγούμενος,
ὅπαρ ἢ ὄναρ αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν;

ο Stenzel συμπεραίνει ότι επιβεβαιώνεται, η γνωστή από το *Φαίδων*, αδιαφορία του Πλάτωνος για αυτό καθ’ αυτό το πρόβλημα της μέθεξης και ότι αποκαλύπτεται η κατάσταση που επικρατεί σε σχέση με το πρόβλημα της ‘διάκρισης’. Συγκεκριμένα, ο Stenzel θεωρεί ότι οι Ιδέες αυτές καθ’ αυτές, υπερβαίνοντας την εμπειρία, απορροφούν εξ ολοκλήρου την προσοχή των φιλοσόφων, οπότε αν οι Ιδέες επέτρεπαν τη μέθεξη τότε θα ανήκαν στο βασίλειο του γίγνεσθαι και θα υπάγονταν στη δόξα η οποία όμως αποτελεί το ακριβώς αντίθετο της γνώσης.

¹⁴⁹ Κλασσικός γερμανός λόγιος, με πολλές μελέτες (1821-1860) στο έργο του Πλάτωνα.

Για τον Stenzel, το σοβαρότερο επιχείρημα κατά του συσχετισμού της Διαίρεσης με την ‘κοινωνία’ του *Πολιτεία* 476a, είναι οι συνέπειες που θα είχε ο συσχετισμός αυτός για την *κάθοδο* στο τέλος του έκτου βιβλίου του *Πολιτεία* 511c. Η ‘κάθοδος’, σύμφωνα με τον Stenzel, διαδικασία αντίθετη της ‘ανόδου’, είναι η διαλεκτική κίνηση ‘που καταλήγει σε Ιδέες’ και έτσι συσχετίζεται με την ύστερη ‘Διαίρεση’, δηλαδή τη Διαίρεση στο *Σοφιστής*. Οπότε, αν η Διαίρεση συσχετιζόταν με την ‘κοινωνία των πράξεων και των σωμάτων’ τότε θα ήταν όμοια με την ‘κοινωνία ανάμεσα στις Ιδέες’ του 511c, όμως κάτι τέτοιο θα ήταν επιζήμιο για ό, τι έχει γίνει αποδεκτό σχετικά με το αληθές Ον και την καθαρότητα των Ιδεών.

Ο Hare [H2](pp.42-43) αναγνωρίζει ότι η ελεγκτική μέθοδος του Σωκράτη επηρέασε την πλατωνική διαλεκτική καθιστώντας την παντού ίδια, με ένα μεγάλο μέρος της να το έχει δανειστεί ο Αριστοτέλης από τον Πλάτωνα. Σύμφωνα με τον Hare, η πλατωνική διαλεκτική, ως απόγονος της σωκρατικής μεθόδου, είναι μέθοδος ορισμού των εννοιών, είτε πρόκειται για τη διαλεκτική στον *Πολιτεία* είτε για τη Διαίρεση στους ύστερους διαλόγους, όπου έχει τη συστηματική μορφή ‘*definitio per genus et differentiam*’. Ο Hare ισχυρίζεται ότι κατά τη μέθοδο της Διαίρεσης, όπως δίνεται στους *Σοφιστής* και *Πολιτικός*, προκειμένου κάποιος να πει για κάτι ‘τι είναι’, καλείται να δώσει το γένος του ‘κάτι’, με την έννοια, να το εντάξει στην κλάση των πραγμάτων στην οποία ήδη αυτός έχει *συνάγει* (συγκεντρώσει) κάθε τι όμοιο του ως προς το γένος, και μετά να *διαίρει* το γένος αυτό σε είδη, λέγοντας σε τι διαφέρει το κάθε είδος, έχοντας πάντα υπ’ όψιν το ‘κάτι’ που εξετάζει:

‘in order to say what something is, one has first to give its genus, assigning it to the class of things into which one has *collected* everything that resembles it generically, and then *divide* up the genus into species, saying what differentiates each, including the thing in question.’

Αν και συμφωνούμε με τη θέση του Hare –θέση σε πλήρη αντίθεση με τη θέση του Stenzel– για το περιεχόμενο του χωρίου, η ερμηνεία του για

τη Διαίρεση μας βρίσκει τελείως αντίθετους διότι υποστηρίζει το αριστοτελικό μοντέλο της Διαίρεσης και όχι το πλατωνικό.

(3.3.γ2) *Ένα και πολλά*. Όπως διαπιστώσαμε παραπάνω ο Stenzel [St] (pp.81-82) ισχυρίζεται ότι στην πλατωνική θέση ‘ένα και πολλά’ του 475e-476d, το ‘ένα’ σημαίνει ότι έχουμε μια Ιδέα και τα ‘πολλά’ ότι έχουμε πολλές αισθητές εκφάνσεις αυτής της Ιδέας, οπότε η φράση δεν είναι της ίδιας σημασίας με του *Σοφιστής*, όπου και το ‘ένα’ και τα ‘πολλά’ είναι Ιδέες. Προφανώς, ο Stenzel δεν έχει αντιληφθεί τη διπλή σημασία του ‘ένα και πολλά’, ως Ιδέα και ως Ιδέα με τα μετέχοντά της, όπως αναλύσαμε παραπάνω (3.3.β).

Ο Allen [A1] (pp.328-331) παρατηρεί τη συσχέτιση μεταξύ των χωρίων 475e-480a, 523a/524d9-525a2, και 596b-e. Στα 475e-480a και 523a, 524d9-525a2, όπως και στο *Φαίδων* 104a-b/105a, ο Πλάτων (p.329) διατυπώνει ρητά, ότι οι Ιδέες είναι οι έννοιες που διαθέτουν αντίθετο και έχουν σχεσιακό χαρακτήρα. Σύμφωνα με τον Allen [A1] (p.328), η συνύπαρξη των αντιθέτων εντυπώσεων περιγράφεται στο 523a. Μια τέτοια εικόνα προκαλείται μόνον όταν το ίδιο αντικείμενο παράγει δύο αντίθετες εντυπώσεις. Στα δάχτυλα του χεριού, τα οποία όλα είναι εξ ίσου δάχτυλα, ως προς το μέγεθος όμως, ανάμεσα σε ένα δάχτυλο και ένα μεγαλύτερό του υπάρχει ένα τρίτο που είναι και μεγάλο και μικρό, παράγοντας δύο αντίθετες εντυπώσεις. Όταν συμβεί αυτό ο νους αναρωτιέται τι σημαίνει αυτή η αισθητηριακή αντίληψη και οδηγείται στο να θεωρήσει τις έννοιες του μεγάλου και του μικρού ως διαφορετικές και συγκεκριμένα μιγνυόμενες στο πράγμα που βλέπει. Αναρωτώμενος τότε τι σημαίνει το μεγάλο και το μικρό οδηγείται στο διαχωρισμό των αντικειμένων της νόησης από εκείνα της αίσθησης. Ο Allen [A1] (pp. 330-331) ισχυρίζεται ότι η σχέση μεταξύ των Ιδεών και των επιμέρους που προκύπτει από το χωρίο 476bc, είναι η μέθεξη για την οποία συνηγορεί το *Φαίδων* 73b, όπου διαχωρίζεται η Ισότης από τα ίσα ξύλα και λίθους. Τα επιμέρους ίσα ‘υπολείπονται’ της Ισότητας και έτσι είναι ελλιπή αναφορικά με τη Ιδέα. Το μοντέλο που περιγράφει αυτή την αντιγραφή προκύπτει από το *Πολιτεία* 596b-e και το *Κρατύλος* 398b. Τα

επιμέρους είναι ‘έλλιπή’ διότι είναι διαφορετικού είδους αντικείμενα από τις Ιδέες στις οποίες ομοιάζουν. Άρα, η σχέση Ιδεών και επιμέρους είναι ανάλογη της σχέσης του καθρεφτίσματος του κρεβατιού, το οποίο δε θεωρεί Ιδέα, προς το κρεβάτι που καθρεφτίζεται. Η γνωστική κατάσταση των φιλοθεαμόνων περιγράφεται με το όνειρο που, σύμφωνα με τον Allen, ορίζεται ως η πίστη ότι ‘η ομοιότητα δεν είναι ομοιότητα, αλλά το καθ’ αυτό αντικείμενο προς το οποίο ομοιάζει’, ενώ οι φιλόσοφοι γνωρίζουν και το Ωραίο αλλά και τα μετέχοντα αυτών, χωρίς να τα συγχέουν. Οι Ιδέες είναι τα αντικείμενα της Γνώσης και έπεται ότι τα αντικείμενα της δόξας είναι τα ομοιάζοντα των Ιδεών στον αισθητό κόσμος, τα μετέχοντα-τα αντίγραφα που είναι οι εικόνες ή τα είδωλα (*Πολιτεία* 472c4-5, 472b, 479a, 484c-d). Οπότε, ο Allen καταλήγει [A1] (p.335) ότι ο Πλάτων έχει μια θεωρία Ιδεών και όχι δύο στα 475e-480a και 596b-e.

Τους Crombie [Cr] (pp. 281-284) και Vlastos [V] (pp. 62-63) μοιάζει να μην τους απασχολεί αν τα δύο επιχειρήματα διαφέρουν ή είναι συνεπή, και μόνον ο Crombie δηλώνει την ανησυχία του για το ότι το ‘ένα κατά πολλών’ επιχείρημα μπορεί να οδηγεί σε μια εις άπειρον αναγωγή όπως το *Παρμενίδης* 132b3-e12.

Η Annas [An] ισχυρίζεται, συμφωνώντας με τον Allen, ότι το ‘εκ των αντιθέτων’ επιχείρημα του 475e-480a συμπίπτει σε μεγάλο μέρος με το 523a-525b (pp.218-219), αλλά αρνείται τη θέση του ότι υπάρχει συσχετισμός με το επιχείρημα του ‘ένα κατά πολλών’ του X βιβλίου (pp.227-229). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Annas, στο ‘εκ των αντιθέτων επιχείρημα’ του 523a-525b, η πιο προβληματική έννοια είναι το *εν ή ενότητα*, διότι είναι ‘ένα και πολλά’, όπως π.χ. το δάχτυλο έχει πολλές αρθρώσεις. Αυτή η έννοια ερμηνεύεται ως μία από τις ιδιότητες που παράγοντας αντιφάσεις στην αντίληψη, μας δείχνουν ότι ένα μόνο πράγμα υπάρχει που έχει την ιδιότητα αυτή χωρίς περιορισμούς και είναι διακριτό από κάθε δείγμα αυτής της ιδιότητας στην εμπειρία μας. Στο X βιβλίο, όμως, στο 596a-c, ‘το Εν κατά Πολλών’, κατά την Annas, δε μπορεί να ενταχθεί στο επιχείρημα ‘εκ των αντιθέτων’ για τρεις λόγους.

Πρώτον, η γενίκευση του τελευταίου δε είναι δυνατόν να καλύπτει κάθε γενικό όρο ώστε να υπάρξει συμφιλίωση των δύο επιχειρημάτων (pp.227-229). Δεύτερον, το ‘ένα κατά πολλών’, στο 596a, και στην περίπτωση των τεχνουργημάτων δεν διαχωρίζει τις Ιδέες από τα επί μέρους που μετέχουν σ’ αυτές, όπως στο πέμπτο βιβλίο (p.230). Τρίτον, η Annas παρατηρεί ότι όχι μόνο ο ρόλος των Ιδεών στο δέκατο βιβλίο είναι ανακόλουθος προς το ρόλο τους στο πέμπτο και στο έβδομο, αλλά εισάγει και τη δυνατότητα μιας εις άπειρον αναγωγής (p.230).

Όπως δείξαμε, παραπάνω, το χωρίο περιέχει και το ‘ένα και πολλά’, όπως αυτό περιγράφεται στο X βιβλίο, 596a-c, αλλά και το ‘ένα και πολλά’ της Ιδέας που στους παραπάνω μελετητές δημιουργεί σύγχυση. Ο Allen σωστά αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει μια θεωρία Ιδεών, αλλά κάνει λάθος όταν θεωρεί ότι το 596a δεν περιέχει Ιδέες, παρά μόνο περιγραφή του μοντέλου της μέθεξης.

(3.3.γ3) *Οι Ιδέες.* Ένα θέμα που τίθεται σχετικά με το 475e-480a αφορά στην ύπαρξη των Ιδεών, ενώ στο 475e-476a αφορά στις ίδιες τις Ιδέες. Πολλοί από τους σχολιαστές, μεταξύ των οποίων είναι ο Allen [A1] (p.328), Hintikka [Hi] (p.10, p.13), Vlastos [V] (p.66), θεωρούν ότι το χωρίο έχει γραφεί για να αποδείξει την ύπαρξη των Ιδεών. Αντίθετα, η Annas [An] είναι κατηγορηματική στο ότι ο Πλάτων δεν έχει θεωρία περί των Ιδεών (pp.233-239). Τη διαφωνία του με την άποψη περί απόδειξης της ύπαρξης Ιδεών στο χωρίο εκφράζει και ο Stokes [Stk] (p.131).

Επιπλέον, αρκετοί σχολιαστές θεωρούν ότι το 475e-476a υπαινίσσεται ότι το ‘αισχρόν’ ή το ‘άδικον’ είναι Ιδέες. Πιο συγκεκριμένα, οι Allen [A1] (p.328) και Crombie [Cr] (pp.283-284) υποστηρίζουν ότι ο Πλάτων θεωρεί τα ‘αισχρόν, άδικον, ανόσιον,...’ ως Ιδέες. Ο Crombie δεν θεωρεί προβληματικό το σημείο διότι, η λογική αρχή των αντιθέτων, που δεν είναι κενή περιεχομένου, απαιτεί το ‘αισχρόν’ να διέπεται από το ίδιο καθεστώς με το ‘καλόν’. Αιτία γι’ αυτό είναι ο λόγος, που για να επιβάλλει την αρμονία οφείλει να γνωρίζει τι πρέπει να αποφύγει, οπότε αν το ‘καλόν’ είναι αντικείμενο του λόγου το ίδιο πρέπει να ισχύει και

για το ‘αισχρόν’. Την άποψη αυτή υποστηρίζει και ο Vlastos [V] (p.64) (πρβλ. (3.1.β)). Η Annas [An] (p.208) παρατηρεί ότι στην πορεία του διαλόγου ο Πλάτων το λησμονεί το ζήτημα και συνδέει τη γνώση των Ιδεών με την αγαθότητα και ποτέ με την κακία. Οι Stokes [Stk] (pp. 104-105) και Cooper [Co] (p.231) αναφέρονται στη δυάδα (καλόν, αισχρόν) μεταχειριζόμενοι τα δύο μέρη της ως ισοδύναμες οντότητες, με τον Cooper να ερμηνεύει τα μέρη της δυάδας ως θετικές και αρνητικές Ιδέες ([Co], p.233).

(3.3.γ4) *TW θεωρία*. Το χωρίο και η ερμηνεία μας, όπως την περιγράψαμε στο (3.3.α) και (3.3.β), κάνει σαφές ότι η *TW* θεωρία ισχυρίζεται λανθασμένα τον πλήρη διαχωρισμό του κόσμου των νοητών από τον κόσμο των αισθητών, αφού οι φιλόσοφοι γνωρίζουν όχι μόνο ‘αυτό το Καλόν’ αλλά και ‘τα πολλά’.

Η σύγχυση των σχολιαστών που επικρατεί εδώ για το θέμα των Ιδεών προκύπτει από την αδυναμία τους να αντιληφθούν ότι ο Πλάτων προκειμένου να ορίσει τις Ιδέες χρησιμοποιεί αόριστες δυάδες εναντίων. Από την άλλη πλευρά, σκοπός του χωρίου δεν είναι η απόδειξη της ύπαρξης των Ιδεών, αφού στόχος του χωρίου είναι η απόδειξη της Πρότασης P. Άλλωστε η ύπαρξη των Ιδεών δεν αποδεικνύεται πουθενά από τον Πλάτωνα, ο οποίος τις καθορίζει υπαρξιακά μέσω της μεθόδου της Διαίρεσης και Συναγωγής του Όντος.

3.4. ΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ‘ΜΕΤΑΞΥ’ (477a2-b4)

Ο Πλάτων εισάγει με ακρίβεια τους οντολογικούς και γνωστικούς όρους που καθορίζουν το ζήτημα. Αρχικά εισάγονται τα άκρα του οντολογικού και γνωστικού περιβάλλοντος, προκειμένου να αναλυθεί το οντολογικό και γνωστικό ‘μεταξύ’ τους, που είναι ‘τα πολλά καλά’ και η Δόξα, αντίστοιχα. Ειδικά, η ανάλυση του γνωστικού ‘μεταξύ’ συνδέεται με ‘τις ενδιάμεσες καταστάσεις’ που αφορούν στη Δόξα, όπως έχει διαπιστωθεί στις Ενότητες 2.7 και 2.8. Όπως θα διαπιστώσουμε η πλατωνική γλώσσα έχει την ιδιαιτερότητα να χρησιμοποιεί τα ονόματα ‘ον’ και ‘μη-ον’ με διπλή αναφορά, την απόλυτη και τη μερική (πρβλ. (2.6.α5)) Στην ενότητα αυτή (αλλά και στην 3.6.) θα δούμε ότι, η μερική αναφορά έχει κατηγορικό χαρακτήρα και θα επιβεβαιώσουμε τον υπαρκτικό χαρακτήρα της απόλυτης αναφοράς που ήδη έχουμε επισημάνει στην παράγραφο (3.3.β).

Εκτός από την εισαγωγή των παραπάνω όρων, γίνεται προσεκτική χρήση του όρου ‘ζητητέον’, ώστε να καταδειχθεί ότι το ζητούμενο εδώ είναι η Δόξα¹⁵⁰, ενώ παράλληλα ο όρος ‘ζητητέον’ και το ‘όμολογήσειν’ (475e7, πρβλ. (3.3.α), υποσ.130) παραπέμπουν στο *Συναγωγή* 7,634,2-636,18¹⁵¹ του Πάππου. Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι, στο 477a2-b4 εισάγονται τα ονόματα Ον και μη-Ον, τα συστατικά στοιχεία της συνεπαγωγής $S \Rightarrow R$ και η ίδια η συνεπαγωγή $Q \Rightarrow P$ του αναλυτικού επιχειρήματος.

(3.4.α) Το οντολογικό ‘μεταξύ’ (477a2-8)

Στο 477a2-5 παρουσιάζονται τα οντολογικά άκρα Ον και μη-Ον και οι γνωστικοί όροι, που εδώ ονομάζονται το παντελώς γνωστό και το τελείως άγνωστο, αντίστοιχα. Ταυτόχρονα γίνεται μία πρώτη αναφορά στην $Q \Rightarrow P$, την πλήρη διατύπωση της οποίας συναντάμε παρακάτω (3.4.β).

¹⁵⁰ Χωρίο 477a9-10.

¹⁵¹ [100].

Στο χωρίο δηλώνεται σαφώς¹⁵² ότι τα οντολογικά άκρα *Ον* και *μη-Ον* αποτελούν απόλυτες αναφορές, οπότε οι σχετικές γλωσσικές εκφράσεις αποδίδουν τις απόλυτες σημασίες τους.

Ο Πλάτων στο 477a6-8 αναφέρει για πρώτη την έννοια ‘μεταξύ’ και διατυπώνει τη συνεπαγωγή $S \Rightarrow R$:

Πρόταση $S \Rightarrow R$: ‘εἰ δὲ δὴ τι οὕτως ἔχει ὥς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἂν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὐτοῦ μηδαμῇ ὄντος’,

δηλαδή, αν κάτι ‘είναι και μη είναι’ τότε βρίσκεται ‘μεταξύ’ του ‘εἰλικρινῶς ὄντος’ και του ‘μηδαμῇ ὄντος’.

Εδώ, έχουμε την πρώτη συνάντηση των δύο σημασιών των πλατωνικών ονομάτων ‘ον’ και ‘μη-ον’, ως οντολογικών άκρων αλλά και ως μερών που προκύπτουν κατά τη Διαίρεση και Συναγωγή του ὄντος (πρβλ. 1.7). Η διπλή σημασία του κάθε ονόματος θα γίνει σαφής στο (3.6.α) (ειδικά στο (3.6.α5)), όπου τεκμηριώνεται η αυστηρά κατηγορική σημασία του ‘μεταξύ’.

(3.4.β) Το γνωστικό ‘μεταξύ’ (477a9-b4)

Τα γνωστικά άκρα ορίζονται στο 477a9-10 και είναι η Επιστήμη επί του ὄντος (απολύτου) και η Ἄγνοια επί του μη-ὄντος (απολύτου). Το νέο στοιχείο, σ’ αυτό το σύντομο χωρίο, είναι η ‘επί’ σχέση μεταξύ των γνωστικών συνιστωσών προς τις οντολογικές συνιστώσες, που όπως θα δείξουμε στο (3.5.α) είναι τελικά μια ‘1-1’ αντιστοιχία των δυνάμεων επί των οντοτήτων.

Η πρώτη αναφορά της έννοιας ‘μεταξύ’ γίνεται στο 477a10, όπου ο Πλάτων ανακοινώνει το γνωστικό ‘μεταξύ’ ως ‘ζητητέον’:

‘Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γινῶσις ἦν,
ἀγνοσία δ’ ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μὴ ὄντι,
ἐπὶ δὲ τῷ μεταξύ τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον

¹⁵² Η σαφήνεια της απόλυτης αναφοράς στους όρους *Ον* και *μη-Ον* προκύπτει από τους χαρακτηρισμούς ‘παντελῶς’ και ‘μηδαμῇ πάντη’, αντίστοιχα.

ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης,
εἴ τι τυγχάνει ὃν τοιοῦτον;

Ο Πλάτων στο 477b3 ισχυρίζεται ότι το γνωστικό ‘μεταξύ’ Επιστήμης και Άγνοιας είναι η Δόξα (‘Ἄρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι;’), δίνοντας με αυτόν τον τρόπο την πλήρη διατύπωση της συνεπαγωγής $Q \Rightarrow P$.

Στις ενότητες 3.3 και εδώ περιγράψαμε το πλαίσιο που διαμόρφωσε ο Πλάτων προκειμένου να αποδείξει ό, τι ονόμασε ‘ζητητέον’ δηλαδή, την Πρόταση P, και στα επόμενα θα δούμε πως ακριβώς φθάνει στο στόχο του. Τα παραπάνω συνηγορούν στο ότι βρισκόμαστε στο στάδιο της Ανάλυσης, της διαδικασίας Ανάλυση και Σύνθεση, που ήδη έχουμε ισχυριστεί ότι ακολουθείται, και ότι απομένει η αιτιολόγηση των συνεπαγωγών για να ολοκληρωθεί το στάδιο αυτό. Η ανάγνωση των συνεπαγωγών από το τέλος (Πρόταση S) προς την αρχή (Πρόταση P) αποτελεί το στάδιο της Σύνθεσης.

3.5. 'ΕΠΙ' ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ ΩΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΓΝΩΣΗ (477b5-478d4)

Έχουμε ήδη διαπιστώσει ότι, ο Πλάτων στο 477a6-7 διατυπώνει τη συνεπαγωγή $S \Rightarrow R$ (που αιτιολογείται στο 3.6) σύμφωνα με την οποία, οι 'μεταξύ' οντότητες έχουν τη μορφή 'είναι και μη είναι'. Στο 477ab αναφέρεται ότι 'η Επιστήμη τάσσεται επί τω όντι' και 'η Άγνοια επί τω μη-όντι' και στο 477b3 ισχυρίζεται ότι η Δόξα είναι 'μεταξύ' Επιστήμης και Άγνοιας. Δηλώνονται δηλαδή εδώ οι σχέσεις της Επιστήμης 'επί' του Όντος (απόλυτο) και της Άγνοιας επί του μη-Όντος (απόλυτο).

Στην ενότητα αυτή θα εκθέσουμε πως ο Πλάτων αιτιολογεί την $R \Rightarrow Q$ μέσω της '1-1' αντιστοιχίας των δυνάμεων 'επί' των οντοτήτων και πως $Q \Rightarrow P$, με βάση τη διαφορά της Δόξας τόσο από την Επιστήμη όσο και από την Άγνοια.

(3.5.α) Αιτιολόγηση της $R \Rightarrow Q$ μέσω του ορισμού της '1-1' σχέσης μεταξύ δυνάμεων και οντοτήτων 'επί' των οποίων αυτές τάσσονται (477b5-d6).

Στο 477b5-13 ο Πλάτων ισχυρίζεται ότι η Επιστήμη και η Δόξα είναι διαφορετικές δυνάμεις και από την διαφορετικότητά τους *εικάζεται* η διαφορετικότητα των οντοτήτων επί των οποίων αυτές τάσσονται. Αυτή ακριβώς η εικασία θέτει το κρίσιμο ζήτημα δύο ορισμών: της δύναμης και της διάκρισης των δυνάμεων μεταξύ τους (477b10-12).

Ορισμός Δύναμης:

'δυνάμεως δ' εις εκείνο μόνον βλέπω
ἐφ' ᾧ τε ἔστι καὶ ὁ ἀπεργάζεται,
καὶ ταύτη ἐκάστην αὐτῶν δύνάμιν ἐκάλεσα', (477c9-d2)

Ορισμός της '1-1' αντιστοιχίας δυνάμεων και οντοτήτων:

'καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμένην
καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην
τὴν αὐτὴν καλῶ,

τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην ἄλλην.’ (477d2-5)

Σύμφωνα με τον Σ. Νεγρεπόντη¹⁵³, η παραπάνω περιγραφή συντίθεται από τα εξής:

Γνωστική δύναμη+επί+δοτική (οντολογικής φύσης οντότητα)

Από αυτά τα τρία συστατικά της περιγραφής προκύπτουν οι επόμενοι ορισμοί:

(3.5.α1) Ορισμός 1. Υπάρχουν διαφόρων ειδών οντολογικής φύσης οντότητες. Ο ανώτερος τύπος όντος είναι το Αληθές Νοητό Ον, η Ιδέα, το Καθ’ αυτό Ον, όπως το Καθ’ αυτό Κάλος ή το Καθ’ αυτό Καλό. Κάθε οντολογική οντότητα χαρακτηρίζεται από το βαθμό μέθεξης του στο Αληθές Ον. Ως εκ τούτου,

- ένα Αληθές Ον, όπως το ‘καθ’ αυτό Κάλος’, μετέχει πλήρως στο Αληθές Ον
- ένα απολύτως μη-Ον δεν έχει καμιά μέθεξη στο Αληθές Ον, και
- κάποιο από τα πολλά καλά μετέχει κατά έναν ορισμένο βαθμό (γνήσια-μερική μέθεξη) στο Αληθές Ον.

Επομένως η κλάση των οντολογικής φύσης όντων διατάσσεται βάσει της μέθεξης στο Αληθές Ον.

(3.5.α2) Ορισμός 2. Μια γνωστική δύναμη είναι η δύναμη της γνώσης μιας οντολογικής φύσης οντότητας. Μια δύναμη Τ’ είναι ασθενέστερη από μια δύναμη Τ αν, η Τ περιέχει περισσότερες πληροφορίες από την Τ’, εν συντομία αν Τ συνεπάγεται Τ’.

(3.5.α3) Ορισμός 3. Θα λέμε ότι μια (γνωστική) δύναμη Τ είναι επί μιας (οντολογικής φύσης) οντότητας Β (γνωστική δύναμη+επί+δοτική (οντολογικής φύσης οντότητα)) αν

- α) η δύναμη Τ αποκτά πλήρη γνώση-Επιστήμη της οντότητας Β, και

¹⁵³ Από μετάφραση, που έκανα, σε χειρόγραφη εργασία του Σ. Νεγρεπόντη μετά από ευγενή παραχώρησή του, Ιανουάριος 2010, για το χωρίο Πολιτεία 475e-480a.

- b) αν η δύναμη T' είναι ασθενέστερη της T , τότε η δύναμη T' δεν δύναται να αποκτήσει πλήρη γνώση της οντότητας B .

Επομένως,

- [1] 'άγνοια επί μη-όντι' σημαίνει ότι η γνωστική δύναμη της άγνοιας
- (i) αποκτά πλήρη γνώση του απολύτου μη-όντος, το οποίο δεν έχει καμία μέθεξι στο Αληθές Ον, και
 - (ii) δεν υπάρχει ασθενέστερη δύναμη της άγνοιας, και οπότε δεν υπάρχει ασθενέστερη δύναμη της άγνοιας που αποκτά γνώση του απολύτως μη-όντος.
- [2] 'επιστήμη επί του όντος' σημαίνει ότι
- (i) η δύναμη της επιστήμης αποκτά πλήρη γνώση του Αληθούς Όντος,
 - (ii) είναι αυτονόητο ότι δεν υπάρχει δύναμη T ασθενέστερη της επιστήμης που να αποκτά πλήρη γνώση-Επιστήμη του Αληθούς Όντος, και αφού η Επιστήμη είναι Διάρθρωση και Λόγος, κάθε ασθενέστερη δύναμη οφείλει να είναι άλογος, και επομένως απατηλή.

Η δύναμη που αποκτά πλήρη γνώση του Αληθούς Όντος, ως ταυτόσημη με την Επιστήμη αποτελεί, σύμφωνα με τον Σ. Νεγρεπόντη (1.2-1.5, (3.3.α)), το φιλοσοφικό ανάλογο της περιοδικής ανθυφαιρετικής διαίρεσης. Για παράδειγμα η επιστήμη της γεωμετρικής δυάδας (α, β) με τα α και β τέτοια ώστε $\alpha^2 = 3\beta^2$ είναι το φιλοσοφικό ανάλογο της ανθυφαίρεσης $\text{Ανθ}(\alpha, \beta) = [1, \text{περίοδος}(1, 2)]$. Ενώ η άγνοια είναι το φιλοσοφικό ανάλογο της άπειρης μη-περιοδικής ανθυφαίρεσης. Η Αληθής δόξα (πρβλ. 1.7.ε) αποτελεί το φιλοσοφικό ανάλογο μιας πεπερασμένης ανθυφαίρεσης που έχει προσεγγιστικό χαρακτήρα (1.7.δ), και θα παρουσιαστεί στο (3.6.β).

Ερώτημα. Κάθε γνωστική δύναμη είναι επί μιας οντολογικής φύσης οντότητας;

Πλατωνικό αξίωμα

Έστω η τάξη ΟΟ των οντολογικής φύσης οντοτήτων B που διατάσσονται μέσω της μέθεξης στο Αληθές Ον, και η τάξη $\Gamma\Delta$ των

γνωστικών δυνάμεων T που διατάσσονται μέσω της μέθεξης στην Επιστήμη του Αληθώς Όντος (:η δύναμη T' είναι μικρότερη από τη δύναμη T ως προς τη μέθεξη στην Επιστήμη του Αληθώς Όντος, μόνον αν η T' είναι ασθενέστερη της T , πρβλ. ορισμός ((3.5.α2) Ορισμός 2)). Τότε, υπάρχει μία συνάρτηση f ‘1-1’ που διατηρεί τη διάταξη από την ΟΟ επί της $\Gamma\Delta$, με $f(B)=T$ να σημαίνει ότι η T είναι επί του B (πρβλ. (3.5.α3) Ορισμός 3).

Εφόσον για την Επιστήμη και την Άγνοια έχει ήδη επισημανθεί ότι είναι διαφορετικές μεταξύ τους και ότι οι αντίστοιχες οντότητες είναι διαφορετικές (ενότητες 3.3, 3.4), για να είναι η συνάρτηση f καλά ορισμένη αρκεί, να καθορίσουμε όσα αφορούν στη Δόξα και στην αντίστοιχη σ’ αυτήν οντότητα. Στην παρούσα ενότητα θα δείξουμε ότι η Δόξα αποτελεί την ενδιάμεση γνώση μεταξύ Επιστήμης και Άγνοιας και στην ενότητα (3.6.α) ότι υπάρχουν ενδιάμεσες οντότητες μεταξύ του Πλήρως Όντος Καλόν και του Πλήρως μη-Όντος οι οποίες είναι τα ‘πολλά καλά’. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, τα πολλά καλά (ως ενδιάμεσες οντότητες) θα αντιστοιχηθούν στη Δόξα (ως ενδιάμεση δύναμη-γνώση) και τότε η συνάρτηση f του παραπάνω αξιώματος θα είναι πλέον καλά ορισμένη, και θα έχουμε ότι

(3.5.α4) *Θέσπιση της συνάρτησης f ως ‘1-1’.* Η θέσπιση της συνάρτησης f ως ‘1-1’ επιτρέπει το αναλυτικό βήμα

‘αν ισχύει η Πρόταση R τότε ισχύει η Πρόταση Q ’
του επιχειρήματος,
δηλαδή,

αν

οι ενδιάμεσες οντότητες μεταξύ αυτού του Καλού και του απολύτως μη-Όντος, οι οποίες καλούνται δοξαστά, υπάρχουν και ταυτίζονται με τα πολλά καλά

τότε

η ενδιάμεση γνώση μεταξύ Επιστήμης του Καλού και Άγνοιας είναι η γνώση των πολλών καλών.

Οι ερευνητές του χωρίου 475e-480a με πρώτον τον Crombie ισχυρίζονται ότι το 477cd περιέχει λογικό σφάλμα. Κατά την άποψή τους στο 477cd ο Πλάτων σφάλλει λογικά γιατί υιοθετεί χωρίς απόδειξη τον λανθασμένο ισχυρισμό ‘αν Πρόταση Q τότε Πρόταση R’ (πρβλ. (3.1.α)). Στην προσπάθειά τους να αιτιολογήσουν ή να αποδείξουν τον ισχυρισμό καταφεύγουν σε ασαφείς ερμηνείες που αφορούν κυρίως στα συστατικά ‘ἐφ’ ᾧ τε ἔστι καὶ ὁ ἀπεργάζεται’ του ορισμού της δύναμης, όπως περιγράψαμε στην (3.1.α). Όμως οι ερμηνείες αυτές κινούνται σε τελείως λάθος κατεύθυνση, καθώς ο Πλάτων δεν προβάλλει τον παραπάνω ισχυρισμό ($Q \Rightarrow R$) αλλά τον αντίστροφό του, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι ερευνητές δεν έχουν αντιληφθεί την αναλυτικότητα του επιχειρήματος που χρησιμοποιεί ο Πλάτων.

(3.5.α5) *Ερμηνεία του ‘ἐφ’ ᾧ τε ἔστι καὶ ὁ ἀπεργάζεται’ στον ορισμό της δύναμης.* Όπως έχουμε αναφέρει ο Πλάτων στο χωρίο επεξεργάζεται την οντολογική τριάδα *Ον*, *ον* και *μη-ον*, *μη-Ον* και τη γνωστική τριάδα των δυνάμεων *Επιστήμη*, *Δόξα*, *Άγνοια*, με τη σχέση μεταξύ των δύο τριάδων να είναι ότι οι δυνάμεις τάσσονται επί των αντίστοιχων οντοτήτων. Έτσι, από τη μια μεριά οι δυνάμεις είναι παθητικές ως προς τα όντα στα οποία τάσσονται (ἐφ’ ᾧ), με το ‘ἐπί’ να δηλώνει την ‘1-1’ αντιστοιχία της δύναμης επί της οντότητας και μόνον αυτής στην οποία αντιστοιχεί (πρβλ. (3.5.α4) και (3.5.α3)) και όχι με την έννοια ότι η δύναμη προηγείται της οντότητας στην οποία τάσσεται. Από την άλλη, η δύναμη έχει και ενεργητική συνιστώσα καθόσον είναι αυτή που παράγει το έργο της γνωστικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται οι άνθρωποι όταν ενεργεί (‘Φήσομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἃ δυνάμεθα καὶ ἄλλο πᾶν ὅτι περ ἂν δύνηται’ 477c1-2). Επομένως, η δύναμη είναι μέση μεταξύ της οντότητας (πλήρες *ον*, *δοξαστόν*) στην οποία αυτή τάσσεται (ἐφ’ ᾧ- παθητική) και του έργου που αυτή παράγει στους ανθρώπους (ὁ ἀπεργάζεται-ενεργητική).

Στην ανάλυση που προηγήθηκε συνεπικουρούν τα χωρία *Πολιτεία* 352d-353e¹⁵⁴ και *Σοφιστής* 248d-e¹⁵⁵. Πράγματι, ο Πλάτων περιγράφει, στο *Πολιτεία* 352d-353e, το έργο ως ενέργεια της ψυχής του ανθρώπου

¹⁵⁴ [102]

¹⁵⁵ [103]

αφού η ψυχή *απεργάζεται* την αρετή ή δικαιοσύνη (πλήρως ον) καθιστώντας τον άνθρωπο αγαθό ή δίκαιο, ή καθιστώντας τον κακό ή άδικο όταν *απεργάζεται* κακία ή αδικία (μη-ον). Με την περιγραφή της ψυχής στο *Σοφιστής* 248d-e, όπου με το ‘τὴν μὲν ψυχὴν γινώσκειν, τὴν δ’ οὐσίαν γινώσκεσθαι’ ο Πλάτων δηλώνει τον ενεργητική και παθητική συνιστώσα της ψυχής. Ο συνδυασμός των παραπάνω χωρίων επισημαίνει μια στενή σχέση μεταξύ της περιγραφής της ψυχής και της έννοιας της δύναμης, όπως δίνεται στο *Πολιτεία* 477cd.

Ο Πρόκλος στο *εις Πολιτείαν* 1,266,28-1,268,8¹⁵⁶ αλλά και στο 1,238,28-1,239,4¹⁵⁷ περιγράφει τα ‘τέτακται και απεργάζεται’ ως την παθητική και ενεργητική συνιστώσα της δύναμης. Σύμφωνα με τον Πρόκλο, κάθε δύναμη είναι μέση μεταξύ του (πρωταρχικού) όντος (νοητού, δοξαστού), στο οποίο η δύναμη (επιστήμη, δόξα) τέτακται, και του (ύστερου) έργου (την παροχή γνώσης στους ανθρώπους), το οποίο η ίδια δύναμη απεργάζεται. (Η δύναμη είναι παθητική, πάσχει ως προς το ον, και ενεργητική, ποιεί ως το απεργαζόμενο).

Τα χωρία του Πλάτωνα αλλά και του Πρόκλου δείχνουν τη λανθασμένη ερμηνεία του Hintikka, που όπως είδαμε στο (3.1.α), ταυτίζει τα ‘εφ’ω τέτακται και ο απεργάζεται’ και των άλλων που τα βλέπουν ως διαφορετικά κριτήρια της έννοιας της δύναμης (αποδίδοντας λογικό σφάλμα), αλλά και την ασάφεια του Santas που ενώ επισημαίνει τη διάκρισή τους εν τούτοις δεν είναι πειστική η ερμηνεία του για το χωρίο.

Συνεχίζοντας την ανάλυσή μας, θα δείξουμε τώρα πως ο Πλάτων αιτιολογεί τον επόμενο ισχυρισμό.

(3.5.β) *Αιτιολόγηση της $Q \Rightarrow P$: η Δόξα είναι το Γνωστικό ‘μεταξύ’, δηλαδή η ενδιάμεση γνώση των Επιστήμη και Άγνοια (477d7-478d4).*

Το βήμα $Q \Rightarrow P$ αποτελεί το πρώτο ουσιώδες βήμα της διαδικασίας της απόδειξης του επιχειρήματος. Η ερμηνεία του βήματος αυτού βασίζεται

¹⁵⁶ [104]

¹⁵⁷ [105]

στην προσεγγιστική φύση της αληθούς δόξας που η ανθυφαιρετική ερμηνεία του Σ. Νεγρεπόντη εξηγεί πλήρως (Ενότητα (3.6.β)).

Για την ισχύ του ισχυρισμού αυτού αρκεί να δειχθεί ότι, η Δόξα είναι διαφορετική της Επιστήμης και της Άγνοιας αλλά και ότι δεν βρίσκεται πέραν αυτών των δύο γνωστικών άκρων.

Οι δυνάμεις Δόξα και Επιστήμη διακρίνονται μεταξύ τους, με βάση το κριτήριο της αλήθειας που παρατίθεται στο 477d7-478a2. Η δόξα χαρακτηρίζεται ‘απατηλή-μη άναμαρτήτω’ διότι, κάθε αληθής δόξα μπορεί να είναι εν δυνάμει ψευδής (σε επόμενα στάδια, πρβλ. τις ενότητες 2.2, 2.3, 2.7, 2.8). Τεκμήριο για το εν δυνάμει ψεύδος μιας Αληθούς Δόξας αποτελεί η αμφιβολία για την αποτελεσματικότητα της ορθής δόξας σχετικά με το δρόμο προς την Λάρισα που προτάσσει ο Πλάτων στο *Μένων* 97a-d¹⁵⁸. Ενώ αντίθετα ο Πλάτων χαρακτηρίζει ‘άναμάρτητον’ την ‘έρρωμενεστάτην’ Επιστήμη (477d9-e7), διότι είναι πάντα αληθής. Το ‘απατηλή-μη άναμαρτήτω’ δεν σημαίνει ότι η Δόξα είναι άλλοτε αληθής και άλλοτε ψευδής (όπως ισχυρίζονται αρκετοί μελετητές, π.χ. η Fine, πρβλ. (3.1.β)) αλλά ότι πρόκειται για αληθή Δόξα που ως προσεγγιστική γνώση μπορεί να οδηγήσει τελικά σε ψευδή προσέγγιση (3.6.γ1). Χαρακτηριστική είναι η περιγραφή της διαφοροποίησης Αληθούς Δόξας και Επιστήμης στο *Μένων* 98a, όπου οι ορθές δόξεις (χωρίς άλλο χαρακτηριστικό πέραν της ορθότητάς τους) περιγράφονται ως να δραπετεύουν από τη ψυχή του ανθρώπου. Η Επιστήμη όμως που διαθέτει λογισμό/λόγο τις κρατά δεμένες και τις διατηρεί μόνιμα ακριβώς εξαιτίας της ύπαρξης του λόγου. Η ίδια διαφοροποίηση, που οφείλεται στο λόγο προκύπτει από το *Θεαίτητος* 201c (:αληθής δόξα μετά λόγου) και το *Συμπόσιον* 202a5-7 όπου, η ορθή δόξα ως στερούμενη λόγου (άλογος) διαφέρει της Επιστήμης (Παράρτημα).

Η Άγνοια και η Δόξα αποδεικνύονται διαφορετικές στο 478b6-c9. Η Δόξα μετέχει του ‘ενός’ και είναι επί ‘τι’, όπου το υποθετικό ‘τι’ δεν είναι το μη-Ον της Άγνοιας το οποίο είναι το ‘μηδέν’ (478b8, b12) (πρβλ. *Συμπόσιον* 202a7-8) ή το ‘ουδέν’ στο 476e7. Παρόμοια, ο Πλάτων στο *Συμπόσιον* 202a7-8 (Παράρτημα) επισημαίνει ότι η Δόξα δεν είναι

¹⁵⁸ [48].

αμάθεια (: άγνοια), αφού είναι περί του Όντος. Έτσι, καταλήγει στο ότι Επιστήμη, Δόξα και Άγνοια είναι διαφορετικές.

Στο 478c10-15 ο Πλάτων ισχυρίζεται ότι η Δόξα δεν υπερβαίνει την Επιστήμη ως προς τη σαφήνεια αλλά ούτε και την Άγνοια ως προς την ασάφεια, καθώς και ότι η Δόξα είναι ‘σκοτωδέστερη’ της Επιστήμης και ‘φανότερη’ της Άγνοιας.

Το συμπέρασμα επομένως είναι ότι η Δόξα είναι η ενδιάμεση γνώση (478d1-4).

Σχόλιο: Θα ήταν σκόπιμο να παρατηρήσουμε ότι στο 477d7-478d4, και συγκεκριμένα στα 477e4, 478a1 και 478a12, ο Πλάτων χρησιμοποιεί τις λέξεις ‘ώμολόγεις’, ‘όμολογεῖται’ και ‘ἐκ τῶν ώμολογημένων’, που έχουμε ήδη σημειώσει ότι εμφανίζονται στον Πάππο και ενισχύουν τις ενδείξεις για την αναλυτικότητα του επιχειρήματος. Στο 478c10-11 ο Πλάτων ισχυριζόμενος ότι ‘Ἄρ’ οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστίν, ὑπερβαίνουσα ἢ γνῶσιν σαφηνεία ἢ ἄγνοιαν ἀσαφεία’ με τις λέξεις ‘σαφηνεία, ἀσαφεία’ που χρησιμοποιεί μας παραπέμπει στο χωρίο της τετμημένης γραμμής (509d8, 533e3), ένδειξη ότι ο Πλάτων συσχετίζει τα δύο χωρία. Η ένδειξη αυτή αποκτά μεγαλύτερη ισχύ από την παρουσία της λέξης δοξαστόν στο 478a11, η οποία εισάγει την οντότητα που αντιστοιχεί στη δόξα και επανεμφανίζεται στα 478b3, 478e3, 479d7, 510a9 (χωρίο της τετμημένης γραμμής), και στο 534a6.

Σύμφωνα με το (3.5.β), τις Προτάσεις P, Q της ενότητας 3.2 και όσα προηγούνται του (3.5.α4) έχουμε ότι

(3.5.β1) *Συμπέρασμα.* Το βήμα της Ανάλυσης αν ‘η Πρόταση Q ισχύει τότε ισχύει η Πρόταση P’ (ενότητα 3.2) είναι επιτρεπτό,

δηλαδή, αν

η ενδιάμεση γνώση μεταξύ Επιστήμης του Καλού και Άγνοιας είναι η γνώση των πολλών καλών

τότε

η αληθής δόξα περί του Όντος είναι η γνώση των πολλών που μετέχουν σ’ αυτό το Ον.

3.6. ‘ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΛΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΙΣΧΡΑ’

(Δόξα και Μέθεξη 478d5-480a13)

Το επιχείρημα του 475e-480a ολοκληρώνεται στο χωρίο 478d5-480a13, όπου αιτιολογείται ότι και τα υπόλοιπα βήματα της Ανάλυσης είναι επιτρεπτά αλλά και ότι η Πρόταση S είναι αληθής. Οπότε με τη διαδικασία της Σύνθεσης καταλήγουμε να έχουμε αποδείξει την αλήθεια της Πρότασης P.

Το κρίσιμο σημείο είναι ότι η σχέση των Προτάσεων R και Q αποτελεί μία μετάβαση από ισχυρισμό γνωστικού περιεχομένου σε ισχυρισμό οντολογικού περιεχομένου και αυτό προϋποθέτει να γνωρίζουμε ποια δύναμη είναι επί ποιας οντότητας. Υπολείπεται λοιπόν να διευκρινιστεί επί ποιας οντότητας είναι η Δόξα καθώς και η θέση της οντότητας αυτής.

Συνολικά απαραίτητη είναι η απόδειξη των ακόλουθων ισχυρισμών:

Ισχυρισμός 1: Υπάρχουν οντότητες επί των οποίων τάσσεται η Δόξα

Ισχυρισμός 2: Η Πρόταση S είναι αληθής

Ισχυρισμός 3: Τα καλά και αισχρά είναι οι ενδιάμεσες οντότητες μεταξύ του Πλήρως Όντος και Πλήρως μη-Όντος.

Με την απόδειξη των ισχυρισμών μας δίνεται η δυνατότητα απάντησης σε περαιτέρω ερωτήματα. Ο ισχυρισμός 2, το δεύτερο ουσιώδες και καθοριστικό βήμα για την ερμηνεία του αναλυτικού επιχειρήματος, επιλύει το ζήτημα της ύπαρξης των ‘πολλών καλών’ αλλά και αποσαφηνίζει τον πολυσχολιασμένο ισχυρισμό ‘τα καλά είναι και αισχρά’ που έχει άμεση σχέση με το ‘άμα ον και μη-ον’ και τα δοξαστά, δηλαδή, τις οντότητες επί των οποίων τάσσεται η Δόξα (ενότητα 3.2 Πρόταση P). Αυτό βέβαια συμβαίνει διότι, μετά την ολοκλήρωση των βημάτων της Ανάλυσης, ο Ισχυρισμός 2 είναι εκείνος που ενεργοποιεί τη διαδικασία της Σύνθεσης που καταλήγει στην αλήθεια της Πρότασης P. Μετά την απόδειξη των ισχυρισμών 1, 2 και 3 θα δώσουμε την τελική μορφή του όλου επιχειρήματος Ανάλυσης-Σύνθεσης του χωρίου. Αυτή η τελική μορφή τεκμηριώνει το περιεχόμενο του χωρίου οπότε, με βάση το ίδιο το χωρίο πλέον, θα απαντήσουμε (ενότητα (3.6.γ)) τα ερωτήματα:

1. Είναι η Δόξα αληθής; Τι είναι η μέθεξη των πολλών καλών στο Ον Καλόν
2. Ποιος είναι ο σκοπός του χωρίου

Επιπλέον, στο (3.6.β) θα δώσουμε την Ανθυφαιρετική ερμηνεία του καθοριστικού ισχυρισμού ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’, που βασίζεται στην προσεγγιστική φύση των αισθητών πολλών προς το Ον στο οποίο μετέχουν, που σε γνωστικό επίπεδο είναι η Αληθής Δόξα.

(3.6.α) Αιτιολόγηση των Ισχυρισμών 1, 2 και 3.

Στο χωρίο 478d5-e6 οι ισχυρισμοί 1, 2 και 3 αποδεικνύονται σχεδόν ταυτόχρονα με την έννοια ότι η διαπραγμάτευση της ύπαρξης των οντοτήτων (ενδιαμέσων, καλών και αισχρών και πολλών καλών) διαπλέκεται με τη διαπραγμάτευση των ταυτίσεών τους. Η σχεδόν ταυτόχρονη απόδειξη έχει ως εξής:

(3.6.α1) Το οντολογικό ‘μεταξύ’ = ‘άμα ον τε και μη-ον’ = ‘αμφοτέρων μετέχον του είναι και μη-είναι’ (478d5-e6). Στο 478d5-e6 ο Πλάτων επαναλαμβάνει ότι έχει φανεί η ορθότητα της $R \Rightarrow Q$ και της $Q \Rightarrow P$ και στο 478d11-12 επισημαίνει ότι για να ολοκληρωθεί το επιχείρημα αρκεί να δείξουμε τη $S \Rightarrow R$ ¹⁵⁹.

Δηλαδή,

Αν (S) κάτι είναι οντολογικό ‘μεταξύ’, δηλαδή ‘άμα ον και μη-ον, ή ‘αμφοτέρων μετέχον του είναι και μη-είναι’ τότε, (R) είναι το δοξαστόν.

Σημειώνουμε ότι, ενώ το γνωστικό ‘μεταξύ’ έχει διευκρινιστεί στο 478d5-e6 ότι είναι η δόξα, εδώ καθορίζεται ότι, κάθε οντότητα της οποίας η φύση είναι ‘ἅμα ὄν [μερικό] τε καὶ μὴ ὄν [μερικό]’ ανήκει στο οντολογικό ‘μεταξύ’ που βρίσκεται ανάμεσα στα οντολογικά άκρα ‘εὐκρινῶς ὄν’ (απόλυτο) και ‘πάντως μη-ον’ (απόλυτο).

Στο 478e1-6 δίνεται η ισοδύναμη μορφή του ‘μεταξύ’ ως ‘τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναι [μερικό] τε καὶ μὴ εἶναι [μερικό]’. Η ύπαρξη των ‘μεταξύ’ οντοτήτων αποτελεί το ζητούμενο στο 478e1-2:

¹⁵⁹ Η σχέση έχει διατυπωθεί και στο 477a6-b4 (πρβλ. 3.4.β).

‘Ἐκείνο δὴ λείποισι’ ἂν ἡμῖν εὐρεῖν, ὥς ἔοικε,
 τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι,
 καὶ οὐδέτερον εἰλικρινὲς ὁρθῶς ἂν προσαγορευόμενον, ἵνα,
 ἐὰν φανῇ, δοξαστὸν αὐτὸ εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν,
 τοῖς μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα,
 τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως;’

όπου τα ‘εἶναι’ (μερικό) και ‘μη-εἶναι’ (μερικό) δεν αναφέρονται στις πλήρεις μορφές του ὄντος (ἀπόλυτο) και του παντελῶς μη-ὄντος (ἀπόλυτο), ἀντίστοιχα (οὐδέτερον). Αυτές οι ‘μεταξύ’ οντότητες θα αποτελέσουν παρακάτω τα δοξαστά ((3.6.α4)).

Στο σημεῖο αὐτό και σύμφωνα πάντα με την ἀνάπτυξη του πλατωνικοῦ χωρίου ἀποδεικνύεται ὅτι τα ‘πολλά καλά’ εἶναι α) και αἰσχροί και β) οι ‘μεταξύ’ οντότητες.

(3.6.α2) [Ἰσχυρισμός 2] *Αἰτιολόγηση της Πρότασης S: Οι οντότητες που εἶναι καλές και αἰσχρές υπάρχουν και ταυτίζονται με τα πολλά καλά-* (478e7-479c5). Στην ἐνότητα 3.2, δείξαμε ὅτι, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, η δυάδα (καλόν, αἰσχρόν) εἰσάγεται για να ὀρίσει το ὄν Καλόν, ἀλλά και να διακρίνει το Καλόν ἀπὸ τα πολλά καλά. Το Καλόν χαρακτηρίζεται ὡς ‘ἀεὶ μὲν κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχουσιν (479a2, e7)’, και σύμφωνα με την ἀνθυφαιρετική ἐρμηνεία, η φύση του εἶναι μια ἐπαναλαμβανόμενη ἀπειρία ἢ Διάρρηξη-και-Συναγωγή ἢ περιοδική ἀπειρία, ἓνα αὐτό-ὅμοιο.

Τα ‘πολλά καλά’ που υπάρχουν εἰκάζεται, σύμφωνα με το 478e7-479b8, ὅτι εἶναι και το ‘ἐνάντιον’ τους, δηλαδή και αἰσχροί. Ἐκαστον των πολλῶν καλῶν χαρακτηρίζεται ὡς ‘ἀεὶ’ αἰσχρόν (479b8), με το ‘ἀεὶ’ να δηλώνει, ἐδῶ, μια ἄλλου τύπου ἀπειρία, δηλαδή τη διαιρετική ἀπειρία¹⁶⁰.

Τελικά, κάθε ἓνα ἀπὸ τα πολλά καλά εἶναι πράγματι και αἰσχροὶ διότι ‘μετέχει’ (ἔξεται 479b8) και στα δύο μέρη, καλόν-αἰσχρόν (ἢ κούφον-βαρὺ, σμικρόν-μέγα, ἡμίσεα-διπλάσια) της ἀόριστης δυάδας και εἶναι της μορφῆς ‘εἶναι και μη-εἶναι’. Στο *Φαῖδων* 100b-d καθένα των πολλῶν καλῶν πραγμάτων μετέχει στην Ἰδέα του Καλοῦ και σύμφωνα με το *Συμπόσιον* 210a-e καθένα των πολλῶν καλῶν πραγμάτων εἶναι

¹⁶⁰ Στοιχεῖο που δηλώνει την ἀλογία της ‘ἐπὶ’ αὐτοῦ γνώσης-της δόξας, πρβλ. *Συμπόσιον* 202a2-10 [47], *Θεαίτητος* 201c8-d3 [49], *Τίμαιος* 28a [51], 51d3-e4 [52].

αντικείμενο της ορθής δόξας (παρατηρούμε την άμεση σύνδεση του χωρίου 478e7-479b8 με το *Πολιτεία* 524b7-c1, όπως σημειώσαμε στο 3.3).

Κάθε ένα από τα πολλά καλά, σύμφωνα με το 479b9-c5, ως καλό και αισχρό, είναι ον (μερική) και μη-ον(μερική), και 'ούτε είναι (απόλυτη) ούτε μη-είναι(απόλυτη)' (παγίως νοήσαι).

Ο Πλάτων δίνει παραδείγματα πολλών και καλών ως 'επαμφοτεριζόντων πολλών', τα οποία αναλύει στο χωρίο 478e7-479b8, μέσα από τον γρίφο του Κλέαρχου, για τον οποίο ο σχολιαστής, στα *Σχόλια εις Πλάτωνα*, dialogue R 477a1 line 1-479d, c3 line 3, γράφει:

εἰ δὲ δὴ κτλ.
 ὅτι μεταξὺ γνωστοῦ τε καὶ ἀγνωστοῦ δόξα.
 Γνωστὸς ὃν γνωστόν
 δόξα πῇ ὃν δοξαστόν
 ἄγνοια μὴ ὃν ἄγνωστον
 παίδων αἰνίγματι.
 Κλεάρχου γρίφος—
 ἀνὸς τίς ἐστὶν ὡς ἀνὴρ τε κ' οὐκ ἀνὴρ
 ὄρνιθα τε κ' οὐκ ὄρνιθα ἰδὼν τε κ' οὐκ ἰδὼν
 ἐπὶ ξύλου τε κ' οὐ ξύλου καθημένην τε κ' οὐ καθημένην
 λίθω τε κ' οὐ λίθω βάλοι τε κ' οὐ βάλοι.
 Ἄλλως—
 ἄνθρωπος οὐκ ἄνθρωπος, ἄνθρωπος δ' ὅμως, ὁ εὐνοῦχος
 ὄρνιθα κ' οὐκ ὄρνιθα, ὄρνιθα δ' ὅμως, ῥοπτερίδα
 ἐπὶ ξύλου τε κ' οὐ ξύλου καθημένην νάρθηκος
 λίθω βαλὼν με κ' οὐ λίθω διώλεσεν κισήρει
 νυκτερίδα ὁ εὐνοῦχος νάρθηκος κισήρει.
 ἠὺρήκαμεν ἄρα κτλ.
 ὃν ὃν ἅμα καὶ μὴ ὃν μὴ ὃν
 ἐπιστήμη δόξα ἄγνοια
 ἐπιστητόν δοξαστόν ἄγνωστον
 τοῦτο μὲν δὴ κτλ.

Ἐκαστον των πολλών είναι ομοίωμα του ὄντος στο οποίο αναφέρεται. Ως παραδείγματα ομοιωμάτων των ὄντων ο άνθρωπος, πτηνό, ξύλο και πέτρα, ο Πλάτων αναφέρει τον 'ευνούχο' (άνθρωπος και όχι άνθρωπος) τη 'νυκτερίδα' (πτηνό και όχι πτηνό) το 'νάρθηκα' (καλάμι δηλαδή, ξύλο και όχι ξύλο) και την 'κίστην' (ελαφρόπετρα, δηλαδή, πέτρα και όχι πέτρα). Στο σημείο δίνεται μια απάντηση στην Annas [An] (pp.209-11) η οποία θεωρεί ότι, σύμφωνα με το επιχείρημα εκ των αντιθέτων, ο 'άνθρωπος' δε μπορεί να είναι Ιδέα διότι δεν έχει αντίθετο και άρα δεν

έχει νόημα η φράση ‘κάτι είναι άνθρωπος και μη άνθρωπος’ (:Nothing can be, even qualifiedly, both a man and a not-man, p.209).

(3.6.α3) [Ισχυρισμός 3] *Ισχύς του $S \Rightarrow R$ (479c5-d2)*. Τα ‘πολλά καλά’ δεν είναι κάτω του μη-Όντος (σκοτωδέστερα) ούτε άνω του πλήρως Όντος (φανότερα) (479c5-d2). Άρα, εφόσον τα πολλά καλά δεν βρίσκονται στη θέση των οντολογικών άκρων, αλλά ούτε και πέραν αυτών προκύπτει ότι βρίσκονται ‘μεταξύ’ του πλήρως Όντος και του πλήρως μη-Όντος.

(3.6.α4) [Ισχυρισμός 1] *Συμπέρασμα-Πρόταση P (479d3-480a13)*. Επομένως, στο 479d3-6 προκύπτει το συμπέρασμα ότι βρήκαμε (d3) εκείνο που μας έλειπε, ‘Εκείνο δὴ λείποιτ’ ἂν ἡμῖν εὐρεῖν’ (478e1-2), και είναι τα ‘πολλά καλά’ που κυλίνουνται ‘μεταξύ’ των απολύτων μη-Όντος και ειλικρινώς Όντος:

Ηύρηκαμεν ἄρα, ὥς ἔοικεν,
 ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε πέρι
 καὶ τῶν ἄλλων
 μεταξύ που κυλινδεῖται
 τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰλικρινῶς.
 Ηύρηκαμεν.

Τέλος, προκύπτει ότι έκαστον των πολλών καλών είναι δοξαστόν. Σύμφωνα με το (3.6.α2) το δοξαστόν υπάρχει και η Δόξα τάσσεται μόνον (λόγω της ‘1-1’ αντιστοίχισης) επί του δοξαστού, σύμφωνα με το 478a-b¹⁶¹ και το 479d6-10:

Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον [μεταξύ] φανείη,
 δοξαστόν αὐτὸ ἄλλ’ οὐ γνωστόν δεῖν λέγεσθαι,
 τῇ μεταξύ δυνάμει τὸ μεταξύ πλανητὸν ἀλίσκόμενον.
 Ὡμολογήκαμεν.

Η απόδειξη των ισχυρισμών 1, 2 και 3 έχει ολοκληρωθεί.

¹⁶¹ Όπως έχουμε επισημάνει στην (3.5.β, Σχόλιο) στο 478a-b εισάγεται το ‘δοξαστό’ ως η υποθετική οντότητα επί της οποίας τάσσεται η Δόξα (‘Ἡ ταῦτόν ὅπερ ἐπιστήμη γινώσκει· καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστόν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολογημένων· εἴπερ ἐπ’ ἄλλῃ ἄλλῃ δυνάμει πέφυκεν, δυνάμει δὲ ἀμφοτέραι ἔσται, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, ἄλλῃ δὲ ἑκατέρω, ὥς φαμεν, ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχαρῆι γνωστόν καὶ δοξαστόν ταῦτόν εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ ὄν γνωστόν, ἄλλο τι ἂν δοξαστόν ἢ τὸ ὄν εἴη; Ἄλλο.’). Το χωρίο που μελετάμε, στην παράγραφο αυτή, καθιστά φανερό ότι το δοξαστόν βρέθηκε και είναι η ζητούμενη οντότητα.

Στον επίλογο (479e1-480a13) ο Πλάτων συμπεραίνει την υπεροχή των φιλοσόφων, λόγω της κατοχής της Επιστήμης η οποία είναι η πλήρης γνώση-Επιστήμη, έναντι των Φιλοθεαμόνων που στερούνται την πλήρη γνώση προσεγγίζοντάς την με την ορθή δόξα που διαθέτουν και τους ονομάζει τώρα Φιλόδοξοι. Άρα, ο Πλάτων ταυτίζει τις οντότητες που η γνώση τους είναι η δόξα με τα αισθητά-δοξαστά και το επιχείρημα έχει ολοκληρωθεί.

Παρατήρηση. Όμοια με προηγούμενα χωρία, έτσι και εδώ εμφανίζονται λέξεις που παραπέμπουν στο *Συναγωγή* του Πάππου, όπως στο 479d6-10 ‘Προωμολογήσαμεν’ και ‘Ωμολογήκαμεν’, στο 478e1-2 ‘εύρεῖν’, καθώς και ‘ἤρῃκαμεν’ στα 479d3 και 479d6, που δηλώνουν τη μαθηματική μέθοδο που έχει επιλέξει ο Πλάτων για την επίλυση του προβλήματος.

(3.6.α4) *Τελική μορφή του όλου επιχειρήματος Ανάλυσης-Σύνθεσης του χωρίου Πολιτεία 475e-480a.* Κατ’ αρχάς τα οντολογικά στοιχεία που αναφέρονται στις Προτάσεις P έως S (πολλά καλά, καλά και αισχρά, ενδιάμεσες οντότητες) υπάρχουν σύμφωνα με την αξιωματική απαίτηση του Ορισμού 1 στο (3.5.α1) και τον αποδεδειγμένο ισχυρισμό 2. Επομένως, σύμφωνα με τον Ορισμό 2 στο (3.5.α2) και το Πλατωνικό αξίωμα υπάρχουν τα αντίστοιχα γνωστικά στοιχεία (αληθής δόξα, γνώση πολλών καλών, ενδιάμεση γνώση).

Οι παρακάτω συνεπαγωγές

Πρόταση $S \Rightarrow$ Πρόταση $R \Rightarrow$ Πρόταση $Q \Rightarrow$ Πρόταση P

που αποτελούν τη μορφή του επιχειρήματος της Ανάλυσης και Σύνθεσης του χωρίου αιτιολογούνται τόσο ως προς το σκέλος της Ανάλυσης όσο και ως προς το σκέλος της Σύνθεσης ως εξής:

Πρόταση S (αληθές ομολογούμενον): Αληθής πρόταση όπως αποδείχθηκε στον Ισχυρισμό 2.

Πρόταση $S \Rightarrow$ Πρόταση R: αληθής συνεπαγωγή όπως αποδείχθηκε στον Ισχυρισμό 3.

Πρόταση $R \Rightarrow$ Πρόταση Q : αληθής συνεπαγωγή λόγω της '1-1' ιδιότητας της συνάρτησης f του πλατωνικού αξιώματος.

Πρόταση $Q \Rightarrow$ Πρόταση P : αληθής συνεπαγωγή λόγω, σύμφωνα με (3.5.β).

Πρόταση P : Η αληθής δόξα περί του Όντος είναι η γνώση των πολλών που μετέχουν σ' αυτό το Όν (Αληθής σύμφωνα με τη μέθοδο της Ανάλυσης και Σύνθεσης).

(3.6.α5) *Η πλατωνική γλώσσα του Όντος και μη-Όντος.* Στις ενότητες (3.4.α) και (3.6.α1)-(3.6.α3) διαπιστώσαμε ότι το Όν και μη-Όν έχει διπλή αναφορά, την απόλυτη και τη μερική (πρβλ. (2.6.β2)). Ο Πλάτων χρησιμοποιεί το 'ον' και 'μη-ον' κατ' απόλυτη έννοια όταν πρόκειται ν' αναφερθεί σ' αυτές καθ'αυτές τις οντότητες ως διακεκριμένες μεταξύ τους και ως αντικείμενα των επίσης διακεκριμένων γνωστικών δυνάμεων Επιστήμης και Άγνοιας. Η χρήση των όρων με μερική έννοια αφορά στις ενδιάμεσες οντότητες, οι οποίες ως 'μεταξύ' δεν μπορούν ν' αποτελούν είτε ένα καθ' αυτό 'ον' ή ένα καθ' αυτό 'μη-ον'. Δηλαδή, με την απόλυτη και μερική χρήση ο Πλάτων αντιδιαστέλλει οντολογικά τα άκρα από τα ενδιάμεσά τους και ειδικότερα τα νοητά από τα αισθητά. Η διπλή αυτή χρήση δύσκολα γίνεται αντιληπτή, είναι όμως εκείνη που ενοποιεί ουσιαστικά και ερμηνευτικά την πλατωνική φιλοσοφία. Η ίδια η διπλή χρήση ανιχνεύεται μέσω των διαφορετικών φράσεων όπως (με μερική αναφορά:) 'είναι και μη-είναι'(477a), 'άμα ον τε και μη-ον'(478d) και (με απόλυτη αναφορά:) 'μεταξύ πλήρως όντος και μηδαμή όντος'(477a) 'μεταξύ του ειλικρινώς όντος τε και του πάντως μη-όντος'(478d). Ενώ η φράση 'ούτε είναι ούτε μη-είναι'(479c) χρησιμοποιεί τα 'είναι' και 'μη-είναι' κατ' απόλυτη έννοια προκειμένου η φράση στο σύνολό της να αναφερθεί στις μερικές ενδιάμεσες οντότητες. Με την απόλυτη αναφορά ο Πλάτων κατοχυρώνει την ύπαρξη των καθ' αυτών όντων ενώ με τη μερική αναφορά αποδίδει κατηγορήματα στις ενδιάμεσες οντότητες.

Αυτή η λεπτή διάκριση παύει να είναι δισδιάκριτη και οι δύο χρήσεις εμφανίζονται πλέον σαφώς διακεκριμένες μεταξύ τους μέσω της ανθυφαιρετικής ερμηνείας, καθώς στη Διαίρεση, ως μεθοδολογικό

εργαλείο, οι ρόλοι όσων εμπλέκονται σ' αυτήν είναι σαφώς καθορισμένοι (πρβλ. 1.7 και 2.2.).

Βάσει της παραπάνω ανάλυσης και του συμπεράσματος που προκύπτει θεωρούμε λανθασμένες τις διαπιστώσεις σχολιαστών, όπως του Hare, ότι ο Πλάτων διαπράττει λογικό σφάλμα μεταπηδώντας από την κατηγορική χρήση του 'είναι' στην υπαρξιακή ([H1], p.29), ή των Hintikka ([Hi], p.24), Vlastos ([V], p.65, n.31) και Fine ([F], p.80, p.92) που θεωρούν ότι ο Πλάτων στη φράση 'καθένα από τα πολλά F είναι και μη-F' συγχέοντας την αληθειακή με την κατηγορική χρήση του ρήματος 'είναι' τις χρησιμοποιεί αδιάκριτα.

(3.6.β) Η ανθυφαιρετική ερμηνεία της Δόξας

Πως όμως η ανθυφαιρετική ερμηνεία αποδίδει 'τα πολλά καλά είναι αισχρά';

Καθένα των πολλών καλών πραγμάτων αντιστοιχεί σε μία ορθή δόξα της Ιδέας του Καλού. Μία αληθής δόξα (1.7) είναι μια αρχική πεπερασμένη προσέγγιση της Διαίρεσης της αόριστης δυάδας (καλόν-αισχρόν) (3.3). Προκύπτει λοιπόν άμεσα ότι καθένα των πολλών καλών πραγμάτων αντιστοιχεί σε μια αρχική πεπερασμένη προσέγγιση της Διαίρεσης της αόριστης δυάδας (καλόν-αισχρόν).

Θα περιγράψουμε τώρα, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα χωρία πως αποκτάται μία τέτοια αρχική πεπερασμένη προσέγγιση της Διαίρεσης μιας αόριστης δυάδας του τύπου (καλόν-αισχρόν).

Μια βασική ιδιότητα της γεωμετρικής ανθυφαίρεσης είναι ότι η ανθυφαιρετική προσέγγιση της αρχικής αόριστης δυάδας, ως πούμε της αόριστης δυάδας (d, a), με το d να είναι η διάμετρος (μεγάλο) ενός τετραγώνου και το a (μικρό) να είναι η πλευρά του, είναι εναλλακτικά μικρότερη (για τα βήματα με περιττή αριθμηση) και μεγαλύτερη (για τα βήματα με άρτια αριθμηση) από τον αληθή νοητό λόγο d/a. Η περιγραφή στο *Πολιτεία* 478e7-479b8 έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με τα *Θεαίτητος* 151d-157a και *Τίμαιος* 56e7-57d6 (αλλά και στο *Συμπόσιον* 210e-211b), όπου η αόριστος δυάς (ποιούν, πάσχον) κατά την παραγωγική διαδικασία εναλλάσσει ρόλους μεταξύ του ποιούντος και πάσχοντος.

Αυτά τα δύο πολύ σημαντικά χωρία που περιγράφουν τα αισθητά, τα ‘πολλά’, τα οποία χαρακτηρίζονται από την κίνηση, δηλαδή από μια άπειρη διαιρετική διαδικασία η οποία στερείται του Λόγου, μπορούν να περιγραφούν βάσει της παραπάνω ιδιότητας της γεωμετρικής ανθυφαίρεσης. Τα δύο χωρία συνδέονται από το πώς τα στοιχεία του φυσικού κόσμου, μάτι/γη και φως/φωτιά, ως δυάδα (πάσχον, ποιούν) κυριαρχούνται από κίνηση. Η κίνηση που χαρακτηρίζει τα αισθητά είναι μια ατέρμονη διαιρετική διαδικασία που παράγεται από μια δυάδα (πάσχον, ποιούν) δημιουργώντας δυάδες με τα μέρη τους να εναλλάσσουν ρόλους, δηλαδή το πάσχον να γίνεται ποιούν και το ποιούν πάσχον. Ο Αναπολιτάνος [Αν], p. 49, ορθά συνδέει το χωρίο του *Τίμαιος*, που περιγράφονται τα πλατωνικά στερεά, με τη δόξα επισημαίνοντας τον προσεγγιστικό της χαρακτήρα, χωρίς όμως να τη θεωρηθεί μια μορφή γνώσης.

Σύμφωνα με τον Σ. Νεγρεπόντης, ([N] p.27), η ερμηνεία της αληθούς δόξας έχει ως εξής:

Έστω a =καλόν, b =αισchrόν και $b+a=g$, με g το αρχικό γένος, και με

Βήμα 1^ο : $a=b+a_1$,

αν $a_1=0$ τότε το καλόν a γίνεται αισchrόν b , υπερισχύει το αισchrόν b και άρα το πρώτο από τα πολλά καλά είναι αισchrόν.

Βήμα 2^ο : $b=a_1+b_1$, αλλά από το βήμα 1^ο έχουμε $a_1=a-b$ τότε $b=a-b+b_1$ άρα $2b=a+b_1$,

αν $b_1=0$ τότε $2b=a$ και άρα το αισchrόν b γίνεται καλόν a και έτσι το δεύτερο από τα πολλά καλά είναι καλόν.

Βήμα 3^ο : $a_1=b_1+a_2$, αλλά από το βήμα 1^ο και 2^ο έχουμε $a_1=a-b$ και

$b_1=b-a_1=b-(a-b)=2b-a$ άρα $a-b=2b-a+a_2$,

αν $a_2=0$ τότε $2a=3b$ και έτσι το τρίτο από τα πολλά καλά είναι αισchrόν

...

Βήμα 2n+1^ο : $a_n=b_n+a_{n+1}$, αλλά από τα προηγούμενα βήματα και αν $a_{n+1}=0$ προκύπτει μια σχέση του a προς το b της μορφής $ma=lb$ και άρα το προκύπτον καλόν είναι αισchrόν,

Βήμα 2n+2^ο : $b_n=a_{n+1}+b_{n+1}$, αλλά από τα προηγούμενα βήματα και αν $b_{n+1}=0$ προκύπτει μια σχέση του a προς το b της μορφής $m'b=l'a$ και άρα το προκύπτον είναι καλόν,

...,

η διαδικασία συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο επ' άπειρον.

Επομένως, κάθε διαιρετικό βήμα εκφράζει μία δόξα και μάλιστα αληθή, που χαρακτηρίζει έκαστον των πολλών καλών είναι καλό και αισχρόν.

Πιο συγκεκριμένα, και στη γενική μορφή έχουμε

ένα καλό πράγμα έχει

είτε τη μορφή $\Delta (a_{n+1}=0)$ και επομένως είναι αισχρόν

$$\alpha^{(n-1+)} = \beta^{(n-1+)} + \alpha^{(n-1+)}_1,$$

$$\beta^{(n-1+)} = \alpha^{(n-1+)}_1 + \beta^{(n-1+)}_1,$$

...

$$\beta^{(n-1+)}_{n-1} = \alpha^{(n-1+)}_n + \beta^{(n-1+)}_n,$$

$$\alpha^{(n-1+)}_n = \beta^{(n-1+)}_n.$$

ή τη μορφή $\Delta (b_{n+1}=0)$ και επομένως είναι **καλόν**

$$\alpha^{(n-)} = \beta^{(n-)} + \alpha^{(n-)}_1,$$

$$\beta^{(n+)} = \alpha^{(n-)}_1 + \beta^{(n-)}_1,$$

...

$$\beta^{(n-)}_{n-1} = \alpha^{(n-)}_n + \beta^{(n-)}_n,$$

$$\alpha^{(n-)}_n = \beta^{(n-)}_n + \alpha^{(n-)}_{n+1},$$

$$\beta^{(n-)}_n = \alpha^{(n-)}_{n+1}.$$

Εδώ το ελληνικό γράμμα με δείκτη (και κάποιο εκθέτη με το σύμβολο συν ή πλην) συμβολίζει μια αισθητή εικόνα του νοητού είδους, που έχει συμβολιστεί με το αντίστοιχο λατινικό γράμμα και τον ίδιο δείκτη, σε εκείνο το στάδιο προσέγγισης που υποδεικνύει ο εκθέτης και το σύμβολο συν/πλην.

Οι σχέσεις αυτών των οντοτήτων μπορούν να εκληφθούν ως ανάλογες των σχέσεων που περιγράφονται στο ακόλουθο διάγραμμα, σύμφωνα με τη διττή φύση της ανθυφαιρετικής προσέγγισης (διαμέτρου προς πλευρά, μέσω διαμετρικών προς πλευρικών αριθμών):

τα μικρά πράγματα	ο λόγος της καθ' αυτό Διαμέτρου	τα μεγάλα πράγματα
-------------------	--	--------------------

είναι του τύπου											
$\alpha^{(1)}/$ $\beta^{(1-)}$	$\alpha^{(2)}/$ $\beta^{(2-)}$...	$\alpha^{(n)}/$ $\beta^{(n-)}$...	$a/$ b	...	$\alpha^{(n+)}/$ $\beta^{(n+)}$...	$\alpha^{(2+)}/$ $\beta^{(2+)}$	$\alpha^{(1+)}/$ $\beta^{(1+)}$	
όπου											
πεπερασμένη ανθυφαίρεση, προσεγγίζοντας την άπειρη ανθυφαίρεση του λόγου από κάτω $\alpha^{(n-)} = \beta^{(n-)} + \alpha^{(n-)}_1,$ $\beta^{(n-)} = 2\alpha^{(n-)}_1 + \beta^{(n-)}_1,$ \dots $\beta^{(n-)}_{n-1} = 2\alpha^{(n-)}_n + \beta^{(n-)}_n,$ $\alpha^{(n-)}_n = 2\beta^{(n-)}_n + \alpha^{(n-)}_{n+1},$ $\beta^{(n-)}_n = 2\alpha^{(n-)}_{n+1}.$					άπειρη περιοδική ανθυφαίρεση του λόγου $a = b + a_1,$ $b = 2a_1 + b_1,$ \dots $a_n = 2b_n + a_{n+1},$ $b_n = 2a_{n+1} + b_{n+1},$ \dots		πεπερασμένη ανθυφαίρεση, προσεγγίζοντας την άπειρη ανθυφαίρεση του λόγου από πάνω $\alpha^{(n-1+)} = \beta^{(n-1+)} + \alpha^{(n-1+)}_1,$ $\beta^{(n-1+)} = 2\alpha^{(n-1+)}_1 + \beta^{(n-1+)}_1,$ \dots $\beta^{(n-1+)}_{n-1} = 2\alpha^{(n-1+)}_n + \beta^{(n-1+)}_n,$ $\alpha^{(n-1+)}_n = 2\beta^{(n-1+)}_n.$				

που στο αντίστοιχο διάγραμμα αντικατοπτρίζεται ως:

τα καλά πράγματα					ο λόγος του καθ' αυτό Καλού		τα αισχρά πράγματα				
είναι του τύπου											
$\alpha^{(1)}/$ $\beta^{(1-)}$	$\alpha^{(2)}/$ $\beta^{(2-)}$...	$\alpha^{(n)}/$ $\beta^{(n-)}$...	$a/$ b	...	$\alpha^{(n+)}/$ $\beta^{(n+)}$...	$\alpha^{(2+)}/$ $\beta^{(2+)}$	$\alpha^{(1+)}/$ $\beta^{(1+)}$	
όπου											
πεπερασμένη ανθυφαίρεση, προσεγγίζοντας την άπειρη ανθυφαίρεση του λόγου από κάτω $\alpha^{(n-)}=\beta^{(n-)}+\alpha^{(n-)}_1,$ $\beta^{(n-)}=\alpha^{(n-)}_1+\beta^{(n-)}_1,$... $\beta^{(n-)}_{n-1}=\alpha^{(n-)}_n+\beta^{(n-)}_n,$					άπειρη περιοδική ανθυφαίρεση του λόγου $a=b+a_1,$ $b=a_1+b_1,$... $a_n=b_n+a_{n+1},$		πεπερασμένη ανθυφαίρεση, προσεγγίζοντας την άπειρη ανθυφαίρεση του λόγου από πάνω $\alpha^{(n-1+)}=\beta^{(n-1+)}+\alpha^{(n-1+)}_1,$ $\beta^{(n-1+)}=\alpha^{(n-1+)}_1+\beta^{(n-1+)}_1,$... $\beta^{(n-1+)}_{n-1}=\alpha^{(n-1+)}_n+\beta^{(n-1+)}_n,$				

$\alpha^{(n-)}_n = \beta^{(n-)}_n + \alpha^{(n-)}_{n+1},$ $\beta^{(n-)}_n = \alpha^{(n-)}_{n+1}.$	$b_n = a_{n+1} + b_{n+1},$...	$\alpha^{(n-1+)}_n = \beta^{(n-1+)}_n.$
--	-----------------------------------	---

Έτσι, καθένα από τα πολλά καλά πράγματα, είναι είτε του τύπου ($\alpha^{(n-)}, \beta^{(n-)}$) που είναι καλό, και επίσης αισχρό, λόγω του ότι μετέχει στο αισχρό πράγμα ($\alpha^{(n+)}, \beta^{(n+)}$).

Η του τύπου ($\alpha^{(n+)}, \beta^{(n+)}$) το οποίο είναι αισχρό, και επίσης καλό, λόγω του ότι μετέχει στο καλό πράγμα ($\alpha^{(n+1-)}, \beta^{(n+1-)}$).

Μέθεξη του (x,y) στο (z,w) σημαίνει ότι η ανθυφαίρεση του (x,y) είναι το αρχικό τμήμα της ανθυφαίρεσης (z,w). Υπό την έννοια αυτή, τα πολλά καλά είναι καλά και αισχρά.

Άρα, καθένα από τα πολλά καλά πράγματα είναι ένα ον-μέρος και ένα μη-ον-μέρος, ακριβώς όπως περιγράφεται στο Σοφιστής 257b3-258e8.

Ας δούμε το αριθμητικό παράδειγμα των μεγεθών a,b, όπου a=διάμετρος και b=πλευρά τετραγώνου προκύπτει ότι:

$An\theta(a,b)=[1,2,2,2,\dots]=[1,\bar{2}]$ και ο αναδρομικός τύπος των πλευρικών διαμετρικών αριθμών, p_n, q_n , των μεγεθών a,b είναι:

$$p_1=q_1=1, p_{n+1}=p_n+q_n, q_{n+1}=2p_n+q_n \text{ όπου } n=1,2,3,\dots$$

Αποδεικνύεται ότι τα p_n, q_n ικανοποιούν την $q_n^2=2p_n^2+(-1)^n$ και ότι η ακολουθία λόγων-δόξα $\{p_n/q_n\}$ $n=1,2,\dots$ αποτελεί προσέγγιση του λόγου $a/b=\sqrt{2}$, με την προσέγγιση να γίνεται από κάτω όταν n=περιττός, και από πάνω όταν n=άρτιος.

(3.6.γ) Τα ερωτήματα 1-2

(3.6.γ1) Το ζήτημα της Δόξας δηλαδή, γιατί στο χωρίο η Δόξα είναι αληθής και η σχέση της με τη μέθεξη. Στο (3.6.α) έγινε φανερό ότι η Δόξα είναι στενά συνυφασμένη με τη μέθεξη των ‘πολλών καλών’ στο Καλόν. Για να διερευνηθεί το ζήτημα της σχέσης Δόξας και μέθεξης, αρκεί να δείξουμε ότι η Δόξα στο χωρίο είναι Αληθής και ότι η μέθεξη δηλώνει την οντολογική προσέγγιση των αισθητών στα νοητά. Και επιπλέον ότι, οι προσεγγίσεις της επιστήμης του Όντος που επιτυγχάνει η αληθής δόξα περί ενός Όντος αποτελούν το γνωστικό αντίστοιχο της μέθεξης.

Η διαδικασία της μέθεξης των πολλών καλών περιγράφεται με τη μετοχή τους και στα δύο μέρη (καλόν, αισχρόν) της αορίστου δυάδας του Όντος Καλόν. Τα πολλά καλά μετέχοντας στο Ον Καλόν είναι ομοιώματα-εικόνες της Ιδέας του Καλού (ενότητες 3.3 και 3.6). Η γνώση των πολλών καλών (3.6.α) είναι οι δόξεις, τα ενδιάμεσα της Επιστήμης του Όντος Καλόν και της Άγνοιας, και μάλιστα οι Αληθείς δόξεις περί του Όντος Καλόν (479d4), διότι αντιστοιχούν σε ομοιώματα του Όντος Καλόν. Συγκεκριμένα, στο *Συμπόσιον* 210a-e (πρβλ. παράρτημα), ο Πλάτων αναφέρει μόνο την ορθή-αληθή δόξα και ότι, η μέθεξη των πολλών καλών στην Ιδέα του Καλού γίνεται με βαθμιαίο τρόπο, μέσω βαθμίδων, με κάθε μία να περικλείει τις προηγούμενες της ως ευρύτερη και λογικά ανώτερη από αυτές. Και επιπλέον ότι, οι ορθές δόξεις περί του Καλού αντιστοιχούν στις βαθμίδες της μέθεξης των πολλών καλών στο Καλό, αποτελώντας βαθμιαία βελτιούμενες προσεγγίσεις της Επιστήμης της Ιδέας του Καλού.

Αρα, στο χωρίο του *Πολιτεία* που μελετάμε,

- η Δόξα είναι πράγματι αληθής, και
- η μέθεξη αποτελεί την οντολογική προσέγγιση των αισθητών-πολλών καλών στο νοητό Καλόν, με γνωστικό της αντίστοιχο τις προσεγγίσεις που επιτυγχάνουν οι αληθείς δόξεις στην Επιστήμη του Καλού, όταν γίνονται περί ‘αυτού του Καλού’.

Ωστόσο, υπάρχουν δύο κρίσιμα σημεία στο χωρίο που μπορεί να οδηγήσουν στην πλάνη ότι οι δόξεις που αφορούν στα πολλά καλά είναι και ψευδείς.

Το πρώτο σημείο προκύπτει από το χαρακτηρισμό ‘μη-αναμάρτητος’ που αποδίδει ο Πλάτων στο 477e για τη δόξα. Το σημείο αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα όπως εξηγήσαμε στην (3.5.β).

Το δεύτερο είναι ο ισχυρισμός ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’ ο οποίος μπορεί να θεωρηθεί ότι ενέχει αλήθεια και ψεύδος, όπως υποστηρίζεται από πολλούς ερμηνευτές του χωρίου (Fine [F], παρακάτω). Σχετική απάντηση έχει δοθεί στα (3.6.α) και (3.6.β).

Τα δύο αυτά σημεία έχουν οδηγήσει σε διαφωνίες αν η δόξα είναι αληθής ή ψευδής ή και τα δύο. Κάποιοι ερμηνευτές του χωρίου υποστηρίζουν ότι η δόξα έχει και τις δύο αληθοτιμές ενώ άλλοι τη θεωρούν αληθή. Όσοι υποστηρίζουν ότι η δόξα είναι αληθής και ψευδής καταλήγουν στην άποψη αυτή μέσω της αληθειακής (veridical) ερμηνείας, ενώ οι υποστηρικτές της κατηγορικής (predicative) και υπαρξιακής (existential) ερμηνείας θεωρούν τη δόξα αληθή βασιζόμενοι στο χωρίο του *Συμπόσιον*.

Αναλυτικά οι απόψεις για τη δόξα ως αληθή ή ως αληθή και ψευδή έχουν ως εξής:

Αληθής δόξα

Από την ερμηνεία που δίνει ο Allen [A1] προκύπτει ότι στο χωρίο η δόξα είναι αληθής και στο συμπέρασμα αυτό φθάνει βασιζόμενος στο *Συμπόσιον* 211a. Κατά τον Allen, τα αντικείμενα της δόξας είναι τα αισθητά (p.325) τα οποία είναι ομοιώματα (p.333) προσεγγίσεις ([A2] (p.178)) των Ιδεών. Ο Crombie [Cr] (p.60) είναι από τους πρώτους μελετητές που σαφώς υποστηρίζουν ότι η δόξα στο χωρίο είναι αληθής και το βασικό του επιχείρημα είναι η ομοιότητα του χωρίου του *Πολιτεία* με το *Συμπόσιον* 202a (pp.62-63). Η ερμηνεία του Vlastos [V] (pp.68-70) αλλά και της Annas [An] (pp. 205-207), βασισμένη όπως και του Allen στο *Συμπόσιον* 211a, υποστηρίζει ότι έχουμε αληθή δόξα η οποία, ως διαψεύσιμη δε συνιστά γνώση, διότι, αληθεύοντας και ως προς το αντίθετο κατηγορημα καταλήγει να ανήκει στο χώρο της περιστασιακής αλήθειας, και όχι της λογικής αναγκαιότητας που ανήκει η γνώση. Οι Cross and Woosley [WC] (p. 72), αν και επισημαίνουν ότι η δόξα λανθάνει ενώ η γνώση ποτέ, εν τούτοις αναφέρουν την αληθή δόξα ως αντικείμενο της διερεύνησης που επιχειρούν για το χωρίο. Ο Stokes [Stk] στηρίζει την ερμηνεία που βασίζεται στο υπαρξιακό μοντέλο θεωρώντας ότι η δόξα είναι αληθής (p.130), και η θέση του γίνεται σαφής λόγω της διαφωνίας του με ερμηνείες (πρβλ. παρακάτω) που υποστηρίζουν το ‘αληθειακό’ μοντέλο, όπου η δόξα είναι αληθής και ψευδής (p.111). Ο Gonzalez [G], όπως και ο Stokes, υποστηρίζει ότι η δόξα αναφέρεται στις οντότητες που διαθέτουν ατελώς την ιδιότητα που η Ιδέα διαθέτει πλήρως, και άρα η δόξα είναι αληθής (p.262, pp.272-273). Ο Smith [Sm]

με την κριτική του στη Fine για την αληθειακή ερμηνεία της (p.147) και η ανάλυσή του για την έννοια της δόξας στο χωρίο δηλώνει ότι η δόξα είναι η αληθής (p. 148, n.11, pp.155-156).

Η αληθειακή ερμηνεία, αληθής και ψευδής δόξα

Ο πρώτος που έδωσε για το χωρίο ερμηνεία που υποστηρίζει ότι τα αντικείμενα των δυνάμεων, Επιστήμη και Δόξα, είναι αληθείς προτάσεις και αληθείς και ψευδείς προτάσεις, αντίστοιχα, είναι ο Gosling [Go] (pp.121-122, p.126, p.130). Εκείνη, όμως που υποστήριξε και ανέπτυξε πλήρως το μοντέλο αυτής της ερμηνείας είναι η Fine [F], η οποία αναπτύσσει την ‘ανάλυση περιεχομένου’ (content analysis), την οποία βασίζει στο 479d4 που αναφέρεται στα ‘πολλά νόμιμα’ (p.80), με την Επιστήμη να συσχετίζεται με προτάσεις αναμφισβήτητου περιεχομένου (p.69). Η Fine ισχυρίζεται ότι η επιστήμη αναφέρεται σε αληθείς προτάσεις, ενώ η δόξα σε αληθείς και ψευδείς προτάσεις (p. 73, 76). Στο δεύτερο άρθρο της επισημαίνει ότι η επιστήμη τάσσεται επί του συνόλου των αληθών προτάσεων, ενώ η δόξα επί του συνόλου των αληθών και ψευδών προτάσεων, που έχει ως υποσύνολο το σύνολο που αντιστοιχεί στην επιστήμη (p.91). Ο Cooper [Co], όπως και ο Scaltsas [Sc], υποστηρίζει ότι είναι συμβατές μεταξύ τους η αληθειακή, υπαρξιακή και κατηγορική απόδοση στο ρήμα ‘είναι’ του χωρίου (p. 234). Για τον Cooper (p.235) η δόξα είναι περί ‘κάτι’, άρα αυτό είναι υπαρκτό, είναι αληθής ή ψευδής με την έννοια ότι στο ‘κάτι’ κατηγορούνται αντίθετα κατηγορήματα με αποτέλεσμα οι προτάσεις να καθίστανται αληθείς ή ψευδείς (pp.231-232, pp.239-240).

Η κριτική των Stokes [Stk], Gonzalez [G] και Smith [Sm] αλλά και Eck [E] (pp.307-309), Sedley [Se] (p.260, n.6), Szaif [Sz] (p.266, n.12,13) και Vogt, Katja Maria [Vo] (pp.9-11, n.18, 19) στρέφεται κυρίως κατά της ερμηνείας της δόξας ως αληθούς και ψευδούς.

Σύμφωνα με την ερμηνεία μας, δεν τίθεται θέμα συμβατότητας ή μη του χωρίου που εξετάζουμε με τα *Πολιτεία* 506c¹⁶² (η δόξα είναι περί του αγαθού), 520c (η γνώση είναι περί ειδώλου), που θέτουν η Fine (pp.66-

¹⁶² [54].

67, p.86) και άλλοι σχολιαστές. Πράγματι, το ζήτημα δεν τίθεται καν διότι, η Επιστήμη αναφέρεται μόνον στα Όντα, ενώ η γνώση (520c) έχει γενικότερη εφαρμογή¹⁶³, αφού χρησιμοποιείται και στην περίπτωση των αισθητών, ως αληθής Δόξα που προσεγγίζει το Ον του οποίου, εικόνα/είδωλο είναι το αισθητό. Επομένως, στο χωρίο 506c δεν υπάρχει παρατυπία όταν για τον Πλάτωνα ‘η δόξα είναι περί του αγαθού’ διότι, ο Πλάτων εννοεί αληθή δόξα ‘περί του αγαθού’, μια προσέγγιση του ‘αγαθού’ και άρα ατελή γνώση περί αυτού. Εκτός της Fine [F] (pp. 69-71) που δεν δέχεται ότι υπάρχουν βαθμοί πραγματικότητας (ορολογία που εισήγαγε ο Vlastos), οι περισσότεροι σχολιαστές αποδέχονται βαθμούς πραγματικότητας μεταξύ των πλήρως όντων και των αισθητών, τους οποίους όμως δεν συσχετίζουν με τους βαθμούς προσέγγισης της Δόξας.

(3.6.γ2) *Σκοπός του χωρίου.* Σύμφωνα με την ερμηνεία μας, σκοπός του Πλάτωνος στο χωρίο που μελετήσαμε είναι να δείξει την Πρόταση Ρ: Η αληθής δόξα περί του Όντος είναι η γνώση των πολλών που μετέχουν σ’ αυτό το Ον. Η απόδειξη όπως είδαμε γίνεται με ένα αναλυτικό επιχείρημα, το οποίο είναι άριστα δομημένο.

Υπάρχει ποικιλία απόψεων μεταξύ των ερευνητών του χωρίου ως προς το λόγο που γράφηκε το χωρίο. Συγκεκριμένα, οι Cross and Woosley [CW] υποστηρίζουν την TW θέση (pp.80-81), όπου τα ημι-υπάρχοντα αισθητά αποτελούν προσεγγίσεις των υπαρχουσών Ιδεών, οι οποίες και συνιστούν τον ‘πραγματικό κόσμο’, οπότε το χωρίο αποτελεί εισαγωγή της θεωρίας Ιδεών (pp.86-88). Οι Hintikka [Hi] (*This argument is probably Plato’s most sustained non-metaphorical line of thought calculated to prove the existence of the Forms* (p.10)) και Allen [A1] (*The argument from opposites is offered to prove that Forms exist* (p.328)), θεωρούν ότι σκοπός του χωρίου είναι η απόδειξη της ύπαρξης των Ιδεών. Αυτήν τη θέση δεν δέχεται η Annas [An] (pp.233-35), η οποία

¹⁶³ Η διαφορά αυτή σημειώνεται στο [B] (p.62, n.79), όπου επιπλέον ο Bobonich επισημαίνει ότι ο Neil Cooper [Co], pp.240-1, αναφέρει ότι η λέξη Επιστήμη εμφανίζεται, στο *Πολιτεία* 438c6-8, ασθενέστερη χρήση, αλλά εδώ πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι στον πληθυντικό η λέξη Επιστήμη δηλώνει τα μέρη στη Διαίρεση και Συναγωγή του Όντος (πρβλ. οι διαιρέσεις στο *Σοφιστής*, *Θεαίτητος* 198b-200d αλλά και αλλού).

ισχυρίζεται ότι ο Πλάτων εισάγει τη ‘θεωρία’ Ιδεών αναπτύσσοντάς την με παράδοξο τρόπο (p.195). Την ίδια περίπου θέση με τους Allen και Hintikka, υποστηρίζει και ο Vlastos [V] (p.66), σύμφωνα με τον οποίο, ο Πλάτων στο βιβλίο V του διαλόγου *Πολιτεία* απαντά απερίφραστα, εμφαντικά και μυστηριωδώς στο ερώτημα, γιατί τα Είδη είναι ‘περισσότερο πραγματικά’ από τις αισθητές τους επιμέρους εκφάνσεις. Η Fine [F] (p.9) ισχυρίζεται ότι ο Πλάτων αποσκοπεί στο να πείσει τους φιλοθεάμονες, με τρόπο αποδεκτό σε αυτούς, ότι στερούνται Επιστήμης. Η επιχειρηματολογία της κυριαρχείται από ό, τι η ίδια ονομάζει ‘dialectical requirement ή the requirement of noncontroversiality’, οπότε για την Fine στόχος του χωρίου είναι η αναζήτηση αληθών επιχειρημάτων αποδεκτών στους φιλοθεάμονες.

Οι παραπάνω ερμηνείες αν και περιέχουν ορθές παρατηρήσεις, αποτυγχάνουν να ερμηνεύσουν συνολικά το χωρίο και ως εκ τούτου να αναδείξουν το σκοπό για τον οποίο γράφηκε. Το ότι δεν αντιλαμβάνονται το πρόβλημα όπως το θέτει ο Πλάτων στο χωρίο οφείλεται στην έλλειψη μιας συνολικής περιγραφής του πλατωνικού μοντέλου που να ενοποιεί και να αναδεικνύει την πλατωνική φιλοσοφία. Υπάρχει δυσκολία στο ζήτημα ερμηνείας των ορισμών της Επιστήμης και της Δόξας καθώς και των οντοτήτων επί των οποίων αντιστοιχούν. Συνέπεια της δυσκολίας αυτής είναι ότι όλες οι ερμηνείες εστιάζουν στο ρήμα ‘είναι’ χωρίς όμως να λύνουν προβλήματα που οι ίδιοι διαπιστώνουν.

3.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο Πλάτων χρησιμοποιεί τη μέθοδο της Ανάλυσης και Σύνθεσης για να δείξει ότι η αληθής δόξα ως ενδιαμέση γνώση μεταξύ Επιστήμης και Άγνοιας είναι η γνώση των αισθητών-δοξαστών. Το συμπέρασμα αυτό το χρειάζεται για τα χωρία της τετμημένης γραμμής όπου περιγράφει τη θεμελιώδη αναλογία. Παράλληλα στο χωρίο διευκρινίζονται σημαντικά θέματα της πλατωνικής φιλοσοφίας, όπως ότι ο Πλάτων συνδυάζει υπαρξιακή και κατηγορική χρήση του είναι, με πρωταγωνιστές τις λέξεις *ον* και *μη-ον*.

Τα ον και μη-ον έχουν την πλήρη σημασία τους όταν συνιστούν οντολογικά άκρα οπότε αποτελούν αντικείμενα της Επιστήμης και της Άγνοιας, αντίστοιχα, ενώ ταυτόχρονα δηλώνουν την υπαρξιακή χρήση του 'είναι'. Η Επιστήμη και η Άγνοια ερμηνεύονται ανθυφαιρετικά ως άπειρη περιοδική ανθυφαίρεση και ως άπειρη μη-περιοδική ανθυφαίρεση, αντίστοιχα.

*Τα ον και μη-ον έχουν μερική σημασία όταν αναφέρονται στο οντολογικό 'μεταξύ' οπότε αποτελούν αντικείμενα της Αληθούς Δόξας, ενώ ταυτόχρονα δηλώνουν την κατηγορική χρήση του 'είναι'. Η Αληθής Δόξα ερμηνεύεται ανθυφαιρετικά ως μία πεπερασμένη ανθυφαίρεση που είναι αρχικό τμήμα μιας άπειρης περιοδικής ανθυφαίρεσης ενός Όντος όπως ο σοφιστής ή ο ασπαλιευτής. Με σύγχρονη ορολογία η άπειρη περιοδική ανθυφαίρεση αντιστοιχεί στο συνεχές κλάσμα ενός τετραγωνικού αρρήτου με τα αρχικά της τμήματα να αποτελούν τα *convergents* του συνεχούς κλάσματος. Η Αληθής Δόξα αποτελεί το φιλοσοφικό ανάλογο της μαθηματικής έννοιας *convergent* που είναι ταυτόσημη με την έννοια των πλευρικών και διαμετρικών αριθμών ενός τετραγωνικού αρρήτου – γνωστών στην Ακαδημία του Πλάτωνος. Τα ον και μη-ον αποτελούν τα μέρη αυτής της διαιρετικής διαδικασίας και είναι αυτά που, ως κατηγορήματα με τη στενή σημασία του όρου, προσδίδουν στο 'είναι' την κατηγορική του χρήση.*

Η μέθεξη αποτελεί την οντολογική προσέγγιση των αισθητών-πολλών καλών (με τη μερική σημασία των 'μεταξύ' 'ον και μη-ον') στο νοητό Ον

Καλόν (με την απόλυτη σημασία του οντολογικού άκρου Ον). Το γνωστικό αντίστοιχο της μέθεξης είναι οι προσεγγίσεις που επιτυγχάνουν οι αληθείς δόξες στην Επιστήμη του Όντος Καλόν, όταν γίνονται περί 'αυτού του Όντος Καλόν'.

3.8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Συμπόσιον 202a-211e

Το χωρίο του Συμπόσιον 202a-211e έχει πολλές ομοιότητες, τόσο γλωσσικές όσο και δομικές, με το χωρίο Πολιτεία 475e-480a που εξετάσαμε, με μια όμως διαφορά ότι το Πολιτεία 475e-480a δεν αναφέρει πουθενά την ‘ορθή δόξα’ η οποία, αντίθετα, κυριαρχεί στο Συμπόσιον 202a-211e.

Πράγματι, οι ομοιότητες που καταγράφουμε είναι οι ακόλουθες:

Το ‘μεταξύ’ των απολύτων όρων: Κατ’ αρχάς παρατηρούμε ότι στο 202a3 ο Πλάτων ισχυρίζεται ότι ο Έρωσ είναι μεταξύ ‘τι μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθίας’, φράση που έχει άμεση σχέση με ό,τι είδαμε στο Πολιτεία, όπου η σοφία και η αμάθεια αντιστοιχούν σε απόλυτους επιστημολογικούς όρους.

Στο 202a5-b5 έχουμε το κρίσιμο χωρίο, όπου διευκρινίζεται ότι η διαφορά της ορθής δόξας από την Επιστήμη (πρβλ. Μένων 97e6-98a4) έγκειται στην ανυπαρξία του Λόγου της ορθής δόξας, από όπου και ο χαρακτηρισμός άλογος, αλλά δεν είναι ούτε αμάθεια διότι είναι περί του Όντος, άρα είναι μεταξύ των απολύτων γνωστικά όρων φρόνησις και αμάθεια:

202a5-b5

Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι
οὐκ ὀσθ', ἔφη,
ὅτι οὔτε ἐπίστασθαί ἐστιν—
ἄλογον γὰρ πρᾶγμα πῶς ἂν εἶη ἐπιστήμη;
—οὔτε ἀμαθία—
τὸ γὰρ τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἶη ἀμαθία;
—ἔστι δ' ἤπου τοιοῦτον ἡ ὀρθὴ δόξα,
μεταξὺ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας.
Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις.
Μὴ τοίνυν ἀνάγκασε
ὃ μὴ καλὸν ἐστιν αἰσchrὸν εἶναι,
μηδ' ὃ μὴ ἀγαθόν, κακόν.
οὔτω δ' καὶ τὸν Ἔρωτα
ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς
μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδ' καλόν,
μηδέν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν
αἰσchrὸν καὶ κακὸν εἶναι,
ἀλλὰ τι μεταξὺ, ἔφη, τούτοιιν.

Ο Έρως είναι μεταξύ αισχρού και αγαθού, όπου εδώ το αγαθό και αισχρό αναφέρεται στην απόλυτη σημασία των λέξεων, και όχι στα μέρη της αόριστης δυάδας, όπως συμβαίνει, κυρίως, στο *Πολιτεία*. δηλαδή, παρατηρούμε ότι και στο *Συμπόσιον* έχουμε την ίδια χρήση της πλατωνικής γλώσσας, με το ‘μεταξύ’ να κυριαρχεί. Ακολουθούν τα ‘μεταξύ’ στο 202d11 (:μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου.), στο e1 (:μεταξὺ ἐστὶ θεοῦ τε καὶ θνητοῦ.) αλλά και στα 204b1 και b5.

Ο Πλάτων στο 206c4-5, προκειμένου να διευκρινίσει την πορεία προς την Επιστήμη του Κάλους, επισημαίνει ότι:

τίκτειν δεῖ ἐν μὲν αἰσχροῦ οὐ δύναται,
ἐν δεῖ τῷ καλῷ.

και παρακάτω στο 209b2-4:

τίκτειν τε καὶ γεννᾶν ἤδη ἐπιθυμῇ,
ζητεῖ δὴ οἶμαι
καὶ οὗτος περιῶν τὸ καλὸν
ἐν ᾧ ἂν γεννήσειεν·
ἐν τῷ γὰρ αἰσχροῦ οὐδέποτε γεννήσει.

όπου τα καλόν, αισχρόν αποτελούν απόλυτους τύπους των όρων αυτών.

Άρα, αφού αποδεικνύει ότι η διαδικασία ορισμού του Έρωτα είναι διαδικασία ορισμού του Όντος, αρχίζει να παρουσιάζει τη διαίρεση, δηλαδή τις ορθές δόξες που όταν συμπληρωθούν από το Λόγο (εξαίφνης, 210e4) προκύπτει η Επιστήμη του Όντος.

Διατύπωση των Μερικών όρων: Πράγματι, 210a1, ο Πλάτων αρχίζει να περιγράφει τη μέθεξη των επιμέρους στο καθ’ αυτό Όν, δηλαδή τις ορθές δόξες. Η ορθή δόξα περιγράφεται με φράσεις ‘ὀρθῶς μετή’ (210a2) ή ‘τὸν ὀρθῶς ἰόντα’ (210a4-5) ή ‘ὀρθῶς ἡγήται ὁ ἡγούμενος’ (210a6-7). Η μέθεξη είναι η πορεία που ξεκινά από το ένα σώμα (αισθητόν) προς τα καλά σώματα (210b1-3) κατόπιν αναζητά το ‘ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος’ (210b6-7) αντικρίζοντας το ‘τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλόν’ (210c3-4) συνεχίζοντας ‘ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἵνα ἴδῃ αὖ ἐπιστημῶν κάλλος’ (210c6-7) ‘ἕως ἂν ἐνταῦθα ῥωσθεῖς καὶ αὐξηθεῖς κατίδῃ τινὰ ἐπιστήμην μίαν τοιαύτην, ἥ ἐστὶ καλοῦ τοιοῦδε.’ (210d6-e1), φράση που σηματοδοτεί την εύρεση του Λόγου, και άρα την κατάκτηση της Επιστήμης του Κάλους.

Η πορεία της ορθής δόξας (ὀρθῶς τὰ καλὰ) ενέχει διαδοχικότητα (ἐφεξῆς), ὅπως το ανθυφαιρετικό μοντέλο ερμηνεύει την ορθή δόξα, μέχρι τη θέαση του Λόγου (ἐξαίφνης) ‘θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ ὀρθῶς τὰ καλὰ, πρὸς τέλος ἤδη ἰὼν τῶν ἐρωτικῶν ἐξαίφνης κατόψεται τι θαυμαστὸν τὴν φύσιν καλόν’ (210e3-5).

Η απολυτότητα του ὄντος περιγράφεται ως ‘ἀεὶ ὄν’ (211a1, b1), με ὅρους ‘οὔτε γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμενον’ ή γενικότερα ‘οὔτε...οὔτε’ (211a1-5), ‘μονοειδᾶς’ (211b1), εγκλωβισμένο με ὅρους ἀόριστης дуάδας (καλόν, αἰσχρόν) ή (πλέον, ἐλαττον) (211b4,e4) και παρακάτω ‘εἰλικρινές, καθαρόν, ἄμεικτον’ (211e1). Από την ἄλλη πλευρά, η ορθή δόξα ‘τὰ δε ἄλλα πάντα καλὰ ἐκείνου μετέχοντα τρόπον τινὰ τοιοῦτον, οἶον γιγνομένων τε τῶν ἄλλων καὶ ἀπολλυμένων’ (211b2-3) διαχωρίζεται ἀπὸ τον Πλάτωνα με τη διατύπωση ‘...και...’ ἔχοντας ἀντί του Λόγου την ἀπειρία που δηλώνεται με το ‘ἀεὶ’ (211c2, d6).

Η ομοιότητα των δύο χωρίων μας δίνει ἓνα ἐπιπλέον ἐπιχείρημα για την ἀναλυτικότητα του ἐπιχειρήματος του *Πολιτεία* 475e-480a, καθὼς σύμφωνα με το *Συμπόσιον* η μέθεξι των πολλῶν καλῶν περιγράφεται ως μια πορεία ἀπὸ τα αἰσθητά καλὰ πρὸς την Ἰδέα του Κάλους. Η ἴδια ἀκριβῶς διαπίστωση γίνεται και στο *Αλβίνος*, *Διδασκαλικός* 5,4,1-5,5,1, σχετικά με την ἀναλυτικότητα του ἐπιχειρήματος στο *Συμπόσιον*:

Ἀναλύσεως δὲ εἶδη ἐστὶ τρία· ή μὲν γάρ ἐστιν ἀπὸ
τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ πρῶτα νοητὰ ἄνοδος,

Ἡ μὲν δὴ πρώτη τοιάδε τίς ἐστιν, οἶον ἂν ἀπὸ τοῦ
περὶ τὰ σώματα καλοῦ μετίωμεν ἐπὶ τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς
καλόν, ἀπὸ δὲ τούτου ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν, εἴτα
ἀπὸ τούτου ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς νόμοις, εἴτ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τοῦ
καλοῦ, ἵνα οὕτω μετιόντες εὕρωμεν λοιπὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο καλόν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[A1] **R. E. Allen**, “The Argument from Opposites in Republic V”, Review of Metaphysics, 15 (1961), (pp.325-35.)

[A2] **R. E. Allen**, “Participation and Predication in Plato’s Middle Dialogues”, in *Plato I: Metaphysics and Epistemology*, Anchor Books, N. York, 1970, pp.167-183.

[Av] **Δ. Αναπολιτάνος**, *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία των Μαθηματικών*, Νεφέλη, Αθήνα 1985.

[An] **J. Annas**, *An introduction to Plato’s Republic*, Oxford: Clarendon Press, 1981.

[An] **J. Annas**, *Εισαγωγή στην Πολιτεία του Πλάτωνα*, Καλέντης, Αθήνα, 2006.

[B] **C. Bobonich**, *Plato’s Utopia Recast*, Clarendon Press-Oxford, 2002.

[Co] **Neil Cooper**, “Between Knowledge and Ignorance”, *Phronesis* XXXI/3, 1986, pp.229-242.

[Cr] **I. M. Crombie**, *An Examination of Plato’s Doctrines: II. Plato on Knowledge and Reality*, London Routledge & Kegan Paul, 1963.

[WC] **R. C. Cross and A. D. Woozley**, “Knowledge, Belief and the Forms”, in *Plato I: Metaphysics and Epistemology*, Anchor Books, N. York, 1970, pp.70-96.

[F] **Gail Fine**, *Plato on Knowledge and Forms*, Clarendon Press-Oxford, 2003, pp.66-117.

[G] **Francisco J. Gonzalez**, “Propositions or Objects? A Critique of Gail Fine on Knowledge and Belief in Republic V”, *Phronesis* vol.XLI/3, 1996, pp. 245-273.

[Go] **J. C. Gosling**, “Δόξα and Δύναμις in Plato’s Republic”, *Phronesis* vol.XIII, 1968, pp. 119-130.

[H1] **R. Hare**, “Plato and the Matheticians”, in *New Essays on Plato and Aristotle*, ed. R. Bambrough, Routledge & Kegan Paul, London, 1965, pp. 21-38.

[H2] **R. M. Hare**, *Plato*, Oxford University Press Inc., New York 1982.

[Hi] **J. Hintikka**, “Knowledge and its objects in Plato”, in *Patterns in Plato’s thought*, ed. J. M. E. Moravcsik, Dordrecht: Reidel, 1973, pp.1-30.

[Μπ] **Σ. Μπίρμπα-Παππά**, “Συμβολή στην ανθυφαιρετική ερμηνεία του πλατωνικού πέρατος”, Διπλωματική Εργασία, ΠΜΣ Διδακτικής και Μεθοδολογίας των Μαθηματικών, Τμήμα Μαθηματικών, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2003.

[N] **S. Negrepontis**, “Plato’s Theory of Knowledge in the Sophist”, *Actes du Colloque international : La démonstration de l’antiquité à l’âge classique*.

[NL] **S. Negrepontis and S. Lamprinidis**, *The Platonic Anthyphairctic Interpretation of Pappus’ Account of Analysis and Synthesis*, in *History and Epistemology in Mathematics Education, Proceedings of the Fifth European Summer University (2007)*, editors E. Barbin, N. Stehlikova, C. Tzanakis, Vydavatelsky servis, Plzen, 2008, pp. 501-511.

[S] **G. Santas**, “Hintikka on Knowledge and its Objects in Plato” in *Patterns in Plato’s thought*, ed. J.M.E. Moravcsik, Dordrecht: Reidel, 1973, pp.31-51.

[Sc] **T. Scaltsas**, “The Ontology of Knowledge and Belief in Republic V”, *Edinburgh Research Archive, Philosophy Research Publications*, 08-2007, pp.1-21.

[Se] **David Sedley** “Philosophy, the Forms, and the Art of Ruling”, in *The Cambridge Companion to Plato’s Republic*, ed. C. R. F. Ferrari, Cambridge University Press, 2007, pp. 256-283.

[Sm] **Nicholas D. Smith**, “Plato on Knowledge as a Power”, *Journal of the History of Philosophy* 38:2m April 2000, pp.145-168.

[St] **Julius Stenzel**, *Plato’s Method of Dialectic*, Arno Press, New York, 1973 (Translated and edited by D. J. Allan)

[Stk] **Michael C. Stokes**, “Plato and the Sightlovers of the Republic”, *Apeiron* 25, no.4, 1992, pp. 104-132.

[Sz] **Jan Szaif**, “Doxa and Episteme as modes of Acquaintance in Republic V”, *Les Etudes Platoniciennes*, vol. iv, Paris: Les Belles Lettres, 2007, pp.253-272.

[E] **Job Van Eck**, “Fine’s Plato: A Discussion of Gail Fine, Plato on Knowledge and Forms”, *Oxford Studies in Ancient Philosophy* XXVIII, 2005, pp. 303-326.

[V] **G. Vlastos**, “Degrees of Reality in Plato”, in his *Platonic Studies*, 2nd edn., Princeton 1981, pp.58-75.

[V] **G. Vlastos**, “Βαθμοί πραγματικότητας”, στο βιβλίο του *Πλατωνικές μελέτες*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2000, pp. 100-123.

[Vo] **Vogt, Katja Maria**, “Belief and Investigation in Plato’s Republic”, *Plato, The electronic Journal of the International Plato Society*, n.9, 2009.

ΧΩΡΙΑ

[1] Ευκλείδης, *Στοιχεία Ορισμός X.1*

- 1 Σύμμετρα μεγέθη λέγεται τὰ τῷ αὐτῷ μέτρῳ
2 μετρούμενα, ἀσύμμετρα δέ, ὧν μηδὲν ἐνδέχεται κοινὸν
3 μέτρον γενέσθαι.

[2] Ευκλείδης, *Στοιχεία Ορισμός X.2*

- 1 Εὐθεῖαι δυνάμει σύμμετροί εἰσιν, ὅταν τὰ ἀπ'
2 αὐτῶν τετραγῶνα τῷ αὐτῷ χωρίῳ μετρηῇται, ἀσύμμετροι
3 δέ, ὅταν τοῖς ἀπ' αὐτῶν τετραγώνοις μηδὲν ἐνδέχεται
4 χωρίον κοινὸν μέτρον γενέσθαι.

[3] Ευκλείδης, *Στοιχεία Πρόταση X.2*

- 1 Ἐὰν δύο μεγεθῶν [ἐκκειμένων] ἀνίσων ἀνθυφαιρουμένου
2 ἀεὶ τοῦ ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ μείζονος τὸ καταλειπόμενον
3 μηδέποτε καταμετρηῇ τὸ πρὸ ἑαυτοῦ, ἀσύμμετρα ἔσται τὰ
4 μεγέθη.

[4] Ευκλείδης, *Στοιχεία Πρόταση X.3*

- 5 Δύο μεγεθῶν συμμέτρων δοθέντων τὸ μέγιστον αὐτῶν
6 κοινὸν μέτρον εὐρεῖν.

[5] Αριστοτέλης, *Τοπικά* 158b24-159a2

158b

- 24 Πολλαῖς τε τῶν θέσεων μὴ καλῶς ἀποδιδόμενου τοῦ
25 ὀρισμοῦ οὐ ῥάδιον διαλέγεσθαι καὶ ἐπιχειρεῖν, οἷον πότερον
26 ἐν ἐνὶ ἐναντίον ἢ πλείω ὀρισθέντων δὲ τῶν ἐναντίων κατὰ
27 τρόπον ῥάδιον συμβιβάσαι πότερον ἐνδέχεται πλείω τῷ
28 αὐτῷ εἶναι ἐναντία ἢ οὐ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν
29 ἄλλων τῶν ὀρισμοῦ δεομένων. ἔοικε δὲ καὶ ἐν τοῖς μαθή-

30 μασιν ἔνια δι' ὀρισμοῦ ἔλλειψιν οὐ ῥαδίως γράφεσθαι, οἷον
 31 ὅτι ἢ παρὰ τὴν πλευρὰν τέμνουσα τὸ ἐπίπεδον ὁμοίως
 32 διαιρεῖ τὴν τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον. τοῦ δὲ ὀρισμοῦ ῥη-
 33 θέντος εὐθέως φανερόν τὸ λεγόμενον· τὴν γὰρ αὐτὴν ἀντ-
 34 αναίρεσιν ἔχει τὰ χωρία καὶ αἱ γραμμαί· ἔστι δ' ὀρισμὸς
 35 τοῦ αὐτοῦ λόγου οὗτος. ἀπλῶς δὲ τὰ πρῶτα τῶν στοιχείων τι-
 36 θεμένων μὲν τῶν ὀρισμῶν, οἷον τί γραμμὴ καὶ τί κύκλος,
 37 ῥᾶστα δεῖξαι (πλὴν οὐ πολλά γε πρὸς ἕκαστον ἔστι τούτων ἐπι-
 38 χειρεῖν διὰ τὸ μὴ πολλά τὰ ἀνὰ μέσον εἶναι)· ἂν δὲ μὴ
 39 τιθῶνται οἱ τῶν ἀρχῶν ὀρισμοί, χαλεπόν, τάχα δ' ὅλως

159a

1 ἀδύνατον. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς λόγους
 2 ἔχει.

[6] Αριστοτέλης, *Μεταφυσικά* 987b25-988a1

987b

25 τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπείρου ὡς ἐνός
 26 δυάδα ποιῆσαι, τὸ δ' ἀπείρον ἐκ μεγάλου καὶ μικροῦ, τοῦτ'
 27 ἴδιον· καὶ ἔτι ὁ μὲν τοὺς ἀριθμοὺς παρὰ τὰ αἰσθητά, οἱ δ'
 28 ἀριθμοὺς εἶναί φασιν αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ τὰ μαθημα-
 29 τικά μεταξὺ τούτων οὐ τιθέασιν. τὸ μὲν οὖν τὸ ἐν καὶ τοὺς
 30 ἀριθμοὺς παρὰ τὰ πράγματα ποιῆσαι, καὶ μὴ ὥσπερ οἱ
 31 Πυθαγόρειοι, καὶ ἡ τῶν εἰδῶν εἰσαγωγή διὰ τὴν ἐν τοῖς λό-
 32 γοις ἐγένετο σκέψιν (οἱ γὰρ πρότεροι διαλεκτικῆς οὐ μετεῖ-
 33 χον), τὸ δὲ δυάδα ποιῆσαι τὴν ἑτέραν φύσιν διὰ τὸ τοὺς
 34 ἀριθμοὺς ἔξω τῶν πρώτων εὐφυῶς ἐξ αὐτῆς γεννᾶσθαι ὥς-

988a

1 περ ἕκ τινος ἐκμαγείου. καίτοι συμβαίνει γ' ἐναντίως·

[7] Εὐκλείδης, *Στοιχεῖα Πρόταση* VI.1

1 Τὰ τρίγωνα καὶ τὰ παραλληλόγραμμα, τὰ ὑπὸ τὸ
 2 αὐτὸ ὕψος ὄντα πρὸς ἄλληλά ἐστιν ὡς αἱ βάσεις.

[8] Θεαίτητος 147d3-148b2

147d

3 ΘΕΑΙ. Περὶ δυνάμεων τι ἡμῖν Θεόδωρος ὁδε ἔγραφε, τῆς
 4 τε τρίποδος πέρι καὶ πεντέποδος [ἀποφαίνων] ὅτι μήκει οὐ
 5 σύμμετροι τῇ ποδιαίᾳ, καὶ οὕτω κατὰ μίαν ἐκάστην προαιρού-
 6 μενος μέχρι τῆς ἑπτακαίδεκάποδος· ἐν δὲ ταύτῃ πῶς ἐνέσχετο.
 7 ἡμῖν οὖν εἰσηλθὲ τι τοιοῦτον, ἐπειδὴ ἄπειροι τὸ πλῆθος αἱ
 8 δυνάμεις ἐφαίνοντο, πειραθῆναι συλλαβεῖν εἰς ἓν, ὅτῳ πάσας

147e

1 ταύτας προσαγορεύσομεν τὰς δυνάμεις.
 2 ΣΩ. Ἡ καὶ ἡῦρετέ τι τοιοῦτον;

- 3 ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκοῦμεν· σκόπει δὲ καὶ σύ.
 4 ΣΩ. Λέγε.
 5 ΘΕΑΙ. Τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν· τὸν μὲν
 6 δυνάμενον ἴσον ἰσάκεις γίγνεσθαι τῷ τετραγώνῳ τὸ σχῆμα
 7 ἀπεικάσαντες τετράγωνόν τε καὶ ἰσόπλευρον προσείπομεν.
 8 ΣΩ. Καὶ εὖ γε.
 9 ΘΕΑΙ. Τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου, ὦν καὶ τὰ τρία καὶ
148a
 1 τὰ πέντε καὶ πᾶς ὃς ἀδύνατος ἴσος ἰσάκεις γενέσθαι, ἀλλ' ἢ
 2 πλειῶν ἐλαττονάκεις ἢ ἐλάττων πλεονάκεις γίγνεται, μείζων
 3 δὲ καὶ ἐλάττων ἀεὶ πλευρὰ αὐτὸν περιλαμβάνει, τῷ προμήκει
 4 αὖ σχήματι ἀπεικάσαντες προμήκη ἀριθμὸν ἐκαλέσαμεν.
 5 ΣΩ. Κάλλιστα. ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;
 6 ΘΕΑΙ. Ὅσαι μὲν γραμμαὶ τὸν ἰσόπλευρον καὶ ἐπίπεδον
 7 ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, μῆκος ὠρισάμεθα, ὅσαι δὲ τὸν ἑτερο-
148b
 1 μῆκη, δυνάμεις, ὡς μήκει μὲν οὐ συμμέτρους ἐκείναις, τοῖς δ'
 2 ἐπιπέδοις ἂ δύνανται. καὶ περὶ τὰ στερεὰ ἄλλο τοιοῦτον.

[9] *Παρμενίδης* 128e5-130a

- 128e5**
 5 Ἀλλ' ἀποδέχομαι, φάναι τὸν Σωκράτη, καὶ ἡγοῦμαι ὡς
 6 λέγεις ἔχειν. τόδε δέ μοι εἰπέ· οὐ νομίζεις εἶναι αὐτὸ καθ'
129a
 1 αὐτὸ εἶδος τι ὁμοιότητος, καὶ τῷ τοιούτῳ αὖ ἄλλο τι ἐναν-
 2 τίον, ὃ ἔστιν ἀνόμοιον· τούτοις δὲ δυοῖν ὄντοιν καὶ ἐμὲ καὶ
 3 σὲ καὶ τᾶλλα ἃ δὴ πολλὰ καλοῦμεν μεταλαμβάνειν; καὶ
 4 τὰ μὲν τῆς ὁμοιότητος μεταλαμβάνοντα ὅμοια γίγνεσθαι
 5 ταύτη τε καὶ κατὰ τοσοῦτον ὅσον ἂν μεταλαμβάνῃ, τὰ δὲ
 6 τῆς ἀνομοιότητος ἀνόμοια, τὰ δὲ ἀμφοτέρων ἀμφότερα; εἰ
 7 δὲ καὶ πάντα ἐναντίων ὄντων ἀμφοτέρων μεταλαμβάνει,
 8 καὶ ἔστι τῷ μετέχειν ἀμφοῖν ὁμοιά τε καὶ ἀνόμοια αὐτὰ
129b
 1 αὐτοῖς, τί θαυμαστόν; εἰ μὲν γὰρ αὐτὰ τὰ ὁμοιά τις ἀπ-
 2 εῖφαινε ἀνόμοια γιγνόμενα ἢ τὰ ἀνόμοια ὅμοια, τέρας ἂν
 3 οἶμαι ἦν· εἰ δὲ τὰ τούτων μετέχοντα ἀμφοτέρων ἀμφότερα
 4 ἀποφαίνει πεπονθότα, οὐδὲν ἔμοιγε, ὦ Ζήνων, ἄτοπον δοκεῖ,
 5 οὐδέ γε εἰ ἐν ἅπαντα ἀποφαίνει τις τῷ μετέχειν τοῦ ἐνός
 6 καὶ ταῦτα ταῦτα πολλὰ τῷ πλήθους αὖ μετέχειν. ἀλλ' εἰ
 7 ὃ ἔστιν ἓν, αὐτὸ τοῦτο πολλὰ ἀποδείξει καὶ αὖ τὰ πολλὰ δὴ
129c
 1 ἓν, τοῦτο ἤδη θαυμάσομαι. καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων
 2 ὡσαύτως· εἰ μὲν αὐτὰ τὰ γένη τε καὶ εἶδη ἐν αὐτοῖς ἀπο-
 3 φαίνοι τὰναντία ταῦτα πάθη πάσχοντα, ἄξιον θαυμάζειν·
 4 εἰ δ' ἐμὲ ἓν τις ἀποδείξει ὄντα καὶ πολλὰ, τί θαυμαστόν,
 5 λέγων, ὅταν μὲν βούληται πολλὰ ἀποφῆναι, ὡς ἕτερα μὲν

6 τὰ ἐπὶ δεξιὰ μου ἐστίν, ἕτερα δὲ τὰ ἐπ' ἀριστερά, καὶ ἕτερα
7 μὲν τὰ πρόσθεν, ἕτερα δὲ τὰ ὀπίσθεν, καὶ ἄνω καὶ κάτω
8 ὡσαύτως—πλήθους γὰρ οἶμαι μετέχω—ὅταν δὲ ἓν, ἐρεῖ ὡς
129d

1 ἐπτά ἡμῶν ὄντων εἰς ἐγὼ εἰμι ἄνθρωπος μετέχων καὶ τοῦ
2 ἑνός· ὥστε ἀληθῆ ἀποφαίνει ἀμφότερα. ἐὰν οὖν τις τοιαῦτα
3 ἐπιχειρῇ πολλὰ καὶ ἐν ταῦτόν ἀποφαίνειν, λίθους καὶ ξύλα
4 καὶ τὰ τοιαῦτα, τί φήσομεν αὐτόν πολλὰ καὶ ἐν ἀποδεικνύναι,
5 οὐ τὸ ἐν πολλὰ οὐδὲ τὰ πολλὰ ἓν, οὐδέ τι θαυμαστόν
6 λέγειν, ἀλλ' ἅπερ ἂν πάντες ὁμολογοῖμεν· ἐὰν δέ τις ὦν
7 νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον πρῶτον μὲν διαιρῆται χωρὶς αὐτὰ καθ'
8 αὐτὰ τὰ εἶδη, οἷον ὁμοιότητά τε καὶ ἀνομοιότητα καὶ πλήθος
129e

1 καὶ τὸ ἐν καὶ στάσιν καὶ κίνησιν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα,
2 εἶτα ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα δυνάμενα συγκεράννυσθαι καὶ δια-
3 κρίνεσθαι ἀποφαίνει, ἀγαίμην ἂν ἔγωγ', ἔφη, θαυμαστώς, ὦ
4 Ζήνων. ταῦτα δὲ ἀνδρείως μὲν πάνυ ἡγοῦμαι πεπραγμα-
5 τεῦσθαι· πολὺ μεντὰν ὧδε μᾶλλον, ὡς λέγω, ἀγασθείην εἰ
6 τις ἔχοι τὴν αὐτὴν ταύτην ἀπορίαν ἐν αὐτοῖς τοῖς εἶδεσι
130a

1 παντοδαπῶς πλεκομένην, ὥσπερ ἐν τοῖς ὀρωμένοις διήλθετε,
2 οὕτως καὶ ἐν τοῖς λογισμῶ λαμβανομένοις ἐπιδείξαι.

[10] *Φίληβος* 14d4-e6

14d
4 ΣΩ. Σὺ μὲν, ὦ Πρώταρχε, εἴρηκας τὰ δεδημευμένα τῶν
5 θαυμαστῶν περὶ τὸ ἐν καὶ πολλά, συγκεχωρημένα δὲ ὡς ἔπος
6 εἰπεῖν ὑπὸ πάντων ἤδη μὴ δεῖν τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι,
7 παιδαριώδη καὶ ῥάδια καὶ σφόδρα τοῖς λόγοις ἐμπόδια
8 ὑπολαμβανόντων γίγνεσθαι, ἐπεὶ μὴδὲ τὰ τοιάδε, ὅταν τις
14e
1 ἐκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ, πάντα
2 ταῦτα τὸ ἐν ἐκεῖνο εἶναι διομολογησάμενος, ἐλέγχῃ κατα-
3 γελῶν ὅτι τέρατα διηνάγκασται φάναι, τό τε ἐν ὡς πολλά ἐστι
4 καὶ ἄπειρα, καὶ τὰ πολλὰ ὡς ἐν μόνον.
5 ΠΡΩ. Σὺ δὲ δὴ ποῖα, ὦ Σώκρατες, ἕτερα λέγεις, ἃ μήπω
6 συγκεχωρημένα δεδήμευται περὶ τὸν αὐτόν τοῦτον λόγον;

[11] *Θεαίτητος* 201e2-202b5

201e2
2 αὐτὸ γὰρ
3 καθ' αὐτὸ ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἶη, προσειπεῖν δὲ οὐδὲν
4 ἄλλο δυνατόν, οὐθ' ὡς ἐστίν, οὐθ' ὡς οὐκ ἐστίν· ἤδη γὰρ
202a
1 ἂν οὐσίαν ἢ μὴ οὐσίαν αὐτῷ προστίθεσθαι, δεῖν δὲ οὐδὲν

2 προσφέρειν, εἴπερ αὐτὸ ἐκεῖνο μόνον τις ἐρεῖ. ἐπεὶ οὐδὲ
 3 τὸ "αὐτὸ" οὐδὲ τὸ "ἐκεῖνο" οὐδὲ τὸ "ἕκαστον" οὐδὲ τὸ
 4 "μόνον" οὐδὲ "τοῦτο" προσοιστέον οὐδ' ἄλλα πολλὰ
 5 τοιαῦτα· ταῦτα μὲν γὰρ περιτρέχοντα πᾶσι προσφέρεσθαι,
 6 ἕτερα ὄντα ἐκείνων οἷς προστίθεται, δεῖν δέ, εἴπερ ἦν
 7 δυνατόν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον, ἄνευ
 8 τῶν ἄλλων ἀπάντων λέγεσθαι. νῦν δὲ ἀδύνατον εἶναι
202b

1 ὅτιοῦν τῶν πρώτων ῥηθῆναι λόγῳ· οὐ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἄλλ'
 2 ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον—ὄνομα γὰρ μόνον ἔχειν—τὰ δὲ ἐκ
 3 τούτων ἤδη συγκείμενα, ὥσπερ αὐτὰ πέπλεκται, οὕτω καὶ
 4 τὰ ὀνόματα αὐτῶν συμπλακέντα λόγον γεγονέναι· ὀνομάτων
 5 γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν.

[12] Σοφιστής 218c1-5

1 νῦν γὰρ δὴ σύ τε κἀγὼ
 2 τούτου πέρι τοῦνομα μόνον ἔχομεν κοινῇ, τὸ δὲ ἔργον ἐφ'
 3 ᾧ καλοῦμεν ἑκάτερος τάχ' ἂν ἰδίᾳ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἔχοιμεν·
 4 δεῖ δὲ ἀεὶ παντὸς πέρι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ
 5 τοῦνομα μόνον συνωμολογήσθαι χωρὶς λόγου.

[13] Σοφιστής 221a7-b2

221a
 7 ΕΕ. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς πέρι σύ τε κἀγὼ
221b
 1 συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον τοῦνομα, ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον
 2 περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς.

[14] Σοφιστής 268c5-d5

268c
 5 ΕΕ. Οὐκοῦν συνδήσομεν αὐτοῦ, καθάπερ ἔμπροσθεν,
 6 τοῦνομα συμπλέξαντες ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχήν;
 7 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.
 8 ΕΕ. Τὸ δὴ τῆς ἐναντιοποιολογικῆς εἰρωνικοῦ μέρους
 9 τῆς δοξαστικῆς μιμητικόν, τοῦ φανταστικοῦ γένους ἀπὸ τῆς
268d
 1 εἰδωλοποιικῆς οὐ θεῖον ἀλλ' ἀνθρωπικὸν τῆς ποιήσεως
 2 ἀφωρισμένον ἐν λόγοις τὸ θαυματοποιικὸν μόριον, "ταύτης
 3 τῆς γενεᾶς τε καὶ αἵματος" ὅς ἂν φῇ τὸν ὄντως σοφιστὴν
 4 εἶναι, τάληθέστατα, ὥς ἔοικεν, ἐρεῖ.
 5 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

[15] Σοφιστής 218e2-220e1

218e

2 ΞΕ. Τί δῆτα προταξαίμεθ' ἂν εὐγνωστον μὲν καὶ σμι-
 3 κρόν, λόγον δὲ μηδενὸς ἐλάττονα ἔχον τῶν μειζόνων; οἷον
 4 ἀσπαλιευτῆς· ἄρ' οὐ πᾶσί τε γνώριμον καὶ σπουδῆς οὐ πάνν
 5 τι πολλῆς τινος ἐπάξιον;
 6 ΘΕΑΙ. Οὕτως.

219a

1 ΞΕ. Μέθοδον μὴν αὐτὸν ἐλπίζω καὶ λόγον οὐκ ἀνεπιτή-
 2 δειον ἡμῖν ἔχειν πρὸς ὃ βουλόμεθα.
 3 ΘΕΑΙ. Καλῶς ἂν ἔχοι.
 4 ΞΕ. Φέρε δῆ, τῇδε ἀρχώμεθα αὐτοῦ. καί μοι λέγε·
 5 πότερον ὥς τεχνίτην αὐτὸν ἢ τινα ἄτεχνον, ἄλλην δὲ
 6 δύναμιν ἔχοντα θήσομεν;
 7 ΘΕΑΙ. Ἦκιστά γε ἄτεχνον.
 8 ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τῶν γε τεχνῶν πασῶν σχεδὸν εἶδη δύο.
 9 ΘΕΑΙ. Πῶς;
 10 ΞΕ. Γεωργία μὲν καὶ ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα
 11 θεραπεία, τό τε αὖ περὶ τὸ σύνθετον καὶ πλαστόν, ὃ δῆ

219b

1 σκευὸς ὠνομάκαμεν, ἢ τε μιμητική, σύμπαντα ταῦτα δικαιότατ'
 2 ἂν ἐνὶ προσαγορεύοιτ' ἂν ὀνόματι.
 3 ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ τίνι;
 4 ΞΕ. Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὄν ὕστερον εἰς οὐσίαν
 5 ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαι πού
 6 φάμεν.
 7 ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.
 8 ΞΕ. Τὰ δέ γε νυνδὴ <ᾱ> διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν εἰς
 9 τοῦτο τὴν αὐτῶν δύναμιν.
 10 ΘΕΑΙ. Εἶχε γὰρ οὖν.
 11 ΞΕ. Ποιητικὴν τοίνυν αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσ-
 12 εἴπωμεν.

219c

1 ΘΕΑΙ. Ἔστω.
 2 ΞΕ. Τὸ δῆ μαθηματικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ
 3 τὸ τῆς γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ
 4 θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων, τὰ δὲ ὄντα
 5 καὶ γεγονότα τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς
 6 χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μάλιστ' ἂν που διὰ ταῦτα συν-
 7 ἅπαντα τὰ μέρη τέχνη τις κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν διαπρέψειεν.
 8 ΘΕΑΙ. Ναί· πρέποι γὰρ ἂν.

219d

1 ΞΕ. Κτητικῆς δῆ καὶ ποιητικῆς συμπασῶν οὐσῶν τῶν
 2 τεχνῶν ἐν ποτέρᾳ τὴν ἀσπαλιευτικὴν, ὧ Θεαίτητε, τιθῶμεν;
 3 ΘΕΑΙ. Ἐν κτητικῇ που δήλον.
 4 ΞΕ. Κτητικῆς δὲ ἄρ' οὐ δύο εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων πρὸς
 5 ἐκόντας μεταβλητικὸν ὃν διὰ τε δωρεῶν καὶ μισθώσεων καὶ
 6 ἀγοράσεων, τὸ δὲ λοιπόν, ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρού-
 7 μενον σύμπαν, χειρωτικὸν ἂν εἴη;

- 8 ΘΕΑΙ. Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν εἰρημένων.
 9 ΕΕ. Τί δέ; τὴν χειρωτικήν ἄρ' οὐ διχῇ τμητέον;
 10 ΘΕΑΙ. Πῇ;
219e
 1 ΕΕ. Τὸ μὲν ἀναφανδὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν θέντας, τὸ δὲ
 2 κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν.
 3 ΘΕΑΙ. Ναί.
 4 ΕΕ. Τὴν δέ γε μὴν θηρευτικήν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν
 5 διχῇ.
 6 ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπη.
 7 ΕΕ. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους, τὸ δ' ἐμψύχου.
 8 ΘΕΑΙ. Τί μὴν; εἶπερ ἔστον γε ἄμφω.
220a
 1 ΕΕ. Πῶς δὲ οὐκ ἔστον; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν
 2 τῶν ἀψύχων, ἀνώνυμον ὄν πλην κατ' ἓνια τῆς κολυμ-
 3 βητικῆς ἅττα μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν
 4 εἶσαι, τὸ δέ, τῶν ἐμψύχων ζώων οὔσαν θήραν, προσειπεῖν
 5 ζωοθηρικήν.
 6 ΘΕΑΙ. Ἔστω.
 7 ΕΕ. Ζωοθηρικῆς δὲ ἄρ' οὐ διπλοῦν εἶδος ἂν λέγοιτο ἐν
 8 δίκῃ, τὸ μὲν πεζοῦ γένους, πολλοῖς εἶδεσι καὶ ὀνόμασι
 9 διηρημένον, πεζοθηρικόν, τὸ δ' ἕτερον νευστικοῦ ζώου πᾶν
 10 ἐνυγροθηρικόν;
 11 ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.
220b
 1 ΕΕ. Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φύλον ὀρῶμεν, τὸ δὲ
 2 ἐνυδρον;
 3 ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;
 4 ΕΕ. Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὴν γένους πᾶσα ἡμῖν ἡ θήρα
 5 λέγεταιί πού τις ὀρνιθευτική.
 6 ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὔν.
 7 ΕΕ. Τοῦ δὲ ἐνυδρου σχεδὸν τὸ σύνολον ἀλιευτική.
 8 ΘΕΑΙ. Ναί.
 9 ΕΕ. Τί δέ; ταύτην αὖ τὴν θήραν ἄρ' οὐκ ἂν κατὰ
 10 μέγιστα μέρη δύο διέλοιμεν;
 11 ΘΕΑΙ. Κατὰ ποῖα;
 12 ΕΕ. Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν αὐτόθεν ποιεῖται τὴν θήραν,
 13 τὸ δὲ πληγῇ.
 14 ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις, καὶ πῇ διαιρούμενος ἐκάτερον;
220c
 1 ΕΕ. Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν ἔνεκα κωλύσεως εἰργῇ τι
 2 περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνομάζειν.
 3 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὔν.
 4 ΕΕ. Κύρτους δὴ καὶ δίκτυα καὶ βρόχους καὶ πόρκους καὶ
 5 τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι πλην ἔρκη χρηὶ προσαγορεύειν;
 6 ΘΕΑΙ. Οὐδέν.
 7 ΕΕ. Τοῦτο μὲν ἄρα ἐρκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος

- 8 φήσομεν ἢ τι τοιοῦτον.
 9 ΘΕΑΙ. Ναί.
 10 ΞΕ. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πληγῇ γιγνόμενον
220d
 1 ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δέ τινα θήραν ἡμᾶς προσ-
 2 εἰπεῖν ἐνὶ λόγῳ νῦν χρεῶν· ἢ τί τις ἄν, ὦ Θεαίτητε, εἴποι
 3 κάλλιον;
 4 ΘΕΑΙ. Ἀμελῶμεν τοῦ ὀνόματος· ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο.
 5 ΞΕ. Τῆς τοίνυν πληκτικῆς τὸ μὲν νυκτερινὸν οἶμαι
 6 πρὸς πυρὸς φῶς γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν
 7 πυρευτικὴν ῥηθῆναι συμβέβηκεν.
 8 ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.
 9 ΞΕ. Τὸ δέ γε μεθημερινόν, ὡς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἄγ-
 10 κιστρα καὶ τῶν τριόδόντων, πᾶν ἀγκιστρευτικόν.
220e
 1 ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

[16] Σοφιστής 264b5-268d5

- 264b**
 5 ΞΕ. Κατανοεῖς οὖν ὅτι πρότερον ἠύρεθαι ψευδῆς δόξα
 6 καὶ λόγος ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν ἦν ἐφοβήθημεν ἄρτι, μὴ
 7 παντάπασιν ἀνήνυτον ἔργον ἐπιβαλλοίμεθα ζητοῦντες αὐτό;
 8 ΘΕΑΙ. Κατανοῶ.
 9 ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' εἰς τὰ λοιπὰ ἀθυμῶμεν. ἐπειδὴ
264c
 1 γὰρ πέφανται ταῦτα, τῶν ἔμπροσθεν ἀναμνησθῶμεν κατ'
 2 εἶδη διαιρέσεων.
 3 ΘΕΑΙ. Ποίων δῆ;
 4 ΞΕ. Διειλόμεθα τῆς εἰδωλοποικῆς εἶδη δύο, τὴν μὲν
 5 εἰκαστικὴν, τὴν δὲ φανταστικὴν.
 6 ΘΕΑΙ. Ναί.
 7 ΞΕ. Καὶ τὸν σοφιστὴν εἵπομεν ὡς ἀποροῖμεν εἰς ὁποτέραν
 8 θήσομεν.
 9 ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.
 10 ΞΕ. Καὶ τοῦθ' ἡμῶν ἀπορουμένων ἔτι μείζων κατεχύθη
 11 σκοτοδινία, φανέντος τοῦ λόγου τοῦ πᾶσιν ἀμφισβητοῦντος
 12 ὥς οὔτε εἰκῶν οὔτε εἰδωλον οὔτε φάντασμ' εἶη τὸ παράπαν
264d
 1 οὐδὲν διὰ τὸ μηδαμῶς μηδέποτε μηδαμοῦ ψεῦδος εἶναι.
 2 ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθῆ.
 3 ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ πέφανται μὲν λόγος, πέφανται
 4 δ' οὔσα δόξα ψευδῆς, ἐγχωρεῖ δὴ μιμήματα τῶν ὄντων εἶναι
 5 καὶ τέχνην ἐκ ταύτης γίγνεσθαι τῆς διαθέσεως ἀπατητικὴν.
 6 ΘΕΑΙ. Ἐγχωρεῖ.
 7 ΞΕ. Καὶ μὴν ὅτι γ' ἦν ὁ σοφιστὴς τούτων πότερον,
 8 διωμολογημένον ἡμῖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἦν.

- 9 ΘΕΑΙ. Ναί.
 10 ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐπιχειρῶμεν, σχίζοντες διχῇ τὸ
264e
 1 προτεθὲν γένος, πορεύεσθαι κατὰ τοῦπὶ δεξιὰ ἀεὶ μέρος τοῦ
 2 τμηθέντος, ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας, ἕως ἂν
 3 αὐτοῦ τὰ κοινὰ πάντα περιελόντες, τὴν οἰκείαν λιπόντες
265a
 1 φύσιν ἐπιδείξωμεν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, ἔπειτα καὶ
 2 τοῖς ἐγγυτάτῳ γένει τῆς τοιαύτης μεθόδου πεφυκόσιν.
 3 ΘΕΑΙ. Ὅρθῳς.
 4 ΞΕ. Οὐκοῦν τότε μὲν ἡρχόμεθα ποιητικὴν καὶ κτητικὴν
 5 τέχνην διαιρούμενοι;
 6 ΘΕΑΙ. Ναί.
 7 ΞΕ. Καὶ τῆς κτητικῆς ἐν θηρευτικῇ καὶ ἀγωνίᾳ καὶ
 8 ἐμπορικῇ καὶ τισιν ἐν τοιούτοις εἶδεσιν ἐφ' ἀντάξεθ' ἡμῖν;
 9 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.
 10 ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ μιμητικὴ περιείληφεν αὐτὸν τέχνη,
 11 δῆλον ὡς αὐτὴν τὴν ποιητικὴν δίχα διαιρετέον πρῶτην.
265b
 1 ἢ γὰρ που μίμησις ποιήσις τίς ἐστίν, εἰδῶλων μέντοι,
 2 φαμέν, ἀλλ' οὐκ αὐτῶν ἐκάστων· ἢ γὰρ;
 3 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.
 4 ΞΕ. Ποιητικῆς δὴ πρῶτον δύ' ἔστω μέρη.
 5 ΘΕΑΙ. Ποίῳ;
 6 ΞΕ. Τὸ μὲν θεῖον, τὸ δ' ἀνθρώπινον.
 7 ΘΕΑΙ. Οὐπω μεμάθηκα.
 8 ΞΕ. Ποιητικὴν, εἴπερ μεμνήμεθα τὰ κατ' ἀρχὰς λεχθέντα,
 9 πᾶσαν ἔφαμεν εἶναι δύναμιν ἣτις ἂν αἰτία γίγνηται τοῖς μὴ
 10 πρότερον οὖσιν ὕστερον γίγνεσθαι.
 11 ΘΕΑΙ. Μεμνήμεθα.
265c
 1 ΞΕ. Ζῶα δὴ πάντα θνητά, καὶ δὴ καὶ φυτὰ ὅσα τ' ἐπὶ
 2 γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ῥιζῶν φύεται, καὶ ὅσα ἄψυχα ἐν γῇ
 3 συνίσταται σώματα τηκτὰ καὶ ἄτηκτα, μὴν ἄλλου τινὸς ἢ
 4 θεοῦ δημιουργοῦντος φήσομεν ὕστερον γίγνεσθαι πρότερον
 5 οὐκ ὄντα; ἢ τῷ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ῥήματι χρώμενοι—
 6 ΘΕΑΙ. Ποίῳ τῷ;
 7 ΞΕ. Τὴν φύσιν αὐτὰ γεννᾶν ἀπὸ τινος αἰτίας αὐτομάτης
 8 καὶ ἄνευ διανοίας φουούσης, ἢ μετὰ λόγου τε καὶ ἐπιστήμης
 9 θείας ἀπὸ θεοῦ γιγνομένης;
265d
 1 ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ἴσως διὰ τὴν ἡλικίαν πολλάκις ἀμφό-
 2 τερα μεταδοξάζω· νῦν μὴν βλέπων εἰς σὲ καὶ ὑπολαμβάνων
 3 οἶεσθαί σε κατὰ γε θεὸν αὐτὰ γίγνεσθαι, ταύτη καὶ αὐτὸς
 4 νενόμικα.
 5 ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Θεαίτητε. καὶ εἰ μὲν γέ σε ἡγούμεθα
 6 τῶν εἰς τὸν ἔπειτ' <ἂν> χρόνον ἄλλως πως δοξαζόντων εἶναι,

7 νῦν ἂν τῷ λόγῳ μετὰ πειθοῦς ἀναγκαίᾳς ἐπεχειροῦμεν ποιεῖν
8 ὁμολογεῖν· ἐπειδὴ δέ σου καταμανθάνω τὴν φύσιν, ὅτι καὶ
265e

1 ἄνευ τῶν παρ' ἡμῶν λόγων αὐτὴ πρόσσεισιν ἐφ' ἅπερ νῦν
2 ἔλκεσθαι φῆς, ἐάσω· χρόνος γὰρ ἐκ περιττοῦ γίγνεται ἂν.

.....

8 ΞΕ. Τέμνε δὴ δυοῖν οὖσαιν δίχα ἐκατέραν αὐθις.

9 ΘΕΑΙ. Πῶς;

266a

1 ΞΕ. Οἷον τότε μὲν κατὰ πλάτος τέμνων τὴν ποιητικὴν
2 πᾶσαν, νῦν δὲ αὖ κατὰ μῆκος.

3 ΘΕΑΙ. Τετμήσθω.

4 ΞΕ. Τέτταρα μὴν αὐτῆς οὕτω τὰ πάντα μέρη γίγνεται,
5 δύο μὲν τὰ πρὸς ἡμῶν, ἀνθρώπεια, δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν,
6 θεῖα.

7 ΘΕΑΙ. Ναί.

8 ΞΕ. Τὰ δέ γ' ὥς ἐτέρως αὖ διηρημένα, μέρος μὲν ἐν
9 ἀφ' ἐκατέρας τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν, τῷ δ' ὑπολοίπῳ
10 σχεδὸν μάλιστ' ἂν λεγοίσθην εἰδωλοποικῶ καὶ κατὰ ταῦτα
11 δὴ πάλιν ἡ ποιητικὴ διχῇ διαιρεῖται.

266b

1 ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπῃ ἐκατέρω αὐθις.

2 ΞΕ. Ἡμεῖς μὲν πού καὶ τᾶλλα ζῶα καὶ ἐξ ὧν τὰ
3 πεφυκότ' ἐστίν, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τούτων ἀδελφά, θεοῦ
4 γεννήματα πάντα ἴσμεν αὐτὰ ἀπειργασμένα ἕκαστα· ἢ πῶς;

5 ΘΕΑΙ. Οὕτως.

6 ΞΕ. Τούτων δέ γε ἐκάστων εἰδῶλα ἄλλ' οὐκ αὐτὰ
7 παρέπεται, δαιμονία καὶ ταῦτα μηχανῇ γεγονότα.

8 ΘΕΑΙ. Ποῖα;

9 ΞΕ. Τὰ τε ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα μεθ' ἡμέραν φαντάσ-
10 ματα αὐτοφυῇ λέγεται, σκιά μὲν ὅταν ἐν τῷ πυρὶ σκότος

266c

1 ἐγγίγνηται, διπλοῦν δὲ ἡνίκ' ἂν φῶς οἰκεῖόν τε καὶ ἀλλότριον
2 περὶ τὰ λαμπρὰ καὶ λεῖα εἰς ἐν συνελθὸν τῆς ἔμπροσθεν
3 εἰωθυίας ὀψέως ἐναντίαν αἴσθησιν παρέχον εἶδος ἀπεργά-
4 ζηται.

5 ΘΕΑΙ. Δύο γὰρ οὖν ἐστὶ ταῦτα θείας ἔργα ποιήσεως,
6 αὐτό τε καὶ τὸ παρακολουθοῦν εἰδῶλον ἐκάστῳ.

7 ΞΕ. Τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἄρ' οὐκ αὐτὴν μὲν
8 οἰκίαν οἰκοδομικὴν φήσομεν ποιεῖν, γραφικὴ δὲ τιν' ἐτέραν,
9 οἷον ὄναρ ἀνθρώπινον ἐγρηγορόσιν ἀπειργασμένην;

266d

1 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

2 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα οὕτω κατὰ δύο διττὰ ἔργα
3 τῆς ἡμετέρας αὖ ποιητικῆς πράξεως, τὸ μὲν αὐτό, φαμέν,
4 [αὐτουργική], τὸ δὲ εἰδῶλον [εἰδωλοποιική].

5 ΘΕΑΙ. Νῦν μᾶλλον ἔμαθον, καὶ τίθημι δύο διχῇ ποιητικῆς

6 εἶδει· θείαν μὲν καὶ ἀνθρωπίνην κατὰ θάτερον τμήμα, κατὰ δὲ
7 θάτερον τὸ μὲν αὐτῶν ὄν, τὸ δὲ ὁμοιωμάτων τινῶν γέννημα.

....

266e

1 ψεῦδος ὄντως ὃν ψεῦδος καὶ τῶν ὄντων ἓν τι φανείη πεφυκός.
2 ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.
3 ΞΕ. Οὐκοῦν ἐφάνη τε καὶ διὰ ταῦτα δὴ καταριθμήσομεν
4 αὐτῶ νῦν ἀναμφισβητήτως εἶδη δύο;
5 ΘΕΑΙ. Ναί.

[17] Πρόκλος, *εἰς Πολιτείαν* 1,290,7-10

7 ἐκ δὴ τούτων συλλογιστέον
8 ἡμῖν, καὶ ὅτι κατὰ Πλάτωνα αἱ ἐμφάσεις ὑποστάσεις εἰσὶν
9 εἰδώλων τινῶν δαιμονία μηχανῇ δημιουργούμεναι, καθάπερ
10 αὐτὸς ἐν τῷ Σ ο φ ι σ τ ῆ [p. 266b] διδάσκει.

[18] Σοφιστής 234e5-236d4

234e

5 ΞΕ. Τοιγαροῦν ἡμεῖς σε οἶδε πάντες πειρασόμεθα καὶ
6 νῦν πειρώμεθα ὡς ἐγγύτατα ἄνευ τῶν παθημάτων προσάγειν.
7 περὶ δ' οὖν τοῦ σοφιστοῦ τόδε μοι λέγε· πότερον ἤδη τοῦτο

235a

1 σαφές, ὅτι τῶν γοήτων ἐστί τις, μιμητὴς ὧν τῶν ὄντων, ἢ
2 διστάζομεν ἔτι μὴ περὶ ὅσων περ ἀντιλέγειν δοκεῖ δυνατός
3 εἶναι, περὶ τοσούτων καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀληθῶς ἔχων
4 τυγχάνει;
5 ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἂν, ὦ ξέने; ἀλλὰ σχεδὸν ἤδη σαφές
6 ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τῶν τῆς παιδιᾶς μετεχόντων ἐστί τις
7 τμερῶν† εἷς.

8 ΞΕ. Γόητα μὲν δὴ καὶ μιμητὴν ἄρα θετέον αὐτόν τινα.

9 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ θετέον;

10 ΞΕ. Ἄγε δὴ, νῦν ἡμέτερον ἔργον ἤδη τὸν θῆρα μηκέτ'

235b

1 ἀνεῖναι· σχεδὸν γὰρ αὐτόν περιελήφσαμεν ἐν ἀμφιβληστροικῷ
2 τινι τῶν ἐν τοῖς λόγοις περὶ τὰ τοιαῦτα ὀργάνων, ὥστε
3 οὐκέτ' ἐκφεύξεταί τόδε γε.

4 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

5 ΞΕ. Τὸ μὴ οὐ τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν θαυματοποιῶν
6 τις εἷς.

7 ΘΕΑΙ. Κάμοι τοῦτό γε οὕτω περὶ αὐτοῦ συνδοκεῖ.

8 ΞΕ. Δέδοκται τοίνυν ὅτι τάχιστα διαιρεῖν τὴν εἰδωλο-
9 ποιικὴν τέχνην, καὶ καταβάνας εἰς αὐτήν, ἐὰν μὲν ἡμᾶς εὐθύς
10 ὁ σοφιστὴς ὑπομείνη, συλλαβεῖν αὐτόν κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα

235c

1 ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ λόγου, κακείνῳ παραδόντας ἀποφῆναι
2 τὴν ἄγραν· ἐὰν δ' ἄρα κατὰ μέρη τῆς μιμητικῆς δύηταιί πη,

3 συνακολουθεῖν αὐτῷ διαιροῦντας αἰεὶ τὴν ὑποδεχομένην αὐτὸν
 4 μοῖραν, ἕωςπερ ἂν ληφθῇ. πάντως οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο
 5 γένος οὐδὲν μὴ ποτε ἐκφυγὸν ἐπεύξεται τὴν τῶν οὕτω
 6 δυναμένων μετιέναι καθ' ἑκαστά τε καὶ ἐπὶ πάντα μέθοδον.
 7 ΘΕΑΙ. Λέγεις εὖ, καὶ ταῦτα ταύτη ποιητέον.
 8 ΕΕ. Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαιρέσεως

235d

1 ἔγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη τῆς μιμητικῆς·
 2 τὴν δὲ ζητουμένην ιδέαν, ἐν ὁποτέρῳ ποθ' ἡμῖν οὔσα τυγχάνει,
 3 καταμαθεῖν οὐδέπω μοι δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι.
 4 ΘΕΑΙ. Σὺ δ' ἄλλ' εἰπὲ πρῶτον καὶ δῖελε ἡμῖν τίνε τῷ
 5 δύο λέγεις.

.....

235e

3 ΘΕΑΙ. Τί δ'; οὐ πάντες οἱ μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι
 4 δορᾶν;
 5 ΕΕ. Οὐκ οὐν ὅσοι γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν
 6 ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδιδόειν τὴν τῶν καλῶν
 7 ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἶσθ' ὅτι σμικρότερα μὲν τοῦ δέοντος

236a

1 τὰ ἄνω, μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνοιτ' ἂν διὰ τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν,
 2 τὰ δ' ἐγγύθεν ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι.
 3 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.
 4 ΕΕ. Ἄρ' οὖν οὐ χαίρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ
 5 νῦν οὐ τὰς οὔσας συμμετρίας ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς
 6 τοῖς εἰδώλοις ἐναπεργάζονται;
 7 ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.

8 ΕΕ. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐ δίκαιον, εἰκὸς γε ὄν, εἰκόνα
 9 καλεῖν;

10 ΘΕΑΙ. Ναί.

236b

1 ΕΕ. Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλητέον
 2 ὅπερ εἵπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικήν;
 3 ΘΕΑΙ. Κλητέον.

.....

236c

8 ΘΕΑΙ. Ὅρθῳς.
 9 ΕΕ. Ὅ δέ γε καὶ τότε ἡμφεγνόουν, <ἐν> ποτέρῳ τὸν
 10 σοφιστὴν θετέον, οὐδὲ νῦν πῶ δύναμαι θεάσασθαι σαφῶς,

236d

1 ἀλλ' ὄντως θαυμαστὸς ἀνὴρ καὶ κατιδεῖν παγχάλεπος, ἐπεὶ
 2 καὶ νῦν μάλα εὖ καὶ κομφῶς εἰς ἄπορον εἶδος διερευνήσασθαι
 3 καταπέφευγεν.
 4 ΘΕΑΙ. Ἦοικεν.

255c

- 3 ΞΕ. Ἀδύνατον ἄρα ταὐτὸν καὶ τὸ ὄν ἐν εἶναι.
 4 ΘΕΑΙ. Σχεδόν.
 5 ΞΕ. Τέταρτον δὴ πρὸς τοῖς τρισὶν εἵδεσιν τὸ ταὐτὸν
 6 τιθώμεν;
 7 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.
 8 ΞΕ. Τί δέ; τὸ θάτερον ἄρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον; ἢ
 9 τοῦτο καὶ τὸ ὄν ὡς δὴ ἄττα ὀνόματα ἐφ' ἐνὶ γένει διανοεῖ-
 10 σθαι δεῖ;
 11 ΘΕΑΙ. Τάχ' ἄν.
 12 ΞΕ. Ἀλλ' οἶμαί σε συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ
 13 καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς ἄλλα ἀεὶ λέγεσθαι.
 14 ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

255d

- 1 ΞΕ. Τὸ δέ γ' ἕτερον ἀεὶ πρὸς ἕτερον· ἢ γάρ;
 2 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 3 ΞΕ. Οὐκ ἄν, εἴ γε τὸ ὄν καὶ τὸ θάτερον μὴ πάμπολυ
 4 διεφερέτην· ἀλλ' εἴπερ θάτερον ἀμφοῖν μετεῖχε τοῖν εἰδοῖν
 5 ὥσπερ τὸ ὄν, ἦν ἄν ποτέ τι καὶ τῶν ἐτέρων ἕτερον οὐ πρὸς
 6 ἕτερον· νῦν δὲ ἀτεχνῶς ἡμῖν ὅτιπερ ἄν ἕτερον ἦ, συμβέβηκεν
 7 ἐξ ἀνάγκης ἐτέρου τοῦτο ὅπερ ἐστὶν εἶναι.
 8 ΘΕΑΙ. Λέγεις καθάπερ ἔχει.

[20] Παρμενίδης 141e3-142a1**141e**

- 3 Εἰ
 4 ἄρα τὸ ἐν μηδαμῇ μηδενὸς μετέχει χρόνου, οὔτε ποτέ
 5 γέγονεν οὔτ' ἐγένετο οὔτ' ἦν ποτέ, οὔτε νῦν γέγονεν οὔτε
 6 γίγνεται οὔτε ἔστιν, οὔτ' ἔπειτα γενήσεται οὔτε γενηθή-
 7 σεται οὔτε ἔσται. — Ἀληθέστατα. — Ἔστιν οὖν οὐσίας ὅπως
 8 ἄν τι μετάσχοι ἄλλως ἢ κατὰ τούτων τι; — Οὐκ ἔστιν. —
 9 Οὐδαμῶς ἄρα τὸ ἐν οὐσίας μετέχει. — Οὐκ ἔοικεν. — Οὐδαμῶς
 10 ἄρα ἔστι τὸ ἐν. — Οὐ φαίνεται. — Οὐδ' ἄρα οὕτως ἔστιν
 11 ὥστε ἐν εἶναι· εἴη γάρ ἄν ἤδη ὄν καὶ οὐσίας μετέχον·
 12 ἀλλ' ὡς ἔοικεν, τὸ ἐν οὔτε ἐν ἔστιν οὔτε ἔστιν, εἰ δεῖ τῷ

142a

- 1 τοῖσδε λόγῳ πιστεύειν. — Κινδυνεύει.

[21] Ζήνων Fragmenta B2

- 1 SIMPL. Phys. 139, 5 ἐν μέντοι τῷ συγγράμματι αὐτοῦ πολλὰ
 2 ἔχοντι ἐπιχειρήματα καθ' ἑκάστον δείκνυσιν, ὅτι τῷ πολλὰ εἶναι
 3 λέγοντι συμβαίνει τὰ ἐναντία λέγειν· ὧν ἐν ἔστιν ἐπιχείρημα,
 4 ἐν ᾧ δείκνυσιν ὅτι 'εἰ πολλὰ ἔστι, καὶ μεγάλα ἔστι καὶ μικρά·
 5 μεγάλα μὲν ὥστε ἅπειρα τὸ μέγεθος εἶναι, μικρὰ δὲ οὕτως ὥστε
 6 μηθὲν ἔχειν μέγεθος' [B 1]. ἐν δὴ τούτῳ δείκνυσιν, ὅτι οὐ μήτε

7 μέγεθος μήτε πάχος μήτε ὄγκος μηθείς ἐστίν, οὐδ' ἂν εἴη τοῦτο.
 8 'εἰ γὰρ ἄλλωι ὄντι, φησί, προσγένοιτο, οὐδὲν ἂν μει-
 9 ζον ποιήσειεν· μεγέθους γὰρ μηδενὸς ὄντος, προσγενο-
 10 μένου δέ, οὐδὲν οἶόν τε εἰς μέγεθος ἐπιδούναι. καὶ
 11 οὕτως ἂν ἤδη τὸ προσγινόμενον οὐδὲν εἴη. εἰ δὲ
 12 ἀπογινόμενον τὸ ἕτερον μηδὲν ἔλαττον ἔσται μηδὲ
 13 αὖ προσγινόμενον αὐξήσεται, δῆλον ὅτι τὸ προσ-
 14 γενόμενον οὐδὲν ἦν οὐδὲ τὸ ἀπογενόμενον'. καὶ ταῦτα
 15 οὐχὶ τὸ ἐν ἀναιρῶν ὁ Ζήνων λέγει, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ἕκαστον
 16 τῶν πολλῶν καὶ ἀπειρῶν τῶι πρὸ τοῦ λαμβανομένου αἰεὶ τι εἶναι
 17 διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν· ὁ δαίκνυσι προδείξας, ὅτι οὐδὲν ἔχει
 18 μέγεθος ἐκ τοῦ ἕκαστον τῶν πολλῶν ἐαυτῶι ταῦτόν εἶναι καὶ ἓν.

[22] Σοφιστής 244d3-245b

244d

3 ΞΕ. Τιθεῖς τε τοῦνομα τοῦ πράγματος ἕτερον δύο λέγει
 4 πού τινε.
 5 ΘΕΑΙ. Ναί.
 6 ΞΕ. Καὶ μὴν ἂν ταῦτόν γε αὐτῷ τιθῇ τοῦνομα, ἢ μηδενὸς
 7 ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν, εἰ δέ τις αὐτὸ φήσῃ,
 8 συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον, ἄλλου δὲ
 9 οὐδενὸς ὄν.
 10 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 11 ΞΕ. Καὶ τὸ ἐν γε, ἑνὸς ὄνομα ὄν καὶ τοῦ ὀνόματος αὖ
 12 τὸ ἐν ὄν.
 13 ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.
 14 ΞΕ. Τί δέ; τὸ ὅλον ἕτερον τοῦ ὄντος ἑνὸς ἢ ταῦτόν
 15 φήσουσι τούτῳ;

244e

1 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ φασίν;
 2 ΞΕ. Εἰ τοίνυν ὅλον ἐστίν, ὥσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει,
 3 Πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
 4 μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μεῖζον
 5 οὔτε τι βαιότερον πελέναι χρεόν ἐστι τῇ ἢ τῇ,
 6 τοιοῦτόν γε ὄν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα δὲ
 7 ἔχον πᾶσα ἀνάγκη μέρη ἔχειν· ἢ πῶς;
 8 ΘΕΑΙ. Οὕτως.

245a

1 ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν τοῦ ἑνὸς
 2 ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτῃ δὴ
 3 πᾶν τε ὄν καὶ ὅλον ἐν εἶναι.
 4 ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;
 5 ΞΕ. Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα ἄρ' οὐκ ἀδύνατον αὐτό γε τὸ
 6 ἐν αὐτὸ εἶναι;
 7 ΘΕΑΙ. Πῶς;
 8 ΞΕ. Ἀμερὲς δὴπου δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς ἐν κατὰ

- 9 τὸν ὀρθὸν λόγον εἰρῆσθαι.
 10 ΘΕΑΙ. Δεῖ γὰρ οὖν.
245b
 1 ΞΕ. Τὸ δέ γε τοιοῦτον ἐκ πολλῶν μερῶν ὃν οὐ συμ-
 2 φωνήσῃ τῷ [ὄλῳ] λόγῳ.
 3 ΘΕΑΙ. Μανθάνω.
 4 ΞΕ. Πότερον δὴ πάθος ἔχον τὸ ὃν τοῦ ἐνὸς οὕτως ἔν τε
 5 ἔσται καὶ ὅλον, ἢ παντάπασι μὴ λέγωμεν ὅλον εἶναι τὸ ὃν;
 6 ΘΕΑΙ. Χαλεπὴν προβέβληκας αἴρεσιν.
 7 ΞΕ. Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. πεπονθός τε γὰρ τὸ
 8 ὃν ἐν εἶναί πως οὐ ταυτὸν ὃν τῷ ἐνὶ φανεῖται, καὶ πλέονα
 9 δὴ τὰ πάντα ἐνὸς ἔσται.
 10 ΘΕΑΙ. Ναί.

[23] Σοφιστής 257c7-d1

- 257c**
 7 ΞΕ. Ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματίσθαι
 8 καθάπερ ἐπιστήμη.
 9 ΘΕΑΙ. Πῶς;
 10 ΞΕ. Μία μὲν ἐστὶ που καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπὶ τῷ γιγνό-
 11 μενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἴσχει τινὰ
257d
 1 ἐαυτῆς ἰδίαν·

[24] Σοφιστής 258d7-e3

- 258d**
 7 τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐσάν
258e
 1 τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἄλληλα,
 2 τὸ πρὸς τὸ ὃν ἕκαστον μόριον αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολμή-
 3 σαμεν εἰπεῖν ὥς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν.

[25] Θεαίτητος 156a6-b1

- 156a**
 6 ἀρχὴ δέ,
 7 ἐξ ἧς καὶ ἅ νυνδὴ ἐλέγομεν πάντα ἡρτῆται, ἥδε αὐτῶν, ὥς
 8 τὸ πᾶν κίνησις ἦν καὶ ἄλλο παρὰ τοῦτο οὐδέν, τῆς δὲ κινή-
 9 σεως δύο εἶδη, πλήθει μὲν ἄπειρον ἐκάτερον, δύναμιν δὲ τὸ
 10 μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ πάσχειν. ἐκ δὲ τῆς τούτων ὁμιλίας
 11 τε καὶ τριψέως πρὸς ἄλληλα γίγνεται ἕκγονα πλήθει μὲν
156b
 1 ἄπειρα, δίδυμα δέ, τὸ μὲν αἰσθητόν, τὸ δὲ αἰσθησις, αἰεὶ

[26] Σοφιστής 247d2-e4

2 τὸ γὰρ ἐπὶ τε τούτοις ἅμα καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὅσα ἔχει σῶμα
 3 συμφυὲς γεγονός, εἰς ὃ βλέποντες ἀμφοτέρω εἶναι λέγουσι,
 4 τοῦτο αὐτοῖς ῥητέον. τάχ' οὖν ἴσως ἂν ἀποροῖεν· εἰ δὴ
 5 τι τοιοῦτον πεπόνθασι, σκόπει, προτεινομένων ἡμῶν, ἃρ'
 6 ἐθέλοιεν ἂν δέχεσθαι καὶ ὁμολογεῖν τοιόνδ' εἶναι τὸ ὄν.
 7 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ; λέγε, καὶ τάχα εἰσόμεθα.
 8 ΞΕ. Λέγω δὴ τὸ καὶ ὁποιανοῦν [τινα] κεκτημένον δύναμιν

247e

1 εἴτ' εἰς τὸ ποιεῖν ἕτερον ὅτιοῦν πεφυκός εἴτ' εἰς τὸ παθεῖν
 2 καὶ σμικρότατον ὑπὸ τοῦ φαυλοτάτου, κἂν εἰ μόνον εἰς ἅπαξ,
 3 πᾶν τοῦτο ὄντως εἶναι· τίθεμαι γὰρ ὅρον [ὀρίζειν] τὰ ὄντα
 4 ὥς ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμεις.

[27] Μεταφυσικά 1082a13-15**1082a**

13 ἢ γὰρ ἀόριστος δυάς, ὥς φασι, λαβοῦσα τὴν
 14 ὠρισμένην δυάδα δύο δυάδας ἐποίησεν· τοῦ γὰρ ληφθέντος
 15 ἦν δυοποιός.

[28] Μεταφυσικά 1083b35-36**1083b**

35 ἢ γὰρ
 36 ἀόριστος δυάς δυοποιός ἦν.

[29] Σοφιστής 257d4-258c5**257d**

4 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια μιᾶς
 5 οὔσης ταὐτὸν πέπονθε τοῦτο.
 6 ΘΕΑΙ. Τάχ' ἂν· ἀλλ' ὅπη δὴ λέγωμεν;
 7 ΞΕ. Ἔστι τῷ καλῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέμενον;
 8 ΘΕΑΙ. Ἔστιν.
 9 ΞΕ. Τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον ἐροῦμεν ἢ τιν' ἔχον ἐπωνυμίαν;
 10 ΘΕΑΙ. Ἔχον· ὃ γὰρ μὴ καλὸν ἐκάστοτε φθεγγόμεθα,
 11 τοῦτο οὐκ ἄλλου τινὸς ἕτερόν ἐστιν ἢ τῆς τοῦ καλοῦ φύσεως.
 12 ΞΕ. Ἴθι νυν τόδε μοι λέγε.

257e

1 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 2 ΞΕ. Ἄλλο τι τῶν ὄντων τινὸς ἐνὸς γένους ἀφορισθὲν
 3 καὶ πρὸς τι τῶν ὄντων αὐτὸ πάλιν ἀντιτεθὲν οὕτω συμβέβηκεν
 4 εἶναι τὸ μὴ καλόν;
 5 ΘΕΑΙ. Οὕτως.

6 ΞΕ. Ὄντος δὴ πρὸς ὃν ἀντίθεσις, ὥς ἔοικ', εἶναί τις
 7 συμβαίνει τὸ μὴ καλόν.
 8 ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα.
 9 ΞΕ. Τί οὖν; κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἄρα μᾶλλον μὲν τὸ
 10 καλὸν ἡμῖν ἐστὶ τῶν ὄντων, ἥττον δὲ τὸ μὴ καλόν;
 11 ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

258a

1 ΞΕ. Ὁμοίως ἄρα τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ εἶναι
 2 λεκτέον;
 3 ΘΕΑΙ. Ὁμοίως.
 4 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δικαίῳ κατὰ ταῦτα
 5 θετέον πρὸς τὸ μηδέν τι μᾶλλον εἶναι θάτερον θατέρου;
 6 ΘΕΑΙ. Τί μήν;
 7 ΞΕ. Καὶ τᾶλλα δὴ ταύτη λέξομεν, ἐπείπερ ἡ θατέρου
 8 φύσις ἐφάνη τῶν ὄντων οὕσα, ἐκείνης δὲ οὕσης ἀνάγκη δὴ
 9 καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μηδενὸς ἥττον ὄντα τιθέναι.
 10 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;
 11 ΞΕ. Οὐκοῦν, ὥς ἔοικεν, ἡ τῆς θατέρου μορίου φύσεως

258b

1 καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντίθεσις οὐδὲν
 2 ἥττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία ἐστίν, οὐκ ἐναν-
 3 τίον ἐκείνῳ σημαίνουσα ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ἕτερον ἐκείνου.
 4 ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.
 5 ΞΕ. Τίν' οὖν αὐτὴν προσείπωμεν;
 6 ΘΕΑΙ. Δήλον ὅτι τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν,
 7 αὐτὸ ἐστὶ τοῦτο.
 8 ΞΕ. Πότερον οὖν, ὥσπερ εἶπες, ἔστιν οὐδενὸς τῶν ἄλλων
 9 οὐσίας ἐλλειπόμενον, καὶ δεῖ θαρροῦντα ἤδη λέγειν ὅτι τὸ
 10 μὴ ὄν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἔχον, ὥσπερ τὸ μέγα

258c

1 ἢν μέγα καὶ τὸ καλὸν ἦν καλὸν καὶ τὸ μὴ μέγα <μὴ μέγα> καὶ
 2 τὸ μὴ καλὸν <μὴ καλόν>, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν κατὰ ταῦτόν
 3 ἦν τε καὶ ἔστι μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν πολλῶν ὄντων εἶδος ἓν;
 4 ἢ τίνα ἔτι πρὸς αὐτό, ὃ Θεαίτητε, ἀπιστίαν ἔχομεν;
 5 ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

[30] Παρμενίδης 142b1-143a3

142b

1 Βούλει οὖν ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπανέλ-
 2 θωμεν, ἐάν τι ἡμῖν ἐπανιοῦσιν ἀλλοῖον φανῇ; — Πάνυ μὲν
 3 οὖν βούλομαι. — Οὐκοῦν ἐν εἰ ἔστιν, φαμέν, τὰ συμβαί-
 4 νοντα περὶ αὐτοῦ, ποῖα ποτε τυγχάνει ὄντα, διομολογητέα
 5 ταῦτα· οὐχ οὕτω; — Ναί. — Ὅρα δὴ ἐξ ἀρχῆς. ἐν εἰ ἔστιν,
 6 ἄρα οἷόν τε αὐτὸ εἶναι μὲν, οὐσίας δὲ μὴ μετέχειν; — Οὐχ
 7 οἷόν τε. — Οὐκοῦν καὶ ἡ οὐσία τοῦ ἐνὸς εἴη ἂν οὐ ταῦτόν
 8 οὕσα τῷ ἐνί· οὐ γὰρ ἂν ἐκείνη ἦν ἐκείνου οὐσία, οὐδ' ἂν

142c

1 ἐκεῖνο, τὸ ἐν, ἐκείνης μετεῖχεν, ἀλλ' ὅμοιον ἂν ἦν λέγειν ἐν
 2 τε εἶναι καὶ ἐν ἐν. νῦν δὲ οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις,
 3 εἰ ἐν ἐν, τί χρὴ συμβαίνειν, ἀλλ' εἰ ἐν ἐστὶν· οὐχ
 4 οὕτω; — Πάνυ μὲν οὖν. — Οὐκοῦν ὥς ἄλλο τι σημαῖνον τὸ
 5 ἐστὶ τοῦ ἐν; — Ἀνάγκη. — Ἄρα οὖν ἄλλο ἢ ὅτι οὐσία
 6 μετέχει τὸ ἐν, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, ἐπειδάν τις
 7 συλλήβδην εἴπη ὅτι ἐν ἐστὶν; — Πάνυ γε. — Πάλιν δὴ λέγω-
 8 μεν, ἐν εἰ ἐστὶν, τί συμβήσεται. σκόπει οὖν εἰ οὐκ ἀνάγκη
 9 ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τοιοῦτον ὄν τὸ ἐν σημαίνειν, οἷον

142d

1 μέρη ἔχειν; — Πῶς; — Ὡδε· εἰ τὸ ἐστὶ τοῦ ἐνὸς ὄντος
 2 λέγεται καὶ τὸ ἐν τοῦ ὄντος ἐνός, ἐστὶ δὲ οὐ τὸ αὐτὸ ἢ τε
 3 οὐσία καὶ τὸ ἐν, τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐκείνου οὐ ὑπεθέμεθα, τοῦ
 4 ἐνός ὄντος, ἄρα οὐκ ἀνάγκη τὸ μὲν ὅλον ἐν ὄν εἶναι αὐτό,
 5 τούτου δὲ γίνεσθαι μόρια τό τε ἐν καὶ τὸ εἶναι; — Ἀνάγκη.
 6 — Πότερον οὖν ἐκάτερον τῶν μορίων τούτων μόριον μόνον
 7 προσερούμεν, ἢ τοῦ ὅλου μόριον τό γε μόριον προσρη-
 8 τέον; — Τοῦ ὅλου. — Καὶ ὅλον ἄρα ἐστί, ὃ ἂν ἐν ἦ, καὶ
 9 μόριον ἔχει. — Πάνυ γε. — Τί οὖν; τῶν μορίων ἐκάτερον

142e

1 τούτων τοῦ ἐνός ὄντος, τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν, ἄρα ἀπολείπεσθον
 2 ἢ τὸ ἐν τοῦ εἶναι μορίου ἢ τὸ ὄν τοῦ ἐνός μορίου; — Οὐκ
 3 ἂν εἴη. — Πάλιν ἄρα καὶ τῶν μορίων ἐκάτερον τό τε ἐν
 4 ἴσχει καὶ τὸ ὄν, καὶ γίνεταί τὸ ἐλάχιστον ἐκ δυοῖν αὐ
 5 μορίοις τὸ μόριον, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως αἰεί,
 6 ὅτιπερ ἂν μόριον γένηται, τούτω τῷ μορίῳ αἰεὶ ἴσχει· τό
 7 τε γὰρ ἐν τὸ ὄν αἰεὶ ἴσχει καὶ τὸ ὄν τὸ ἐν· ὥστε ἀνάγκη

143a

1 δύ' αἰεὶ γιγνόμενον μηδέποτε ἐν εἶναι. — Παντάπασιν μὲν
 2 οὖν. — Οὐκοῦν ἄπειρον ἂν τὸ πλῆθος οὕτω τὸ ἐν ὄν εἴη; —
 3 Ἔοικεν.

[31] *Φίληβος* 23b5-25e2

23b

5 ΣΩ. Βαβαῖ ἄρα, ὦ Πρώταρχε, συχνοῦ μὲν λόγου τοῦ

23c

1 ΣΩ. Τὴν δέ γε ἀρχὴν αὐτοῦ διευλαβεῖσθαι πειρώμεθα
 2 τιθέμενοι.
 3 ΠΡΩ. Ποίαν δὴ λέγεις;
 4 ΣΩ. Πάντα τὰ νῦν ὄντα ἐν τῷ παντὶ διχῇ διαλάβωμεν,
 5 μᾶλλον δ', εἰ βούλει, τριχῇ.
 6 ΠΡΩ. Καθ' ὅτι, φράζοις ἂν;
 7 ΣΩ. Λάβωμεν ἅττα τῶν νυνδὴ λόγων.
 8 ΠΡΩ. Ποῖα;

- 9 ΣΩ. Τὸν θεὸν ἐλέγομέν που τὸ μὲν ἄπειρον δεῖξαι τῶν
10 ὄντων, τὸ δὲ πέρας;
11 ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.
12 ΣΩ. Τούτω δὴ τῶν εἰδῶν τὰ δύο τιθώμεθα, τὸ δὲ τρίτον
23d
1 ἐξ ἀμφοῖν τούτοις ἐν τι συμμισγόμενον. εἰμὶ δ', ὡς ἔοικεν,
2 ἐγὼ γελοῖός τις ἀνθρώπος κατ' εἶδη διστὰς καὶ συναριθμού-
3 μενος.
4 ΠΡΩ. Τί φῆς, ὠγαθέ;
5 ΣΩ. Τετάρτου μοι γένους αὖ προσδεῖν φαίνεται.
6 ΠΡΩ. Λέγε τίνας.
7 ΣΩ. Τῆς συμμείξεως τούτων πρὸς ἄλληλα τὴν αἰτίαν ὄρα,
8 καὶ τίθει μοι πρὸς τρισὶν ἐκείνοις τέταρτον τοῦτο.
9 ΠΡΩ. Μὴν οὖν σοι καὶ πέμπτον προσδεῖται διάκρισιν
10 τινος δυναμένου;
11 ΣΩ. Τάχ' ἂν· οὐ μὴν οἶμαί γε ἐν τῷ νῦν· ἂν δέ τι δέη,
23e
1 συγγνώμη πού μοι σὺ μεταδιώκοντι πέμπτον [βίον].
2 ΠΡΩ. Τί μὴν;
3 ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ τῶν τεττάρων τὰ τρία διελόμενοι,
4 τὰ δύο τούτων πειρώμεθα, πολλὰ ἐκάτερον ἐσχισμένον καὶ
5 διεσπασμένον ἰδόντες, εἰς ἓν πάλιν ἐκάτερον συναγαγόντες,
6 νοῆσαι πῇ ποτε ἦν αὐτῶν ἓν καὶ πολλὰ ἐκάτερον.
7 ΠΡΩ. Εἴ μοι σαφέστερον ἔτι περὶ αὐτῶν εἴποις, τάχ' ἂν
8 ἐποίμην.
24a
1 ΣΩ. Λέγω τοίνυν τὰ δύο ἃ προτίθεμαι ταῦτ' εἶναι ἄπερ
2 νυνδῆ, τὸ μὲν ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας ἔχον· ὅτι δὲ τρόπον
3 τινὰ τὸ ἄπειρον πόλλ' ἐστί, πειράσομαι φράζειν. τὸ δὲ πέρας
4 ἔχον ἡμᾶς περιμενέτω.
5 ΠΡΩ. Μένει.
6 ΣΩ. Σκέψαι δὴ. χαλεπὸν μὲν γὰρ καὶ ἀμφισβητήσιμον
7 ὁ κελεύω σε σκοπεῖν, ὅμως δὲ σκόπει. θερμότερου καὶ
8 ψυχροτέρου πέρι πρῶτον ὄρα πέρας εἴ ποτέ τι νοήσῃς ἂν, ἢ
9 τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐν αὐτοῖς οἰκοῦν<τε> τοῖς γένεσιν,
24b
1 ἕωςπερ ἂν ἐνοικῆτον, τέλος οὐκ ἂν ἐπιτρεψαίτην γίγνεσθαι
2 γενομένης γὰρ τελευτῆς καὶ αὐτῷ τετελευτήκατον.
3 ΠΡΩ. Αληθέστατα λέγεις.
4 ΣΩ. Αἰεὶ δέ γε, φαμέν, ἐν τε τῷ θερμότερῳ καὶ ψυχροτέρῳ
5 τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐνι.
6 ΠΡΩ. Καὶ μάλα.
7 ΣΩ. Αἰεὶ τοίνυν ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει τούτω μὴ τέλος
8 ἔχειν· ἀτελῆ δ' ὄντε δήπου παντάπασιν ἀπείρῳ γίγνεσθον.
9 ΠΡΩ. Καὶ σφόδρα γε, ὦ Σώκρατες.
10 ΣΩ. Ἀλλ' εὖ γε, ὦ φίλε Πρώταρχε, ὑπέλαβες καὶ
24c

1 ανέμνησας ὅτι καὶ τὸ σφόδρα τοῦτο, ὃ σὺ νῦν ἐφθέγξω,
 2 καὶ τό γε ἡρέμα τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχετον τῷ μᾶλλον τε καὶ
 3 ἦττον· ὅπου γὰρ ἂν ἐνήτον, οὐκ ἔατον εἶναι ποσὸν ἕκαστον,
 4 ἀλλ' αἰεὶ σφοδρότερον ἡσυχαιτέρου καὶ τούναντίον ἐκάσταις
 5 πράξεσιν ἐμποιοῦντε τὸ πλεόν καὶ τὸ ἔλαττον ἀπεργάζεσθον,
 6 τὸ δὲ ποσὸν ἀφανίζετον. ὃ γὰρ ἐλέχθη νυνδὴ, μὴ ἀφανί-
 7 σαντε τὸ ποσόν, ἀλλ' ἐάσαντε αὐτό τε καὶ τὸ μέτριον ἐν τῇ

24d

1 τοῦ μᾶλλον καὶ ἦττον καὶ σφόδρα καὶ ἡρέμα ἔδρα ἐγγενέσθαι,
 2 αὐτὰ ἔρρει ταῦτα ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας ἐν ἡ ἐνήν. οὐ γὰρ
 3 ἔτι θερμότερον οὐδὲ ψυχρότερον εἴτην ἂν λαβόντε τὸ ποσόν·
 4 προχωρεῖ γὰρ καὶ οὐ μένει τό τε θερμότερον αἰεὶ καὶ τὸ
 5 ψυχρότερον ὡσαύτως, τὸ δὲ ποσὸν ἔσθι καὶ προῖον ἐπαύσατο.
 6 κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ἀπειρον γίγνοιτ' ἂν τὸ θερμότερον
 7 καὶ τούναντίον ἄμα.

....

24e

3 ΣΩ. Ἀλλ' εὖ μὲν λέγεις καὶ πειρατέον οὕτω ποιεῖν.
 4 νῦν μέντοι ἄθρει τῆς τοῦ ἀπείρου φύσεως εἰ τοῦτο δεξόμεθα
 5 σημείον, ἵνα μὴ πάντ' ἐπεξιόντες μηκύνωμεν.
 6 ΠΡΩ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;
 7 ΣΩ. Ὅπόσ' ἂν ἡμῖν φαίνεται μᾶλλον τε καὶ ἦττον γιγνό-
 8 μενα καὶ τὸ σφόδρα καὶ ἡρέμα δεχόμενα καὶ τὸ λίαν καὶ ὅσα

25a

1 τοιαῦτα πάντα, εἰς τὸ τοῦ ἀπείρου γένος ὥς εἰς ἓν δεῖ πάντα
 2 ταῦτα τιθέναι, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὃν ἔφαμεν ὅσα
 3 διέσπασται καὶ διέσχισται συναγαγόντας χρῆναι κατὰ δύναμιν
 4 μίαν ἐπισημαίνεσθαι τινὰ φύσιν, εἰ μέμνησαι.
 5 ΠΡΩ. Μέμνημαι.
 6 ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὴ δεχόμενα ταῦτα, τούτων δὲ τὰ ἐναντία
 7 πάντα δεχόμενα, πρῶτον μὲν τὸ ἴσον καὶ ἰσότητα, μετὰ δὲ τὸ
 8 ἴσον τὸ διπλάσιον καὶ πᾶν ὅτιπερ ἂν πρὸς ἀριθμὸν ἀριθμὸς

25b

1 ἢ μέτρον ἢ πρὸς μέτρον, ταῦτα σύμπαντα εἰς τὸ πέρας
 2 ἀπολογιζόμενοι καλῶς ἂν δοκοῖμεν δρᾶν τοῦτο. ἢ πῶς σὺ
 3 φής;
 4 ΠΡΩ. Κάλλιστά γε, ὦ Σώκρατες.
 5 ΣΩ. Εἴεν· τὸ δὲ τρίτον τὸ μεικτὸν ἐκ τούτων ἀμφοῖν
 6 τίνα ἰδέαν φήσομεν ἔχειν;
 7 ΠΡΩ. Σὺ καὶ ἐμοὶ φράσεις, ὥς οἶμαι.
 8 ΣΩ. Θεὸς μὲν οὖν, ἄνπερ γε ἐμαῖς εὐχαῖς ἐπήκοος
 9 γίγνηται τις θεῶν.
 10 ΠΡΩ. Εὐχου δὴ καὶ σκόπει.

....

25c

8 ΣΩ. Πρόσθε δὴ ξηρότερον καὶ ὑγρότερον αὐτοῖς καὶ
 9 πλεόν καὶ ἔλαττον καὶ θᾶπτον καὶ βραδύτερον καὶ μειζον

- 10 καὶ σμικρότερον καὶ ὁπόσα ἐν τῷ πρόσθεν τῆς τὸ μᾶλλον
 11 τε καὶ ἦττον δεχομένης ἐτίθεμεν εἰς ἓν φύσεως.
25d
 1 ΠΡΩ. Τῆς τοῦ ἀπείρου λέγεις;
 2 ΣΩ. Ναί. συμμείγνυ δέ γε εἰς αὐτὴν τὸ μετὰ ταῦτα τὴν
 3 αὐτοῦ πέρατος γένναν.
 4 ΠΡΩ. Ποίαν;
 5 ΣΩ. Ἦν καὶ νυνδὴ, δέον ἡμᾶς καθάπερ τὴν τοῦ ἀπείρου
 6 συνηγάγομεν εἰς ἓν, οὕτω καὶ τὴν τοῦ περατοειδοῦς συνα-
 7 γαγεῖν, οὐ συνηγάγομεν. ἀλλ' ἴσως καὶ νῦν ταῦτόν δράσει,
 8 <εἰ> τούτων ἀμφοτέρων συναγομένων καταφανῆς κάκεινη
 9 γενήσεται.
 10 ΠΡΩ. Ποίαν καὶ πῶς λέγεις;
 11 ΣΩ. Τὴν τοῦ ἴσου καὶ διπλασίου, καὶ ὁπόση παύει πρὸς
25e
 1 ἄλληλα τάναντία διαφόρως ἔχοντα, σύμμετρα δὲ καὶ σύμφωνα
 2 ἐνθεῖσα ἀριθμὸν ἀπεργάζεται.

[32] Σοφιστής 257a4-6

- 4 ΞΕ. Καὶ τὸ ὄν ἄρ' ἡμῖν, ὅσαπέρ ἐστι τὰ ἄλλα, κατὰ
 5 τοσαῦτα οὐκ ἔστιν· ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν ἐν μὲν αὐτό ἐστιν,
 6 ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τᾶλλα οὐκ ἔστιν αὐτό.

[33] Σοφιστής 252b1-6

- 1 ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ ὅσοι τότε μὲν συντιθέασιν τὰ πάντα,
 2 τότε δὲ διαιροῦσιν, εἴτε εἰς ἓν καὶ ἐξ ἑνὸς ἄπειρα εἴτε εἰς
 3 πέρας ἔχοντα στοιχεῖα διαιρούμενοι καὶ ἐκ τούτων συντι-
 4 θέντες, ὁμοίως μὲν ἔαν ἐν μέρει τοῦτο τιθῶσι γιγνόμενον,
 5 ὁμοίως δὲ καὶ ἔαν ἀεί, κατὰ πάντα ταῦτα λέγοιεν ἂν οὐδέν,
 6 εἴπερ μηδεμία ἔστι σύμμεξις.

[34] Σοφιστής 253d1-e3

- 253d**
 1 ΞΕ. Τὸ κατὰ γέννη διαιρεῖσθαι καὶ μήτε ταῦτόν εἶδος
 2 ἕτερον ἡγήσασθαι μήτε ἕτερον ὄν ταῦτόν μὴ οὐ τῆς διαλεκ-
 3 τικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;
 4 ΘΕΑΙ. Ναί, φήσομεν.
 5 ΞΕ. Οὐκοῦν ὁ γε τοῦτο δυνατὸς δρᾶν μίαν ιδέαν διὰ
 6 πολλῶν, ἐνὸς ἐκάστου κειμένου χωρὶς, πάντη διατεταμένην
 7 ἱκανῶς διαισθάνεται, καὶ πολλὰς ἐτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς
 8 ἑξωθεν περιεχομένας, καὶ μίαν αὐτὴ δι' ὅλων πολλῶν ἐν ἐνὶ
 9 συνημμένην, καὶ πολλὰς χωρὶς πάντη διωρισμένας· τοῦτο δ'
253e

- 1 ἔστιν, ἥ τε κοινωνεῖν ἕκαστα δύναται καὶ ὅπη μή, διακρίνειν
 2 κατὰ γένος ἐπίστασθαι.
 3 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

[35] Σοφιστής 248a4-e5

248a

- 4 ΕΕ. Πρὸς δὴ τοὺς ἐτέρους ἴωμεν, τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους·
 5 σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφερμήνευε.
 6 ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔσται.
 7 ΕΕ. Γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρὶς που διελόμενοι λέγετε;
 8 ἢ γάρ;
 9 ΘΕΑΙ. Ναί.
 10 ΕΕ. Καὶ σῶματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοι-
 11 νωνεῖν, διὰ λογισμοῦ δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν,
 12 ἣν αἰεὶ κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχειν φατέ, γένεσιν δὲ ἄλλοτε
 13 ἄλλως.

248b

- 1 ΘΕΑΙ. Φαμὲν γὰρ οὖν.
 2 ΕΕ. Τὸ δὲ δὴ κοινωνεῖν, ὧ πάντων ἄριστοι, τί τοῦθ' ὑμᾶς
 3 ἐπ' ἀμφοῖν λέγειν φῶμεν; ἄρ' οὐ τὸ νυνδὴ παρ' ἡμῶν ῥηθέν;
 4 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 5 ΕΕ. Πάθημα ἢ ποίημα ἐκ δυνάμεώς τινος ἀπὸ τῶν πρὸς
 6 ἄλληλα συνιόντων γιγνόμενον. τάχ' οὖν, ὧ Θεαίτητε, αὐτῶν
 7 τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν σὺ μὲν οὐ κατακούεις, ἐγὼ δὲ ἴσως
 8 διὰ συνήθειαν.
 9 ΘΕΑΙ. Τίν' οὖν δὴ λέγουσι λόγον;

248c

- 1 ΕΕ. Οὐ συγχωροῦσιν ἡμῖν τὸ νυνδὴ ῥηθέν πρὸς τοὺς
 2 γηγενεῖς οὐσίας πέρι.
 3 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 4 ΕΕ. Ἰκανὸν ἔθεμεν ὅρον που τῶν ὄντων, ὅταν τῷ παρῇ
 5 ἢ τοῦ πάσχειν ἢ δοῶν καὶ πρὸς τὸ σμικρότατον δύναμις;
 6 ΘΕΑΙ. Ναί.
 7 ΕΕ. Πρὸς δὴ ταῦτα τόδε λέγουσιν, ὅτι γενέσει μὲν
 8 μέτεστι τοῦ πάσχειν καὶ ποιεῖν δυνάμεως, πρὸς δὲ οὐσίαν
 9 τούτων οὐδετέρου τὴν δύναμιν ἀρμόττειν φασίν.
 10 ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν λέγουσί τι;
 11 ΕΕ. Πρὸς ὃ γε λεκτέον ἡμῖν ὅτι δεόμεθα παρ' αὐτῶν

248d

- 1 ἔτι πυθέσθαι σαφέστερον εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν
 2 γινώσκειν, τὴν δ' οὐσίαν γινώσκεσθαι.
 3 ΘΕΑΙ. Φασὶ μὴν τοῦτό γε.
 4 ΕΕ. Τί δέ; τὸ γινώσκειν ἢ τὸ γινώσκεσθαί φατε
 5 ποίημα ἢ πάθος ἢ ἀμφοτέρων; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ
 6 θάτερον; ἢ παντάπασι οὐδέτερον οὐδετέρου τούτων μετα-
 7 λαμβάνειν;

- 8 ΘΕΑΙ. Δῆλον ὡς οὐδέτερον οὐδετέρου· τάναντία γὰρ ἂν
 9 τοῖς ἔμπροσθεν λέγοιεν.
 10 ΞΕ. Μανθάνω· τόδε γε, ὡς τὸ γινώσκειν εἶπερ ἔσται
248e
 1 ποιεῖν τι, τὸ γινωσκόμενον ἀναγκαῖον αὐτὸ συμβαίνει πάσχειν.
 2 τὴν οὐσίαν δὴ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον γινωσκομένην ὑπὸ τῆς
 3 γνώσεως, καθ' ὅσον γινώσκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ
 4 τὸ πάσχειν, ὃ δὴ φαμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἡρεμοῦν.
 5 ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

[36] Σοφιστής 252d2-3

- 2 ΞΕ. Τί δ', ἂν πάντα ἀλλήλοις ἐῷμεν δύναμιν ἔχειν
 3 ἐπικοινωνίας;
 253a8-9
 1 ΞΕ. Πᾶς οὖν οἶδεν ὅποια ὁποίοις δυνατὰ κοινωνεῖν, ἢ
 2 τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δοῦν ἱκανῶς αὐτό;
 254b7-8
 7 Ὅτ' οὖν δὴ τὰ μὲν ἡμῖν τῶν γενῶν ὠμολόγηται
 8 κοινωνεῖν ἐθέλειν ἀλλήλοις, τὰ δὲ μή, καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον,
 254c5-6
 5 κοινωνίας ἀλλήλων πῶς ἔχει δυνάμεως, ἵνα τό τε ὄν καὶ
 6 μὴ ὄν εἰ μὴ πάση σαφηνεῖα δυνάμεθα λαβεῖν,

[37] Σοφιστής 257b6-7

- 6 ΞΕ. Οἷον ὅταν εἰπωμέν τι μὴ μέγα, τότε μᾶλλον τί σοι
 7 φαινόμεθα τὸ μικρόν ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι;

[38] Σοφιστής 256d3-257a12

- 256d**
 3 ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς; ἀδύνατον γὰρ συγχωρεῖν ἐλάττω τὸν
 4 ἀριθμὸν τοῦ νυνδὴ φανέντος.
 5 ΞΕ. Ἀδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος
 6 διαμαχόμενοι λέγωμεν;
 7 ΘΕΑΙ. Ἀδεέστατα μὲν οὖν.
 8 ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἡ κίνησις ὄντως οὐκ ὄν ἐστι καὶ
 9 ὄν, ἐπείπερ τοῦ ὄντος μετέχει;
 10 ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.
 11 ΞΕ. Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὄν ἐπὶ τε κινήσεως
 12 εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη· κατὰ πάντα γὰρ ἢ θατέρου
256e
 1 φύσις ἕτερον ἀπεργαζομένη τοῦ ὄντος ἕκαστον οὐκ ὄν ποιεῖ,
 2 καὶ σύμπαντα δὴ κατὰ ταῦτα οὕτως οὐκ ὄντα ὀρθῶς ἐροῦμεν,
 3 καὶ πάλιν, ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος, εἶναί τε καὶ ὄντα.
 4 ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

- 5 ΞΕ. Περὶ ἕκαστον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μὲν ἐστὶ τὸ ὄν,
 6 ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν.
 7 ΘΕΑΙ. Ἦοικεν.
257a
 1 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄν αὐτὸ τῶν ἄλλων ἕτερον εἶναι
 2 λεκτέον.
 3 ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.
 4 ΞΕ. Καὶ τὸ ὄν ἄρ' ἡμῖν, ὅσαπέρ ἐστι τὰ ἄλλα, κατὰ
 5 τοσαῦτα οὐκ ἔστιν· ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν ἐν μὲν αὐτό ἐστιν,
 6 ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τᾶλλα οὐκ ἔστιν αὖ.
 7 ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτως.
 8 ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχεραντέον, ἐπεὶπερ ἔχει
 9 κοινωνίαν ἀλλήλοις ἢ τῶν γενῶν φύσις. εἰ δέ τις ταῦτα
 10 μὴ συγχωρεῖ, πείσας ἡμῶν τοὺς ἔμπροσθεν λόγους οὕτω
 11 πειθέτω τὰ μετὰ ταῦτα.
 12 ΘΕΑΙ. Δικαιότατα εἴρηκας.

[39] *Φίληβος* 56c10-e6

- 56c**
 10 ΠΡΩ. Αριθμητικὴν φαίνει μοι λέγειν καὶ ὅσας μετὰ
 11 ταύτης τέχνας ἐφθέγξω νυνδὴ.
56d
 1 ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν. ἀλλ', ὦ Πρώταρχε, ἄρ' οὐ διττὰς
 2 αὖ καὶ ταύτας λεκτέον; ἢ πῶς;
 3 ΠΡΩ. Ποίας δὴ λέγεις;
 4 ΣΩ. Αριθμητικὴν πρῶτον ἄρ' οὐκ ἄλλην μὲν τινα
 5 τὴν τῶν πολλῶν φατέον, ἄλλην δ' αὖ τὴν τῶν φιλοσο-
 6 φούντων;
 7 ΠΡΩ. Πῇ ποτε διορισάμενος οὖν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλλην
 8 θεῖη τις ἂν ἀριθμητικὴν;
 9 ΣΩ. Οὐ σμικρὸς ὅρος, ὦ Πρώταρχε. οἱ μὲν γάρ που
 10 μονάδας ἀνίσους καταριθμοῦνται τῶν περὶ ἀριθμόν, οἷον
 11 στρατόπεδα δύο καὶ βουῆς δύο καὶ δύο τὰ σμικρότατα ἢ καὶ
56e
 1 τὰ πάντων μέγιστα· οἱ δ' οὐκ ἂν ποτε αὐτοῖς συνακολουθή-
 2 σειαν, εἰ μὴ μονάδα μονάδος ἐκάστης τῶν μυρίων μηδεμίαν
 3 ἄλλην ἄλλης διαφέρουσάν τις θήσει.
 4 ΠΡΩ. Καὶ μάλα εὖ λέγεις οὐ σμικρὰν διαφορὰν τῶν
 5 περὶ ἀριθμὸν τευταζόντων, ὥστε λόγον ἔχειν δύ' αὐτὰς
 6 εἶναι.

[40] *Πολιτεία* 522c1-526c7

- 522c**
 1 Οἷον τοῦτο τὸ κοινόν, ὃ πᾶσαι προσχρῶνται τέχναι τε
 2 καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστήμαι—ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη

3 μανθάνειν.
 4 Τὸ ποῖον; ἔφη.
 5 Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἓν τε καὶ τὰ δύο καὶ
 6 τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸ ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμόν
 7 τε καὶ λογισμόν. ἢ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ὥς πᾶσα
 8 τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίνεσθαι;
 9 Καὶ μάλα, ἔφη.
 10 Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ πολεμική;
 11 Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη.

522d

1 Παγγέλοιον γοῦν, ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν
 2 ταῖς τραγωδίαις Παλαμήδης ἐκάστοτε ἀποφαίνει. ἢ οὐκ
 3 ἐννενόηκας ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὐρὼν τάς τε τάξεις τῷ
 4 στρατοπέδῳ καταστήσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε
 5 καὶ ἄλλα πάντα, ὥς πρὸ τοῦ ἀναριθμήτων ὄντων καὶ τοῦ
 6 Ἀγαμέμνονος, ὥς ἔοικεν, οὐδ' ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότος,
 7 εἶπερ ἀριθμεῖν μὴ ἡπίστατο; καίτοι ποῖόν τιν' αὐτὸν οἶει
 8 στρατηγὸν εἶναι;
 9 Ἀτοπὸν τιν', ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές.

522e

1 Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῶ
 2 ἀνδρὶ θήσομεν λογίζεσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι;
 3 Πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὅτιοῦν μέλλει τάξεων
 4 ἐπαΐειν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι.
 5 Ἐννοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ;
 6 Τὸ ποῖον;

523a

1 Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι
 2 ὧν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδείς αὐτῷ ὀρθῶς, ἐλκτικῶ ὄντι
 3 παντάπασι πρὸς οὐσίαν.
 4 Πῶς, ἔφη, λέγεις;
 5 Ἐγὼ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ, τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν δηλῶσαι.
 6 ἂ γὰρ διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῷ ἀγωγὰ τε εἶναι οἱ λέγομεν
 7 καὶ μὴ, συνθεατῆς γενόμενος σύμφαθι ἢ ἄπειπε, ἵνα καὶ
 8 τοῦτο σαφέστερον ἴδωμεν εἰ ἔστιν οἷον μαντεύομαι.
 9 Δείκνυ', ἔφη.
 10 Δείκνυμι δὴ, εἶπον, εἰ καθορᾶς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθή-

523b

1 σεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ὥς ἱκανῶς
 2 ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρινόμενα, τὰ δὲ παντάπασι διακελεύο-

 9 Τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα μὴ ἐκβαίνει

523c

1 εἰς ἐναντίαν αἴσθησιν ἅμα· τὰ δ' ἐκβαίνοντα ὥς παρα-
 2 καλοῦντα τίθημι, ἐπειδὴν ἡ αἴσθησις μηδὲν μᾶλλον τοῦτο
 3 ἢ τὸ ἐναντίον δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν προσπίπτουσα εἴτε πόρ-
 4 ρωθεν. ὧδε δὲ ἂν λέγω σαφέστερον εἴση. οὗτοί φαμεν

5 τρεῖς ἂν εἶεν δάκτυλοι, ὃ τε σμικρότατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ
6 ὁ μέσος.
7 Πάνυ γ', ἔφη.
8 Ὡς ἐγγύθεν τοίνυν ὀρωμένους λέγοντός μου διανοοῦ.
9 ἀλλὰ μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει.

10 Τὸ ποῖον;
11 Δάκτυλος μὲν που αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος, καὶ
523d

1 ταύτη γε οὐδὲν διαφέρει, ἔαντε ἐν μέσῳ ὀρᾶται ἔαντ' ἐπ'
2 ἐσχάτῳ, ἔαντε λευκὸς ἔαντε μέλας, ἔαντε παχὺς ἔαντε λεπτός,
3 καὶ πᾶν ὅτι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται
4 τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερέεσθαι τί ποτ' ἐστὶ
5 δάκτυλος· οὐδαμοῦ γὰρ ἡ ὄψις αὐτῇ ἅμα ἐσήμηνεν τὸ
6 δάκτυλον τούναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι.
7 Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη.
8 Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως τό γε τοιοῦτον νοήσεως οὐκ

523e
1 ἂν παρακλητικὸν οὐδ' ἐγερτικὸν εἶη.
2 Εἰκότως.
3 Τί δὲ δῆ; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἡ ὄψις
4 ἄρα ἱκανῶς ὀρᾷ, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ
5 αὐτῶν κεῖσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ὡσαύτως πάχος καὶ
6 λεπτότητα ἢ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἢ ἀφή; καὶ αἱ
7 ἄλλαι αἰσθήσεις ἄρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ

524a
1 ὧδε ποιεῖ ἕκαστη αὐτῶν· πρῶτον μὲν ἡ ἐπὶ τῷ σκληρῷ
2 τεταγμένη αἴσθησις ἠνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετάχθαι,
3 καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταῦτόν σκληρόν τε καὶ μαλακὸν
4 αἰσθανομένη;
5 Οὕτως, ἔφη.
6 Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον ἐν γε τοῖς τοιούτοις αὐ
7 τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν τί ποτε σημαίνει αὕτη ἡ αἴσθησις τὸ
8 σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει, καὶ ἡ τοῦ κούφου
9 καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ κοῦφον καὶ βαρὺ, εἰ τό τε βαρὺ
10 κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον βαρὺ σημαίνει;

524b
1 Καὶ γὰρ, ἔφη, αὐταὶ γε ἄτοποι τῇ ψυχῇ αἱ ἐρμηνεῖαι
2 καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι.
3 Εἰκότως ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον μὲν
4 πειρᾶται λογισμόν τε καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπι-
5 σκοπεῖν εἴτε ἐν εἴτε δύο ἐστὶν ἕκαστα τῶν εἰσαγγελλομένων.
6 Πῶς δ' οὐ;
7 Οὐκοῦν ἔαν δύο φαίνηται, ἕτερόν τε καὶ ἐν ἑκάτερον
8 φαίνεται;
9 Ναί.
10 Εἰ ἄρα ἐν ἑκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τά γε δύο κεχω-

524c

- 1 ρισμένα νοήσει· οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστά γε δύο ἐνόει, ἀλλ' ἓν.
 2 Ὅρθως.
 3 Μέγα μὴν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἐώρα, φαμέν, ἀλλ' οὐ
 4 κεχωρισμένον ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἦ γάρ;
 5 Ναί.
 6 Διὰ δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὖ καὶ σμικρὸν ἢ
 7 νόησις ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα ἀλλὰ διωρισμένα,
 8 τὸνναντίον ἢ 'κείνη.
 9 Ἀληθῆ.
 10 Οὐκοῦν ἐντεῦθεν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν
 11 τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ μέγα αὖ καὶ τὸ σμικρόν;
 12 Παντάπασι μὲν οὖν.
 13 Καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν νοητόν, τὸ δ' ὁρατὸν ἐκαλέσαμεν.

524d

- 1 Ὅρθότατ', ἔφη.
 2 Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὥς τὰ μὲν
 3 παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστί, τὰ δ' οὐ, ἃ μὲν εἰς τὴν
 4 αἴσθησιν ἅμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει, παρακλητικὰ
 5 ὀριζόμενος, ὅσα δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοήσεως.
 6 Μανθάνω τοίνυν ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω.
 7 Τί οὖν; ἀριθμὸς τε καὶ τὸ ἐν ποτέρων δοκεῖ εἶναι;
 8 Οὐ συννοῶ, ἔφη.

.....

525a

- 3 Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἡκιστα ἢ περὶ
 4 αὐτὸ ὄψις· ἅμα γὰρ ταῦτόν ὥς ἓν τε ὁρῶμεν καὶ ὥς ἄπειρα
 5 τὸ πλῆθος.
 6 Οὐκοῦν εἶπερ τὸ ἓν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σύμπας ἀριθμὸς
 7 ταῦτόν πέπονθε τοῦτο;
 8 Πῶς δ' οὐ;
 9 Ἀλλὰ μὴν λογιστικὴ τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν
 10 πᾶσα.
 11 Καὶ μάλα.

525b

- 1 Ταῦτα δέ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν.

.....

525d

- 5 Τοῦτό γε, ὃ νυνδὴ ἐλέγομεν, ὥς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει
 6 τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει δια-
 7 λέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον ἐάν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἀπτά
 8 σώματα ἔχοντας ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγεται. οἶσθα
 9 γάρ που τοὺς περὶ ταῦτα δεινούς αὖ ὥς, ἐάν τις αὐτὸ τὸ

525e

- 1 ἐν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀπο-
 2 δέχονται, ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζης αὐτό, ἐκεῖνοι πολλα-
 3 πλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μὴ ποτε φανῇ τὸ ἐν μὴ ἐν ἀλλὰ
 4 πολλὰ μόρια.

5 Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

526a

1 Τί οὖν οἶει, ὦ Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐτούς· "Ὡ θαυ-
2 μάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἐν οἶον
3 ὑμεῖς ἀξιοῦτέ ἐστιν, ἴσον τε ἕκαστον πᾶν παντὶ καὶ οὐδὲ
4 σμικρὸν διαφέρον, μόνιον τε ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν;" τί ἂν
5 οἶει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι;

.....

526c

5 Πάντων δὴ ἔνεκα τούτων οὐκ ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ'
6 οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παιδευτέοι ἐν αὐτῷ.
7 Σύμφημι, ἦ δ' ὅς.

[41] Μεταφυσικά 1081a23-25

23 ἅμα γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ
24 πρώτη μονάδες γεννῶνται, εἴτε ὥσπερ ὁ πρῶτος εἰπὼν ἐξ
25 ἀνίσων (ἰσασθέντων γὰρ ἐγένοντο) εἴτε ἄλλως
1083b30-32
30 εἰ δ' ἐκατέρω τῶν μονάδων ἐξ ἀμφοτέρων
31 ἐστὶν ἰσασθέντων, ἡ δυὰς πῶς ἔσται μία τις οὐσα φύσις ἐκ
32 τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ; ἢ τί διοίσει τῆς μονάδος;
1091a24-25
24 τὸν δ' ἄρτιον πρῶτον ἐξ ἀνίσων τινὲς
25 κατασκευάζουσι τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ ἰσασθέντων.

[42] Μεταφυσικά 1080a23-30

23 ἢ τὰς μὲν συμβλητὰς τὰς δὲ μὴ (οἶον εἰ ἔστι
24 μετὰ τὸ ἐν πρώτη ἢ δυάς, ἔπειτα ἢ τριάς καὶ οὕτω δὴ ὁ
25 ἄλλος ἀριθμός, εἰσὶ δὲ συμβληταὶ αἱ ἐν ἑκάστῳ ἀριθμῷ
26 μονάδες, οἶον αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτη αὐταῖς, καὶ αἱ ἐν τῇ
27 τριάδι τῇ πρώτη αὐταῖς, καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων
28 ἀριθμῶν· αἱ δ' ἐν τῇ δυάδι αὐτῇ πρὸς τὰς ἐν τῇ τριάδι
29 αὐτῇ ἀσύμβλητοι, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν
30 ἐφεξῆς ἀριθμῶν·

[43] Μεταφυσικά 987b20-22

20 ὥς μὲν οὖν ὕλην τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν εἶναι
21 ἀρχάς, ὥς δ' οὐσίαν τὸ ἔν· ἐξ ἐκείνων γὰρ κατὰ μέθεξιν τοῦ
22 ἐνός [τὰ εἶδη] εἶναι τοὺς ἀριθμούς

[44] Παρμενίδης 148d5-149d7

148d

5 Τί δὲ δῆ; περὶ τοῦ ἄπτεσθαι τὸ ἐν αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων
6 καὶ τοῦ μὴ ἄπτεσθαι περὶ πῶς ἔχει, σκόπει. — Σκοπῶ. — Αὐτὸ
7 γὰρ που ἐν ἑαυτῷ ὅλῳ τὸ ἐν ἐφάνη ὄν. — Ὁρθῶς. — Οὐκοῦν
8 καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ ἐν; — Ναί. — Ἦι μὲν ἄρα ἐν τοῖς ἄλλοις,

148e

1 τῶν ἄλλων ἄπτοιτο ἄν· ἡ δὲ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, τῶν μὲν ἄλλων
2 ἀπειρογοῖτο ἄπτεσθαι, αὐτὸ δὲ αὐτοῦ ἄπτοιτο ἄν ἐν ἑαυτῷ
3 ὄν. — Φαίνεται. — Οὕτω μὲν δὴ ἄπτοιτο ἄν τὸ ἐν αὐτοῦ τε
4 καὶ τῶν ἄλλων. — Ἀπτοιτο. — Τί δὲ τῆδε; ἄρ' οὐ πᾶν τὸ
5 μέλλον ἄψεσθαί τινος ἐφεξῆς δεῖ κεῖσθαι ἐκείνῳ οὐ μέλλει
6 ἄπτεσθαι, ταύτην τὴν ἔδραν κατέχον ἢ ἄν μετ' ἐκείνην ἡ
7 [ἔδρα] ἡ ἄν κέηται, ἄπτεται; — Ἀνάγκη. — Καὶ τὸ ἐν ἄρα
8 εἰ μέλλει αὐτὸ αὐτοῦ ἄψεσθαι, ἐφεξῆς δεῖ εὐθύς μετὰ ἑαυτὸ
9 κεῖσθαι, τὴν ἐχομένην χώραν κατέχον ἐκείνης ἐν ἡ αὐτό
10 ἔστιν. — Δεῖ γὰρ οὖν. — Οὐκοῦν δύο μὲν ὄν τὸ ἐν ποιήσειεν

149a

1 ἂν ταῦτα καὶ ἐν δυοῖν χώραιν ἅμα γένοιτο· ἕως δ' ἂν ἡ ἕν,
2 οὐκ ἐθελήσει; — Οὐ γὰρ οὖν. — Ἡ αὐτὴ ἄρα ἀνάγκη τῷ ἐνὶ
3 μήτε δύο εἶναι μήτε ἄπτεσθαι αὐτῷ αὐτοῦ. — Ἡ αὐτή. — Ἀλλ'
4 οὐδὲ μὴν τῶν ἄλλων ἄψεται. — Τί δῆ; — Ὅτι, φαμέν, τὸ
5 μέλλον ἄψεσθαι χωρὶς ὄν ἐφεξῆς δεῖ ἐκείνῳ εἶναι οὐ μέλλει
6 ἄψεσθαι, τρίτον δὲ αὐτῶν ἐν μέσῳ μηδὲν εἶναι. — Ἀληθῆ. —
7 Δύο ἄρα δεῖ τὸ ὀλίγιστον εἶναι, εἰ μέλλει ἄψις εἶναι. — Δεῖ.
8 — Ἐὰν δὲ τοῖν δυοῖν ὅροιν τρίτον προσγένηται ἐξῆς, αὐτὰ

149b

1 μὲν τρία ἔσται, αἱ δὲ ἄψεις δύο. — Ναί. — Καὶ οὕτω δὴ
2 αἰετὸν προσγιγνομένου μία καὶ ἄψις προσγίγνεται, καὶ
3 συμβαίνει τὰς ἄψεις τοῦ πλήθους τῶν ἀριθμῶν μιᾷ ἐλάττους
4 εἶναι. ᾧ γὰρ τὰ πρῶτα δύο ἐπλεονέκτησεν τῶν ἄψεων εἰς
5 τὸ πλείω εἶναι τὸν ἀριθμὸν ἢ τὰς ἄψεις, τῷ ἴσῳ τούτῳ καὶ
6 ὁ ἔπειτα ἀριθμὸς πᾶς πασῶν τῶν ἄψεων πλεονεκτεῖ ἤδη

149c

1 γὰρ τὸ λοιπὸν ἅμα ἐν τε τῷ ἀριθμῷ προσγίγνεται καὶ μία
2 ἄψις ταῖς ἄψεσιν. — Ὁρθῶς. — Ὅσα ἄρα ἔστιν τὰ ὄντα τὸν
3 ἀριθμὸν, αἰετὸν αἱ ἄψεις ἐλάττους εἰσὶν αὐτῶν. — Ἀληθῆ.
4 — Εἰ δέ γε ἐν μόνον ἔστιν, δυὰς δὲ μὴ ἔστιν, ἄψις οὐκ ἂν
5 εἴη. — Πῶς γάρ; — Οὐκουν, φαμέν, τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός οὔτε
6 ἐν ἔστιν οὔτε μετέχει αὐτοῦ, εἴπερ ἄλλα ἔστιν. — Οὐ γάρ. —
7 Οὐκ ἄρα ἔνεστιν ἀριθμὸς ἐν τοῖς ἄλλοις, ἐνός μὴ ἐνόντος ἐν
8 αὐτοῖς. — Πῶς γάρ; — Οὐτ' ἄρα ἐν ἔστι τὰ ἄλλα οὔτε δύο οὔτε

149a

1 ἄλλου ἀριθμοῦ ἔχοντα ὄνομα οὐδέν. — Οὐ. — Τὸ ἐν ἄρα μόνον
2 ἔστιν ἐν, καὶ δυὰς οὐκ ἂν εἴη. — Οὐ φαίνεται. — Ἄψις ἄρα
3 οὐκ ἔστιν δυοῖν μὴ ὄντων. — Οὐκ ἔστιν. — Οὐτ' ἄρα τὸ ἐν τῶν
4 ἄλλων ἄπτεται οὔτε τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός, ἐπεὶ περ ἄψις οὐκ
5 ἔστιν. — Οὐ γὰρ οὖν. — Οὕτω δὴ κατὰ πάντα ταῦτα τὸ ἐν

- 6 τῶν τε ἄλλων καὶ ἑαυτοῦ ἄπτεταί τε καὶ οὐχ ἄπτεται. —
7 Ἦοικεν.

[45] Παρμενίδης 144d5

πολλὴ ἀνάγκη εἶναι τοσαῦτα ὅσαπερ μέρη.

[46] Ζήνων Fragment B3

- 1 — —140, 27 καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅτε καὶ ἐν αὐτῷ φέρεται
2 τῷ τοῦ Ζήνωνος συγγράμματι; πάλιν γὰρ δεικνύς, ὅτι εἰ πολλά
3 ἐστὶ, τὰ αὐτὰ πεπερασμένα ἐστὶ καὶ ἄπειρα, γράφει ταῦτα κατὰ
4 λέξιν ὁ Ζ·
5 ‘εἰ πολλά ἐστὶν, ἀνάγκη τοσαῦτα εἶναι ὅσα ἐστὶ καὶ
6 οὔτε πλείονα αὐτῶν οὔτε ἐλάττονα. εἰ δὲ τοσαῦτά
7 ἐστὶν ὅσα ἐστὶ, πεπερασμένα ἂν εἴη.
8 εἰ πολλά ἐστὶν, ἄπειρα τὰ ὄντα ἐστίν· ἀεὶ γὰρ ἕτερα
9 μεταξὺ τῶν ὄντων ἐστὶ, καὶ πάλιν ἐκείνων ἕτερα με-
10 ταξύ. καὶ οὕτως ἄπειρα τὰ ὄντα ἐστί’. καὶ οὕτως μὲν τὸ
11 κατὰ τὸ πλῆθος ἄπειρον ἐκ τῆς διχοτομίας ἔδειξε.

[47] Συμπόσιον 202a2-10

- 1 Ἦ καὶ ἂν μὴ σοφόν, ἀμαθές; ἢ οὐκ ἦσθαι ὅτι ἐστὶν
2 τι μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθίας;
3 Τί τοῦτο;
4 Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι οὐκ
5 οἶσθ', ἔφη, ὅτι οὔτε ἐπίστασθαι ἐστὶν—ἄλογον γὰρ πρᾶγμα
6 πῶς ἂν εἴη ἐπιστήμη; —οὔτε ἀμαθία—τὸ γὰρ τοῦ ὄντος
7 τυγχάνον πῶς ἂν εἴη ἀμαθία; —ἐστὶ δὲ δήπου τοιοῦτον ἢ
8 ὀρθὴ δόξα, μεταξὺ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας.
9 Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις.

[48] Μένων 97a9-98c4

97a

- 9 ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ. <εἰ> εἰδὼς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἢ
10 ὅποι βούλει ἄλλοσε βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὀρθῶς
11 ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο;
12 ΜΕΝ. Πάνυ γε.

97b

- 1 ΣΩ. Τί δ' εἰ τις ὀρθῶς μὲν δοξάζων ἦτις ἐστὶν ἡ ὁδός,
2 ἐληλυθὼς δὲ μὴ μὴδ' ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὀρθῶς
3 ἡγοῖτο;
4 ΜΕΝ. Πάνυ γε.
5 ΣΩ. Καὶ ἕως γ' ἂν που ὀρθὴν δόξαν ἔχη περὶ ὧν ὁ ἕτερος

6 ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ,
 7 φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονούντος.
 8 ΜΕΝ. Οὐδὲν γάρ.
 9 ΣΩ. Δόξα ἄρα ἀληθῆς πρὸς ὀρθότητα πράξεως οὐδὲν
 10 χείρων ἡγεμῶν φρονήσεως· καὶ τοῦτο ἐστὶν ὁ νυνδὴ παρε-
 11 λείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει ὁποῖόν τι εἶη, λέγοντες

97c

1 ὅτι φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα
 2 καὶ δόξα ἦν ἀληθῆς.
 3 ΜΕΝ. Ἐοικέ γε.
 4 ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἦττον ὠφέλιμόν ἐστιν ὀρθὴ δόξα ἐπι-
 5 στήμης.
 6 ΜΕΝ. Τοσούτῳ γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην
 7 ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυχάνοι, ὁ δὲ τὴν ὀρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν
 8 τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὐ.
 9 ΣΩ. Πῶς λέγεις; ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ ἂν
 10 τυγχάνοι, ἕωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι;
 11 ΜΕΝ. Ἀνάγκη μοι φαίνεται ὥστε θαυμάζω, ὦ Σώ-

97d

1 κρατες, τούτου οὕτως ἔχοντος, ὅτι δὴ ποτε πολὺ τιμιωτέρα
 2 ἢ ἐπιστήμη τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅτι τὸ μὲν ἕτερον, τὸ δὲ
 3 ἕτερόν ἐστιν αὐτῶν.
 4 ΣΩ. Οἶσθα οὖν δι' ὅτι θαυμάζεις, ἢ ἐγὼ σοι εἶπω;
 5 ΜΕΝ. Πάνυ γ' εἶπέ.
 6 ΣΩ. Ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν
 7 νοῦν· ἴσως δὲ οὐδ' ἔστιν παρ' ὑμῖν.
 8 ΜΕΝ. Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις;
 9 ΣΩ. Ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει
 10 καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει.

97e

1 ΜΕΝ. Τί οὖν δὴ;
 2 ΣΩ. Τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἐκτῆσθαι οὐ
 3 πολλῆς τιнос ἄξιόν ἐστι τιμῆς, ὥσπερ δραπέτην ἄνθρωπον
 4 —οὐ γὰρ παραμένει—δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον· πάνυ γὰρ
 5 καλὰ τὰ ἔργα ἐστίν. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς
 6 τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον
 7 μὲν ἂν χρόνον παραμένωσιν, καλὸν τὸ χρῆμα καὶ πάντ'

98a

1 ἀγαθὰ ἐργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παρα-
 2 μένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου,
 3 ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἕως ἂν τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας
 4 λογισμῶ. τοῦτο δ' ἐστίν, ὦ Μένων ἐταῖρε, ἀνάμνησις, ὡς
 5 ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὴν δὲ δεθῶσιν,
 6 πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα μόνιμοι· καὶ διὰ
 7 ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστίν, καὶ διαφέρει
 8 δεσμῶ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης.

9 ΜΕΝ. Νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔοικεν τοιούτῳ τινί.

98b

1 ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ἐγὼ ὥς οὐκ εἰδὼς λέγω, ἀλλὰ εἰκάζων·
2 ὅτι δέ ἐστίν τι ἄλλοιον ὀρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ
3 μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἶπερ τι ἄλλο φαίην ἂν
4 εἰδέναι—ὀλίγα δ' ἂν φαίην—ἐν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἐκείνων
5 θείην ἂν ὧν οἶδα.

6 ΜΕΝ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες, λέγεις.

7 ΣΩ. Τί δέ; τόδε οὐκ ὀρθῶς, ὅτι ἀληθὴς δόξα ἡγουμένη
8 τὸ ἔργον ἐκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χειρόν ἀπεργάζεται ἢ
9 ἐπιστήμη;

10 ΜΕΝ. Καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν.

98c

1 ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης χειρόν οὐδὲ ἥττον
2 ὠφελίμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὀρθὴν
3 δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην.

4 ΜΕΝ. Ἔστι ταῦτα.

[49] Θεαίτητος 201c8-d3

201c

1 ΘΕΑΙ. Ὁ γε ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος τοῦ ἀκούσας
2 ἐπελελήσμεν, νῦν δ' ἐννοῶ· ἔφη δὲ τὴν μὲν μετὰ λόγου

201d

1 ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι, τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς ἐπιστή-
2 μης· καὶ ὧν μὲν μὴ ἔστι λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι, οὕτωςι
3 καὶ ὀνομάζων, ἃ δ' ἔχει, ἐπιστητά.

[50] Θεαίτητος 202b8-d7

202b

1 ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ δόξαν τινός τις λάβῃ,

202c

1 ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν περὶ αὐτό, γινώσκειν δ'
2 οὐ· τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον
3 ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον
4 δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστή-
5 μην ἔχειν. οὕτως σὺ τὸ ἐνύπνιον ἢ ἄλλως ἀκήκοας;

6 ΘΕΑΙ. Οὕτω μὲν οὖν παντάπασιν.

7 ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν σε καὶ τίθεσαι ταύτη, δόξαν ἀληθῆ
8 μετὰ λόγου ἐπιστήμην εἶναι;

9 ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

202d

1 ΣΩ. Ἄρ', ὦ Θεαίτητε, νῦν οὕτω τῇδε τῇ ἡμέρᾳ εἰλήφαμεν
2 ὁ πάλοι καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ζητοῦντες πρὶν εὗρεῖν
3 κατεγήρασαν;

- 4 ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καλῶς λέγεσθαι
 5 τὸ νῦν ῥηθέν.
 6 ΣΩ. Καὶ εἰκός γε αὐτὸ τοῦτο οὕτως ἔχειν· τίς γὰρ ἂν
 7 καὶ ἔτι ἐπιστήμη εἴη χωρὶς τοῦ λόγου τε καὶ ὁρθῆς δόξης;

[51] *Τίμαιος* 28a1-6

- 1 τὸ μὲν δὴ νοήσει μετὰ λόγου περι-
 2 ληπτόν, ἀεὶ κατὰ ταῦτά ὄν, τὸ δ' αὖ δόξη μετ' αἰσθήσεως
 3 ἀλόγου δοξαστόν, γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ
 4 οὐδέποτε ὄν. πᾶν δὲ αὖ τὸ γιγνόμενον ὑπ' αἰτίου τινὸς ἐξ
 5 ἀνάγκης γίγνεσθαι παντὶ γὰρ ἀδύνατον χωρὶς αἰτίου γένεσιν
 6 σχεῖν.

[52] *Τίμαιος* 51d3-e4

- 51d**
 1 εἰ μὲν νοῦς καὶ
 2 δόξα ἀληθῆς ἔστων δύο γένη, παντάπασιν εἶναι καθ' αὐτὰ
 3 ταῦτα, ἀναίσθητα ὑφ' ἡμῶν εἶδη, νοούμενα μόνον· εἰ δ', ὥς
 4 τισιν φαίνεται, δόξα ἀληθῆς νοῦ διαφέρει τὸ μηδέν, πάνθ'
 5 ὁπόσ' αὖ διὰ τοῦ σώματος αἰσθανόμεθα θετέον βεβαιότατα.
51e
 1 δύο δὴ λεκτέον ἐκείνω, διότι χωρὶς γεγονότων ἀνομοίως τε
 2 ἔχετον. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διὰ διδαχῆς, τὸ δ' ὑπὸ πειθοῦς
 3 ἡμῖν ἐγγίγνεται· καὶ τὸ μὲν ἀεὶ μετ' ἀληθοῦς λόγου, τὸ δὲ
 4 ἄλογον·

[53] *Κρατύλος* 420b6-d2

- 420b**
 1 ΕΡΜ. "Δόξα" καὶ τὰ τοιαῦτα πῇ σοι φαίνεται;
 2 ΣΩ. "Δόξα" δὴ ἤτοι τῇ δ ι ω ξ ε ι ἐπωνόμασται, ἣν ἡ
 3 ψυχὴ διώκουσα τὸ εἰδέναι ὅπῃ ἔχει τὰ πράγματα πορεύεται,
 4 ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ τ ό ξ ο υ βολῇ. ἔοικε δὲ τούτῳ μᾶλλον. ἢ
420c
 1 γοῦν "οἷσις" τούτῳ συμφωνεῖ. "οἷσιν" γὰρ τῆς ψυχῆς
 2 ἐπὶ πᾶν πρᾶγμα, οἷόν ἐστιν ἕκαστον τῶν ὄντων, δηλούση
 3 προσέοικεν, ὥσπερ γε καὶ ἡ "βουλή" πως τὴν β ο λ ή ν , καὶ
 4 τὸ "βούλεσθαι" τὸ ἐφίεσθαι σημαίνει καὶ <τὸ> "βουλεύ-
 5 εσθαι"· πάντα ταῦτα δόξη ἐπόμεν' ἅττα φαίνεται τῆς
 6 β ο λ ή ς ἀπεικάσματα, ὥσπερ αὖ καὶ τοῦναντίον ἡ "ἀβουλία"
 7 ἀ τ υ χ ί α δοκεῖ εἶναι, ὥς οὐ βαλόντος οὐδὲ τυχόντος οὗ τ'
 8 ἔβαλλε καὶ ὁ ἐβούλετο καὶ περὶ οὗ ἐβουλεύετο καὶ οὗ ἐφίετο.
420b
 1 ΕΡΜ. Ταῦτα ἤδη μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, πυκνότερα

2 ἐπάγειν.

[54] Πολιτεία 506c6-10

1 Τί δέ; εἶπον· οὐκ ἦσθῃσαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας, ὥς
2 πᾶσαι αἰσχυραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί—ἡ δοκοῦσί τί σοι
3 τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές
4 τι δοξάζοντες;
5 Οὐδέν, ἔφη.

[55] Σχόλια εἰς Ευκλείδην, X.2

1 Τὰ μὲν μαθήματα φανταστικῶς νοοῦμεν, τοὺς δὲ ἀριθ-
2 μούς δοξαστικῶς· διὸ καὶ τὰ μὲν εἰς ἄπειρον διαιρεῖται, οἱ
3 δὲ μεριζόμενοι λήγουσιν εἰς πέρας ὠρισμένον τὴν μονάδα·
4 πεπερασται γὰρ μᾶλλον ἡ δόξα καὶ ἐστὶ πρὸς τῷ ἐνί, ἡ δὲ
5 φαντασία πληθος ἄπειρον ἔχει· διὸ τὰ φανταστὰ ἄπειρα.
6 καὶ τὰ μεγέθη οὖν ὥς φανταστὰ ἄπειρα καὶ ἡ τομὴ αὐτῶν.
7 Εἰ πάντα τὰ μεγέθη τὰ πεπερασμένα δύναται πολλα-
8 πλασιαζόμενα ἀλλήλων ὑπερέχειν (τοῦτο δὲ ἦν τὸ λόγον
9 ἔχειν, ὥς ἐν τῷ πέμπτῳ μεμαθήκαμεν), τίς μηχανὴ τὴν
10 τῶν ἀλόγων ἐπείσφerein διαφορὰν; ἢ ὅτι τὸ μέτρον ἐν μὲν
11 τοῖς ἀριθμοῖς ἢ φύσις ὑπέστησεν, θέσει δὲ ἐν τοῖς μεγέθεσι
12 διὰ τὴν ἐπ' ἄπειρον τομήν; πρὸς γὰρ πῆχυν ἢ σπιθαμὴν
13 ἢ τι τοιοῦτον γνώριμον μέτρον τὸ ῥητὸν καὶ τὸ ἄρρητον
14 γνωρίζομεν. καὶ μὴν τὸ λόγον ἔχειν ἄλλως μὲν ἐπὶ τῶν
15 μεγεθῶν λέγεται τῶν πεπερασμένων καὶ ὁμογενῶν, ἄλλως
16 ἐπὶ τῶν συμμέτρων, ἄλλως ἐπὶ τῶν ῥητῶν προσαγορευο-
17 μένων. ὅπου μὲν γὰρ ὁ λόγος μόνον καὶ ἡ σχέσις θεωρεῖται
18 τῶν πεπερασμένων μεγεθῶν κατὰ τὸ μείζον καὶ ἔλαττον,
19 ὅπου δὲ κατὰ τινὰ τῶν ἐν ἀριθμοῖς σχέσεων· διὸ καὶ τὰ
20 σύμμετρα μεγέθη λόγον ἔχειν λέγεται, ὃν ἀριθμὸς πρὸς
21 ἀριθμόν. ὅπου δὲ πρὸς τὸ ἐγκείμενον μέτρον τὴν τῶν ῥη-
22 τῶν ἡμῖν πρὸς τὰ ἄλογα διαφορὰν παρέσχετο.

[56] Ευκλείδης, Στοιχεία Πρόταση VII.1

1 Δύο ἀριθμῶν ἀνίσων ἐκκειμένων, ἀνθυφαιρουμένου δὲ
2 αἰ τοῦ ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ μείζονος, ἐὰν ὁ λειπόμενος
3 μηδέποτε καταμετρήῃ τὸν πρὸ ἑαυτοῦ, ἕως οὗ λειφθῇ μονάς,
4 οἱ ἐξ ἀρχῆς ἀριθμοὶ πρῶτοι πρὸς ἀλλήλους ἔσσονται.

[57] Ευκλείδης, Στοιχεία Πρόταση VII.2

1 Δύο ἀριθμῶν δοθέντων μὴ πρῶτων πρὸς ἀλλήλους τὸ
2 μέγιστον αὐτῶν κοινὸν μέτρον εὗρεῖν.

[58] Πολιτεία 377d4-378d7

377d

1 Οὐς Ἡσίοδος τε, εἶπον, καὶ Ὅμηρος ἡμῖν ἐλεγέτην
 2 καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γὰρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις
 3 ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγον τε καὶ λέγουσι.
 4 Ποίους δὴ, ἦ δ' ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις;
 5 Ὅπερ, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι,
 6 ἄλλως τε καὶ ἔαν τις μὴ καλῶς ψεύδεται.
 7 Τί τοῦτο;

377e

1 Ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς [οὐσίαν] τῷ λόγῳ, περὶ θεῶν τε
 2 καὶ ἡρώων οἳ εἰσιν, ὥσπερ γραφεὺς μηδὲν ἑοικότα γράφων
 3 οἷς ἂν ὅμοια βουληθῇ γράψαι.
 4 Καὶ γὰρ, ἔφη, ὀρθῶς ἔχει τά γε τοιαῦτα μέμφεσθαι.
 5 ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα;
 6 Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν
 7 μεγίστων ψεῦδος ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο ὡς Οὐρανός
 8 τε ἡργάσατο ἃ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος, ὃ τε αὖ Κρόνος

378a

1 ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτόν. τὰ δὲ δὴ τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ
 2 πάθη ὑπὸ τοῦ ὕεος, οὐδ' ἂν εἰ ἦν ἀληθὴ ὥμην δεῖν ῥαδίως
 3 οὕτως λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα
 4 μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι' ἀπορρήτων
 5 ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσαμένους οὐ χοῖρον ἀλλὰ τι μέγα
 6 καὶ ἄπορον θῦμα, ὅπως ὅτι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι.
 7 Καὶ γὰρ, ἦ δ' ὅς, οὗτοί γε οἱ λόγοι χαλεποί.

378b

1 Καὶ οὐ λεκτέοι γ', ἔφην, ὦ Ἀδεΐμαντε, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ
 2 πόλει. οὐδὲ λεκτέον νέῳ ἀκούοντι ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα
 3 οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ, οὐδ' αὖ ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων
 4 παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῶν ἂν ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ
 5 μέγιστοι.
 6 Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ ἐπιτήδεια
 7 εἶναι λέγειν.
 8 Οὐδέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τὸ παράπαν ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί

378c

1 τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται—οὐδὲ γὰρ ἀληθὴ—εἰ
 2 γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάξιν αἰσχιστον
 3 νομίζειν τὸ ῥαδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι—πολλοῦ δεῖ
 4 γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον, καὶ
 5 ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων
 6 πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν—ἀλλ' εἰ πῶς μέλ-
 7 λομεν πείσειν ὡς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἕτερος ἑτέρῳ
 8 ἀπήχθετο οὐδ' ἔστιν τοῦτο ὅσιον, τοιαῦτα λεκτέα μᾶλλον

378d

1 πρὸς τὰ παῖδια εὐθύς καὶ γέρονσι καὶ γραυσί, καὶ πρεσβυτέροις
 2 γιγνομένοις καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγὺς τούτων ἀναγκαστέον
 3 λογοποιεῖν. Ἦρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ ὕεος καὶ Ἥφαιστου
 4 ῥίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένη ἀμυνεῖν,
 5 καὶ θεομαχίας ὅσας Ὅμηρος πεποίηκεν οὐ παραδεκτέον εἰς
 6 τὴν πόλιν, οὔτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτε ἄνευ ὑπο-
 7 νοίων.

[59] Πολιτεία 379c9-380d6

379c

1 Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀποδεκτέον οὔτε Ὀμήρου οὔτ' ἄλλου

379d

1 ποιητοῦ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοήτως
 2 ἀμαρτάνοντος καὶ λέγοντος —
 3 ὡς δοιοί τε πίθοι κατακεῖνται ἐν Διὸς οὔδει
 4 κηρῶν ἔμπλειοι, ὁ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὁ δειλῶν·
 5 καὶ ᾧ μὲν ἂν μεΐξας ὁ Ζεὺς δῶ ἀμφοτέρων,
 6 ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῶ·
 7 ᾧ δ' ἂν μή, ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα,
 8 τὸν δὲ κακῇ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα διὰν ἐλαύνει·

379e

1 οὐδ' ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς —
 2 ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.
 3 τὴν δὲ τῶν ὄρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσιν, ἦν ὁ Πάν-
 4 δαρος συνέχεεν, ἐάν τις φῇ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς
 5 γεγενέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα, οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν

380a

1 διὰ Θέμιτός τε καὶ Διός, οὐδ' αὖ, ὡς Αἰσχύλος λέγει,
 2 ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι —
 3 θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
 4 ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.
 5 ἀλλ' ἐάν τις ποιῇ ἐν οἷς ταῦτα τὰ ἱαμβεῖα ἔνεστιν, τὰ τῆς
 6 Νιόβης πάθῃ, ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωικὰ ἢ τι ἄλλο τῶν
 7 τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἐατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ,
 8 ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν ὅν νῦν ἡμεῖς λόγον ζητοῦμεν, καὶ

380b

1 λεκτέον ὡς ὁ μὲν θεὸς δίκαιά τε καὶ ἀγαθὰ ἡργάζετο, οἱ δὲ
 2 ὠνίναντο κολαζόμενοι· ὡς δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην διδόντες,
 3 ἦν δὲ δὴ ὁ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἐατέον λέγειν τὸν ποι-
 4 ητήν. ἀλλ' εἰ μὲν ὅτι ἐδεήθησαν κολάσεως λέγοιεν ὡς
 5 ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὠφελοῦντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
 6 ἐατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεόν τινι γίγνεσθαι ἀγαθὸν
 7 ὄντα, διαμαχετέον παντὶ τρόπῳ μήτε τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν
 8 τῇ αὐτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν,

380c

1 μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτ' ἐν μέτρῳ μήτε ἄνευ
 2 μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὔτε ὅσια ἂν λεγόμενα εἰ λέγοιτο,

3 οὔτε σύμφορα ἡμῖν οὔτε σύμφωνα αὐτὰ αὐτοῖς.
 4 Σύμψηφός σοί εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καί μοι
 5 ἀρέσκει.
 6 Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἅν εἶη τῶν περὶ θεοὺς
 7 νόμων τε καὶ τύπων, ἐν ᾧ δεήσει τοὺς τε λέγοντας λέγειν
 8 καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεὸν ἀλλὰ
 9 τῶν ἀγαθῶν.
 10 Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

380d

1 Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἄρα γόητα τὸν θεὸν οἶει εἶναι
 2 καὶ οἶον ἐξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ιδέαις
 3 τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον, [καὶ] ἀλλάττοντα τὸ αὐτοῦ εἶδος
 4 εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιοῦντα
 5 περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἀπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων
 6 ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ιδέας ἐκβαίνειν;

[60] Πολιτεία 382a4-c7**382a**

1 Οὐκ οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ
 2 οἶόν τε τοῦτο εἰπεῖν, πάντες θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι μισοῦσιν;
 3 Πῶς, ἔφη, λέγεις;
 4 Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τῷ κυριωτάτῳ που ἑαυτῶν ψεύ-
 5 δεσθαι καὶ περὶ τὰ κυριώτατα οὐδεὶς ἐκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ
 6 πάντων μάλιστα φοβεῖται ἐκεῖ αὐτὸ κεκτῆσθαι.
 7 Οὐδὲ νῦν πω, ἦ δ' ὅς, μανθάνω.

382b

1 Οἶει γάρ τί με, ἔφην, σεμνὸν λέγειν· ἐγὼ δὲ λέγω ὅτι
 2 τῇ ψυχῇ περὶ τὰ ὄντα ψεύδεσθαι τε καὶ ἐψεῦσθαι καὶ
 3 ἀμαθῇ εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τὸ
 4 ψεῦδος πάντες ἥκιστα ἂν δέξαιντο, καὶ μισοῦσι μάλιστα
 5 αὐτὸ ἐν τῷ τοιούτῳ.
 6 Πολύ γε, ἔφη.
 7 Ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἂν, ὁ νυνδὴ ἔλεγον, τοῦτο ὡς
 8 ἀληθῶς ψεῦδος καλοῖτο, ἢ ἐν τῇ ψυχῇ ἄγνοια ἢ τοῦ ἐψευ-
 9 σμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μίμημά τι τοῦ ἐν τῇ
 10 ψυχῇ ἐστὶν παθήματος καὶ ὕστερον γεγονὸς εἶδωλον, οὐ πάνυ

382c

1 ἄκρατον ψεῦδος. ἢ οὐχ οὕτω;
 2 Πάνυ μὲν οὖν.
 3 Τὸ μὲν δὴ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ καὶ
 4 ὑπ' ἀνθρώπων μισεῖται.
 5 Δοκεῖ μοι.
 6 Τί δὲ δὴ τὸ ἐν τοῖς λόγοις [ψεῦδος]; πότε καὶ τῷ χρή-
 7 σιμον, ὥστε μὴ ἄξιον εἶναι μίσους;

[61] Πολιτεία 381b4-d8**381b**

- 1 Ἀλλὰ μὴν ὁ θεὸς γε καὶ τὰ τοῦ θεοῦ πάντα ἄριστα ἔχει.
 2 Πῶς δ' οὐ;
 3 Ταύτη μὲν δὴ ἤκιστα ἂν πολλὰς μορφὰς ἴσχοι ὁ θεός.
 4 Ἦκιστα δῆτα.
 5 Ἀλλ' ἄρα αὐτὸς αὐτὸν μεταβάλλοι ἂν καὶ ἄλλοιοι;
 6 Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἵπερ ἄλλοιοῦται.
 7 Πότερον οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει
 8 ἑαυτὸν ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἰσχίον ἑαυτοῦ;

381c

- 1 Ἀνάγκη, ἔφη, ἐπὶ τὸ χεῖρον, εἵπερ ἄλλοιοῦται· οὐ γάρ
 2 πού ἐνδεᾶ γε φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι.
 3 Ὅρθότατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ
 4 ἂν τίς σοι, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκὼν αὐτὸν χεῖρῳ ποιεῖν ὅπῃ οὖν
 5 ἢ θεῶν ἢ ἀνθρώπων;
 6 Ἀδύνατον, ἔφη.
 7 Ἀδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ θεῶν ἐθέλειν αὐτὸν ἄλλοιοῦν,
 8 ἀλλ' ὥς ἔοικε, κάλλιστος καὶ ἄριστος ὢν εἰς τὸ δυνατόν
 9 ἕκαστος αὐτῶν μένει αἰεὶ ἀπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ.
 10 Ἄπασα, ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε δοκεῖ.

381d

- 1 Μηδεὶς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν
 2 ποιητῶν, ὥς—
 3 θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἄλλοδαποῖσι,
 4 παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστροφῶσι πόληα·
 5 μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδεὶς, μηδ' ἐν
 6 τραγωδίαις μηδ' ἐν τοῖς ἄλλοις ποιήμασιν εἰσαγέτω Ἥραν
 7 ἡλλοιωμένην, ὥς ἰέρειαν ἀγείρουσαν—
 8 Ἰνάχου Ἀργεῖου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις·

[62] Πρόκλος, εἰς Πολιτείαν 1,46,1-7

- 1 τὴν
 2 μὲν οὖν ἀνόμοιον μίμησιν διπλὴν οὖσαν παρὰ τοῖς ποιηταῖς
 3 διὰ ταῦτα ἐπερράπισεν, ὅμοιον ταύτην πράττουσαν, ὥς εἰ
 4 ζωγράφος Ἀχιλλέα μιμεῖσθαι προθέμενος Θερσίτην γράψειεν,
 5 ἢ Ἀχιλλέα μὲν οὐ φυλάττοντα δὲ τὴν ἀνδρικήν ζωὴν, ὅπερ
 6 ἐν Νόμοις [II p. 668d] ἐκάλεσεν τὸ εὖ μετὰ τῆς ὁρθότη-
 7 τος.

[63] Θεαίτητος 187b4-e7**187b**

- 1 ΘΕΑΙ. Δόξαν μὲν πᾶσαν εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀδύνατον,
 2 ἐπειδὴ καὶ ψευδὴς ἐστὶ δόξα· κινδυνεύει δὲ ἡ ἀληθὴς δόξα
 3 ἐπιστήμη εἶναι, καὶ μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω. ἐὰν γὰρ μὴ

- 4 φανῇ προϋουσιν ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλλο τι πειρασόμεθα λέγειν.
187c
 1 ΣΩ. καὶ δὴ καὶ νῦν τί φῆς; δυοῖν
 2 ὄντοιν ἰδέαιν δόξης, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ, ψευδοῦς δὲ τοῦ ἐτέρου,
 3 τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην ὀρίζη;

187d
 1 ΣΩ. Τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῇ. σκοπῶ δὴ καὶ νῦν ἔτι
 2 διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτὸ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον
 3 τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον.

187e
 1 ΣΩ. Πῶς οὖν; τί δὴ καὶ λέγομεν; ψευδῇ φαμεν ἐκάστοτε
 2 εἶναι δόξαν, καὶ τινὰ ἡμῶν δοξάζειν ψευδῇ, τὸν δ' αὖ ἀληθῆ,
 3 ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων;

[64] Σοφιστής 263a2-d4

- 263a**
 1 ΞΕ. "Θεαίτητος κάθηται." μὴν μὴ μακρὸς ὁ λόγος;
 2 ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλὰ μέτριος.
 3 ΞΕ. Σὺν ἔργον δὴ φράζειν περὶ οὗ τ' ἐστὶ καὶ ὅτου.
 4 ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι περὶ ἐμοῦ τε καὶ ἐμός.
 5 ΞΕ. Τί δὲ ὁδ' αὖ;
 6 ΘΕΑΙ. Ποῖος;
 7 ΞΕ. "Θεαίτητος, ὃ νῦν ἐγὼ διαλέγομαι, πέτεται."
 8 ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτον οὐδ' ἂν εἷς ἄλλως εἴποι πλὴν ἐμόν
 9 τε καὶ περὶ ἐμοῦ.
 10 ΞΕ. Ποῖον δέ γε τινὰ φαμεν ἀναγκαῖον ἕκαστον εἶναι
 11 τῶν λόγων.
263b
 1 ΘΕΑΙ. Ναί.
 2 ΞΕ. Τούτων δὴ ποῖόν τινα ἐκάτερον φατέον εἶναι;
 3 ΘΕΑΙ. Τὸν μὲν ψευδῇ που, τὸν δὲ ἀληθῇ.
 4 ΞΕ. Λέγει δὲ αὐτῶν ὁ μὲν ἀληθῆς τὰ ὄντα ὡς ἔστιν
 5 περὶ σοῦ.
 6 ΘΕΑΙ. Τί μήν;
 7 ΞΕ. Ὁ δὲ δὴ ψευδῆς ἕτερα τῶν ὄντων.
 8 ΘΕΑΙ. Ναί.
 9 ΞΕ. Τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει.
 10 ΘΕΑΙ. Σχεδόν.
 11 ΞΕ. Ὅντων δέ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ. πολλὰ μὲν γὰρ
 12 ἔφαμεν ὄντα περὶ ἕκαστον εἶναι που, πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα.
 13 ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.
263c
 1 ΞΕ. Ὅν ὑστερον δὴ λόγον εἴρηκα περὶ σοῦ, πρῶτον μὲν,
 2 ἐξ ὧν ὠρισάμεθα τί ποτ' ἐστὶ λόγος, ἀναγκαιότατον αὐτὸν

- 3 ἓνα τῶν βραχυτάτων εἶναι.
 4 ΘΕΑΙ. Νυνδὴ γοῦν ταύτη συνωμολογήσαμεν.
 5 ΞΕ. Ἐπειτα δέ γε τινός.
 6 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 7 ΞΕ. Εἰ δὲ μὴ ἔστιν σός, οὐκ ἄλλου γε οὐδενός.
 8 ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;
 9 ΞΕ. Μηδενός <δέ> γε ὦν οὐδ' ἂν λόγος εἴη τὸ παράπαν·
 10 ἀπεφήναμεν γὰρ ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἦν λόγον ὄντα μηδενός
 11 εἶναι λόγον.
 12 ΘΕΑΙ. Ὅρθότατα.

263d

- 1 ΞΕ. Περί δὴ σοῦ λεγόμενα, <λεγόμενα> μέντοι θάτερα
 2 ὡς τὰ αὐτὰ καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, παντάπασιν [ὡς] ἔοικεν ἢ
 3 τοιαύτη σύνθεσις ἔκ τε ῥημάτων γιγνομένη καὶ ὀνομάτων
 4 ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίνεσθαι λόγος ψευδής.

[65] Θεαίτητος 209b3-d6

209b

- 1 θές γάρ με διανοοῦμενον
 2 ὡς ἔστιν οὗτος Θεαίτητος, ὃς ἂν ἦ τε ἄνθρωπος καὶ ἔχη
 3 ῥῖνα καὶ ὀφθαλμούς καὶ στόμα καὶ οὕτω δὴ ἓν ἕκαστον τῶν
 4 μελῶν. αὕτη οὖν ἡ διάνοια ἔσθ' ὅτι μᾶλλον ποιήσει με
 5 Θεαίτητον ἢ Θεόδωρον διανοεῖσθαι, ἢ τῶν λεγομένων
 6 Μυσῶν τὸν ἔσχατον;
 7 ΘΕΑΙ. Τί γάρ;
 8 ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν δὴ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα ῥῖνα καὶ ὀφθαλ-

209c

- 1 μους διανοηθῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον, μή
 2 τι σὲ αὖ μᾶλλον δοξάσω ἢ ἑμαυτὸν ἢ ὅσοι τοιοῦτοι;
 3 ΘΕΑΙ. Οὐδέν.
 4 ΣΩ. Ἀλλ' οὐ πρότερόν γε, οἶμαι, Θεαίτητος ἐν ἐμοὶ
 5 δοξασθήσεται, πρὶν ἂν ἡ σιμότης αὕτη τῶν ἄλλων σιμοτή-
 6 των ὦν ἐγὼ ἐώρακα διάφορόν τι μνημεῖον παρ' ἐμοὶ ἐνημη-
 7 ναμένη κατάθῃται—καὶ τᾶλλα οὕτω ἐξ ὧν εἶ σύ—ἢ με, καὶ
 8 ἐὰν αὐριον ἀπαντήσω, ἀναμνήσει καὶ ποιήσει ὀρθὰ δοξάζειν
 9 περὶ σοῦ.
 10 ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

209d

- 1 ΣΩ. Περί τὴν διαφορότητα ἄρα καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα ἂν εἴη
 2 ἑκάστου πέρι.
 3 ΘΕΑΙ. Φαίνεται γε.
 4 ΣΩ. Τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ τί ἂν ἔτι
 5 εἴη; εἰ μὲν γὰρ προσδοξάσαι λέγει ἢ διαφέρει τι τῶν
 6 ἄλλων, πάνυ γελοία γίγνεται ἢ ἐπίταξις.

[66] Παρμενίδης 130b7-e4

130b

7 Ἡ καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, οἷον δικαίου
8 τι εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ πάντων
9 αὐτῶν τοιούτων;
10 Ναί, φάναι.

130c

1 Τί δ', ἀνθρώπου εἶδος χωρὶς ἡμῶν καὶ τῶν οἷοι ἡμεῖς ἐσμεν
2 πάντων, αὐτό τι εἶδος ἀνθρώπου ἢ πυρὸς ἢ καὶ ὕδατος;
3 Ἐν ἀπορίᾳ, φάναι, πολλάκις δὴ, ὦ Παρμενίδη, περὶ αὐτῶν
4 γέγονα, πότερα χρή φάναι ὥσπερ περὶ ἐκείνων ἢ ἄλλως.
5 Ἡ καὶ περὶ τῶνδε, ὦ Σώκρατες, ἃ καὶ γελοῖα δόξειεν ἂν
6 εἶναι, οἷον θορίξ καὶ πηλὸς καὶ ῥύπος ἢ ἄλλο τι ἀτιμωτάτον
7 τε καὶ φαυλότατον, ἀπορεῖς εἴτε χρή φάναι καὶ τούτων

130d

1 ἐκάστου εἶδος εἶναι χωρὶς, ὃν ἄλλο αὐτὸ ἢ ὧν <τι> ἡμεῖς
2 μεταχειριζόμεθα, εἴτε καὶ μή;
3 Οὐδαμῶς, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ ταῦτα μὲν γε ἅπερ
4 ὀρῶμεν, ταῦτα καὶ εἶναι· εἶδος δέ τι αὐτῶν οἰηθῆναι εἶναι
5 μὴ λίαν ἢ ἄτοπον. ἤδη μέντοι ποτέ με καὶ ἔθραξε μὴ τι
6 ἢ περὶ πάντων ταῦτόν· ἔπειτα ὅταν ταύτη στῶ, φεύγων
7 οἴχομαι, δέισας μὴ ποτε εἰς τινα βυθὸν φλυαρίας ἐμπεσῶν
8 διαφθαρῶν ἐκεῖσε δ' οὖν ἀφικόμενος, εἰς ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν
9 εἶδη ἔχειν, περὶ ἐκεῖνα πραγματευόμενος διατρίβω.

130e

1 Νέος γὰρ εἰ ἔτι, φάναι τὸν Παρμενίδην, ὦ Σώκρατες,
2 καὶ οὐπω σου ἀντείληπται φιλοσοφία ὥς ἔτι ἀντιλήψεται
3 κατ' ἐμὴν δόξαν, ὅτε οὐδὲν αὐτῶν ἀτιμάσεις· νῦν δὲ ἔτι
4 πρὸς ἀνθρώπων ἀποβλέπεις δόξας διὰ τὴν ἡλικίαν.

[67] Σοφιστής 257b3-258e3

257b

1 ΞΕ. Ὅποταν τὸ μὴ ὃν λέγωμεν, ὥς ἔοικεν, οὐκ ἐναντίον
2 τι λέγομεν τοῦ ὄντος ἀλλ' ἕτερον μόνον.
3 ΘΕΑΙ. Πῶς;
4 ΞΕ. Οἷον ὅταν εἰπωμέν τι μὴ μέγα, τότε μᾶλλον τί σοι
5 φαινόμεθα τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι;
6 ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;
7 ΞΕ. Οὐκ ἄρ', ἐναντίον ὅταν ἀπόφασις λέγεται σημαίνειν,
8 συγχωρησόμεθα, τοσοῦτον δὲ μόνον, ὅτι τῶν ἄλλων τι μηνύει

257c

1 τὸ μὴ καὶ τὸ οὐ προτιθέμενα τῶν ἐπιόντων ὀνομάτων, μᾶλλον
2 δὲ τῶν πραγμάτων περὶ ἅττ' ἂν κέηται τὰ ἐπιφθεγγόμενα
3 ὕστερον τῆς ἀποφάσεως ὀνόματα.
4 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.
5 ΞΕ. Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, εἰ καὶ σοὶ συνδοκεῖ.

- 6 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 7 ΞΕ. Ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματίσθαι
 8 καθάπερ ἐπιστήμη.
 9 ΘΕΑΙ. Πῶς;
 10 ΞΕ. Μία μὲν ἐστὶ πον καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπὶ τῷ γιγνό-
 11 μενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἴσχει τινὰ
257d
 1 ἐαυτῆς ἰδίαν· διὸ πολλὰ τέχναι τ' εἰσὶ λεγόμεναι καὶ
 2 ἐπιστήμαι.
 3 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.
 [Για Σοφιστής 257d4-258c5, δεξ Χωρίο 29]

.....

258c

- 1 ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι Παρμενίδη μακροτέρως τῆς ἀπορρήσεως
 2 ἠπιστήκαμεν;
 3 ΘΕΑΙ. Τί δή;
 4 ΞΕ. Πλεῖον ἢ 'κεῖνος ἀπεῖπε σκοπεῖν, ἡμεῖς εἰς τὸ
 5 πρόσθεν ἐτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ.
 6 ΘΕΑΙ. Πῶς;

258d

- 1 ΞΕ. Ὅτι ὁ μὲν πού φησιν—
 2 Οὐ γὰρ μή ποτε τοῦτο δαμῇ, εἶναι μὴ ὄντα,
 3 ἀλλὰ σὺν τῇσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.
 4 ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.
 5 ΞΕ. Ἡμεῖς δέ γε οὐ μόνον τὰ μὴ ὄντα ὡς ἔστιν ἀπε-
 6 δείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὃ τυγχάνει ὄν τοῦ μὴ ὄντος
 7 ἀπεφηνάμεθα· τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐσάν
258e
 1 τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἄλληλα,
 2 τὸ πρὸς τὸ ὄν ἕκαστον μόριον αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολή-
 3 σαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν.

[68] Σοφιστής 238b1-239b10

238b

- 1 ΘΕΑΙ. Εἶπερ γε καὶ ἄλλο τι θετέον ὡς ὄν.
 2 ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' ἐπιχειρῶμεν ἀριθμοῦ μήτε πλήθος
 3 μήτε ἓν πρὸς τὸ μὴ ὄν προσφέρειν.
 4 ΘΕΑΙ. Οὐκ οὐν ἂν ὀρθῶς γε, ὡς ἔοικεν, ἐπιχειροῖμεν, ὥς
 5 φησιν ὁ λόγος.
 6 ΞΕ. Πῶς οὖν ἂν ἡ διὰ τοῦ στόματος φθέγγεται ἂν τις ἢ
 7 καὶ τῇ διανοίᾳ τὸ παρὰ παντ λάβοι τὰ μὴ ὄντα ἢ τὸ μὴ ὄν
 8 χωρὶς ἀριθμοῦ;
 9 ΘΕΑΙ. Λέγε πῇ;
 10 ΞΕ. Μὴ ὄντα μὲν ἐπειδὴν λέγωμεν, ἄρα οὐ πλήθος
238c
 1 ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ προστιθέναι;

- 2 ΘΕΑΙ. Τί μήν;
 3 ΕΕ. Μή ὃν δέ, ἄρα οὐ τὸ ἐν αὐ;
 4 ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.
 5 ΕΕ. Καὶ μήν οὔτε δίκαιόν γε οὔτε ὀρθὸν φαμεν ὃν
 6 ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι προσαρμόττειν.
 7 ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθέστατα.
 8 ΕΕ. Συννοεῖς οὖν ὥς οὔτε φθέγγασθαι δυνατὸν ὀρθῶς
 9 οὔτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μὴ ὃν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλ'
 10 ἔστιν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτον καὶ ἄλογον;
 11 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

238d

- 1 ΕΕ. Ἄρ' οὖν ἐψευσάμην ἄρτι λέγων τὴν μεγίστην ἀπορίαν
 2 ἐρεῖν αὐτοῦ πέρι, τὸ δὲ ἔτι μείζω τινὰ λέγειν ἄλλην ἔχομεν;

.....

- 1 ΘΕΑΙ. Πῶς φής; εἰπέ ἔτι σαφέστερον.
 2 ΕΕ. Οὐδὲν δεῖ τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. ἐγὼ μὲν

238e

- 1 γὰρ ὑποθέμενος οὔτε ἐνὸς οὔτε τῶν πολλῶν τὸ μὴ ὃν δεῖν
 2 μετέχειν, ἄρτι τε καὶ νῦν οὕτως ἐν αὐτὸ εἴρηκα· τὸ μὴ ὃν
 3 γὰρ φημί. συνίης τοι.
 4 ΘΕΑΙ. Ναί.
 5 ΕΕ. Καὶ μήν αὐ καὶ σμικρὸν ἐμπροσθεν ἀφθεγκτόν τε
 6 αὐτὸ καὶ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔφην εἶναι. συνέπη;
 7 ΘΕΑΙ. Συνέπομαι. πῶς γὰρ οὐ;
 8 ΕΕ. Οὐκοῦν τό γε εἶναι προσάπτειν πειρώμενος ἐναντία

239a

- 1 τοῖς πρόσθεν ἔλεγον;
 2 ΘΕΑΙ. Φαίνη.
 3 ΕΕ. Τί δέ; τοῦτο προσάπτων οὐχ ὥς ἐνὶ διελεγόμην;
 4 ΘΕΑΙ. Ναί.
 5 ΕΕ. Καὶ μήν ἄλογόν γε λέγων καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτον
 6 ὥς γε πρὸς ἐν τὸν λόγον ἐποιούμην.
 7 ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;
 8 ΕΕ. Φαμὲν δέ γε δεῖν, εἴπερ ὀρθῶς τις λέξει, μήτε ὥς
 9 ἐν μήτε ὥς πολλὰ διορίζειν αὐτό, μηδὲ τὸ παρὰ παν αὐτὸ
 10 καλεῖν· ἐνὸς γὰρ εἶδει καὶ κατὰ ταύτην ἂν τὴν πρόσρησιν
 11 προσαγορεύοιτο.

.....

239b

- 1 ΕΕ. Ἰθὶ ἡμῖν εὖ καὶ γενναίως, ἅτε νέος ὢν, ὅτι μάλιστα
 2 δύνασαι συντείνας πειράθητι, μήτε οὐσίαν μήτε τὸ ἐν μήτε
 3 πλῆθος ἀριθμοῦ προστιθείς τῷ μὴ ὄντι, κατὰ τὸ ὀρθὸν
 4 φθέγγασθαί τι περὶ αὐτοῦ.

5 ΞΕ. Τὸν ἀσπαλιευτὴν τοῦ σοφιστοῦ.

6

7 ΞΕ. Θηρευτά τινε καταφαίνεσθον ἄμφω μοι.

.....

221e

1 ΞΕ. Δίχα που νυνδὴ διείλομεν τὴν ἄγραν πᾶσαν, νευστι-
2 κοῦ μέρους, τὸ δὲ πεζοῦ τέμνοντες.

3 ΘΕΑΙ. Ναί.

4 ΞΕ. Καὶ τὸ μὲν διήλθομεν, ὅσον περὶ τὰ νευστικά τῶν
5 ἐνύδρων· τὸ δὲ πεζὸν εἰάσαμεν ἄσχιστον, εἰπόντες ὅτι
6 πολυειδὲς εἶη.

222a

1 ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

2 ΞΕ. Μέχρι μὲν τοίνυν ἐνταῦθα ὁ σοφιστὴς καὶ [ὁ]
3 ἀσπαλιευτὴς ἅμα ἀπὸ τῆς κτητικῆς τέχνης πορεύεσθον.

4 ΘΕΑΙ. Ἐοίκατον γοῦν.

5 ΞΕ. Ἐκτρέπεσθον δέ γε ἀπὸ τῆς ζωοθηρικῆς, ὁ μὲν ἐπὶ
6 θάλατταν που καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας, τὰ ἐν τούτοις ζῶα
7 θηρευσόμενος.

.....

222b

1 ΞΕ. Τῆς πεζῆς θήρας γίγνεσθον δύο μεγίστω τινὲ
2 μέρει.

3 ΘΕΑΙ. Ποῖον ἐκάτερον;

4 ΞΕ. Τὸ μὲν τῶν ἡμέρων, τὸ δὲ τῶν ἀγρίων.

5 ΘΕΑΙ. Εἴτ' ἔστι τις θήρα τῶν ἡμέρων;

.....

222c

1 ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἡμᾶς τε ἡμερον, ὧ ξένε, ἡγοῦμαι ζῶον,
2 θήραν τε ἀνθρώπων εἶναι λέγω.

3 ΞΕ. Διττὴν τοίνυν καὶ τὴν ἡμεροθηρικὴν εἵπωμεν.

4 ΘΕΑΙ. Κατὰ τί λέγοντες;

5 ΞΕ. Τὴν μὲν ληστικὴν καὶ ἀνδραποδιστικὴν καὶ τυραν-
6 νικὴν καὶ σύμπασαν τὴν πολεμικὴν, ἐν πάντα, βίαιον θήραν,
7 ὀρισάμενοι.

8 ΘΕΑΙ. Καλῶς.

9 ΞΕ. Τὴν δέ γε δικανικὴν καὶ δημηγορικὴν καὶ προσ-
10 ομιλητικὴν, ἐν αὐτῷ τὸ σύνολον, πιθανουργικὴν τινα μίαν

222d

1 τέχνην προσειπόντες.

2 ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

3 ΞΕ. Τῆς δὴ πιθανουργικῆς διττὰ λέγωμεν γένη.

4 ΘΕΑΙ. Ποῖα;

5 ΞΕ. Τὸ μὲν ἔτερον ἰδίᾳ, τὸ δὲ δημοσίᾳ γιγνόμενον.

6 ΘΕΑΙ. Γίγνεσθον γὰρ οὖν εἶδος ἐκάτερον.

7 ΞΕ. Οὐκοῦν αὐτῆς ἰδιοθηρευτικῆς τὸ μὲν μισθαρνητικόν
8 ἐστίν, τὸ δὲ δωροφορικόν;

9 ΘΕΑΙ. Οὐ μανθάνω.

.....

222e

1 ΕΕ. Τοῦ δέ γε μισθαρνητικοῦ τὸ μὲν προσομιλοῦν διὰ
2 χάριτος καὶ παντάπασι δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ πεποιημένον καὶ
3 τὸν μισθὸν πραττόμενον τροφήν ἑαυτῷ μόνον κολακικὴν, ὥς

223a

1 ἐγῶμαι, πάντες φαῖμεν ἂν <ῆ> ἡδυντικήν τινα τέχνην εἶναι.

2 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

3 ΕΕ. Τὸ δὲ ἐπαγγελλόμενον μὲν ὥς ἀρετῆς ἕνεκα τὰς
4 ὁμιλίας ποιούμενον, μισθὸν δὲ νόμισμα πραττόμενον, ἄρα οὐ
5 τοῦτο τὸ γένος ἐτέρῳ προσειπεῖν ἄξιον ὀνόματι;

6 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

7 ΕΕ. Τίτι δὴ τούτῳ; πειρῶ λέγειν.

8 ΘΕΑΙ. Δῆλον δὴ· τὸν γὰρ σοφιστὴν μοι δοκοῦμεν
9 ἀνηρῆκεναι. τοῦτ' οὖν ἔγωγε εἰπὼν τὸ προσῆκον ὄνομ' ἂν
10 ἡγοῦμαι καλεῖν αὐτόν.

223b

1 ΕΕ. Κατὰ δὴ τὸν νῦν, ὦ Θεαίτητε, λόγον, ὥς ἔοικεν,
2 ἢ τέχνης οἰκειωτικῆς, <χειρωτικῆς>, [κτητικῆς,] θηρευτικῆς,
3 ζωοθηρίας, [πεζοθηρίας,] χειρσαίας, [ἡμεροθηρικῆς,] ἀνθρω-
4 ποθηρίας, <πιθανοθηρίας>, ἰδιοθηρίας, [μισθαρνητικῆς,] νομισ-
5 ματοπωλικῆς, δοξοπαιδευτικῆς, νέων πλουσίων καὶ ἐνδόξων
6 γιγνομένη θήρα προσρητέον, ὥς ὁ νῦν λόγος ἡμῖν συμβαίνει,
7 σοφιστική.

8 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

[70] Σοφιστής 224d4-226a4

224d

1 ΕΕ. Τρίτον δέ γ' οἶμαί σε, κἂν εἴ τις αὐτοῦ καθιδρυμένος
2 ἐν πόλει, τὰ μὲν ὠνούμενος, τὰ δὲ καὶ τεκταινόμενος αὐτὸς
3 μαθήματα περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πωλῶν, ἐκ τούτου τὸ ζῆν
4 προυτάξατο, καλεῖν οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὅπερ νυνδῆ.

5 ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλω;

224e

1 ΕΕ. Καὶ τὸ κτητικῆς ἄρα μεταβλητικόν, ἀγοραστικόν,
2 καπηλικόν εἴτε αὐτοπωλικόν, ἀμφοτέρως, ὅτιπερ ἂν ἡ περὶ
3 τὰ τοιαῦτα μαθηματοπωλικὸν γένος, ἀεὶ σὺν προσερεῖς, ὥς
4 φαίνει, σοφιστικόν.

5 ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη· τῷ γὰρ λόγῳ δεῖ συνακολουθεῖν.

6 ΕΕ. Ἐτι δὴ σκοπῶμεν εἴ τιτι τοιῷδε προσέοικεν ἄρα τὸ
7 νῦν μεταδιωκόμενον γένος.

225a

1 ΘΕΑΙ. Ποίῳ δὴ;

2 ΕΕ. Τῆς κτητικῆς ἀγωνιστικῆ τι μέρος ἡμῖν ἦν.

3 ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

- 4 ΞΕ. Οὐκ ἀπὸ τρόπου τοίνυν ἐστὶ διαιρεῖν αὐτὴν δίχα.
 5 ΘΕΑΙ. Καθ' ὅποια λέγε.
 6 ΞΕ. Τὸ μὲν ἀμιλλητικὸν αὐτῆς τιθέντας, τὸ δὲ μαχητικόν.
 7 ΘΕΑΙ. Ἔστιν.
 8 ΞΕ. Τῆς τοίνυν μαχητικῆς τῷ μὲν σώματι πρὸς σώματα
 9 γιγνομένῳ σχεδὸν εἰκὸς καὶ πρέπον ὄνομα λέγειν τι τοιοῦτον
 10 τιθεμένους οἷον βιαστικόν.
 11 ΘΕΑΙ. Ναί.
 12 ΞΕ. Τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις, ὦ Θεαίτητε, ἄλλο

225b

- 1 εἴπη πλὴν ἀμφισβητητικόν;
 2 ΘΕΑΙ. Οὐδέν.
 3 ΞΕ. Τὸ δέ γε περὶ τὰς ἀμφισβητήσεις θετέον διττόν.
 4 ΘΕΑΙ. Πῆ;
 5 ΞΕ. Καθ' ὅσον μὲν γὰρ γίγνεται μήκεσί τε πρὸς ἐναντία
 6 μήκη λόγων καὶ περὶ [τὰ] δίκαια καὶ ἄδικα δημοσία, δικανικόν.
 7 ΘΕΑΙ. Ναί.
 8 ΞΕ. Τὸ δ' ἐν ἰδίῳ αὐτῶν καὶ κατακεκερματισμένον ἐρωτή-
 9 σεσι πρὸς ἀποκρίσεις μῶν εἰθίσμεθα καλεῖν ἄλλο πλὴν
 10 ἀντιλογικόν;
 11 ΘΕΑΙ. Οὐδέν.
 12 ΞΕ. Τοῦ δὲ ἀντιλογικοῦ τὸ μὲν ὅσον περὶ τὰ συμβόλαια

225c

- 1 ἀμφισβητεῖται μὲν, εἰκὴ δὲ καὶ ἀτέχνως περὶ αὐτὸ πράτ-
 2 τεται, ταῦτα θετέον μὲν εἶδος, ἐπείπερ αὐτὸ διεγνώκεν ὥς
 3 ἕτερον ὃν ὁ λόγος, ἀτὰρ ἐπωνυμίας οὐθ' ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν
 4 ἔτυχεν οὔτε νῦν ὑφ' ἡμῶν τυχεῖν ἄξιον.
 5 ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ· κατὰ σμικρὰ γὰρ λίαν καὶ παντοδαπὰ
 6 διήρηται.
 7 ΞΕ. Τὸ δέ γε ἔντεχνον, καὶ περὶ δικαίων αὐτῶν καὶ
 8 ἀδίκων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅλως ἀμφισβητοῦν, ἄρ' οὐκ
 9 ἐριστικὸν αὐτῶν λέγειν εἰθίσμεθα;
 10 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

225d

- 1 ΞΕ. Τοῦ μὴν ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφθορικόν, τὸ δὲ
 2 χρηματιστικὸν ὃν τυγχάνει.
 3 ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.
 4 ΞΕ. Τὴν ἐπωνυμίαν τοίνυν ἢν ἐκάτερον δεῖ καλεῖν
 5 αὐτῶν πειραθῶμεν εἰπεῖν.
 6 ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρή.
 7 ΞΕ. Δοκῶ μὴν τό γε δι' ἡδονὴν τῆς περὶ ταῦτα διατριβῆς
 8 ἀμελὲς τῶν οἰκείων γιγνόμενον, περὶ δὲ τὴν λέξιν τοῖς
 9 πολλοῖς τῶν ἀκουόντων οὐ μεθ' ἡδονῆς ἀκουόμενον καλεῖσθαι
 10 κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐχ ἕτερον ἀδολεσχικοῦ.
 11 ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν οὕτω πως.

225e

- 1 ΞΕ. Τούτου τοίνυν τὸναντίον, ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν ἐρίδων

- 2 χρηματιζόμενον, ἐν τῷ μέρει σὺ πειρῶ νῦν εἰπεῖν.
 3 ΘΕΑΙ. Καὶ <τί> τις ἂν αὖ εἰπὼν ἕτερον οὐκ ἐξαμάρτοι
 4 πλὴν γε τὸν θαυμαστὸν πάλιν ἐκεῖνον ἤκειν αὖ νῦν τέταρτον
 1 τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν;
226a
 1 ΕΕ. Οὐδὲν ἀλλ' ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος, ὡς ἔοικεν,
 2 ἐριστικῆς ὃν τέχνης, τῆς ἀντιλογικῆς, τῆς ἀμφισβητητικῆς,
 3 τῆς μαχητικῆς, τῆς ἀγωνιστικῆς, τῆς κτητικῆς ἔστιν, ὡς
 4 ὁ λόγος αὖ μεμήνυκε νῦν, ὁ σοφιστής.

[71] Σοφιστής 223c6-224d2

- 223c**
 1 ΕΕ. Τὸ τῆς κτητικῆς τέχνης διπλοῦν ἦν εἶδος που, τὸ
 2 μὲν θηρευτικὸν μέρος ἔχον, τὸ δὲ ἀλλακτικόν.
 3 ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.
 4 ΕΕ. Τῆς τοίνυν ἀλλακτικῆς δύο εἶδη λέγωμεν, τὸ μὲν
 5 δωρητικόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστικόν;
 6 ΘΕΑΙ. Εἰρήσθω.
 7 ΕΕ. Καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῇ τέμνεσθαι.
223d
 1 ΘΕΑΙ. Πῆ;
 2 ΕΕ. Τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαιρουμένην,
 3 τὴν δὲ τὰ ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην μεταβλητικὴν.
 4 ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.
 5 ΕΕ. Τί δέ; τῆς μεταβλητικῆς οὐχ ἢ μὲν κατὰ πόλιν
 6 ἀλλαγὴ, σχεδὸν αὐτῆς ἡμισυ μέρος ὃν, καπηλικὴ προσαγο-
 7 ρεύεται;
 8 ΘΕΑΙ. Ναί.
 9 ΕΕ. Τὸ δέ γε ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην πόλιν διαλλάττον
 10 ὦνῃ καὶ πράσει ἐμπορικὴ;
 11 ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;
223e
 1 ΕΕ. Τῆς δ' ἐμπορικῆς ἄρ' οὐκ ἠσθήμεθα ὅτι τὸ μὲν ὅσοις
 2 τὸ σῶμα τρέφεται καὶ χρῆται, τὸ δὲ ὅσοις ἡ ψυχὴ, πωλοῦν
 3 διὰ νομίσματος ἀλλάττεται;
 4 ΘΕΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;
 5 ΕΕ. Τὸ περὶ τὴν ψυχὴν ἴσως ἀγνοοῦμεν, ἐπεὶ τό γε
 6 ἕτερόν που συνίεμεν.
 7 ΘΕΑΙ. Ναί.
224a
 1 ΕΕ. Μουσικὴν τε τοίνυν συνάπασαν λέγωμεν, ἐκ πόλεως
 2 ἐκάστοτε εἰς πόλιν ἔνθεν μὲν ὠνηθεῖσαν, ἐτέρωσε δὲ ἀγο-
 3 μένην [καὶ πιπρασκομένην], καὶ γραφικὴν καὶ θαυματοποικὴν
 4 καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ψυχῆς, τὰ μὲν παραμυθίας, τὰ δὲ καὶ
 5 σπουδῆς χάριν ἀχθέντα καὶ πωλούμενα, τὸν ἄγοντα καὶ
 6 πωλοῦντα μηδὲν ἥττον τῆς τῶν σιτίων καὶ ποτῶν πράσεως

7 ἔμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρασχεῖν.

8 ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

224b

1 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα συνωνούμενον πόλιν τε

2 ἐκ πόλεως νομίσματος ἀμείβοντα ταῦτὸν προσερεῖς ὄνομα;

3 ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

4 ΞΕ. Τῆς δὴ ψυχεμπορικῆς ταύτης ἄρ' οὐ τὸ μὲν ἐπι-

5 δεικτικὴ δικαιοτάτα λέγοιτ' ἂν, τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἦττον

6 τοῦ πρόσθεν, ὅμως δὲ μαθημάτων οὖσαν πρᾶσιν αὐτήν

7 ἀδελφῶ τινι τῆς πράξεως ὀνόματι προσειπεῖν ἀνάγκη;

8 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

9 ΞΕ. Ταύτης τοίνυν τῆς μαθηματοπωλικῆς τὸ μὲν περὶ

224c

1 τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν μαθήματα ἐτέρῳ, τὸ δὲ περὶ τὸ τῆς

2 ἀρετῆς ἄλλῳ προσρητέον.

3 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

4 ΞΕ. Τεχνοπωλικὸν μὴν τό γε περὶ τᾶλλα ἂν ἀρμόττοι·

5 τὸ δὲ περὶ ταῦτα σὺ προθυμήθητι λέγειν ὄνομα.

6 ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν ἄλλο ὄνομα εἰπὼν οὐκ ἂν πλημ-

7 μελοίῃ πλήν τὸ νῦν ζητούμενον αὐτὸ εἶναι τὸ σοφιστικόν

8 γένος;

9 ΞΕ. Οὐδὲν ἄλλο. ἴθι δὴ νῦν συναγάγωμεν αὐτὸ λέ-

10 γοντες ὡς τὸ τῆς κτητικῆς, μεταβλητικῆς, ἀγοραστικῆς,

224d

1 ἔμπορικῆς, ψυχεμπορικῆς περὶ λόγους καὶ μαθήματα ἀρετῆς

2 πωλητικὸν δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστικῆ.

[72] Σοφιστής 226a6-231c2

226a

1 ΞΕ. Ὅρᾳς οὖν ὡς ἀληθῆ λέγεται τὸ ποικίλον εἶναι τοῦτο

2 τὸ θηρίον καὶ τὸ λεγόμενον οὐ τῇ ἐτέρᾳ ληπτόν;

3 ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ἀμφοῖν χρή.

226a

1 ΞΕ. Χρὴ γὰρ οὖν, καὶ κατὰ δυνάμιν γε οὕτω ποιητέον,

2 τοιόνδε τι μεταθέοντας ἵχνος αὐτοῦ. καί μοι λέγε· τῶν

3 οἰκετικῶν ὀνομάτων καλοῦμεν ἅττα που;

4 ΘΕΑΙ. Καὶ πολλά· ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυνθάνη;

5 ΞΕ. Τὰ τοιάδε, οἷον διηθεῖν τε λέγομεν καὶ διαττᾶν καὶ

6 βράττειν καὶ †διακρίνειν.†

.....

226c

1 ΞΕ. Κατὰ τὸν ἐμὸν τοίνυν λόγον ὡς περὶ ταῦτα μίαν

2 οὖσαν ἐν ἅπασι τέχνην ἑνὸς ὀνόματος ἀξιῶσομεν αὐτήν.

3 ΘΕΑΙ. Τίνα προσειπόντες;

4 ΞΕ. Διακριτικήν.

5 ΘΕΑΙ. Ἔστω.

6 ΞΕ. Σκόπει δὴ ταύτης αὖ δύο ἄν πη δυνώμεθα κατιδεῖν
7 εἶδη.

8 ΘΕΑΙ. Ταχεῖαν ὥς ἐμοὶ σκέψιν ἐπιτάττεις.

226d

1 ΞΕ. Καὶ μὴν ἔν γε ταῖς εἰρημέναις διακρίσεσι τὸ μὲν
2 χεῖρον ἀπὸ βελτίονος ἀποχωρίζειν ἦν, τὸ δ' ὅμοιον ἀφ'
3 ὁμοίου.

.....

226e

1 ΘΕΑΙ. Ναί, κατὰ σχολήν γε ἴσως· οὐ μὴν ἔγωγε
2 καθορῶ νῦν.

3 ΞΕ. Καὶ μὴν τά γε περὶ τὰ σώματα πολλὰ εἶδη καθάρ-
4 σεων ἐνὶ περιλαβεῖν ὀνόματι προσήκει.

.....

227c

5 ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μεμάθηκα, καὶ συγχωρῶ δύο μὲν εἶδη
6 καθάρσεως, ἐν δὲ τὸ περὶ τὴν ψυχὴν εἶδος εἶναι, τοῦ περὶ
7 τὸ σῶμα χωρὶς ὄν.

8 ΞΕ. Πάντων κάλλιστα. καὶ μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπάκουε

227d

1 πειρώμενος αὖ τὸ λεχθὲν διχῇ τέμνειν.

2 ΘΕΑΙ. Καθ' ὅποι' ἂν ὑφηγῇ πειράσομαί σοι συν-
3 τέμνειν.

4 ΞΕ. Πονηρίαν ἕτερον ἀρετῆς ἐν ψυχῇ λέγομέν τι;

5 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

6 ΞΕ. Καὶ μὴν καθαρός γ' ἦν τὸ λείπειν μὲν θάτερον,
7 ἐκβάλλειν δὲ ὅσον ἂν ἦ πού τι φλαῦρον.

8 ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

9 ΞΕ. Καὶ ψυχῆς ἄρα, καθ' ὅσον ἂν εὐρίσκωμεν κακίας
10 ἀφαίρεσιν τινα, καθαρόν αὐτὸν λέγοντες ἐν μέλει φθελ-
11 ξόμεθα.

12 ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

13 ΞΕ. Δύο μὲν εἶδη κακίας περὶ ψυχὴν ῥητέον.

14 ΘΕΑΙ. Ποῖα;

228a

1 ΞΕ. Τὸ μὲν οἶον νόσον ἐν σώματι, τὸ δ' οἶον αἰσχος
2 ἐγγιγνόμενον.

3 ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔμαθον.

4 ΞΕ. Νόσον ἴσως καὶ στάσιν οὐ ταὐτὸν νενόμικας;

5 ΘΕΑΙ. Οὐδ' αὖ πρὸς τοῦτο ἔχω τί χρή με ἀποκρί-
6 νασθαι.

7 ΞΕ. Πότερον ἄλλο τι στάσιν ἡγούμενος ἢ τὴν τοῦ φύσει
8 συγγενοῦς ἔκ τινος διαφθορᾶς διαφοράν;

9 ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

10 ΞΕ. Ἀλλ' αἰσχος ἄλλο τι πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας πανταχοῦ
11 δυσειδὲς ἐνὸν γένος;

228b

- 1 ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἄλλο.
 2 ΕΕ. Τί δέ; ἐν ψυχῇ δόξας ἐπιθυμίαις καὶ θυμὸν ἡδοναῖς
 3 καὶ λόγον λύπαις καὶ πάντα ἀλλήλοις ταῦτα τῶν φλαύρως
 4 ἐχόντων οὐκ ἠσθήμεθα διαφερόμενα;
 5 ΘΕΑΙ. Καὶ σφόδρα γε.

.....

228d

- 1 ΕΕ. Τὸ δέ γε ἄγνοιαν μὲν καλοῦσι, κακίαν δὲ αὐτὸ ἐν
 2 ψυχῇ μόνον γιγνόμενον οὐκ ἐθέλουσιν ὁμολογεῖν.

228e

- 1 ΘΕΑΙ. Κομιδῇ συγχωρητέον, ὃ νυνδὴ λέξαντος ἡμφε-
 2 γνόησά σου, τὸ δύο εἶναι γένη κακίας ἐν ψυχῇ, καὶ δειλίαν
 3 μὲν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν σύμπαντα ἡγητέον νόσον ἐν
 4 ἡμῖν, τὸ δὲ τῆς πολλῆς καὶ παντοδαπῆς ἀγνοίας πάθος
 5 αἷσχος θετέον.

- 6 ΕΕ. Οὐκοῦν ἔν γε σώματι περὶ δύο παθήματα τούτῳ δύο
 7 τέχνα τινὲ ἐγενέσθην;

- 8 ΘΕΑΙ. Τίνε τούτῳ;

229a

- 1 ΕΕ. Περὶ μὲν αἷσχος γυμναστική, περὶ δὲ νόσον ἰατρική.

- 2 ΘΕΑΙ. Φαίνεσθον.

- 3 ΕΕ. Οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν
 4 ἢ κολαστική πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν προσήκουσα
 5 Δίκη.

- 6 ΘΕΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὥς εἰπεῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην
 7 δόξαν.

- 8 ΕΕ. Τί δέ; περὶ σύμπασαν ἄγνοιαν μὲν ἄλλην τινὰ ἢ
 9 διδασκαλικὴν ὀρθότερον εἶποι τις ἄν;

- 10 ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

229b

- 1 ΕΕ. Φέρε δὴ διδασκαλικῆς δὲ ἄρα ἐν μόνον γένος
 2 φατέον [εἶναι] ἢ πλείω, δύο δὲ τινε αὐτῆς εἶναι μεγίστω;
 3 σκόπει.

- 4 ΘΕΑΙ. Σκοπῶ.

- 5 ΕΕ. Καί μοι δοκοῦμεν τῇδε ἄν πη τάχιστα εὐρεῖν.

- 6 ΘΕΑΙ. Πῇ;

- 7 ΕΕ. Τὴν ἄγνοιαν ἰδόντες εἴ πη κατὰ μέσον αὐτῆς τομὴν
 8 ἔχει τινά. διπλῇ γὰρ αὕτη γιγνομένη δῆλον ὅτι καὶ τὴν
 9 διδασκαλικὴν δύο ἀναγκάζει μόρια ἔχειν, ἐν ἐφ' ἐνὶ [γένει]
 10 τῶν αὐτῆς ἐκατέρω.

- 11 ΘΕΑΙ. Τί οὖν; καταφανές πῃ σοι τὸ νῦν ζητούμενον;

.....

229d

- 1 ΕΕ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ τοῦτο ἔτι πη σχίζεσθαι.

- 2 ΘΕΑΙ. Κατὰ τί;

229e

- 1 ΕΕ. Τῆς ἐν τοῖς λόγοις διδασκαλικῆς ἢ μὲν τραχυτέρα

- 2 τις ἔοικεν ὁδὸς εἶναι, τὸ δ' ἕτερον αὐτῆς μόριον λειότερον.
 3 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ τούτων ἐκότερον λέγομεν;
 4 ΞΕ. Τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πατριον, ᾧ πρὸς τοὺς υἱεῖς
 5 μάλιστ' ἐχρῶντό τε καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται τὰ νῦν, ὅταν
230a
 1 αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι, τὰ μὲν χαλεπαίνοντες, τὰ δὲ μαλθα-
 2 κωτέρως παραμυθούμενοι· τὸ δ' οὖν σύμπαν αὐτὸ ὀρθότατα
 3 εἴποι τις ἂν νουθετητικὴν.
 4 ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

230e
 5 ΞΕ. Τί δέ; τοὺς ταύτη χρωμένους τῇ τέχνῃ τίνας
231a
 1 φήσομεν; ἐγὼ μὲν γὰρ φοβοῦμαι σοφιστὰς φάναι.
 2 ΘΕΑΙ. Τί δή;
 3 ΞΕ. Μὴ μεῖζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας.
 4 ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν προσέοικέ γε τοιούτῳ τινὶ τὰ νῦν
 5 εἰρημένα.
 6 ΞΕ. Καὶ γὰρ κυνὶ λύκος, ἀγριώτατον ἡμερωτάτῳ. τὸν
 7 δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ τὰς ὁμοιότητας ἀεὶ
 8 ποιεῖσθαι τὴν φυλακὴν· ὀλισθηρότατον γὰρ τὸ γένος. ὅμως
 9 δὲ ἔστω· οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὄρων τὴν ἀμφισβήτησιν οἴομαι
231b
 1 γενήσεσθαι τότε ὁπότε ἱκανῶς φυλάττωσιν.
 2 ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν τό γε εἰκός.
 3 ΞΕ. Ἔστω δὴ διακριτικῆς τέχνης καθαρτικῆ, καθαρτικῆς
 4 δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφωρίσθω, τούτου δὲ διδασκαλική,
 5 διδασκαλικῆς δὲ παιδευτικῆ· τῆς δὲ παιδευτικῆς ὁ περὶ τὴν
 6 μάταιον δοξοσοφίαν γιγνόμενος ἔλεγχος ἐν τῷ νῦν λόγῳ
 7 παραφανέντι μηδὲν ἄλλ' ἡμῖν εἶναι λεγέσθω πλήν ἢ γένει
 8 γενναία σοφιστικῆ.
 9 ΘΕΑΙ. Λεγέσθω μὲν· ἀπορῶ δὲ ἔγωγε ἤδη διὰ τὸ πολλὰ
231c
 1 πεφάνθαι, τί χρή ποτε ὡς ἀληθῆ λέγοντα καὶ δισχυριζόμενον
 2 εἰπεῖν ὄντως εἶναι τὸν σοφιστήν.

[73] Θεαίτητος 188a1-c8

188a

- 1 ΣΩ. Οὐκοῦν τόδε γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ'
 2 ἕκαστον, ἥτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι; μανθάνειν γὰρ καὶ
 3 ἐπιλανθάνεσθαι μεταξὺ τούτων ὡς ὄντα χαίρειν λέγω ἐν τῷ
 4 παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν.
 5 ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γ' οὐδὲν λείπεται
 6 περὶ ἕκαστον πλήν εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι.
 7 ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν ἢ ὧν τι
 8 οἶδεν ἢ μὴ οἶδεν;

- 9 ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.
 10 ΣΩ. Καὶ μὴν εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ εἰδότα
188b
 1 εἰδέναι ἀδύνατον.
 2 ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;
 3 ΣΩ. Ἄρ' οὖν ὁ τὰ ψευδῇ δοξάζων, ἃ οἶδε, ταῦτα οἶεται
 4 οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἅττα ὧν οἶδε, καὶ ἀμφοτέρω
 5 ἀγνοεῖ αὐτὰ ἀμφοτέρω;
 6 ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἀδύνατον, ὦ Σώκρατες.
 7 ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα, ἃ μὴ οἶδεν, ἡγεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα
 8 ἅττα ὧν μὴ οἶδε, καὶ τοῦτ' ἔστι τῷ μήτε Θεαίτητον μήτε
 9 Σωκράτη εἰδοῖσι εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὡς ὁ Σωκράτης
 10 Θεαίτητος ἢ [ὁ] Θεαίτητος Σωκράτης;
188c
 1 ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν;
 2 ΣΩ. Ἀλλ' οὐ μὴν, ἃ γέ τις οἶδεν, οἶεταί ποῦ ἃ μὴ οἶδεν
 3 αὐτὰ εἶναι, οὐδ' αὐτὰ μὴ οἶδεν, ἃ οἶδεν.
 4 ΘΕΑΙ. Τέρας γὰρ ἔσται.
 5 ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν ἔτι ψευδῇ δοξάσειεν; ἐκτὸς γὰρ τούτων
 6 ἀδύνατον ποῦ δοξάζειν, ἐπείπερ πάντ' ἢ ἴσμεν ἢ οὐκ ἴσμεν,
 7 ἐν δὲ τούτοις οὐδαμοῦ φαίνεται δυνατόν ψευδῇ δοξάσαι.
 8 ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

[74] Θεαίτητος 188c9-189b9

- 188c**
 9 ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ ταύτη σκεπτέον ὁ ζητοῦμεν, κατὰ τὸ
188d
 1 εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι ἰόντας, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μὴ;
 2 ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;
 3 ΣΩ. Μὴ ἀπλοῦν ἢ ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὅτου οὖν δοξάζων
 4 οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ ψευδῇ δοξάσει,
 5 καὶ ὅπως οὖν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχη.
 6 ΘΕΑΙ. Εἰκὸς γ' αὖ, ὦ Σώκρατες.
 7 ΣΩ. Πῶς οὖν; τί ἐροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τις ἡμᾶς
 8 ἀνακρίνη· "Δυνατὸν δὲ ὁρᾶν ὁ λέγεται, καὶ τις ἀνθρώπων
 9 τὸ μὴ ὄν δοξάσει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων τοῦ εἴτε αὐτὸ καθ'
 10 αὐτό;" καὶ ἡμεῖς δὴ, ὡς ἔοικεν, πρὸς ταῦτα φήσομεν· "Ὅταν
188e
 1 γε μὴ ἀληθῆ οἴηται οἰόμενος" ἢ πῶς ἐροῦμεν;
 2 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 3 ΣΩ. Ἦ οὖν καὶ ἄλλοθι ποῦ τὸ τοιοῦτόν ἐστιν;
 4 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 5 ΣΩ. Εἴ τις ὁρᾷ μὲν τι, ὁρᾷ δὲ οὐδέν.
 6 ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;
 7 ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἐν γέ τι ὁρᾷ, τῶν ὄντων τι ὁρᾷ. ἢ σὺ
 8 οἶσι ποτὲ τὸ ἐν ἐν τοῖς μὴ οὖσιν εἶναι;

- 9 ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.
 10 ΣΩ. Ὁ ἄρα ἔν γέ τι ὀρώων ὄν τι ὀρά.
 11 ΘΕΑΙ. Φαίνεται.
189a
 1 ΣΩ. Καὶ ὁ ἄρα τι ἀκούων ἔν γέ τι ἀκούει καὶ ὄν [ἀκούει].
 2 ΘΕΑΙ. Ναί.
 3 ΣΩ. Καὶ ὁ ἀπτόμενος δὴ του ἐνός γέ του ἄπτεται καὶ
 4 ὄντος, εἶπερ ἐνός;
 5 ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.
 6 ΣΩ. Ὁ δὲ δὴ δοξάζων οὐχ ἔν γέ τι δοξάζει;
 7 ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.
 8 ΣΩ. Ὁ δ' ἔν τι δοξάζων οὐκ ὄν τι;
 9 ΘΕΑΙ. Συγχωρῶ.
 10 ΣΩ. Ὁ ἄρα μὴ ὄν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει.
 11 ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.
 12 ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε μὴδὲν δοξάζων τὸ παρὰπαν οὐδὲ
 13 δοξάζει.
 14 ΘΕΑΙ. Δῆλον, ὡς ἔοικεν.

189b

- 1 ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἷόν τε τὸ μὴ ὄν δοξάζειν, οὔτε περὶ τῶν
 2 ὄντων οὔτε αὐτὸ καθ' αὐτό.
 3 ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.
 4 ΣΩ. Ἄλλο τι ἄρ' ἐστὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν τοῦ τὰ μὴ ὄντα
 5 δοξάζειν.
 6 ΘΕΑΙ. Ἄλλο ἔοικεν.
 7 ΣΩ. Οὐτ' ἄρ' οὕτως οὔτε ὡς ὀλίγον πρότερον ἐσκοποῦμεν,
 8 ψευδὴς ἐστὶ δόξα ἐν ἡμῖν.
 9 ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δὴ.

[75] Πολιτεία 478b6-c7**478b**

- 1 Ἄρ' οὖν τὸ μὴ ὄν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τό γε
 2 μὴ ὄν; ἐννόει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τὶ φέρει τὴν δόξαν;
 3 ἢ οἷόν τε αὖ δοξάζειν μέν, δοξάζειν δὲ μὴδέν;
 4 Ἀδύνατον.
 5 Ἀλλ' ἔν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων;
 6 Ναί.
 7 Ἀλλὰ μὴν μὴ ὄν γε οὐχ ἔν τι ἀλλὰ μὴδὲν ὀρθότατ' ἂν
 8 προσαγορεύοιτο;

478c

- 1 Πάνυ γε.
 2 Μὴ ὄντι μὴν ἄγνοϊαν ἐξ ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ
 3 γνῶσιν;
 4 Ὅρθῶς, ἔφη.
 5 Οὐκ ἄρα ὄν οὐδὲ μὴ ὄν δοξάζει;
 6 Οὐ γάρ.

[76] Θεαίτητος 189b10-190e4

189b

- 1 ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα ὧδε γιγνόμενον τοῦτο προσαγορεύομεν;
 2 ΘΕΑΙ. Πῶς;
 3 ΣΩ. Ἀλλοδοξίαν τινὰ οὕσαν ψευδῇ φαμεν εἶναι δόξαν,

189c

- 1 ὅταν τις <τι> τῶν ὄντων ἄλλο αὖ τῶν ὄντων ἀνταλλαξάμενος
 2 τῇ διανοίᾳ φῇ εἶναι. οὕτω γὰρ ὃν μὲν αἰεὶ δοξάζει, ἕτερον
 3 δὲ ἀνθ' ἑτέρου, καὶ ἀμαρτάνων οὐ ἐσκόπει δικαίως ἂν καλοῖτο
 4 ψευδῇ δοξάζων.
 5 ΘΕΑΙ. Ὅρθοτάτά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηκέναι. ὅταν γάρ
 6 τις ἀντὶ καλοῦ αἰσχροὺν ἢ ἀντὶ αἰσχροῦ καλὸν δοξάζῃ, τότε
 7 ὡς ἀληθῶς δοξάζει ψευδῇ.
 8 ΣΩ. Δηλὸς εἶ, ὦ Θεαίτητε, καταφρονῶν μου καὶ οὐ
 9 δεδιώς.
 10 ΘΕΑΙ. Τί μάλιστα;
 11 ΣΩ. Οὐκ ἂν οἶμαι σοὶ δοκῶ τοῦ ἀληθῶς ψευδοῦς ἀντιλα-

189d

- 1 βέσθαι, ἐρόμενος εἰ οἷόν τε ταχὺ βραδέως ἢ κοῦφον
 2 βαρέως ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀλλὰ
 3 κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι ἑαυτῷ ἐναντίως. τοῦτο
 4 μὲν οὖν, ἵνα μὴ μάτην θαρρήσης, ἀφήμι. ἀρέσκει δέ, ὡς
 5 φῆς, τὸ τὰ ψευδῇ δοξάζειν ἀλλοδοξεῖν εἶναι;
 6 ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε.
 7 ΣΩ. Ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἕτερόν τι ὡς ἕτερον
 8 καὶ μὴ ὡς ἐκεῖνο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι.
 9 ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

189e

- 1 ΣΩ. Ὅταν οὖν τοῦθ' ἢ διάνοιά του δρᾷ, οὐ καὶ ἀνάγκη
 2 αὐτὴν ἥτοι ἀμφοτέρω ἢ τὸ ἕτερον διανοεῖσθαι;
 3 ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν· ἥτοι ἅμα γε ἢ ἐν μέρει.
 4 ΣΩ. Κάλιστα. τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἄρ' ὅπερ ἐγὼ καλεῖς;
 5 ΘΕΑΙ. Τί καλῶν;
 6 ΣΩ. Λόγον ὃν αὐτὴ πρὸς αὐτὴν ἢ ψυχὴ διεξέρχεται περὶ
 7 ὧν ἂν σκοπῇ. ὡς γε μὴ εἰδώς σοι ἀποφαίνομαι. τοῦτο γάρ
 8 μοι ἰνδάλλεται διανοουμένη οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι, αὐτὴ

190a

- 1 ἑαυτὴν ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρινομένη, καὶ φάσκουσα καὶ οὐ
 2 φάσκουσα. ὅταν δὲ ὀρίσασα, εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ
 3 ὀξύτερον ἐπάξασα, τὸ αὐτὸ ἤδη φῇ καὶ μὴ διστάζῃ, δόξαν
 4 ταύτην τίθεμεν αὐτῆς. ὥστ' ἐγώ γε τὸ δοξάζειν λέγειν καλῶ
 5 καὶ τὴν δόξαν λόγον εἰρημένον, οὐ μέντοι πρὸς ἄλλον οὐδὲ
 6 φωνῇ, ἀλλὰ σιγῇ πρὸς αὐτόν· σὺ δὲ τί;
 7 ΘΕΑΙ. Κἀγώ.
 8 ΣΩ. Ὅταν ἄρα τις τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζῃ, καὶ φησὶν,

9 ὥς ἔοικε, τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι πρὸς ἑαυτόν.

190b

1 ΘΕΑΙ. Τί μήν;

2 ΣΩ. Ἀναμνησκου δὴ εἰ πώποτ' εἶπες πρὸς σεαυτὸν ὅτι
3 παντὸς μᾶλλον τό τοι καλὸν αἰσχροὺν ἐστὶν ἢ τὸ ἄδικον δίκαιον.
4 ἢ καί, τὸ πάντων κεφάλαιον, σκόπει εἰ ποτ' ἐπε-
5 χείρησας σεαυτὸν πείθειν ὥς παντὸς μᾶλλον τὸ ἕτερον ἕτερόν
6 ἐστὶν, ἢ πᾶν τοῦναντίον οὐδ' ἐν ὕπνῳ πώποτε ἐτόλμησας
7 εἰπεῖν πρὸς σεαυτὸν ὥς παντάπασιν ἄρα τὰ περιττὰ ἄρτια
8 ἐστὶν ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον.

9 ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

190c

1 ΣΩ. Ἄλλον δέ τινα οἶε ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον τολμῆσαι
2 σπουδῇ πρὸς ἑαυτὸν εἰπεῖν ἀναπείθοντα αὐτὸν ὥς ἀνάγκη τὸν
3 βούν ἵππον εἶναι ἢ τὰ δύο ἕν;

4 ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

5 ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυτὸν δοξάζειν ἐστίν,
6 οὐδεὶς ἀμφοτέρᾳ γε λέγων καὶ δοξάζων [καὶ] ἐφαπτόμενος
7 ἀμφοῖν τῇ ψυχῇ εἴποι ἂν καὶ δοξάσειεν ὥς τὸ ἕτερον ἕτερόν
8 ἐστὶν. ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα [περὶ τοῦ ἐτέρου]· λέγω

190d

1 γὰρ αὐτὸ τῆδε, μηδένα δοξάζειν ὥς τὸ αἰσχρὸν καλὸν ἢ ἄλλο
2 τι τῶν τοιούτων.

3 ΘΕΑΙ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἐγὼ τε καὶ μοι δοκεῖ ὥς λέγεις.

4 ΣΩ. Ἄμφω μὲν ἄρα δοξάζοντα ἀδύνατον τό γε ἕτερον
5 ἕτερον δοξάζειν.

6 ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

7 ΣΩ. Ἀλλὰ μήν τὸ ἕτερόν γε μόνον δοξάζων, τὸ δὲ ἕτερον
8 μηδαμῇ, οὐδέποτε δοξάσει τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι.

9 ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀναγκάζοιτο γὰρ ἂν ἐφάπτεσθαι
10 καὶ οὐ μὴ δοξάζει.

11 ΣΩ. Οὐτ' ἄρ' ἀμφοτέρω οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι ἐγχωρεῖ

190e

1 ἀλλοδοξεῖν. ὥστ' εἴ τις ὀριεῖται δόξαν εἶναι ψευδῇ τὸ
2 ἑτεροδοξεῖν, οὐδὲν ἂν λέγοι· οὔτε γὰρ ταύτῃ οὔτε κατὰ τὰ
3 πρότερα φαίνεται ψευδῆς ἐν ἡμῖν οὔσα δόξα.

4 ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

[77] Θεαίτητος 191c8-e9

191c

1 ΣΩ. Θές δὴ μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν
2 κῆρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μειζον, τῷ δ' ἔλαττον, καὶ τῷ
3 μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου, καὶ σκλη-

191d

1 ροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος.

2 ΘΕΑΙ. Τίθημι.

- 3 ΣΩ. Δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν
 4 μητρὸς Μνημοσύνης, καὶ εἰς τοῦτο ὅτι ἂν βουλευθῶμεν μνη-
 5 μονεύσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν,
 6 ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι,
 7 ὥσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους· καὶ ὁ μὲν ἂν
 8 ἐκμαγῇ, μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι ἕως ἂν ἐνῇ τὸ
 9 εἶδωλον αὐτοῦ· ὁ δ' ἂν ἐξαλειφθῇ ἢ μὴ οἶόν τε γένηται
191e
 1 ἐκμαγῆναι, ἐπιλελῆσθαι τε καὶ μὴ ἐπίστασθαι.
 2 ΘΕΑΙ. Ἔστω οὕτως.
 3 ΣΩ. Ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος μὲν αὐτά, σκοπῶν δέ τι ὧν
 4 ὁρᾷ ἢ ἀκούει, ἄθρει εἰ ἄρα τοιῷδε τρόπῳ ψευδῇ ἂν δοξάσαι.
 5 ΘΕΑΙ. Ποίῳ δὴ τινι;
 6 ΣΩ. Ἄ οἶδεν, οἰηθεὶς εἶναι τοτὲ μὲν ἃ οἶδε, τοτὲ δὲ
 7 ἃ μὴ. ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν
 8 ὁμολογοῦντες ἀδύνατα.
 9 ΘΕΑΙ. Νῦν δὲ πῶς λέγεις;

[78] *Μένων* 80d1-e5

- 80d**
 1 καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς ὁ ἔστιν ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, σὺ
 2 μέντοι ἴσως πρότερον μὲν ἤδησθα πρὶν ἐμοῦ ἄψασθαι, νῦν
 3 μέντοι ὁμοίως εἴ οὐκ εἰδότι. ὅμως δὲ ἐθέλω μετὰ σοῦ
 4 σκέψασθαι καὶ συζητῆσαι ὅτι ποτέ ἐστιν.
 5 ΜΕΝ. Καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὦ Σώκρατες, τοῦτο ὁ
 6 μὴ οἶσθα τὸ παράπαν ὅτι ἐστίν; ποῖον γὰρ ὧν οὐκ οἶσθα
 7 προθέμενος ζητήσεις; ἢ εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἐντύχοις αὐτῷ,
 8 πῶς εἴσῃ ὅτι τοῦτό ἐστιν ὁ σὺ οὐκ ἤδησθα;
80e
 1 ΣΩ. Μανθάνω οἶον βούλει λέγειν, ὦ Μένων. ὁρᾷς
 2 τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις, ὡς οὐκ ἄρα ἔστιν
 3 ζητεῖν ἀνθρώπῳ οὔτε ὁ οἶδε οὔτε ὁ μὴ οἶδε; οὔτε γὰρ ἂν
 4 ὁ γε οἶδεν ζητοῖ—οἶδεν γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ γε τοιούτῳ
 5 ζητήσεως—οὔτε ὁ μὴ οἶδεν—οὐδὲ γὰρ οἶδεν ὅτι ζητήσῃ.

[79] *Φαῖδρος* 249b6-c8

- 249b**
 6 δεῖ γὰρ ἄν-
 7 θρωπον συνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον, ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰ-
249c
 1 σθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ συναιρούμενον· τοῦτο δ' ἐστὶν
 2 ἀνάμνησις ἐκείνων ἃ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἢ ψυχὴ συμπορευθεῖσα
 3 θεῷ καὶ ὑπεριδοῦσα ἃ νῦν εἶναί φαμεν, καὶ ἀνακύψασα εἰς
 4 τὸ ὄν ὄντως. διὸ δὴ δικαίως μόνη πτεροῦται ἢ τοῦ φιλοσό-

5 φου διάνοια· πρὸς γὰρ ἐκείνοις αἰεὶ ἐστὶν μνήμη κατὰ δύναμιν,
 6 πρὸς οἷσπερ θεὸς ὧν θεϊὸς ἐστὶν. τοῖς δὲ δὴ τοιούτοις ἀνήρ
 7 ὑπομνήμασιν ὀρθῶς χρώμενος, τελέους αἰεὶ τελετὰς τελοῦ-
 8 μενος, τέλεος ὄντως μόνος γίγνεται·

[80] Θεαίτητος 192a1-d1

192a

1 ΣΩ. Δεῖ ὧδε λέγεσθαι περὶ αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς διορίζο-
 2 μένους ὅτι ὁ μὲν τις οἶδεν, σχῶν αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῇ
 3 ψυχῇ, αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μή, οἰηθῆναι ἕτερόν τι ὧν οἶδεν,
 4 ἔχοντα καὶ ἐκείνου τύπον, αἰσθανόμενον δὲ μή, ἀδύνατον.
 5 καὶ ὁ γε οἶδεν αὖ, οἰηθῆναι εἶναι ὁ μὴ οἶδε μηδ' ἔχει αὐτοῦ
 6 σφραγίδα· καὶ ὁ μὴ οἶδεν, ὁ μὴ οἶδεν αὖ· καὶ ὁ μὴ οἶδεν,
 7 ὁ οἶδε· καὶ ὁ αἰσθάνεται γε, ἕτερόν τι ὧν αἰσθάνεται
 8 οἰηθῆναι εἶναι· καὶ ὁ αἰσθάνεται, ὧν τι μὴ αἰσθάνεται· καὶ

192b

1 ὁ μὴ αἰσθάνεται, ὧν μὴ αἰσθάνεται· καὶ ὁ μὴ αἰσθάνεται,
 2 ὧν αἰσθάνεται. καὶ ἔτι γε αὖ καὶ ὁ οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ
 3 ἔχει τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, οἰηθῆναι αὖ ἕτερόν τι
 4 ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει αὖ καὶ ἐκείνου τὸ σημεῖον
 5 κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀδυνατώτερον ἔτι ἐκείνων, εἰ οἷόν τε.
 6 καὶ ὁ οἶδε καὶ [ὁ] αἰσθάνεται ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς, ὁ
 7 οἶδεν οἰηθῆναι ἀδύνατον· καὶ ὁ οἶδε καὶ αἰσθάνεται ἔχων

192c

1 κατὰ ταῦτά, ὁ αἰσθάνεται· καὶ ὁ αὖ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται,
 2 ὁ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται· καὶ ὁ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθά-
 3 νεται, ὁ μὴ οἶδε· καὶ ὁ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται, ὁ μὴ
 4 αἰσθάνεται· πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμία τοῦ ἐν
 5 αὐτοῖς ψευδῇ τινα δοξάσαι. λείπεται δὴ ἐν τοῖς τοιοῖσδε,
 6 εἴπερ που ἄλλοθι, τὸ τοιοῦτον γενέσθαι.
 7 ΘΕΑΙ. Ἐν τίσι δὴ; ἐὰν ἄρα ἐξ αὐτῶν τι μᾶλλον μάθω·
 8 νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἔπομαι.
 9 ΣΩ. Ἐν οἷς οἶδεν, οἰηθῆναι αὐτὰ ἕτερ' ἅττα εἶναι ὧν
 10 οἶδε καὶ αἰσθάνεται· ἢ ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθάνεται δέ· ἢ ὧν

192d

1 οἶδε καὶ αἰσθάνεται, ὧν οἶδεν αὖ καὶ αἰσθάνεται.

[81] Θεαίτητος 191b2-9

2 ΘΕΑΙ. Ἄρα λέγεις ὁ καὶ ἐγὼ τότε ὑπώπτευσα, ἥνικ'
 3 αὐτὸ ἔφαμεν τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνίοτ' ἐγὼ γινώσκων
 4 Σωκράτη, πόρρωθεν δὲ ὀρῶν ἄλλον ὄν οὐ γινώσκω, ᾤθηθην
 5 εἶναι Σωκράτη ὃν οἶδα; γίγνεται γὰρ δὴ ἐν τῷ τοιούτῳ
 6 οἷον λέγεις.
 7 ΣΩ. Οὐκοῦν ἀπέστημεν αὐτοῦ, ὅτι ἃ ἴσμεν ἐποίει ἡμᾶς

- 8 εἰδότας μὴ εἰδέναι;
9 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

[82] *Θεαίτητος* 193b9-d8

193b

- 1 ΣΩ. Λείπεται τοίνυν τὰ ψευδῇ δοξάσαι ἐν τῷδε, ὅταν
2 γιγνώσκων σὲ καὶ Θεόδωρον, καὶ ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ κηρίνῳ

193c

- 1 ὥσπερ δακτυλίων σφῶν ἀμφοῖν τὰ σημεία, διὰ μακροῦ καὶ
2 μὴ ἱκανῶς ὁρῶν ἄμφω προθυμηθῶ, τὸ οἰκεῖον ἑκατέρου ση-
3 μεῖον ἀποδοὺς τῇ οἰκείᾳ ὄψει, ἐμβιβάσας προσαρμόσαι εἰς τὸ
4 ἑαυτῆς ἵχνος, ἵνα γένηται ἀναγνώρισις, εἴτα τούτων ἀπο-
5 τυχὼν καὶ ὥσπερ οἱ ἔμπαλιν ὑποδοῦμενοι παραλλάξας
6 προσβάλω τὴν ἑκατέρου ὄψιν πρὸς τὸ ἀλλότριον σημεῖον,
7 ἢ καὶ οἷα τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις τῆς ὄψεως πάθη, δεξιὰ εἰς

193d

- 8 ἀριστερὰ μεταρρεούσης, ταῦτόν παθὼν διαμάρτω τότε δὴ
9 συμβαίνει ἡ ἑτεροδοξία καὶ τὸ ψευδῇ δοξάζειν.
10 ΘΕΑΙ. Ἔοικε γάρ, ὦ Σώκратες. θαυμασίως ὥς λέγεις
11 τὸ τῆς δόξης πάθος.
12 ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ ὅταν ἀμφοτέρους γιγνώσκων τὸν
13 μὲν πρὸς τῷ γιγνώσκειν αἰσθάνωμαι, τὸν δὲ μὴ, τὴν δὲ
14 γνῶσιν τοῦ ἑτέρου μὴ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἔχω, ὃ ἐν τοῖς
15 πρόσθεν οὕτως ἔλεγον καὶ μου τότε οὐκ ἐμάνθανες.

[83] *Φίληβος* 38c5-e8

38c

- 1 ΣΩ. Πολλάκις ἰδόντι τινὶ πόρρωθεν μὴ πάνυ σαφῶς τὰ
2 καθορώμενα συμβαίνειν βούλεσθαι κρίνειν φαίης ἂν ταῦθ'
3 ἄπερ ὁρᾷ;
4 ΠΡΩ. Φαίην ἂν.

- 5 ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο αὐτὸς αὐτὸν οὕτως ἀνέροιτ' ἂν
6 ὦδε;
7 ΠΡΩ. Πῶς;

- 8 ΣΩ. Τί ποτ' ἄρ' ἔστι τὸ παρὰ τὴν πέτρην τοῦθ' ἐστάναι

38d

- 1 φανταζόμενον ὑπὸ τινι δένδρῳ; ταῦτ' εἰπεῖν ἂν τις πρὸς
2 ἑαυτὸν δοκεῖ σοι, τοιαῦτ' ἄττα κατιδὼν φαντασθέντα αὐτῷ
3 ποτε;

- 4 ΠΡΩ. Τί μήν;

- 5 ΣΩ. Ἄρ' οὖν μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος ὡς ἀποκρινόμενος
6 ἂν πρὸς αὐτὸν εἴποι τοῦτο, ὡς ἔστιν ἄνθρωπος, ἐπιτυχῶς
7 εἰπών;

- 8 ΠΡΩ. Καὶ πάνυ γε.

- 9 ΣΩ. Καὶ παρενεχθεῖς γ' αὖ τάχ' ἂν ὡς ἔστι τινῶν

- 10 ποιμένων ἔργον τὸ καθορώμενον ἄγαλμα προσείποι.
 11 ΠΡΩ. Μάλα γε.
38e
 1 ΣΩ. Κἂν μὲν τίς γ' αὐτῷ παρῇ, τά τε πρὸς αὐτὸν ῥηθέντα
 2 ἐντείνας εἰς φωνὴν πρὸς τὸν παρόντα αὐτὰ ταῦτ' ἂν πάλιν
 3 φθέγγαιτο, καὶ λόγος δὴ γέγονεν οὕτως ὁ τότε δόξαν
 4 ἐκαλοῦμεν;
 5 ΠΡΩ. Τί μὴν;
 6 ΣΩ. Ἄν δ' ἄρα μόνος ἦ τοῦτο ταῦτὸν πρὸς αὐτὸν διανοοῦ-
 7 μενος, ἐνίοτε καὶ πλείω χρόνον ἔχων ἐν αὐτῷ πορεύεται.
 8 ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

[84] Πρόκλος, *εἰς Πολιτείαν* 1, 233,8-28

- 1 οὐ μὴν ἀλλ' ὁ γε ἐν τῷ Φιλήβῳ [p. 39b]
 2 Σωκράτης τὸν ζωγράφον ἐν ἡμῖν ἕτερον λέγων εἶναι τοῦ
 3 γραμματέως τοῦ διὰ τῶν αἰσθήσεων γράφοντος ἐν τῇ ψυχῇ
 4 μιμήματα τῶν παθημάτων, ὧν αἱ αἰσθήσεις ἀπαγγέλλουσιν,
 5 οὐκέτι τοῦτον ἐνεργοῦντα μετὰ τῆς αἰσθήσεως, ἀλλ' αὐτὸν
 6 καθ' αὐτὸν ἀνακινουῦντα τοὺς ἀπ' ἐκείνων τύπους ἐνδείκνυ-
 7 ται τὸν ζωγράφον κατὰ τὸ φανταστικὸν τάττων, τὸν δὲ
 8 γραμματιστὴν κατὰ τὴν κοινὴν αἴσθησιν, ἕτερα εἶναι ταῦτα
 9 κατ' οὐσίαν ἀλλήλων. ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν Θεαιτήτῳ [p. 191c]
 10 κήρινον ἐκμαγεῖον σαφῶς διίστησι τῆς αἰσθήσεως, ἐν ᾧ τὰς
 11 σφραγίδας ἀπομάττεσθαι τῶν αἰσθητῶν. εἴτε δὲ κατ' οὐσίαν
 12 διέστηκεν ταῦτα ἀλλήλων, εἴτε ἓν ἐστὶν καὶ πολλὰ τοῦτο
 13 τῆς φύσεως τὸ εἶδος, ἐκεῖνο φανερόν, ὅτι τὸ μνημο-
 14 νεῦον καὶ τὸ αἰσθανόμενον ἕτερον, κἂν περὶ μίαν οὐσίαν
 15 ἢ τούτων ὑπόστασις διαιρῆται, τῆς μιᾶς πλήθος οὐσιῶδες
 16 ἐχούσης, καὶ ὥς τὸ μνημονευτικὸν ἐγγυτέρω λόγου μᾶλλον
 17 ἢ τὸ αἰσθητικὸν δέχεται γὰρ καὶ τοὺς ἀπ' ἐκείνου τύπους,
 18 ὥσπερ ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως. ταῦτα καὶ περὶ τούτων, ἵν'
 19 ἔχωμεν ὡς ἄρα, κἂν ἄλλα μόρια ἢ τῆς ἀλόγου ψυχῆς, περὶ
 20 τούτων εἴρηται νῦν τῶν πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν χρησί-
 21 μων καὶ τῶν παιδευομένων ὑπ' αὐτῆς.

[85] *Θεαίτητος* 195c1-d10

- 195c**
 1 ΣΩ. Τὴν ἐμαυτοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς ἀληθῶς
 2 ἀδολεσχίαν. τί γὰρ ἂν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἄνω
 3 κάτω τοὺς λόγους ἑλκῇ τις ὑπὸ νωθείας οὐ δυνάμενος
 4 πεισθῆναι, καὶ ἢ δυσαπάλλακτος ἀφ' ἐκάστου λόγου;
 5 ΘΕΑΙ. Σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις;
 6 ΣΩ. Οὐ δυσχεραίνω μόνον ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅτι ἀποκρι-
 7 νοῦμαι ἂν τις ἐρηταί με· "ὦ Σώκρατες, ἡῦρηκας δὴ ψευδῇ

- 8 δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐστι πρὸς ἀλλήλας οὔτ'
195d
 1 ἐν ταῖς διανοαῖς ἀλλ' ἐν τῇ συνάψει αἰσθήσεως πρὸς
 2 διάνοιαν;" φήσω δὲ ἐγὼ οἶμαι καλλωπιζόμενος ὥς τι
 3 ἡύρηκότες ἡμῶν καλόν.
 4 ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ
 5 νῦν ἀποδεδειγμένον.
 6 ΣΩ. "Οὐκοῦν," φησί, "λέγεις ὅτι αὐτὸν ἄνθρωπον
 7 ὃν διανοούμεθα μόνον, ὀρῶμεν δ' οὔ, ἵππον οὐκ ἂν ποτε
 8 οἰηθείμεν εἶναι, ὃν αὐτὸ οὔτε ὀρῶμεν οὔτε ἀπτόμεθα, διανοοῦ-
 9 μεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ;"
 10 ταῦτα οἶμαι φήσω λέγειν.

[86] *Θεαίτητος* 194a6-e7

- 194a**
 1 ΣΩ. Καὶ ὅταν τοίνυν τῷ μὲν παρῇ αἴσθησις τῶν σημείων,
 2 τῷ δὲ μή, τὸ δὲ τῆς ἀπουσίας αἰσθήσεως τῇ παρουσίᾳ προς-
 3 αρμότης, πάντῃ ταύτῃ ψεύδεται ἢ διάνοια. καὶ ἐνὶ λόγῳ,
 4 περὶ ὧν μὲν μή οἶδέ τις μὴδ' ἐπήσθετο πώποτε, οὐκ ἔστιν,
194b
 1 ὥς ἔοικεν, οὔτε ψεύδεσθαι οὔτε ψευδῆς δόξα, εἴ τι νῦν ἡμεῖς
 2 ὑγιὲς λέγομεν· περὶ δὲ ὧν ἴσμεν τε καὶ αἰσθανόμεθα, ἐν αὐτοῖς
 3 τούτοις στρέφεται καὶ ἐλίττεται ἢ δόξα ψευδῆς καὶ ἀληθῆς
 4 γιγνομένη, καταντικρὺ μὲν καὶ κατὰ τὸ εὐθὺ τὰ οἰκεῖα συν-
 5 ἄγουσα ἀποτυπώματα καὶ τύπους ἀληθῆς, εἰς πλάγια δὲ καὶ
 6 σκολιὰ ψευδῆς.
 7 ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν καλῶς, ὦ Σώκρατες, λέγεται;
194c
 1 ΣΩ. Ἐτι τοίνυν καὶ τάδε ἀκούσας μᾶλλον αὐτὸ ἐρεῖς. τὸ
 2 μὲν γὰρ τὰληθὲς δοξάζειν καλόν, τὸ δὲ ψεύδεσθαι αἰσχρὸν.
 3 ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;
 4 ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν φασὶν ἐνθένδε γίγνεσθαι. ὅταν μὲν
 5 ὁ κηρὸς τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λεῖος καὶ
 6 μετρίως ὠργασμένος ᾗ, τὰ ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἐνση-
 7 μαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυχῆς "κέαρ," ὃ ἔφη Ὅμηρος
 8 αἰνιττόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιότητα, τότε μὲν καὶ τούτοις
194d
 1 καθαρὰ τὰ σημεία ἐγγιγνόμενα καὶ ἱκανῶς τοῦ βάθους ἔχοντα
 2 πολυχρόνιά τε γίγνεται καὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν
 3 εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἴτα οὐ παραλλάττουσι τῶν αἰσθή-
 4 σεων τὰ σημεία ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ. σαφὴ γὰρ καὶ ἐν
 5 εὐρυχωρίᾳ ὄντα ταχὺ διανέμουςιν ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστα
 6 ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται, καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται.
 7 ἢ οὐ δοκεῖ σοι;
 8 ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.
194e

- 1 ΣΩ. Ὅταν τοίνυν λάσιόν του τὸ κέαρ ἦ, ὃ δὴ ἐπήνεσεν
 2 ὁ πάσσοφος ποιητής, ἢ ὅταν κοπρῶδες καὶ μὴ καθαροῦ τοῦ
 3 κηροῦ, ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν, ὧν μὲν ὑγρὸν εὐμαθεῖς
 4 μὲν, ἐπιλήσμονες δὲ γίνονται, ὧν δὲ σκληρόν, τάναντία.
 5 οἱ δὲ δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τι ἢ γῆς ἢ κόπρου συμ-
 6 μιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες ἀσαφῆ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν.
 7 ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκληρά· βάθος γὰρ οὐκ ἔνι. ἀσαφῆ

[87] *Θεαίτητος* 195a1-9

195a

- 1 ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ὑπὸ γὰρ τοῦ συγχεῖσθαι ταχὺ γίγνεται
 2 ἄμυδρά. ἔαν δὲ πρὸς πᾶσι τούτοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπτω-
 3 κότα ἢ ὑπὸ στενοχωρίας, ἔαν του σμικρὸν ἢ τὸ ψυχάριον,
 4 ἔτι ἀσαφέστερα ἐκείνων. πάντες οὖν οὗτοι γίνονται οἱοι
 5 δοξάζειν ψευδῆ. ὅταν γὰρ τι ὁρῶσιν ἢ ἀκούωσιν ἢ ἐπινοῶ-
 6 σιν, ἕκαστα ἀπονέμειν ταχὺ ἐκάστοις οὐ δυνάμενοι βραδεῖς
 7 τέ εἰσι καὶ ἀλλοτριονομοῦντες παρορῶσί τε καὶ παρακούουσι
 8 καὶ παρανοοῦσι πλεῖστα, καὶ καλοῦνται αὐ οὗτοι ἐψευσμένοι
 9 τε δὴ τῶν ὄντων καὶ ἀμαθεῖς.

[88] *Σοφιστής* 261c6-263d4

261c

- 1 ΞΕ. Λόγον δὴ πρῶτον καὶ δόξαν, καθάπερ ἐρρήθη νυνδὴ,
 2 λάβωμεν, ἵνα ἐναργέστερον ἀπολογισώμεθα πότερον αὐτῶν
 3 ἄπτεται τὸ μὴ ὄν ἢ παντάπασιν ἀληθῆ μὲν ἔστιν ἀμφότερα
 4 ταῦτα, ψεῦδος δὲ οὐδέποτε οὐδέτερον.
 5 ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

261d

- 1 ΞΕ. Φέρε δὴ, καθάπερ περὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γραμμάτων
 2 ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπισκεψώμεθα.
 3 φαίνεται γὰρ πῃ ταύτη τὸ νῦν ζητούμενον.
 4 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπακουστέον;
 5 ΞΕ. Εἴτε πάντα ἀλλήλοις συναρμόττει εἴτε μηδέν, εἴτε
 6 τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μή.
 7 ΘΕΑΙ. Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δ' οὐ.
 8 ΞΕ. Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγόμενα

261e

- 1 καὶ δηλοῦντά τι συναρμόττει, τὰ δὲ τῇ συνεχείᾳ μηδέν
 2 σημαίνοντα ἀναρμोοστεῖ.
 3 ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτ' εἶπας;
 4 ΞΕ. Ὅπερ ᾠήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν. ἔστι
 5 γὰρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων
 6 διττὸν γένος.
 7 ΘΕΑΙ. Πῶς;

262a

- 1 ΞΕ. Τὸ μὲν ὀνόματα, τὸ δὲ ῥήματα κληθέν.

- 2 ΘΕΑΙ. Εἰπὲ ἐκάτερον.
 3 ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὃν δῆλωμα ῥήμά που
 4 λέγομεν.
 5 ΘΕΑΙ. Ναί.
 6 ΞΕ. Τὸ δέ γ' ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἐκείνας πράττουσι σημείον
 7 τῆς φωνῆς ἐπιτεθὲν ὄνομα.
 8 ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.
 9 ΞΕ. Οὐκοῦν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς λεγο-
 10 μένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ' αὖ ῥημάτων χωρὶς ὀνομάτων
 11 λεχθέντων.
 12 ΘΕΑΙ. Ταῦτ' οὐκ ἔμαθον.

262b

- 1 ΞΕ. Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι συνωμο-
 2 λόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι συνεχῶς ὧδε
 3 λεγόμενα ταῦτα οὐκ ἔστι λόγος.
 4 ΘΕΑΙ. Πῶς;
 5 ΞΕ. Οἶον "β α δ ί ζ ε ι" "τ ρ έ χ ε ι" "κ α θ ε ύ δ ε ι," καὶ
 6 τᾶλλα ὅσα πράξεις σημαίνει ῥήματα, κἂν πάντα τις ἐφεξῆς
 7 αὐτ' εἴπῃ, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται.
 8 ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;
 9 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται "λ έ ω ν" "ε̑ λ α φ ο ς"
 10 "ί π π ο ς," ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὐτῶν πραττόντων

262c

- 1 ὀνομάσθῃ, καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐδεὶς πω
 2 συνέστη λόγος· οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως
 3 πρᾶξιν οὐδ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος
 4 δηλοῖ τὰ φωνηθέντα, πρὶν ἂν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα
 5 κεράσῃ. τότε δ' ἤρμοσέν τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθύς
 6 ἢ πρώτη συμπλοκή, σχεδὸν τῶν λόγων ὁ πρῶτός τε καὶ
 7 σμικρότατος.
 8 ΘΕΑΙ. Πῶς ἄρ' ὧδε λέγεις;
 9 ΞΕ. Ὅταν εἴπῃ τις "ἄ ν θ ρ ω π ο ς μ α ν θ ἄ ν ε ι," λόγον
 10 εἶναι φῆς τοῦτον ἐλάχιστόν τε καὶ πρῶτον;

262d

- 1 ΘΕΑΙ. Ἐγωγε.
 2 ΞΕ. Δηλοῖ γὰρ ἤδη που τότε περὶ τῶν ὄντων ἢ γιγνο-
 3 μένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων, καὶ οὐκ ὀνομάζει μόνον
 4 ἀλλὰ τι περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμασι. διὸ
 5 λέγειν τε αὐτὸν ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἵπομεν, καὶ δὴ καὶ
 6 τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐφθεγξάμεθα λόγον.
 7 ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.
 8 ΞΕ. Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἀλλήλοις
 9 ἤρμοττεν, τὰ δ' οὐ, καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὐτῶν σημεία τὰ μὲν

262e

- 1 οὐχ ἀρμόττει, τὰ δὲ ἀρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπηργάσατο.
 2 ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.
 3 ΞΕ. Ἐτι δὴ σμικρὸν τόδε.

- 4 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 5 ΞΕ. Λόγον ἀναγκαῖον, ὅταν περ ἦ, τινὸς εἶναι λόγον, μὴ
 6 δὲ τινὸς ἀδύνατον.
 7 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 8 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ ποιόν τινα αὐτὸν εἶναι δεῖ;
 9 ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;
 10 ΞΕ. Προσέχωμεν δὴ τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς.
 11 ΘΕΑΙ. Δεῖ γοῦν.
 12 ΞΕ. Λέξω τοίνυν σοι λόγον συνθεὶς πρᾶγμα πράξει
 13 δι' ὀνόματος καὶ ῥήματος· ὅτου δ' ἂν ὁ λόγος ἦ, σύ μοι
 14 φράζειν.
263a
 1 ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔσται κατὰ δύναμιν.
 [Πρβλ. Χωρίο 64]

[89] Πολιτικός 285a4-b6

- 285a**
 1 διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' εἶδη συνειθίσθαι
 2 σκοπεῖν διαιρουμένους ταῦτά τε τοσοῦτον διαφέροντα συμ-
 3 βάλλουσιν εὐθὺς εἰς ταὐτὸν ὅμοια νομίσαντες, καὶ τοῦναντίον
 4 αὐτοῦ τούτου δρῶσιν ἕτερα οὐ κατὰ μέρη διαιροῦντες, δέον, ὅταν
285b
 1 μὲν τὴν τῶν πολλῶν τις πρότερον αἰσθηται κοινωνίαν, μὴ
 2 προαφίστασθαι πρὶν ἂν ἐν αὐτῇ τὰς διαφορὰς ἴδῃ πάσας
 3 ὁπόσαι περ ἐν εἶδεσι κεῖνται, τὰς δὲ αὐτὴ παντοδαπὰς ἀνομοιό-
 4 τητας, ὅταν ἐν πλήθεσιν ὀφθῶσιν, μὴ δυνατὸν εἶναι δυσωπού-
 5 μενον παύεσθαι πρὶν ἂν σύμπαντα τὰ οἰκεία ἐντὸς μιᾶς
 6 ὁμοιότητος ἔρξας γένους τινὸς οὐσίᾳ περιβάληται.

[90] Θεαίτητος 197c1-e7

- 197c**
 1 ΣΩ. Ὅρα δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατόν οὕτω κεκτημένον
 2 μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ εἴ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περισσεύας ἢ
 3 τι ἄλλο, θηρεύσας οἰκοὶ κατασκευασάμενος περισσευεῶνα
 4 τρέφοι, τρόπον μὲν [γάρ] ἂν πού τινα φαῖμεν αὐτὸν αὐτὰς
 5 ἀεὶ ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. ἦ γάρ;
 6 ΘΕΑΙ. Ναί.
 7 ΣΩ. Τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν
 8 μὲν αὐτῷ περὶ αὐτὰς παραγεγονέναι, ἐπεὶ δὲ ἐν οἰκείῳ περι-
 9 βόλῳ ὑποχειρίους ἐποίησατο, λαβεῖν καὶ σχεῖν ἐπειδὴν
197d
 1 βούληται, θηρευσαμένων ἦν ἂν ἀεὶ ἐθέλῃ, καὶ πάλιν ἀφιέναι,
 2 καὶ τοῦτο ἐξεῖναι ποιεῖν ὅποσάκις ἂν δοκῇ αὐτῷ.
 3 ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.
 4 ΣΩ. Πάλιν δὴ, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρινόν τι ἐν ταῖς

5 ψυχαῖς κατεσκευάζομεν οὐκ οἶδ' ὅτι πλάσμα, νῦν αὖ ἐν ἐκάστη
6 ψυχῇ ποιήσωμεν περισσευεῶνά τινα παντοδαπῶν ὀρνίθων,
7 τὰς μὲν κατ' ἀγέλας οὔσας χωρὶς τῶν ἄλλων, τὰς δὲ κατ'
8 ὀλίγας, ἐνίας δὲ μόνας διὰ πασῶν ὅπῃ ἂν τύχῃσι πετομένας.

197e

1 ΘΕΑΙ. Πεποιήσθω δὴ. ἀλλὰ τί τοῦντεῦθεν;
2 ΣΩ. Παιδίῳ μὲν ὄντων φάναι χρὴ εἶναι τοῦτο τὸ ἀγγεῖον
3 κενόν, ἀντὶ δὲ τῶν ὀρνίθων ἐπιστήμας νοῆσαι· ἦν δ' ἂν
4 ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ εἰς τὸν περιβόλον, φάναι
5 αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ ἡρσηκέναι τὸ πρᾶγμα οὗ ἦν αὕτη ἡ
6 ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἐπίστασθαι τοῦτ' εἶναι.
7 ΘΕΑΙ. Ἐστω.

[91] Πρόκλος, <i>εἰς Τίμαιον</i> 2,27,13-24
--

1 καὶ γὰρ ἐν
2 τὸ πᾶν ἀποτελεῖται διὰ τῆς ἀναλογίας ἐνοποιῶν τῶν διηρη-
3 μένων καὶ συναγωγὸν τῶν πεπληθυσμένων καὶ συνεκτικὴν
4 τῶν διασκεδαννυμένων δύναμιν ἐχούσης. διὰ δὲ ταύτην τὴν
5 αἰτίαν καὶ οἱ θεολόγοι τὰς ἐν τοῖς θεοῖς τούτων αἰτίας
6 θεωροῦντες τὴν Ἀφροδίτην τῷ Ἄρει συγκαθεύξαντες περι-
7 βάλλουσιν αὐτοὺς τοῖς Ἡφαιστοτεύκτοις δεσμοῖς, τῆς ἐτερό-
8 τητος τῆς ἐν τῷ κόσμῳ δι' ἁρμονίας καὶ φιλίας συνεχομένης
9 καὶ ἀπάσης ταύτης τῆς συμπλοκῆς τοῦ Ἡφαιστοῦ τὴν αἰτίαν
10 ἔχοντος, καὶ διὰ τῶν δημιουργικῶν δεσμῶν τὴν ταυτότητα
11 τῇ ἐτερότητι συμπλέκοντες καὶ τῇ διακρίσει τὴν ἁρμονίαν
12 καὶ τῇ ἐναντιώσει τὴν κοινωνίαν.

[92] Θεαίτητος 195e8-196a7

195e

1 ΣΩ. Τί οὖν; οἶει τινὰ πῶποτε αὐτὸν ἐν αὐτῷ πέντε καὶ

196a

1 ἐπτὰ, λέγω δὲ μὴ ἀνθρώπους ἐπτὰ καὶ πέντε προθέμενον
2 σκοπεῖν μὴδ' ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ' αὐτὰ πέντε καὶ ἐπτὰ, ἃ
3 φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι καὶ ψευδῇ ἐν αὐτοῖς
4 οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐτὰ εἴ τις ἀνθρώπων ἤδη πῶποτε
5 ἐσκέψατο λέγων πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτῶν πόσα ποτ' ἐστίν,
6 καὶ ὁ μὲν τις εἶπεν οἰηθεὶς ἔνδεκα αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα,
7 ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἶονται δώδεκα αὐτὰ εἶναι;

[93] Θεαίτητος 198b4-e6

198b

4 ΣΩ. Καὶ καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδάσκειν, παρα-
5 λαμβάνοντα δὲ μαθηθῆναι, ἔχοντα δὲ δὴ τῷ κεκτηθῆναι ἐν τῷ
6 περισσευεῶνι ἐκείνῳ ἐπίστασθαι.

7 ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.
 8 ΣΩ. Τῷ δὲ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσσχες τὸν νοῦν. ἀριθμη-
 9 τικὸς γὰρ ὢν τελέως ἄλλο τι πάντας ἀριθμοὺς ἐπίσταται;
 10 πάντων γὰρ ἀριθμῶν εἰσιν αὐτῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμαι.
 11 ΘΕΑΙ. Τί μήν;

198c

1 ΣΩ. Ἦ οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοὶ ἂν ποτέ τι ἢ αὐτὸς πρὸς
 2 αὐτὸν αὐτὰ ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν;
 3 ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;
 4 ΣΩ. Τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ
 5 σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὢν.
 6 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 7 ΣΩ. Ὁ ἄρα ἐπίσταται, σκοπούμενος φαίνεται ὡς οὐκ
 8 εἰδώς, ὃν ὡμολογήκαμεν ἅπαντα ἀριθμὸν εἰδέναι. ἀκούεις
 9 γὰρ πού τις τοιαύτας ἀμφισβητήσεις.
 10 ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

198d

1 ΣΩ. Οὐκοῦν ἡμεῖς ἀπεικάζοντες τῇ τῶν περισσευῶν κτήσει
 2 τε καὶ θήρᾳ ἐροῦμεν ὅτι διττὴ ἦν ἡ θήρα, ἡ μὲν πρὶν ἐκτῆσθαι
 3 τοῦ κεκτηῖσθαι ἕνεκα, ἡ δὲ κεκτημένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν
 4 ἐν ταῖς χερσὶν ἅ πάλαι ἐκέκτητο. οὕτως δὲ καὶ ὢν πάλαι
 5 ἐπιστήμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι καὶ ἡπίστατο αὐτά, πάλιν ἔστι
 6 καταμανθάνειν ταῦτα ταῦτα ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐπιστήμην
 7 ἐκάστου καὶ ἴσχοντα, ἣν ἐκέκτητο μὲν πάλαι, πρόχειρον δ'
 8 οὐκ εἶχε τῇ διανοίᾳ;
 9 ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

198e

1 ΣΩ. Τοῦτο δὴ ἄρτι ἡρώτων, ὅπως χρὴ τοῖς ὀνόμασι
 2 χρώμενον λέγειν περὶ αὐτῶν, ὅταν ἀριθμήσων ἢ ὁ ἀριθμη-
 3 τικὸς ἢ τι ἀναγνωσόμενος ὁ γραμματικὸς, ὡς ἐπιστάμενος
 4 ἄρα ἐν τῷ τοιούτῳ πάλιν ἔρχεται μαθησόμενος παρ' ἑαυτοῦ
 5 ἃ ἐπίσταται;
 6 ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἄτοπον, ὦ Σώκρατες.

[94] Πρόκλος, <i>εἰς Παρμενίδην</i> 1025,8-15

1 ἔπειτα τὰς
 2 φαντασίας ἀφελεῖν, τὰς ἐν ἡμῖν πετομένας
 3 Στυμφαλίδας ὄρνιθας, ὥσπερ κακὰ μορφωτικὰ
 4 καὶ ἐσχηματισμένα νοοῦσας, τὸ δὲ ἀσχημάτι-
 5 στον καὶ ἀμερὲς εἶδος ἐλεῖν οὐδαμῇ δυναμένας,
 6 ἀλλὰ παραποδιζούσας τὴν καθαρὰν καὶ αὔλον
 7 νόησιν τῆς ψυχῆς τῷ παρεμπίπτειν καὶ θόρυ-
 8 βον αὐτῇ παρέχειν ἐν ταῖς ζητήσεσι·

[95] Θεαίτητος 199a4-d8

199a

1 ΣΩ. Βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐδέν
 2 ἡμῖν μέλει, ὅπη τις χαίρει ἔλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ μανθάνειν,
 3 ἐπειδὴ δὲ ὠρισάμεθα ἕτερον μὲν τι τὸ κεκτῆσθαι τὴν ἐπι-
 4 στήμην, ἕτερον δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μὲν τις ἔκτεται μὴ κεκτῆσθαι
 5 ἀδύνατον φαμεν εἶναι, ὥστε οὐδέποτε συμβαίνει ὃ τις οἶδεν μὴ
 6 εἰδέναι, ψευδῇ μέντοι δόξαν οἷόν τ' εἶναι περὶ αὐτοῦ λαβεῖν;

199b

1 μὴ γὰρ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην τούτου οἷόν τε, ἀλλ' ἐτέραν ἀντ'
 2 ἐκείνης, ὅταν θηρεύων τινά πού ποτ' ἐπιστήμην διαπετομένων
 3 ἀνθ' ἐτέρας ἐτέραν ἀμαρτῶν λάβῃ, τότε ἄρα τὰ ἑνδεκα δώ-
 4 δεκα ὠήθη εἶναι, τὴν τῶν ἑνδεκα ἐπιστήμην ἀντὶ τῆς τῶν
 5 δώδεκα λαβῶν τὴν ἐν ἑαυτῷ οἷον φάτταν ἀντὶ περισσεῶς.
 6 ΘΕΑΙ. Ἔχει γὰρ οὖν λόγον.
 7 ΣΩ. Ὅταν δέ γε ἦν ἐπιχειρεῖ λαβεῖν λάβῃ, ἀψευδεῖν τε
 8 καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν τότε, καὶ οὕτω δὴ εἶναι ἀληθῆ τε καὶ

199c

1 ψευδῇ δόξαν, καὶ ὧν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐδυσχεραίνομεν οὐδέν
 2 ἐμποδῶν γίνεσθαι; ἴσως οὖν μοι συμφήσεις· ἢ πῶς
 3 ποιήσεις;
 4 ΘΕΑΙ. Οὕτως.
 5 ΣΩ. Καὶ γὰρ τοῦ μὲν ἃ ἐπίστανται μὴ ἐπίστασθαι
 6 ἀπηλλάγμεθα· ἃ γὰρ κεκτῆμεθα μὴ κεκτῆσθαι οὐδαμοῦ ἔτι
 7 συμβαίνει, οὔτε ψευθεῖσιν τινος οὔτε μή. δεινότερον μέντοι
 8 πάθος ἄλλο παραφαίνεσθαι μοι δοκεῖ.
 9 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
 10 ΣΩ. Εἰ ἢ τῶν ἐπιστημῶν μεταλλαγὴ ψευδῆς γενήσεται
 11 ποτε δόξα.
 12 ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ;

199d

1 ΣΩ. Πρῶτον μὲν τό τινος ἔχοντα ἐπιστήμην τοῦτο αὐτὸ
 2 ἀγνοεῖν, μὴ ἀγνωμοσύνη ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστήμῃ· ἔπειτα
 3 ἕτερον αὖ τοῦτο δοξάζειν, τὸ δ' ἕτερον τοῦτο, πῶς οὐ πολλὴ
 4 ἀλογία, ἐπιστήμης παραγενομένης γνῶναι μὲν τὴν ψυχὴν
 5 μηδέν, ἀγνοῆσαι δὲ πάντα; ἐκ γὰρ τούτου τοῦ λόγου κωλύει
 6 οὐδέν καὶ ἀγνοῖαν παραγενομένην γνῶναί τι ποιῆσαι καὶ
 7 τυφλότητα ἰδεῖν, εἴπερ καὶ ἐπιστήμη ἀγνοῆσαί ποτέ τινα
 8 ποιήσει.

[96] Θεαίτητος 199e1-200a10

199e

1 ΘΕΑΙ. Ἴσως γὰρ, ὦ Σώκρατες, οὐ καλῶς τὰς ὀρνιθας
 2 ἐτίθεμεν ἐπιστήμας μόνον τιθέντες, ἔδει δὲ καὶ ἀνεπιστη-
 3 μοσύνας τιθεῖναι ὁμοῦ συνδιαπετομένας ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ
 4 τὸν θηρεύοντα τοτὲ μὲν ἐπιστήμην λαμβάνοντα, τοτὲ δ' ἀνεπιστημοσύνην
 5 τοῦ αὐτοῦ πέρι ψευδῇ μὲν δοξάζειν τῇ

- 6 ἀνεπιστημοσύνη, ἀληθῇ δὲ τῇ ἐπιστήμῃ.
 7 ΣΩ. Οὐ ράδιόν γε, ὦ Θεαίτητε, μὴ ἐπαινεῖν σε· ὁ μέντοι
 8 εἶπες πάλιν ἐπίσκεψαι. ἔστω μὲν γὰρ ὡς λέγεις· ὁ δὲ δὴ τὴν
200a
 1 ἀνεπιστημοσύνην λαβὼν ψευδῇ μὲν, φῆς, δοξάσει. ἢ γάρ;
 2 ΘΕΑΙ. Ναί.
 3 ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ ἡγήσεται γε ψευδῇ δοξάζειν.
 4 ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;
 5 ΣΩ. Ἀλλ' ἀληθῇ γε, καὶ ὡς εἰδὼς διακρίσεται περὶ ὧν
 6 ἔψευσται.
 7 ΘΕΑΙ. Τί μὴν;
 8 ΣΩ. Ἐπιστήμην ἄρα οἰήσεται τεθηρευκῶς ἔχειν ἄλλ' οὐκ
 9 ἀνεπιστημοσύνην.
 10 ΘΕΑΙ. Δῆλον.

[97] Θεαίτητος 200a11-b5

- 200a**
 1 ΣΩ. Οὐκοῦν μακρὰν περιελθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην
 2 πάρεσμεν ἀπορίαν. ὁ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκεῖνος γελάσας φήσει·
200b
 1 "Πότερον," ὦ βέλτιστοι, "ἀμφοτέρως τις εἰδὼς, ἐπιστήμην
 2 τε καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ἣν οἶδεν, ἑτέραν αὐτὴν οἶεται τινα
 3 εἶναι ὧν οἶδεν; ἢ οὐδετέραν [αὐτὴν] εἰδὼς, ἣν μὴ οἶδε, δοξάζει
 4 ἑτέραν ὧν οὐκ οἶδεν; ἢ τὴν μὲν εἰδὼς, τὴν δ' οὐ, ἣν οἶδεν,
 5 ἣν μὴ οἶδεν; ἢ ἣν μὴ οἶδεν, ἣν οἶδεν ἡγεῖται;

[98] Θεαίτητος 195b2-196d3

- 195b**
 1 ΣΩ. Φῶμεν ἄρα ἐν ἡμῖν ψευδεῖς δόξας εἶναι;
 2 ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.
 3 ΣΩ. Καὶ ἀληθεῖς δὴ;
 4 ΘΕΑΙ. Καὶ ἀληθεῖς.
 5 ΣΩ. Ἦδη οὖν οἰόμεθα ἱκανῶς ὠμολογήσθαι ὅτι παντὸς
 6 μᾶλλον ἐστὸν ἀμφοτέρα τούτῳ τῷ δόξα;
 1 ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.
 2 ΣΩ. Δεινόν τε, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἀληθῶς κινδυνεύει καὶ
 3 ἀηδὲς εἶναι ἀνὴρ ἀδολέσχης.
 4 ΘΕΑΙ. Τί δέ; πρὸς τί τοῦτ' εἶπες;
195c
 1 ΣΩ. Τὴν ἐμαυτοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς ἀληθῶς
 2 ἀδολεσχίαν. τί γὰρ ἂν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἄνω
 3 κάτω τοὺς λόγους ἔλκη τις ὑπὸ νωθείας οὐ δυνάμενος
 4 πεισθῆναι, καὶ ἢ δυσαπάλλακτος ἀφ' ἐκάστου λόγου;
 5 ΘΕΑΙ. Σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις;
 6 ΣΩ. Οὐ δυσχεραίνω μόνον ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅτι ἀποκρι-

7 νοῦμαι ἂν τις ἔρηταί με· "Ω Σώκρατες, ἡῤρηκας δὴ ψευδῇ
8 δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐστὶ πρὸς ἀλλήλας οὔτ'
195d

1 ἐν ταῖς διανοαῖς ἀλλ' ἐν τῇ συνάψει αἰσθήσεως πρὸς
2 διάνοιαν;" φήσω δὲ ἐγὼ οἶμαι καλλωπιζόμενος ὥς τι
3 ἡῤρηκότων ἡμῶν καλόν.

4 ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ
5 νῦν ἀποδεδειγμένον.

6 ΣΩ. "Οὐκοῦν," φησί, "λέγεις ὅτι αὐτὸν ἄνθρωπον
7 ὃν διανοούμεθα μόνον, ὀρῶμεν δ' οὐ, ἵππον οὐκ ἂν ποτε
8 οἰηθείμεν εἶναι, ὃν αὐτὸ οὔτε ὀρῶμεν οὔτε ἀπτόμεθα, διανοοῦ-
9 μεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ;"
10 ταῦτα οἶμαι φήσω λέγειν.

11 ΘΕΑΙ. Καὶ ὀρθῶς γε.

195e

1 ΣΩ. "Τί οὖν," φησί, "τὰ ἔνδεκα ἃ μὴδὲν ἄλλο ἢ δια-
2 νοεῖται τις, ἄλλο τι ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὐκ ἂν ποτε οἰηθείη
3 δώδεκα εἶναι ἃ μόνον αὐτὸ διανοεῖται;" ἴθι οὖν δῆ, σὺ
4 ἀποκρίνου.

5 ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἀποκρινοῦμαι ὅτι ὀρῶν μὲν ἂν τις ἢ ἐφαπτό-
6 μενος οἰηθείη τὰ ἔνδεκα δώδεκα εἶναι, ἃ μέντοι ἐν τῇ διανοίᾳ
7 ἔχει, οὐκ ἂν ποτε περὶ αὐτῶν ταῦτα δοξάσειεν οὕτως.

8 ΣΩ. Τί οὖν; οἶει τινὰ πώποτε αὐτὸν ἐν αὐτῷ πέντε καὶ

196a

1 ἐπτά, λέγω δὲ μὴ ἀνθρώπους ἐπτά καὶ πέντε προθέμενον
2 σκοπεῖν μὴδ' ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ' αὐτὰ πέντε καὶ ἐπτά, ἃ
3 φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι καὶ ψευδῇ ἐν αὐτοῖς
4 οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐτὰ εἴ τις ἀνθρώπων ἤδη πώποτε
5 ἐσκέψατο λέγων πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτῶν πόσα ποτ' ἐστίν,
6 καὶ ὁ μὲν τις εἶπεν οἰηθεὶς ἔνδεκα αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα,
7 ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἶονται δώδεκα αὐτὰ εἶναι;

196b

1 ΘΕΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλοὶ δὴ καὶ ἔνδεκα· ἐὰν
2 δέ γε ἐν πλείονι ἀριθμῷ τις σκοπῇται, μάλλον σφάλλεται.
3 οἶμαι γὰρ σε περὶ παντὸς [μάλλον] ἀριθμοῦ λέγειν.

4 ΣΩ. Ὅρθως γὰρ οἶει· καὶ ἐνθυμοῦ μή τι τότε γίγνεται
5 ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ δώδεκα τὰ ἐν τῷ ἐκμαγείῳ ἔνδεκα οἰ-
6 ηθῆναι.

7 ΘΕΑΙ. Ἐοικέ γε.

8 ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς τοὺς πρώτους πάλιν ἀνήκει λόγους; ὁ γὰρ
9 τοῦτο παθὼν, ὃ οἶδεν, ἕτερον αὐτὸ οἶεται εἶναι ὧν αὐτὸ οἶδεν,
10 ὃ ἔφαμεν ἀδύνατον, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἠναγκάζομεν μὴ εἶναι

196c

1 ψευδῇ δόξαν, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀναγκάζοιτο εἰδῶς μὴ
2 εἰδέναι ἅμα.

3 ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

4 ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλ' ὅτιοῦν δεῖ ἀποφαίνειν τὸ τὰ ψευδῇ

5 δοξάζειν ἢ διανοίας πρὸς αἴσθησιν παραλλαγὴν. εἰ γὰρ
 6 τοῦτ' ἦν, οὐκ ἂν ποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς διανοήμασιν ἐψευδόμεθα.
 7 νῦν δὲ ἦτοι οὐκ ἔστι ψευδὴς δόξα, ἢ ἅ τις οἶδεν, οἷόν τε μὴ
 8 εἰδέναι. καὶ τούτων πότερα αἰρεῖ;
 9 ΘΕΑΙ. Ἀπορον αἰρεσιν προτίθης, ὦ Σώκρατες.

196d

1 ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι ἀμφοτέρω γε κινδυνεύει ὁ λόγος οὐκ
 2 ἔασειν. ὅμως δέ—πάντα γὰρ τολμητέον—τί εἰ ἐπιχειρή-
 3 σαιμεν ἀναισχυντεῖν;

[99] Πολιτεία 475e5-480a13

475e

1 Καὶ τοῦτο μὲν γ', ἔφη, ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις;
 2 Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ῥαδίως πρὸς γε ἄλλον· σὲ δὲ οἶμαι
 3 ὁμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε.
 4 Τὸ ποῖον;
 5 Ἐπειδὴ ἔστιν ἐναντίον καλὸν αἰσχροῦ, δύο αὐτῷ εἶναι.

476a

1 Πῶς δ' οὐ;
 2 Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἐν ἑκάτερον;
 3 Καὶ τοῦτο.
 4 Καὶ περὶ δὴ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ
 5 καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος, αὐτὸ μὲν ἐν
 6 ἑκάστον εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωμάτων καὶ ἀλλήλων
 7 κοινωνίᾳ πανταχοῦ φανταζόμενα πολλὰ φαίνεσθαι ἑκάστον.
 8 Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις.
 9 Ταύτη τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὓς νυνδὴ
 10 ἔλεγες φιλοθεάμονας τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς,

476b

1 καὶ χωρὶς αὖ περὶ ὧν ὁ λόγος, οὓς μόνους ἂν τις ὀρθῶς
 2 προσείποι φιλοσόφους.
 3 Πῶς, ἔφη, λέγεις;
 4 Οἱ μὲν που, ἦν δ' ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τὰς
 5 τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χροᾶς καὶ σχήματα καὶ
 6 πάντα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ
 7 καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἢ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ
 8 ἀσπάζεσθαι.
 9 Ἐχει γὰρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως.
 10 Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ ἰέναι τε καὶ ὁρᾶν
 11 καθ' αὐτὸ ἄρα οὐ σπάνιοι ἂν εἶεν;

476c

1 Καὶ μάλα.
 2 Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, αὐτὸ δὲ κάλλος
 3 μῆτε νομίζων μῆτε, ἂν τις ἡγήται ἐπὶ τὴν γνῶσιν αὐτοῦ,
 4 δυνάμενος ἔπεσθαι, ὅναρ ἢ ὕπαρ δοκεῖ σοι ζῆν; σκόπει δέ.
 5 τὸ ὀνειρώττειν ἄρα οὐ τότε ἐστίν, ἔάντε ἐν ὕπνῳ τις ἔάντ'

6 ἐγρηγορώς τὸ ὅμοιον τῷ μὴ ὅμοιον ἄλλ' αὐτὸ ἡγήται εἶναι
 7 ὥς οἶκεν;
 8 Ἐγὼ γοῦν ἂν, ἢ δ' ὅς, φαίην ὀνειρώττειν τὸν τοιοῦτον.
 9 Τί δέ; ὁ τᾶναντία τούτων ἡγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν

476d

1 καὶ δυνάμενος καθορᾶν καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέ-
 2 χοντα, καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα
 3 ἡγούμενος, ὕπαρ ἢ ὄναρ αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν;
 4 Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ.
 5 Οὐκοῦν τούτου μὲν τὴν διάνοιαν ὡς γινώσκοντος γνώμην
 6 ἂν ὀρθῶς φαῖμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν ὡς δοξάζοντος;
 7 Πάνυ μὲν οὖν.
 8 Τί οὖν ἐὰν ἡμῖν χαλεπαίνει οὗτος, ὃν φάμεν δοξάζειν
 9 ἄλλ' οὐ γινώσκειν, καὶ ἀμφισβητῇ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν;

476e

1 ἔξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ πείθειν ἡρέμα, ἐπικρυ-
 2 πτόμενοι ὅτι οὐχ ὑγιαίνει;
 3 Δεῖ γέ τοι δῆ, ἔφη.
 4 Ἴθι δῆ, σκόπει τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ βούλει ὧδε
 5 πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοντες ὡς εἴ τι οἶδεν οὐδεὶς
 6 αὐτῷ φθόνος, ἄλλ' ἄσμενοι ἂν ἴδοιμεν εἰδότα τι. ἄλλ'
 7 ἡμῖν εἰπέ τόδε· ὁ γινώσκων γινώσκει τί ἢ οὐδέν; σὺ οὖν
 8 μοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρίνου.
 9 Ἀποκρινούμαι, ἔφη, ὅτι γινώσκει τί.
 10 Πότερον ὃν ἢ οὐκ ὃν;

477a

1 Ὅν· πῶς γὰρ ἂν μὴ ὃν γέ τι γνωσθείη;
 2 Ἰκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν, κἂν εἰ πλεοναχῇ σκοποῖμεν,
 3 ὅτι τὸ μὲν παντελῶς ὃν παντελῶς γνωστόν, μὴ ὃν δὲ
 4 μηδαμῇ πάντῃ ἀγνωστον;
 5 Ἰκανώτατα.
 6 Εἶεν· εἰ δὲ δῆ τι οὕτως ἔχει ὡς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ
 7 μεταξὺ ἂν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὖ μηδαμῇ ὄντος;
 8 Μεταξύ.
 9 Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γνῶσις ἦν, ἀγνωσία δ' ἐξ ἀνάγκης
 10 ἐπὶ μὴ ὄντι, ἐπὶ δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον

477b

1 ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει ὃν τοιοῦτον;
 2 Πάνυ μὲν οὖν.
 3 Ἄρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι;
 4 Πῶς γὰρ οὐ;
 5 Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν αὐτήν;
 6 Ἄλλην.
 7 Ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη,
 8 κατὰ τὴν δύναμιν ἑκατέρω τὴν αὐτῆς.
 9 Οὕτω.
 10 Οὐκοῦν ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε, γινῶναι ὡς

11 ἔστι τὸ ὄν; — μᾶλλον δὲ ὧδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον
12 εἶναι διελέσθαι.

13 Πῶς;

477c

1 Φήσομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δὴ καὶ
2 ἡμεῖς δυνάμεθα ἅ δυνάμεθα καὶ ἄλλο πᾶν ὅτι περ ἂν δύνηται,
3 οἷον λέγω ὄψιν καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων εἶναι, εἰ ἄρα
4 μανθάνεις ὃ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος.

5 Ἀλλὰ μανθάνω, ἔφη.

6 Ἄκουσον δὴ ὃ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν. δυνάμεως γὰρ
7 ἐγὼ οὔτε τινὰ χρόαν ὁρῶ οὔτε σχῆμα οὔτε τι τῶν τοιούτων
8 οἷον καὶ ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἃ ἀποβλέπων ἔνια διορίζομαι
9 παρ' ἐμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα· δυνάμεως

477d

1 δ' εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω ἐφ' ᾧ τε ἔστι καὶ ὃ ἀπεργάζεται,
2 καὶ ταύτην ἐκάστην αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν
3 ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην τὴν
4 αὐτὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἑτερον ἀπεργαζομένην
5 ἄλλην. τί δὲ σύ; πῶς ποιεῖς;

6 Οὕτως, ἔφη.

7 Δεῦρο δὴ πάλιν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε. ἐπιστήμην πότερον
8 δύναμιν τινα φῆς εἶναι αὐτήν, ἢ εἰς τί γένος τιθεῖς;
9 Εἰς τοῦτο, ἔφη, πασῶν γε δυνάμεων ἐρρωμενεστάτην.

477e

1 Τί δέ, δόξαν εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἄλλο εἶδος οἴσομεν;

2 Οὐδαμῶς, ἔφη· ᾧ γὰρ δοξάζειν δυνάμεθα, οὐκ ἄλλο τι
3 ἢ δόξα ἐστίν.

4 Ἀλλὰ μὲν δὴ ὀλίγον γε πρότερον ὡμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸ
5 εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν.

6 Πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, τό γε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ
7 ταυτὸν τις νοῦν ἔχων τιθείη;

8 Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δῆλον ὅτι ἑτερον ἐπιστήμης δόξα

478a

1 ὁμολογεῖται ἡμῖν.

2 Ἅτερον.

3 Ἐφ' ἑτέρῳ ἄρα ἑτερόν τι δυναμένη ἐκατέρω αὐτῶν

4 πέφυκεν;

5 Ἀνάγκη.

6 Ἐπιστήμη μὲν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὄν γινῶναι ὥς ἔχει;

7 Ναί.

8 Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζειν;

9 Ναί.

10 Ἡ ταυτὸν ὅπερ ἐπιστήμη γινώσκει; καὶ ἔσται γνωστόν
11 τε καὶ δοξαστόν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον;

12 Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολογημένων· εἴπερ ἐπ' ἄλλῳ

13 ἄλλῃ δυνάμει πέφυκεν, δυνάμεις δὲ ἀμφοτέραι ἐστον, δόξα τε

478b

1 καὶ ἐπιστήμη, ἄλλη δὲ ἑκατέρα, ὥς φαμεν, ἐκ τούτων δὴ οὐκ
 2 ἐγχωρεῖ γνωστὸν καὶ δοξαστὸν ταὐτὸν εἶναι.
 3 Οὐκοῦν εἰ τὸ ὄν γνωστὸν, ἄλλο τι ἂν δοξαστὸν ἢ τὸ
 4 ὄν εἴη;
 5 Ἄλλο.
 6 Ἄρ' οὖν τὸ μὴ ὄν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τό γε
 7 μὴ ὄν; ἐννόει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τὶ φέρει τὴν δόξαν;
 8 ἢ οἷόν τε αὖ δοξάζειν μὲν, δοξάζειν δὲ μηδέν;
 9 Ἀδύνατον.
 10 Ἀλλ' ἐν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων;
 11 Ναί.
 12 Ἀλλὰ μὴν μὴ ὄν γε οὐχ ἐν τι ἀλλὰ μηδὲν ὀρθότατ' ἂν

478c

1 προσαγορεύοιτο;
 2 Πάνυ γε.
 3 Μὴ ὄντι μὴν ἄγνοϊαν ἐξ ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ
 4 γνῶσιν;
 5 Ὅρθῳς, ἔφη.
 6 Οὐκ ἄρα ὄν οὐδὲ μὴ ὄν δοξάζει;
 7 Οὐ γάρ.
 8 Οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γνῶσις δόξα ἂν εἴη;
 9 Οὐκ ἔοικεν.
 10 Ἄρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστίν, ὑπερβαίνουσα ἢ γνῶσιν
 11 σαφηνεῖα ἢ ἄγνοϊαν ἀσαφεία;
 12 Οὐδέτερα.
 13 Ἀλλ' ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, γνώσεως μὲν σοι φαίνεται δόξα
 14 σκοτωδέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον;
 15 Καὶ πολὺ γε, ἔφη.

478d

1 Ἐντὸς δ' ἀμφοῖν κεῖται;
 2 Ναί.
 3 Μεταξὺ ἄρα ἂν εἴη τούτοις δόξα.
 4 Κομιδῇ μὲν οὖν.
 5 Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, εἴ τι φανείη οἷον ἅμα
 6 ὄν τε καὶ μὴ ὄν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ κεῖσθαι τοῦ εἰλικρινῶς
 7 ὄντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ ὄντος, καὶ οὔτε ἐπιστήμην οὔτε
 8 ἄγνοϊαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὖ φανὲν ἀγνοίας
 9 καὶ ἐπιστήμης;
 10 Ὅρθῳς.
 11 Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοις ὁ δὴ καλοῦμεν δόξαν;
 12 Πέφανται.

478e

1 Ἐκεῖνο δὴ λείποισι' ἂν ἡμῖν εὐρεῖν, ὥς ἔοικε, τὸ ἀμφοτέ-
 2 ρων μετέχον, τοῦ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐδέτερον εἰλι-
 3 κρινὲς ὀρθῳς ἂν προσαγορευόμενον, ἵνα, ἐὰν φανῇ, δοξαστὸν
 4 αὐτὸ εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς μὲν ἄκροισι τὰ ἄκρα,
 5 τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως;

6 Οὕτω.

7 Τούτων δὴ ὑποκειμένων λεγέτω μοι, φήσω, καὶ ἀπο-
479a

1 κρινέσθω ὁ χρηστὸς ὃς αὐτὸ μὲν καλὸν καὶ ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ
2 κάλλους μηδεμίαν ἡγεῖται ἀεὶ μὲν κατὰ ταῦτα ὡσαύτως
3 ἔχουσιν, πολλὰ δὲ τὰ καλὰ νομίζει, ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων
4 καὶ οὐδαμῇ ἀνεχόμενος ἂν τις ἐν τῷ καλὸν φῇ εἶναι καὶ
5 δίκαιον καὶ τᾶλλα οὕτω. "Τούτων γὰρ δὴ, ὦ ἄριστε, φή-
6 σομεν, τῶν πολλῶν καλῶν μὲν τι ἔστιν ὃ οὐκ αἰσχρὸν
7 φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων, ὃ οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὁσίων,
8 ὃ οὐκ ἀνόσιον;"

479b

1 Οὐκ, ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη, καὶ καλὰ πῶς αὐτὰ καὶ αἰσχρὰ
2 φανῆναι, καὶ ὅσα ἄλλα ἐρωτᾷς.
3 Τί δὲ τὰ πολλὰ διπλάσια; ἥττόν τι ἡμίσεα ἢ διπλάσια
4 φαίνεται;

5 Οὐδέν.

6 Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μὴ τι
7 μᾶλλον ἢ ἂν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται ἢ τὰναντία;
8 Οὐκ, ἀλλ' αἰεὶ, ἔφη, ἕκαστον ἀμφοτέρων ἔξεται.

9 Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον τῶν

10 πολλῶν τοῦτο ὃ ἂν τις φῇ αὐτὸ εἶναι;

11 Τοῖς ἐν ταῖς ἐστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικεν,

479c

1 καὶ τῷ τῶν παίδων αἰνίγματι τῷ περὶ τοῦ εὐνούχου, τῆς
2 βολῆς πέρι τῆς νυκτερίδος, ᾧ καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίτ-
3 τονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζειν, καὶ οὐτ'
4 εἶναι οὔτε μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι,
5 οὔτε ἀμφοτέρω οὔτε οὐδέτερον.

6 Ἐχεις οὖν αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι χρήση, ἢ ὅποι θήσεις
7 καλλίω θέσιν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε
8 γὰρ που σκοτωδέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι

479d

1 φανήσεται, οὔτε φανότερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι.

2 Ἀληθέστατα, ἔφη.

3 Ἡύρηκαμεν ἄρα, ὥς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ
4 νόμιμα καλοῦ τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων μεταξύ που κυλινδεῖται
5 τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰλικρινῶς.

6 Ἡύρηκαμεν.

7 Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φανείη, δοξαστὸν
8 αὐτὸ ἄλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, τῇ μεταξύ δυνάμει τὸ
9 μεταξύ πλανητὸν ἀλίσκόμενον.

10 Ὡμολογήκαμεν.

479e

1 Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν μὴ
2 ὀρῶντας μὴδ' ἄλλω ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμένους ἔπεσθαι,
3 καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον μή, καὶ πάντα οὕτω,

- 4 δοξάζειν φήσομεν ἅπαντα, γινώσκειν δὲ ὧν δοξάζουσιν
 5 οὐδέν.
 6 Ἀνάγκη, ἔφη.
 7 Τί δὲ αὖ τοὺς αὐτὰ ἕκαστα θεωμένους καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτα
 8 ὡσαύτως ὄντα; ἄρ' οὐ γινώσκειν ἀλλ' οὐ δοξάζειν;
 9 Ἀνάγκη καὶ ταῦτα.
 10 Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαι τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα
480a
 3 φήσομεν ἐφ' οἷς γινώσῃς ἐστίν, ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; ἢ
 4 οὐ μνημονεύομεν ὅτι φωνάς τε καὶ χροᾶς καλὰς καὶ τὰ
 5 τοιαῦτ' ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι, αὐτὸ δὲ τὸ
 6 καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὥς τι ὄν;
 7 Μεμνήμεθα.
 8 Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς
 9 μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν
 10 ἂν οὕτω λέγωμεν;
 11 Οὐκ, ἂν γέ μοι πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλε-
 12 παίνειν οὐ θέμις.
 13 Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ ὄν ἀσπαζομένους φιλοσόφους
 14 ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον;
 15 Παντάπασι μὲν οὖν.

[100] Πάππος, *Συναγωγή* 7, 634,3-636,17

- 3 Ὁ καλούμενος ἀναλύμενος, Ἑρμόδωρε τέκνον, κατὰ
 4 σύλληψιν ἰδία τίς ἐστίν ὕλη παρεσκευασμένη μετὰ τὴν τῶν
 5 κοινῶν στοιχείων ποίησιν τοῖς βουλομένοις ἀναλαμβάνειν
 6 ἐν γραμμαῖς δύναμιν εὐρετικὴν τῶν προτεινομένων αὐτοῖς
 7 προβλημάτων, καὶ εἰς τοῦτο μόνον χρησίμη καθεστῶσα.
 8 γέγραπται δὲ ὑπὸ τριῶν ἀνδρῶν, Εὐκλείδου τε τοῦ στοι-
 9 χειωτοῦ καὶ Ἀπολλωνίου τοῦ Περγαίου καὶ Ἀρισταίου τοῦ
 10 πρεσβυτέρου, κατὰ ἀνάλυσιν καὶ σύνθεσιν ἔχουσα τὴν ἔφο-
 11 δον. ἀνάλυσις τοίνυν ἐστὶν ὁδὸς ἀπὸ τοῦ ζητουμένου ὡς
 12 ὁμολογουμένου διὰ τῶν ἐξῆς ἀκολουθῶν ἐπὶ τι ὁμολογού-
 13 μενον συνθέσει· ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀναλύσει τὸ ζητούμενον ὡς
 14 γεγονός ὑποθέμενοι τὸ ἐξ οὗ τοῦτο συμβαίνει σκοπούμεθα
 15 καὶ πάλιν ἐκείνου τὸ προηγούμενον, ἕως ἂν οὕτως ἀναπο-
 16 δίζοντες καταντήσωμεν εἰς τι τῶν ἤδη γνωριζομένων ἢ τά-
 17 ξιν ἀρχῆς ἐχόντων· καὶ τὴν τοιαύτην ἔφοδον ἀνάλυσιν κα-
 18 λοῦμεν, οἷον ἀνάπαλιν λύσιν. ἐν δὲ τῇ συνθέσει ἐξ ὑπο-
 19 στροφῆς τὸ ἐν τῇ ἀναλύσει καταληφθὲν ὕστατον ὑποστη-
 20 σάμενοι γεγονός ἤδη, καὶ ἐπόμενα τὰ ἐκεῖ [ἐνταῦθα]
 21 προηγούμενα κατὰ φύσιν τάξαντες καὶ ἀλλήλοις ἐπισυνθέν-
 22 τες, εἰς τέλος ἀφικνούμεθα τῆς τοῦ ζητουμένου κατασκευῆς·
 23 καὶ τοῦτο καλοῦμεν σύνθεσιν.
 24 Διττὸν δ' ἐστὶν ἀναλύσεως γένος, τὸ μὲν ζητητικὸν

- 25 τάληθοῦς, ὃ καλεῖται θεωρητικόν, τὸ δὲ ποριστικὸν τοῦ
 26 προταθέντος [λέγειν], ὃ καλεῖται προβληματικόν. ἐπὶ μὲν
636
 1 οὖν τοῦ θεωρητικοῦ γένους τὸ ζητούμενον ὡς ὃν ὑποθέμε-
 2 νοι καὶ ὡς ἀληθές, εἴτα διὰ τῶν ἐξῆς ἀκολουθῶν ὡς ἀλη-
 3 θῶν καὶ ὡς ἔστιν καθ' ὑπόθεσιν προελθόντες ἐπὶ τι ὁμο-
 4 λογούμενον, ἐὰν μὲν ἀληθές ᾗ ἐκεῖνο τὸ ὁμολογούμενον,
 5 ἀληθές ἔσται καὶ τὸ ζητούμενον, καὶ ἡ ἀπόδειξις ἀντί-
 6 στροφος τῇ ἀναλύσει, ἐὰν δὲ ψεύδει ὁμολογουμένῳ ἐντύ-
 7 χωμεν, ψεῦδος ἔσται καὶ τὸ ζητούμενον. ἐπὶ δὲ τοῦ προ-
 8 βληματικοῦ γένους τὸ προταθὲν ὡς γνωσθὲν ὑποθέμενοι,
 9 εἴτα διὰ τῶν ἐξῆς ἀκολουθῶν ὡς ἀληθῶν προελθόντες ἐπὶ
 10 τι ὁμολογούμενον, ἐὰν μὲν τὸ ὁμολογούμενον δυνατὸν ᾗ καὶ
 11 ποριστόν, ὃ καλοῦσιν οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων δοθέν, δυ-
 12 νατὸν ἔσται καὶ τὸ προταθὲν, καὶ πάλιν ἡ ἀπόδειξις ἀντί-
 13 στροφος τῇ ἀναλύσει, ἐὰν δὲ ἀδυνάτῳ ὁμολογουμένῳ ἐντύ-
 14 χωμεν, ἀδύνατον ἔσται καὶ τὸ πρόβλημα.
 15 [Διορισμὸς δὲ ἔστιν προδιαστολὴ τοῦ πότε καὶ πῶς
 16 καὶ ποσαχῶς δυνατὸν ἔσται καὶ τὸ πρόβλημα.]
 17 Τοσαῦτα μὲν οὖν περὶ ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως.

[101] Πολιτεία 596a5-9

- 5 Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς
 6 εἰωθυίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἐν ἑκάστον εἰώθαμεν
 7 τίθεσθαι περὶ ἑκαστα τὰ πολλά, οἷς ταῦτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν.
 8 ἢ οὐ μανθάνεις;
 9 Μανθάνω.

[102] Πολιτεία 532d8-533e11

- 532d**
 8 Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ. καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι
 9 ἵππου ἔργον;
532e
 1 Ἐμοιγε.
 2 Ἄρ' οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὅτουοῦν
 3 ἔργον, ὃ ἂν ἡ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῇ τις ἢ ἄριστα;
 4 Οὐ μανθάνω, ἔφη.
 5 Ἀλλ' ὥδε· ἔσθ' ὅτ' ἂν ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς;
 6 Οὐ δῆτα.
 7 Τί δέ; ἀκούσας ἄλλῳ ἢ ὠσίν;
 8 Οὐδαμῶς.
 9 Οὐκοῦν δικαίως [ἂν] ταῦτα τούτων φαμὲν ἔργα εἶναι;
 10 Πάνυ γε.
533a
 1 Τί δέ; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη

2 καὶ ἄλλοις πολλοῖς;
 3 Πῶς γὰρ οὐ;
 4 Ἀλλ' οὐδενὶ γ' ἂν οἶμαι οὕτω καλῶς ὥς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ
 5 τούτῳ ἐργασθέντι.
 6 Ἀληθῆ.
 7 Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν;
 8 Θήσομεν μὲν οὖν.
 9 Νῦν δὴ οἶμαι ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἡρώτων, πυνθανό-
 10 μενος εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἶη ἔργον ὃ ἂν ἦ μόνον τι ἢ
 11 κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζεται.
 12 Ἀλλά, ἔφη, μανθάνω τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο ἐκάστου

533b

1 πράγματος ἔργον εἶναι.
 2 Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι
 3 ἐκάστῳ ᾧπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ
 4 αὐτὰ πάλιν· ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστι τι ἔργον;
 5 Ἔστιν.
 6 Ἄρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν;
 7 Καὶ ἀρετή.
 8 Τί δέ; ὥτων ἦν τι ἔργον;
 9 Ναί.
 10 Οὐκοῦν καὶ ἀρετή;
 11 Καὶ ἀρετή.
 12 Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτω;
 13 Οὕτω.
 14 Ἔχε δὴ· ἄρ' ἂν ποτε ὄμματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς

533c

1 ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν ἀρετήν, ἀλλ'
 2 ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν;
 3 Καὶ πῶς ἂν; ἔφη· τυφλότητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς
 4 ὀψεως.
 5 Ἦτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετὴ· οὐ γάρ πω τοῦτο
 6 ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὖ
 7 ἐργάζεται τὰ ἐργαζόμενα, κακία δὲ κακῶς.
 8 Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις.
 9 Οὐκοῦν καὶ ὧτα στερόμενα τῆς αὐτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ
 10 αὐτῶν ἔργον ἀπεργάζεται;
 11 Πάνυ γε.

533d

1 Τίθεμεν οὖν καὶ τὰλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον;
 2 Ἔμοιγε δοκεῖ.
 3 Ἴθι δὴ, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι. ψυχῆς ἔστιν τι ἔργον
 4 ὃ ἄλλω τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξαις, οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ
 5 ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βουλευέσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα
 6 πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλω ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ ἀποδοῖμεν
 7 καὶ φαῖμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι;
 8 Οὐδενὶ ἄλλω.

- 9 Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; οὐ ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι;
 10 Μάλιστά γ', ἔφη.
 11 Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι;
 12 Φαμέν.
533e
 1 Ἄρ' οὖν ποτε, ὦ Θρασύμαχε, ψυχὴ τὰ αὐτῆς ἔργα εὔ
 2 ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἢ ἀδύνατον;
 3 Ἀδύνατον.
 4 Ἀνάγκη ἄρα κακῇ ψυχῇ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι,
 5 τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὔ πράττειν.
 6 Ἀνάγκη.
 7 Οὐκοῦν ἀρετὴν γε συνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιο-
 8 σύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν;
 9 Συνεχωρήσαμεν γάρ.
 10 Ἦ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὔ βιώσεται,
 11 κακῶς δὲ ὁ ἄδικος.

[103] Σοφιστής 248c11-e5

- 248c**
 11 ΞΕ. Πρὸς ὃ γε λεκτέον ἡμῖν ὅτι δεόμεθα παρ' αὐτῶν
248d
 1 ἔτι πυθέσθαι σαφέστερον εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν
 2 γινώσκειν, τὴν δ' οὐσίαν γινώσκεσθαι.
 3 ΘΕΑΙ. Φασὶ μὴν τοῦτό γε.
 4 ΞΕ. Τί δέ; τὸ γινώσκειν ἢ τὸ γινώσκεσθαί φατε
 5 ποῖημα ἢ πάθος ἢ ἀμφότερον; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ
 6 θάτερον; ἢ παντάπασιν οὐδέτερον οὐδετέρου τούτων μετα-
 7 λαμβάνειν;
 8 ΘΕΑΙ. Δῆλον ὡς οὐδέτερον οὐδετέρου· τάναντία γὰρ ἂν
 9 τοῖς ἔμπροσθεν λέγοιεν.
 10 ΞΕ. Μανθάνω· τόδε γε, ὡς τὸ γινώσκειν εἴπερ ἔσται
248e
 1 ποιεῖν τι, τὸ γινωσκόμενον ἀναγκαῖον αὐτῷ συμβαίνει πάσχειν.
 2 τὴν οὐσίαν δὲ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον γινωσκομένην ὑπὸ τῆς
 3 γνώσεως, καθ' ὅσον γινώσκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ
 4 τὸ πάσχειν, ὃ δὴ φαμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἡρεμοῦν.
 5 ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

[104] Πρόκλος εἰς Πολιτείαν 1,266,28-1,268,8

- 1,266**
 28 προούσιος οὐσιώδης ἀνούσιος. ὅτι δὲ χρῆ διορίζειν τὰς δυνά-
 29 μεις οὕτως, ὡς αὐτὸς διώρισεν, ἐφ' ᾧ τέτακται ἐκάστη καὶ ὃ
 30 ἀπεργάζεται λαμβάνοντας δῆλον. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐνεργημάτων
 31 διαφόρων φαινομένων καὶ ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων, περὶ ἃ τὰ
1,267

1 ἐνεργήματα, διεσταλμένων κακείνας διαιρούμεθα καὶ ἑτέρας
 2 λέγομεν. δηλοῖ δὲ τὸ μὲν ἐφ' ᾧ τέτακται πρὸς ὃ ὡς
 3 ὑποκείμενον τέτακται, τὸ δὲ ὁ ἀπεργάζεται τὴν ἐνέ-
 4 γειαν τὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὑποκείμενον. οἷον ἡ ἐπιστήμη
 5 δυνάμεις ἐστὶν ἐπὶ τῷ ὄντι τεταγμένη, καὶ ἡ δόξα ἐπὶ τῷ
 6 πῇ μὲν ὄντι, πῇ δὲ μὴ ὄντι· ἀπεργάζεται δὲ ἡ μὲν γνω-
 7 στικούς ἡμᾶς τοῦ ὄντος, ἡ δὲ δοξαστικούς τοῦ πῇ μὲν
 8 ὄντος, πῇ δὲ μὴ ὄντος· οὐ γὰρ δηλοῖ τὸ ἐφ' ᾧ τέτακται
 9 τὸ αὐτῇ ὑποκείμενον, ἀλλὰ τὸ τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῆς ὑποβεβλη-
 10 μένον. δηλὸν δὲ αὖ καὶ ὅτι εἰ τέτακται ἡ δυνάμις, οὐκ
 11 ἂν εἴη πρῶτον, ἀλλὰ πρὸ αὐτῆς τὸ τάττον αὐτὴν ἐστὶν·
 12 καὶ εἰ ἀπεργάζεται τι, οὐκ ἂν εἴη ἔσχατον, ἀλλὰ μετ' αὐτὴν
 13 ὁ ἀπεργάζεται τῶν μέσων ἄρα ἡ δυνάμις. εἰ δὲ τοῦτο,
 14 δηλὸν ὅτι πᾶσα δυνάμις ἐνὸς αἰτία καὶ ἐν ἀποτελεῖ κατὰ
 15 τοῦτον τὸν λόγον· εἰ γὰρ πλείω ἐνός, οὐκέτι δυνατὸν ἐκ
 16 τῶν ἐνεργουμένων διαφερόντων ἢ τῶν αὐτῶν ὄντων ἑτέρας
 17 τὰς δυνάμεις λέγειν ἢ τὰς αὐτὰς τὰς τούτων αἰτίας. ὥστε
 18 μία δυνάμις ἐνός ἐστὶν ἔργου ὁ ἀπεργάζεται· καὶ ἡ αὐτὴ
 19 πλείω δοκῇ ποιεῖν, ἢ ἐκεῖνα ἐστὶν ὅπη ἓν, ἢ ἡ δυνάμις
 20 ἐστὶν ὅπη μία οὕσα οὐ μία ἐστίν. εἰ δὲ πᾶσα δυνάμις
 21 ἀχρώματος ἐστὶ καὶ ἀσχημάτιστος (δυνάμεως γὰρ φησιν
 22 [p. 477c] μήτε σχῆμα μήτε χρῶμα ὀρᾶν), δηλὸν ὅτι πᾶσα
 23 δυνάμις ἀσώματος ἐστὶν κατ' αὐτόν· πᾶν γὰρ σῶμα πεπε-
 24 ρασμένον σχήματος μετέχει πάντως. καὶ διὰ τοῦτο ἀληθές
 25 καὶ ὅπερ ὁ Πλωτῖνός φησιν [IV 7, 8], τὸ καὶ ἐν μεγά-
 26 λοις σώμασιν εἶναι δυνάμεις οὐ μεγάλας καὶ ἐν σμικροῖς
 27 οὐ σμικράς, τῶν ὄγκων οὐ προστιθέντων ταῖς δυνάμεσιν
 28 ἢ ἐλαττούντων αὐτάς. τοῦτό τε οὖν λάβωμεν περὶ δυνά-
 29 μεως καὶ ὅπερ ἐν Νόμοις φησίν, ὅτι αἱ μὲν γνωστι-
 30 καὶ δυνάμεις ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν αἱ τὰ ἐλάσσονα γινώ-

1,268

1 σκουσαι καὶ τὰ μείζονα γινώσκουσιν, ὡς ἐπὶ τῶν νοητῶν
 2 αἱ τὰ μείζονα καὶ τὰ ἐλάσσονα, αἱ δὲ κινητικαὶ αἱ τὰ
 3 μείζω κινεῖσθαι καὶ τὰ ἐλάσσονα κινεῖσθαι, οὐκ ἀνάπαλιν,
 4 ὥσπερ αἱ παθητικαὶ αἱ ὑπὸ τῶν ἐλασσόνων κινούμεναι καὶ
 5 ὑπὸ τῶν μειζόνων κινεῖσθαι, ἀλλ' οὐκ ἔμπαλιν. τούτων
 6 δὲ φανερῶν ὄντων δηλόν, ὅτῳ δόξαν καὶ γνῶσιν χρὴ δια-
 7 κρίνειν· ἐφ' ἑτέροις γὰρ τετάχεται, εἴπερ τὸ γνωστὸν καὶ
 8 τὸ δοξαστὸν ἕτερα ἀλλήλων.

[105] Πρόκλος, *εἰς Πολιτείαν* 1,238,28-1,239,4

1,238

28 καὶ εἰς ταῦτα ἄρα βλέπων καὶ ὁ Σωκρά-
 29 της πάσας ἐπιστήμας καὶ πάσας τέχνας δυνάμεις τινὰς εἶναι
 30 διορίζεται, ἀλλ' οὐκ ἀνάπαλιν· δυνάμεως γὰρ φησιν οὔτε

1,239

- 1 χρόαν οὔτε σχῆμα ὁρᾶν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἐργάζονται ἢ ἐφ' οἷς
- 2 τετάχεται τὰς διαφορὰς αὐτῶν ἐξευρίσκειν [p. 477c], ἀφ'
- 3 ὧν μὲν ἐργάζονται, τὰς ποιητικάς, ἐφ' οἷς δὲ τετάχεται,
- 4 τὰς γνωστικάς.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΩΡΙΩΝ¹⁶⁴

Αλβίνος	Διδασκαλικός	5,4,1-5,5,1	σ.211
Αριστοτέλης	Μεταφυσικά	987b20-22	σ.43*
		987b25-988a1	σ.5,43
		1080a23-30	σ.43*
		1081a23-25	σ.43*
		1082a13-15	σ.38
		1083b30-32,	σ.43*
		1083b35-36	σ.38
		1091a24-25	σ.43*
Τοπικά	158b24-159a2	σ.5	
Ευκλείδης	Στοιχεία	Πρόταση VI.1	σ.6
		Πρόταση VI.10	σ.22
		Πρόταση VII.1	σ.50*
		Πρόταση VII.2	σ.50*
		Ορισμός X.1	σ.4
		Ορισμός X.2	σ.4
		Πρόταση X.2	σ.5
		Πρόταση X.3	σ.5
Ζήνων	Fragment	B2	σ.36
		B3	σ.45*
Ησύχιος	Λεξικόν Δέλτα	1976	σ.47
		2021	σ.47
Magnum		278,35-36	σ.47
Πάππος	Συναγωγή	7, 634,2-636,18	σ.142,179
	Ευθύδημος	284b-c	σ.148
	Θεαίτητος	145c7-148e5	σ.8,9,10,19
		147c-148b	σ.3,12
		147d3-148b2	σ.8

¹⁶⁴ Οι σελίδες με εκθέτη 'αστερίσκο' παραπέμπουν σε υποσημειώσεις των σελίδων αυτών.

Πλάτων	Θεαίτητος	151d-157a	σ.197
		156a6-b1	σ.38
		167a	σ.67
		182c-183b	σ.62
		186a1-2	σ.116
		187a-201c	σ.xiii,xvi,xvii,58,61,69,76,136
		187a-200d	σ.71,80,82,83,85,90,110,117,130
		187a-195d	σ.76
		187a	σ.80
		187b	σ.80
		187b-e	σ.62
		187c	σ.80
		187e	σ.62
		187e-188c	σ.69,96
		188a	σ.83,86,89
		188a2-3	σ.87
		188a-c	σ.68,69,82,85,88,89,96,126
		188a-190e	σ.81,85,90
		188a-200d	σ.82
		188b	σ.85,88
		188c	σ.88
		188c-189b	σ.69,82,85,90
		188c9-189b	σ.66,129
		188c9-189d1	σ.90
		188d	σ.93
		188e-189a	σ.92*
		189b-190e	σ.82,85,95
		189b-c	σ.93
		189b12-c4	σ.95
		189b-191a	σ.69
		189e4-190a6	σ.47,95
		190a8-9	σ.95
		190e-195d	σ.79,83,85,99
		190e-200d	σ.81,85
		191a-195b	σ.100,100*
		191b	σ.102*
		191c-e	σ.84*
		191c3	σ.86
		191c8-d2	σ.48
		191d	σ.108*
		191d-e	σ.83*
		191d3-e1	σ.99*

Πλάτων	Θεαίτητος	192a1-d1	σ. 101*
		193c-d	σ.84,102*
		194b	σ.108*
		194c	σ.108*
		194d	σ.83*,108*
		194c4-195a4	σ.48
		194c-195d	σ. 84*
		194e	σ.83*
		195a	σ.108*
		195b-196d	σ.122*
		195c-d	σ.107*
		195d-197a-200d	σ.85
		195d-200d	σ.83,110
		196a5	σ.112
		196c-199c	σ.100
		197a8-200d4	σ.111
		197c3	σ.111
		197c8-9	σ.111,112
		197d	σ.115
		197d1-2	σ.112
		197d6	σ.111
		197d9-10	σ.115
		197e	σ.83*
		197e4	σ.111
		198b	σ.83*
		198b-200c	σ.205*
		198c	σ.83*
		198c5	σ.112,113
		198d	σ.83*
		198e	σ.83*
		199a4-c7	σ.119
		199c-d	σ.100
		199c7-d5	σ.119*
		199d5-200a10	σ.119
		199e-200d	σ.123
		199e5	σ.116,119
		200a-b	σ.126
		200a11-b5	σ.120
		200b	σ.85
		200b5	σ.125
		200c1	σ.111
		200c3	σ.124

Πλάτων	<i>Θεαίτητος</i>	200d	σ.128
		201c	σ.188
		201c8-d3	σ.46,46*,47,192*
		201d	σ.84
		201e2-202b5	σ.14*
		202b8-d7	σ.46,46*
		202c	σ.120,153*,154,154*
		209b-d	σ.63,127
	<i>Ιππίας Μείζων</i>	289d	σ.158
	<i>Κρατύλος</i>	398b	σ.175
		420b6-d2	σ.48
	<i>Μένων</i>	80d1-e5	σ.100,132
		97a-d	σ.188
		97d-98a	σ.110
		97e6-98a4	σ.209
		97e2-98c4	σ.46,46*
		98a	σ.153*,154,154*,188
	<i>Παρμενίδης</i>	128e5-130a	σ.11,37,170
		129c4-d6	σ.37,37*,38
		130b7-e4	σ.63*
		132b3-e12	σ.125,176
		137c-142a	σ.36*
		141e3-142a1	σ.36*
		142b1-143a3	σ.38*,39
		142b1-159b1	σ.170
		143c-144e	σ.xv,2
		144b6-c1	σ.38
		144b-e	σ.44
		144c6-7	σ.38
		144d5	σ.45
		144e1-3	σ.38,170
		144e2	σ.44
		145c7-148e5	σ.8,19
		148d5-149d7	σ.xv,2,45
	<i>Πολιτεία</i>	352d-353e	σ.186
		352e9-a11	σ.148
		353a	σ.148
		376c-383c	σ.xvii,58,59,76,78,136
		377d9	σ.59
		377e1	σ.59
		377e-378d	σ.59
		377e2	σ.59

Πλάτων	Πολιτεία	379c-380a	σ.59
		380a	σ.59
		380c8-9	σ.60
		380d	σ.60
		380d3-4	σ.60
		381bc	σ.60
		381d	σ.60
		382a4	σ.60
		382b2	σ.60
		382b9	σ.60,61
		382b10	σ.61
		382c1	σ.61
		436e	σ.159
		438c6-8	σ.204*
		442d2-3	σ.112
		472b	σ.176
		472c4-5	σ.176
		475e-480a	σ.xiii,xvi,xviii,141,142,145,153,154,165,166,167,175,176,177,183*,186,190,195,209,211
		475e-476a	σ.143,177
		475e-476d	σ.175
		475e6-476e3	σ.153,168,173
		475e6-476a1	σ.172
		475e6-476a8	σ.168,171
		475e6-477a1	σ.166
		475e6-477b4	σ.166
		475e7	σ.179
		475e9	σ.170
		476a	σ.173
		476a4-5	σ.171
		476a5-6	σ.170
		476a9-e3	σ.171
		476a9-477a1	σ.171
		476bc	σ.175
		476c9-d3	σ.171
		476d	σ.165,173
		476d5-6	σ.171
		476e	σ.162
		476e-480a	σ.162
		476e-478e	σ.162
		476e4-477a1	σ.172
		476e4-477a5	σ.143
		476e4-477b4	σ.166
		476e7	σ.172,188
		477a	σ.196
		477a2-5	σ.179

Πλάτων	Πολιτεία	477a2-8	σ.179
		477a2-b4	σ.166,179
		477a6-7	σ.182
		477a6-8	σ.180
		477a6-b4	σ.191*
		477a9-10	σ.179*,180
		477a9-b1	σ.143
		477a9-b4	σ.180
		477a10	σ.180
		477b3	σ.181
		477b5-478d4	σ.166,182
		477b5-480a13	σ.166
		477b5-13	σ.182
		477b5-d6	σ.182
		477b10-12	σ.182
		477cd	σ.145,147,150,151,152,165,186
		477c9-d5	σ.144,182-183
		477d1	σ.147
		477d7-478a2	σ.188
		477d7-478d4	σ.189
		477d9-e7	σ.188
		477e	σ.158,202
		477e4	σ.189
		477e6-7	σ.150
		477e8-478b5	σ.151
		477e9-479e6	σ.46
		478a-b	σ.194,194*
		478a1	σ.189
		478a11	σ.189
		478a12	σ.189
		478b	σ.153
		478b-c	σ.91
		478b3	σ.189
		478b3-c5	σ.163
		478b6-c9	σ.188
		478b8	σ.188
		478b12	σ.188
		478c2	σ.121
		478c10-11	σ.189
		478c10-15	σ.189
		478d	σ.196
		478de	σ.154
		478d1-4	σ.189
		478d5-480a13	σ.166,190
		478d5-e6	σ.191
		478d11-12	σ.191
		478e	σ.143,165

Πλάτων	<i>Πολιτεία</i>	478e1-2	σ.191,194,195
		478e3	σ.189
		478e-479d	σ. 171
		478e1-6	σ.191
		478e7-479b8	σ.192,193,197
		478e7-479c5	σ.192
		479a	σ.165,176
		479a-c	σ.155
		479a2	σ.192
		479b7	σ.170
		479b8	σ.192
		479b9-c5	σ.193
		479c	σ.196
		479c5-d2	σ.194
		479d	σ.165
		479d3	σ.195
		479d3-6	σ.194
		479d6	σ.195
		479d3-480a13	σ.194
		479d4	σ.158,202,204
		479d6-10	σ.194,195
		479d7	σ.189
		479e1-480a13	σ.195
		479e7	σ.192
		484c-d	σ.176
		506c	σ.154,162,204,205
		506c6-10	σ.48
		509d-510b	σ.xv,1,2,20,23,141,167*
		509d1-511d5	σ.166,167
		509d3	σ.189
		510a9	σ.189
		511b6	σ.50
		511c	σ.174
		520c	σ.154,154*,162,204
		522c1-526c7	σ.43
		523a	σ.175
		523a-525b	σ.176
		523c11-525b2	σ.169
		523e	σ.158
		524b7-c1	σ.169,193
		524d9-525a2	σ.175
		533e3	σ.189
		534a6	σ.189
		596a	σ.177
		596a-c	σ.176,177
		596b-e	σ.175,176
	<i>Πολιτικός</i>	261e1-263b11	σ.70*

Πλάτων	Πολιτικός	263b12-264b5	σ.70*
		283b-287b	σ.40
		285a-b	σ.101,111,115,133,134
		285a4-b6	σ.xvii,58,111,112,113,114,116
		285b2-3	σ.112
		285b3	σ.111
		285b5	σ.111
		285b6	σ.111
		305e-311c	σ.38*,41
	Σοφιστής	218b-221c	σ.xv,1,14,17,170*
		218c1-5	σ.14*
		218e2-220e1	σ.14*
		220e2-221c3	σ.14,14*,15
		220e2-221b1	σ.15
		221a7-b2	σ.14*
		221b1-c3	σ.15
		221d-226a	σ.61
		221d-231c	σ.xvii,58,72,136,170*
		221d-223b	σ.72,73
		223b-224d	σ.75
		224d-226a	σ. 74
		226a-231c	σ.76
		234e-236d	σ.19,32*,170*
		235b6-236d4	σ.107
		235d6-e2	σ.32
		236b	σ.129
		236b-239b	σ.91
		236b4-8	σ.32
		236c3-7	σ.33
		236e-239b	σ.66,129
		236d-260b	σ.40
		237	σ.94
		238b	σ.93
		237b7-239c8	σ.94
		238a5-b5	σ.94,129
		238a10-c	σ.170
		238b-239b	σ.91,172
		238b1-239b10	σ.63*
		239b7	σ.170
		244d-245b	σ.37
		245a1-3	σ.37
		247d-e	σ.38*
		247d-248d	σ.41*
		248d-e	σ.186
		252a7	σ.170
		252b1-5	σ.40

Πλάτων	Σοφιστής	252d2-3	σ.41 [*]
		253a8	σ.41 [*]
		253d1-e3	σ.40,41
		253d5-e2	σ.115
		253e1	σ.41 [*]
		254b8	σ.41 [*]
		254c5	σ.41
		255c-d	σ.36
		255e3-6	σ.115
		255e8-264d8	σ.94,129
		256d-e	σ.41 [*]
		256e5-7	σ.42 [*]
		257a	σ.41 [*]
		257a4-6	σ.39,45
		257b	σ.41,41 [*] ,170
		257b7	σ.170
		257b1-260b3	σ.41
		257b3-258e3	σ.66,129
		257c	σ.37
		257c-258b	σ.91
		257d-e	σ.38
		257e2-258b5	σ.41 [*]
		257e9-258c5	σ.41
		258a	σ.38
		258b-c	σ.38
		258c3	σ.44,44 [*]
		258e	σ.37
		259a5-6	σ.115
		261c-263d	σ.xiii,xvi,xvii,58,59 [*] ,60,61,62,66,76,79,80,83,95,96,99,104,106,108,116,117,133,136,171
		263a2	σ.53
		263a2-8	σ.63,63 [*]
		263a2-d4	σ.62,82
		263a8	σ.67,129
		263b	σ.90,91,92,93,94,129
		263b4-13	σ.94,129
		263d1-2	σ.64
		264a9-b1	σ.47
		264b9-d9	σ.107
		264b5-268d5	σ.xv,xvii,1,19,20,23,31,58,72 [*] ,76,170 [*]
		264c1-2	σ.170
		264d10-e2	σ.64
		265e3-7	σ.24
		265e7	σ.23
		265e8-266b1	σ.23,24,26
		265e8-266d7	σ.23

Πλάτων	Σοφιστής	266c7-d4	σ.23
		266d8-9	σ.33
		266d8-e5	σ.107
		267a1-b3	σ.33
		267a10-e3	σ.29
		267b7-9	σ.30
		267d5-6	σ.170
		267e7-268a8	σ.33
		268a9-c4	σ.34
		268c5-d5	σ.14*
	Συμπόσιον	202a	σ.202
		202a-211e	σ.209
		202a2-10	σ.46,46*,192*
		202a3	σ.209
		202a5-7	σ.188
		202a7-8	σ.188
		202a5-b5	σ.209
		202d11	σ.210
		204b1	σ.210
		204b5	σ.210
		206c4-5	σ.210
		209b2-4	σ.210
		209e5-210a2	σ.49
		209e5-211d1	σ.46,46*,49
		210a1	σ.210
		210a2	σ.210
		210a4-5	σ.210
		210a4-8	σ.49
		210a6-7	σ.210
		210a8-b6	σ.50
		210a-e	σ.192,202
		210b1-3	σ.210
		210b6-7	σ.50,210
		210c3-4	σ.50,210
		210c6-7	σ.50,210
		210d6-e1	σ.210
		210e-211b	σ.197
		210e3-5	σ.50,211
		210e4	σ.210
		211a	σ.158,203
		211a1	σ.50,211
		211a1-5	σ.211
		211b1	σ.50,211
		211b2-3	σ.211
		211b4	σ.211
		211b5-d1	σ.50
		211c2	σ.211

Πλάτων	Συμπόσιον	211d6	σ.211
		211e1	σ.211
		211e4	σ.50,211
	Τίμαιος	28a	σ.47,192*
		51d3-e4	σ.47,192*
		56e7-57d6	σ.197
	Φαίδρος	249b-c	σ.100
		264e-266c	σ.40
	Φαίδων	73b	σ.175
		74a9-77a5	σ.100,132
		100b-d	σ.192
		102bc	σ.158
		104a	σ.158
		104a-b	σ.175
		105a	σ.175
	Φίληβος	14c-19a	σ.40
		14d4-e6	σ.11,37
		14e	σ.37
		16c-19b	σ.xvi,2
		16c5-17a5	σ.44,44*
		23b5-25e3	σ.39
		38c5-e8	σ.105
		38e-39c	σ.76,136
	56c10-e6	σ.43	
Πρόκλος	εις Παρμενίδην	877,32-885,32	σ.52*
		878,1-890,38	σ.125
		1025, 8-11	σ.116
	εις Πολιτείαν	1,46,1-7	σ.60,132
		1,233,8-28	σ.106*
		1,238,28-1,239,4	σ.187
		1,266,28-1,268,8	σ.187
		1,290,7-10	σ.31*
	εις Τίμαιον	2,27,13-24	σ.112
Σχόλια εις Ευκλείδην	Χ.2		σ.50,51
Σχόλια εις Πλάτωνα		187e 2-4	σ.91
		477a1-479d,c3 line 3	σ.193
Φιλόπονος	Περί Ψυχής Αριστοτέλους	15,78,11-26	σ.48

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΩΝ

Ackrill J. L. xvii,xviii,42,54,58,86,96,
108,120,121,124,131,132,135,136,137

άγνοια xviii,xix,46,47,88,89,91,106,
119,120,121,123,125,135,142,143,
153,156,180,181,182,184,185,186,187,
188,189,196,202,207

αίσθηση 62,68,76,83,84,85,86,98,99,
100,101-106,107,109,110,122,123,
131,135

αισθητές

- *οντότητες* xviii, 22,37,142,143,153,
158,159,161,162,168,169,171,175,
206
- *ενάδες* 39

αισθητοί αριθμοί 42,133,169

αλογία 120,184,192*

άλογος δόξα 46-47,48,51,100,125,132,
188

Allen R. E. xx,154*,155,175-176,177,
203,205,212

αλλοδοξία 71,82,83,85,86,90,93,95-98,
99,101,106,131,132

ανάλυση και Σύνθεση xviii,2,142,144,
165,167,168*,181,190,195,196,207

αναλυτικό επιχείρημα xix,xx,152,165,
211

ανάμνηση 100,101,115,132,133,160

Αναπολιτάνος Δ. xviii,xx,121,137,198,
212

ανθυφαίρεση 50

- *άπειρη ορισμός* 4-5,39
- *ασπαλιευτή* xv,1,14-18,40,207
- *περιοδική* xv,xvi,1,2,3,4,6-10,11-
12,13,17,38-39,41-42,44,92,112,
115,136,172,184,200,207
 - *ορισμός* 6-7
 - *παλινδρομικά* 3
- *μη-περιοδική* 172,184,207
- *πεπερασμένη* xvi,2,12,47-48,50-53,
63,184,200,207
- *σοφιστή* xv,1,19-20,32,40,123,207

ανθυφαιρετικές προσεγγίσεις xvi,2,12,
46,48-51,52,141,143,184,196,197,199,
200, 208

Annas J. xix,xx,151,154*,159,161,176-
177,193,203,205,212

αντιστοιχία 'I-I' xix,143,144,166,180,
182,185,194,196

αόριστος δυνάς 38-39,41,43, 143,168,
169,170,171,178,192,197,210

- *ασπαλιευτή* 39
- *σοφιστή* 39

- απαγωγή σε άτοπον* 84,117
- άπειρη αναγωγή* xviii,123-127,136
- αποτύπωμα Όντος* 85,96,98,99,101-104,105,107,108, 108*,109,110,122,131,134
- αριθμοί των πολλών βλέπε αισθητοί αριθμοί*
- Αριστοτέλης* xvi,2,5,6,11,38,43-45
- αριστοτελικό μοντέλο* 175
- αρχή διαψευσσιμότητας* 62
- αυτό-ομοιότης* 1,9,11,12,36-38,41-42,43,44,112,192
- βαθμίδες προσέγγισης (προσεγγιστικά επίπεδα) δόξας (γνώσης)* 48-50,51,70,81,83,84,130,156,183,187,188,191,202,205,207
- Barton D.* xviii,86,89,131,137
- Becker O.* 5,54
- Bobonich C.* xx,205*,212
- Burnyeat M.* xviii,86,92-94,97,101,104,106,107,108,114,124,129,131,132,133,136,137
- γρίφος Κλεάρχου* 193
- Campbell L.*, 115,137
- Chappell T.* xviii,86,87,94,101,109,121,125,126,127,130,131,133,135,136,137
- Cherniss H.F.* 12,42,54
- Church A.* 125,137
- connaître-savoir* xvii,58,68-71,89,97,104,105,109,118,119,122,123,124,130,131,135
- convergents* xvi,207
- content analysis* 156,204
- Cornford F. M.* xviii,36-37,42,54,67,114,133,137
- Cooper N.* xx,151,178,204,204*,212
- Crombie J. M.* xviii,xx,68,137,146-147,149,150,152,153,156,176,177,186,203,212
- Cross R. C. & Woosley A. D.* xx,154,154*,203,205,212
- dialectical requirement (requirement of noncontroversiality)* 206
- διαίρεση και συναγωγή* xiv,xvi-xvii,xx,1,2,8,11,12-13,19,35,39,40,41,43,46,51,57,58,60,62,66,68,70,76,77,78,91,92,95,100,101,103,105,107,108,111-118,122,128,129,133,136,142,144,167,170,172,178,180,192,205*
- *ασπαλιευτή* xv,1,14,17-18,19,31,40,72,142,170
 - *σοφιστή* xv,1,3,19,23-26,30-31,32,40,58,72,77,142,170,172
 - *ανεπιτυχείς* xvii,58,61,72-76,106,136,170
- δόξα* xiii,xiv,xvii,22,30,33,48,62,63,68,69,80,92,93,95,108,128,129,133,142,145,146,149,152,153,161,164,168,171,173,176,179,185,190,191
- *Αληθής* xiii,xiv,xv,xvi,xviii,2,12,46-53,62,63,68,70,71,80,84,87,91,98,99,100,103,108,110,113,114,116,117,118,119,120,128,130,132,134,135,136,141,145,150,156,160,163,166,171,184,188,189,191,194,196,197,198,201-205,207,208,209-211
 - *αληθής επιπέδου k* 70,81,82,84,85,99,103,105,113,118,119,120,122,123,124,127,130,131,132,134,135,136
 - *ορισμός* xiv,xvi,xviii,50-53
 - *ψευδής* xiii,xiv,xvii,57,58,59-61,62,63,64,68,69,76,78,79,80,82,83,84,87,88,89,90-97,99,101,102,104,

- 105-110,113, 114,116,119,123,
125-136,145,148,149,150,156,
160,188,203
- *ψευδής επιπέδου k* 63-67,70,117-124,128,131,134,135-136
 - *ορισμός* xiv,xvi,xvii,58,62,88,116-117,118,128,129,133
 - *επιτρεπτή* 84,85,109,117
 - *μη-επιτρεπτή* 84,109,117,119,120,123,124,135,136
- δοξαστόν* 22-23,25,26,29,141,142,143,161,162,185,189,191,192,194,194*,195
- δυάδες αντιθέτων βλέπε αόριστος δυάς*
- Dorter K.* 42,54
- δυνάμεις*
xviii,10,19,38,143,144,145,147,150,152,154,159,182,183,184,186,187,188
- *δύναμεις επικοινωνίας (κοινωνίας)* 41-42,173
- εικόνα ή αιτία (προσεγγιστική)* 58,61,76,78,79,96,106,107,132
- ‘είναι και μη είναι’* 64,90,144,145,153,154,155,156,160,180,191,192,196
- εν*
- *αθροιστικό* 11,36-37,169
 - *αμερές* xv,2,11,36
 - *αυτό-όμοιο* xv,2,9-10,11,36,37,38,42,92
 - *εν ον* 38-39,42,44,170
 - *εν και πολλά* 11,40,171,175-177
- εναλλαγή*
- *‘ον’ και ‘μη-ον’* 64-67,90-94,128,129
 - *αποτυπωμάτων όντων* 85,99,103,122
 - *διαφορετικών οντοτήτων* 68,82,85,88,90,95,101,107
 - *αληθούς δόξας ενός όντος με αληθή δόξα ενός άλλου όντος* 82,95,100,107
 - *12 και 11 (ή του $(2k)^{ov}$ είδους με $(2k-1)^{ov}$ είδους)* 83,85,116-117,118,119,120,123,124,134,135,136
- ενδιάμεσες*
- *συνθήκες* xiv,xvi,83,86,89,99,141,179
 - *γνώσεις* xviii,89,116,127,130-131,142,165,166,185,189,195,202,207
 - *οντότητες* xix,143,185,190,191,196
- έννοιες*
- *γνωστικές* xix,144,166,180,183
 - *οντολογικές* xvi,xvii,xix,144,166,180
- ‘επί’ αντιστοίχιση* 150,180,182-187,188
- Επινομίες* 12
- επιστήμη* xiii,xviii,xix,10,46,47,66,69,81-85,87-89,91,99,104,109-111,113,114,118,119,120,122-128,130,131,135,142,143,149,150-153,160-164,168,171,180-186,189,195,196,202,204,205,206,207,208,209
- επιχείρημα του Τρίτου Ανθρώπου* 125
- ερμηνεία*
- *ανθυφαιρετική* xvi,xvii,xviii,2,11,32,35,43,44,46,57,62,68,69,70,91,92,96,103,114,116,118,134,143,164,172,187,191,192,197-201,207,211
 - *αληθούς Δόξας* 197-201
 - *ως προς σύνταξη του ‘είναι’* 42,129,154,164,206
 - *αληθειακή (veridical)* 156,197,203,204
 - *κατηγορική (predicative)* 155,197,203,204
 - *υπαρξιακή (existential)* 154-155,159,197,203,204
 - *συνδυασμός* 156-161
 - *two worlds theory (TW)* 150,153-154,154*,155,156,159,178,205
- ετεροδοξία* 83,96,97,99,98
- ευδόξεια θεωρία αναλογιών* 5,6
- Ευκλείδης Στοιχεία* 3,4,5,6,22,27,50,51

‘ἐφ’ ᾧ τε ἔστι καὶ ὁ ἀπεργάζεται’
145-153,186-187

Fine G. xviii,xx,86,89,97,131,138,150-151,152,154*,163,188,197,202,204,205,206,212

Fowler D. 5,8,13,51,55

Fractal 42

Frede M. 42,55

Gonzalez F. G. xx,152,159-160,203,204,212

Gosling J. C. xx,151,204,213

Hackford R. xviii,124,125,136,138

Hardy G. H. και Wright E. M. 8,55

Hare R. xx,149,174,197,213

Hintikka J. xviii,xix,xx,106,107,132,138,147-148,149,151,152,153,154*,177,187,197,205,206,213

Θεαίτητος xv,3,4,8

Θεαίτητου ‘περισσερεών’ xv,58,68,69,71,76,80,82,83,85,86,90,98,100,101,106,110-127,132,133,134,135

Θεόδωρος Κυρηναίος xv,4,8

θεωρία

- επιστήμης xvi,xvii,1,3,57,58,136
- ιδεών 67,100,132,177,205
- ψεύδους xvi,2,57,58,136
- φαινομενολογική xvii,58,59

Ιδέα βλέπε πλατωνικό ον

Kahane J. P. 8,55

κατηγορήματα ‘ον’ και ‘μη-ον’ 42,64,96,179,180,196,207

κατ’ είδη διαίρεση 40,41

Knorr W. R. 8,55

κήρινο εκμαγείο xvii,48,58,71,76,79,83-86,96,97,99-109,110,112,113,124,130,131,132,135

– νοητό 83,85,115,116,117,122-123

κριτήριο του λόγου xv,1,6-9,11,19,25,32,39,40,72

– ασπαλιευτή 17-18,28

– σοφιστή 19,20,26,28-30

Lewis F. A. xviii,114,133,138

λογισμός αιτίας 46,188

λόγος xv,1,2,7-9,15,16,17,19,20,25,26,28,30,31,39,40,41,42,44,46,49,63,77,80,82,92,95,99,100,106,110,113,115,120,125,127,132,168,184,188,198,209,210,211

Matthews G. B. xviii,97-98,138

μεγέθη

- σύμμετρα 4
- δυνάμει σύμμετρα xv,3
- ασύμμετρα 4,5,8

μέθεξι xviii,40,42,66,92,94,113,141,142,143,153,164,166,171,173,175,177,183,184,185,189,190,201-204,207,210,211

McCabe M. M. xviii,86,131,138

McDowell J. xvii,xviii,58,68,69,86,89,94,96,97,100,101,118,124,129,130,131,132,134,136,138

μεταξύ

- οντολογικό xvi,xvii,xix,143,144,166,179-180,182,191,192,196
- γνωστικό xviii,xix,47,83,143,166,179,180-181,182,187,208

Mugler C. 12,13,55

Νεγρεπόντης Σ. xiv,xv,xvi,1-52,1*,2,39,44,55,57,62,63,72,116,133,138,139,142,167,169,170*,183,183*,184,188,198,213

- νοητό *ον* βλέπε *πλατωνικό ον*
- νοητοί *πλατωνικοί αριθμοί* βλέπε
πλατωνικοί-ειδητικοί αριθμοί
- ‘*ον και μη-ον*’ βλέπε ‘*είναι και μη-είναι*’
- όνομα και λόγος 14,15,40,46,47,51,63
- οντότητες
– *οντολογικές* 143,172,183,184
– *γνωστικές* 143,172,185
- οντολογικά άκρα (*υπαρξιακά*) xix,172,179,180,194,207
- opaque -transparent* 97
- Owen G. E. L. 42,56,96,139
- Palmer J. 42,56
- Πάππος 2,142,167,168*,179,189,195
- Παρμενίδης
– *πρώτη υπόθεση* 36
– *δεύτερη υπόθεση* xv,2,37,38*,39,42,44-45,170,170*
- πλατωνική γλώσσα* xix,196-197,210
– *μη-ον* 90,91,130,166
– *απόλυτο ή πλήρως* xix,66,82,91,92,93,94,95,121,129,135,143,144,168,172,179,180,182,183,184,185,190-193,207
– *μερικό* xix,41,41*,42,64-67,91,92,128,129,144,179,191,192,193,201,207
– *ον* 166
– *απόλυτο ή πλήρως* xix,64,66,82,85,128,129,143,144,168,171,172,179,180,182,183,184,185,190,191-194,196-197,207,208
– *μερικό* xix,41,64-67,91,128,129,144,179,191-193,196-197,201,207
- πλατωνικό αξίωμα* 144,184-185,195,196
- πλατωνικό ον* xiv,xv,xvi,xvii,xviii,xix,2,3,10,11,12,13,19,36-39,41-46,51,52,57,58,61,63-68,70,72,76,80,82,84,91,92,95,96,111-116,118,120-125,127,128,129,133,134,135,141,143,149,161,163,168,169,171,173,175,177,178,183,207
- πλατωνικοί-ειδητικοί αριθμοί* xv,xvi,xvii,2,12,43-45,58,112-116,123,133,134,135,168-170
- πλευρικοί διαμετρικοί αριθμοί* 12,51,197-201,207
- ποιείν-πάσχειν (ποιούν-πάσχον)* 38,198
- Polansky R. xviii,86,131,139
- Πολιτεία τετμημένη γραμμή* xv,2,20-26,29,30-31,31*,141,162,166,167,189,207
- Πολιτικού ‘περιστερών’* xvii,58,101,111-116,133,134,135
- πολλά καλά* xviii,xix,142,143,144,145,153,155,156,165,166,168,171,179,183,185,190-201,202,207,211
- Popper K. 62,139
- πρόταση τοπικά* 5-6,27,40
- puzzle Θεαίτητος 188a-c* 68,69,82,85,87,88-90,95,96,97,98,100,126
- πυθαγόρειοι* xv,4,5,51,115
- Quine W. V. 97,139
- Rudebusch G. xviii,125,136,139
- Russell B. xvii,68,139
- Ryle G. xvii,xviii,68,117,139
- Santas G. xx,148-150,152,153,154*,187,213
- Scaltsas T. xx,152,160-161,204,213

- Sedley D. N.* xviii,xx,115,124,125,133, 136,139,154*,163,204,213
- Sierpinski's gasket* 10
- Smith N. D.* xx,152,203,204,213
- Sprütze* 89
- Stallbaum* 173,173*
- Stenzel J.* xx, 173-174,175,213
- Stokes M. C.* xx,151-152,154,177,178, 203,204,213
- συναγωγή xv,1,6,13,20,25,36,37,39,40, 41,47,63,67,73,74,75,77,92,95,100,111 -112, 113,114,115,170,174
 – ασπαλιευτής 14-17
 – σοφιστής 28-30,31*
- συνεχές κλάσμα xvi,207
- σύνολο Cantor 10
- σχετικό *On* 35,38,41-42,91
- Szaiif J.* xx,152,154*,162-163,204,214
- ‘τα πολλά καλά είναι και αισχρά’ βλέπε πολλά καλά
- Taylor A. E.* 12,42,56
- τετραγωνικοί άρρητοι xvi,3,7,8,9,10, 207
- Thompson D'A.W.* 12,56
- υπόθεση
 – επιστήμη είναι αίσθηση 62,67,80
 – ‘επιστήμη είναι αληθής δόξα’ (*H*) xiv,xvii-xviii,80,81,83-86,89,99, 121,124,128,130,131
 – όλα ή τίποτα (*H1*) xiv,71,80-82,83-86,88-99,102,126,127, 130,131
 – των ενδιαμέσων (*H2*) xiv,71, 80-85,107,109,110,117-123,127,130,131,135,136
 – ‘επιστήμη είναι αληθής δόξα μετά λόγον’ 12,46, 51,63,84,120,128, 130,153,164
- Van der Waerden B. L.* 8,56
- Van Eck J.* xx,163,204,214
- Vlastos G.* xx,42,56,154*,156-159,176, 177,197,203,205,206,214
- Vogt M. K.* xx,161-162,204,214
- Von Fritz K.* 8,56
- Vuillemin J.* 1,12,13,56
- White N. P.* xviii,106,107,132,139
- Williams C. J. F.* xviii,86,97,131,139
- Woolf R.* xviii,86,131,139
- φιλοθεάμονες 152,155,168,171,195, 206
- φιλόδοξοι 195
- φιλόσοφοι 168,171,195
- ψεύδος
 – ψευδής ταύτιση (*misidentification*) xiii,xvi-xvii,57,58,60-61,72-79,83, 86,90,95,96,98,99,100,101,102,105 106,107,108,131,132,136
 – ψευδής περιγραφή (*misdescription*) xiv,xvii,57,58,65,67,90,93,101,102, 106,108,109,128,132
 – ψευδο-ταύτιση 95,96,100,102-104, 105,106,107,132,162
- Zeuthen H. G.* 8,56

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Σκοπός αυτής της διδακτορικής διατριβής είναι η ανάπτυξη μιας ερμηνείας της Θεωρίας της Ψευδούς Δόξας του Πλάτωνος στον *Θεαίτητος* 187a-200d και στον *Σοφιστής* 261c-262d (στο Κεφάλαιο II) και μιας ερμηνείας της έννοιας της (Αληθούς) Δόξας στον *Πολιτεία* 475e-480a (στο Κεφάλαιο III), οι οποίες βασίζονται στην πρωτότυπη ερμηνεία της Πλατωνικής μεθόδου της Διαίρεσης και Συναγωγής (όπως παρουσιάζεται στον *Σοφιστής* και στον *Πολιτικός*), και η οποία ανακαλύφθηκε από τον Σ. Νεγρεπόντη, ως το φιλοσοφικό ανάλογο της γεωμετρικής περιοδικής ανθυφαίρεσης.

Τα παραπάνω κεντρικά και δύσκολα Πλατωνικά χωρία έχουν μελετηθεί από πλήθος διακεκριμένων μελετητών, όπως οι F. M. Cornford (1932), R. Hackforth (1938), I. M. Crombie (1963), J. Ackrill (1966), C.F.J. Williams (1972), J. Hintikka (1973), J. McDowell (1973), N. P. White (1976), G. Fine (1979), G. Ryle (1990), M. Burnyeat (1990), D. N. Sedley (2004), T. Chappell (2005) (για το κεφάλαιο II), R. E. Allen (1961, 1970), I. M. Crombie (1963), J. C. Gosling (1968), R. C. Cross and A. D. Woozley (1970), J. Hintikka (1973), G. Santas (1973), G. Fine (2003), G. Vlastos (1981), J. Annas (1981), F. J. Gonzalez (1996), K. M. Vogt (2009) (για το κεφάλαιο III).

Στο κεφάλαιο I, που οφείλεται στον Σ. Νεγρεπόντη και περιέχεται στη διατριβή αυτή για λόγους πληρότητας μετά την ευγενή παραχώρηση του συγγραφέα, αποδεικνύεται ότι στον *Σοφιστής*, η μέθοδος του Πλάτωνος για την απόκτηση της επιστήμης των νοητών Όντων μέσω της Διαίρεσης και Συναγωγής, είναι το φιλοσοφικό ανάλογο της γεωμετρικής θεωρίας της περιοδικής ανθυφαίρεσης, σύμφωνα με την ανάλυση του Σ. Νεγρεπόντη. Η μελέτη (στις Ενότητες 1.3 και 1.4) επικεντρώνεται στις δύο Διαιρέσεις-και-Συναγωγές- του Όντος Ασπαλιευτής στην αρχή

(218b-221c) και του Όντος Σοφιστής στο τέλος (264b-268d) του διαλόγου. Και τα δύο Όντα αποδεικνύονται ότι είναι ορίσιμα και επιστητά μέσω μιας διαδικασίας δυαδικής Διαίρεσης, η οποία αντιστοιχεί στα βήματα μιας ποιοτικής ανθυφαίρεσης, που ακολουθείται από τη Συναγωγή-Λόγος, μια κατ' ευθεία προσαρμογή του Κριτηρίου του Λόγου για την γεωμετρική ανθυφαίρεση (περιγράφεται στην Ενότητα 1.1). Ο Λόγος για τον ορισμό του Σοφιστή είναι ουσιαστικά η θεμελιώδης αναλογία της Τετμημένης Γραμμής στο *Πολιτεία* 509d-510b. Κατά συνέπεια, ένα Πλατωνικό Ον (ή μια Ιδέα) είναι ακριβώς μια οντότητα που αποκτούμε και γνωρίζουμε μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής, δηλαδή το φιλοσοφικό ανάλογο της περιοδικής ανθυφαίρεσης· αυτό έχει ως αποτέλεσμα, ένα Πλατωνικό Ον να είναι το αυτό-όμοιο Ένα, μια οντότητα η οποία είναι μονάδα, απλή, αδιαίρετη, και αμερής υπό την έννοια ότι κάθε μέρος, που προκύπτει από την Διαίρεση, μετέχει στο Λόγο, και έτσι μέσω της περιοδικότητας, εξισούται προς το όλο.

Τα είδη-μέρη, ακριβώς επειδή εξισούνται αμοιβαίως, μπορούν να χρησιμεύσουν ως μονάδες των νοητών αριθμών, και έτσι οι Πλατωνικοί (ειδητικοί) αριθμοί παράγονται σε κάθε Πλατωνικό Ον· πράγματι, η βασική εξίσωση που περιγράφηκε στο *Παρμενίδης* 148d-149d δηλώνει ότι ο αριθμός των διαφορετικών (εξισωμένων) μονάδων σ' ένα Ον είναι ίσος προς (τον αριθμό των Λόγων σε μια πλήρη περίοδο)+1, και έτσι είναι πάντα ένας πεπερασμένος αριθμός. Η παραγωγή των αριθμών στο *Παρμενίδης* 143c-144e, ο κεντρικός ρόλος των αριθμών στο *Φίληβος* 16c-19b, και η διαπραγμάτευση από τον Αριστοτέλη των Πλατωνικών αριθμών στα *Μεταφυσικά* (ειδικά ο ισχυρισμός ότι '[Πλατωνικοί] οι αριθμοί είναι είδη') που έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτα προβλήματα ερμηνείας μεταξύ των σύγχρονων Πλατωνιστών, εναρμονίζονται πλήρως μεταξύ τους μέσω της ανθυφαιρετικής μας ερμηνείας.

Αν ένα Πλατωνικό Ον είναι επιστητό μέσω της περιοδικής ανθυφαίρεσης της Διαίρεσης και του Λόγου, τότε η Αληθής Δόξα καταλήγει να είναι μια πεπερασμένη ανθυφαιρετική προσέγγιση του Πλατωνικού Όντος (Ενότητα 1.7). Οι περιγραφές της Αληθούς Δόξας στους διαλόγους *Συμπόσιο*, *Μένων*, *Θεαίτητος*, και *Σοφιστής* παρέχουν

την αναγκαία τεκμηρίωση και υποστήριξη για την ανθυφαιρετική ερμηνεία της Αληθούς Δόξας.

Στο κεφάλαιο II, αναλύουμε την θεωρία του Ψεύδους του Πλάτωνος. Ο Πλάτων είναι ο πρώτος φιλόσοφος ο οποίος ανέπτυξε μία θεωρία για το Ψεύδος. Με βάση τη θεωρία του περί Επιστήμης, δηλαδή μέσω της Διαίρεσης και της Συναγωγής των Ιδεών και των Όντων, ο Πλάτων πέτυχε το φιλόδοξο στόχο του να δείξει ότι το Ψεύδος στο σύνολό του μπορεί να εξηγηθεί και να αιτιολογηθεί. Η θεωρία της Επιστήμης του Πλάτωνος μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής έχει εξεταστεί και ερμηνευτεί ανθυφαιρετικά από τον Καθηγητή Σ. Νεγρεπόντη, και για το μέρος της θεωρίας που αντιστοιχεί στο *Σοφιστής*. Η μελέτη του κεφαλαίου αυτού βασίζεται και αναπτύσσεται σύμφωνα με την παραπάνω ανθυφαιρετική ερμηνεία, αποσκοπώντας στην πλήρη κατανόηση της Θεωρίας του Ψεύδους του Πλάτωνος.

Ο Πλάτων διακρίνει δύο τύπους Ψεύδους. Ο πρώτος τύπος Ψεύδους είναι η Ψευδής Ταύτιση ενός Όντος με ένα άλλο Πλατωνικό Ον. Γι' αυτόν τον τύπο Ψεύδους, η ανθυφαιρετική ανάλυση μας πληροφορεί ότι, το μόνο που συμβαίνει εδώ είναι ότι, η Διαίρεση και Συναγωγή ενός Πλατωνικού Όντος έχει ταυτιστεί με τη Διαίρεση και Συναγωγή ενός διαφορετικού Πλατωνικού Όντος. Ο δεύτερος τύπος Ψεύδους είναι η Ψευδής Δόξα περί ενός Όντος όπου σύμφωνα με την ίδια ανάλυση έχουμε μια λανθασμένη περιγραφή (*misdescription*) του Όντος. Ο δεύτερος τύπος Ψεύδους αποτελεί μια προσεγγιστική εικόνα του πρώτου τύπου Ψεύδους. Η θεωρία παρουσιάζεται από τον Πλάτωνα αρχικά με περιγραφική και φαινομενολογική μορφή στο *Πολιτεία* 376c-383c (Ενότητα 2.1). Η Ψευδής Ταύτιση παρουσιάζεται μέσω παραδειγμάτων, παραθέτοντας τέσσαρις ανεπιτυχείς Διαίρεσεις-και-Συναγωγές του Σοφιστή, στο *Σοφιστής* 221d-231c, σε συνδυασμό με τον τελικό ορισμό του Σοφιστή στο *Σοφιστής* 264b-268d (Ενότητα 2.4). Η Ψευδής Δόξα εμφανίζεται με διερευνητική μορφή στο διαβόητο για την περιπλοκότητα και δυσκολία του, αλλά συναρπαστικό, χωρίο *Θεαίτητος* 187a-201c (μελετάται στις Ενότητες 2.5-2.8). Εδώ, στο τελικό μοντέλο 'Περιστερεών' ο χειρισμός της Ψευδούς Δόξας βρίσκεται στην

πραγματικότητα πολύ κοντά στον τελικό χειρισμό της Ψευδούς Δόξας, που παρουσιάζεται στο *Σοφιστής* 261c-263d (και αναλύεται στις Ενότητες 2.2, 2.3).

Οι μελέτες της Πλατωνικής θεωρίας του Ψεύδους που έχουν προηγηθεί κατέληξαν εν μέρει σε γνήσια επιτυχή αποτελέσματα. Αξιοσημείωτη είναι η επιμονή του Ackrill ότι η κατά το Κήρινο Εκμαγείο Ψευδής Δόξα αποτελεί μάλλον μια ψευδή περιγραφή (misdescription) (βλ. στην Ενότητα 2.7) παρά μια Ψευδή Ταύτιση. Επίσης, αξιοσημείωτη είναι η διάκριση μεταξύ των ‘savoir’ και ‘connaître’ τύπων της γνώσης του McDowell στην προσπάθειά του να ερμηνεύσει το απόσπασμα *Θεαίτητος* 187a-201c (Ενότητα 2.3). Ωστόσο, η απουσία μιας συνολικά διαφωτιστικής ερμηνείας της Πλατωνικής θεωρίας της Επιστήμης μέσω Διαίρεσης και Συναγωγής, η οποία βασίζεται στην ανθυφαίρεση, εμφανίζει αυτές τις επιτυχίες μεμονωμένες μ’ ένα σκοτεινό τοπίο να τις περιβάλλει. Ιδιαίτερα, ο θεμελιώδης ρόλος που διαδραματίζουν οι Πλατωνικοί ειδητικοί αριθμοί στο μοντέλο ‘Περιστερεών’ (Ενότητα 2.8), η στενή σχέση του ίδιου του μοντέλου με την περιγραφή της Διαίρεσης και Συναγωγής όπως δίδεται στο *Πολιτικός* 285a4-b6, καθώς και οι ουσιαστικά ταυτόσημες έννοιες της Ψευδούς Δόξας όπως εμφανίζονται στον *Περιστερεώνα* και *Σοφιστής* 261c-263d, έχουν εντελώς παραβλεφθεί.

Στο κεφάλαιο III, μελετάμε το χωρίο *Πολιτεία* 475e5-480a13. Είναι αμφιλεγόμενος ο σκοπός τον οποίο ο Πλάτων ήθελε να πετύχει με το χωρίο αυτό. Η θέση μας είναι ότι ο σκοπός εδώ είναι

η πλήρης γνώση των πολλών αισθητών οντοτήτων οι οποίες μετέχουν στο νοητό Ον συμπίπτει με τις αληθείς δόξες περί του νοητού Όντος· δηλαδή, η πλήρης γνώση εκάστου των πολλών καλών πραγμάτων που μετέχουν στο Ον Καλόν αυτό καθ’ αυτό είναι ακριβώς η αληθής δόξα περί αυτού του Καλού.

Προκειμένου να αποδείξει αυτόν τον ισχυρισμό, ο Πλάτων χρησιμοποιεί μια μορφή της μεθόδου της Ανάλυσης (και Σύνθεσης). Το επιχείρημα του Πλάτωνος μπορεί να συνοψιστεί ως ακολούθως.

Θέλουμε να δείξουμε

(P): *η πλήρης γνώση εκάστου των πολλών καλών πραγμάτων τα οποία μετέχουν στο Καλό αυτό καθ' αυτό είναι ακριβώς μία αληθής Δόξα περί αυτού του Καλού.*

Επειδή μία αληθής Δόξα είναι μία γνώση μεταξύ 'επιστήμης' (η πλήρης γνώση, μέσω της μεθόδου της Διαίρεσης και Συναγωγής, αυτού του Καλού) και άγνοιας (και στην πραγματικότητα, σύμφωνα με το κεφάλαιο I, είναι μία πεπερασμένη αρχική (ανθυφαιρετική) προσέγγιση της Διαίρεσης και Συναγωγής αυτού του Καλού), είναι αρκετό να δείξουμε

(Q): *η πλήρης γνώση εκάστου των πολλών καλών πραγμάτων τα οποία μετέχουν στο Καλό αυτό καθ' αυτό είναι μία γνώση ('δύναμις') μεταξύ 'επιστήμης' αυτού του Καλού και άγνοιας*
(από (Q) έπεται (P)).

Επειδή τα πολλά καλά πράγματα τα οποία μετέχουν στο Καλό αυτό καθ' αυτό συμπίπτουν με τις οντότητες μεταξύ αυτού του Καλού και του απολύτου μη-Όντος, είναι αρκετό να δείξουμε

(R): *τα πολλά καλά πράγματα τα οποία μετέχουν στο Καλό αυτό καθ' αυτό συμπίπτουν με τις οντότητες μεταξύ αυτού του Καλού και του απολύτου μη-Όντος*
(από (R) έπεται (Q)).

Αφού τα πολλά καλά πράγματα τα οποία μετέχουν στο Καλόν αυτό καθ' αυτό συμπίπτουν με τις οντότητες οι οποίες την ίδια στιγμή είναι καλές και αισχρές, είναι αρκετό να δείξουμε

(S): *τα πολλά καλά πράγματα τα οποία μετέχουν στο Καλό αυτό καθ' αυτό συμπίπτουν με τις οντότητες οι οποίες είναι την ίδια στιγμή καλές και αισχρές*
(από (S) έπεται (R)),

αλλά η πρόταση (S) ισχύει
αφού

κάθε καλό πράγμα είναι την ίδια στιγμή καλό και αισχρό,

όπως ο Πλάτων έχει εξηγήσει λεπτομερειακά αλλού (*Συμπόσιον* 210e-211b, *Θεαίτητος* 151d-157a, *Τίμαιος* 56e-57d) και όπως προκύπτει από την ανθυφαιρετική ερμηνεία.

Συνθέτοντας τα, (S) ισχύει, και (S) έπεται (R), (R) έπεται (Q), (Q) έπεται (P), τότε η ζητούμενη (P) έχει αποδειχθεί.

Λέξεις κλειδιά: Πλάτων, μαθηματικά, περιοδική ανθυφαίρεσις, αληθής, ψευδής δόξα

ENGLISH SUMMARY OF THE DISSERTATION

Doctoral Dissertation

entitled

‘The Mathematical Interpretation of the Notion of Judgement in Platonic Philosophy’,

consisting of xx+322 pages, in Greek,

submitted by Sophia Birba-Pappa

to the Department of Mathematics of Athens University,

defended and approved on July 14, 2011.

The Advisory Committee consisted of

Stylianos Negrepontis, Supervisor

Professor Emeritus of Department of Mathematics, Athens University

Vasiliki Farmaki

Professor of Department of Mathematics, Athens University

Fragiskos Kalabasis

Professor of Department of Pedagogy, Aegean University.

The Examining Committee consisted of the members of the Advisory Committee together with the following four members:

Dionysios Anapolitanos

Professor of Department of Philosophy and History of Science, Athens University

Constantinos Dimitracopoulos

Professor of Department of Philosophy and History of Science, Athens University

Aristeidis Katavolos

Professor of Department of Mathematics, Athens University

Athanasios Tsarpalias

Associate Professor of Department of Mathematics, Athens University

The aim of this thesis is to obtain an interpretation of Plato's theory of False Judgement in the *Theaetetus* 187a-200d and the *Sophistes* 261c-263d (in chapter II) and an interpretation of the notion of (True) Judgement in the *Republic* 475e-480a (in chapter III), based on the novel interpretation of the Platonic method of Division and Collection (as presented in the *Sophistes* and *Politicus*), discovered by S. Negrepontis, as the philosophical analogue of the geometric periodic anthyphairesis.

These central and difficult Platonic passages have been studied by several distinguished scholars, such as F. M. Cornford (1932), R. Hackforth (1938), I. M. Crombie (1963), J. Ackrill (1966), C.F.J. Williams (1972), J. Hintikka (1973), J. McDowell (1973), N. P. White (1976), G. Fine (1979), G. Ryle (1990), M. Burnyeat (1990), D. N. Sedley (2004), T. Chappell (2005) (for chapter II), R. E Allen (1961, 1970), I. M. Crombie (1963), J. C. Gosling (1968), R. C. Cross and A. D. Woozley (1970), J. Hintikka (1973), G. Santas (1973), G. Fine (2003), G. Vlastos (1981), J. Annas (1981), F. J. Gonzalez (1996), K. M. Vogt (2009) (for chapter III).

In chapter I, due to S. Negrepontis and included in this thesis for completeness with his kind permission, it is shown that Plato's method, in the *Sophistes*, of obtaining knowledge of intelligible Beings by Division and Collection, is a philosophic analogue of the geometric theory of periodic anthyphairesis. The study (in Sections 1.3 and 1.4) centers on the two principal examples of Division-and-Collection, on the Being Angler at the start (218b-221c) and the Being Sophist at the end (264b-268d) of the dialogue. Both Beings are shown to be definable and knowable by a process of binary Division, corresponding to the odd steps of a qualitative anthyphairesis, followed by Collection-Logos, a straightforward adaptation of the Logos Criterion for geometric anthyphairesis (described in Section 1.1). The Logos for the definition of the Sophist is essentially the fundamental analogy of the Divided Line of the *Politeia* 509d-510b. Thus, a Platonic Being (or Form, or Idea) is precisely an entity possessing

and becoming known to us by Division and Collection, namely the philosophic analogue of periodic anthyphairesis; as a result, a Platonic Being is a self-similar One, an entity which is a monad, simple, indivisible and partless, in the sense that every part, produced by Division, participates in Logos and is thus, by periodicity, equalized to the whole.

The species-parts, precisely because they are mutually equalized, can serve as units of intelligible numbers, and thus Platonic (eidetic) numbers are generated in every Platonic Being (cf. Sections 1.5 and 1.6); indeed, the basic equation described in the *Parmenides* 148d-149d states that the number of different (equalized) units in a Being is equal to (the number of Logoi in a full period)+1, and thus always a finite number. The generation of numbers in the *Parmenides* 143c-144e, the central role of numbers as in the *Philebus* 16c-19b passage, and Aristotle's account of Platonic numbers in the *Metaphysics* (in particular the claim that '[Platonic] numbers are species') that have posed considerable problems of interpretation among modern Platonists, fit perfectly with our anthyphairetic interpretation.

If a Platonic Being is knowable by the periodic anthyphairesis of Division and Logos, then True Judgement turns out to be a finite anthyphairetic approximation of the Platonic Being (Section 1.7). The descriptions of True Judgement in the *Symposium*, *Meno*, *Theaetetus*, and *Sophistes* provide the necessary documentation and support for this anthyphairetic interpretation of True Judgement.

In chapter II, we analyse Plato's theory of Falsehood. Plato is the first philosopher to develop a theory of Falsehood; Plato's ambitious aim is to show that all Falsehood can be explained and accounted for by means of his theory of knowledge, namely by Division and Collection of Forms and Beings. Plato's theory of knowledge by Division and Collection has been examined and interpreted anthyphairetically by Negrepointis, and for the portion contained in the *Sophistes*. Our present study of Plato's theory of Falsehood, which seeks to understand it fully, depends and expands upon this interpretation.

Plato conceives of two types of Falsehood. The first is the False Identification of a Being by another Platonic Being; in this case, the anthyphairetic analysis tells us this can only mean that the Division and Collection of a Platonic Being has been misidentified with the Division and Collection of another Platonic Being; the second, the False Judgement about a Being in which we have a misdescription of the Being, is an approximate image of the first. The theory first appears in descriptive and phenomenological form in *Politeia* 376c-383c (described in Section 2.1); False Identification is exemplified by the juxtaposition of the four abortive Division-and-Collections of the Sophist in the *Sophistes* 221d-231c with the definitive one in the *Sophistes* 264b-268d (described in Section 2.4); False Judgement also appears in exploratory form in the tortuous and notoriously difficult but fascinating *Theaetetus* 187a-201c passage (studied in Sections 2.5-2.8), where, in the final Aviary Model, it comes very close indeed to the definitive treatment of False Judgement, namely that presented in *Sophistes* 261c-263d (analysed in Sections 2.2-2.3).

Earlier studies of Plato's theory of Falsehood had some genuine successes, notably Ackrill's insistence that the Wax Block False Judgment is a misdescription rather than a misidentification (cf. Section 2.7), and McDowell's differentiation between 'savoir' and 'connaître' types of knowledge in his attempt to interpret the *Theaetetus* 187a-201c passage (cf. Section 2.3). However, in the absence of an overall illuminating interpretation of Plato's theory of knowledge by Division and Collection, based on anthyphairesis, these successes remained in isolation surrounded by a dark landscape. In particular, the fundamental role played by Platonic eidetic numbers in the Aviary model (analyzed in Section 2.8), this model's close relation to the description of Division and Collection given in *Politicus* 285a4-b6, and the essentially identical concept of False Judgement which appears in the Aviary and *Sophistes* 261c-263d, have been completely overlooked.

In chapter III, we study the passage *Republic* 475e5-480a13. It is controversial as to the purpose that Plato wishes to achieve with this passage. Our thesis is that the aim here is to prove that

the full knowledge of the many sensible entities that participate in an intelligible Being coincides with the true judgements about the intelligible Being in question; e. g. the full knowledge of one of the many beautiful things that participate in the Beautiful itself is precisely a true Judgement about the Beautiful itself.

In order to establish this statement, Plato employs some philosophical form of the method of Analysis (and Synthesis). Plato's argument may be summarized as follows.

We wish to prove

(P): the full knowledge of one of the many beautiful things that participate in the Beautiful itself is precisely a true Judgement about the Beautiful itself.

Because a true judgement is a knowledge between 'episteme' (the full knowledge, by the method of Division and Collection, of the Beautiful itself) and ignorance (and in fact, according to Chapter I, it is a finite initial (anthyphairetic) approximation of the Division and Collection of the Beautiful itself), it is enough to prove

(Q): the full knowledge of one of the many beautiful things that participate in the Beautiful itself is a knowledge ('dunamis') between 'episteme' of the Beautiful itself and ignorance

(since (Q) implies (P)).

Because the many beautiful things that participate in the Beautiful itself coincide with the entities between Beautiful itself and absolute not-being, it is enough to prove

(R): *the many beautiful things that participate in the Beautiful itself coincide with the entities between Beautiful itself and absolute not-being* (since (R) implies (Q)).

Since the many beautiful things that participate in the Beautiful itself coincide with the entities that are at the same time beautiful and ugly, it is enough to prove

(S): *the many beautiful things that participate in the Beautiful itself coincide with the entities that are at the same time both beautiful and ugly*
(since (S) implies (R),

But (S) is known to hold,
since

every beautiful thing is at the same time both beautiful and ugly,
as Plato has explained in detail elsewhere (*Symposium* 210e-211b, *Theaetetus* 151d-157a, *Timaeus* 56e-57d) and as follows from the anthyphairetic interpretation.

Synthesising, (S) is known to hold, and (S) implies (R), (R) implies (Q), (Q) implies (P), hence (P) is shown, as wanted.

Key Words: Plato; Mathematics; Periodic anthyphairetic; True, false judgement